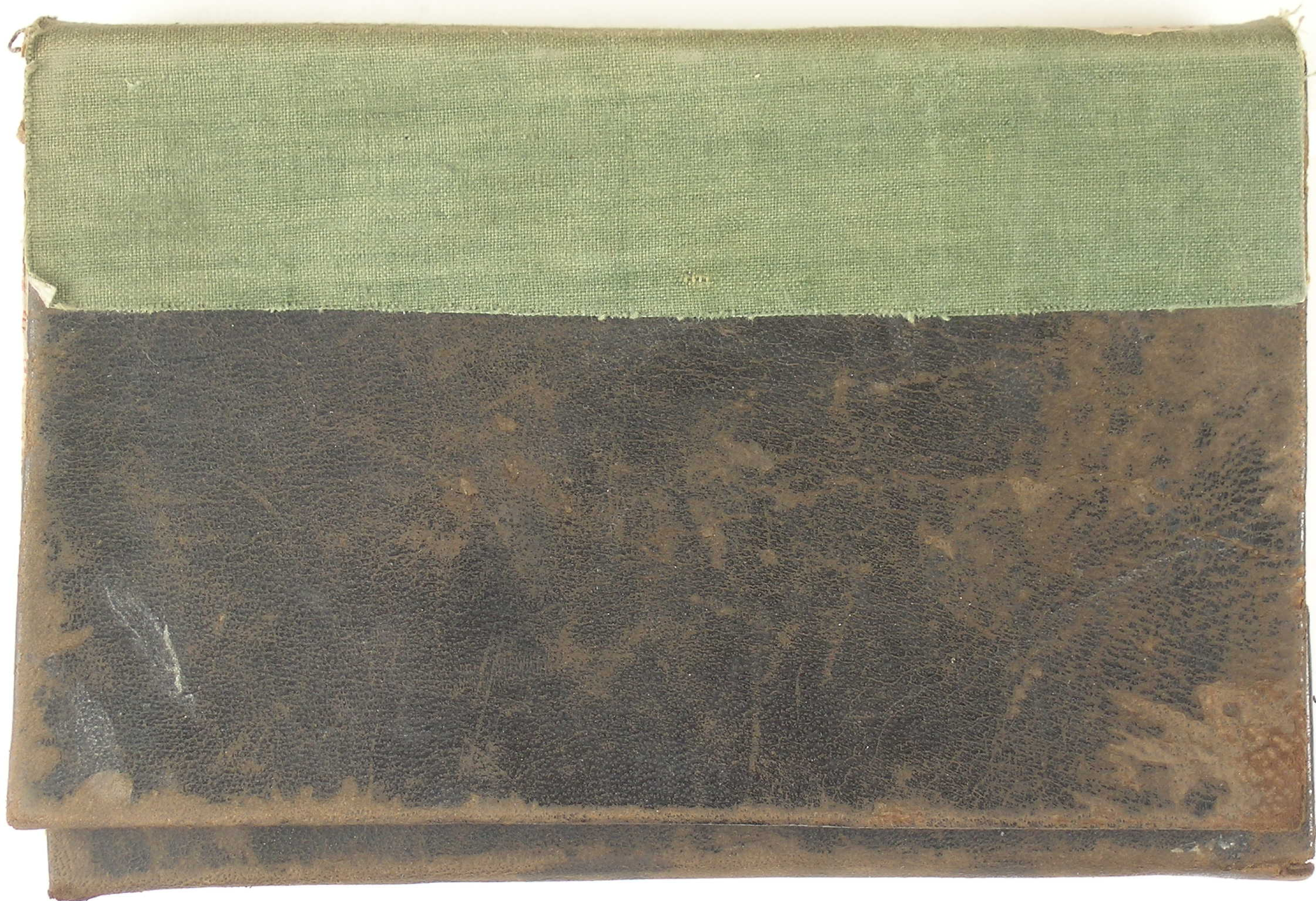


صاحب این کتاب را یارب از بلای زمان ایمنش ده
من ندانم که چیست مقصودش هرچه مقصود اوست آنش ده

مجموعهٔ قصیدهٔ برده و بانتیه و مخمس عصمت
و قصیدهٔ غرّاء التقیب مولانا قابل راست
و سایره

نمره
٢٢

1033

سکر و ر بیني چو یا مني بیشس مني
سکریت بیني چو یا بیني ور بیني

مطلع
خط کلدي الکدی زلف سیه فام یوللرین
کویا که بصد بی خیل عرب شام یوللرین

رجعی زرنت
عرق چمنک آقن هر دم بنم جسم فکارمدن
کوروب موارهیم احوالم اغلر روزکارمدن

حنائي زاده علي چلبي
بید آبه ویدیکه قیفنکدن دائما شربت زلال ایچرز
آب بیده ویدیکه بزده بیک سایه ده کلکده خوش ایچرز

باقي زرنت
کورندي دامني التنده شمع دن پرتو
طوتلدي زلفنک ای ماه اولدي شب ابو

آذري چلبي
خانه قلبي خراب ایتدي او رفتار او روش
آلدي دل قلعه سني یا دلشهم بویوروش
سني طشره چیقرنجه چیقایز دي جانم
ها چیلقان کم بزه چیقمشمو بو چیقش

کوییکی لفر و زنب ابن جماز یا نظیر شب و دیو قدرین کچیله بر قیار
حسننک کاشنک اکر این خواجه کمال بر سنبقدن اسلق سرا رشته بن قیار هم
یا الحلیل الکوزه بن سنک عزنک اوقیند ابدا بر قار بیله اوچر او ملیه بن یار
خطه ده ضرر جسنده یادک کموردة اوله نظام ملک سلیمان هلالی ید بر
بر باداه حسن قول اولدم که باقیا هم
اکنک اسلی عشقیله اولوبدر جواده وبیر

اجله غنچه مانند لب لعلک نکار اوله حالبه فروده نیا وصحو ابدره زار اوله
کتو نسیم بیده بر بر بیده و اغلط نسترکه بهار اوله نکار اوله شراب خوش کلور اوله
اولدن نا قیده هر که نزعفار بوینده وغم کورسه اجلالاره وش ده اغم نامی اسکار اوله
نولور یدی رحم سنکلیس ده ل جاخوننده رسکیده کو کلاکه اکر شنو فر اوله که لبدر شیوه کار اوله
پیاله ده وزلین باقي نیکلی ده دنیکه کورسک
کنار جوده شیبش اتندکه دلبر ده کنار اوله

نهال باغ جنت مي سکن بنم سرو روانم حالیمدن همه بیلدیر بیلدیر اشتمر سکه سلطانم
تماشا ایدرم روز و شب غباره یار اولدیم بی اولدم باری شیطان اولمسن او بنم ایمانم
اکو چه صور تا کورتمش تماشا بو ده ایلم بنم معنی عرش اولده ده ارغیج اجساده انم
جمالک وصفني تحریر ایده رم هوه نکبه تاکه اتاندم الني نور او لدي شمع او راوج ده بو تنم
بریده ظلمت هجر تا نوره حبیه یداد
جدا دوره محبتکده چو ده بنم شمع شبستانم

سکاکه ورکیم عشق فراوانسنه مظهر اوله
نا بکیم صاف ایله سنده عالم اسکندر اوله
سینه طبلن چلنو نا عشق اهلی ایچره مهتر اوله
جانکلو ایلهوکه ملك صفات سرور اوله
بو نه دوره ایچره حالك نال ایله صاحب فر اوله
عشق تنوره نا یانوب ناقلوب خاکستر اوله
خلقه وحشی دوت کوشکی هر لحظه ایچیلر بر دره
کلستانه طشتی خاکدن تکنر اوله اوله
هر بچه دوره اره پیشارفلی وکسیر اکوبه
ضعیفا بو قطب چرخ حکم کوه شبنه مهر اوله

عاشق اولدم عاقبت عشقنی بلدم نیده کین
حسنکا معروم اولاه نیتمی بلدم نیده کین
جوه هواله دل هواله فرخده ایده عندیب تو
ناظر اکر وزر اولوب فردی بلدم نیده کین
جوه ده برشاه واله بر نقطه در اصل علوم
نقطه اولدم حاصلی فهوارین بلدم نیده کین
نار ایجنده ایکون نفره ازه موی صفت
چشم خاکیه دیده بیضایی بلدوم نیده کین
دو قبوب ایتدوکه عشقنی ضعیفا
اول جفا ایچره جفاه ایچ بلدم نیده کین

نه قناعت کبی بر ده فراغت بولنور
نه کدالق کبی عالمده صناعت بولنور
نه بو رسوایی ملامت کبی حلوت کلور
نه قفا تاجی کبی تاج سعادت بولنور
ده میخانه کبی اولیه بر دار شفاعت
نفس بیرمغانه کبی نه شریعت بولنور
جو جام کبی عالمده نه کیفیت اولنور
عشق جامی کبی نه ساغر صحبت بولنور
نه کلور ضعیفا افاده کبی الفت
نه سخن کبی شه ملك ملاحت بولنور

دول نظره کورکی ای مه لقاسنی
ایدوم کوکلی والدنه باتباسی
قاچهانده ور قرم ای دول دولتنی
دنیانه بدل قیلم ای جفا اکاسنی
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
بقاسنی کورکسنی ای بی وفاسنی
قیلم طبوع کعبه علیاء دور قرم
کوروکی ریاضی جنت ماوالیدوم
قیناسر و قدوقه طوبا ده دور قرم
بر کونده بر تعیقنی دنیاده دور قوم
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
بقاسنی کورکسنی ای بی وفاسنی
عمرم بو تو تزکی ایدو بیرم وفاسنی
الکنه بقاکم حظ بولستانه بر
قنده بولم سنك کبی بر نوجوانه بر
سنسز افندی بیلیم بو دنیاده بر
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
بقاسنی کورکسنی ای بی وفاسنی
دوزخ واره عشق بوکجه ظلمته
کوره اب عشقه ده وقعسوزه صلتره
عشقك بولونده باشه وعم جانه تلمزین
سنسز قرباه ملکنی بر بوله التمزین
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
بقاسنی کورکسنی ای دلبر اسنی
کوبوکی کوه ای جنت اعلایی نیلیوه
قدوکی اسیریسی طوبایی نیلیوه
کوره بوده شده عشق دنیلیوه
سنسز افندی عشقی بو دنیا نیلیوه
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
بقاسنی کورکسنی ای بی وفاسنی

نظیره اوست

نا کوره کی کونده ای شهان یوسف لقاسنی
ایدوم بیله بو مصائب وه اباوشسنی
اندوکی ترانه ده وله ولمسنی نولا
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
دنیا قتمده اولمسنه نه اعتبار
عجز بودم جی بار ده نه اکرم اوله
بخش ایلیوب هو ایله جانانسنی اکر
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
دنیاکبی نه طوروب سنده نه دنیا
دنیا و توسنك بقا ایله وکاکی عطا
دنیانده نه کسی واركن سبب ادم
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
سن کبی افندی کوند نه ده اکله
سنسز افندی بر نفس ارام اوه بنچه
دنیانده کرانه ایشه ده وورف
دنیانک بر بقاسی قوسایه بقاسنی
دنیانده ترانه ولدم دوه ابلجنه
بقاسنی کورکسنی ای بی وفاسنی
سن وارکن افندی بو دنیاده کیم
بقاسنی کورکسنی ای بی وفاسنی
زوجانه قاکیانوکه ارنه عیجنه
باکه سنی کورکسنی ای بی وفاسنی
ارنه عجا وصالوکه اولوده قوه
باکه سنی کورکسنی ای بی وفاسنی

تمت تمام

بر ومم اوزیمزه قیدم اولیدوم
دنیا اربنیم ایکی یاره
عمدوم
دنیا قیصر اولیدوم
سبحانه قیصر ایلم
نیم جانی
کاکلده باده بلمه زاره ایدیدم
صبح من مالك
بعد اوب قانده بو وقش کبی سنبلنه

سوء خاتمه دن خوف ایدن اندنه مقوله و دعایی مشغول اولمق کرک
بو دعایه مشغول اولمق کرک

الجواب اللهم سلم دیننا ولا تسلب وقت النزع ایماننا
ولا تسلط علینا من لا یرحمنا وارزقنا خیر الدنیا
والآخرة انك على كل شيء قدير برحمتك يا ارحم الراحمين
بوكه بونك نظاریته مشغول اولمق کرک
ابو السعود

هذا بسم الله الرحمن الرحيم قصيدهٔ برده

أمن تذكر جيرانٍ بذي سلمِ
مزجت دمعا جرى من مقلةٍ بدمِ
أم هبت الريح من تلقاء كاظمةٍ
وأومض البرق في الظلماء من إضمِ
فما لعينيك إن قلت اكففا همتا
وما لقلبك إن قلت استفق يهمِ
أيحسب الصب أن الحب منكتمٌ
ما بين منسجمٍ منه ومضطرمِ
لولا الهوى لم ترق دمعا على طللٍ
ولا أرقت لذكر البان والعلمِ
فكيف تنكر حبا بعد ما شهدت
به عليك عدول الدمع والسقمِ
وأثبت الوجد خطي عبرةٍ وضنًى
مثل البهار على خديك والعنمِ

نعم سرى طيف من أهوى فأرقني
والحب يعترض اللذات بالألمِ
يا لائمي في الهوى العذري معذرةً
مني إليك ولو أنصفت لم تلمِ
عدتك حالي لا سري بمستترٍ
عن الوشاة ولا دائي بمنحسمِ
محضتني النصح لكن لست أسمعه
إن المحب عن العذال في صممِ
إني اتهمت نصيح الشيب في عذلي
والشيب أبعد في نصحٍ عن التهمِ
فإن أمارتي بالسوء ما اتعظت
من جهلها بنذير الشيب والهرمِ
ولا أعدت من الفعل الجميل قرى
ضيفٍ ألم برأسي غير محتشمِ
لو كنت أعلم أني ما أوقره

كتمت سراً بدا لي منه بالكتم

من لي برد جماح من غوايتها

كما يرد جماح الخيل باللجم

فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها

إن الطعام يقوي شهوة النهم

والنفس كالطفل إن تهمله شب على

حب الرضاع وإن تفطمه ينفطم

فاصرف هواها وحاذر أن توليه

إن الهوى ما تولى يصم أو يصم

وراعها وهي في الأعمال سائمة

وإن هي استحلت المرعى فلا تسم

كم حسنت لذة للمرء قاتلة

من حيث لم يدر أن السم في الدسم

واخش الدسائس من جوع ومن شبع

فرب مخمصة شر من التخم

واستفرغ

واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت

من المحارم والزم حمية الندم

وخالف النفس والشيطان واعصهما

وإن هما محضاك النصح فاتهم

ولا تطع منهما خصماً ولا حكماً

فأنت تعرف كيد الخصم والحكم

أستغفر الله من قول بلا عمل

لقد نسبت به نسلاً لذي عقم

أمرتك الخير لكن ما ائتمرت به

وما استقمت فما قولي لك استقم

ولا تزودت قبل الموت نافلة

ولم أصل سوى فرض ولم أصم

ظلمت سنة من أحيا الظلام إلى

أن اشتكت قدماه الضر من ورم

وشد من سغب أحشاءه وطوى

تحت الحجارة كشحا مترف الادم

وراودته الجبال الشم من ذهب

عن نفسه فاراها ايما شمم

واكدت زهده فيها ضرورته

ان الضرورة لا تعدو على العصم

وكيف تدعو الى الدنيا ضرورة من

لولاه لم تخرج الدنيا من العدم

محمد سيد الكونين والثقلين

والفريقين من عرب ومن عجم

نبينا الآمر الناهي فلا احد

ابر في قول لا منه ولا نعم

هو الحبيب الذي ترجى شفاعته

لكل هول من الاهوال مقتحم

دعا الى الله فالمستمسكون به

مستمسكون بحبل غير منفصم

فاق

فاق النبيين في خلق وفي خلق

ولم يدانوه في علم ولا كرم

وكلهم من رسول الله ملتمس

غرفا من البحر او رشفا من الديم

وواقفون لديه عند حدهم

من نقطة العلم او من شكلة الحكم

فهو الذي تم معناه وصورته

ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم

منزه عن شريك في محاسنه

فجوهر الحسن فيه غير منقسم

دع ما ادعته النصارى في نبيهم

واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم

وانسب الى ذاته ما شئت من شرف

وانسب الى قدره ما شئت من عظم

فان فضل رسول الله ليس له

حدٌّ فيعربَ عنه ناطقٌ بفمِ

لو ناسبت قدرَه آياتُه عظماً

أحيى اسمُه حين يُدعى دارسَ الرممِ

لم يمتحنّا بما تعيى العقولُ به

حرصاً علينا فلم نرتب ولم نهمِ

أعيى الورى فهمُ معناه فليس يُرى

في البعدِ والقربِ فيه غيرُ منفحمِ منفحم

كالشمس تظهرُ للعينين من بُعُدٍ

صغيرةً وتكلّ الطرفَ من أَمَمِ

وكيف يدركُ في الدنيا حقيقتَه

قومٌ نيامٌ تسلّوا عنه بالحلمِ

فمبلغُ العلمِ فيه أنّه بشرٌ

وأنّه خيرُ خلقِ الله كلّهمِ

وكلُّ آيٍ أتى الرسلُ الكرامُ بها

فإنّما اتصلت من نورِه بهمِ

فانه

فإنّه شمسُ فضلٍ هم كواكبُها

يُظهرنَ أنوارَها للناسِ في الظلمِ

أكرم بخلقِ نبيٍّ زانه خلقٌ

بالحسنِ مشتملٍ بالبشرِ متّسمِ

كالزهرِ في ترفٍ والبدرِ في شرفٍ

والبحرِ في كرمٍ والدهرِ في هممِ بهمم

كأنّه وهو فردٌ من جلالته

في عسكرٍ حين تلقاه وفي حشمِ

كأنّما اللؤلؤُ المكنونُ في صدفٍ

من معدنَي منطقٍ منه ومبتسمِ

لا طيبَ يعدلُ ترباً ضمّ أعظمَه

طوبى لمنتشقٍ منه وملتثمِ ملتثم

أبان مولدُه عن طيبِ عنصرِه

يا طيبَ مبتدأٍ منه ومختتمِ

يومٌ تفرّسَ فيه الفرسُ أنّهمُ

قد انذروا بحلول البؤس والنقم
وبات ايوان كسرى وهو منصدع
كشمل اصحاب كسرى غير ملتئم
والنار خامدة الانفاس من اسف
عليه والنهر ساهي العين من سدم
وساء ساوة ان غاضت بحيرتها
ورد واردها بالغيظ حين ظمي
كأن بالنار ما بالماء من بلل
حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم
والجن تهتف والانوار ساطعة
والحق يظهر من معنى ومن كلم
عموا وصموا فاعلان البشائر لم
تسمع وبارقة الانذار لم تشم
من بعد ما اخبر الاقوام كاهنهم
بان دينهم المعوج لم يقم

وبعدما

وبعد ما عاينوا في الافق من شهب
منقضة وفق ما في الارض من صنم
حتى غدا عن طريق الوحي منهزم
من الشياطين يقفو اثر منهزم
كانهم هربا ابطال ابرهة
او عسكر بالحصى من راحتيه رمي
نبذا به بعد تسبيح ببطنهما
نبذ المسبح من احشاء ملتقم
جاءت لدعوته الاشجار ساجدة
تمشي اليه على ساق بلا قدم
كانما سطرت سطرا لما كتبت
فروعها من بديع الخط في اللقم باللقم
مثل الغمامة انى سار سائرة
تقيه حر وطيس للهجير حمي بالهجير حمي
اقسمت بالقمر المنشق ان له

من قلبه نسبة مبرورة القسم

وما حوى الغار من خير ومن كرم

وكل طرف من الكفار عنه عمي

فالصدق في الغار والصديق لم يرما

وهم يقولون ما بالغار من ارم

ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على

خير البرية لم تنسج ولم تحم

وقاية الله اغنت عن مضاعفة

من الدروع وعن عال من الاطم

ما سامني الدهر ضيما واستجرت به

ما ضامني الدهر ضيما

ما ضامني الدهر يوما

الا ونلت جوارا منه لم يضم

ولا التمست غنى الدارين من يده

الا استلمت الندى من خير مستلم

لا تنكر الوحي من رؤياه ان له

قلبا اذا نامت العينان لم ينم

وذاك

وذاك حين بلوغ من نبوته

فليس ينكر فيه حال محتلم

تبارك الله ما وحي بمكتسب

ولا نبي على غيب بمتهم

كم ابرأت وصبا باللمس راحته

واطلقت اربا من ربقة اللمم

واحيت السنة الشهباء دعوته

حتى حكت غرة في الاعصر الدهم

بعارض جاد او خلت البطاح بها

سيبا من اليم او سيلا من العرم

دعني ووصفي آيات له ظهرت

ظهور نار القرى ليلا على علم

فالدر يزداد حسنا وهو منتظم

وليس ينقص قدرا غير منتظم

فما تطاول آمال المديح الى

ما فيه من كرم الأخلاق والشيم
آيات حق من الرحمن محدثة
قديمة صفة الموصوف بالقدم
لم تقترن بزمان وهي تخبرنا
عن المعاد وعن عاد وعن إرم
دامت لدينا ففاقت كل معجزة
من النبيين إذ جاءت ولم تدم
محكمات فما يبقين من شبه
لذي شقاق ولا يبغين من حكم
ما حوربت قط إلا عاد من حرب
أعدى الأعادي إليها ملقي السلم
ردت بلاغتها دعوى معارضها
رد الغيور يد الجاني عن الحرم
لها معان كموج البحر في مدد
وفوق جوهره في الحسن والقيم

فما تعد ولا تحصى عجائبها
ولا تسام على الإكثار بالسأم
قرت بها عين قاريها فقلت له
لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم
إن تتلها خيفة من حر نار لظى
أطفأت نار لظى من وردها الشبم
كأنها الحوض تبيض الوجوه به
من العصاة وقد جاؤوه كالحمم
وكالصراط وكالميزان معدلة
فالقسط من غيرها في الناس لم يقم
لا تعجبن لحسود راح ينكرها
تجاهلا وهو عين الحاذق الفهم
قد تنكر العين ضوء الشمس من رمد
وينكر الفم طعم الماء من سقم
يا خير من يمم العافون ساحته

سعياً وفوق متون الأينق الرسم
ومن هو الآية الكبرى لمعتبر
ومن هو النعمة العظمى لمغتنم
سريت من حرم ليلاً إلى حرم
كما سرى البدر في داج من الظلم
وبت ترقى إلى أن نلت منزلة
من قاب قوسين لم تدرك ولم ترم
وقدمتك جميع الأنبياء بها
والرسل تقديم مخدوم على خدم
وأنت تخترق السبع الطباق بهم
في موكب كنت فيه صاحب العلم
حتى إذا لم تدع شأواً لمستبق
من الدنو ولا مرقى لمستنم
خفضت كل مقام بالإضافة إذ
نوديت بالرفع مثل المفرد العلم

كيما تفوز بوصل أي مستتر
عن العيون وسر أي مكتتم
فحزت كل فخار غير مشترك
وجزت كل مقام غير مزدحم
وجل مقدار ما وليت من رتب
وعز إدراك ما أوليت من نعم
بشرى لنا معشر الإسلام إن لنا
من العناية ركناً غير منهدم
لما دعى الله داعينا لطاعته
بأكرم الرسل كنا أكرم الأمم
راعت قلوب العدى أنباء بعثته
كنبأة أجفلت غفلاً من الغنم
ما زال يلقاهم في كل معترك
حتى حكوا بالقنا لحماً على وضم
ودوا الفرار فكادوا يغبطون به

اشلا شالت مع العقبان والرخم

تمضي الليالي ولا يدرون عدتها

ما لم تكن من ليالي الاشهر الحرم

كأنما الدين ضيف حل ساحتهم

بكل قرم الى لحم العدى قرم

يجر بحر خميس فوق سابحة

يرمي بموج من الابطال ملتطم

من كل منتدب لله محتسب

يسطو بمستاصل للكفر مصطلم

حتى غدت ملة الاسلام وهي بهم

من بعد غربتها موصولة الرحم

مكفولة ابدا منهم بخير اب

وخير بعل فلم تيتم ولم تئم

هم الجبال فسل عنهم مصادمهم

ماذا راوا منهم في كل مصطدم

وسل

وسل حنينا وسل بدرا وسل احدا

فصول حتف لهم ادهى من الوخم

المصدري البيض حمرا بعد ما وردت

من العدى كل مسود من اللمم

والكاتبين بسمر الخط ما تركت

اقلامهم حرف جسم غير منعجم

شاكي السلاح لهم سيما تميزهم

والورد يمتاز بالسيما من السلم

تهدي اليك رياح النصر نشرهم

فتحسب الزهر في الاكمام كل كم كمي

كأنهم في ظهور الخيل نبت ربى

من شدة الحزم لا من شدة الحزم

طارت قلوب العدى من باسهم فرقا

فما تفرق بين البهم والبهم

ومن تكن برسول الله نصرته

إن تلقه الأسد في آجامها تجم
ولن ترى من ولي غير منتصر
به ولا من عدو غير منفصم
أحل أمته في حرز ملته
كالليث حل مع الأشبال في أجم
كم جدلت كلمات الله من جدل
فيه وكم خصم البرهان من خصم
كفاك بالعلم في الأمي معجزة
في الجاهلية والتأديب في اليتم
خدمته بمديح أستقيل به
ذنوب عمر مضى في الشعر والخدم
إذ قلداني ما تخشى عواقبه
كأنني بهما هدي من النعم
أطعت غي الصبا في الحالتين فما
حصلت إلا على الآثام والندم

فيا خسارة

فيا خسارة نفس في تجارتها
لم تشتر الدين بالدنيا ولم تسم
ومن يبع آجلا منه بعاجله
يبن له الغبن في بيع وفي سلم
إن آت ذنبا فما عهدي بمنتقض
من النبي ولا حبلي بمنصرم
فإن لي ذمة منه بتسميتي
محمدا وهو أوفى الخلق بالذمم
إن لم يكن في معادي آخذا بيدي
فضلا وإلا فقل يا زلة القدم
حاشاه أن يحرم الراجي مكارمه
أو يرجع الجار منه غير محترم
ومنذ ألزمت أفكاري مدائحه
وجدته لخلاصي خير ملتزم
ولن يفوت الغنى منه يدا تربت

إن الحيا ينبت الأزهار في الأكم

ولم أرد زهرة الدنيا التي اقتطفت
يدا زهير بما أثنى على هرم

يا أكرم الخلق مالي من ألوذ به
سواك عند حلول الحادث العمم

ولن يضيق رسول الله جاهك بي
إذا الكريم تجلى باسم منتقم

فإن من جودك الدنيا وضرتها
ومن علومك علم اللوح والقلم

يا نفس لا تقنطي من زلة عظمت
إن الكبائر في الغفران كاللمم

لعل رحمة ربي حين يقسمها
تأتي على حسب العصيان في القسم

يا ربي واجعل رجائي غير منعكس
لديك واجعل حسابي غير منخرم

والطف

والطف بعبدك في الدارين إن له
صبرا متى تدعه الأهوال ينهزم

وائذن لسحب صلوة منك دائمة
على النبي بمنهل ومنسجم

والآل والصحب ثم التابعين لهم
أهل التقى والنقى والحلم والكرم

ما رنحت عذبات البان ريح صبا
وأطرب العيس حادي العيس بالنغم

من قلم اظفاره يوم السبت خرج منه الداء ودخل فيه الشفا
ومن قلم اظفاره يوم الاحد خرج منه الغنى ودخل فيه الفقر
ومن قلم اظفاره يوم الاثنين خرج منه الجنون ودخل فيه الصحة
ومن قلم اظفاره يوم الثلاثاء خرج عنه الصحة ودخل فيه المرض
ومن قلم اظفاره يوم الاربعاء خرج منه الوسوسة ودخل فيه الامن و الشفا
ومن قلم اظفاره يوم الخميس خرج منه الجذام والابرص ودخل فيه الشفا
ومن قلم اظفاره يوم الجمعة خرج منه الذنوب ودخل فيه العافية والرحمة
صدق رسول الله وصدق حبيب الله

~~واحادره وناقول فاتحه بر وقت~~ نمازك عقبنجه اوقويه

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ
مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ
يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ
مِنْ نُورٍ الآية

کاتبی فرماید

تا برفت آن صنم با لقا در کینک — خون دل میرود از دیدهٔ ما در کینک
تنک بنند ز فردوس بروی تو دریا — تا نیایی ز سر صدق صفا در کینک
سرکش از سخن مردم دانا چو کمان — تا نکردی هدف تیر بلا در کینک
ظاهرا در کینک باش خداجویی کن — تا بیابی همه اسرار خدا در کینک

کاتبی زندهٔ جاوید شد از روی یقین
هر که وقت از سر تسلیم ورضا در کینک

شمس تبریزی

من که مست از می عشقم تنه نا هو یا هو — فارغ از کون و مکانم تنه نا هو یا هو
سود من جمله زیانست زیانم چون سود — حاصل سود و زیانم تنه نا هو یا هو
گاه در صومعه آیین و عبادت عدم — گاه در دیر مغانم تنه نا هو یا هو
لب لعلش چو بدیدم دلم از دست برفت — عاشق چشم فلانم تنه نا هو یا هو

شمس تبریز که دانندهٔ اسرار خداست ولیست
غیر او هیچ ندانم تنه نا هو یا هو

بسم الله الرحمن الرحيم

يا خليّ البال قد بلبلت بالبلبال بال

بالنوى زلزلتني والعقل في الزلزال زال

يا رشيق القد قد قوست قدّي فاستقم

في الهوى وافرغ فقلبي شاغل الاشغال غال

يا اسيل الخد خدّ الدمع خدّي في النوى

عبرتي ودق وعيني منك يا ذا الخال خال

كم تسقي زمرة العشاق غساق الجوى

كم تسوق الحتف من ساق عن الخلخال خال

ان قلبي في خمار هاج من سكر الهوى

فاسقني من فيك خمرا فيه كالسلسال سال

لحت من وجه جميل جملة العشاق شاق

جد بتقبيل اليه قلب ذي المشتاق تاق

يا غزالا قد في المشي كالارماح ماح

ريقه راح وما في غير تلك الراح راح

كم يزد يرتاض في جنات عدن من جنى

من جنى بستان خد منك كالتفاح فاح

قط ما افرحتني مذ بالاسى ارحتني

سر صبا مذ غدا في الحزن ما في الراح راح

قد كتمت الحب في قلبي زمانا فاعتدي

در جاري ادمعي بالسر كالمصباح باج

من يلمني في هوى الحور الغواني قد عوي

ان هذا الامر لي من ربي الفتاح تاج

نجني عما اقاسي ان تحتفي الان آن

ان لنا قلبا فقاسي القلب للخلو لان

في عراص الوصل عاني الهجر كالغدار دار

لا ترحل فالحشي من كثرة الاسفار فار

لم تزل تزور تركبرا منك عني جانبا

لا تجبر فالفتي من قلبه الجبار بار

مذ شددت الوسط مغترا بزنار الهوى

لم ازل في النار والاولي بذي الزنار نار

تاه قلبي اذ اتاه من تباريح الجوى

ما افاق القلب مذ من طرفه السحار حار

ذر هوى الغزلان واختر مدح صدر ماجد

جابذ قرم سري عن شعار العار عار

سيد من كل خطب سادة الآفاق فاق

ايد في الدين بلواه الي الفساق ساق

فخر دين الله من جدواه في الانعام عام

وهو من جنس المعالي كثرة الاكرام رام

نصر رايات الهدى سباق غايات الندى

عادل هندية العاني علي الغشام شام

مؤتم الأبناء في الهيجاء عن آبائهم
مشفق إشفاقه الموثوق للأيتام تام
صام للمعبود عن لذاته لكنه
ليس عن قتل الأعادي يخذم الصمصام صام
ضيغم من دأبه إرغام ضرغام الشرى
باسل أحمس إلى ضرب الطلى والهام هام
لو رآه صاحب عن صنعة الكتاب تاب
أو رآه رستم في موقف الإرهاب هاب
يا عليما عنده العلوم ذو الإرشاد شاد
زاهد تقواه في دنياه للزهاد هاد
يا نظام الملك يا فخر الورى يا من أراد

جاءه المستنجد المظلوم بالإنجاد جاد
أصبحت منصورة رايات دين المصطفى
منه واسترد جهاد امن إلى الإلحاد حاد
شانه أصفاد من والاه من آلائه
واغتدى شانيه في الأغلال والأصفاد فاد
يرعد الأطواد بالإيعاد حتى إنه
لو رأته ما اعتدت من هول ذي الإيعاد عاد
منه في نادي الأعادي طارق الآجال جال
ما لهم مذ راعهم في شدة الأوجال جال
مقسط أضحى ومنه منهل الإنصاف صاف
قاهر أمسى على الأعداء بالإجحاف جاف

ساد والحساد منه في انحطاط دائم

ان علياه لهم كالزعزع النساف ساف

لم يزل يعطي لعاف نارة او طارة

آثر التقديم والتأخير في الاسعاف عاف

سحب اقطار السما لو لم تكف ما ضر اذ

للورى نوكاف عادى كفه لو كاف كاف

دم على رغم العدى وارتج بعود العيد في

دولة غراء فيها دوم الطاف طاف

تم بعون الله وحسن توفيقه

مثنوی مولانا عصمت قدس سره

الحمد لله تعالی و تقدس   بر قدرت ذاتی که بکنهش نرسد کس   آن صانع بی عیب که پاکست و مقدس

بر بارگهش چرخ یکی خیمهٔ اطلس   فرگاه سراپردهٔ او چرخ مقرنس   بر قصر جلالش کرهٔ چرخ مقوس

در دنیی و عقبی همه را رحمت او بس   چون ذره که در وهم نیاید ز حقیری

آن نقش نگاری که چو شد مبدع اشیا   آراست بحکمت ز ثری تا بثریا   چون داد بهار کرمش مژدهٔ احیا

صد نقش بدیع از کف خاک آمده پیدا   هر قطره که افشاند برین صفحهٔ خضرا   گل تکمهٔ زر دوخته بر جبهٔ والا

در گلشن مدحش متحیر شده چون ما   ارواح مقدس همه پاک ضمیری

چون رحمت خود همنفس باد سحر کرد   اوراق ریاحین بدیع تازه و تر کرد   صحن چمن از گنج عطا پر ز گهر کرد

از غیب چه چشمی که نه در صنع نظر کرد   گل نیزه ز الماس و ز یاقوت سپر کرد   صنعش چو دل غنچه پر از خون جگر کرد

از گنج کرم در دهنش خردهٔ زر کرد   بیهوده تو بر صنعت او خرده نگیری

بر سرو روان قرص مه افروخت کز آن روست   طاقی همه از غالیه پیوست که ابروست   انگیخت یکی فتنه که این نرگس جادوست

در غنچه شکر ریخت که این لعل سخنگوست   جان زار و رشش آموخت که این قامت دلجوست   بر خرمن گل مشک تر افشاند که این موست

پیوست یکی سلسله کین حلقهٔ گیسوست   تا هیچکس آزاد نگردد ز اسیری

ای هر دو جهان از سر کوی تو غباری   جن و ملک از پرتو انوار تو ناری   عالم ز نگاری کرمت مشت غباری

دور از تو گلستان ارم تودهٔ خاری   فردوس گدایان ترا راهگذاری   باغی تو منزه ز خزانی و بهاری

هر شاه و امیری که بود بر سر کاری   میرند و تو آن حی قدیمی که نمیری

ای عالم و آدم بجمال تو مباهی   بر هستی تو کون و مکان داده گواهی   بسته قلمت نقش سفیدی و سیاهی

ماهیت تو عقل ندانسته کماهی   مفهوم کجا فهم کند نامتناهی   پامال گدایان تو صد افسر شاهی

شاهان همه فرمان بر حکمت که چه جاهی   کز روز ازل بر سر هر شاه و امیری

ای صبح تو روشنگر آیینهٔ خاور   وی قرص مه از پرتو ذات تو منور   صنع تو نگارندهٔ نه طارم اخضر

خورشید بمیدان تو گوییست مدور   بیش کرمت حاصل کونین محقر   بحر کرم از فیض تو پر دانهٔ گوهر

هر نقش که شد بر ورق کون مصور • در قید زوالند و تو نقصان نپذیری

در هر دو جهان هر که خریدار تو نبود   سوداگر نقد سر بازار تو نبود   رندی که خراباتی و اسرار تو نبود
دیوانهٔ زنجیر سری دار تو نبود   آزاد مبادا که گرفتار تو نبود   مجروح به آن سینه که افگار تو نبود

در جنت اگر وعدهٔ دیدار تو نبود • فردوس جحیمی کند و حله سعیری

ای اهل شرر را ز آتش قهر تو جحیمی   جنات نعیم از نفحات تو نسیمی   از مشت گلی ساخته صنع تو کلیمی
در حکمت تو پی نبرد هیچ حکیمی   صد نوبت شاهی زده در زیر گلیمی   بر ذروهٔ افلاک ز فضل تو یتیمی

هرگز نَدِهد روزی جان هیچ حکیمی • غیر از تو که بخشندهٔ بی شبه و نظیری سمیع

ای هر دو جهان از تو تو در هر دو جهان نه   وی کون و مکان از تو تو در کون و مکان نه   هستی و دوام تو مقید بزمان نه
جانهاست بتو زنده و تو زنده بجان نه   بی حکم تو از نام و نشان نام و نشان نه   بینایی و گویایی تو از چشم و زبان نه

حال دل ما پیش تو محتاج بیان نه • بی سمع و بصر چون تو سمیعی و بصیری

ای عقل تو چون ذات تو بی اول و غایت   چون غفلت ما عفو تو بی حد و نهایت   از ما ستم و ظلم ز تو لطف و عنایت
از عمر تلف کرده نکردیم کفایت   جز غفلت و بی حاصلی و جهل و خیانت   آه ار نکند لطف تو از مهر حمایت

چون درد و غمت در دل و جانها کرده سرایت • بخشای که ما مرده و تو حی قدیری

با موی سفید از کنه و نامه سیاهیم   سر تا بقدم خرقهٔ دریای گناهیم   گم کرده ره خویش فرو ماندهٔ راهیم
کو همت عذاب تو و ما چو پر کاهیم   کو عقل و زبانی که بدان عذر تو خواهیم   هر نوع که هستیم از این خیل و سپاهیم

دریاب که ما تن زدهٔ آتش و آهیم • کاگه ز جگر سوختهٔ هر آه و نفیری

هر چند گنه کار فرو ماندهٔ پیریم   عمریست که در دام هوای تو اسیریم   مجروح جنانیم که مرهم نپذیریم
جنت چه دهی وعده که درخور دو سعیریم   با موی سفید از کنه و نامه چو قیریم   از جرم غنی و ز عمل خیر فقیریم

مگذار که از شرم گنه زار بمیریم • در هر دو جهان چون تو معینی و نصیری

عصمت ز عدم چون سوی عالم آورد   صد قافله از حسرت و درد و الم آورد   سرمایهٔ عصیان و متاع ندم آورد
اجناس گنه بر سر بازار غم آورد   از بار گنه همچو فلک پشت خم آورد   زان روی ارادت بحریم حرم آورد

بخشای

20

بخشای و کرم کن که بکنج کرم آورد • بی حاصلی و عجز و گنه کاری و پیری

چون عقل ز رحمانی سخن پرده برانداخت   خود را بسراپردهٔ توحید در انداخت   از دور چو بر ذات صفاتش نظر انداخت
در حملهٔ اول ز ضعیفی سپر انداخت   دیباچهٔ دعوی همه در رهگذر انداخت   ساکن شد و دیبای فصاحت ز بر انداخت

از ساحل فکر همه موج گهر انداخت • چون معترف آمد بگدای و فقیری

یا رب بقا دیل زر اندود معلق   کاو بخته صنع تو برین طارم ازرق   یا رب بگیر و هی که برین سطح مطبق
هستند بتوفیق تو تا حشر موفق   یا رب بر سوی که بز دبانگ بر ابلق   سیبایهٔ او کرده درست مه نو شق

یا رب با ماحی که از و یافته رونق • دین تو بمنشور بشیری و نذیری

کان روز که در پای تر از وی قیامت   پیدا شود از آتش قهر تو علامت   پرسند ز بی حاصلی عمر سلامت
در هر جگری کار کند تیر ندامت   از عمر تلف کرده ستانند غرامت   نه روی سخن ماند و نه جای اقامت

بخشای خدایا و بکن عفو کرامت • بر بیکسیم چون تو علیمی و خبیری

بی حکم تو از گردش افلاک چه آید   بی فضل تو از دانش و ادراک چه آید   جز ناله و درد از دل غمناک چه آید
جز معصیت از خاطر ناپاک چه آید   جز جرم و گنه از منی بی باک چه آید   گر لطف تو نبود ز کف خاک چه آید

ای دوست ز مشت خس و خاشاک چه آید
بخشای که ما مرده و تو حی قدیری

تم

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الواقف على كل حال عالم الغيب والشهادة الكبير المتعال الذي وعد لعباده المصدقين
في سبيله الاموال ما لم تره الاعين ولم تسمعه الآذان ولم يخطر على البال والصلوة والسلام على الرسول المبعوث
لبيان الحرام والحلال الصادق المصدق في جميع الاقوال سيدنا ونبينا محمد المصطفى المحمود الخصال صلى الله عليه وعلى
جميع الاصحاب والآل صلوة وسلاما دائمين باقيين بالغدو والآصال اما بعد سبب تحرير صحيفه صحيحة الصدور
وباعث تسطير وثيقه انيقه شاملة السطور بودر كه قصبه لاحونه ساكنلرندن باعث هذا الكتاب فلانه
نام كمسنه حال حياتنده وكمال صحتنده در كيسه ايكي يوز بيك اقچه لق تام الوزن سكه حسنه ايله مجلس شرع شريفده
حاضر اولوب بالطوع والرضا اقرار صحيح شرعي قيلوب بشبو ايكي يوز بيك اقچه لق سكه حسنه بي اطيب مالمدن افراز
ايليوب وقف صحيح شرعي قيلدم الخ وتسليم متوليا اولنون آنلر لوبله يازيله ونقود مزبوره معهوده
موجوده يي لاجل التسجيل متولي اولان فلانه نام كمسنه يه تسليم ايلدكدنصكره واقفه مزبوره وقف مذكوره
نادم ونقضنه عازم اولوب نقودك وقفيتي امام اعظم قتلرنده باطل در ديو استرداد دعوا ايلدكده متولي مومى اليه نقودك وقفيتي امام انصاري عليه رحمة الباري روايتي اوزره
امام زفر قتنده صحيح وشرعي اولديغي ... وبوموقع كتاب اعهوده حاكم معدلت مآب واقف اولديقده
حاكم من الله من كل الوجوه جانب فسخ البيع واو اكورمكين نقودك امام انصاري روايتي
ايله امام زفر مذهبي اوزره وقفيتك صحتنه وامامين همامين مذهبلري اوزره لزوم وتابيده وشرائطه
منطور ... خصوصلرنه عموما عالما بالخلاف بين الائمة الاسلاف حكم صحيح شرعي قيلوب من بعد بالاجماع
وقف لازم ومؤبد وحبس مخلد ومؤيد اولوب وجها من الوجوه تبديل وتغيرندن حال مال اولمشدر فمن
بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه وان الله الواقف على الله الملك المعين انه لا يضيع اجر المحسنين

محبته شكلنده مختصر وقف نامه صورتيدر

سبب تحرير كتاب ... بودر كه قصبه فلانه ده صاحبه الحراره فلانه بنت فلان نام خاتون طرفندن
فلانه وفلانه شهادتلري ايله خصوصنه اتي يه وكالتي ثابت اعهوده فلانه مجلس شرعده حاضر اولوب
والدهم مزبوره فلانه قيد حياتنده وكمال صحتنده اطيب مالندن ... بيك اقچه افراز وتمتاز قيلوب
سويله اقرار صحيح شرعي قيلديكه ... بيك اقچه يي وقف صحيح شرعي وحبس صريح مرعي قيلوب شويله شرط ايلديكه
... ادنى ... بروجه مرابحه ... اوزره ... ايليوب حاصل اعهوده ... ام ... قيد حياته دك
... تصرف ايلسون بعد الوفات ... فلانه ... راي ... وجوه خيراته صرف ايلسون ديو ...
... اولاده ونقود مزبورهي ... آخرنه قدر كي ... وتاريخي مع الشهود يازيله
والسلام

21

باعث تسطير كتاب حكمي ودواعي تحرير خطاب نقلي بودر كه لاحونه قضاسنه تابع روبشته نام قريه ده ابوستوله
ولد نيقو نام ذمي مجلس جرح وتعديلده نقلا وتحويل الحوالة دعوي وطلب صدور ايلدكده كه كه استشهاد
دوبجاح عدول مسلميندن بكشهر قضاسنه تابع قره ... نام قريه ده مصطفى صوام و... حاجي ... درويش
نام كمسنه لر لاجل الشهاده مجلس شرع عزيز الجنابه حاضر اولوب قول اغا ... سنده ... اشلر ايكن فوت
اولوب مخلفاتني بيت المال افندي ايليهي ... ولد ابوستوله نام ذمي مدعي مذكور ابوستولك ... قرنداشي
... اولوب وارثنه انحصار ... وارثي بلمزز ترك مذكوره مذكور مستحقدر ... مقبول اولديغي
... شهادت ... شرعيه ايليوب شهادتلري شرائط قبول رعايتنده صكره مقبوله اولديغي ...
القضاة والحكام ... حقوتاريكي وقائم مقاماري ... حكام ... اقدام ... ايجاب ... مدعي
مذكور طرفندن غب الالحاح والابرام عرض اولنديغي مكارم ... وتنبيه ...
متمني وملتمسدر كه بوسطور ... الحاظ عاطفت بي نهايتله ملحوظ وانظار عنايت بي غايتله منظور بيورلوب موجبنجه عمل
بيورلمغله عند الله الملك الغفور مثاب ومأجور اولديغي ... وحرر في اوائل شهر رمضان المبارك ...

اعيان ... الشهود ... فلانه وفلانه فلانه وفلانه

ديكر صورت بعد

بعد اظهار العجز عن الغاية الفاخرة والاقتصار على دعاء دولة الباهرة مجلس عالي معالي ... ناديء ساحي اعالي ...
قواعد ... اليوم القرار موض عبد داعي قليل المقدار وكثير الاعتذار بودر كه نفس لاحونه ساكنلرندن حسن بن
عبد الله نام كمسنه ده مجلس جرح وتعديلده نقلا وتحويل الحوالة دعوي وطلب صدور ايلدكده كه استشهاد ...
عدول مسلمين ... موحدينده حسن بن ... نام كمسنه لر لاجل الشهاده حاضر اولوب ...
فلانه محله ... ايدوب مخلفاتني بيت المال خاصه ضابطي افندي ايدره فلان بن فلانك مدعي مذكور ...
... وارثي اكا منحصره ... وارثي بلمزز تركه مزبوره مذكور مستحقدر ... شهادت ايدرز ...
شرعيه ايدوب شهادتلري شرائط قبول رعايتنده صكره مقبوله اولديغي ... صدر العلماء العظام بدر الفضلاء الكرام
... عسكري ابد الله الملك العزيز العلام الى قيام الساعة وساعة القيام حضورلرينك وقائم مقاملري ... حكام عظامك قدام
اقدام ... مدعي طرفندن الحاح وابرام ايله عرض اولنديغي مكارم ... وكثار ومراحم ...
... متمني وملتمسدر كه بوسطور ... الحاظ عاطفت بي نهايتله ملحوظ وانظار عنايت بي غايتله منظور بيورلوب موجبنجه
عمل بيورلمغله عند الله الملك الغفور مأجور ومظهر جزاي موفور اولديغي ... وحرر في اوائل شهر ...

اعني ... فلانه ده حاكم الوقت حضورلرينك مجلس عالي معالي مطالعه لرينه ... نوابده بوكتاب نقلي واصلي ولد ... حكام
شرع شريفك ... شامل الالطافلرينه ... لايه كدر العده و... نسخه طيبا ...
الحقي باعث تسطير كتاب حكمي ودواعي تحرير خطاب نقلي بودر كه قصبه فلانه تابع قريه فلانه ده فلانه وفلانه نام كمسنه لرك ... شرعيه ... طلب
ودعوايه وكالتي ثابته اولان فلانه نام كمسنه ده وكالة عنه واصالة عن نفسه وقريه مزبوره ده فلانه نام ... امورنه ومالنه
موروثندن قبض وضبطنه وجه شرعي اولان فلانه نام كمسنه مجلس جرح وتعديلده الخ

باعث تحریر حروف صداقت موصوف بودر که صاحب البر والبحر خلیفه [illegible] الله تا یوم [illegible] حضرتلرینک خواص شریفه لرندن
[illegible] قضاسنه تابع فلان نام قریه اهالیسندن فلان وفلان وسایر [illegible] قریه یا بو مجلس شرع شریف حاضر الله علیه [illegible]
کلوب [illegible] اعنی [illegible] فلان [illegible] تقریر کلام موضح المرام قیلوب [illegible]
[illegible] موجب [illegible] جمیعمزک اتفاقیله تاریخ
کتابده فارغ ابتدا سنه وعده ایله یوز [illegible] اقچه به [illegible] اوزره
[illegible] یوز [illegible] اقچه به [illegible] قبض وقبول ایلدکن [illegible] واجبا الاداء اولان
القضاء [illegible] کتابته [illegible] فلان [illegible]

فلان وفلان وفلان

بحث نفقه

بودر که [illegible] قضاسنه تابع [illegible] باعث الکتاب فلان نام [illegible] نام [illegible]
کلوب تقریر کلام وتعبیر مرام قیلوب [illegible] زوجی [illegible] قریه [illegible]
[illegible] بلا نفقه [illegible] غربته کیدوب [illegible] بر اقچه [illegible] نفقه [illegible]
جمیع [illegible] شرعیه وعرفیه [illegible] ایدرم حالا [illegible] نفقه [illegible] مقدار [illegible]
طلب ایدرم [illegible] قریه [illegible] سؤال اولندقده [illegible]
[illegible] جانب شرعدن [illegible] اقچه نفقه فرض وتقدیر اولنوب
[illegible] اذن [illegible] اجازت ویرلدیکی [illegible]

فلان وفلان

بحث نفقه

سبب تحریر کتاب [illegible] بودر که [illegible] قضاسنه تابع فلان نام قریه [illegible] فلان بن فلان نام
فلان وفلان نام [illegible] صغیره [illegible] وصیاری [illegible] باعث الکتاب [illegible]
[illegible] مجلس شرع شریفده کلوب تقریر کلام قیلوب [illegible] صغیره [illegible] نفقه وکسوه [illegible]
[illegible] مال [illegible] کفایت مقداری نفقه تقدیر اولنمق طلب ایدرم [illegible] صغیره [illegible] نفقه
وکسوه [illegible] لوازم [illegible] تاریخ کتابده [illegible] اقچه نفقه فرض وتقدیر اولنوب
[illegible] وقت [illegible] رجوع [illegible] اذن واجازت ویرلدیکی [illegible]
[illegible] وجرت الحال [illegible]

بحث وصایت

سبب تحریر کتاب [illegible] بودر که [illegible] قضاسنه تابع [illegible] نام قریه [illegible] اقدم [illegible]
[illegible] نام [illegible] صغیره [illegible] انتقال ایدوب املاک وارزاقی
[illegible] لازم ومهم اولمغین [illegible] زوجه [illegible]
[illegible] نصب [illegible] اولندقده [illegible] لازمه [illegible]
[illegible] اولنمسی [illegible] بالطلب [illegible]

سبب تحریر صحیفه صحیحة الصدور وباعث تقدیر وثیقه شامله السطور بودر که بنجه ایام وسنه قضاء فلان کفره سنه پسقپوس
[illegible] فلان نام مطرود وبدنام کشیش بدکیشک [illegible] سیر [illegible] فتوحی آشنا [illegible] حیال
[illegible] پسقپوسلغه متعلق امور عاطله لری باطل اولوب آیین باطلارین اجرا وطریق ضلالته القاء ضال ومضل
مفسد ومبطل [illegible] پسقپوس لازم [illegible] وسایر رواهب [illegible] وسواس
ورهنمای طریق غباوت خناس اولان فلان نام مرتد بلید علیه المقامع من النار والحدید یوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول هل من مزید
طرفندن التماس ایلدکلرنده حامل کتاب مذکر الحال [illegible] مصدوق المقال [illegible] فلان نام [illegible]
[illegible] شیطنتیه متوسل [illegible] قلوب [illegible] باعث [illegible]
وریاضت [illegible] منفعتیه [illegible] رقبه [illegible] راهب [illegible] معاقب اولمغین [illegible]
یسقی بماء الحمیم والصدید فی یوم العقاب الوعید نار الذکر [illegible] شیطان [illegible] کیدوب [illegible]
کفاره [illegible] پسقپوس ومونع نصب اولندیغی [illegible] وجرت الحال [illegible]

صورت نقل

بودر که [illegible] قضاسنه [illegible] بعد بلده نقل وتحویلنه اجوه
[illegible] طلب [illegible] فلان وفلان [illegible] مجلس شرعه [illegible]
تقریر کلام موضح المرام ایلیوب [illegible] بوینده [illegible] مذکور
[illegible] ایلیوب [illegible] صغیره [illegible] متروکه [illegible]
[illegible] محمد [illegible] الشرع الشریف [illegible] انتقال [illegible]
قبض ایلیوب [illegible] مذکور [illegible] ایلیوب
[illegible] مذکوره [illegible]
[illegible] مذکوره [illegible]
[illegible] قبول [illegible] اقچه [illegible] الفصل
[illegible] لازم [illegible] قبول ایلمک [illegible]
افضل الفضلاء الفخام [illegible] قسطنطنیه [illegible] حکام

باعث تسطیر کتاب حکمی [illegible] تحریر خطاب نقلی بودر که قضاء [illegible] فلان بن فلان نام [illegible] مجلس [illegible] وتعدیله
[illegible] دعوی وطلب [illegible] فلان وفلان نام [illegible]
[illegible] تقریر کلام موضح المرام ایلیوب [illegible] ایلیوب
[illegible] محمد [illegible] فلان [illegible]
[illegible] اولوب [illegible] ایلیوب [illegible]
[illegible] فلان [illegible] محمد [illegible] اقچه [illegible] قبض ایلدکه
[illegible] قبول ایلمک [illegible] الفصل الفضلاء الفخام [illegible] قسطنطنیه [illegible]
[illegible] حکام [illegible]

فلان وفلان

باعث تحریر سجل بودر که لسکوینت والف تاریخنده اَلاصونه قضاسنه ... توزیع وتحصیل
زعوه اثر جلیلر الغدر وار ... اولدقده ... موصل ... مطاع قضا ومزبوره ... توزیع
اولندقده قضا مرقومه تابع ملاه نام قریه فتح ... اولون محمد ...
... واقع مال ... قریه مزبوره طلبلریله تنجیب اولنوب ... وضع اولنه
خصوص مزبور ... خلاف ... مغایر قانون ... کینه ...
شهر ربیع الاول لسنه سبع والف

حجت اشاده

باعث تحریر صورت سجل بودر که اَلاصونه قضاسنه تابع قریه کملیب لوده ... ملاه و
نام ... و سایرلری محفل قضاده قریه مذکوره ... ملاه وملاه نام ...
... قبلوب ... قدیمه ... مستقیمه ... اوستادلر ویکیجی بابا
تعیینی اولنمق لازم ... اتفاق ... ملاه ...
صنعتنده ... ضبط ... ملاه وملاه ... صنعتنده
مزبوره ... ملاه ... ملاه یکیجی بابا
وملاه ... بابا تعیینی ونصبی ... طلبلریله ... ولک وحرر

حجت بیع

سبب تحریر کتاب ... بودر که اَلاصونه قضاسنه تابع کملیب ... قریه ... نام ذمیه محفل
شرع شریفه حاضره اولوب ... الکتاب ... اوغلی ... وتودوری ... نام ... مخصوص
طوعا اقرار صحیح شرعی واعتراف ... قریه مرقومه محلاتنده ... واقع
ملاه وملاه ... وطریق عامله ... محدود ... تحت تصرفمده اولان
... ملک ... وجمیع توابع ولواحق ومرافق ولوحق ... الترجیه
مزبور ... صغیر ...
وتملیک وتسلیم ایلیوب ... وتملک وتسلم ایدوب ... تحت تصرفمنده
... مقر مزبور ... اقرار ... تصدیق وتحقیق
ایلدکده ... موجبنجه حکم اولنوب ...
... کتب واملا ... اعطا اولندی ... الاحتیاج ...
ایلیه جریا ذلک وحرر ... شعبان المعظم سنه ١٠١٨

سبب تحریر کتاب صحیح ... بودر که قصبۀ اَلاصونه ساکنلرندن ملاه نام کسنه ... یونده اقدم
وفات ایلدکده ... اَلاصونه قضاسنه تابع ملاه نام قریه ... وانقطاع
تقوفنده ... الحدود ... قطعه ... طوبه
منحصر ... قصبۀ مرقومه ... اقچه یه ... طوبه ایله ارضی
مذکوره ... اجازت نامه ... موصها ...
شرع ... الف ... محقق ومحتوم ...
... تذکره ... جمیع ... مطابق وموافق ...
بموجبه ... حکم اولنوب ... کتب واملا ...
اعطا اولندی ... ملاه ...

حجت بیع وتفویض

سبب تحریر کتاب ... بودر که قصبۀ اَلاصونه ده فخر القضاة وفخر الولاة فلان افندی
محفل قضاده ... صاحب الکتاب ملاه نام کسنه ... اقرار طوعی واعتراف
... قصبۀ مرقومه ... ملاه وملاه ... وطریق عام ...
... ایکی باب ... اولان ... کافه الحقوق ... تقدر رایج الوقت
... بیع ... واقع تحت تصرفمده ... الاکثرین ...
الحدود ... صاحبلر ...
... نقد رایج الوقت ... تفویض ... مذکوری
... متوقف اولدوغی ... مقوله ... اقرار
... تصدیق وتحقیق ایلدکده ... موجبنجه حکم اولنوب ... کتب واملا
... اعطا اولندی ... الاحتیاج ... وحرر فی ...

حجت عتقنامه

سبب تحریر کتاب صحیح ... بودر که قصبۀ اَلاصونه ساکنلرندن فخر الحجاج ... ملاه نام کسنه محفل شرع ...
... تقریر کلوم موضع ... قبلوب ...
... الکتاب ... ملوکه ... لله الکریم وطلبا لمرضاة ربه العظیم اعتاق ... صحیح شرعی واعتراف
... بعد الیوم ... سایر احرار ... اولنوب ... اقرار صحیح ...
... عتقنه حکم اولنوب ... کتب واملا ...
... اعطا اولندی ... الیه ... وحرر ... محرم الحرام

صورت سياقت عربيه وارقام هندي كه بياه اولنور

احاد برابردر — عشراتی زیاده اولور

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٣١	٣٢	٣٣	٣٤	٣٥	٣٦	٣٧	٣٨	٣٩
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٤٠	٤١	٤٢	٤٣	٤٤	٤٥	٤٦	٤٧
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٤٨	٤٩	٥٠	٥١	٥٢	٥٣	٥٤	٥٥
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٥٦	٥٧	٥٨	٥٩	٦٠	٦١	٦٢	٦٣
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٦٤	٦٥	٦٦	٦٧	٦٨	٦٩	٧٠	٧١
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٧٢	٧٣	٧٤	٧٥	٧٦	٧٧	٧٨	٧٩
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٨٠	٨١	٨٢	٨٣	٨٤	٨٥	٨٦	٨٧	٨٨
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

٨٩	٩٠	٩١	٩٢	٩٣	٩٤	٩٥	٩٦
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

مئاتی یوز اولور

٩٧	٩٨	٩٩	١٠٠	١٠١	١٠٢	١٠٣	١٠٤	١٠٥
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

١٠٦	١٠٧	١٠٨	١٠٩	١١٠	١١١	١١٢	١١٣	١١٤
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

صحّ

سبب تحریر کتاب صحیح الخطاب بودر که قصبهٔ [illegible] ساکنلرندن ملا [illegible] مجلس شرعده کلوب طوعاً اقرار صحیح شرعی و اعتراف صریح [illegible] قبضه [illegible] ملا [illegible] و اقع جوانبی [illegible] صدور بهذه [illegible] توقف [illegible] ملکدر اول [illegible] وبر اخوری ایله [illegible] ولو اصح ایله بعد [illegible] اولمغله [illegible] الکتاب [illegible] ایلدم [illegible] بعد وجود [illegible] لیکتد و ثبت ما هو الحقیقة کتب [illegible] اجرا اولندی ایرازایدوبه جوب ذلک وحرر فی اواسط شهر شوال لسنه [illegible]

ملا [illegible]

صورت سجل ازن توزیع [illegible]

باعث تحریر [illegible] موصوف بودر که [illegible] قصبه‌سنه تابع [illegible] [illegible] والقدرة [illegible] اولاد [illegible] وتحصیله [illegible] التفتیش [illegible] وزبالله فقیر الحال [illegible] اولدقلری محقق [illegible] توزیع [illegible] بدلونه [illegible] اولندیکی [illegible] ایلیوب [illegible] فقرا [illegible] عاری اوله [illegible] وحرر فی اواخر [illegible]

صورت سجل [illegible] نامه

بودر که قصبهٔ [illegible] ساکنلرندن ملا [illegible] مجلس شرعده [illegible] بونده اقدم [illegible] قبله [illegible] اثنده [illegible] کیفیت حالاری [illegible] سؤال اولندقده [illegible] [illegible] کتابنده [illegible] مجلس [illegible] ملا [illegible] ایلیوب [illegible] وباالجمله [illegible] اولدقلری [illegible] [illegible] طلبلری [illegible] اولندی [illegible] التاریخ

ملا [illegible] ملا [illegible] ملا [illegible] ملا [illegible]

١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢٥

١٣٠ ١٣٥ ١٣٠ ١٣٥ ١٥٠ ١٥٥ ١٦٠

١٦٥ ١٧٠ ١٧٥ ١٨٠ ١٨٥ ١٩٠ ١٩٥

٢٠٠ ٢١٠ ٢١٥ ٢٢٠ ٢٢٥ ٢٣٠ ٢٣٥

٢٤٠ ٢٤٥ ٢٥٠ ٢٥٥ ٢٦٠ ٢٦٥ ٢٧٠

٢٧٥ ٢٨٠ ٢٨٥ ٢٩٠ ٢٩٥ ٣٠٠ ٣١٠

٣٢٠ ٣٣٠ ٣٤٠ ٣٥٠ ٣٦٠ ٣٧٠ ٣٨٠

٣٩٠ ٤٠٠ ٤٥٠ ٥٥٠ ٥٦٠ ٥٧٠

٥٨٠ ٥٩٠ ٦٠٠ ٦٥٠ ٧٠٠ ٧٥٠ ٨٠٠

٨٥٠ ٩٠٠ ٩٥٠ الوف ١٠٠٠ ٢٠٠٠ ٣٠٠٠ ٤٠٠٠

٥٠٠٠ ٦٠٠٠ ٧٠٠٠ ٨٠٠٠ ٩٠٠٠ ٩١١٠

٩١١٥ ٩١٢٠ ٩١٣٠ ٩١٤٠

٩١٥٠ ٩٢٦٠ ٩٢٧٠ ٩٣٥٠

٩٥٧٥ ٩٦٨٥ ٩٨٩٠ ٩٩٥٠

عشرات الوف

١٠٠٠٠ ١١٢٥٠ ١٢٣٥٠ ١٥٥٦٠

٢٩٩٩٩ ٢٠٠٠٠ ٢١٠٠٠ ٢٢٠٠٠ ٢٥١٥٥

٣٠٠٠٠ ٣٥٠٠٠ ٤٠٠٠٠ ٤٥٥٠٠ ٥٠٠٠٠

مائة الوف

٦٠٠٠٠ ٧٠٠٠٠ ٨٠٠٠٠ ٩٠٠٠٠ ١٠٠٠٠٠

٢٠٠٠٠٠ ٣٠٠٠٠٠ ٤٠٠٠٠٠ ٥٠٠٠٠٠ ٦٠٠٠٠٠

عشرات مائة الوف

٧٠٠٠٠٠ ٨٠٠٠٠٠ ٩٠٠٠٠٠ ١٠٠٠٠٠٠

مائة مائة الوف — الوف مائة الوف

١٠٠٠٠٠٠٠ ١٠٠٠٠٠٠٠٠

[illegible]

اون بيك اوبدر	بيك اوبدر	يوز اوبدر	اون اوبدر	بر اوبدر
عشرات الوف	الوف	مات	عشرات	احاد
١٠٠٠٠	١٠٠٠	١٠٠	١٠	١

بيك كره يوز بيك اوبدر	يوز كره يوز بيك اوبدر	اون كره يوز بيك اوبدر	يوز بيك اوبدر
الوف مات الوف	مات مات الوف	عشرات مات الوف	مات الوف
١٠٠٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠

بيك كره يوز بيك كره يوز بيك اوبدر	يوز بيك كره يوز بيك اوبدر	اون بيك كره يوز بيك اوبدر
الوف مات الوف مات الوف	مات الوف مات الوف	عشرات الوف مات الوف
١٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠٠٠٠

يوز بيك كره يوز بيك كره يوز بيك اوبدر	اون بيك كره يوز بيك كره يوز بيك اوبدر
مات الوف مات الوف مات الوف	عشرات الوف مات الوف مات الوف
١٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠٠

حروف حساب ابجد

ن	م	ل	ك	ي	ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا
٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١
ذ	خ	ث	ت	ش	ر	ق	ص	ف	ع	س			
٧٠٠	٦٠٠	٥٠٠	٤٠٠	٣٠٠	٢٠٠	١٠٠	٩٠	٨٠	٧٠	٦٠			
غ	ظ	ض											
١٠٠٠	٩٠٠	٨٠٠											

٢٧

بودرکه قصبهٔ ملاه محلاتندن کفن محله سنده ساکن لسشبو باعث الکتاب جلاه بن ملاه نام محله جملهسنده حتی
سکلوب تقریر کلام قیلوب محلهٔ مزبورده واقع واریکی معروف ومشهور جوره جانبنده اهل جوی دیوار
منهدم اولوب بنیه اوتکی غلنده بنیاد وتمکن اولمغین بالقرویه صاحب ارض موقتا فتی وجیراه اجازتیله
بر خطوه مقداری یولده طشره بنیاد ایلدکده بعض اصحاب اغراض یوله کلی ضرر اولوب من بعد
مرور وعبوره مکانه وامکانه یوقدر دیو مانع اولمغین لابد لی بحسب الشرع الشریف کشف حال اولنمسنی
طلب ایدرم دیدکده بعد الصلوة الجمعه جانب شرع عزیز الجانبدن قیدیه محلده مسطور المعهود
مسلمانلردن جم غفیر وجمع کثیر ایله متنازع فیه المعهود محل مزبوره واریلوب کورلدکده وجه مشروح
اوزره بر خطوه یولده طشره بنیاد ضروری اولوب وطریقه وجها من الوجوه ضرری اولمدیغندن
ماعدا طریق مزبور بر کیمسه جاری دکلدر وقایت وحمایت ایدوه یوکلک آلتنه بر سد شدید یاپیوب اوزره
طیب خاطر وصفای بال ایله رضا ویردکلری معلوم اولدقده بموجبه حکم اولنوب ابشبو حروف ایله

[illegible]

عرض وال انجال جزیه بیوابانا

درکاه فلک مدار وبارکاه کردون اقتدار لازال عالیا الی یوم القرار تراب نعل موطئ عبد داعی
بیمقدار بودرکه درکاه عالی بوابلرنده باعث رقعه رقیمه بیناهٔ مصطفی نام بنده لری اعز حلیل القدر
جزیه کسنیع لنه بو دیارلرکده شغارده کلدکلرنده بالتمام والکمال تحصیل ومورنجه لرسال اولنمق
بو نمیغی طلب ایلر وقوعی اوزره آستانه سعادتکه ارکان ه عرض اولندی توزیع اولان بیع الاعی والقدره

عرض برای تیلیم تمام جزیه تحصیل

موقف احدی رفیع الحجر لازال عالیا بعنایة الله عز وجل تراب نعل موطئ عبد اقل بودرکه لبعوث لله
بموجب امر جلیل القدر نفس الامرده وفتی نك جزیه تحصیلنه مأمور افندی رافع رقعه رقیمه انباء
سپاهیاننده یوز یکرمی بر یکی بلوکده بوق یارالتی اقچه علوفه یه متصرف صحی چوکی ابلی وسلحدار زوده
سنده قوی اوجنجی بلوکده یکرمی درت اقچه به متصرف مصطفی چرکس کاتبا بو دیارلرده کلوب توزیکلری
موضع اکرام ایلیوب جزیه مزبوره علی ما هو المأمور جمع وتحصیل اتکن اودرجاهه مطاع وواجب الاتباع اکلوب
سرودار عالیمقدار بتوفیق الله الملك الستار طرفنده تحصیل اموال افندی بلوك کتخدایی محمد کتخدا اکلوب
بر وه مال طلب ایلملکین جمع ایلدیکمز جزیه مالنده یوز بیک اقچه که تاکید اعلاه فقط الف بیك اقچه اولور
بالتمام والکمال موی الیه کتخدایه تسلیم ایلملکی ابستانه سعادتکه و بیغنزه مخصوص اولمغین وقوعی اوزره
عرض اولنوب درتریف عنایتکم تمنی رجا ایدرز و بو الحاح ایلدکلری اعلدقده فی الواقع وجه
مشروح اوزره اولدوغی مقرر اولمغین واقع حال بابه سر معدلته تقریره رفع اولندی

عرض اشقیا

بودرکه ... قضاسنه تابع ملاه نام قریه ساکنلرندن باعث رقعه رقیمه محمد نام راجع مجلس شرعه کلوب
بونده اسبق ... اقچه نقد ... نام کمسنه اوولم ... نجابی وتعیف
اقچه بی غارت ایلدیلر دیو بیکا افترا و بهتان ایلیوب ... دعوا تمسك ایلیدار ایلمشلر اعیانه
ولایتنده سؤال اولنوب قلیل وکثیر بو مقوله تجاوزده صادر اولمشدر دیو ... ونم
کیفیتی حاکم وقوعی اوزره درعدله عرض اولنمسنی طلب ایدرم دیدکده اعیان ولایت
واهالی محکمده سرا وعلنا تفتیش وتفحص اولندقده مزبور ... دیو واعیان بو مقوله
شوخ وشق وتار ایله مقید اولوب و تزویر وتلبیسله تمسکار و ... ایلیوب خلق علی
حقلیه کلمشدر و مزبور محمد نكحقنده اقچه خصوص اصلا واقع اولمیوب محض افترا
وبهتان وظلم محض ایدکنده شبهه اولمغین واقع حال طلبیله درعدله عرض اولندی
باقی مراه درکاه معدلت بناهکدر

کتبه ... بن ملاه
بتفتیش ملاه بطالب
... ملاه ...
وقته الاحضار
... قاضی ...
... الاعر و
الغفرا ...
... ...

حجت ظهریه

صورة حکم عالیدن قبض ماله مباشر اولوب درگاه عالی متفرقه‌لرندن قدوة الاماجد فلان آغا زید قدره
مجلس شرع عالی قدرده ... صدر ... اولوب سابقا ... حاله ... اعتبار ایلیوب ... اولوب
محصل اموال ... افتخار الامرا والکرام محرم بک ... عزت مواجهه‌سنده اقرار و تقریر کلام قیلوب ... بو
مأمور ... قبوده ... محصل اموال ... محرم بک تحصیل ایدوب ... اولدوغنی
قبضنه مأمور اولدوغم ... ایکی ... تاکیدا للاصل ... بتمامها
آلوب قبض ایلدم دیو ... بعد التصادق ... تسبیت ... ظهر حکم شریفه کتب و تحریر اولنوب ... الیه
وضع اولندیکی ... خزینه‌یه محسوب اولا ... فی ذلک و حرر ... ا

شهود الحال ... و ...

حجت ظهریه

باعث تحریر حروف صداقت موصوف بودر که ... والقعده ... کتابده ... موجبنجه
... القدر ... مأمور ... درگاه عالی ... احمد نام ... مجلس شرع شریفه ... تحصیلنه
شریف ... اوتوز ... علوفه ... اولوب ... جزیه ... جمع و تحصیلنه
... ابراهیم نام ... قیلوب مأمور
اولدوغم ... ابراهیم ... جمع و تحصیل ایلدیکی جزیه‌دن
... اوتوز ... اولوب ... الوب
قبض و قبول ایلیوب ... ابراهیم ... احمد ... اقرار
... تحقیق ایلدکده ... موجبنجه حکم اولنوب ... کتب و
... طالب ... اولندیغی ... فی ...

شهود الحال ... و ...

حجت نفقه

هذا كتاب شرعي ناطق مضمونه بذكر ما فرض الحاكم الموقع اعلى هذا الكتاب بتوقيعه المستطاب لنفقة فلانة بنت فلان ولاولادها الصغار الفقراء المحتاجين المدعوين فلان وفلان وفلان اولاد فلان بن فلان ولكسوتهم ولسائر مهماتهم كل يوم من تاريخ هذا الكتاب لكل واحد منهم درهمين رائجين على فلان بن فلان زوج فلانة المذكورة اب الصغار المذكورين بطلب امهم والمذكورون في حجرها وتربيتها فرضاً صحيحاً شرعياً واذن لها بالاستدانة عند الضرورة وبالرجوع عليه وقت الصحو اذناً معتبراً مرعياً جرى ذلك [illegible]

حجت وصايت

نصب الحاكم الشرعي حامل هذا الكتاب فلان بن فلان وصياً ومتكلماً للصغير المدعو فلان بن فلان المتوفي ابوه لحفظ امواله واملاكه لاحتياجه الى الوصي وهو قبل الوصاية المزبورة والتزم باقامتها نصباً وقبولاً صحيحين شرعيين جرى ذلك وحرر

هذا كتاب صحيح شرعي ناطق مضمونه بذكر ما اقر فلان بن فلان بانه قد اعتق وحرر عبده ومملوكه حامل هذا الكتاب المدعو فلان بن عبد الله الحبشي الاشكل الافرق الاوسط البوسناوي وفي خده الايمن خال اسود اعتاقاً حسبةً لله العظيم وهرباً من عقابه الاليم يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله بقلب سليم اعتاقاً وتحريراً صحيحين شرعيين فصار هو حراً كسائر الاحرار الاصليين له ما لهم وعليه ما عليهم حرر في

صورت عرض

موقف احقر رفيع المحل [illegible] انه عزتلو حضرتلرينه معروض عبد اقل بودر كه [illegible] عشرة والف قضاسنده [illegible] نام احاليسنه بر موجب فرمان عالي لازم اعمده بدل نزل وبهاي غنم [illegible] اموال [illegible] [illegible] سكان اشتقاقه موقوف [illegible] اولمغين تحصيله [illegible] ومحافظه اوزره [illegible] ودقيقه فوت ايلميوب [illegible] قرار يركنده واكثر [illegible] اولدقاري [illegible] تحصيل [illegible] اولدوغي [illegible] واقع حال باب [illegible] معدلته [illegible] عرض اولنمشدر

صورت عرض دار وارنيد

بودر كه [illegible] قضاسنه تابع فلان نام قريه [illegible] عبارتنه [illegible] قريه [illegible] [illegible] [illegible] ايلمكلجوه فتح [illegible] اولوب [illegible] واقع [illegible] اعمده [illegible] [illegible] وتكاليف [illegible] معاف ومسلم اولمق اوزره [illegible] اعمده معافنامه وامر شريف موجبنجه [illegible] دايم وقايم [illegible] خلاف امر [illegible] مقطوع [illegible] غنم تحرير وطلب [illegible] معافنامه [illegible] [illegible] رفع اولنوب [illegible] اوزره [illegible] عرض اولنمشدر [illegible] [illegible] واقع [illegible] [illegible] ايله [illegible] في الواقع خصوص مزبور [illegible] اولوب غنم [illegible] واقع حال باب [illegible] عرض اولنمشدر [illegible]

صورت عرض بداي ارنه قوك

دركاه فلك مدار وباركاه كردون اقتدار لا زال عاليا الى يوم القرار حضرتلرينه معروض عبد داعي تجديد بودر كه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] قضاسنه [illegible] [illegible] [illegible] ارنه توزيع وتحصيل [illegible] امتثالاً بالامر العالي [illegible] مباشر اولوب [illegible] [illegible] [illegible] مسافه بعيده [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] واتمام [illegible] توزيع [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ارباب اولدقجي دفعي اوزره باب [illegible] معدلته عرض اولنمشدر في اواسط ربيع الاول لسنه سبع والف

صورت عرض اهل [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] قصبه [illegible] [illegible] مسجدينك [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اربابندن فلان وفات ايلميوب [illegible] [illegible] رفع [illegible] [illegible] اهل قراءة ومستحق [illegible] اولدوغي [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] معدلته عرض اولنمشدر في اوائل سنه سبع والف

آدم عليه السلام في السماء الاولى | يحيى وعيسى عليهما السلام وهما ابنا خالة في السماء الثانية | يوسف على نبينا وعليه السلام في السماء الثالثة | ادريس عليه السلام في السماء الرابعة

هارون عليه السلام في السماء الخامسة | موسى كليم الله في السماء السادسة | ابراهيم خليل الله وهو ابو نبينا عليهما السلام في السماء السابعة | ثم بيت المعمور

كه اكا بيت المعمور ... احمردن ... ياقوت ... بيت وار آيره ... نوحده لكعبه برفع اولديغنده اكا بنا بالكلية ...

ثم سدرة المنتهى فاذا نبقها مثل قلال هجر واذا ورقها مثل آذان
الفيلة وتسمية تلك الشجرة بسدرة المنتهى مبنية على انه ينتهي اليها او تمام
الخلائق واذا اربعة انهار نهران ظاهران ونهران باطنان اما الباطنان
فنهران في الجنة واما الظاهران فالنيل والفرات وفي بعض كتب التفاسير
ان احد الظاهرين جيحون خوارزم

ادعية صالحه خالصه انابت رهيني واثنيه رايقه لايقه اجابت قريني كه محض محمدت ... وباعث
دفرط موحدتده بديهي وظاهر در انواع تعظيم وتكريم برله تقديم ... قديم ... اولدقده
باعث ورقه دعوات ونياز بو مخلصاريكز منسوب اولنده افندم ... فقير كوندرلدي افندم ... مملوك
... زكي ... بعض ... الوب ... ايدلوب ... اولدي ...
خبر ... فقير ... اخوه مواخات ومصافاتكز ... ورقه ... وشفاعت
انجاح ايلدكي ... كستا خانه جرائت اولنديغي بنا عليه ... افندم الطاف ... لا نهايه ...
... الطاف ... جانب ... المرام ...
همت وعنايت بيوريله كه ... ظهور ... لطف ... جانب ... ايدر ... كنده
... بيورلميه باقي عمر ودولت ... مستدام باد برب العالمين
ادعى الداعي ...
١٢١٤

از معلن مسکین راست

نقلست روزی مریدان شیخ خیر نساج رحمه الله بکلیسا رفته بودند چون باز آمدند شیخ پرسید که کجا بودید گفتند بنظارهٔ کلیسا رفته بودیم گفت راه آورد چه آوردید گفتند شیخا از کلیسا چه آرند فرمود با من بیایید تا رفتن کلیسا وره آوردن آن شما نمایم مریدان موافقت کردند ترسایان صورت عیسی را علیه السلام بر دیوار کلیسا نقش کرده بودند وآنرا می پرستیدند شیخ روی بآن صورت کرد وبانگ بر وی زد واین آیت بر وی خواند که ءانت قلت للناس اتخذونی وامی الهین من دون الله از هیبت این خطاب آن صورت فی الحال از دیوار فرو ریخت واز هر ذرهٔ از اجزاء خاک آن دیوار فریاد بر آمد وحده لا شریک له ترسایان چون این کرامت بدیدند زنارها ببریدند وکلمهٔ توحید گویان در زمرهٔ اهل ایمان منخرط گشتند

نقلست که یکی از بزرگان را عمر بپایان رسید مریدان بر سر بالین وی حاضر آمدند وکلمهٔ اش تلقین میکردند شیخ میگفت نمیگویم نمیگویم مریدان همه گریان گشتند ناگاه شیخ چشم باز کرد مریدانرا گریان دید کیفیت حال پرسید گفتند شیخا چند کرت شما تلقین کلمه وایمان کردیم هر بار شنیدیم که نمیگویم نمیگویم گفت معاذ الله که در جواب شما ان گفته باشم که یعنی کلمهٔ توحید وشهادت نمیگویم اما ضعف بر من مستولی گشته بود وحرارت غالب شده خواستم که آبی طلبم نتوانستم ابلیس فرصت غنیمت دانسته قدحی آب سرد آورده بر دست راست من بایستاد وآنرا در قدح حرکت میداد از من پرسید که آب میخواهی گفتم بلی گفت بگوی لا آله فی العالم عالم را هیچ معبود نیست من از سخن وی اعراض کردم وگفتم نمیگویم از جانب چپ در آمد وگفت آب میخواهی گفتم بلی گفت بگو عیسی ابن الله گفتم نمیگویم از پایان پا در آمد وقدح را حرکت داد گفت آب میخواهی گفتم آری گفت بگو هو ثالث ثلاثة گفتم لا اقول لا اقول لا اقول قدح خود را بر زمین زد واز پیش من بگریخت آن رد سخن ابلیس میگفتم نی رد سخن شما پس اکنون گواه باشید که مؤمنم وبایمان میروم وکلمهٔ شهادت بگفت واز عالم نقل کرد اللهم افتح لنا بالخیر واختم لنا بالخیر واجعل عاقبة امورنا الی الخیر بدائم المعروف

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بلا غایه و بی حد ۰ و شکر لا یحصی و لا یعد ۰ مر آن خدای را که سینهٔ بی کینهٔ کاملان را ۰ باشعهٔ انوار کمالات ظاهره
درخشان و تابان ساخت ۰ و صدور پر جور عارفان را بلمعات و ضوء باطنیه ضیا پرور و منور گردانید و درود
نامحدود ۰ بر آن پیشوای مرشدان کامل ۰ و رهنمای کاملان فاضل را سزاست ۰ که در جولانگاه نبوت مترنم بصدای
رایت ربی و در تختگاه رسالت متکلم بندای ابیت عند ربی است ۰ و بر آل و اصحاب او باد که هر یکی
ما را ازیشان بیش بر بندهٔ وامانده گان راه خذلان و دست گیرندهٔ افتاده گان چاه عصیان است
امّا بعد مدتی بود که این نامراد و پر تأسف اعنی غمناک و سینه چاک یوسف تتبع مثنوی حضرت
خداوندگار ۰ قدسنا الله بسره العزیز میکردم ۰ روزی بعض از طالبان حقایق مثنوی و راغبان دقایق
معنوی التماس کردند ۰ که مثنوی مولانا جلال الملة والدین ۰ بحریست بی حد و کران ۰ و دریاییست نامتناهی
و بی پایان ۰ در وی هر کس بمراد خود ملاحی ۰ و استطاعت سیاحی نتواند کرد ۰ مگر بعضی از لآلی منظومهٔ وی
در سلک اختصار و انتجاب و در رشتهٔ انتخاب کشیده شود ۰ تا مبتدیان هم از وی حظی و بهرهٔ
یافته شوند این بندهٔ نحیف نیز بر مقتضای نحوای و امّا السائل فلا تنهر از شش جلد مثنوی سیصد
۳۶۶ شصت و شش ابیات اختیار کردم بر یکدیگر ارتباطی دادم و بهر جلد مثنوی در صورت ارقام هندی
اشارتی نمودم و او را جزیرهٔ مثنوی لقب نهادم والله المعین والمستعان و علیه التکلان والاتکال

مثنوی

گر شدی عطشان بحر معنوی — فرجه کن در جزیرهٔ مثنوی
فرجه کن چندانکه اندر هر نفس — مثنوی را معنوی گویی و بس

در بیان طالبانی که از علم الهی بعالم ضیع افتاده اند بموجب حب الوطن من الایمان وطنهای اصلی خود می طلبند

بشنو این نی چون شکایت میکند — از جداییها حکایت میکند
کز نیستان تا مرا ببریده اند — از نفیرم مرد و زن نالیده اند
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق — تا بگویم شرح درد اشتیاق
هر کسی کو دور ماند از اصل خویش — باز جوید روزگار وصل خویش
من بهر جمعیتی نالان شدم — جفت بدحالان و خوشحالان شدم
هر کسی از ظن خود شد یار من — از درون من نجست اسرار من

سرّ من

سرّ من از نالهٔ من دور نیست — لیک چشم و گوش را آن نور نیست
تن ز جان و جان ز تن مستور نیست — لیک کس را دید جان دستور نیست
آتش است این بانگ نای و نیست باد — هر که این آتش ندارد نیست باد
آتش عشقست که اندر نی فتاد — جوشش عشقست که اندر می فتاد
نی حریف هر که از یاری برید — پردهایش پردهای ما درید
همچو نی زهری و تریاقی که دید — همچو نی دمساز و مشتاقی که دید
نی حدیث راه پر خون میکند — قصه های عشق مجنون می کند
محرم این هوش جز بیهوش نیست — مر زبان را مشتری جز گوش نیست
در غم ما روزها بیگاه شد — روزها با سوزها همراه شد
روزها گر رفت گو رو باک نیست — تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست
هر که جز ماهی ز آبش سیر شد — هر که بی روزیست روزش دیر شد
در نیابد حال پخته هیچ خام — پس سخن کوتاه باید والسلام

در بیان بی دردی مستمعان

ای دریغا گر ترا گنجایشی — تا ز جانم شرح دل پیدا شدی
کین سخن شیرست در پستان جان — بی کشنده خوش نمیگردد روان
مستمع چون تشنه و جوینده شد — واعظ ار مرده بود گوینده شد
مستمع چون تازه آید بی ملال — صد زبان گردد بگفتن گنگ و لال
چون درآید محرمی دور از گزند — برگشایند آن ستیران روی بند
چونکه نامحرم درآید از درم — پرده در پنهان شوند اهل حرم
چونکه زاغان خیمه بر بهمن زدند — بلبلان خاموش شدند و تن زدند
مستمع خفته است کوته کن خطاب — ای خطیب این نقش کم زن بر آب

در بیان کتمان سر

عارفان که جام حق نوشیده اند — رازها دانسته و پوشیده اند
هر کرا اسرار کار آموختند — مهر کردند و دهانش دوختند
بر لبش قفلست و در دل رازها — لب خموش و دل پر از آوازها
سرّ غیب آنرا سزد آموختن — که ز گفتن لب تواند دوختن
گوش آنکس نوشد اسرار جلال — کاو چو سوسن صد زبان افتاد و لال
تا نگوید سرّ سلطان را بکس — تا نریزد قند را پیش مگس
در خور دریا نشد جز مرغ آب — فهم کن والله اعلم بالصواب

در کمالات پاک حضرت خداوندگار

ما همه مرغ آبیانیم ای غلام — بحر میداند زبان ما تمام
خلق ما بر صورت خود کرد حق — وصف ما از وصف او گیرد سبق
جسم ما روپوش باشد در جهان — ما چو دریا زیر این که درنهان
کان قندم نیستان شکرم — هم ز من میروید و من میخورم
تا که نغز بید شما را شکل مین — نقل من نوشید پیش از نقل من
من چو خورشیدم درون نور غرق — می نتانم کرد خویش از نور فرق

رفتنم سوی نماز وان خلا
مدعی هستم ولی کذاب نی

در نصیحت منکران

گر ترا باز است آن دیدهٔ یقین
سوی درویشان بمنگر سست سست
تو همان دیدی که ابلیس لعین
چشم ابلهانه را یکدم ببند

در بیان مقلدانی که خویش را بکاملان قیاس کنند

قصد جنگ انبیا می داشتند
ما و ایشان بستهٔ خوابیم و خور
از محقق تا مقلد فرقهاست
در میان هر دو فرقی بی شکی
هر دو گون زنبور خوردند از محل
زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

در بیان ذات پاک عارفان

جسمشان را هم ز نور اسرشته اند
در قفای نقش شی را دیده اند
برتراند از عرش و کرسی و خلا
ز اولیا اهل دعا خود دیگرند

که دهانشان بسته باشد از دعا

قوم دیگر سخت پنهان می شوند
نامشان را نشنوند ابدال هم
هم یکی باشند هم شش صد هزار

بهر تعلیمست ره مر خلق را
نز دانکه لم یزل دعویست این
چون ترا آن چشم باطن بین نبود
زیر هر سنگی یکی سرهنگ بین
زانکه درویشان ورای ملک و مال
گفت من از آتشم آدم ز طین
کار ازین ویران شدست ای مرد خام
جمله عالم زین سبب گمراه شد
جسم دیدند آدمی پنداشتند
این ندانستند ایشان از عمی
کاین چو داود است آن دیگر صداست
آن گدا گوید خدا از بهر نان
لیک شد زین نیش و زان دیگر عسل
این خورد گردد پلیدی زو جدا
چون مبدل گشته اند ابدال حق
تا ز روح و از ملک بگذشته اند
بیشتر از خلقت انگورها
ساکنان مقعد صدق خدا
که همی دوزند گاهی میدرند
در قضا ذوقی همی بینند خاص
شهرهٔ خلقان ظاهر کی شوند

در بیان اتحاد اولیای کرام

بر مثال موجها اعدادشان

خواب می بینیم ولی در خواب نی
نزد کسان افق معنیست این
گنج می پندار اندر هر وجود
کار درویشی ورای فهم تست
روزیی دارند ژرف از ذوالجلال
چند بینی صورت آخر چند چند
که بشر دیدی مراینها را چو عام
کم کسی ز ابدال حق آگاه شد
گفته اینک ما بشر ایشان بشر
هست فرقی در میان بی منتها
کافر و مؤمن خدا گویند لیک
متقی گوید خدا از عین جان
هر دو گون آهو گیا خوردند و آب
وان خورد گردد همه نور خدا
نیستند از خلق برگردان ورق
در دل انگور می را دیده اند
خورده می ها و نموده شورها

در تقسیم مراتب اولیای کرام

قوم دیگر می شناسم ز اولیا
گوششان آید طلب کردن خلاص
هم کرامتشان هم ایشان در حرم
گر از ایشان مجتمع بینی دو یار
در عدد آورده باشد بادشان
مغترق شد

مغترق شد آفتاب جانها
جسمشان معدود لیک جان یکی
از نظرگاهست این مغز وجود
وانکه شد محجوب ابدان در شکیست
بی سر و بی پا بدیم آن سر همه
چون بصورت آمد آن نور سره
وز جمادی در نباتی اوفتاد
باز از حیوان سوی انسانیش
تا شد اکنون عاقل و دانا و رفت

در تعریف طلب معرفت خود

هر که بجو بیت او خود گو دکست
مرز بیرا ریش و مو باشد بسی
تا دلت آیینه گردد پر صور
تا بگوشت آید از گردون خروش
دفع کن از مغز و از بینی زکام
تا بیابی در جهان طعم شکر

در بیان همت طالبان [illegible]

باز اگر باشد سپید و بی نظیر
او دو صد بازست و صورت مخواه
گر بگیری موری سلیمانی بجست
چند صورت آخر ای صورت پرست
احمد و بوجهل پس یکسان بدی
چه زیانستش از آن نقش نفور

در درون روزن ابدانها
تفرقه در روح حیوانی بود
اختلاف مؤمن و گبر و یهود

در منازل خلقت آدمیت

یک گهر بودیم همچون آفتاب
شد عدد چون سایهای کنگره
وز نباتی چون بحیوانی فتاد
می کشید آن خالقی که دانیش
خویشتن نشناخت مسکین آدمی
ای خنک آنرا که ذات خود شناخت
مردان باشد که بیرون از شکست
پس چو آهن گرچه تیره هیکلی
اندر و هر سو ملیحی سیمبر
پاک کن دو چشم را از موی عیب
تا که ریح الله در آید در مشام
کندهٔ تن راز پای جان بکن
مرغ با پر می پرد تا آشیان
چونکه صیدش موش باشد شد حقیر
عاشقی که آلوده شد در خیر و شر
منکر اند جستن او سست ست
جان بی معنیت از صورت نرست
شد سر شیران عالم جمله پست
چونکه جانش غرق شد در بحر نور

مؤمنان معدود لیک ایمان یکی
نفس واحد روح انسانی بود
در معانی تجزیه افراد نیست
منبسط بودیم و یک جوهر همه
بی گره بودیم و صافی همچو آب
آمده اول باقلیم جماد
نامدش حال نباتی هیچ یاد
همچنین اقلیم تا اقلیم رفت
از فزونی آمد و شد در کمی
اندر آمد سرمدی قیصری بتاخت
گر بریش و خایه مردستی کسی
صیقلی کن صیقلی کن صیقلی
پنبهٔ وسواس بیرون کن ز گوش
تا ببینی باغ و سروستان غیب
هیچ مگذار از تب و صفرا اثر
تا کند جولان بگرد انجمن
پر مردم همتست ای مردمان
ور بود جغدی و میل او بباغ
خیر و شر منگر تو در همت نگر

در نهی کردن از صورت و ترغیب بمعنی

گر بصورت آدمی انسان بدی
چون سگ اصحاب را دادند دست
پس بدانکه صورت خوب و نکو

با خصال بد نیرزد یک تسو
قیمت و همیان و کیسه از زرست
قدر جان از پرتو رحمان بود
مغز هر میوه بهست از پوستش
یک دمی از طلب کزان دمی

در بیان فواید توبه درست

عمر اگر بگذشت بیخش این دمست
تا درخت عمر گردد با ثبات
سیئاتت را مبدل کرد حق
امر او کر بد او نعم الکبیر
چون برآری از پشیمانی انین
زاری و گریه قوی سرمایه ایست
تا نگرید طفل کی جوشد لبن
تو نمی دانی که دایهٔ دایگان
تا بریزد شیر فضل کردگار
هر کجا آب روان سبزه بود
تا ز صحن جانت بر روید خضر
تا نکاری دخل نبود آن تو
هیچ گندم کاری و جو بر دهد
بر بدن زجری و دادی میکند
جهد میکن تا توانی ای کیا
در ره ایمان و طاعت یکنفس

در بیان من قرع الباب و لج ولج

من بد بدم در جهان جست وجو
بی زری همیان و کیسه ابترست
گر بدی جان زنده بی پرتو کنون
پوست دان تن را و مغز آن دوستش
آخر آدم زاده ای ناخلف
گر سیه کردی تو نامهٔ عمر خویش
آب توبش ده اگر او بی نم است
جمله ماضیها از این نیکو شوند
تا همه طاعت شوندان ماسبق
مرکب توبه عجایب مرکبست
عرش لرزد از انین المذنبین
رحمت کلی قوی تر دایه ایست
طفل یک روزه همین داند طریق
کم دهد بی گریه شیر او رایگان
آخر هر گریه آخر خنده ایست
هر کجا اشک روان رحمت بود

در بیان کسب مجاهدین

انچه کاری بدروی آن آن تست
دیدهٔ اسپی که کرهٔ خر دهد
گر توکل میکنی در کار کن
در طریق انبیا و اولیا
سنگ بر آتش زدی آتش نجست
خود که گوید این در رحمت نثار

هیچ اهلیت به از خوی نیکو
همچنانکه قدر تن از جان بود
هیچ گفتی کافرانرا میّتون
مغز نغزی دارد آخر آدمی
چند پنداری تو پستی را شرف
توبه کن زینها که کردستی تو پیش
بیخ عمرت را بده آب حیات
زهر پارینه ازین گردد چو قند
توبه آرید خدا توبه پذیر
بر فلک تازد بیک لحظه ز پست

در بیان فواید گریه

تا نگرید ابر کی خندد چمن
که بگریم تا رسد دایهٔ شفیق
گفت فلیبکوا کثیرا گوش دار
مرد آخربین مبارک بنده ایست
باش چون دولاب نالان چشم تر
کسب را همچون زراعت دان عمو
ورنه این بیداد بر تو شد درست
ای خنک آنکه جهادی میکند
کشت کن پس تکیه بر جبّار کن
کافرم من گر زیان کردست کس
این نباشد ور بباشد نادرست
که نباید در اجابت صد هزار

چون در

چون در معنی زنی بازت کنند
جد خطا نکند چنین آمد خبر
چون نشینی بر سر کوی کسی
عاقبت اندر رسی با آب پاک
در طلب زن دایما تو هر دو دست
بوی کردن گیر هر سو بوی شه
ای بسا کاری که اول صعب گشت
تا دم آخر دمی فارغ مباش
لیک هرگز را همره مردان
نیک با بد چون نشیند بد شود
پیر باشد نردبان آسمان
پیر را بگزین که بی پیر این سفر
بی قلاوز اندران آشفتهٔ
گر نباشد سایهٔ او بر تو گول
هر دو روزه راه صدساله شود
سایهٔ شاهان طلب هر دم شتاب
دل مده الا بمهر دلخوشان

در فواید مصاحبت مردان خدای

از حضور اولیا گر بگسلی
در حقیقت گشتهٔ دور از خدا
جان بی معنی درین تن بی خلاف
چون برون شد سوختن را آلتست
گر بود چوبین برو دیگر طلب

پر فکرت زن که شهبازت کنند
گر گران و گر شتابنده بود
عاقبت بینی تو هم روی کسی
گفت پیغمبر که چون کوبی دری
که طلب در راه نیکو رهبرست
باین مزن تو از ملولی آه سرد
بعد ازان بگشاده شد سختی گذشت
همرهی را جو که زو یابی مدد
غافلان خفته را آگه مدان
غیر پیر استاد و سرلشکر مباد
تیر پران از که گردد از کمان
هست بس پر آفت و خوف و خطر
پس رهی را که ندیدستی تو هیچ
پس ترا سرگشته دارد بانگ غولان
اُطلُبِ الدُّرَّ اَخی وسطَ الصدف
تا شوی زان سایه بهتر ز آفتاب
رو بجو یار خدایی را تو زود
هر که خواهد همنشینی خدا
تو هلاکی زانکه جزوی نه کلی
همنشین اهل معنی باش تا
هست همچون تیغ چوبین در غلاف
تیغ چوبین را مبر در کارزار
ور بود الماس پیش آ با طرب

چون طلب کردی بجد آید نظر
عاقبت جوینده یابنده بود
چون ز چاهی میکنی هر روز خاک
عاقبت زان در برون آید سری
گه بگفت و گه بخاموشی و گه
در رجو در دجو و در درد
اندرین ره می تراش و می خراش
همدل و همدرد جویان احد
هست تنهایی به از یاران بد
پیر گردونی ولی پیر رشاد

در بیان آنکه طالب را همراه از پیر ناگزیرست

آن رهی که بارها تو رفتهٔ
پس مرو تنها ز رهبر سر مپیچ
هر که در ره بی قلاوزی رود
واطلب الفن من اصحاب الحرف
مهر پاکان درمیان جان نشان
چون چنان کردی خدا یار بود
تا نشیند در حضور اولیا
چون شوی دور از حضور اولیا
هم عطا یابی و هم باشی فتا
تا غلاف اندر بود با قیمتست
بنگر اول تا نگردد کارزار
تیغ در بزرات خانهٔ اولیاست

دیدن ایشان شما را کیمیاست
جمله دانایان همین گفته همین
هست دانا رحمة للعالمین
گر تو سنگ صخره و مرمر شوی
چون بصاحب دل رسی گوهر شوی
نار خندان باغ را خندان کند
صحبت مردانت از مردان کند

در نهی کردن از مصاحبت مدعیان و مزوّران

دوستی جاهل شیرین سخن
کم شنو که هست چون سمّ کهن
زاحمقان بگریز چون عیسی گریخت
صحبت احمق بسی خونها که ریخت
ده مرو ده مرد را احمق کند
عقل را بی نور بی رونق کند
ده چه باشد شیخ واصل ناشده
دست در تقلید و حجتها زده
حرف درویشان بدزدد مرد دون
تا بخواند بر سلیمی زان فسون
از خدا بویی نه او را نه اثر
دعویش افزون ز شیث بو البشر
دیو بنموده ورا هم نقش خویش
او همی گوید که ز ابدالیم و بیش
خرده گیرد در سخن بر بایزید
ننگ دارد از درون او یزید
چون بسی ابلیس آدم روی هست
پس بهر دستی نشاید داد دست
زانکه صیاد آورد بانگ صفیر
تا فریبد مرغ را آن مرغ گیر
دست را مسپار جز در دست پیر
پیر حکمت کاو علیمست و خبیر

در تعریف ذات پاک حضرت پیر

شیخ که بود پیر یعنی مو سفید
معنی این مو بدان ای ناامید
هست آن موی سیه هستی او
تا ز هستیش نماند تار مو
چونکه هستیش نماند پیر اوست
گر سیه مو باشد او یا خود دو موست
هست آن موی سیه وصف بشر
نیست آن مو موی ریش و موی سر
عیسی اندر مهد دارد صد نفیر
که جوان ناگشته ما شیخیم و پیر
چون یکی موی سیه کان وصف ماست
نیست بر وی شیخ و مقبول خداست
چون بود موی سفید ار با خود است
او نه پیرست و نه خاص ایزد است
پیر پیر عقل باشد ای پسر
نه سفیدی موی اندر ریش و سر

در استقامت طالبان و ادب خدمت پیر

چون گزیدی پیر نازک دل مباش
سست و ریزیده چو آب و گل مباش
چون گرفتی پیر هین تسلیم شو
همچو موسی زیر حکم خضر رو
این رسولان ضمیر راز گو
مستمع خواهند اسرافیل خو
نخوتی دارند و کبری چون شهان
بنده کی خواهند از اهل جهان
کی رسانند این امانت را بتو
تا نباشی پیششان راکع دو تو
لی کدایانند کز هر خدمتی
از تو دارند ای مزوّر منّتی
تا ادبهاشان بجا گه ناوری
از رسالتشان چگونه بر خوری
هر ادبشان کی همی آید پسند
کآمدند ایشان ز ایوان بلند
دل نگهدارید ای بی حاصلان
در حضور حضرت صاحب دلان
پیش اهل تن ادب بر ظاهرست
که خدا زایشان نهان را ساترست
پیش اهل دل ادب بر باطن است
زانکه ایشان

زانکه ایشان بر سرایر فاطن است
تو بعکس پیش کوران بهر جاه
با حضور آیی نشینی پایگاه
پیش بینایان کنی ترک ادب
نار شهوت را از آن گشتی حطب
بی ادب گفتن سخن با خاص حق
دل بمیراند سیه گرداند ورق
از خدا جوییم توفیق ادب
بی ادب محروم گشت از لطف رب
بی ادب تنها نه خود را داشت بد
بلکه آتش در همه آفاق زد
هر که نامردی کند در راه دوست
ره زن مردان شد و نامرد اوست

در بیان امتحان شیخ را

شیخ را که پیشوا و رهبر است
گر مریدی امتحان کرد او خر است
امتحانش گر کنی در راه دین
هم تو گردی ممتحن ای بی یقین
جرأت و جهلت شود عریان و فاش
او برهنه کی شود زان افتتاش
امتحان همچون تصرف دان درو
تو تصرف از چنان شاهی مجو
وسوسهٔ این امتحان چون آمدت
بخت بد دان کآمد و گردن زدت
چون چنان وسواس دیدی زود زود
با خدا گرد و در آ اندر سجود
سجده گه را تر کن از اشک روان
کای خدا تو وارهانم از گمان

در بیان ترک طعن است

ظن نیکو بر بر اخوان صفا
گرچه آید ظاهر از ایشان جفا
این خیال و وهم بد چون شد پدید
صد هزاران یار را از هم برید
چون خدا خواهد که پرده کس درد
میلش اندر طعنهٔ پاکان برد
ور خدا خواهد که پوشد عیب کس
کم زند در عیب معیوبان نفس
ستر کن تا بر تو ستاری کند
تا ببینی ایمنی بر کس مخند
ای خنک جانی که عیب خویش دید
هر که عیبی گفت او بر خود خرید
غافلند این خلق از خود ای پسر
لاجرم گویند عیب یکدگر

در طعنه زدن منکران شیخ را

هر که باشد از زنا و زانیان
این بود ظن در حق ربانیان
شارب خمرست و سالوس و خبیث
گمرهان را از کجا باشد مغیث
این چنین بهتان منه بر اهل حق
کین خیال تست برگردان ورق
این نباشد ور بود ای مرغ خاک
بحر قلزم را ز مرداری چه باک
ز آتش ابراهیم را نبود زیان
هر که نمرودست گو می‌ترس از آن
ذلت او به ز طاعت نزد حق
پیش کفرش جمله ایمانها خلق
کفر و ایمان نیست آنجایی که اوست
زانکه او مغز است و این دو رنگ پوست
کیست کافر بی خبر ز ایمان شیخ
کیست مرده بی خبر از جان شیخ
کار پاکان را قیاس از خود مگیر
گرچه ماند در نوشتن شیر شیر

در بیان حال خود پرستان

از هوس وز عشق این دنیای دون
چون زنان مر نفس را بودن زبون
با دل و با اهل دل بیگانگی
با شهان تزویر و روبه شانگی
گر بذیرد چیزی تو گویی گداست
ور نه گویی زرق و مکرست و دغاست

کر درآمیزد تو کوی طاعت
مانده‌ام در نفقهٔ فرزند و زن
ای فلان ما را بهمت یاد دار
خوابناکی هرزه کفت و بازخفت
از خدا چارستش واز لوت نی
صبر چون داری ز نعم الماهدون

در بیان مرغوبی را که بینی آخران زشت

مرغبت را کو که آن خوبیت کو
چون شدی تو صید شد دانه نهان
ای ز خوبی بهاران لب کزان
مرک او را یاد کن وقت غروب

در بیان ترک فنا و کسب بقا

زانچه کشتی شاد بس کس شاد شد
بس کو بجهد تو خود از وی بجه
عشقهایی کز پی رنکی بود
تابش عاریتی خورشید نافت

در بیان ترک دنیا

کر بریزی بحر را در کوزهٔ
تا صدف قانع نشد پر در نشد
هر که از دیدار برخوردار شد
تا بیابی همچو او ملک خلود
کین جهان چاهیست بس تاریک و تنگ
چون شهان رفتند اندر لامکان

در نکوی در تکبر مولع است
نی مرا پروای سر خاریدنیست
که شوم از اولیا پایان کار
هیچ چاره نیست از قوت عیال
چار شست از دین واز طاغوت نی
ای که صبرت نیست از پاک و پلید
ای بدیده لوتهای چرب خیز
در طبق آن مغز و آن نغزی و بو

بنکر آن زردی و سردی خزان
بدر را دیدی برین خوش چارطاق
هرچه از وی شاد کردی در جهان
آخر از وی جست و همچون باد شد
عشق بر مرده نباشد پایدار
عشق نبود عاقبت ننکی بود
برکلوخی دل چه بندی ای سلیم
بند بکسل باش آزاد ای پسر
چند کنجد قسمت یک روزهٔ
ترک دنیا هر که کرد از زهد خویش
این جهان در چشم او مردار شد
این جهان خود حبس جانهای شماست
هست بیرون عالمی بی بو و رنک
ذکر حق کن بانک غولانرا بسوز

یا منافق وار عذر آری که من
نی مرا پروای دین ور زیدنیست
این سخن هم نی ز درد و سوز کفت
از بن دندان کنم کسب حلال
ای که صبرت نیست از دنیای دون
صبر چون داری ازان کت آفرید
فضلهٔ آن آب را در آب ریز
کو بدا و آن دانه بد من دام آن

روز دیدی طلعت خورشید خوب
حسرتش را هم ببین اندر محاق
از فراق او ببیندیش آن زمان
از تو هم بجهد تو دل بروی منه
عشق را بر حی و بر قیوم دار
پرتو خورشید بر دیوار تافت
رو طلب اصلی که باشد او مقیم
چند باشی بند سیم و بند زر
کوزهٔ چشم حریصان پر نشد
پیشش آید پیش او دنیا و بیش
ملک بر هم زن تو ادهم وار زود
هین رو ید آن سو صحرای شماست
انبیا را تنک آمد این جهان
چشم نرکس را ازین کرکس بدوز
مال و زر سرا

در بیان ذم مال وجاهت

انکه جعد و زلف رعنا باشدش
ملک عقبی دام مرغان شریف
ای تو بندهٔ این جهان محبوس جان
عکس چون کافور نام آن سیاه
شاه ان دان کو ز شاهی فارغست
صدر پنداری و بر در مانده
نردبان خلق این ما و منیست
کاستخوان او بتر خواهد شکست
ده خداوندی عاریت بحق
اشتهار خلق بند محکم است
زخم کش چون کوی شو چوکان مباش
دانه باشی مرغکانت برچنند
صد قضای بد سوی او رو نهاد
در طریق عشق محراب ایاز
چیست معراج فلک این نیستیست
غرهٔ هستی تو چه دانی نیست چیست

در بیان توکل و قناعت

هین توکل کن ملرزان پا و دست
عیش کم ناید تو بر درکاه باش
کر نخواهی من کفیلم مر ترا
آب در یم جو مجو از خشک جو
بس چه عرضه میکنی ای بدکهر

مال و زر سر را بود همچون کلاه
چون کلاهش رفت خوشتر آیدش
بازکونه ای اسیر این جهان
چند کویی خویش را خواجهٔ جهان
شه که او از حرص قصد هر حرام
بی مه و خورشید نورش بازغست
از خراج ار جمع آری زر چو ریک
عاقبت زین نردبان افتادنیست
آن خداوندی که دادندت عوام
تا خداوندیت بخشد متفق
در ره این از بند آهن کی کم است
هر که اندر عشق یابد زندگی
غنچه باشی کودکانت برکنند

در بیان فواید نیستی

هر که بر در او من و ما میزند
عاشقانرا مذهب و دین نیستیست
خویش را بر اقی کشت خاک نیستی
صبر کن با فقر بکذار این ملال
رزق تو بر تو ز تو عاشقتر است
کفت پیغمبر که جنت از اله
جنت المأوی و دیدار خدا
ور نخواهی از دکر هم او دهد
احتیاج خود بمحتاج دکر

کل بود کو از کله سازد پناه
مال دنیا دام مرغان ضعیف
نام خود کردی امیر این جهان
مر اسیرانرا لقب کردند شاه
بی کند او را کدا کوید همام
تخته بندست انچه تختش خوانده
آخر ان از تو بماند مرده ریک
هر که بالاتر رود ابلهتر است
بازبستانند از تو همچو وام

در بیان آفت شهرت

تا توانی بنده شو سلطان مباش
کو نباشد پیش او جز بندکی
هر که داد او حسن خود را در مزاد
پوستین و چارق آمد از نیاز
رو تو بالاست او نه بر بالا پرد
کارکاه کنج حق در نیستی است
سوی پستی آر روت کر نیستی
زانکه در فقر است عز ذی الجلال
بر دل خود کم نه اندیشهٔ معاش
کر همی خواهی ز کس چیزی مخواه
هین از و خواهید نه از غیر او
بر کف مپلش سخا هم او نهد
سر که مغزش هزاران جان ببین

از قناعت غرق بحر انگبین | دانه کمتر خور مکن چندین رفو | چون کلوا خواندی بخوان لا تسرفوا
تا خوری دانه نیفتی تو بدام | این کند علم و قناعت والسلام | در بیان ریاضت و گرسنگی
گر تو این انبان زنان خالی کنی | پر ز گوهرهای اجلالی کنی | طفل جان از شیر شیطان باز کن
بعد از آنش با ملک انباز کن | نان گلست و گوشت کمتر خور ازین | تا نمانی همچو گل اندر زمین
روز حکمت خور علف کانرا خدا | بی عوض دادست از محض عطا | رزق تو حکمت بود در مرتبت
کان گلوگیرت نباشد عاقبت | این دهان بستی دهانی باز شد | کو خورندهٔ لقمه‌های راز شد
گر ز شیر دیو تن را وابری | در فطام او بسی نعمت خوری | زین خورشها اندک اندک باز بر
کین غذای خر بود نی آن حر | گر حلال آید پی قوت عوام | طالبان دوست را باشد حرام
مایدهٔ عقلست نی نان و شوی | نور عقلست ای پسر جانرا غذی | نیست غیر نور آدم را خورش
ور جز آن جانت نیابد پرورش | عکس آن نانست کین نان نان شد | فیض آن جانست کاین جان جان شدست
چون خوری یکبار از ماکول نور | خاک ریزی بر سر نان تنور | جمله ناخوش از مجاعت خوش شدست
جمله خوشها بی مجاعتها ردست | گر نباشد جوع صد رنج دگر | از پی هیضه برآرد از تو سر
رنج جوع از رنجها پاکیزه‌تر | خاصه در جوعست صد نفع دگر | خود نباشد جوع هر کس را زبون
کین علف زاریست ز اندازه برون | جوع مر خاصان حق را داده‌اند | تا شوند از جوع شیر زورمند
جوع هر جلف گدا را کی دهند | چون علف کم نیست پیش او نهند | یا حریص البطن عرج هکذا
انما المنهاج تبدیل الغذا | اغتذی بالنور کن مثل البصر | وافق الاملاک یا خیر البشر
چون ملک تسبیح حق را کن غذی | تا رهی همچون ملایک از اذی | حبذا خوانی نهاده در جهان
لیک از چشم خسیسان بس نهان | گر جهان باغی پر از نعمت شود | قسم مار و موش هم خاکی بود
بس کن ای دون همت کوته بنان | تا کی باشد حیات جان بنان | ای که اندر چشمهٔ شورست جات
تو چه دانی شط جیحون و فرات | ای تو نارسته ازین فانی رباط | تو چه دانی محو و سکر و انبساط
چون تو عاشق نیستی ای نرگدا | همچو کوه بی‌خبر داری صدا | در بیان عشق و مستیهای وی
عاشقانرا شادمانی و غم اوست | دست مزد و اجرت خدمت هم اوست | غیر معشوق ار تماشایی بود
عشق نبود هرزه سودایی بود | عشق آن شعله است کو چون برفروخت | هرچه جز معشوق باقی جمله سوخت

عشق را در پیچش خود یار نیست | محرمش در ده یکی دیار نیست | هر یکی راهست در دل صد مراد
این نباشد مذهب عشق و داد | ملک دنیا تن پرستانرا حلال | ما غلام عشق پاک ذو الجلال
مطرب عشق این زند وقت سماع | بندگی بند و خداوندی صداع | بندگی و سلطنت معلوم شد
زین دو پرده عاشقی مکتوم شد | عشق و ناموس ای برادر راست نیست | بر در ناموس ای عاشق مایست
عشق زاوصاف قدیم بی نیاز | عاشقی بر غیر او باشد مجاز | عشق بشکافد فلک را صد شکاف
عشق لرزاند زمین را بی گزاف | دور گردونها ز موج عشق دان | گر نبودی عشق بفسردی جهان
در نگنجد عشق در گفت و شنید | عشق دریاییست قعرش ناپدید | شاد باش ای عشق خوش سودای ما
ای طبیب جمله علتهای ما | ای دوای نخوت و ناموس ما | ای تو افلاطون و جالینوس ما
جسم خاک از عشق بر افلاک شد | کوه در رقص آمد و چالاک شد | نیست از عاشق کسی دیوانه‌تر
عقل از سودای او کورست و کر | گر خطا گوید ورا خاطی مگو | ور شود پر خون شهید او را مشو
خون شهیدانرا ز آب اولیترست | این خطا از صد صواب اولیترست | تو بیک خواری گریزانی ز عشق
تو بجز نامی چه می دانی ز عشق | عشق از اول چرا خونی بود | تا گریزد هر که بیرونی بود
عشق با صد ناز می آید بدست | عشق را صد ناز و استکبار هست | کی رسند این خاینان در گرد عشق
کاسمانرا فرش سازد درد عشق | تو مکن تهدید از کشتن که من | تشنهٔ زارم بخون خویشتن
عاشقم من کشتهٔ قربان لا | جان من نوبتگه طبل بلا | تو فسرده در خور این دم نیی
با شکر مقرون نیی گر چه نیی | سخت‌تر شد بند من از بند تو | عشق را نشناخت دانشمند تو
آن طرف که عشق می افزود درد | بو حنیفه شافعی درسی نکرد | شرح عشق ار من بگویم بر دوام
صد قیامت بگذرد وین ناتمام | زانکه تاریخ قیامت را حدست | حد کجا آنجا که وصف ایزدست
این نه بحثست و نه زلت و نه خواب | وحی حق والله اعلم بالصواب | این شنیدی مو بمویت گوش باد
آب حیوانست خوردی نوش باد | آب حیوان خوان مخوان این را سخن
روح نو بین در تن حرف کهن

قصیده های ظهیر فاریابی رحمه الله

سپیده دم که شدم محرم سرای سرور
شنیدم آیت توبوا الی الله از لب حور
بگوش جان من آمد ندای حضرت قدس
که ای خلاصهٔ تقدیر و زبدهٔ مقدور
جهان رباط خرابست برگذرگه سیل
گمان مبر که بیک منزلت گل شود معمور
مگر تو بی‌خبری کاندرین مقام ترا
چه دشمنان حسودند و دوستان غیور
بکوش تا بسلامت بجانبی برسی
که راه سخت مخوفست و منزلت بس دور
ببین که تا چه نشیب و فراز در پیش است
ز آستان عدم تا به پیشگاه نشور
ترا منازل دور و دراز در پیش است
باین دو روزه اقامت چرا شوی مغرور
بر آستان فنا دل منه که جای دگر
ز بهر عزت تو برکشنده اند قصور
تو در میان گروهی عزیز مهمانی
چنان مکن که بیکبارگی شوند نفور
ببین که تا شکمت سیر و تن بپوشیده است
چه مایه جانورند از تو خسته و رنجور
چه بارهاست ز تو بر دل سوام و هوام
چه داغهاست ز تو بر دل وحوش و طیور
بدشت جانوری خار میخورد غافل
تو تیز میکنی از بهر صلب او ساطور
بباغ چند ضعیفی بخون دل بتنند
بجمع آری کین اطلس است و آن سیفور
ز کرم مرده کفن برکشی و در پوشی
بنزد اهل مروت که داردت معذور
بدان غرض که دهان خوش کنی ز غایت حرص
نشسته مترصد که فی کند زنبور
بباده دست میالای کان همه خون است
که قطره قطره چکیده است از دل انگور
بوقت صبح شود همچو روز معلومت
که با که باختهٔ عشق در شب دیجور
دل مرا که گریبان گرفت جذبهٔ حق
فشاند دامن همت ز آستان غرور
گذشت از دلم اندیشهٔ می و معشوق
برفت از سرم آواز بربط و طنبور
ز هر چه کردم و گفتم کنون پشیمانم
بجز دعای ثنای خدایگان صدور
وزیر مشرق و مغرب نصیر دولت و دین
که باد رایت عالیش تا ابد منصور
نه در حدیقهٔ فکرش وزیده باد غلط
نه بر صحیفهٔ عزمش نشسته گرد فتور
ز طول و عرض جهات کمال او صدره
مهندسان خرد معترف شده بقصور
نشسته در دل و چشم ملوک هیبت او
چنانکه صورت می در طبیعت مخمور
زهی دقایق لطف خفی چو جرم سها
ولیک گشته چو خورشید در جهان مشهور
صریر کلک تو در کشف مشکلات جهان
چنانکه نغمهٔ داود در اداء زبور
بزیر دامن افلاک خلقت آن مجمر
که گرد جیب فلک را بر از بخار بخور
بگرد خطهٔ اسلام حفظت آن خندق
که می نیارد شعری بر و مجال عبور
سوی حریم خلافت ترا همان آتش
نموده راه که اول کلیم را سوی طور
نو روی باعلمی کرده گر رایت صبح
بزیر رایت او گم شود بوقت ظهور
ترا بحبل متین است اعتصام چه باک
اگر گسسته شود رشتهٔ سنین و شهور
چراغ بخت تو زان شمع برفروخته ایزد
که آفتاب به پروانه خواهد از وی نور
نهال جاه تو زان حوض یافته است نما
که آذر ترشح آن حاصل آمده است بجور

فراست تو

فراست تو چو افکند شور بر عالم
نماند در تتق غیب هیچ سر مستور
همای همت تو گر کسان گردون را
ز عجز و ضعف چو عصفور دید و العصفور
همیشه تا نتوان کرد حصر دور فلک
ترا چو دور فلک عمر باد نامحصور
صلاح ملک و ملک بر عنایتت مبنی
دوام دین و دول بر کفایتت مقصور

وله

گیتی که اولش عدم و آخرش فناست
در حق او گمان ثبات و بقا خطاست
بنیاد چرخ بر سر آبست ازان قبیل
پیوسته در تحرک دوری چو آسیاست
مشکل ترا که بمثل دور روزگار
روزی دو مهلتی دهدت گویی آن بقاست
واثق مشو بعمر که در خواب غفلت است
انکس که چار بالش ارکانش متکاست
چون طینتت ز محنت و حسرت سرشته اند
گر وحش و طیر بر تو بگریند هم رواست
فی فی ازین میانه تو مخصوص نیستی
در دهر که بنگری بهمین داغ مبتلاست
از ممکنات به ز ملک نیست هیچ کس
او هم اسیر دهشت درگاه کبریاست
این آسمان که جوهر علویست نام او
بنگر چگونه قامتش از بار غم دوتاست
خورشید را که مردمک چشم عالم است
تردامنی ابر سیه مانع ضیاست
از سنگ گریه بین و مگو کان ترشح است
در کوه ناله دان و مپندار کان صداست
گردون خلاف عنصر و ظلمت نقیض نور
آتش عدوی آب و زمین دشمن هواست
دریا فتاده در تب لرزه است روز و شب
طعم دهان و گونهٔ رویش بر آن گواست
پیل تمام خلقت و محکم نهاد را
از نیش پشه غصهٔ بی حد و منتهاست
شیر ژیان که لاف ز سرپنجه می زند
از دست مور در کف صد محنت و بلاست
وان باز نازنین که سر انگشت می گزد
هم محنتست ورنه طپیدنش از کجاست
طاوس میر خوبان با قید و حشمتست
سیمرغ شاه مرغان در حبس انزواست
کبک دری که قهقههٔ شوق می زند
آسیب قهر پنجهٔ شاهینش در قفاست
وین آدمی که زبدهٔ ارکانش می نهند
پیوسته در کشاکش این چار اژدهاست
عقلست بر سر آمده از کاینات او
هم پای مال شهوت و دست خوش هواست
حال نبات اگرچه نگفتم برین مزاج
می دان و می گذر که ز بوالعجبیش نجاست
ملک خدای ثابت و باقیست بعد از آن
آتا خبیر صفدر توران و کهرباست
فرمان ده اکابر آفاق سیف دین
کانفاس عدل او مدد نکهت صباست
آن سروری که رونق یکروزهٔ عدل او
عذر هزار ساله جفای جهان بخواست
صدرش مقر جاه و درش جای دولتست
طبعش مکان لطف و کفش معدن سخاست
ای پیش رای روشن تو همچو آفتاب
هر سر حکمتی که پس پردهٔ قضاست
ذات تو بر زمین اثر لطف ایزد است
عدل تو در جهان نظر رحمت خداست
دین بدی به پشتی عدل تو شد قوی
کار جهان بسایهٔ عدل تو گشت راست
گردون که با جفا نفسی داشت پیش ازین
اکنون نمی زند نفسی کان نه در وفاست
عصمت همان شود که ترا بر زبان و دست

چیزی نمی رود که ز حق را در آن رضاست
از آب تیغت آتش فتنه فرو نشست
و آوازهٔ جهان ز حدود امان بجاست

رای مقدس تو که بر غیب مشرف است
از ماجرای قصهٔ من بی خبر چراست
این مختصر مپرس که قرب چهار ماه

دوران چرخ بی عوض از عمر من بکاست
این جسم تم بشر که درین وقت من
از خاک آستانهٔ شاه جهان جداست

هنگام آنک جلوهٔ فتح و ظفر کنم
کارم شکایت فلک و شرح ابتلاست
گیتی بجای من ز جفا کرد آنچه کرد

گر لطف تو تدارک کارم کند رواست
تا در مذاق آدمی از راه عقل و شرع
تلخی خوف همبر شیرینی رجاست

بادا همیشه قبلهٔ خوف و رجای خلق
صدر تو همچنانکه فلک قبلهٔ دعاست

ترجیع بند ازان منلا مادحی راست

ای تلف کرده عمر از پی مال
مانده بی منفعت ز عالم حال
هرزه برباد داده هستی خویش

یکسر مو نکرده کسب کمال
غافل از مرگ و آخرت همه عمر
بر سر هم نهاده زر بجوال

نی خود از مال خود بیاسایی
نی دهی آب و نان بآل و عیال
جاودان در جهان نماند کس

دل به پرداز ازین خیال محال
فکر زر در ملامت اندازد
زر بینداز تا رهی ز ملال

پیر گشتی و بار عصیان ساخت
الف قامتت به نسبت دال
جز عمل نیست همره گورت

وقت مردن چه سود از زر و مال
وقت حرکت رسید و زر ماند
سال عمرت بسر رسید امسال

حیله با مرگ در نمی گیرد
ملک الموت زر نمی گیرد
تا خداوند سیم و زر شده

از خداوند بی خبر شده
مکر دنیات برده است چنان
که زره آخرت بدر شده

وقت حاصل چو باغبان بخیل
از سوآلات خیر کر شده
از پی مال مردمان هر دم

چون حرامی بره گذر شده
بار سر کرده بگرد جهان
از پی حبه بسر شده

قامتت شد کمان از پی حرص
پیش تیر بلا سپر شده
سوی خود چند همچو تیشه تراش

لایق اره و تبر شده
پنج فرصت ببند در آفاق

گر ترا کوه از طلا باشد
تا تنکه کردن از کمر شده
حیله با مرگ در نمی گیرد

ملک الموت زر نمی گیرد
ای ز بی طاعتی و نادانی
لب فروبسته از خداخوانی

ترک طاعت گرفته در ره دوست
ننهاده بخاک پیشانی
داری از صورت مسلمانان

دوری از سیرت مسلمانی
همدمانرا ز دل برون کرده
باطمع گشته همدم جانی

حاصل هستیت

حاصل هستیت به باد فنا
شد به بی حاصلی و نادانی
رنگ از زکاتت ندارد کس

سفره‌ات شهره شد به بی نانی
نابد از تو سخاوتی هرگز
به بخیلی نباشدت ثانی

نرسد سیم و زر بفریادت
در دم مرگ چون فرومانی
وقت جان دادنست زر بگذار

جان شیرین بده بآسانی
حیله با مرگ در نمی گیرد
ملک الموت زر نمی گیرد

ای بخیلی که مردنت اولیست
آن مرض را بغیر ازین چه دواست
ای خسیس از ره خدا دوری

ممسکانرا از آنکه خصم خداست
تو ز قارون بمال کرده گرو
رفته محروم از در تو گداست

نخوری مال و بکسی ندهی
بهر درد شکم زر تو دواست
تو باندوه مانده از غم زر

وارث از بهر مردنت بدعاست
چون بخاکت برند بر تن تو
آن زر و مال مار و اژدرهاست

بدرندت بهر طرف به ستم
بهر تو زر بزیر خاک بلاست
چشم و گوشت گرفته غفلت و حرص

نقد عمرت شده بباد فناست
ای که تا آن امانت است امروز
مرگ بگرفته دامنت فرداست

حیله با مرگ در نمی گیرد
ملک الموت زر نمی گیرد
میرسد گر سرت بچرخ برین

هست سر منزل تو زیر زمین
گنج روی زمین اگر از تست
عاقبت میشوی چو گنج دفین

زینت دهر جمله عاریت است
خشت و خاکست بستر و بالین
تو عجب غافلی و در ره عمر

مرگ استاده بهر تو بکمین
که فروشی برای زر ایمان
گر پی مال بگذری از دین

اهل بیتت بآرزو همه عمر
از تو نی چرب خوردنی نی شیرین
چین در ابرو چه افکنی از بخل

بگشا یکنفس ز ابرو چین
مال مردم مبر بجور و ستم
حاصل از بهر خود مکن نفرین

گوش کن پند عرفی مداح
رو بخیرات کن که روز پسین
حیله با مرگ در نمی گیرد

ملک الموت زر نمی گیرد

قصیدهٔ عبد الواسع جبلی رحمة الله

منسوخ شد مروت و معدوم شد وفا
وز هر دو نام ماند چو سیمرغ و کیمیا
شد راستی خیانت و شد زیرکی سفه

شد دوستی عداوت و شد مردمی جفا
گشته است بازگونه همه رسمهای خلق
زین عالم نبهره و گردون بی وفا

هر عاقلی بزاویهٔ مانده ممتحن
هر فاضلی بداهیه‌ای گشته مبتلا
وانکس که گوید از ره معنی کنون هجا

کاندر میان خلق ممیز چو من کجا
دیوانه را همی نشناسد ز هوشیار
بیگانه را همی نگزیند بر آشنا

بایکدیگر کنند همی کبر هر گروه   اکاه نی که زان نتوان یافت کبریا   هرگز بسوی کبر نیاید همی عنا
هرکه آیت خسست بخواند زهل اتی   بااین همه که کبر نکوهیده عادتیست   ازاده را همی زتواضع بود بلا
گرمن نه کوششی بتواضع نه بینمی   ازهر خسی مذلت و ازهر کسی عنا   باجاهلان اگرچه بصورت برابرم
فرقی بود بهر آیینه آخر میان ما   آمد نصیب من زهمه مردمان دو چیز   از دشمنان خصومت و از دوستان ریا
بر دشمنان همی نتوان بود مؤتمن   بر دوستان همی نتوان کرد متکا   قومی ره منازعت من گرفته اند
بی عقل و بی کفایت و بی فضل و بی دها   من جز بشخص ستم ان قوم را نظیر   شمشیر جز بسنگ نماند بکند نا
بامن بود خصومت ایشان عجب ترک   زانک مورچه بسوی جنگ اژدها   زیشان همه مرا نبود باک ذره
کز آبگینه طلسم نباید بر آسیا   گردد همه شکافته دلشان بکین ما   همچون مه از اشارت انگشت مصطفی
چون گیرم از برای معانی قلم بدست   گردد همه دعاوی آن طایفه هبا   ناچار بشکند همه ناموس جاودان
در موضعی که در کف موسی بود عصا   ایشان بنیز در خلق نب اند زتبهی   تا طبع شان بود زهمه دانشی خلا
زیرا که بی مطر نبود میغ را محل   چونانکه بی گهر نبود تیغ را بها   با فضل من همیشه پدیدست نقصشان
چون عجز کافران بر اعجاز انبیا   با عقل من نباشد مریخ را توان   با طبع من نباشد خورشید را ذکا
آنم که برده ام علم علم در جهان   بر گوشه ثریا ازمرکز ثرا   شاهان همی کنند بفضل من افتخار
اقران همی کنند برسم من اقتدا   با خاطر منیرم و با رای صایبم   کالبدر فی الدجیة کالشمس فی الضحی
عالیست همتم بهمه وقت چون فلک   صافیست نسبتم بهمه نوع چون هوا   بر همت منست سخنهای من دلیل
بر نسبت منست هنرهای من گوا   هرگز ندیده و نشنیدست کس ز من   کردار ناستوده و گفتار ناسزا
در پای جاهلان نه پراکنده ام گهر   وز دست سفلگان نه پذیرفته ام عطا   وین فخر بس مرا که ندیدست هیچ کس
در نثر من مذمت و در نظم من هجا   وانرا که او بصحبت من سر درآورد   جویم بدل محبت و گویم بجان ثنا
در ذلتی پدید شود ز و معاینه   انکارش صواب نه پندارش خطا   اهل هنری کنون نه شناسند حق من
تا رحلتی نباشد ازین جایگه مرا   مقدار آفتاب ندانند مردمان   تا نور او نگردد از آسمان جدا
انگاه قدر او بشناسند بر یقین   کاید شب و پدید شود بر فلک سها   اندر حضر نباشد ازاده را خطر
کاندر حجر نباشد یاقوت را بها   با این همه مرا گله نیست زین قبیل   زین بیشتر قبول که باید بابتدا
تا لفظ من بگاه فصاحت بود روان   بازار من بنزد بزرگان بود روا   لیکن چو صد هزار جفا بینم از کسی

ناچار اندکی

ناچار اندکی بنمایم ز ماجرا   زانست غبن من که گروهی همی کنند   بامن بدوستی زهمه عالم اهتما
وانگه بکام من نفسی بر نیاورند   در دوستی بکجا بود این قاعده روا   آزار من کنند بعمدا بخویشتن
زان سان که کشد ببر خویش کهربا   در فضل من کنند بهر موضعی حسد   در نقص من دهند بهر جانبی رضا
با ناصحان من نسگالند جز نفاق   با حاسدان من ننمایند جز صفا   ورا و فتد مرا بهمه عمر حاجتی
بی حجتی کنند همه صحبتم رها   مردان بود که دوستی او بجا بود
لو بتت الجبال او انشقت السما

وله

اگر شناختمی قیمت وصال ای ماه   مرا زمانه نکردی زتاب هجر آگاه   کنون چه سود ملامت چو مبتلا گشتم
بدین قطیعه ناکام و فرقت ناگاه   شد از فراق تو لشکرگه غمان دل من   ازان گهی که تو کردی نشاط لشکرگاه
مرا بجز غم تو نیست در حضر مونس   ترا بجز دل من نیست در سفر همراه   ایا زعشق تو سرگشته دلبران سرای
و یا بمهر تو دل بسته نیکوان سپاه   مرا زهجر تو چون روی تست دیده سپید   مرا زعشق تو چون موی تست نامه سیاه
گهی زدیده ببارم زاشتیاق خون   گهی زسینه برارم زانتظار تو آه   دلم شد از دل سنگین تو چو دیده مور
رخم شد از رخ رنگین تو بگونه کاه   زرشک قد تو همواره خیره باشد سرو   زنور خد تو پیوسته تیره باشد ماه
گهی زقد تو چون بوستان بود خیمه   گهی زخد تو چون آسمان بود خرگاه   تراست غمزه خونریز و زلف عنبربیز
چو تیغ و خامه قطب الملوک فرخشاه   جمال نسل تمیراک بن اتابک [illegible]   جمال خشمت و گردون فضل و کعبه جاه
بلند همت شاهی که روز باد اورا   سپهر شاید ایوان و مهر بارگاه   فضای دولت او بی کرانه در [illegible]
کز و گذر نکند وهم آدمی ناگاه   زعدل اوست کبوتر بجا و [illegible]   زامن اوست غضنفر مساعد روباه
بامر او همه شهزادگان نهاده رقاب   بمدح او همه آزادگان گشاده شفاه   وفاق اوست بشیر سعادت ناصح
خلاف اوست سفیر شقاوت بدخواه   ازان زربح و بلای خسوف نقصان نیند   هلال و شمس معاف و مصون گه و بیگاه
که این بسیرت رای بلند اوست [illegible]   که او بصورت نعل سمند اوست دوتاه   زجود لا نرود بر زبان او هرگز
مگر در اشهدان لا اله الا الله   ایا حسود تو در دست روزگار ذلیل   و یا وجود تو بر صنع کردگار گواه
گهر زبهر سخای تو خیزد از اجاه   درر زبهر عطای تو خیزد از امیاه   نه آفتابی و هستی ممیز از امثال
نه کردگاری و هستی منزه از اشباه   نیاز پیش عطای تو منهزم گردد   چو پیش [illegible] آفرید کار گناه
اگر کنند کلاه و کمر غلامانت   همه ملوک و سلاطین ز زر و در زیباه   [illegible] ترا زیبد از مجره کمر

مقربان ترا شاید از ستاره کلاه / اگر بخلق تو عزت بنگرد یکبار / وگر ببزم تو فرتوت بگذرد یکره
شود زلطف تو این بالطافت حورا / شود زبزم تو آن باطراوت برناه / مگر بیاد تو در آب شد کلیم خدای
مگر بیاد تو در نار شد خلیل اله / ازان سبب که نشد نفس او زغرق هلاک / وزان سبب که نشد شخص او زحرق تباه
بکوه و دریا اگر بگذری گرفته بدست / حسام فتح فزای و سنان دشمن کاه / شود پلنگ کشف وار در میان حجر
شود نهنگ صدف وار در نشیب میاه / ایا مسخر حکمت زمانه بی تکلیف / و یا متابع امرت ستاره بی اکراه
نپرورید چو تو روزگار مهر گستر / نیافرید چو تو کردگار مهر گستر شاه / کنون که بندهٔ درگاه فرخت جبلی
بخدمت تو گرفت از ملوک دهر پناه / بری شود ز همه رنجها اگر سوی او / کنی بچشم عنایت کریم وار نگاه
چو زر زسنگ و ستاره زمیغ و در زصدف / چو شکر از نی و گوهر زکان و سیم زگاه / ثنای تست همه در دلش درین خدمت
هوای در دلش تست همه درین درگاه / نه از هوای تو گردد روان او خالی / نه از ثنای تو گردد زبان او کوتاه
کنون که از جهت آنکه عذر واضح داشت / بسهوی مرد نیامد بخدمت زهر آه / زمدح تست همه ساله طبع او تازه
چو از نسیم درخت و چو از سحاب میاه / همیشه تا سمر همتست در آفاق / مدام تا خبر بیژنست در افواه
نشسته باد چو بهمن موافقت بر تخت / فتاده باد چو بیژن مخالفت در چاه / زجاه تو فضلای فلک فکنده بساط
منازعت سوی نار الجحیم تافته روی / متابعت سوی فوز النعیم یافته راه / چو نام تو مه روزه بفرخی بر تو
گذاشته تو برین گونه صدهزاران ماه

شیخ نظامی راست

شاد بدانم که درین دیر تنگ / شادی و غم هر دو ندارد درنگ / این همه حرفی و همه بنده گی
هست درین قالب گردنده گی / انجم افلاک بگشت اندر اند / محنت و شادی بگذشت اندر اند
شاد از آنم که دل من غمیست / کآمدن غم سبب خرمیست

روی نانشسته چو ماهش نگرید / چشم بی سرمه سیاهش نگرید / بر سر سرو ملایم حرکات
جنبش پر کلاهش نگرید / نظرش بر من و رویش بغیر / غلط انداز نگاهش نگرید
مهر من کشته یکی صد خطش / اثر مهر گیاهش نگرید / شاه حسنش سپه آورده زخط
عالم آشوب سپاهش نگرید / عذرخواهی کندم بعد از قتل / عذر بدتر زگناهش نگرید
دود از چرخ برآورد دلم / رتبهٔ شعلهٔ آهش نگرید / میر و دغمزه زنان ور گشته
پشتها بر سر راهش نگرید / محتشم کوه ستم راست بتن / تن کاهیده چو کاهش نگرید

آصفی فرماید

گر نیم روز مهر ترا بود در طلب / تا دو بهفته گرد برآمد تمام شب / عرض فراق میکنم اما شرح سوز
میکرد مه بمرگ که راضی شوم بتب / لیلی که شد بماتم مجنون سیه گلیم / دوران گذشت رسم سیه خانه در عرب
فرهاد گریه میکند و جوی شیر را / دربی ستون تغییر شد از خنده لب بلب / در روزگار غم زده و بدسرشک ماست
طفلی که روزگار برآورده بی ادب / گفتی عجب بخواب من امشب در آمدی / یکباره بخاطر تو رسیدم عجب عجب
چون حقهٔ لب تو که شد استخوان غم / باشد بجای سینه مگر حقهٔ رطب / آن تندخو گذشت زخونریز آصفی
یارب سبب چه بود که رنجیدی بی سبب

آصفی راست

نموده روی نگه شمع وصل یا قمرست این / شبی فراق سر آمد ستارهٔ سحرست این / خیال روی تو هر سو بر دکبوتر دلرا
نموده قطع ره غم چه مرغ تیز پرست این / خط تو سنبل نورس زجست بهار لطافت / زسبزه تازه ترست آن زگل لطیف ترست
بدور حسن تو شد پاره پاره پردهٔ جرم / دیا مرا چه گنه کار عشق پرده درست این / بلای صفحهٔ دل نقش خط اوست چه چاره
نوشته کلک قضا بر صحیفهٔ قدرست این / گل زمین و فالا زار شد زسر شکم / ولی رمیده غزالان که وادی دگرست
براه عشق بتان آصفی زدیده قدم کن
باحتیاط قدم نه که راه پر خطرست این

اسیری فرماید

داری بقصد جان و دلم با کمان کمین / جانا فدای راه تو سازم همان همین / تا چون تو نا پیکری از برج خاک زاد
دارد برآسمان شرفی هر زمان زمین / تا کی براه عشق امان خواهم از غمت / رحمی خدای را که شوم از امان امین
شد لعل تو رهین که دهد بوسه بناز / از روی مهر لطف نما و رهان رهین / دانم که میوه های غم آخر شود چو شهد
زان نیستم زتلخی دشنام غمان غمین / من هرچه میکنم کرم اوست پرده پوش / واعظ مکوف نه که گرد چنان چنین
چشمت بقصد خون اسیری زابروان
صیاد وار چند کند با کمان کمین

جامی راست

ای با لب تو طوطی شیرین زبان زبون
بر ما مکن عبور تغافل کنان کنون
لب تشنه میروم ز غمت کو چه میرود
زان مو طلب طناب و ازان قد ستان ستون

کردی عنان ز پنجهٔ سیمین بران برون
گر بشکنی بسنگ ستم حلقهٔ دلم
بر رویم از دو دیدهٔ پرخون عیان عیون
در ملک عشق منصب عالی او دون
جامی علم بعالم دیوانگی فراخت
چون ساخت عشق رایت فرزانگان نگون

با حسن التفات تو معتاد گشته ایم
جز کوه نیاز نیابی دران درون
خواهی دلا بپای کنی ضیعهٔ مراد
بیگانه نموده میل بجایی بدان بدون

حافظ راست

سرو چمان من چرا میل چمن نمیکند
زان سفر دراز خود عزم وطن نمیکند
با همه عطر دامنت آیدم از صبا عجب
کیست که تن چو جام می جمله دهن نمیکند

همدم گل نمیشود یاد سمن نمیکند
پیش کمان ابرویش لابه نمیکنم ولی
گر گذر تو خاک را مشک ختن نمیکند
چون ز نسیم میشود زلف بنفشه پر شکن
کشتهٔ غمزهٔ تو شد حافظ ناشنیده پند
تیغ سزاست هرکرا درد سخن نمیکند

وله

تا دل هرزه گرد من رفت بچین زلف او
گوش کشیده است ازان گوش بمن نمیکند
ساقی سیم ساق ما گر همه درد میدهد
وه که دلم چه یاد ازان عهد شکن نمیکند

وله

آواره مساز از سر کویت چو منی را
پوشیده فرستی چه شود پیرهنی را
ای بی خبر از خیل اغیار بد آموز

خالی مکن از بلبل نالان چمنی را
هرچند که با زاغ و زغن خوی گرفتی
نسبت بمن ساده مکن مکر و فنی را
آزاد کن از کوه بلا کوهکنی را

وله

یعقوب صفت دیده ام از گریه سفید است
آزار مکن طوطی شیرین سخنی را
جان کندن طالب نگر و چهره عیان ساز

اسیری راست

ای صنم سمنبران دست منت و دامنت
درد من و وای من دست منت و دامنت
ای بت گلعذار من ای غم غمگسار من
مذهب و دین و کیش من دست منت و دامنت

مونس جان بیدلان دست منت و دامنت
کعبهٔ ما کوی تو قبلهٔ ما روی تو
شادی جان زار من دست منت و دامنت
خوان کرم نهادهٔ پرده ز رخ گشادهٔ

وله

ای مه خوش لقای من دلبر جانفزای من
میل دلم بسوی تو دست منت و دامنت
مرهم جان ریش من همدم و یار و خویش من
مژدهٔ وصل دادهٔ دست منت و دامنت

دل ز اسیری ما مبر هیچ غمش نخوری ٭ تا بکی این ستمگری دست منت و دامنت

م

الهایی راست

تنم از هجر تو بیمار و دلم پرخونست
دیده از گریهٔ خوناب و جگر جیحونست
طاقت و صبر من دل شده بر طاق رسید

هیچ از حال من خسته نپرسی چونست
شرح حال من هجران زده ناید بزبان
سوزش داغ فراق تو ز حد بیرونست
با تن خستهٔ مهجور و دل پرخونست

از غم و حسرت روی تو مرا شب همه شب
قصهٔ غصه ز تقریر و بیان افزونست
از سر کوی تو تا دور فتاد الهایی

حکیمی راست

بر عزم رفتنت مرا جان ز دست دل
بسیار خانمان شده ویران ز دست دل
گر دل مرا بجان نه رساندی نگو دیه

تا کی کشم جفا من حیران ز دست دل
بر گرد هر مزار کنم روز و شب طواف
چون غنچه پاره پاره گریبان ز دست دل
خود را مساز بی سر و سامان ز دست دل

وله

ویران ز دست دل نه همین خانهٔ منست
نالان ز دست سینه و گریان ز دست دل
دنبال دل مگرد حکیمی تو بیش ازین

مفلسی راست

ای که سرمست می جام الست آمدهٔ
گر بخون ریختن اهل نشست آمدهٔ
دیگر از سابقهٔ روز ازل فکر مکن

بر حذر باش که از نیست بهست آمدهٔ
دست امید ز دامان تو کوته نکنم
زانکه در روز ازل عاشق و مست آمدهٔ
زانکه میخواره و معشوق پرست آمدهٔ

وله

بردم آن لحظه که از پای نشستی گفتم
عمرها میگذرد تا تو بدست آمدهٔ
مفلسی پی پی و معشوق زنانی منشینی

حیدر ر

چو دامان وصلت نیاید بدستم
بفکر تو در گوشهٔ غم نشستم
مسلمان نخوانید در کوی عشقم

خوشم با خیال تو هر جا که هستم
بسودای وصلت همه عمر شادم
بگویید جز کافر بت پرستم
بگویی که از محنت عشق رستم

وله

بیاد تو از خویش بیگانه گشتم
مدام از پی اشتیاق تو مستم
ترا حیدر از عشق تا یک نفس هست

آصفی راست

بیوفایی شیوهٔ محبوب میدانیم ما
مردمان دیده را محبوب میدانیم ما
زان خط آشفته خواهد شهر را برهم زدن

نیست چو با ما وفایی خوب میدانیم ما
در فراق او شبی گر عمر من خواهد شدن
عادت آن ماه شهر آشوب میدانیم ما

وله

گر نه بیند دیده شب در خواب رویت دور نیست
عمر نوح و محنت ایوب میدانیم ما
طالبانرا چیست قلاب بجز زلف یار

٭ این کشش از جانب مطلوب میدانیم ما ٭ خط خوبان نامهٔ قتلست بهر عاشقان ٭

٭ آصفی مضمون این مکتوب میدانیم ما ٭

ع

بسم الله الرحمن الرحيم

بدانکه قواعد معما چهار قسمست تسهیلی و تحصیلی و تکمیلی و تذییلی تحصیلی آنست که بان تحصیل حروف نمایند و تکمیلی آنکه حروف حاصله بواسطهٔ آن ترتیب و تکمیل یابد و تسهیلی آنکه سبب سهولت یکی از دو قسم سابق گردد و اعمال این سه قسم بجهت وجود اسم از امور ضروریه است و اعمال تذییلی که جمله امور تحسینیه است نه ضروریه اینست که حروف اسم بسبب آن صلاح پذیرد اعمال تسهیلی چهار است انتقاد تحلیل ترکیب تبدیل انتقاد عبارتست از اشارت کردن ببعضی اجزای لفظ بجهت تصرف در آن بوجهی از وجوه چنانچه عباراتی که فی الجمله دلالتی داشته باشند بر ابتدا یا اوسط یا نهایت چون سر و تاج و دل و مرکز و حد و غایت از ایراد آن حرفی اراده نمایند چنانکه در اسم اختیار • گردی آشفته و شیدا همه شب تا بسحر ساختی بی سر و پای سرو بی پایان را • و چنانکه در اسم شاه بدر • بود دو تمثیل ز هم بگسسته • و ز صحبت یکدگر جدایی جسته • از هر دو بهم یکی نبینی دیگر بار • در یکدگر از موافقت دل بسته • و گاه باشد که کنار و طرف و جانب و مانند آن گویند و اول کلمه یا آخر خواهند چنانکه در اسم آدم • ای دل خسته شکایت مکن از قسمت خویش • هر جانب ما ناوک خوبان کم و بیش • و گوشها و لبها و کنارها و مثال آن گویند و اول و آخر خواهند چنانکه در اسم میرجان • چو ساقی آتش می برفروزد • نمی هر جانب خود را بسوزد • و همچنین گاه باشد که پوست یا جامه یا غلاف گویند و اول و آخر کلمه خواهند و مغز گویند و مجموع مابین الطرفین خواهند چنانکه در اسم موسی • پوست از مدعی و مغز از دوست • خواه کین مغز آمد و آن پوست • و دلها و وسطها گویند و مجموع مابین الطرفین خواهند همچو مغز چنانکه در اسم امام و همام • ز رفعت بارگاه حضرت دوست • حریم کعبه و آن خلق عالم

فرستاده

فرستاده بدر بار آن کعبه • همه دلهای خود را از پی هم • و تواند بود که تعیین حرفی بذکر مرتبهٔ او در عدد حروف لفظی چون ثانی و ثالث و غیر آن چنانکه در اسم • وحید • جهانرا هر از کرم یار رهبر دمش باید • که بر حساب عنایات خود بیفزاید • و از طریق انتقاد است اشارت کردن بیک حرف یا بیشتر بر سبیل ایهام • که مقصود متعین نگردد مگر نظر بقرینه باقی حروف اسم

تحلیل عبارت از آنست که لفظی را که باعتبار معنی غیر معمائی مفرد باشد بمعنی معمائی متجزی سازند بدو جزو یا بیشتر و شاید که مراد از هر جزوی معنی باشد یا لفظ یا از بعضی معنی و از بعضی لفظ و همچنان شاید که اجزا همه مستقل نباشد یا بعضی مستقل باشد و بعضی مستقل نباشد قسم اول که مراد از تمامی اجزا معنی باشد اما تحلیل بدو جزو با استقلال هر یک چنانکه در اسم آبل • گر ترا هست دیدهٔ بینا • دیده انداز بر همه زیبا • و بعدم استقلال بعضی چنانکه در اسم بابر • جای او عالی بود فکر عمیق • کی رسد در کنه جایش ای رفیق

قسم دوم که مراد از همه اجزا لفظ باشد اما تحلیل بدو جزو با استقلال هر یک چنانکه در اسم نقی • مرا بود قندیل دل سوخته • شران سوخته باز افروخته • قسم سوم که مراد از بعضی اجزا معنی باشد و از بعضی لفظ اما تحلیل بدو جزو و باستقلال هر یک چنانکه در اسم حیدر • میان لشکر بسیار غمها • دلم را شاید از آتش علمها • ترکیب عبارت از آنست که لفظی را که بحسب معنی لغوی مرکب باشد بحسب معنی معمائی مفرد دارند بشرط آنکه مراد از وی معنی باشد نه لفظ چنانکه در اسم عمر • مرغ دلهای کسان را بتمام آن غمزه • صید خود ساخته بی دانه و دام آن غمزه • تبدیل عبارتست از بدل کردن بعضی حروف ببعضی دیگر بی توسل بعمل تصحیف چنانکه در اسم الیاس • نیست بر لوح دل من غیر نقش نام دوست • این که هر سو نام بیجد می نماید نام اوست • اعمال تحصیلی هشت است • تنصیص و تخصیص • تسمیه • تلمیح • ترادف و اشتراک • کنایت • تصحیف • استعاره و تشبیه • حساب • تنصیص و تخصیص عبارتست از ذکر بعضی حروف

بهر یج وتعیین کردن ان بوجهی از وجوه چنانکه در اسم فریدون • ز فریاد من گشت
گردون دگرگون • که خواهد رسیدن بنوبا دگر دون • تسمیه عبارتست از انکه از اسم
وفی مسما خواهند یا از مسما اسم اراده نمایند مثال قسم اول چنانکه در اسم درویش
سبزه از نو پرده می سازد درست • تا بپوشد روی دست خود نخست • مثال قسم ثانی
چنانکه در اسم فیروز • رخ چو ماه بپایی بنموده ماه وشی • بغصه جان ودل ناتوان برنج
کشتی • تلمیح عبارتست از اشارت کردن بحرفی یا بیشتر که در محل مشهور مسطور باشد مذکور
چنانکه در اسم فانی • خلق جهانی بدعا بهر یار • هر طرف از فاتحه خوان بی شمار • ورو
ازین عمل انچه درین فن مشهورست اشارت کردنست بر رقمهای تقویمی زیرا که اصحاب
نجوم از برای اختصار اصطلاحی چند نهاده اند مثلا در ثبت نامهای سبعه سیاره که بیت
قمرست وعطارد و زهره • شمس و مریخ و مشتری و زحل • بحرف اخر اکتفا نمایند واز برای
لیل ل رقم میزنند واز برای روزگاه باعتبار نهار ر وگاه باعتبار یوم م وعلامت
شرف وهبوط واوج وحضیض بحرف اخرست ودر ثبت ایام هفته برای یکشنبه الف
نهند وبرای دوشنبه ب بر ترتیب حروف ابجد وبهمچنین در ثبت اسماء بروج دو
ازدکانه • چون حمل چون ثور چون جوزا و سرطان واسد • سنبله میزان وعقرب قوس
وجدی ودلو وحوت • از برای حمل صفر یعنی این شکل ہ نهند واز برای ثور ا وچون
بحوت رسد علامت او یا باشد وبر همین طریق اصطلاحات چند که بر اصحاب معارف
پوشیده نیست بر هر یک ازین امور را ذکر نتوان کردن وحرفی را که در تقویم علامت
اوست خواستن چنانکه در اسم لطف الله • ببین رخسار او با زلف جادو • آتشی بهر
طرف مه فتاده هر سو • ترادف واشتراک • ترادف انست که از دو لفظ یا بیشتر که برای یک
معنی موضوع باشد لفظی ذکر کنند ولفظی دیگر خواهند بواسطه مشارکت در موضوع له واشتراک
انکه از یک لفظ که برای دو معنی یا بیشتر موضوع باشد معنی که باعتبار غیر معمایی خواسته
باشد

باشند باعتبار معمایی مخالف ان خواهند مثال قسم اول چنانکه در اسم جان بابا
بی قدرست هر که بخلستان در آیم ای نگار نیزه در پهلوست ما را از یمین واز یسار
مثال قسم ثانی چنانکه در اسم علا یارب از رفعت دل پر نور ان عالی مقام
هست عین کعبه داری با قیس از بهر نام • کنایت وان بر دو قسم است قسم
اول ذکر کردن لفظی است واراده لفظی دیگر بواسطه مفهومی که موضوع له لفظ مراد باشد
ولفظ مذکور را برای ان وضع نکرده باشد چنانکه در اسم موسی انچه ز لعلت
از ان زلف طلب ای دل غمزده اسباب طرب وچنانکه در اسم قباد
دلا دوری از کار و بار جهان به وزان انچه باشد رخ دلبران به قسم دوم
ایراد لفظیست واراده لفظی دیگر بی واسطه معنی بشرط انکه دلالت اول بر ثانی بطریق
تسمیه وتلمیح نباشد چنانکه در اسم سیف الله ان مه سر جور خود آید دانیم
وین مهر و وفای او نباید دانیم زلفش زجفا نمو کند حاصل ما آن شوخ بما حیله نماید دانیم
تصحیف وان عبارتست از تغییر کردن صورت خطی لفظ بمحو یا اثبات نقطه واین بر دو
قسم است تصحیف وضعی وتصحیف جعلی تصحیف وضعی انست که لفظ مفرد ذکر کرده
باشد که مفهوم از دلالت کند بران که مراد از کلمه که تصحیف او خواسته اند صورت خطی
اوست بی تعرض بمحو یا اثبات نقطه چون لفظ صورت ونقش وشکل ورسم ونظایر آن
چنانکه در اسم قراجه ای باد صبا بهر تو کردم بکذر بار هر سوی یاران سرو قداری چو خبر
تصحیف جعلی انست که در اثنای کلام اشارتی واقع شود بمحو یا اثبات نقطه بخصوصه چنانکه
در اسم حبش دریا دلست عاشق با سیم وزر چه کارش دُرهای دُرج دُرّ بس
پاشیده بر کنارش • استعاره وتشبیه عبارتست از ذکر لفظی واراده معنی
یا بیشتر بواسطه مشابهت در صورت خطی بشرط انکه ان مشابهت مشهور باشد
یا ظهورش چنان باشد که ذهن از مذکور بمقصود باسانی انتقال نماید چنانکه در اسم

بختیار دوش منصوبه خوبی بسحرای کاونکیش باختی ومه ازانست فروفته
بجویش اعمال حسابی وان بنج او سلوبست اوسلوب حرفی عبارتست از اشارت
کردنست بتعیین حرفی یا بیشتر وارادهٔ عدد از برای نوع تصرف دران چنانکه
در اسم نجم هر دو یک چیز نمایند می واب ولی فرق بسیار بود با تو نگفتم
مثلی اسلوب اسمی وان عبارتست از ذکر اسم عددی بقصد دلالت
بران عدد چنانکه در اسم نوح پس از عمری رسید این ناتوان را زبیو
زخمی خدنکی بستم ابرا اوسلوب احصائی وان عبارتست از ذکر کردن احوال
واوصاف عددی وارادهٔ ان عدد چنانکه در اسم خواجه زین سبل بهر سنگ
من کرد آهنک اوج کردون تا هفت طاق دیدم آخر تمام درخون اوسلوب
انحصاری وآن عبارتست از ذکر کردن معدودی که حصر او در عدد معین ومشهور
باشد بر وجهی که ذهن انتقال نماید بعددش چنانکه در اسم بیک
کرده دل من که خیالش برجهره او شمار خالش اوسلوب رقمی وان عبارتست
از اشارت ببعضی ارقام هندی بوجهی که ذهن انتقال نماید بعددی که برای
ان تعیین یافته چنانکه در اسم بهلول دل مقام مهر مهرویان سیمین
فرشدم وه که سر کردانیش همچون فلک بیجه شده اعمال تکمیلی
سه است تألیف واسقاط وقلب تألیف عبارتست از جمع کردن الفاظ متفرقه
که در مواضع متعدده اندراج یافته باشد بجهت ترتیب اسم وان منقسم
میشود بدو قسم اتصالی وامتزاجی تألیف اتصالی بهم پیوستن اجزاست بی
ظرفیت ومظروفیت چنانکه در اسم موسی سرو بپیشت نماند سر برزمین
ناتراشیده سر کشیت ببین ودر اسم خداداد از لباس عمر کلها را بی
امید بود خار خود آخر بهر یک چاک دامانرا نمود وتألیف امتزاجی انست که اجتماع

بحصول بعضی در بعضی حصول یابد چنانکه در اسم جنید بنال زدردای نی در جدائی
که یار عدم وهمدرد مائی عمل اسقاط عبارتست از عدم حرفی یا زیاده از لفظی وجهان
این عمل بدو طریق است عینی ومثلی عینی انست که منقوص در ضمن منقوص منه تعیین
یافته ساقط شود چنانکه در اسم زبیر من ودل را داغ عشق تو اسباب حضور
زیر وزبر شده هر دو زیکدیکر دور واسقاط مثلی انست که منقوص در عین منقوص منه
بوجهی از وجوه تعیین یافته از درجهٔ اعتبار ساقط شود چنانکه در اسم صدر الدین
هر دم چون نویسم برروی زعفرانی بیحود دوصد رساله زانها یکی نخوانی عمل قلب
آن عبارتست از تغییر ترتیب حروف یا کلمات بجهت حصول مقصود ودرین عمل
اکر حروف علی الترتیب منقلب کردد قلب کل خوانند والا قلب بعضی کویند واکر تغییر
در ترتیب کلمات باشد قلب کلی کویند ودر هر یک از اقسام ثلثه اکر لفظی آورده
شود که شعر باشد بتغییر ترتیب مذکور چون لفظ دور وعکس ونکون وپریشان و
نظایر آن انرا قلب وضعی کویند واکر بی توسل بیکی ازین الفاظ سیاق کلام را بر تغییر ترتیب
دلالتی باشد انرا جعلی خوانند اما قلب کلی وضعی چنانکه در اسم شجاع چون
مه وخورشید در چرخ آن بت رعنا خوشنشست کز برفتارش رفت دل از جا خوشنشست
قلب کلی جعلی چنانکه در اسم شریف بهترست از مهر ومه رخسارهٔ آن نازنین
سوی مهر ومه چو دیدی در رخش آخر ببین قلب بعضی وضعی چنانکه در اسم امیرادهم
شد زآه بیدلان غمزده یار ما چون زلف خود بر هم زده قلب بعضی جعلی چنانکه
در اسم غریب بکو بغیر که الکو بود بمرتبه بیش بقدر مرتبه از دیکری بود در پیش
اعمال تذییلی شش است تحریک وتسکین تشدید وتخفیف مد وقصر اظهار واستتار
حروف ومجهول تعریب وتعجیم تحریک وتسکین عبارتست از اشارت کردن بار حلات
حرکات وسکنات حروف تا تغییر ان وچون ناظم معمی اسم مقصود را بوجهی درج کند

که حرکات و سکنات در و مرعی باشد احتیاج باین عمل بیفتد چنانکه در اسم ملک
ای عکس می جام تو خورشید فلک   پروانه شمع بزمگاه تو ملک زان می
کمملک تو بود نیست عجب گر زیر و زبر یافته خود را هر یک   و در اسم حسن
زاهد خلوت نشین چون دید حسن ان جوان   چون دل ما شد دلش مفتون آن ابرو کمان
تخفیف و تشدید عبارتست از تخفیف کردن حرف مشدد و تشدید دادن حرف
مخفف مثال اول در اسم قرا   ان بت فراش از ما هر زمان   شکل تراشانه
می سازد نهان   مثال ثانی در اسم خرم   از مهر گره کشادن ان گیسو پیش
دندان نموده دلربا شانه خوشست   مد و قصر حرفی را ممدود ساختن است یا مد
از حرفی انداختن   مثال اول در اسم آبل   بر طرف قبا مدار و بر خاک بهش
بر دامن ان بت جو نهد رخساره   مثال ثانی در اسم شهاب   زلف او را صبوری
مقصود بود پیش ما مقصود زلفش را نمود   اظهار و اسرار اظهار عبارتست که حرفی
بحسب وجود خطی موجود باشد و بوجود لفظی نه و اشارتی کرده باشد باظهار ان بحسب
وجود لفظی نیز   در اسم اویس   ناگفته خویش گفته خواهم بگشاد   بینم لب او و پیمان
کهربار آخر   اسرار عبارتست از عکس اظهار چنانکه در اسم قراجه   جاده جنت
که مسکن جان منست   نامش بچه سان برم چه جای سخن اوست   آخر عبارتست
بنهان جو ترا   آن چه که کنار او میان زقن است   معروف و مجهول عبارتست
از اشارت کردن بمعروف گردانیدن حرکتی که مجهول باشد یا مجهول ساختن
حرکت معروف   تعریب و تعجیم عبارتست ازان که چهار حرف پی و چیم و ژی
و گاف عجمی بعربی یا عکس آن   تم تم تم

قصیدهٔ غرّا القلب مولانا قابل رامت قدس سره

دلی کز مکتب عشق و وفا یابی سبق خوانش   بود حرف وفا درس نخستین دبستانش
بجز حرف وفا کانرا بسی دید بر صفحهٔ خاطر   هر آن نقشی که یابی پاک شو با آب نسیانش
ز عشق آن را که بویی هست و رنگی از وفا دارد   سواد الوجه فی الدارین زیبد لوح دیوانش
بیحر عشق اگر گردی آشنا ورگردد ت روشن   که ماهی از چه دور از آب دوری باشد از جانش
ز سوز عشق هر دل کو بود آگاه یکی ماند   مثال آتش و سر سمندر نیز پنهانش
دلی کو گشت ابجد خوان عشق او را شود روشن   وقوف عالیات و نکتهای بحث اعیانش
دلیلی تر عشق از بحث و درس فود کم جو   دلیلش نیست چون قطعی و ورد خواست برهانش
جواهر ار حقیقت حالی از جیب لسانی آید   بود حالی ز حکمت هر که او گوید بدستانش
کسی کو از حقیقت برد بویی دم نزد با کس   جهانی پر بو کند هر دم چو نافه سر پنهانش
زبان در کام بهتر زانچه ناگفتن بود اولی   که حکمت نیست گفتن آنچه لازم گشت کتمانش
مشو وابستهٔ زیب عبارة را که معنی جو   که طوطی را مقید ساخت نطق شکر افشانش
تو بیرون نیستی ز اسرار او لیکن نمیدانی   چو ماهی کو بود در آب باشد نیز جویانش
ز خود جو هر چه می خواهی که گردون با همه رفعت   همی بینم ز روی مهر بر گرد تو پویانش
تویی اعجوبهٔ دهر و ز تو دارم حکایتها   ولیکن هر چه آن اصلست نتوان گفتن آسانش
اگر باور نداری انکه هستی احسن صورت   ز سر معنی فی احسن تقویم برخوانش
ولی با این همه قربت مشو مغرور حسن خود   که مغرور شد آدم را بلای ذل و عصیانش
بیار اشک ندامت زابر دیده که چنان باران   بود سرسبز جنت را سراسر باغ و بستانش
ازان اندیشه کن کز گریه تا زد راست بر سر   غم لعلین لبی اندیشه یا قوت خندانش
بجاروب شریعت پاک کن گرد هوا از دل   که بر میل هوا تا که نسازد جای شیطانش
ز معنی هر که دور افتد بچند از ره صورت   همه صورت کند آواز ان معنی پشیمانش

همی ترسم که کردد مار و پیچد کرد تو فردا — خیال کاکلی که او و زمیلت ساخت پیچانش
بزن بازو الفقار لا سر از وامل کمانکس — شود بر ره زنان غالب بانتر تیغ برانش
بنفی ماسوا الله کر شود سنک رهت هستی — بحرف لاش کن بردار و از دل سنک بارانش
کسی کو پا کشید از کوی هستی وا رهید از خود — کجا دست اجل زان پس رسد سوی کریبانش
چو آتش بکذرد از ظلمت هستی خضر آسا — کسی کو را بود در سر هوای آب حیوانش
چو صوفی دامن همت فشاند بر سر دنیا — رسد کرد غم ار بر چرخ ننشیند بدامانش
ز همت هر که آرد زیر پا دنیا و ما فیها — اگر کیرد جهان موج حوادث نیست غم زانش
فنا آن نیست کز دنیی و عقبی بکذری ای دان — که نه این در دل آید طالب حق را و نی آنش
عبادت کز پی اجر و ثواب آن تجارت دان — بر عارف نه رنجست آن شمار و عین خسرانش
عبادت بی تردد هست اخلاص عمل کر تو — نداری باور این معنی بجو از باب عرفانش
بود ذکر حق آن کز غیر ناید یکنفس یادت — که ذکر حق کسی کوید که از غیرست نسیانش
دلت کر با خدا باشد کز نوبت نبود از دیده — کسی کو محرم شاهست نبود غم ز دربانش
خیالی داند و خوابی ز روی هوش و بیداری — جهانی کو نباشد لایزالی اهل ایقانش
چو شد از پرتو نور تجلی بر دل عارف — نماند جای از بهر خیال خور و رضوانش
کسی کو چون مسیحا رهبر عشق نور ریاضت شد — چراغ خود فلک روشن کند از نور ایمانش
چو سالک ذره همت مطاف قدس سازد جای — بود چرخ از پیش یکسان و خورد داغ از پی رانش
خرابی دل از معمورهٔ دنیا بود پس تو — بجو کنج مراد از هر که یابی خانه ویرانش
متاع نیستی و قیمت او آن کسی داند — که نبود فکر هستی و خیال داد و بستانش
ز شادی بی غمست از نیکی و بد آنکه شد روشن — لکیلا تاسوا و لا تفرحوا از نص قرآنش
چه سالی از بود و نابودش فرح افزون شود یا غم — چو علت از یکی داند نماید هر دو یکسانش
هر آن عارف که او دانست معلولات را جز یک — نباشد علتی دیگر شود هر مشکل آسانش

چو بر رخش ریاضت زین نهد عارف که جولان — فضای چرخ جای تنگ دان در پیش میدانش
هر آن خاکی که او را از آتش دل آب چشم آید — هوادار وی از جا شود کر او کشد بفرمانش
بسوز و کریه بر سر کن بسان شمع در مجلس — که کردد نور بخش خلق چون یابند کریانش
نباشد دیده کریانی از سوز دل عاشق — که تا نبود دل بریان نیاید کریه چندانش
نداند درد عشق آنکو ز بی دردی نپرهیزد — چه داند لذت وصل آنکه نبود غم ز هجرانش
علاج درد نادانی نداند جز کسی کو را — بود از ذوق حکمت آکهی مانند لقمانش
چه ذوق از شهد معنی آنکه حکمت نیست در طبعش — چو صفرایی که از شکر نباشد بهره چندانش
نفس مشکین کن و بوی عبیر از کلشن معنی — چو بادی کاو نشد یکدم کذاری بر کلستانش
چو صبح آنکس که باشد با همه آماده روشن دل — بدلها پرتو اندازد دل چون مهر رخشانش
ز نور رفق آنکو ساخت روشن شمع خلوت را — چراغ باشد آن از بهر ظلمات شبستانش
تو قرب حق طلب کن زانکه یونس در دل ماهی — ز حق دوری نکردد قرب حق شد هم نکهبانش
بقرب لی مع الله هر کسی کو ره برد داند — چه چیزست آنکه او دور افکند از قرب یزدانش
ز اخلاص دل آنکس کو نهد بر آوریزد آن سر — ز روی دل نهد هر کس که باشد سر بفرمانش
تو بر حلم آر تکیه کرچه باشد خصمت اژدرها — که موسی را عصا ثعبان شد از تأیید سبحانش
طریق بردباری از درخت آموز کز احسان — نکیرد باز اکر بر سر زند سنک فراوانش
مترس از حیلهٔ دشمن دلت کر با خدا باشد — کسی کش حق بود یاور چه بیم از مکر شیطانش
کسی کز مکتب علم و عمل حرف وفا خواند — اکر در تو وفایی هست بر تر خوان ز اقرانش
ترفع نیست در بالا و پستی مهر را بنکر — بود کرچه فروتر لیک برتر دان ز کیوانش
بود آن کس که زو شهد معنی با خدا باشد — بدین معنیست نازل سورهٔ والنحل در شانش
مبارش در حساب نیم خردل بلکه کمتر هم — کسی کو یاد نارد در حساب وزن میزانش
اکر شیرین لبی تلخت دهد چون شهد شیرین دان — ترش رو کر دهد شهدت ز حنظل تلختر دانش

بنطق انسان بود ممتاز از حیوان نه از صورت   بمعنی آنکه درکش نیست نتوان گفتن انسانش
بترک صحبت نادان دهد گر ملک مینی کس   متاع قیمتی باشد بدست افتاده ارزانش
مجو بوی وفا زانکو بود افسرده دل زیرا   گل سوری نباشد گر کسی جوید زمستانش
ز همت هر که استغنا کند بر اهل دنیا حق   بفضل خویش استغنا دهد از جود ایشانش
بپای کوشش و سرعت بمقصد کی رسد سالک   ز واجب جذبه گر نبود رسیدن نیست امکانش
دیا کو برد سر در جیب با کس دم نزد آخر   بسان غنچه یابی از نسیم فیض خندانش
کسی کو هست با حق گو مترس از باطل و دشمن   که موسی را نبود اندیشه از مکر شیطانش
بجمع درهم و دینار میکوشد بخیل اما   نمیداند که هر یک هست داغی بهر خوبانش
ز زندان هوس هر کس که شد آزاد خود یوسف   عزیز قوم گردید و مقدم شد بر اخوانش
سبک کردی ز زر دهر گرانترکت بود افسر   که سنگینی رسد سر را ز لعل تاج سلطانش
بجز حق بر زبان نارد ز کس هم نشنود جز حق   دیا کش ذکر حق ورد است و بر قول حق اذعانش
میارش در حساب برگ کاهی آنکه از نخوت   بود کوهی و نبود برگ کاهی خیر و احسانش
نه هر چیزی که آن به بود دانی خیرت آن باشد   که آخر تا رسد پروانه را از شمع سوزانش
ز مخزونات عشقی بود این در گرانمایه   برون از مخزن آوردم بسان جوهر از کانش
دگر چیزی که هم ناگه بدآید خود چه دانی کان   امانات الهی دان سخن در مخزن دانش
بود بیهوده چون واقف نه ز اسرار پنهانش   کنند رد ودیعت هر کسی بر حسب فرمانش
بزیر چرخ پرکاری هر آنکس کو نه چون مرکز   بود ثابت قدم در دین کند پامال دورانش
مقالاتم سراسر منطق الطیر است لیکن کو   سلیمانی که بودی فهم نطق جمله مرغانش
مگر هم طایر همت کند با بخت همراهی   که بفرستم پی دانش بران ملک ایرانش
اگر چه نظم نیکو خود چو مرغ تیزپر باشد   که که افتد گذاری سوی ایران که بتورانش
ز مکتب خانهٔ غنیم رسید این دفتر دانش   که از بر خوان بسان نسخهٔ [illegible] سر دانش

همین گفتار شکربار دید کاموخت یکچندش   بمعنی طوطی هند و زبان دان خراسانش
ز روی موافق گفتار هر یک بوستانی دان   که گردد عقل عاجز گر کند شرح گلستانش
سخنهای اثر را محیطی دان و دل در بر صدف اورا   بود اندیشه اش غواص و معنی در عمانش
سخن باید که در معیار خود دانا پسند افتد   اگر نادان نداند گو مدان داند سخندانش
بمعنی گلشن راز است نظم این سخن دانو   کسی کز معنیش بیکی بود بوی زعفرانش
چو گردد موج زن دریای طبع من محیط آسا   ز هر سو بر کنار افتد هزاران در و مرجانش
بهار وقتی که گردد جلوه گر طاوس طبع من   نگارستان چینی گردد و ز هر بابی نمایانش
ز بهر آنکه گردد طوطی طبعم شکرافشان   چه شکرها که آوردم ز هر سویی بدامانش
برای شربت آوردم من این قند مکرر را   که شکر چون مکرر شد شود قیمت فزون زانش
چه داند حاسد نادیده این آب حیوان را   کسی کو آب حیوان را نداند گو تو حیوانش
سراسر نزل روحانیست چون مائدهٔ عیسی   کسی کو نوشد این نعمت بود بیمی ز کفرانش
ضیاء القلب اگر چه پیش ازین گفتم ولی اکنون   غذاء القلب باشد این که پیش آوردم از خوانش
بمعنی هست چون قوت القلوب بس بر دانا   غذاء القلب اگر نامش بهم ناید عجب زانش
مرا باعث بدین گفتار شد درد سخن تنها   نه آن کز کس بدی خواهم چو خاقانی ز خاقانش
بدین تقریرم ار تحسین نماید منصفی شاید   کسی کانصاف دارد می توان گفتن مسلمانش
خداوندا بحق اهل بیت کعبه ابیاتی   که از سعی و صفای قلب آوردم بپایانش
قبول اهل دل گردان و قابل را دم آخر   بعز صاحب الاسلام روزی ساز ایمانش

بروز حشر کانجا عیب هر کس میشود ظاهر
بپوشان از سر احسان بذیل عفو و غفرانش

تمت قصیدهٔ غذاء القلب
بعون الله الملک
الوهاب
م

قصیدهٔ جلاء الروح مولانا جامی فرماید قدس سره

معلم کیست عشق و کنج خاموشی دبستانش
بدخشان باشد و هر سنگ پاره لعل رخشانش
کجا در جمع نادانان تواند گشت جمعیت
که بندد نقش کلک عقل شوریده پریشانش
شهود الحق فی الکونین یک نقطه ز مضمونش
اگر شود موقف کشف و حجت ذوق وجدانش
نیابی ساحت درگاه چو میدان امکانش
زبام و روزن اندر تافته خورشید رخشانش
زهر جانب درختی شاخها پر میوهٔ حکمت
نهاد از خار حفت بالمکاره دست دهقانش
گرآری رو در آن کعبه چو ریگ گرم ریزد پا
اگر دل خسته بالین نهد زیر مغیلانش
رسی از سیر این ناقه سوی مقصود و فی وقتی
بکن سینه ز خم ناخن اندوه و بنشانش
چو صوفی دامن همت کشد بر طارم وحدت
قدر زه بر کمان قاب قوسین از گریبانش
بود هر درد را درمان عجب در دشت بی ورزی
چو تنگ آید در الا بوحدت چشم عرفانش
خواطر چون مگس گردد ز غوغا بر دل اهل سر
نگشته آشنا صولت بپران مگس رانش
چو خواهی در عرفان در دلش جا کن که غواصی

سبق نادانی و دانا دلم طفل سبق خوانش
زبان حرفی زبانی نیست آنجا در معانی را
کسی کز فکر دانایی بود خاطر پریشانش
طویل الذیل طوماریست شرح علم نادانی
سواد الوجه فی الدارین یک نکته ز عنوانش
ز خاک فقر در کوی ارادت ساختم کاخی
نبینی صفهٔ دهلیز جز ایوان امکانش
در اندر کاخ بستانیست سر تا سر گل و ریحان
خروشان در هوای شکر مرغان خوش الحانش
بیابانست با اهل کعبهٔ مقصود را در ره
اگر بردن باید صد کوه آتش در بیابانش
نشاید بارگی این راه را جز ناقهٔ شوقی
که پای از اختصاص ناقة الله داغ بر رانش
که دانم عاقبت گردد درخت بارور زانش
گر ببالی کند دونش فلک را عطف دامانش
تنی کش نیست در جان جنبش دردی جمادی دان
که بنهاده خود در خمهای چرخ درمانش
میان لا و الا یک الف فرق است و نبود
چو گفتار لب از شهد شهادت ساخت مهمانش
ز فر دگوهری افعی بود دافع نفثت را
که دارد در طلب شود گهر ز غوص عمانش

ز هر کس باید این استاد و شاگردی نه هر کوی
دریغا در همه عالم ندانم کس زباندانش
دلی کو ذوق نادانی خبر مرد فقر دانش
که در عمر ابد نتوان رسانیدن به پایانش
تصور کی توان کرد از کسی تصدیق این معنی
که کم خواری و کم خوابی و کم گوییست ارکانش
درون آی از در و دهلیز طی کن تا عیان بینی
رضای دل گل خندان و طیب خلق ریحانش
خس آزار نیست در روی ره که بر دیوار پا بر چین
که بی قطع امید از خود بریدن نیست امکانش
شود سر خار قلابی بقصد جذب جان از تن
که پا بند باد حسرت پای و کوه درد کوهانش
خدنگ محنتی گر نشست فوائد نهال آسا
که پیرامون خود جاوید یابی میوه افشانش
وگر در جست و جوی قربت ار در گریبان سر
که داده نقش بر دار طبیعت شکل انسانش
دو شاخ لا شود دگر بو غل کردن سالک
در الا آن الف بالا شمارد عقل یکسانش
چه امکان جامی از آن شهد لب ریخ مگس دلبرا
ز فرد نیست خبری که با خفرست همانش
چو باشد بنت فهم نشسته چو چوگان در زر کوغ اورا

نماید

نماید نه فلک سرگشته گوی پیش چوگانش
خطا گفتم که چوگان کی انگیزد غبار انکس
بود کاه نثار حاصل کونین لرزانش
ز جانان لعل عاشق باز گوی نعلیست تا باکی
شود دیه قنا بار دگر را سباب حرمانش
کجا آدم سزی میراث کامل گر نشوی دیه
بخار پار کین هر چند خوابی ابر نیسانش
رسد صد تیره کی از بار نوشنم دامن ره را
چه حاصل کعن و کوی از فغان کوه لبنانش
ز مهمان بهره کی یابد گدا طبعی که در مهمان
که پای مار اندر جیب خود بر خویش پیچانش
ز وصل گنج گنج وصل شد دینی بر است اینکه
که مار زینت نگنابد گره زابروی دربانش
مزن از رشته‌های دل بر آمشتهای گل
ز مرغ و میوه بر خوان گر چه هست انواع و الوانش
جهان لبنه ایست غفلت راه عبرت بر دل خواص
ز بی رسوایی آن ساعت که سازد مرگ عریانش
بسیمین ساعد شاهد مبر دست هوس چندین
دهد چشم دلت را از خیال موی مژگانش
هلاک گور باشد چه چو چشم عاقبت بینت
مشو غره که سندان درج باشد در سپیدانش

چو رخش همتش جولان کند این توده غبرا
که باشد شهر روح القدس جاروب میدانش
سر این رشته گر خواهی ز دو گیتی زایل چه
نگردد بر دو دیده خیال قرب جانانش
بعصیان طعنه بر آدم زند دیوی فرشتان راد
جمال عز مسجودی ز خال ذل عصیانش
مشو دیده صاحبدل چه بیم از فوت انسانش
اگر خود قرص مهر و مه نهد گردون در انبانش
مخور خون بهر طعمه از کلاغی کم نه گور را
اگر بی نام نان باشد نیابد یاد مهمانش
ز جاه طبع بالا چون رود زر دوست گز هر سو
بگرد گنج حلقه کرده همیان همچو ثعبانش
بهر خانه طبیعت تر انگبیست بنهانی
که باید حاصل گنجت بکلف پاک کرده و بیرانش
خور آب از نم چشم یتیمان میوه باغش
که هر گز دل نه گه خود نرفت از مرگ اقرانش
بتکفینش مزن کافور بر کتان نه نرهان
که هر تسیم بجرا آخر بجه عقل تو دستانش
بهای کم چو زینب عنبر او کافوری اندر دل
ز شهوت گو گشته بر حذر باش از زنخدانش
جمال دل طلب کن بی جمال گل که گر خون ریز

بود دستی غبار انگیخته در وقت جولانش
نیابی فقر از نا جوانمردی که در دست دل
که باشد کهنه چرخی پیش زانوی چرخ گردانش
چو در شاهد خود فانی شود محروم از آن دولت
ولی آخر همان آمد پشیمان وجه رحمانش
مکو بنهاده راعارف که مسکل گوهر فشانش
ز دریا رسته بلو فریه پاک ازخطا یارانش
حریص از بهر یک لب نان نهاده کوه غم بر دل
توکل چون درست آمد بر آمد از زمین نانش
چه هیچی گنج نامه تا نهی در جیب از آن هر سیم
سوی بیستی کشان محکم میان بگرفته همیانش
چه زر خواهی به ریوزه گر هست از در اینکس
که بر کرده رنگان کنت و گنتر افضل بر دانش
نشاید رخ بو پیش هر عوان در سار خوان
چکد خون دل بیوه زنان از مرغ بریانش
بخلعتهای مال و جاه عجب خویشتن پوشد
رکرمای قیامت مرکران کافور و کتانش
نظر مگشا بچشم او مبادا موی آزردنی
هزاران قطره خون بینی گره از نار پستانش
دلم گر گو بود از مهر سپیدانیست بر آتش
جمال دل شود تابان شود تا فاق حیرانش

نمایشهاست دلرا جاودان زآبینهٔ مستی
که دوزخ نفس تست و خوبهای زشت نیرانش
زنزهتگاه معنی هرکه ار در روی در صورت
کند تیغ و نیزه باشد در خلاف و راق و اغصانش
چه داند رخنهٔ اسلام بستن نامسلمانی
که مرغ انس می‌پرد ز باغ و بوی سلطانش
اسیر نفس باشد بندهٔ درویش را بنده
که بهر خانمانها سوختن باشند اعوانش
بترس از ناوک آهی که تا بیند بلا بر تو
بود خندق محیط چرخ و قلعه اوج کیوانش
زهر سو کامدی کنگری در ایوان ساختی منزل
بود دیگر دسپاهی خوشتر از نخل سپاهانش
نجوبی فاقه کام دل که بخت دیدهٔ کنعانش
نماید صورت عصیان نو ناگاه غضبانش
ریاضت چو از شوق محبت لافد وگر بد
وگر سازی ز علم و معرفت پر آب حیوانش
کسی از کنجکان راز خود پنهان کم شود لیکن
در شبهای دور چرخ را کانست سوهانش
بترس رو باشن باید خود شیرین لب که صوانی
چو بیخ خار محکم گشت نتوان کندن آسانش
نکویی کن که از راه ضعیفان گر کسی سنگی

وزان اندک نمود داری بهشت و حور و غلمانش
جدا از خویشتن بیرون رود عارف تماشا را
بود آب روان زنجیر و صحن باغ زندانش
پر سبزاری بساط افکنده هرجا دین براندازی
که افتد رخنه در اسلام اگر خوانی مسلمانش
اگر با بر هوای خود نهد ره رو از آن خوشتر
اگر خود بندهٔ فرمان شود دیوان و نورانیش
حذر کن ای جوان از نوحهٔ مظلوم اشک آلود
کند غربال چرخ چنبر از خسیم پیکانش
بنه از سنگی که دارد گوهرش از خوانی نخجیر تنسود
بیابی کام و گر سری بینی ازین سود ارزانش
جهان چون مرحله است از زر و سیمش سنگ استنجا
جمالی یوسفی روزی نشد بی قحط کنعانش
سر شک افشان که از بهر نثار جان قربانش
مبین تخت نشیمه سار کذب و بهتان خرم بستانش
چو حکم کل شد جاوز الاثنین همیدانی
بود بسیار گر افشای آن بینی پشیمانش
مکن در بهر هوس انفاس خود ضایع که هر گوهر
به از نسبت سپاهانی بود نارنج گیلانش
چو دارد فاسق نادار خسر دنیی و عقبی
نهد یک سو شود فردا گران زان سنگ [illegible]

بهشت ار بایدت از نفس رو در عالم دل کن
شکفته در درون از غنچهٔ دل صد گلستانش
درخت علم کم نه از جهالت نام آن بر دین
که از دین و دیانت بهره کم دادست دهقانش
در خلوت سرا درویش سلطان از آن بندد
که باشد در هوا زیر قدم تخت سلیمانش
سنه آتشدان و آتش گیره این هستی بخوان خسش
که می‌ترسم کند کار دعای نوح و طوفانش
رود نقد دعای ظلم کش تا ظلم خود در خود
چو خواهد دست دادن مرگ آخر بر فلاخانش
چو نبود چشم نصرت بی زمرد شاه گشته سرا
که از گون فوان صدبار بش آلوده شیطانش
ملک آیینه رنگ آمد مکن عصیان که میترسیم
بچشم خویش بینی عاقبت در جامهٔ غلطانش
بود شغلی سفالی خسک مشکل زندگی یابد
میاور لب بستری که ناچار است کتمانش
ترا تا هست ناهمواری و در خود غنیمت دان
که باشد قیمتی چیزی خرد نقد و شد ارزانش
هنوز از آزار مردم خوی تو ناگشته زان یکسال
بود خسر منی چون کند اثبات جسرانش
برای خلق باشد طاعت عابد نه بهر حق

چو بینی

چو بینی زیر و رون حالا کانزر خانه کیسلانش
دل دانا میان سخت رویان جهان آمد
که خواهد از ادیم خاک روزی ساخت قربانش
بحق کی یابد خود پرست انسان که راه دل
کم افتد خو که ناید توبه خوشتر زبالانش
چو قرآن حفظ قاری نکند از بر ناپسندیده
نه بندد بار زیره اگر باشد عزم کرمانش
سر عقل است و پای شرع و در دعوی عوض د
که باشد عقل تا سازد دکان بالای دکانش
قلم نبسوده انگشتش ولی بر لوح حقیقت
زموج غیرت افلاطون یونانی و یونانش
مشو فید نجات او که مدخولست قانونش
گلی چون شافعی بالاله بینی چو نعمانش
چه گوهر بخشد ریاضیت طبع دور غورمن
که پیچیده است بهر قوت جان نهادست لقمانش
خوش آید در سخن صنعت نشاعر لیک سخندان
چو خال اندک فتد بر رخ دهد حسن فراوانش
سخن آن بود کز اول نهاد استاد خاقانی
ملاحتهای وی افکند شوری در نمکدانش
بجا قاطی زان بحر از رسد رنجی بر انگیز
شود سیراب فیض عین عرفان جان عطشانش

چه باک انرا که از آب وضو در باشکاف افتد
چو آن شیشه که باشد جا میان سنگ و سندانش
کی ایمن ماند از دزد اجل نقد روان از آ
زنند اکنون زن و فرزند و فردا چو ر دو لدانش
حسود از چوب و شیرین کف چشم خرده بین بکشا
پسندیده کی افتد پیش یزدان حفظ قرآنش
چو حکم عقل نافذ نیست بی ازاده کی باشد
کند سر عقل از دعوی بسرکش خط بطلانش
از و شد عقل کل دانا زبی ابی با خوانا
خطی باشد محقق بهر نسخ جملهٔ ادیانش
چو بوالقاسم بود هادی که باشد بوعلی نایب
مکش رنج شفای او که معلولست تریاکش
قدم در خار زار دانش چو در سنگلاخ کم نه
که لفظ و معنی پاکست ور نکین در جانش
چو دیبا بیت از نقش تکلف ساده نظم من
که آرد در کمال معنی مقصود نقصانش
وگر گیرد ز بسیاری همه رخسار شاهد را
بمهمان خانهٔ گیتی بی دانش در آن خوانش
گرام روز آرد این خادم زطرز شو تبریزی
چو سوسن تر زبان تحسین کنان از خاک شروانش
بنا کر من چو طوطی روح او شکر شکن گردد

که باشد جویباری بهر شکافان زنهر غفرانش
کمان شد پشت نوای پیر و هر گیر لی نمی افتی
که باشد رخنه‌ها در شهر بند تن ز دندانش
شکم پرور بود نی بار کش کابل نهاد آری
که باشد خردهٔ الماس در لوزینه پنهانش
خیال زیرکی با خود مبر پیش خدا دانان
که داری چون غلامان غل گردن طوق فرمانش
دکان شرع را آمد دکاندار احمد مرسل
که خوانند ابجد ابراهیم و آدم در دبستانش
بیثرب کن طلب سرچشمهٔ حکمت که شد غرقه
که از بهر خلاص خویش بویی راه طغیانش
گذر بر بوستان شرع و دین کن تا بهر گامی
که باشد سر زده در هر قدم صد خار خذلانش
بود از خوان حکمت نامهٔ شور من ان لقمه
چه غم گر ساده کی خواند فلان بی نقش و پنهانش
خیال خاص باشد خال روی شاهد معنی
میان ساده رخساران سیه رویی ز سر زانش
ره چو در سیر معانی باف خسرو سوی آن خوان
پی دست و دهان شستن از آن جا جست تاوانش
و گر خسرو سقاه الله نمی یابد از آن رشحه
چو بنوشتم بهند این تنگ شکر از خراسانش

اگرچه نام مرآت الصفا شد گفته او را
ندارد از جلا چاره چو ماند تیره دور از نشش
چرا از شور لا قدس خصوصا قابلی گشتی

چو بود انوار خورشید صفا از چهره تابانش
فضولی میکنم کی زا زطیان قدر آن دارد
که در قالب نباشد از دم روح القدس جانش
که از هر چه نه بهشت شود پاکی دیوانش

جلاء الروح کردم نام این چون هیچ مرآتی
که آرد در مقابل نکته‌دان با هیچ سبحانش
خدایا ریز بر جامی ز ابر فضل بارانی

قصیدهٔ ظهیر فاریابی

شرح غم تو لذت شادی بجان دهد
گر طوطی لبت بجز این زبان دهد
خلقی ز بر تو چو پروانه سوختند
وانگه بچشم و ابروی نامهربان دهد
جز زلف و چهرهٔ تو ندیدم که هیچ کس
بحر آتش تا بسایهٔ زلفت امان دهد
وقتست اگر لب تو بعهد مروتی
ده بوسه از متاع بیک نای نان دهد
وان طاقت از کجا که صدایی زند دل
امکان اینکه رخصت آن آستان دهد
در موضعی که چون دم روح القدس زناد
نسرین چرخ را چو همای استخوان دهد
واطراف باغ موکه رانیغ آب رنگ
رنگ از درون جوشن و برگستوان دهد
هر سر گرانیٔ که کند خصم او بعمر
کوکر در از صولت آتش امان دهد

بنگر لب تو طعم شکر وا دهان دهد
شمعیست چهرهٔ تو که هر شب ز نور خود
کس نیست کز حقیقت روی نشان دهد
هندو ندیده ام که چو ترکان خنگ جوی
خورشید را ز ظلمت شب سایبان دهد
گر در رخم بخندی بر من مژه سیاس
بیمار عشق را شکر و نار دان دهد
آن بخت کو که عاشق رنجور قوتی
در بارگاه خسرو خسرو نشان دهد
ز کرسی فلک نهد اندیشه زیر پای
نصرت همای رایت او را روان دهد
در برگ زیر عمر عدو صرصر اجل
از خون کشته رنگ گل و ارغوان دهد
راه نجات بسته شود بر زمین چنانک
بازوش وقت حمله بگرز گران دهد
هر جا که رایت از در تدبیر در شود

طاوس جان بجلوه در آید ز خرمی
پروانهٔ عطا به آسمان دهد
زلفت بجادوی ببرد هر کجا دلی است
هر چه آیدش بدست بتیر و کمان دهد
مقبل کسی بود که ز خورشید عارضت
کان خاصیت همی رخ چون زعفران دهد
ماییم و آب دیده که سقای کوی دوست
با این دل ضعیف و تن ناتوان دهد
فریاد من ز ظالم گردون گذشت و نیست
تا بوسه بر رکاب قزل ارسلان دهد
تیغش نگاشته سر بی مغز دشمنان
نوروز را طبیعت فصل خزان دهد
تر دامنی دشمنش از روی خاصیت
مرگ از حذر نشان بره کهکشان دهد
ای خسروی که حفظ تو از روی اهتمام
تقدیر بر نشانهٔ حکمش همان دهد

بپیر نو چرخ و اختر و بخت تو نو جوان
کش حکم تو بسایهٔ چتر آشیان دهد
اعجاز موسوی نبود هر کجا کسی
اقبال در کف چو تو صاحب قران دهد
تا بحر بر زبی چو به بینیت فرح نهد
قهرت جواب او بزبان سنان دهد
پوشیده زهره جامهٔ ز نیغت مشتری
هر روز چرخ رایت دریا و کان دهد
تا آسمان چو کسوهٔ شب را رفو کند

آن به که پیر نوبت خود با جوان دهد
هر آهنی که بر سر چوبی کنند راست
چوبی شعیب وار بدست شبان دهد
در رزم رستمی نبود در بزم حاتمی
وز مهر کین کشتی چو بدست عنان دهد
شاها خلایق از تو عزیز و توانگرند
محتاج خرقه است که بر طیلسان دهد
شاید که بعد خدمت ده ساله در عراق
گاه از شهاب سوزن و که ریسمان دهد
یک سر طراز مملکت جاودان دهد

فر همای سلطنت این بود بحق
چون رنج تو چه گونه قرار جهان دهد
صد قرن بر جهان گذرد تا زمام ملک
گردون ترا عنان و فرح بهر آن دهد
هر کو چو تیغ با تو زبان آوری کند
در وی نسیم سبز که بدست هوان دهد
در عهد چون تو شاهی که از فضله سخاست
نام هنوز خسرو عاز ندبان دهد
بادی چنانک کسوت عمر ترا قضا

قصیدهٔ ظهیر فاریابی

سپیده دم که زند ابر خیمه بر گلزار
اگر نه نوک قلم صورتی کنند نگار
چه حالتست که مرغان همی زنند نوا
چو ابدست زدن خوش بر آمدست چنار
کلیم وار ز شاخ درخت بلبل را
دراز کرد زبان چون مسیح در گفتار
نهاد نرگس رعنا بخواب مستی سر
در و چنانک در اثنای سال فصل بهار
کسی که آن نبرد در حریم حضرت او
بگوش او رسد از لفظ راوی اشعار

گل از سراچهٔ خلوت رود بصفهٔ بار
سرود خارکن از عندلیب نیست عجب
چه موجب است که گلها همی کنند نثار
عروس باغ مگر جلوه میکند امروز
فروغ آتش گل کرد عاشق دیدار
چمن هنوز لب از شیر ابر ناشسته
هنوز ناشده از چشم او نشان خمار
ز تجلیست سپهر سست گر مطالع او
که از جفای فلک بر دلی بود آزار
ز بس ترنم الحان مطربان در وی

ز اعتدال هوا حکم جان نور گیرد
که ندیده سرو کارش نبود جز با خار
هنوز سرو سهی در نیامدست برقص
که باد غالیه ساست ابر لولو بار
هنوز ناشده سوسن ز مهد خاک آزاد
چو شاهدان خط سبز شمشاد میدمد گرد عذار
جهان از این صفت از حوایی مجلس شاه
بتابد اختر عصمت بساعتی چند بار
زمانه نوبهٔ تحسین زند چو مدحت شاه
همیشه مغز فلک بر نوای موسیقار

زبهر طاعت و خدمت برسم سرهنگان ملوک صف زده بر درگهش عیان بسیار نشست خسرو روی زمین بطالع سعد
فراز مسند شاهنشهی سلیمان وار خدایگان ملوک زمانه نصرت دین که مهر و ماه بفرمان او کنند مدار
جهان گشای ابوبکر بن محمد آنک بیک پیاده کند دفع صد هزار سوار ز خاک مجلس او بوی خلد می آید
چنانکه نکهت عنبر ز طبلهٔ عطار درین چنین سره فضلا کش انجمن مجلس باختیار نه بگذارد این سخن بگذار
زمانه تهمت بدخدمتی نهاد مرا که شد ز درگه فرمان ده جهان بیزار کسی که او نبود آگه از عقیدهٔ من
چو این سخن شنود باورش کند ناچار چو این علامت جهل است و نام من عالم کنون کجا برم این جهل چون کشم این عار
مجال صبر کجا ماندم چو در حق من زمانه بر سر باطل نماید این اصرار طمع مدار که کفار بشکنند صلیب
بس است این ز بندند بر میان زنار جهان پناها امروز در زمانه توئی که روزگار بعهد تو دارد استظهار
ملک بجاه تو افراست جاه با مسند ستم ز عدل تو آورد روی در دیوار زمانه دست ترا دید ضامن ارزاق
ستارهٔ تیغ ترا یافت قاطع اعمار غبار موکب آن کیمیای معتبر است که گشت سبیکهٔ خورشید ازو تمام عیار
کسی که عز قبول تو یافت در عالم بچشم همت او ملک ری نماید خوار قرار چون بودم در فراق حضرت تو
هنوز کار مرا با فلک نداده قرار ز صد نهال که در باغ عمر بنشاندم یکی هنوز به بختم نیامده است ببار
زمانه تا نه بداد فضل و دانش من چگونه دست بدارم ز دامنش زنهار چه وقت عزلت و هنگام انزواست مرا
نرانده دور تمتع ز گنبد دوار هنوز از پس چشم حمایل جوزا نکرده بر سر شمشیر نیکوان تیمار
هنوز پیش رکابم نه برده بر سر دوش بجای غاشیه ماه کیت غاشیه دار سر از بساط شهنشه چگونه بردارم
نعوذ بالله بیزارم از چنین سر و کار بدان خدای که ذرات آسمان و زمین همی کنند بپاکی و داد او اقرار
بدان قدیم که در عهد اولیت او جهان نبود و نبود از جهانیان آثار چو آسمان و زمین را به انبیا بنواخت
یکی از آن دو ندانست کفش از دستار چو آدمی و پری را باهبطوا افکند بر آمد از دل هر یک هزار ناله زار
چنان نهفت در اطوار غیب سر قدر که ره نه برد بدو وهم و فکرت اغیار چنان نگاشت بر الواح عقل صورت علم
که خیره گشت در و دیدهٔ اولوالابصار چو خیط صبح شفق بست بر عمود افق ترازوی شب و روز ایستاد چون طیار
بصانعی که بیاراست باغ فطرت را بحسن و قامت چون سرو و روی چون گلنار ببدعی که در ابداع خاک تعبیه کرد

دل خدای شناس و زبان شکرگذار بدان لطیف که چون باد خاکسار را کند مبشر امداد لطف در اشجار
بدان جواد که چون ابر باد دستی را وجوه جوخ دهد سالها بیک ادرار بدان حکیم که در یکنفس فرو شوید
هزار نامهٔ عصیان بآب استغفار بدان کریم که گر حصر نعمتش طلبی شمار آن نتوان کرد تا بروز شمار
چو دست قدرت او طی کند سجل وجود نه از دیار نشان ماند و نه از دیار چو خطبهٔ لمن الملک بر جهان خواند
برون برد ز دماغ جهانیان پندار بدان زلازل هیبت که در شبانگه عمر کند ز مستی غفلت نفوس را هشیار
بدان منادی حضرت که در شبانگه حشر کند ز خواب عدم کاینات را بیدار به تحفه‌های کرامت که از دریچهٔ غیب
در افکنند مهیا بدامن اخیار به جذبه‌های عنایت که در مقابل آن به نیم ذره نسنجد بضاعت ابرار
به گنج نامهٔ رحمت که سر تاویلش کسی نداند بیرون ز عالم الاسرار به مهر درج نبود که آن ودیعت را
نبود جز امینی چو احمد مختار هنوز صبح رسالت نکرده بود طلوع که شد ز عکس جبینش جهان پر از انوار
بدان سکینهٔ عصمت که گرد خویشتنش به پرده داری تنک عنکبود بر در غار بدان همای سعادت که رحمت ازلی
فکند سایهٔ او بر مهاجر و انصار بحرمت قدم نور آن جوانمردان که کس نبرد بدیشان سبق درین مضمار
بنور طلعت خسرو که آسمان گستاخ نظر برو نتواند گماشتن ز وقار بچار بالش قدرش که بهر او زده‌اند
دو سایبان سیاه و سپید لیل و نهار بدان بلارک گوهر فشان که در کف شاه بسان قطرهٔ آبست در میان بحار
بدان سمند زمان سرعت زمین پیمای بدان کمند سپهر افکن ستاره شکار بحق این همه سوگندها که از عظمت
بر آسمان و زمین حمل آن بود بسیار که چشم من ز جهان آن زمان بود روشن که آستانهٔ شه بسپرم بچهره غبار
خدایگانا گر کشف حال من نکنی ز صدق هر چه بگفتم یکی بود ز هزار در ترا بهاه شرق و غرب نقد و نشم
که خاک تودهٔ فانی نه دار دار قرار ز خدمت تو چه شاغل بود مرا بجهان کدام خویش و قرابت کدام مال و عقار
نصاب مایهٔ من دانش است میدانی که این متاع نیارد بها درین بازار ز خدمت سبب غیبتم همین بوده است
که بوده‌ام بدل آزرده و بتن بیمار چه داغها که ز چرخم نشسته بر سینه چه اشکها که ز چشم دو دیده بر رخسار
هنوز در غم آن مانده‌ام که چون افتد ز موج حادثه کشتی عمر من بکنار اگر ز خوف رجا در تحیرم زانست
که پای بر سر گنجست و دست در دم مار مرا شکایت بسیار و شکر اندک هست اگر چه هیچ نه غم دم ز اندک و بسیار

میان عالم و جاهل تفاوت این قدرست که آن کشیده عنانست و این گسسته مهار قدم ز دایره بیرون نمی نهم آخر
بسر بکرد جهان گشته کی چون پرکار بروز درس ثنای تو میکنم تعلیق به شب وظیفهٔ مدح تو میکنم تکرار
به سوی سدره ز من مرغ طاعتی نپرد که ناله نه پرد از دعات در منقار دراز میشود این حسب حال میترسم
که شاه را بود از استماع آن ابکار زبهر شاه ازین به دعا نمیدانم
که باد تا ابد از جام عمر برخوردار

قصیدهٔ مولانا معین رحمه الله

حمدی که همچو بحر کرم بیکران بود
چندانکه مستزاد کنی بیش ازان بود
حمدی که چون عماری عزت کند روان
بر تختگاه ملک قدم سایبان بود
حمدی که چون ز حیطهٔ جان سر برون کند
جولانگهش بناحیت لامکان بود
حمدی که در هواش ملائک فکند پر
بل خود بذات خود متصدی آن بود
آن حمد ناقصی که بگویند بندگان
این کفت و کوچه لایق آن آستان بود
او بی نشان محض و چو جوییاز و نشان
صاحب نظر کجاست که او خود عیان بود
حقا که کوشش تو بجایی نمیرسد
ورنه هزار ساله ره اندر میان بود
از مطلع وجود چو نور قدم بتافت

حمدی که شکر نعمت هر دو جهان بود
حمدی بدان مثابه که ادراک کنه آن
برهنگ ملائکه حکمش روان بود
حمدی که ظل رأفتش ار بر کسی فتد
هر تار موی بر تن ازان صد زبان بود
حمدی که چون زبان بحمدش زبور بیان
تا خود چه جای حوصلهٔ انس و جان بود
با دانشار بار که قدس کبریا
کی در خور خدای جل عزت شان بود
در اوج کبریاش فکندست بال عجز
هر ذره بر خدای او صد نشان بود
انرا که پرده باز نظر بر گرفته اند
گر یک کشش ز جانب او هر زمان بود
او بود در ازل متوحد که در وجود
از ظلمت حروف چه نام و نشان بود

حمدی که در تضاعف ذرات کائنات
برتر ز پایهٔ خرد خرده دان بود
حمدی که در هوای هویت همای وار
بر مسند مقاصد خود کامران بود
حمدی که چون قدم کشد از ضیق کن فکان
تحسین قدسیان همه نوع آسمان بود
حمدی که نی ملک کند انشا نه انس و جان
کان مصعد محامد قدوسیان بود
لا احصی است تحفهٔ خاصان دران جناب
آن شاهباز قدس که عرش آشیان بود
چشمت چو نیست پرده ز رخ کی بر افکند
در صد هزار پردهٔ دیگر نهان بود
سد وجود بشکن اگر مرد این رهی
جز وی نبود تا بابد همچنان بود
تا حسنش از دریچهٔ هستی نمود رخ

زین کفت و کوی بهر کوی داستان بود
در نقطه گاه خاک میاین جز باعتبار
تا از زبان غیب ترا ترجمان بود
هر هفت دوزخ از تف دل یک شراره ایست
چون سعد و نحس کش بفلک اقتران بود
جان امد ز حکمت و تن راز شهوتست
سود دلست گرچه که تن را زیان بود
دل چیست در بحر صفا وان گرانکه زد
با روح قدس تا بفلک همعنان بود
وانرا که دیده تر بود از آتش درون
دل همچو بحر باشد و کف همچو کان بود
از ذره ذره اش بچکد قطره قطره خون
زخمی که میرسد ز تو آرام جان بود
شاهی که تخت مملکتش کر برون زنند
گاه عروج نه فلکش نردبان بود
یک شمه از خصایص ذاتش بیان نکرد
بر نقد دوستی رقم امتحان بود
دارد معین برحمت بی منتهای تو

زاینده وجود نماید بآب و خاک
کان مرکز جماد و ره هفت آسمان بود
گنجی که شاه عشق نهد در دل گدا
هر هشت خلد یک گل ازین بوستان بود
عقل و هوا فرشته و دیو اند در نهاد
نقصان این مقوی جان آن بود
تن مرکبست بسته برآخور ز بهر رزم
انرا که چون صدف همه تن استخوان بود
هر کس که پا بدامن همت کشد چو کوه
چون ابر بر بساط جهان درفشان بود
در محنت فراق چو دل میرود ز دست
با هر دلی که عشق تو در امتحان بود
یارب بحق سید کونین مصطفی
قدرش فراز مملکت کن فکان بود
آن خرقه پوش فقر که بر دوش عرش شان
کلک سخن طراز که اندر بیان بود
زیشان شنیده ام که ز لطف تو بندگان
امید ازان زیاده که اندر گمان بود
جایی که رحمت و کرم بی کران بود

آن صورتی که معنی روح و روان بود
اندر دهان خاک نهد نفس ناطقه
نقد دو کون در غرضش رایگان بود
دیو و ملک بنقطهٔ دل در تنازعند
با جسم و جانشان مثل توأمان بود
کم خور دنست مایهٔ حکمت دران فضا
آن به که روز معرکه لاغر میان بود
جان چون مسیح گر رهد از مهد مریمی
از تند باد حادثه اندر امان بود
وانرا که دل بکف بود از بهر مهر دوست
در لذت وصال ببین تا چه سان بود
هر مرغ زخم تو بر دل جراحتیست
کز جسم و جان خلاصهٔ کون و مکان بود
آن خواجه کز وجود او تا فضای قدس
از گرد دامن کرمش طیلسان بود
یاران و اهل بیت که در دار ضرب عشق
هر چه گمان برند یقین آنچنان بود
نومید چون شود دل و جان امیدوار

تم

قصائد مولانا جامی قدس سره

ز آن پیش کز مداد دهم خامه را مدد
جویم مدد ز فضل تو ای مفضل احد
باشد که طی شود ورق علم و فضل من
حمد ترا بفضل تو گویم نه فضل خود
نشکفت جز شکوفهٔ حمد و ثنای تو
در باغ کن نهال قلم چون کشید قد
هستی برای ثبت ثنایت صحیفه ایست
کاغاز آن ازل بود انجام آن ابد
در جنب آن صحیفه چه باشد اگر بوفق
صد نامه در ثنای تو انشا کند خرد
بالذات واحدی و تو اعداد گو ترا
نبود جز اختلاف ظهور تو مستند
رخسار وحدت تو جمال دگر گرفت
در دیدهٔ شهود ز خال و خط عدد
از کثرت زبد نشود بحر مختلف
بحر حقیقت تو و عالم همه زبد
بر آفتاب سایه نیفتد اگرچه شد
ممدود بر سر الفش سایبان قد
عنوان نامهٔ کرم و فضل نام تست
خوش آنکه شد بنامه و نام تو نامزد
صد کم یکیست نام تو لیکن چنانکه هست
احصای آن عدد نتواند یکی ز صد
هر کس نگشت مخفی صد کم یکت چه سود
کز هشت و نه رسید بهشتاد و یا نود
نتوان صنعهای تو ز طلسم جهان شناخت
احکام آن نجوم نگنجد درین رصد
از هیچ حادثی نتواند کسی حدیث
کش با بصنع تو نه مسلسل بود سند
تولید کاینات نخیزد از دو جفت کم
نسبت بتو ز جهل بود نه نسبت ولد
کس چون شناسدت که نبینم درین شناخت
او را که جهل معتبر و کشف معتمد
هرگونه کاعتقاد کنندت نه آنچنان
ما را درین قضیه جز این نیست معتقد
قرب ترا سبب نبود جز فنا و فقر
طوبی لمن تهیأ للقرب و استعد
عمری کلیم خلعت فقر از در تو جست
تا سر بلند شد بکلاهی از آن نمد
در دل فروغ مهر تو کالنور فی البصر
در جان هوای عشق تو کالروح فی الجسد
نورت فروخت مشعل انجم بلا دخان
صنعت فراخت خیمهٔ گردون بلا عمد
در ربقهٔ قضای تو باشد ذلیل دیو
در دام اقتدار تو باشد اسیر دد
انوار عزت تو منزه ز کیف و کم
الوان نعمت تو مبرا ز حصر و عد
باشد بعقل و وهم قیاس مواهبت
امساک باد در قفص و آب در سبد
کار تو جمله نیکی صرفست و خیر محض
در کارگاه ماست دو رنگی نیک و بد
ردی که می رسد ز تو ما را ز دست ماست
نبود بپارگاه قبول تو دست رد
لبیک گفت لطف تو هر جا برهمنی
بر جای با صنم بخطا گفت یا صمد
بس طفل ساده دل که نگشتست هرگزش
تعلیم گوی تختهٔ ابجد نه اب نه جد
ز ارشاد تو رشید شد آنسان کزو رسید
دانش وران گم شده ره را ره رشد
نشو و نما ز شبنم وصل تو یافتست
گلزار حسن غنچه دهانان لاله خد

بی زاد رحمتت نرسد کس بهیچ جای
گر صد ذخیره بهر معادش بود معد
جاهل بود نفور ز نور حضور تو
آری ز آفتاب بود صاحب رمد
رقاص جوش عشق تو جز بیخودان نه اند
هر خودپسند کی سزد آن دیگران خود
بس دل که چشمهٔ حکم از وی کنی روان
گر فی المثل حجاره بود بل کزان اشد
باشد ز میخ و نعلهای انجم و هلال
خورده فلک ز توسن قهرت مگر لگد
هر کس کمر بعشق دو لای تو بسته است
کی باشد از کمند بلای تو در کند
با عشق تو چه چاره کند عقل حیله جوی
روباه را چه طاقت سرپنجهٔ اسد
جان بر کفم بنقد لقایم بگیر دست
سودای عاشقان تو باشد یداً بید
مستغرق شهود تو گر دست نقد وقت
مستخلص از فسانهٔ امس و امید غد
دارد بکعبهٔ طلبت روی اهتمام
هم عابر بوادی و هم عاکف بلد
هر بولهب سرشت که چو حمالة الحطب
در راه دوستانت نهد خاری از حسد
تا بر کشد زبانه بنار سیاستش
گردد بگردنش رگ جان حبلی از مسد
بر هر که موش خرمن عارف نگاشتی
زد حفره سوی موقد نیران از لحد
هر کس که در رضای تو کد عمل کشید
شد کدخدای خانهٔ رضوان بقدر کد
تعداد لطفهای تو با خود چه سان کنم
برگ درخت و ریگ بیابان که کرد عد
جامی که شد ز طبع مصر بر معاصیش
بست از فساد دینش صلاح و سداد سد
بس عقد توبه اش که پذیرفت انحلال
از نفس سحر پیشهٔ نفاثة فی العقد
هرگز یکی ز صد نتواند سپاس تو
صد بار اگرچه بیش در آید بدین عدد
عجز وی از سپاس بجای سپاس دار
یا غایة الامانی و یا منتهی الامد

و له ایضا

سلام علیک ای نبی مکرم
مکرم ترا از آدم و نسل آدم
سلام علیک ای ز آبای علوی
بصورت موخر بمعنی مقدم
سلام علیک ای ز آغاز فطرت
طفیل وجود تو ایجاد عالم
سلام علیک ای ز اسمای حسنی
جمال تو آیینهٔ اسم اعظم
سلام علیک ای بملک رسالت
ترا خاتم المرسلین نقش خاتم
سلام علیک ای شناسا بصد سر
که روح الامین در یکی نیست محرم
سلام علیک ای ز ابر نوالت
هر کشت زار امل سبز و خرم
هزاران تحیت ز حق باد فایض
بروح تو و آل و صحب تو هر دم
بتخصیص آنان که هستند با تو
بیک جا ز جنسیت تام منضم
اگر فیض نورت نبودی نمودی
یکی ملت کفر و اسلام باهم
وگر راه خلد از تو روشن نبودی

که رستی ز ظلمات قعر جهنم   ز سعی تو شد فتح ابواب مغلق   ز نطق تو شد کشف اسرار مبهم
جزاک الذی عمّ برّاً وجوداً   وارضاک عنّا وصلّی وسلّم   تویی یا رسول الله آن بحر رحمت
که باشد محیط از عطای تو یکنم   جگر تشنه کانیم از ره رسیده   ترحّم علینا بما به ترحّم
درونها فکاریم و دلها جراحت   ز لطف تو داریم امید مرهم   کشادیم بار سفر در زیارت
جو جایی ز بار گنه پشتها خم   رجا و اتّقی آمد بلطف تو ما را   که این بار ما کرد از پشت ما کم
کشایی بتخلیص طالب که آمد   ترا فتح باب شفاعت مسلّم

وله ایضاً

منم جو کوی بمیدان فسحت مه و سال   بصولجان قضا منقلب ز حال بحال   بسال هشتصد وهفده ز هجرت نبوی
که زد ز نکهت یثرب بسرادقات جلال   زاوج قلّه پرواز کاه حزم قدم   بدین خضیض هوا ستست کرده ام پر و بال
ز نام عمر درین تنکنای حسّ وخیال   بهشتصد و نود و سه کشیده ام امروز   میان این دو جدا از مدّت بقا بر من
چه ورطها که کذشت از تحوّل احوال   بپشت با زفتادم نخست یکچندی   بدان مثابه که باشد طبیعت اطفال
نکرده هیچ کنه بود جون کنه کاران   بمهد تیر بیتم بسته دست و پا بدوال   قدم ز زفتن لنک و کف از کرفتن شل
دهان ز خوردن بند زبان ز کفتن لال   ز نوک هر مژه جون جگر نیفشانده   نیامده بکلو شیر صافیم جو زلال
وز آن سپس نرسیده هنوز قوت عقل   بپایه که عیان را جدا کنم ز شمال   ز جبر مرحمت مادرم کشیده بحیر
عنایت پدر مشفق حمیده خصال   بدست صنع معلم سپرد دست مرا   بپای طبع من از عقل او نهاد عقال
فشاند جان مرا در زمین استعداد   ز تو فهای بجا تخم علم و فضل و کمال   کشاد باصره را از نقوش خط بنان
ره نظر بعروسان عنبرین سربال   رساند ناطقه را در وجود لفظیان   بنتهای بیان در مجاری اقوال
ز ستر حرف کلام همی کسان کذرانو   جو ره روی که بپایش بود نهاده شکال   وزان سپس جو زپایم شکال را برداشت
شدم روانه بمقصد بکام استعجال   زبا و بسمله تا سین ختم ناس مرا   عبور داد برین منهج و برین منوال
درآمدم پس ازان در مقام کسب علوم   بما رسان فنون افتاده در دنبال   ز نحویان طلبیدم قواعد اعراب
ز صرفیان بشنیدم ضوابط اعلال   ز قول شارح هر منطقیم شده ملکه   طریق کسب مطالب بفکر و استدلال

ز حرف و صوت کلامی [illegible]

بی

عفی الحملة

بی دخول به بیت فواید حکمی   زدم بدر پس حکیمان در جواب سوالی   کهی بمنبر زن مشائیان نهادم پای
کهی بدامن اشراقیان زدم جنکال   بدست فکرت مشکل کشای بکشادم   زنشاهدان طبیعی براقع اشکال
بکلک صورت معنی نمای بنهادم   برای فهم ریاضی بدایع اشکال   نمود روی الهی ز پرده دل وی
شدم ز بیر تو آن مشکلات را حلال   ز علم فقه و اصولش تمام دانستم   که چیست مستند حکم هر حرام و حلال
شد از رواة حدیث و اثر مرا روشن   ره پیمبر و آیین صحب و سیرت آل   جو در سرایر قرآن شدم مجاهده کش
دران مجاهده جایز نداشتم اهمال   ز حد مطلع جز ظهر بطن او کردم   بقدر حوصله رفع غیاهب اجمال
نشد ز علم مجرّد جو کام من حاصل   بر آن شدم که کنم آن علوم را اعمال   زدم قدم بصف صوفیان صافی لال
که نیست مقصد شغل از علوم جز اشغال   صفیر ذکر زدم بالعشی والاشکاف   ندیم فکر شدم بالغدو والآصال
ز ذکر و فکر رسیدم بمشهدی که کرفت   حجاب کون ز وجه حقیقت اضمحلال   وجود واحد و نور بسیط را دیدم
عیان بصورت اضواء و هیئت و اظلال   نمود کثرت ظاهر ز وحدت باطن   بسان شعله آتش ز شعله جوال
بود بقا صفت او و در مراتب خلق   نیافت حکم بقا جز تعاقب امثال   ز طور طور کذشتم بسی بسا هر کز
ز فکر شعر نشد حاصلم فراغت بال   هزار بار ازین شغل توبه کردم لیک   ازان نبود کزیرم جو سایر اشغال
بلی کزیر چه امکان کس ز کلک قضا   نوشت بر سر کس در مبادی آزال   جنان بشعر شدم شهره در بسیط جهان
که شد محیط فلک زین ترانه مالامال   عروس دهر پی زیب کردن خویش   ز سلک کوهر نظم کرفت عقد لآل
سرود عیش ز کفتار من کند مطرب   ره سماع ز اشعار من زند قوال   اکر بفارس رود کاروان اشعارم
روان سعدی و حافظ کنندش استقبال   وکر بهند رسد خسرو و حسن کویند   که ای غریب جهان مرحبا تعال تعال
ز بس که سوی هر اقلیم کفت و کویم رفت   شد نسخه اقوال من همه اقبال   کهی ز روم نویسد سلام من قیصر
کهی ز هند فرستد پیام من جیپال   رسد ز والی ملک عراق و تبریزم   عواطف متواتر منایح متوال
چه دم زنم ز خواص اهل احساس   که هستم از کفشان غرق بحر و بر نوال   فضایلی که شمردم درین قصیده ز خویش
کزافهای خطا بود و لافهای محال   دروغ و ظلمت محض است ناقدان سخن   ازان کنند عروسان شعر را اغفال
صد انفعال رسد عاقبت عروسان را   ز موهای دروغین بروز عرض جمال   جمال جمله شبان حی نیافت جمال

حری

اگرچه بست شربان بپای او خلخال
درم فریدهٔ خورشید رسیدهٔ آز
بباد کوی سبک کی دشتم بکوی ضلال
ز زخم حادثهٔ خط خط بوتیی دریغ
ز دست بی خردان سو بسو چو قرعهٔ فال
بحکم حرص و طمع میکنم بهر کشور
که نعت حاصر ای آمد مهیمن متعال
بحق صورت آدم که بود طینت او
نزول یافت بفیض سحایب افضال
بحق شکوه بدر ملت آنکه صولت او
ز ظلمت شب هجران فروغ صبح وصال
بنفخ کرده جبریل آنکه نفحهٔ روح
سعود اوج هدی رسته از حضیض ضلال
بحق طاعت فاروق ظل او که ازان
جهاز ساخت ببذل ذخایر اموال
بستر سینهٔ سلمان و درد بود در دا
متابعان نبی در موارد افعال
بنو اصلان که بنزهت سرای قدس قدم
زوایه‌های طبیعت سلاسل اغلال
برآمد بند کیش جنبشی بده که در آن

زعلم و فضل چه لافم به آن بود که زنند
مطیع حکم امانی مسخر آمال
هزار گنج گهر در ضمیر من پنهان
غبار ناک رخ من چو تختهٔ رمال
بزیر بار غم بهر شادی فرزند
قصیده‌های بلاغ و رساله‌ها ارسال
بحق حلم عظیمت که کوههای گناه
سلالهٔ گل فخار لازب صلصال
بحق نوحهٔ ~~صدای نوحه~~ نوحه و صدای نالهٔ او
جهانگل صنمی را ز سنگ داد زوال
بمعجزات شبانی که اژدهای عصاش
دمید در تن مقتول خنجر آجال
بصدق صدیق آن شاه دین که باز آورد
فرار کردی شیطان مارد محتال
بذو الفقار علی آن دلاور رعایا
بنور جان صهیب و ندای صبح بلال
بره روان ره دین چون شمال و صبا
ز عالم حدثان کرده اند خط رحال
ازان سلاسل و اغلال مطلقش کردی
بغیر تو دگری نبودش مآب و مآل

رقم حدیث مراد در صحیفهٔ جهال
بسان کوه گران جنبشم براه هدی
ز سفله طبعی خود غره گشته ام اسفال
زبس که بی خردم روز و شب همی کردم
تهی ز شغل معادم پی معاش عیال
مهیمنا بتعالی ذات اقدس تو
بجنب آن نبود در عداد یک مثقال
بحق شیث و علوم مواهبت که برو
گران فتاد در ارکان دولتش زلزال
به پیر کرده بسر کم که همتش افروخت
درون گنبد برون از عدد و عصی و حبال
بحق احمد مرسل که از مساعی اوست
برآه معذرت اصحاب ده را بقتال
بشیر مکی عثمان که جیش عزت را
که بود روز وغا قاهر صف ابطال
بتابعین و باتباع تابعین یعنی
همی روند بیک حال در سهول و جبال
که جای آنکه نهادی بپای گردن او
گزین قیود ز بود خودش گرفت ملال
چو دادیش شرف گفت و گو بر آن دارش

و له که حرف شکر تو سازد لسان حال و مقال ایضاً

چو پیوند با دوست میخواهی ای دل
دریغ وحشت آباد آلودهٔ گل
ز آمیزش جسم و آویزش او
زهی فکر قاصر زهی جهل کامل
بود غنچهٔ فاحش اگر مانع آید
بسجع تماری صعوت عنادل
بنظارهٔ روی شاهد کشاید
بر و صبرت از جان آرامت از دل
ز زلف خم اندر خم و پیچ پیچش
از و گشته آن خوبی و لطف زایل
کنی کسب فضل و هنر تا فضولی
ترا از شناسایی فضل مفضل
کهی مدخلی را نهی نام حاتم
نویسی سراسر سخنهای نازل
قلم با دویی که از جنبش او
نشنی ز تعریف ایام ذاهل
چه جویی ز افعال خود رسم صحت
مکن بوالفضولانه ذکر فضایل
نه آخر بمیزان دوران دوران
نگشتی باصل خود از فرع واصل
ز آداب اهل کرم بحث کردی

ز چیزی که جز اوست پیوند بگسل
ترا ذروهٔ اوج عزت نشیمن
چنان گشتی از جوهر خویش غافل
کمالات وهمی و راحات حسی
ز لذات آجل ترا حظ عاجل
نه‌ای گوی آگه که در کام عشرت
نظر کین بود مهر و مه را مشاکل
کنی عیش خود تلخ در جست و جوشش
نهی دست و پای خرد را سلاسل
گر اول پری بود آخر نماید
ترا از فضولی کند نام فاضل
گر از شعر اشعار سازی شعاری
کهی حاتمی را کنی وصف مدخل
کنی نامهٔ خود سیه چون لئیمان
بود بارهٔ مرد عقل انامل
مگو حال ماضی که هرگز نبودست
چو در حلقه معتل بود جمله داخل
گر فهم کند در بیان معانی
بود سحر سحبان کم از ژاژ باقل
نشد کارگر در تو از فرط غفلت
ولی نیست دایم جز منع سائل

مکن شهرت شهر پرواز خود را
تو خویش کرده در مرکز خاک منزل
که جانرا بصد فکرت از تن ندانی
میان تو و مقصد افتاد حائل
بر اطراف گلشن کنی جام روشن
دهد عاقبت تلخی زهر قاتل
یکی پوست در خلط و در خون کشیده
که شکر دهانست و شیرین شمایل
نمی بینی که آیا که ناگاه بینی
بچشم تو چون پیکر دیو هایل
چه خیزد ز فضلی که محروم دارد
بود دیگر از حلیهٔ صدق عاطل
و گر خامه در دست گیری ز خامه
بمدح ادانی و قدح اراذل
گر غایه عمر تو شد صرف تا کی
یکی لحظه بر موجب امر عامل
ز خود آن نیکو بیت لاف بلاغت
کلام بدیع تو نسخ رسائل
اصول و فروعت مسلم شد اما
حدیث اواخر کلام اوائل
ترا در طریق جدل نیست کاری

ملالة

بجز هذیم او ضاع ونقض دلایل زمنطق مکن نطق کاندر دو گیتی نشد حل زاشکال او هیچ مشکل
زحکمت نبود این که میل طبیعی زوحی الهی ترا گشت شاغل نه میان مگشت از حلاو دو رسوش
نه اجناس عالی نه انواع سافل جو نفس ترا نیست رو در ریاضت زتحصیل علم ریاضی چه حاصل
ببین هیات چرخ گردان که باشد نجومش گهی با برج و گاه آفل فلک را چه گیری حساب مدارج
قمر را چه بر سی شمار منازل خلیل الله آسا بتائید فطرت جو آیات فاطر بخوان زین هیاکل
اگر قابلی فعل خود یک طرف نه ببین نور فاعل عیان در قوابل بنیروی همت بزن دست و پای
بهم در شکن دام و بند شواغل موانع زاجرام و اجسام سفلی چه جوئی بمحبوب عالی گرائی از اسافل
بر آور سر از جیب گردون گردان ببین عرش را قدسیان گشته حامل زهر سو ستاده صفوف ملائک
گروهی مسبح گروهی مهلل یکی جوق در طوق خدمت مکرم در ایصال افضال و اجب وسایل
یکی فوج در اوج قربت مهیم ز ذات جلیل و صفات جلائل جو طی گشت تیه حوادث از انجا
بملک قدم ران بیک حمله محمل در آن قلزم نور شو غوطه زن فرو شوی از خویشتن ظلمت ظل
زبحر محیط قدم منبسط بین بوادی امکان هزاران جداول بود بحر جدول یکی فی الحقیقه
دوی خواست از احول اسو احول یکی خوان یکی دان یکی گو یکی جو سوی الله والله زور و باطل
بسر حقیقت کند شو جایی فیا خیر قول و یا شر قائل

جایی راست وله

اصبحت زایرا لک یا شحنة النجف بهر نثار مرقد تو نقد جان بکف تو قبلهٔ دعای و اهل نیاز را
روی امید سوی تو باشد زهر طرف می بوسم آستانهٔ قصر جلال تو در دیده اشک عذر ز تقصیر ما سلف
گر پرده های چشم مرصع بگوهرم فرش حریم قصر تو کرد دز هی شرف خوش حالم از تلاقی خدام روضات
باشد کنم تلافی عمری که شد تلف رو کرد ام زجملهٔ اکناف سوی تو تا گیرم از حوادث دهر در کنف
دارم توقع این که مثال رجای من یابد ز کلک فضل تو توقیع لا تخف هر بی کلف ندید کسی وین عجب که نیست
خورشید وار ماه جمال تو بی کلف بر روی عارفان تو مفتوح کنند است ابواب کنت کنز بمفتاح من عرف

بکو هر و رای ترا پرورش نداد هر کس که با صفای درون زاده جون صدف خصم تو سوخت در تب تبت جو بولهب
نادیده از زبانهٔ قهرت هنوز تف نسبت کنند کان کف جود ترا ببحر از بحر جود تو نشناسند غیر کف
رفت از جهان کسی که نه پی برپی تو رفت لب برنفیر یا اسفی ادل پر از اسف او صاف آدمی نبود در مخالفت
سر بر که یافت زفر زند نا خلف زان پایه برتری تو که کنه کمال تو دانند شدن سهام خیال کا را هدف
نا جنس با چه حد که زند لاف حب تو او را بود بجانب موهوم خود شغف جنسیت است عشق و مودت را سبب
حاشا که جنس گو هر دف نبود خزف مشکل شود زحوان نوالت نواله یاب خر سیری که دیده بر آبست و با علف
بر کشف سر لو کشف انرا کجاست دست گر پوست یا برون ننهاد دست جون کشف جایی ز آستان تو کانجای سجود
هر صبح و شام اهل صفا یکشید صف گردی بدیده زرفت و بجیب صبا نهفت
ابعدی الی احبته اشرف التحف

وله ایضاً

گنجیست نقد فقر که انرا طلسم هاست مشکل ترین طلسم طلسم وجود ماست آسان مگیر کار که در ساین این طلسم
دندانهٔ که بینی دندان اژدهاست نادر بود که دست دهد فتح این طلسم انرا که نی بدست ارادت کلید کاست
چل سال بایدت که بجنبانی این کلید گر هر گزت گشادن این قفل مدعاست تصویر لا بصورت مقراض بهر چیست
یعنی برای قطع تعلق زماسواست نور قدم ز رخنهٔ لا میکند طلوع خوش خانهٔ دلی که از آن رخنه پر ضیاست
یا بد ره برون شد از آن رخنه عاقبت هر کس بحبس هستی خود مانده مبتلاست هست آن عصای شق شده از بس که ذلی بود
با نفس رجا ربه باد بود در غزاست زنهار آن عصا منه از دست جون کلیم فرعون تو زبون شده از فر بدان عصاست
پهلوی هم دو دار بود شکل لا کز آن مقصود زجر هر دغلی قهر هر دغاست دانی که آن دغا و دغل کیست نفس و دیو
کاین سر کشیده زام حق آن سخرهٔ هواست امد دو شاخ لا جو دو انگشت متصل سالک بآن ز رشتهٔ وحدت گره گشاست
ز آن رشته جون گره بگشاید بداند آنکه جز رشته نیست آنکه بصورت گره نماست زان رشته کن کمند سوی اوج نیستی
گر از حضیض هستی آهنگ ارتقاست فقر است راحت دو جهان زینهار از آن میل غنا مکن که غنا صورت غناست
راحت همین بقاف قناعت بود بلا عنقا همین غناست جو از قاف خود جداست عاریتست هر چه دهد گردش سپهر

عارض بود بیاض که از گرد آسیاست
زنهار وا مگوی کسی را که تیر حکم
بفعل کما یرید و بحکم کمایشاست
هر ظلمتی که هست ز نار استیء تست
از دست نارساست که بدرکه بارساست
در طاعت خدای دو تا شو که تا کمان
تصدیق این معامله ان الله اشتراست
خوش دار حال اخلاصی ز قید خویش
که فکر یا نجی کهی فکر ما مضی است
کر اره آت نهند بسر سر مکش که آن
دریا کشیده بر دولت از عالم بقاست
کرنی رهیست این که نهایت پذیر نیست
کر زانکه زجر سائق خوفش نه از قفاست
ره را میان خوف و رجا رو که در خبر
ما و ترا چون اجل آن صد آصلاست
نی از قفاست ترس تو از ترک مستیت
احوال آخرت ز تو روینده جون کیاست
باشد هوای نفس عفیفن ز و فرار کیر
قهر قوای نفس قوی کار اقویاست
مستلزم ثبات بود زهد و قیمتی است
زین چار رکن قصر ولایت قوی بناست

بی تخت چون نشیند و بی تاج چون زید
بر مور و پشه کر فکند فی المثل خطاست
تکوین هر مراد که خواهد بقول کن
خور را مکست سایه چو در خط استواست
تیر است کژ شده که باتش بود سزا
کژ نیست نیست در نظر اعتبار راست
غل ساختی ز طوق هوا تا نهی بظلم
که اینده و کذشته غم افزا و غصه زاست
بکذر ز خود که بر نشود از هوای هو
بر فرق فقر کنکرهٔ تاج کبریاست
در هر قدم مپای که مقصد نه منتهاست
انرا که رهبریست چه حاجت باهتداست
نومید هم مباش که بیرون رو ز راه
خیر الامور اوسطها قول مصطفاست
می ترسی از فنای خود آخر ز صوفیان
که آیینهٔ حقیقت انرا ز خود بکاست
تخمی که در زمین بود آخر همان دهد
جون روح را عفونت آن مایه و باست
آزار جو عزیز بود لطف جوی خوار
سرمایهٔ حیات بود آب کم بهاست
زین چار چار نیست کسی را که همتش

آن کو بتخت خسرو از تاج پادشاست
فرمان روا کسیست که منشور قدرتش
قول کن و وجود مکون معاً معاست
نفس تو از کنه تهی از دست کوتهی
انرا که قد بخدمت همچون خودی دوتاست
نفس تو افزیو حق از بهار بنده یکی
بر بندهٔ خدای نه داب اولو النهاست
خاشا که حال خوش دهدت زو چو کار تو
هر کس کی نی انای دلش خالی از اناست
ور خنجرت زنند بدل دل بنه که آن
در هر کذر رهیست که ره رانه انتهاست
ایمن مری که کند شود بارکی سیی
کرنی زمام او بکف قاید رجاست
آمد صدای بانک جنازه ز صوب شهر
بشنو که کفته اند بقا از پی فناست
اخلاق نیک و بد همه تخمست و تو زمین
کر ارغوان و لاله و کر اسپر و کندناست
کسری بنای ملت کفر آید از خلیل
آئینست طبع دهر که دولت مضطرب اجراست
جو جست و بخل و شتاب و جفت چار رکن
در ساخت زمین دل این طرفه قصر خاست

خواهی صدای فقر تو کیرد همه جهان
در دل ترا مطالبهٔ دولت لقاست
خلق اژدهاست صحبت شان کام اژدهاست
چشم دلت ز آفت این میل بی جلاست
در صحبت جو نجات که حکمی که عاقبت
کلک زمانه رقم زده بر صفحهٔ هواست
پیری که در افاضهٔ نور آفتاب و ماه
نه پر تو صباح و نه تاریک مساست
پیری که جون ز پستی هستی کند عروج
یکسر بعالمی که نه از جنس و نه سماست
نی نی قیاس ابلهان جا که جذب پیر
تا اوج لامکان که در و عرش زیر پاست
بالوح بس است لوح و نی بوریا قلم
زیر سر تو سنک بر آن در دسر کواست
قول زبان و فکر خرد صورتست و بس
کش ستر فقر سر زده از کسوت بقاست
نبود ز شرع جنبشی او را مو برون
او کرده است ناصر دینش لقب رواست
جون شست دل ز حب دو عدو شیمهٔ فقر
فضل ازل جو از نفس بی فقر خاست
امواج بحر کی شود او را حجاب بحر

کم خور که از درون تهی کوس پر صداست
بر فراغ دل طلب کنج بی سکنی
از کام اژدها بحیل رستن از ذکاست
کردی بدیده از ره بیخوابی از کشی
بر شرط من صحبت مرتب شود نجاست
برتر از این همه چه بود جست و جوی پیر
پیش ضمیر انور او کمتر از سهاست
پیری که چون ز نکتهٔ اخلاص دم زند
نعلین پای همت او تاج عرش ساست
در قید طینت جه کند با تو جذبت پیر
اول کشیدنیست ز کل و آتش اقتضانیست
جای بکفت و کو مکن اثبات فقر از انک
در شرح رنج شب که زبی بستری تراست
دعوی کنی که پیر شدم زیر بار دل
انجا که ستر فقر بود این همه هباست
آن خواجه که خوان کرم ناکشیده است
او مقتدای و خواجه کونین مقتداست
کویم بوجه تعبیه نامش نه آشکار
زان سعد شمس دین عبید الله کرفته جاست
چشم امید خلق همه کرچه سوی اوست
با بحر یک حجاب جان وی آشناست

معتاد شو بحکم تجوع ترا اکر
آن کنج را که می طلبی کنج انزواست
در دیده میل خواب بود میل چشم دل
روشن شود بچشم دلت کانچه توتیاست
نقش است بی ثبات سخن کر بی هوس
پیری که پای بر پی پیران پیشواست
پیری که در جهان برون از زمان او
اخلاص مخلصان همه در جنب ان ریاست
پیری که جذب همت او در کشد ترا
که را ز کل کشیدن فی طبع کهرباست
جون زآب و کل خلاص شوی می برد ترا
اثبات ان اقامت پیر هان استغناست
دردی که شب بسر تو زبی بالشی کشد
برهان مستقیم برین دعوی انحناست
کو ستر فقر بایدت از خواجه طلب
هر جا شهیست بر در دهلیز او کداست
جون در زمانه نصرت دین محمدی
زیرا که طبع اهل دول از ان اباست
همچون شمامه بر سر دستش کرفته است
چشم امید او ز همه خلق بر خداست
دهقان این سراست ولی از کمال حزم

انبار کرده حاصل خود را در آن سراست کارش جوانست وکر نغلطم خود اوست آن خارها که داده نشان ختم انبیاست
در مزرع سلوک ز باران فیض او تخم ارادت همه در نشو و در نماست جون کلک او متاع خطا آورد بروم
منقاد خط او ز در روم تا ختاست بس نار و اسب بر خطش انکشت جون از و حاجات حالی بدو انکشت خط رواست
زین کفته قصد من نه ادای ثنای اوست بر آفتاب شب پره را کی حد ثناست کو بدن تیغ ز بر تو خورشید شب پره
یعنی که رسته چشم من از ظلمت عماست ورنی در آن مقام که خورشید انورست آن قوتش کجا که چشم به بالا کند کجاست
ز اطناب در سخن چو میسر نمی‌شود عذر شمایلش که مبرا از انتهاست شد وقت آنکه ختم کنم بر دعای او
زیرا دعای او همه آفاق را دعاست تا بر سر مرید بود هر که کمال جوی قد قصور پیر مکمل چو کیمیاست
ممدود باد سایهٔ قد قصور او ● بر فرق هر که روی دلش بر ره هداست

وله ایضاً

سفید شد چو درخت شکوفه دار سرم وزین درخت همین میوهٔ نخست برم بهم شکوفه و میوه که دید طرفه که من
شکوفه را نکرم بر درخت و میوه خورم شکوفه دیر نپاید شکفته از آن دارم که دمبدم ز زمانه شکوفه تاک ترم
ز شیرها در دهرم ضرر رسید نه نفع کنون شکوفه کنان بهار دفع آن ضرم ز بس که آینه ام عیب شیب موی بموی
بروی داشت نخواهم که روی او نکرم چکونه بینش آخر که کاه دیدن او بیاض کرد بیکسر سیاهی بصرم
بیاض موی بود آفت بصر چه عجب اکر بود ز نظر در بیاض مو حذرم اکرچه نیست مرا در قصور دهر نظیر
کنون ز دهر بود صد قصور در نظرم تلاوتی که بشب کرده به پرتو ماه برو زمیند هد دست در فروغ خورم
دو چشم کرده ام از شیشهٔ فرنگی چار هنوز بس نبود در تلاوتی سورم بوقت بینش ها را ز چشم طفل صفت
دهد فریب شبیشه سپهر عشوه کرم فشاند می چو کهر حرف را ز مخرج آن چو بود دستی و دو کوهر میان حقه درم
کهر فشانیم امروز مشکل است که داد جفای چرخ بتاراج حقهٔ کهرم ز تیغ کوشتی بود دم خیال که از رهٔ سمع
حدیث سمع کسانی داشتی بول کذرم ز دست رفته کنون کوش بی‌نیازی از دست نمی‌شود ز مقالات دوستان خرم
ره حواس اکر چند بسته شد حاشا که در صفای درایت از آن فتد کذرم چه احتیاج بامداد حس چو روی نمود
عروس معنی بیرون شد از حجلهٔ صورم نخواهم از قبی زنبور کام لب شیرین چو با حلاوت خویش رسته بچوبی شکرم

خمیده

خمیده کشت قدم همچو لام تا چو الف عصا نکیرم سست است پای ده بسرم چو لای نفی بود این دو حرف دانستم
که نفی میشود از تختهٔ بقا اثرم بضعف تن شده ام آنچنانکه کر غثیل کران شود سرم از خواب بشکند کمرم
اکر نه دست شود یار پای تکیه نیست که بر نشستن و برخاستن بود ظفرم چو سبحه ساخت مرا حلقه دهر کر خواهم
زبست حلقه شده مهره مهره را کمرم بهم بود سر و پا حلقه را از آن سر خود نهاده بر سر زانو ز شام تا سحرم
جدا چکونه کنم چهرهٔ خود از زانو که بست هر دو بهم از تراوش جکرم اکرچه حلقه شدم ان کمان مبر زنهار
که همچو حلقه بود بر برون در مقرم چو حلقه بر در خلوت سرای انس زنم بسان حلقه بماند فلک برون درم
محیط کون نماید بحلقهٔ بعلات بجنب حلقهٔ همت حقیر و محتقرم فراز کنکره وحدت نشسته آن مرغم
که باز رسته ز دام طبیعت بشرم چو در هوای قدم پر زنم رود بعدم غبار عالم امکان ز باد بال پرم
اکر ز خوشهٔ پروین دهند دانه مرا وکر ز چشمهٔ خورشید بلند آب خورم من آن نیم که کنم بال سست زاوج نظر
سوی حضیض کزین آب و دانه بهره ورم بقصد کسب غنا کنج زر طلب چه کنم چو با توانکری دل غنی ز کنج زرم
فروغ یافته سنکیست زر ز تابش خور اکر بسنک کنم روی عابد الحجرم عجوزه ایست جهان سحر ساز و افسونکر
که ساخت سحر ولی زین کار کور و کرم نتیجه نه بد جز خسارت ار چه شود قضا بعوض محال از زفاف و وطرم
چو ما کیان پی دانه زبون او چه شوم برو چو قهقهه زن روز شب چو کبک درم چو تیغ تهمت و تیر جفا رسد ز حسود
بس است ترک خودی خود و نشستی بسرم چنین مهبط خیر و کمال شد دل من چه منقصت رسد از طعن اهل شور و شرم
برست کوش من از سبحهٔ ملک چو مسیح کجا مشوش خاطر شود ز نهیق خرم شد از حقایق عرفان دلم خزانهٔ راز
کزاف فلسفیا کی به نیم فلس خرم پر فرشته مکس ران من شود چو نهند ز خوان علم لدنی چو خضر ما حضرم
به بحر فکر اکر شوم من شود غواص بهای یک کهر آید خراج بحر و برم به باغ نثر اکر کلک من کند جنبش
ز نخل خشک دهد بار میوه های ترم به بوستان ارادت اکر شود شجری که آورد ثمر معرفت من شجرم
ولی چه سود که در کام ذوق تیره دلان همیشه چاشنی تلخ میدهد ثمرم خمش کنم که بدعوی کشیده سوق کلام
بغیر دعوی خود نیست معنی دکرم چو نیست لاف هنر جز دلیل بی‌هنری چرا دلیل اقامت کنم که بی‌هنرم
زبان ز بابنه آمد ببرش ورنی کشند زهره ره داری بجانب سقرم چو کرد بر دلم ابواب فیض مسمار

چه سود ازانکه کند در سخن وری نجوم بزرگوار خدایا بحرمت نوبی که دل نغیر کش آمد ز شوق آن نغوم
بحق پاک روانی که پای کرده ز سر طریق بی روی پیروان شاه امیرم که پاکش باو رمن تابنده وی همت
لباس هستی موهوم خویشتن بدرم رهی غای که چون جاده از مضیق وجود فتد بفسحت اقلیم نیستی سفرم
دران سفر خطری جز خیال هستی نیست بفضل شامل خود دور دار از آن خطرم

ایضاً له

سحر چو بر دل من تافت نور صبح نشور
مرا بخیمهٔ ابواعیان فتاد عبور
نه از وظیفهٔ تسبیحشان رسیده ملال
که انس و جن همه زان کرده استفاضهٔ نور
خوشیست بلذت مستی همی نبیند هستی
بخاطرت خطر آن جهان نکرده خطور
برون کن از دل خود این تصور باطل
جزای خوبی اعمال تست صورت حور
بکوه و در نتواند چریدن از تو وحوش
ز شست تو همه یار نشستن بحور
بقصد قوت شهوت که خاک بر سر او
بدین منابه شلایین شیرهٔ انگور
تن تو هست چو طنبور و تار او رگها
ز غیر شعر شعار و بغیر شعر شعور
گهی بمدح کنی وصف مدح خاتم
که باشد از نظر حق وجود او مستور
صدای صیحهٔ قوم و اشنیدم از دم صور
بهم نشسته گروهی مقدسان دیدم
نه در طریقهٔ تقدیسشان فتاده فتور
خطاب کرد که جای تو راه چه افتاده است
که هر که مست شد افتاد عاقبت مخمور
بخود تصور آن بهشت که روضهٔ خلد
نبرده رنج عمل مزد کی برد مزدور
ز کار گشت تو هست از تو هر که هست ملول
ببال و پر نتواند رهیدن از تو طیور
رود بغارت تو تا دهان کنی شیرین
بر آوری بجفا مغز از سر عصفور
خوشی بنغمهٔ طنبور کو بیت رمزیست
بزودیت شود این تار پاره زان طنبور
بفکر قافیه روزی که سر بجیب کشی
گهی ز جهل نهی نام سفله فغفور
بهرزه گوئی خود حسن او دهی شهرت
ز خواب چشم ازان صیحه و ذران جستن
ز قید صورت و بی قیدی هیولی دور
در آن میانه یکی دیدم از همه ممتاز
که مست و بیخبر افتاده زجام غرور
گریزی از خطر این جهان و لیک چه سود
چراست بهر مراعات تو ز حور قصور
مثال همت والای تست رفعت قصر
ز خوی زشت تو هست از تو هر چه هست نفور
ز دست تو همه خائف مطلان هوا
ز خیره که نهد از برای دی زنبور
بشرب باده چه چسبیدهٔ مدام مشو
که از شنیدن او ماتم کود دسور
خبر زمه این که هر گزت نبود
کنی ز شیره که آن روز شب بجور
گهی ز کثم علام دلبری خیال کنی
بعشوه بازی او نام خود کنی منکور

دو صد غزل بزبان مغنی و قوال
نه ناظرست درین چست و جوی بی منظور
نمود کرفت ترا ضعف شیب سر تا پای
نکرد بر دل تو سرو موی چون کافور
چو نیست رو در افزونیت چه سود ترا
شدم خزائن اسرار غیب را گنجور
نمود بر تو آن نورم از صحیفهٔ عمر
که نیست شمهٔ از شرح آن مرا مقدور
علاج رنج خود اکنون جز این نمی دانم
فانه لرؤف و للعباد غفور
کنم وظیفهٔ اوقات خالی از کدار
رسوم شاهی و آثار سلطنت مقصور
ز فرش مجلس قطعهٔ بساط نشاط
هر آن روکه زین صید گاه برد نکور
بود عواقب او در ره هدی محمود
بر اکتساب مفاخر طبیعتش مغطور
قیاس همت او با محیط کردون هست
مصون ز منقصت دو دباشد آتش طور
بود زمانه بی سور حاسدش مجروح
بر اختیار کرم هست گوییا مجبور
نیافت هر که ز جنبش کمال انس
بشرح عشق خود و حسن او کنی مشهور
درین تصور کاذب که خواندت صادق
چرا بقوت و حول جوانیٔ مغرور
گذشت عمر بحیرت درم که چون دل تو
ازین عادی اعصار و امتداد دهور
گشاده شد بدلم روزنی ز روضهٔ صدق
شرور نامتناهی ذنوب نامحصور
بشرمساری خواری فتاده ام اینک
که معتذر ز گناهان و معترف بقصور
چو افتدم بدل از حسن ظن بفضل ازل
دعای دولت شاهی مظفر منصور
شهنشهی که چو نوشیروان بدورانش
ز قصر حضرت او غرفهٔ سرای سرور
بکوش هر نوای ثنای او کم نیست
بود مساعی او در طریق دین مشکور
عروس ملک چو شیر نهش آمد یکبار
فضای ملک جم و تنگنای دیدهٔ مور
مگر بخدمت او بستن است خوابانرا
بجان خطر بود ش زین جواهر ناطور
بصورت عمل اعتقاد چون فردا
عجب نباشد اگر دیو در شود محشور
نه عاشقست درین گفت و گوی بی معشوق
درین تخیل فاسد که دارد ت مغرور
هوای وصل جوانان و مهارویانان
نشد ملول ز آمد شد سنین و شهور
ازین جواهر حکمت چو گوش من پر گشت
بنور گشت بدل تیرگیٔ عالم زور
ز کار و بار خودم خوار شرمسار چنان
دل شکسته تن خسته خاطر رنجور
برم پناه بدرگاه کردگار کریم
که رشد ذنایم اعمال من همه مغفور
سپهر مرتبه یعقوب بن حسن که براوست
زمین عدل جهان خراب شد معمور
کجاست تا نکند در کمند او بهرام
ز طیب لهجهٔ داود در اداي زبور
بر ارتکاب مآثر جبلتش مجبول
نخسته جارهٔ وصلش چو خسرو از شاپور
سیاستش نه بحکم طبیعت آری
نتیجه که شود ظاهر از اناث و ذکور
بجز کرم نبود مقتضای همت ازو
بر آورند سر از خاک خفتگان قبور
جهان پناها که هر چند پیش ازین شده است

بدفتر سخنم مدح خسروان مسطور برفت قوت طبع جوانیم و امروز زعقل پیر بمداح توام مأمور
جو بر جواهر منظوم اقتدار نماند فشاندم از خوی خجلت لآلی منثور بود وظیفهٔ پیران دعای شاه جوان
بی مصالح ملک و منافع جمهور نه دست شغل دنی در مدایح او را نب که هست دست خوش خرمی آزاد دستور
همیشه تا که درین کوچک نیارامند وفور غیب آمد شرور و دو صدور مقر حضرت تو تخت جلالتی بادا
که دمبدم رسدش تازه دولتی بظهور

قصیدهٔ دیگر جامی راست

کنگر ایوان شه کز کاخ کیوان برترست — رخنه ها دارکش بدیوار حصار دین درست
چون سلامت ماند از تاراج نقد این حصار — پاسبانی در خرابی بر هر رخنه دزد دیگرست
چیست زر ناب بکین کشته خاکی ز آفتاب — هر که کرد افسر زر ناب جا کش بر سرست
گر ندارد سیم و زر دانا مدان نامش گدا — در بر شرح دل بحر دانش او شه بحر و برست
زن نهٔ مردی کن و دست کرم بگشا که زر — مرد را بهر کرم زن را برای زیورست
کیسه خالی باش بهر رفعت یوم الحساب — صفر چون خالیست زان ارقام عدد بالاترست
عاشق میان شد بلاغ میانش زبدل — حسن معشوقان رعنا در میان لاغرست
نیست سرخ از اصل گوهر سنگ زر کو بیا — بهر داغ گل کشیدن کرده سرخ از آذرست
زر بود در جیب مال و میل او در جان وبال — لعل آتش رنگ بر کف لعل و بر دل اخگرست
بگذر از ویرانهٔ کینه سلامت کرده هست — گنجها دروی که بر هر یک طلسم منکرست
هر کجا بینی در گنجی و بر در حلقهٔ — حلقه ماری حلقه کرده در دهان اژدرست
وصل کل رهرو را بشد گر روی با او نگور — حشو گو رخون تن بینی که موری لاغرست
شد دهان و حس سنجر ز پای از خاک مرو — این سخن بشنو که مرویی از دهان سنجرست
معنی ذره اثر کی آمد مقبلی کو برد بو — زامتثال امر ذره در ترک دینی بوذرست
زر بده ور بخل ولا د زنار الب بیند — دیده باشی قفل زرگر بهر فرج استرست

گرچه باشد زر حوش ابر اکنون ز زرکه ابراج — بهر ابراهیم وز نعلین پای آزرست
از زر پاشنه بجو حاجت که جودانش عار حفست — میوه کی آرد درخت خشک گر باران ترست
لب نیالایند اهل همت از خون حرام — در خور دندان انجم گرده ماه و خورست
طامعان از بهر طعمه پیش هر خس سر نهند — قانعان را خنده بر شاه و وزیر کشورست
ماکیان از بهر دانه میبرد سر زیر خاک — قهقهه بر کوه بر در شیوهٔ کبک نرست
نفع عامه عامه را اولیست آری ذم فر — خوش نمکس را نیست لیکن کون خر را در خورست
مرد کاسب کز مشقت میکند کف را درشت — بهر ناهمواری نفس دغل سوهان گرست
ساغر راحت بود از کسب بر کف آبله — وقت آنکس خوش که راحت یافته زین ساغرست
فرج را بند از گلو کن گر ز نان سعتری — فارغست آنکس که قوت او ز نان سعترست
بهر کرا فو ساخت شهوت نیم خود دل گو بعقل — خود بفهم خود ده بینا نیم خود دل هم خرست
سفله را منظور نتوان ساختن کین خوب روست — میخ را در دیده نتوان دوختن گر از زرست
روزگارت تیره دست خالی و دل تیر تهی بین — شب ز راز و ناخنان افتاده اعضا پیکرست
شاهد آن زر طلب عارض پر خط و خال — در کف طامع بقصد مال مردم خنجرست
دست ده با راستان در قطع بیشه های طمع — بی عصا مگذر که در راه تو صد جوی جرست
باش در دین ثابت ار ترسی ز قهر حق که باب — گرده محکم بر زمین عرعر ز بیم صرصرست
نیکی آموز از همه گر کم ز خود آخر چه عیب — راستی در جدول زرگر ز چوبین مسطرست
نیست قدر عالی و دون جز بمقدار هنر — قعر شه را پاسبان بر بام و دربان بر درست
حکمت اندر رنج تن تهذیب عقل و جان تست — قصد واعظ زجر اصحاب لکد بر منبرست
کاملان ناقصان یک نند در قطع امور — آنچه از شمشیر می آید نه صد خنجرست
چون کنند اهل حسد طوفان طریق حلم گیر — گاه موج آرام کشتی را ز ثقل لنگرست
با حسودان لطف خوش باشد ولی نتوان لبابت — کشتن آن آتش که اندر سنگ و آهن مضمرست

گر نه همکار با نیکان زهم نایی چه شود | یک مسیح ابرای اکمه کرد و دیگر اعورست
خوی نیکو کردان گر نیک یا بد تربیت | شیر حکمت نوشد او که ام الکتابش مادرست
فعل نیک از نیک خوبان جو که در تصریف هر | مشتق اند از صورت و معنی بوفق مصدرست
خار خار شک درون دل بود جانرا چو گر | معنی این گر برای شک بود زانرو گرست
هست مردی تیره دل در صورت اهل صفا | آن زن هندو که از جنس سپیدش چادرست
هر خللی کاندر عمل بینی ز نقصان دلست | رخنه اندر قصر بینی از قصور قیصرست
نفس ظلمت رو بحبل الله ز جنبش باز ماند | رشته خورشید بند بال مرغ شب پرست
بی گناهی را بجرم دیگری از روی جهل | سرزنش کردن نه رسم عاقل دانشورست
کرم را کش میتوان عیب کرم خواندن چه عیب | کو برغم مردکش ام الخبایث دخترست
هر چه می یابی ز روی آن خاصیت کو ممکنست | طعن او بر فعد هر نا ممکنی مستنکرست
نیست کوه از بهر مهرابی که گویی مرمرست | نیست شیر از بهر محرابی که گویی اجرست
سفله گر خجلت کشد زانها ز فعل خود کشد | کلخنی را روسیاه از دود یا خاکسترست
گوش حکمت کن طلب نی دیده صورت پرست | خط کو را ز شاهدان خوش نوا بیش از زرست
چون فتد ز آهنگ صحت تار رگ بر عود تن | زخمه بهر ساز آن آهنگ حجم نشترست
نقش پهلو نسخه تفصیل رنج شب بس است | جامه چاکی را که تا صبح از حصیرش بسترست
خوش بود خوش خو بهر صورت که باشد چون عبیر | کش بسهو از عاقلی تصحیف خواند عنبرست
گوشها موصل رزنی از چرخ و انجم برگذر | چون دف رسواییست این پر جلاجل چنبرست
سوی معنی رو که گر ماند بصورت پا بسند | کی کند دفع گزندوان نقطه کاندر خنجرست
کم نشین زانها خود آیین که باشد در رقم | مثل خنجه خنجر اما بهر قتل خنجرست
طعنه از کس خوش نباشد گرچه شیرین گو بود | زخم نی بر دیده سخت است از همه نیشکرست
کندن بنیاد دولت را بود سیل عظیم | رشحه کلک خوانانم گرچه بس مستحقرست

[illegible]

گر عروج نفس خواهی بال همت برگشا | کانچه در پرواز دارد اعتبار اول پرست
نیست از مردی عجوز دهر را کشتن زبون | زن که فایق گشت از شوهر بمعنی شوهرست
راه غولت بوی خوم زی که چندین قهقهه | کبک از آن دارد که دور از خلق در کوه و درست
جنس نیلی گنبدی از گریه میشو غرق آب | شب چو مرغی کاشیانش غنچه نیلوفرست
منکران را واردات عارفان نبود قبول | کافران را معجزات انبیا کی باورست
فقره فقره از کلام شاه مردان گوش کن | زانکه بر بوجهل جهال آن ذو الفقار حیدرست
نکته های پست کامل هست طالب را بلند | نقطه های پای حیدر تاج قاف قنبرست
خاک پا زان شو که پشت کبر و کینت بشکند | کحل اغبر چشم نصرت را غبار لشکرست
لشکر انعام نادیده بیابانی تفرقه است | دفتر شیراز نا کرده ببادی ابترست
ناپسندی گر رسد از یار روشن دل چه باک | نیست عیب آب صافی را که حاتک آورست
دل بپیر و ره فیض نو بنو کز نخل خشک | میخورد خرمای تر مریم که عیسی پرورست
کافری آن نفس سرکش را که لازم باشدش | سرکشی چون سرکش کافی که اندر کافرست
ساغر عشرت مزن با زن که گر هست از نخست | راز دار سر عفت آفت راز ساغرست
بهره از جنسیت افزاید که چون در فصل دی | مهر عریان باشد از وی خط عریان او فرست
دل مکن با زنده پوشان بد که جاسوس دلند | بار جاسوسیست شه کاندر لباس چاکرست
چاره در دفع خواطر صحبت پیرست بس | رخنه بر یاجوج بستن خاصه اسکندرست
جان پژمرده ز فیض پیر باید زنده کی | خضر از آن خضرست کز وی سبزه خشک اخضرست
بوی درویشی نداری خرقه پشمین چه سود | چند پیچی پشک در نافه که مشک اذفرست
نازپرور در هوا نفس نتواند غزا | آنکه باشد لایق مجمره مرد مغفرست
در جوانی سعی کن گر بی خلل جویی عمل | میوه بی نقصان بود چون از درخت بوبرست
عالم عالی مقام از بهر جز خواهد علو | چون علامش معنی استعلا و کاد او جرست

یعنی تر دامن از مستی نواز دبچو دف / دختر خود را دف تر دامن آری دفترست
فلسفه چون اکثرش باشد سفه پس کل آن / هم سفه باشد که دارد حکم کل آنچ اکثرست
فلسفی از گنج حکمت چون بغلیه ره نیافت / پی ندانم دیگری را سوی او چون راهبرست
حکم حال منطقی خواهی ز حال فلسفی / کن قیاس این را که اصغر مندرج در اکبرست
آنچ بد اخترکشش منجم گفته چون هر اثر / بیش او مسند با خترش خدایش اخترست
اختیاری نیست او را اختیار از وی مپرس / اختیار جمله کم در اختیار داورست
بوخ و انجم جن و مردم هر یک آنجا مضطرند / اختیار جمله پیش من یجیب المضطرست
نور توحیدست در دل مشعر ادراک حق / مشعر اختر پرستان را کجا آن مشعرست
یعنی مشعر معیت با بشر آمد زان سبب / نیست زین مشعر کسی بی بهره گر بومعشرست
حکمت یونانیان پیغام نفس است و هوا / حکمت ایمانیان فرموده پیغمبرست
نامه کش عنوان نه قال الله یا قال النبی است / حاصل مضمون آن خسران روز محشرست
نیست جز بوی علی سوی نبی رهبر ترا / از علی جو بو که بوی بوعلی مستقذرست
دست بگسل از شقاق او که دستور شقاست / پای یکسو نه ز قانونش که قانون شرست
صاحب علم لدنی را چه حاجت حظ لفظ / صفحهٔ دل مصحف است او را که قرآن از برست
جای آن جستن نه شعر از باغ رضوان روضه است / کاندرو هر حرف ظرفی از شراب کوثرست
در سواد خط آن انوار حکمت مختفیست / چون شب تاریک آبستن بصبح انورست
بیچو بکر فکر خسرو زاده است از لطف طبع / در کمال خوبی این یک خواهران یک خواهرست
ای بسا خواهر که با خواهر چو گردد جلوه گر / در جمال اکبر بود هر چند در سال اصغرست
لجة الاسرار اگر سازم لقب این را سزاست / زانکه از اسرار دین بحری لبالب گوهرست
حجة الاحرار اگر با آن کنم ضم هم رواست / زانکه بر مطلوب هر آزاده حجت گسترست
مر بود پنجاه چون آمد دو مرا بیات او / در صفا و محکمی شاید که گویم مرمرست

سال

سال تاریخش اگر فرخ نویسم دور نیست
زانکه او از دولت تاریخ او فرخ ترست

وله ایضاً

جاه داری جاهل آسا در سرای کامل مدام / جاهلت خوانم نه کامل چون ترا جاست کام
نام خاص خویش عالم کردی اما عالمی / کش بود در روی از نیتی دایما بر پای علم
عمر صرف کسب نام نیک کن کان نامه را / چون اجل کوته کند باقی نماند غیر نام
کاهلی بگذار روی همت خود از همه / آر در اتمام کار دین که اینست اهتمام
گر تمامت اهتمام دین نگردد عاقبت / آه ماند حاصلت زان اهتمام نا تمام
ظالم نفست ظلامست از پریش نی خویش / در دل شب آه دل باشد شهاب آن ظلام
بنده فرمان شو که گردد خام گاه بندگی / چون بجای غل کلاه خواجگی بیند غلام
گر بدیها بینی اندر بادیه صبری بکن / تا در احرام حریم کعبه یابی احترام
از کلامت غیر لا در کم نشد وقتی دگر / از تو با سائل تهی زین حرف کم باشد کلام
خوست با نقد کمال دل ترا مجنون خواهی / چند داری چشم بر وام لبان چون عوام
یا دمیکن از اجل وز انقلاب او که هست / انقلابش مرد توسن نفس را بر سر لجام
ظلم کیشان خصم دینند ار توان آن قوم را / جمع سازو سر بیفکن کین بود دین قوام
عاقبت از محدثان بینی بچشم خود بلا / چون ایشانرا اگر ریزی به تیغ انتقام
نام حیدر خواهی آزادی طلب چون مصطفی / در میان خسرو جو حیدر سخت دست اعتصام
چون بهر خوان ز اخوان گوشه گیر شام و چاشت / طعم الطعام ار شناسی کی بجستی طعم طعام
زور مردانه چو در جود دای فتوی از آنک / عروه وثقاست هر تاری از آن بی انفصام
فتوی فتوی نیست جز قاف نفاق / همچو سیمرغ از عجمی آن قاف را کم کن مقام
آنکه میخوانی اقاریب جز عقاریب نیستند / خاصه گر زر نشانبود بر فوق تاج احتشام

بی جهت با ما و از آهنگ عدو غافل کرده [illegible]
غالبا امروز قصد بستن ما کرده [illegible]

لخ که خود را در خوت بجته گوید چون دلشی   بر سر بالیست لرزان با تو خاکش کوی خام
روبتاب از جاه و غم چون جاه و غم با هم غمند   غم بروی آفتاب ماه دل باشد غمام
دیده و دل کر بها دار شاه از بهر عدل   کز ستون عدل برپا بند این نیلی خیام
از شاهی جهان کر شاه رفت و میر ماند   میر را هم نام وی اندر حق روزی بنام
بهر معنی دارد از صورت دل عارف فراغ   گرچه مایل می نماید از نکونساری لیام
حال کرم و آتش و جدا ر غاید هر دو روی   صوفی از آرام گرد باشد آن از وی وام
هست در کوی فنا هر خارستان مجمعی   هر که بگذشت از سر و باز از آن جانب یا جام
ز اول صبح ازل تا آخر شام ابد   دل ز باد غیر لب نشکست بر قصد خیام
صد کرم کرده مرا بیش و زیرکی ربا   کر بران حرفی دو افزاید شود صد کرام
نیمی از هنگامهٔ گیتی رود از سلک جمع   گر نهد یک اهل دل بیرون از آن هنگام گام
مفصل دریا انامل هر کجا بگشاده دست   زان انامل بر کنار رنجهٔ جود انام
مدعی را ساز د انقاس صلاح امور دوبست   مار را گر داند افسون فسون پرداز رام
چون بود همسایه را دیوار کوته عیب داغ   دیدهٔ ناعاقبت باشی داشتن بر طرف بام
صورت ار باشد خشن هست اهل معنی را حسن   بی نفقه قدر رخنه از دندانهٔ شانی در خام
فرق عذرا چو دریاست باشد تاج زر   وامق مفلس ضرورت پای دارد زیر دام
چیست عاقل را فضیلت جمع گوهرهای فضل   نیست جو غافل که یابد این گهرهای انقسام
بند با بکسست استاز هم دواب فضیل را   دولتی باشد عجب کر یابد آخر التیام
این قصیده چیست قید دلربا کز روی خوش   دل ز جا جنان یافته در سلک آن قید انتظام
از معانی دقیق این عقدهٔ بی عدد رو   هست دام جمله دلها صید افتاده بدام
کرده دال از طرح و تجنیس منتظم ارکان نظم   جای آن را ساز طی ور خود بود معجز نظام
شعر چه بود چشم عقل از جهال در شر دو خاص   چشم عقل از جاهلی در شرچه دو ریبه بردوام

افت

افت از خویش است بس باشد درین غوغا بسیا   گوشهٔ بیهوشی و کنج سلامت والسلام

وله ایضاً

مرحبا ای قاصد ملک معالی مرحبا   الصلا کز جان و دل نزل تو کردم الصلا
نامهٔ سربسته آوردی که گرچون نافه اش   سر شکافی بر مشام جان زند بوی وفا
غنچهٔ نشکفته اش از گلبن فضل و هنر   در بهارستان دانش یافته نشو و نما
لقمهٔ پیچیده است از خوان لقمانی آمده   تا شود جان و دل حکمت شناسان را غذا
بود موسی را عصایی بیش ازین در کف که خورد   سحرهای ساحران چون شد بعجز اژدها
گشته بر انواع سحر این نامه طی گویا که هست   در کف دانشوران یک شیر مانده ازان عصا
لف او را گر کنی نشر از بدیع نظم و نثر   پر ز صنعت یابیش از ابتدا تا انتها
از بیاض فرجهٔ بین السطور او بود   نهر سیمین را ز هر سو یافته مشکین گیا
سوی معراج حقایق عقل و جان را گشت   شکل ترتیب سطورش کامده سلم نما
سلمت اما در و خیر از تنزل نیست و آب   طرفه جایی کان تنزل هست آنجا ارتقا
پایه پایه عقل از آن سلم چو می آید فرود   می نهد گویی ز هر پایه فراز عرش پا
نظم و نثرش بین که پنداری دبیر چرخ کرد   عقد پروین را در اثنای بنات النعش جا
یا خود افتاد دست مخزونات گنج پر گهر   بر بساط ارض بعضی متصل بعضی جدا
فقرهای نثر او قوت ده پشت هنر   نکته‌های نظم او روشن کر تیغ ذکا
خواستم گیرم دوات از مه سیاهی از ظلام   خامه از تیر و بیاض از صفحهٔ شمس الضحی
تا جواب آن کنم انشا دبیر عقل گفت   بر مدار از چهرهٔ اندیشه جلباب حیا
ز آسمان جود چون رخشنده گردد آفتاب   در مقابل سهو باشد بخشش نور از سها
در ریاض فضل چون بالا کشد سرو سهی   از بنفشه نیست لایق جلوه باپشت دوتا
در سخن آنجا که باشد طبع سحبان سحر ساز   کی پسندد عاقل از طفلان که گردد ژاژخا

در ضرورت باشد این معنی طریق شوکرا ... تا روای غیرت و همت شاعر را روا

چون دبیر عقل زد بهر من این سنجیده رای ... سر زد از خاطر بوفق رایش این مطلع مرا

جز تو نبود قاصدی بی قاصدانرا ای صبا

خیز و بگذر سوی این مقصود جانها قاصدا

عرضه ده آنجا سلام ار سلامت منشعب ... بلکه چون اهل اسلام افتادگانرا ملتجا

سینه‌اش از دندانها پیوسته دستان کرده تیز ... تا کشد از رگ جان عقدهٔ رنج و عنا

لام او با دال دیده و خم کرده پشت ... تا به پشت خم کشد انرا بر حق ادا

و آن الف دال آمده در وی که پا ننهاده ام ... بی لوای استقامت در ره عشق و ولا

حلقه میم بعد شاهد بران معنی که کرد ... سر اخلاص مروت حلقهٔ در گوش ما

بعد تبلیغ سلام از بنده جایی عرضه کن ... گر مجال گفت و گو باشد در آن حضرت ترا

کارزوی من بدیدارت بسی کامل ترست ... ز آرزوی عاشق مفلس بوصل کیمیا

تشنه را در بادیه روزی که باشد از سموم ... گرم چون اخگر زمین سوزنده چون آتش هوا

میل دل دانی چه سان باشد بسوی آب آن ... شوق من افزون بود سوی تو ای بحر عطا

غرق بحر شوقم ار سویت نویسم شرح آن ... نیست آن جز جنبش دستی بمقصد آشنا

نیست در شهر ترا از بهر منع زایران ... شهر بند ارچه سان در بست بر رویم قضا

از کران جایی نیارم سویت آمد ورنه نیست ... جذب شوقا زینش وی و دفع اضداد از قفا

نیست جنبانیدن از جا کوه آهن را مجال ... گرچه گردد باد صرصر یار با آهن ربا

شد قفای ملک هستی بر دلم چون نای تنگ ... میرسد هر دم نفیرم بر فلک زین تنگنا

بر جبین داغ نفاق از یک طرف جمعی دغل ... بر زبان لاف وفاق از یک طرف مشتی دغا

دوستان این دشمنان آن میندانم در میان ... تا بکی باشم مذبذب لا الی و لا الی

چند گردم گرد شهر و روستا در داکه نیست ... هم زبانی یافتنی در شهر نه در روستا

در تنهایی گریبان گیر من شد تا ربود ... دهر جوان از کفم دامان اخوان صفا

پاکبازانی باتن بر ساحل بحر وجود ... لیک سر جانشان مستغرق موج فنا

مستقر صورت ایشان حضیض مسکنت ... مرتقای همت ایشان حریم کبریا

جای نی در ارض نی اندر سما یابند شان ... طرفه تر جایی کز ایشان پر بود ارض و سما

کم شود چون قطره در دریا اگر یابد گذر ... بر دل ایشان ز اوج عرش تا تحت الثری

از نوازشهای شیرین و نصیحتهای نرم ... حسکانرا مرهم و آزرده کانرا مومیا

تاج و تخت سلطنت را خواب بینند و خیال ... شب چو آسایند سر بر خشت و بر تن بوریا

یکنفس از اوقات شان عیش مخلد را سبب ... یکنفس از انفاس شان ملک مؤبد را بها

روی شان در دفع ظلمتها مصابیح الظلم ... رای شان در حل مشکلها مفاتیح الهدی

آه و واویلاه من هجرانهم بعد الوصال ... آه و واویلاه من فقدانهم بعد اللقا

کیف لا اشکو و قد زادت تصاریف الحجی ... کیف لا ابکو و قد طالت بتاریح الجوی

مانده ز ایشان دور از اصحاب عزلت کرده ام ... اختیار گوشهٔ تجرید و کنج انزوا

لیک با جمعی برون از کسوت نوع بشر ... عقد صحبت بسته ام هم در خلا هم در ملا

فیض ایشان چون رسیدست از قلم بی واسطه ... مانده محفوظست لوح اساز نقش هر خطا

وحشیان حرف واگر هم گریزان آمدند ... قید کرد دستند در مشکین سلاسل عمرها

پوست پوشانی فرو بسته لب از گفتار لیک ... بر طلبکاران بتابد نظر مشکل گشا

آن یکی برتر ز جمله در علو مرتبه ... چون پیمبر باطن او مهبط وحی خدا

و آن دگر از بهر دور افتادگان او رای ولی ... بر خبرهای صحیح از بارگاه اصطفا

آن یکی ز اسرار قران بر قع شبهت گشای ... و آن دگر ز آیینهٔ سنت ظلام شک زدا

آن یکی ز جنبش مشائیان در روی اثر ... و آن یکی از تابش اشراقیان بر روی ضیا

آن یکی و شیز کانی سر وحده را از رخ ... بر گرفته در حضور بالعیان ستر خفا

وآن دگر تشحیذ خاطر را نهاده در میان / گاه نثر دلفریب و گاه نظم دلکشا

از فرنگی شیشه چشم خویشتن کرده چهار / کرده رو در روی ایشان نشسته دایما

گر شود ابر سیاه بر رخ معنی حجاب / تا برد گرد ملال از دیدهٔ فکرت جلا

پای بر سر سازم و کرسی ز زانوش نهم / پای بر کرسی فلکی ارتقی الی الروض العلی

سر ز جیب تن برآرم دیدهٔ جان افکنم / بر جهانی همچو صحرای امل بی منتها

بلکه از نور و ظلم برتر که هر که آنجا رسید / گفت لیس عند ربی لا صباح و لا مسا

نی در و بغض و عداوت نی در و حرص و امل / نی در و کبر و رعونت نی در و زرق و ریا

لاله راغ وی زبان صفوت در نمو / دشت آهوی وی از رنج حیرت در عوا

داده آهوی هوشش جان ز انفاس از کنه غیب / خوانده لای لاله اش دل را بنفی ما سوا

شاهباز دل هنوز اندر هوایش پر زنان / قید آن کی گل کند بازم بایی خشت سرا

زان شکارستان هزاران صید معنی آورم / بهر قوت جمعی از خوان حقایق باشتا

لیک نی چون حیرتم من کی بودی سیر تان / میکنند از من و سلوا اهل سیر و کند نا

نیست مقبول جعل چون آنکه خود گرد آورد / گوی عنبر گر نهی پیشش کجا بوید کجا

نحو چون نیست پیدا زانچه دارم در ضمیر / جز دهان بستن دوای آشنایی بینم دوا

در شوم مضطر ز خامه برتراشم نحو بی / وز زبان وی کنم در نامه عرض ما جرا

سر بجنبانم بخون جگر وز داغ دل / بر نهم مهر و فرستم سوی خدام شما

از جوان مردان که هم معرض از اغیار نیست / راز دار صحو ورای کهف یا کهف الوری

هم جهان را خواجه هم فقر را دیباچه / تلک سر الفقر لکن تحت استار الغنا

مدح تو خواهم نه همچون شاعران منشیان / دارد از آوای زاغان طوطی طبعم ابا

چیست شغل شاعران تنسیق اوصاف و نعوت / چیست داب منشیان تلفیق القاب و کنی

وین تکلف گرچه زر ده دهی باشد نقوش / کم عیار آید بمعیار قبول اذکیا



خود ثنای خویش کن سوی معنی گرای / وز حد مدح گرفتاران صورت برترا

پای جایی نه که دون پایهٔ قدرت بود / ور بود برتر ز گردون پایهٔ مدح و ثنا

غرقه شد در لجهٔ بحری کش افتاده بر او / نیست بیش از برگ از نیلوفر این نیلی وطا

قطره بیش از بحر گنجد در انا لیکن چه شد / متحد با بحر تا بوی کجا آرد انا

اینچنین مدحی که گفتم چون خطا غیر تست / مدح گو را اعتذار اولی نماید در دعا

تا بود سرمایهٔ صوفی فنا از بود خویش / بود از آن سرمایه حاصل سوی تو گنج بقا



تیز بین باد ترا چشم یقین تا غایتی
کش ترقی ممتنع باشد پس از کشف غطا

قصیدهٔ مولانا جامی قدس سره

بانگ رحیل از قافله برخاست خیز ای ساربان / رختم بنه بر راحله آهنگ رحلت کن روان

بندش ز زانو برگشا بهر حدی برکش نوا / ساز از نوای جان فزا بر وی سبک بار گران

ناقه ز الحان عرب آسوده از رنج و تعب / طی میکند با صد طرب یک روزه ره در یک زمان



جو قصهٔ سلمی نکو تازه شود از ذکر او / کوهی که آمد پیش رو بنیاد او ناپیدا کران

تیهی بغایت پر خطر خالی ز راه و راهبر / نی در وی از جنی اثر نی در وی از انسی نشان

دور از افق از جای او عرض فلک پهنای او / گم گشته در صحرای او مساحی وهم و گمان

بر تیست پر غوغای عجب دوزخ صفت ذات اللهب / بر ریگ او یربوع و ضب افتاده چون ماهی طپان

گر آب جوی سال و مه نآری سوی یک قطره ره / جز آنکه گر یک گه بگه بر تشنه کامش آسمان

هست از سراب تو بتو بحری شگرف و سو بسو / صد کشتی از ناقه در و گشته روان بی بادبان

بسته بهار یک محملی بنشسته در وی مقبلی / وز بی حدی کی بیدلی خوش لهجه و شیرین زبان

من هم بفقر و فاقه خوش در خیل ایشان ناقه کش / ناقه کش اما ناقه وش داده بدست دل عنان

نی هیچ جا منزل مرا نی دل بکس مایل مرا / من ناقه را و دل مرا سوی حریم جان کشان

یارب مدینه است این و کز خاکش آید بوی جان   یا ساحت باغ ارم یا عرصهٔ روض الجنان
بادش نسیم مشک آبش زلال جان فزا   خاکش چو کحل جلا در دیدهٔ اهل عیان
چون کعبه آمد قبله که بر طالبان بگشاده ره   هر سنگ آن چون سنگ سیه هر کنج تا کشها ودان
جانها قدم کرده ز سر بهر طوافش ره سپر   فرشش بطافش کرده پر مرغان قدسی آشیان
اطلال او خیر الطلل ربعش دل و جانرا محل   هر دمنه اش ضرب المثل در فرح چون بوستان
فوم ازان باران و نم کاید ز دریای قدم   روید از خاک درم گلهای حسن جاودان
گلهای حسن معنوی عشق کهن را زان نوی   کرشمهٔ زان بشنوی چون بلبل آیی در فغان
حسنی که بر مه تافته مه جیب خود بشکافته   در جنت از وی یافته سرمایهٔ خیرات حسان
سرچشمهٔ آن حسن اگر خواهی که یابی زودتر   تا روضهٔ خیر البشر مرکب ز همت کن بران
سلطان اقلیم وفا شاه سریر اصطفا   سردفتر صدق و صفا سرمایهٔ امن و امان
کافی الوری هادی السبل ختم اولو العزم از رسل   مشکل گشای جزو و کل فرمان روای انس و جان
دریای امکان و قدم بودند در طغیان بهم   او در میانشان از کرم شد برزخ لا یبغیان
بحریست جان انورش ساحل لب جان پرورش   باشد طفیل گوهرش محصول کان کن فکان
قرآن که با آی و سور دارد ز انجازش اثر   از مثل آن عاجز بشر گر جمله اهل بیان
هر حرف از ان خوش زمزمه شد بهر تلقین همه   سر از لوا ترجمه راز ابد را ترجمان
از رشک آن بگسسته بر خاک خذلان تخته   نقلی که بود آویخته در کعبه بهر امتحان
مساحت روشن راه را دعوی کنان بدخواه را   بشکست قرص ماه را بر گوشهٔ این گرد خوان
چون فوت شد عصر از علی از بهر او نز کاهلی   گشت از دعایش منجلی از غرب شمس خاوران
روزی که با خصم دغا شد لطف او برهان غا   الزام حجت را عصا شد در کفش تسبیح خوان
حنانه آمد در حنین از فرقت آن نازنین   آن دم که شد منبر نشین بر ساعتی گوهر فشان
اشجار را بهر کنف آواز داد از هر طرف   پیشش دویدند از دو صف شد در قفای آن نهان

شد سوی اعدا از کرم زد بیش وازنگ ستم   بزغالهٔ مسموم دم کز وی نیالاید دهان
شد بر در غار محن بهرش عناکب پرده تن   تا از حسود بدفتن بر جا او نا آید زیان
بر رغم بدخواهان دین شد بیش تیر و تیغ کین   چون بیضهای آهنین بیض حمامش پاسبان
با فرقهٔ از دین بری در معنی پیغمبری   چون دم زد از دعوی گری شد زیب وصف شاهدان
می شد بوفق رای او در رزمگه مولای او   در سجده پیش پای او بنهاده سر شیر ژیان
کف بر بزی کش از کرستان نبود از شیر تر   مالیده شد بر شیر تر پستانش از پیش جوان
زاندک طعامی در دمی اطعام کرده عالمی   وان طعمه بیش از کمی باقی بجایش همچنان
صد تشنهٔ بی راه رو بود از کف او آب جو   از فرجهٔ انگشت او شد آب جوشان چشمه سان
میرفت یارش تیره شب دادش بکف چوب عجب   شد چوب شمع بی لهب با خود چراغ بی دخان
سایه نبودش همچو خور وین طرفه تر کاندر سفر   از تاب خور بالای سر بودی سحابش سایه بان
در حرب خصم بد نهاد ایزد پی دفع فساد   از مارمیتش تیر داد از قاب قوسینش کمان
هر کو نهاده پا برون از تنگنای چند و چون   یک گام او بوده فزون از عرصهٔ کون و مکان
آن شب که بیرد از حرم بر مسجد اقصی قدم   میراند تا ملک قدم بگران همت زیر ران
می شد قرین جان و تن تا بارگاه ذو المنن   نی جا رهین ما و من نی تن اسیر خانمان
گفتش بگوش هوش دار اسرار غیبی سر بسر   دانای بی فکر و نظر گویای بی کام و زبان
بر امت گستاخ وی گردد بساط لطف طی   گر ننهد آن فرخنده پی پای شفاعت در میان
از رفته کام خفته خوش کی حشر گردد پرده کش   تا طلعت خورشیدوش ننماید از برد یمان
هر خرق عادت کاولیا بر خلق عالم در ملا   ظاهر کنند آنرا جدا از معجزات او مدان
اوصاف او بیش از خرد بیرون بود از حد و عد   حاشا که در عمر ابد آخر شود این داستان
نبود درین دیر کهن از نعت او خوشتر سخن   زین نکته جامی بس مکن تا تاب داری و توان

نعتش زهی فرخنده پی جانرا دهد پاینده یی
هست آن زلال زنده پی کابش ازان رطب اللسان

قصیدهٔ محتشم که در جلال الدین اکبر فرستاد

زهی محیط شکوه ترا افلاک معبر   سفینهٔ جبروت ترا زمین لنگر   ضمیر خازن رای تو راز دار قضا
زبان خامهٔ حکم تو همزبان قدر   ز نعل رخش تو روی زمین پر از خورشید   ز عکس تیغ تو سطح فلک پر از جوهر
ز قبهٔ سپرت لامع آسمان شکوه   ز مهچهٔ علمت طالع آفتاب ظفر   ز خاک روبی کاخ تو کامجو خاقان
ز پاسبانی قصر تو نامجو قیصر   بصعوهٔ تو بود باز را هزار نیاز   ز روبه تو بود شیر را هزار خطر
ببزم گنج روانی طلسم نصرت را   بزیر سایهٔ رایات اژدها پیکر   ز آفتاب اگر نیم شب سراغ کنی
بجذبهٔ تو ز تحت الثری برآرد سر   وگر ببزم که عیش طول شب خواهی   فلک جدا کند دست و پای توسن خور
نظر بجود تو بخلی بود ز حد بیرون   اگر دهی بگدایی خراج صد کشور   کند چو ساقی لطفت می کرم در جام
شود با آن همه زردی رخ طمع احمر   اگر بشوره زمین بگذری ز رهگذرت   سر از سر آب برآرند زمزم و کوثر
وگر بچشمهٔ حیوان نهند عدوی تو رو   بغیر خاک سیه هیچ نایدش بنظر   رود ز حفظ تو دیو خطر چو در شیشه
شود ز خاصیت چون مفرح علایم اثر   حصار شیشه نیابد ز سنگ خاره شکست   مزاج مور نیابد ز نیش مار ضرر
ز ابر لطف تو گر شمهٔ رسد بجماد   هزار گونه شجر سر برآورد ز حجر   اگر رسد اثری از صلابتت بنبات
بجای میوه برآرد حجر ز شاخ شجر   میان مردم یأجوج ظلم دیواری   کشید عدل تو مانند سد اسکندر
بقدر رتبه اگر خطبات بلند کنند   بر آسمان فکند سایه پایهٔ منبر   چو اشهب که جولانگهش بشکل شهاب
ز عرصه گرد رساند بهفتمین اختر   کجا رسد بعقاب بلند پایهٔ تو   اگر کرنگ فلک چون ملک برآرد پر
تبارک الله ازین پیکر پری تمثال   که مثل او نکشیدست دست صورتگر   ز گوش تا سر دم نازکی و حسن و شکوه
ز کوه تا کف سم چابکی و لعب و هنر   بلند کوه و کوتاه پشت و کوه سرین   کشیده گردن و فربه تن و میان لاغر
پلنگ مشرب و آهو تک و نهنگ شکوه   جبال گرد و بیابان نورد و بحر سپر   که روش که ملایم رود چو آب روان
نیابد از حرکت گردنش سوار خبر   که شتاب که چون برق گرم قطره فشان   بود میان عرق آتش جهنده شرر
سبک تگی که اگر چون سمند وهم او را   بروی بحر بیانی سمش نگردد تر   وگر بدو به باد تازیش دم صبح
رسد بغرب به پیکرش تا بدر خور   خلاص می نباشد که دو پدال او   کز التقای هوایش را وست جا بکتر

به پیش رو فکند راکبش اگر تیری   رسد ز پویهٔ او پیش نشانه از پی بر   چنان برو رود از دکش بلغزد سم
چو آسمان کرهٔ گر ببیند از مرمر   بچشم و هم نماید ز سرعتش ساکن   چو وقت پویه سرافند پیشش اهو صرصر
اگر لسان بشر حسن و رخش کرد نبی   بنیم چشم زدن کردی از صراط گذر   کمیت ناطقه در عرصه ستایش او
بمانده از تک و صفتش شکفته ماند اگر   شهنشها ملکا داورا خداوندا   زهی ز داوریت در جهان جهان دگر
چنان شد است جهان فراخ بر من تنگ   که در بدن نفسم را دگر نماند نمو   اگر نیافتی از منتهای عالم غیب
دلم ز لطف تو در عالم مثال خبر   مثال نال نشوی در مضیق ناکامی   من گداخته جان را تنی بلا پرور
غریب واقعهٔ بود دگر وقوعش شد   دل مرا عرفات نشاط و عیش مقر   قصیدهٔ دگر از بهر شرح آن گویم
که بر ضمیر منیرت سخن شود اظهر   شبی بدایتش از روزگار هجر بتر   نهایتش ز زمان وصال فیض اثر
شبی در اول وی شام تیره تر ز عشا   ولی در آخر او صبح بیشتر ز سحر   شبی دو پاس نخستش دو پاسبان خواب
شبی دو پاس اخیرش تنش را در خور   شبی عیان شده در حسن ع ره ظلمات   ولی ز لال بقا زیر دامنش مضمر
شبی چو غرهٔ ماه محرم اول او   ولی ز سلخ مه روزه آخرش خوشتر   شبی مشوش و ژولیده موی چون عاشق
ولی بچشم خود سالم چون دلبر   شبی جواهر فیضش ز آخر افتاده   ولی رسیده بر آغوشش از زمان گوهر
شبی ز آهن زنگار بسته مغفروار   ولی بیاز تحمل کشیده موزهٔ زر   شبی فکنده بسر خاک تیره آخر کار
ولی قدم زده در زر چو شعلهٔ آذر   شبی نموده عیان بزر بر چو عقرب نیشش   ولی بزیر بها کرده گنج چون اژدر
ز شام تا بدو پاس تمام آن شب بود   مرا صحیفهٔ حالات خویش مد نظر   زمانی از غم مبرم از وساوس شری
سپاه غم بعد آشوب بیک شد خنجر   کهی ز وسوسهٔ بیکسی و تنهایی   چو غنچه دست من تنگدل گریبان در
کهی ز دغدغهٔ فاقه کش برافتد نام   چو قاف تیر مرا کام پر ز خون جگر   کهی ز کید اعادی دلم در اندیشه
که منزوی شده بر روی خلق بندم در   که از تصور اشغال نامناسب خویش   مرا ز دیده مناسب ترین جمله صور
کهی ز فوت برآرد غمی برابر کوه   دل مرا ز تسلط نموده زیر و زبر   کهی ستاده مجسم ز پیش دیدهٔ دل
بسر برادرم آن کودکی که بود پدر   که در ولایت هند از عداوت گردون   فتاده طفل غریب یتیم و بی مادر
گذشته برخی آن شب برین نمط حاصل   که دلفکار و جگر ریش بود و جان مضطر   پس آن زمان سپه خواب بر اساس حواس

کشود دست و هم را فکند در بستر • گذشت اول آن خواب اگرچه در غفلت ولی در آخر آن بود فیض بی حد و مر •
چه دید دیده دلفروز عالمی که در آن گهر بجای حجر بود دُر بجای مدر • زمین فرش که نجوم بروج دولت را
زعین نور صفا بود مطلع و مظهر ستارهٔ بدرخشید کز اشعهٔ آن فروغ بخش شد این کهنه تودهٔ اغبر
سهیلی از افق فیض شد بلند کز آن عقیق رنگ شد این طرفه گنبد اخضر مهی بتافت که از پرتو تجلی او
فزود دیدهٔ ایام را جلای بصر • غرض که بادشهی بر سریر حشمت و جاه بجز نبود جهانی زآفتاب انور •
من گدا متفکر که این کدام شه است که آفتاب صفت شود بر سپهر افسر • زغیب هاتفی آواز داد کای غافل
برآورندهٔ حاجات است این سرور پناه ملک ملکشاه و شاهزادهٔ بغو که خاک روب در اوست خسرو خاور
فلک سریر و عطارد دبیر و ماه رخ • ستاره لشکر و کیوان غلام و مه چاکر نطاق بند خواقین که کشی ملوک
خدایگان سلاطین جم جهان داور در چکیده صدف گوشوار گوش زمان یگانهٔ دو جهان شاه بحر و خسرو بر •
نظام بخش خواقین دین نظام الملک ملیک بارگه کبریا شه اکبر • بلند رتبه سواری که رخش سرکش او
نهد ز کاسهٔ سم بر سر فلک مغفر • هزبر حمله دلیری که شیر چرخ بلنگ چنان هراسد از او کز درنده شیر بقر
مصاف بیشه نهنگی که زورق گردون زبیش او گذرانند حاملان بحذر • زجا بجنبد اگر تند با دصولت او
زهیبتش گسلد کشتی زمین لنگر دگر زمانه نهد بار حکم وی بر کوه چو توتیا شودش نرم مهره های کمر
گر استغاثه کند ماه از او بوقت خسوف زمین ز دغدغه از جا رود بآن محور وگر مدد طلبد مهر از او محل کسوف
زجای بر جهد از سهم وی چو تیر قمر • زگرمی غضبش سنگ ریزه در ته آب زتاب او همه یابد حرارت اخگر •
چو خلق او ره آزار را کند مسدود کشد از بن دندان مار چون شکر • سپهر مرتبه شاها برب ارض و سما
پناه حاضر و غایب خدای جن و بشر • بشاه تخت رسالت محمد عربی • و بعد غالب چندین هزار پیغمبر •
بجوشن تن خیر البشر علی ولی حصار قلعهٔ دین قالع در خیبر • باهل بیت نبوت که ذیل طاهر شان
بود زبردهٔ چشم فرشتگان اطهر بآب چشم یتیمان کربلا که بود بر درخت شفاعت از آن حججه مطر
که نو چشمی آن کودکی یتیم و غریب که دامن دگر از آب چشم او شد تر بلطف سوی منش کن روان بابرهٔ عمر •
مرا بوی برادر چو جا بود در بر • چو غایبانه سگ آن درم خداوندا شمار خیل سگانم چون کنی ز من مگذر •

بدفتر کرمت نام این گدا بنگار بجال محتشم ای شاه محتشم بنگر به بنده فقد برادر ز مرحمت بسپار •
ره تغافل از این بس خدای را مسپر • زبی دمادهٔ گوش غریب بیرونت بصد هزار دل افکند خار خار سفر •
اگر موانع خود زآمدن بدرگه تو بشرح و بسط بیانی نمود این کمتر قصیدهٔ که کنون تا خوشست از آب
هزار مرتبه زین به نمود تا خوشتر همیشه تا بود اخیار را نعیم مکان • مدام تا بود اشرار را جحیم مقر •
مکان مباد محب ترا بغیر جنان مقر مباد عدوی ترا بغیر سقر • امید دیگرم اینست من نا امیدنیم
• که تا جهان بود ای خسرو جهان پرور • جهان بکام تو باشد اگر اراده کنی •
شفا ز رشو دو خاک مسکن سنگ گوهر •

ابن حسام گوید فی جواب کمال اسمعیل فی مدح شاه دلشاد

سقی الله لیلا کصدغ الکواعب • شب عنبرین خال مسکین ذوائب • فلک را بگوهر مرصع حواشی •
هوا را بعنبر معطر جوانب • درفش بنفش سیاه جیبش را روان در رکاب از کواکب مواکب
برآراسته گردن گوش گردون شب از گوهر شب چراغ کواکب • مطالع زنور طوالع منشور •
مشارق زضوء مصابیح ثاقب • شده جبهه ساعد صعود دلش مقدم شده ثور طالع ثریاش غارب •
بنانش که بر مرکز قطب گردان چو بر خاطر روشن افکار صائب سحاب از پی صفحهٔ چرخ ازرق
چو بر برگ نیلوفر امطار سکب • درین حال با من فلک در شکایت زرنج حوادث زجور نوائب •
زفقد مراد و جفای زمانه زبعد دیار فراق مصاحب • زتنزویرهای جهان مزور •
زبازیچهای سپهر ملاعب • فلک را همی گفتم از جور دورت چو اختر طالعم گشت غارب
چو اکشت با من زمانه مخالف چو اکشت با من ستاره مغاضب کنون پنج ماهست تا من اسیرم
ببغداد در هر بلا و مصایب • پریشان جمعی و جمعی پریشان گرفتار قوبی و قوبی عجایب •
نه جای قرارم زجور اعادی نه روی دیارم زطعن اقارب مرا هر نفس غصه بر غصه زاید •
مرا هر زمان گریه بر گریه غالب • فلک چون شنید این عتاب و شکایت مرا گفت بس کن که طال المعایب •
اگرچه ترا هست جای شکایت ولی هست شکرانه ات نیز واجب • که داری چو در گاه صاحب پناهی •

مؤمّل مقاصد خلق مآرب کنون بعزم تقبیل درگاه او کنی باقبال او شوی سعید العواقب
مشو یکزمان غایب از آستانش که هر کس که غایب شد و هست خایب فلک با من اندر حکایت که ناگه
درآمد ز که رایت صبح کاذب قمرچهرگان شبستان گردون کشیدند رخ در نقاب مغارب
ز هاتف بگوشم رسید از قوافل صهیل مراکب عطیط نجایب دلم را هوای سفر خواست ناگه
شدم چست بر مرکب عزم راکب رهی پیشم آمد که از هیبت آن بینداختی پنجه شیر محارب
سموم غموش وزان در صحاری حمیم حمیمش روان در مشارب زلالش ملوّث بسمّ افاعی
حجارش محدّد چو نیش عقارب مزلزل زمین از ریاح عواصف مستّر هوا از غبار غیاهب
هوایش ز فرط حرارت بجدّی که چون موم می‌شد دل سنگ ذایب چنان بد که شمشیر چون قطرهٔ آب
فرو میچکید از کف مرد ضارب همی راندم اندر بیابان و وادی گهی با ثعالب گهی با ارانب
گهی بر فرازی که نعل مه نو همی سود در دست و پای مراکب گهی در نشیبی که اموال قارون
همی برگذشت از رکایب زکایب همه ره در اندیشه تا کی برآید ز درگاه صاحب ندای مراحب
جهانی معالی سپهر وزارت محیط مکارم سحاب مواهب بریده به آن سر که از خط حکمش
بگردد بیکموی چون کلک کاتب وزیرا بحق خدای که صنعش نهد جوهر روح در درج قالب
بتقدیر تدبیر سلطان حاکم بآلاو نعمای رزّاق واهب بتعظیم احمد که با آن جلالت
نگه داشتش در حصار عناکب بیاری یاران احمد که بودند ز راه هدایت نجوم ثواقب
که تا شد سرم ز آستان تو غایب نشد آستینم من از اشک غایب ثنایت بکارم درآورد ورنه
بیکبارگی بودم از شعر تایب اگر موج جاه تو گویم نگویم باتید مرسوم و حرص مواجب
ولی چشم دارم که از دولت تو مراتب فزاید مرا بر مراتب الا تا کشایند خوبان مه روی
خدنگ بلا از کمان حواجب سرای ترا باد ناهید مطرب جناب ترا باد خورشید حاجب

نظیرهٔ امیدی قدس سره

زهی طلعتت بر فراز رکائب فروزان چو بر آسمان نجم ثاقب جویم ترا هر ریا بر حواشی

جناب ترا قدسیان بر جوانب ببزم تو جمعند خورشید رویان چو در خانهٔ مه قران کواکب
رخ ساقیان تو در جام تابان چو از روزن روضه روی کواعب کمانت بدست سپهر مقوّس
بکندت بدوش هنر بر محارب خوانشد رخ از شرم سیمای معادن سحابیت کش ید چو دست مواهب
عجب گر کفایت کند حاصل کان که بخشی بخیل حواجب مواجب دهد جود عامت بهر کس نصیبی
چو صهبا بر غزان و حلوا بتایب چراغ عدو کی کند خانه روشن بود بی بقا پرتو صبح کاذب
بلند آستانت که مانند کرسی ز فرط بلندیست از چشم غائب بود آسمانی که از وی برآید
بر اوج مآرب نجوم مطالب فغان مرا گنان جنابت اگر گشته‌اند از علوّ مراتب
عجب نیست خیل سلیمان چه داند که موری شود پایمال مواکب دو سالیست سرگشته‌ام همچو گردون
ز طعن اعادی و جور اقارب اعادی فرومایه و این مصیبت که خوانندشان افتخار الصواحب
اعادی کدامند مشتی اراذل اقارب چه بی چشم و رو چون عقارب باشهادمی آورم حسب حالی
ز گفتار سلمان دو بیتی مناسب پریشان جمعی و جمعی پریشان گرفتار قوبیه و قوم عجایب
نه پای قرارم ز جور اعادی نه روی دیارم ز طعن اقارب سیاست زاعدا چو دیدم نهادم
قدم در بوادی و سر در سباسب رهی چون ره عشق در پیشم آمد کثیر المخاطر خطیر العواقب
فرازش چو قدرت بلند و نشیبش ز انجم نگون‌تر بچندین مراتب رهی رفته بر چرخ و دیگر رسیده
چو قوس قزح بر زمین از دو جانب عقابی که واقع شدی بر فرازش نبودیش جز نسر طایر مصاحب
زمانیدی از جای گاو زمین را اگر در نشیبش دویدی ثعالب ز برد شمالش خلل در شمایل
ز شرب زلالش وحل در مشارب ز سرما نگشت باهم مقارب
زحل را نهان بود در برف بنگر چو هندوی درگاه دان بسته بار در اثنای این ره به پیری رسیدم
که بختش جوان بود و تدبیر صایب بدو گفتم از اندیشهٔ کی کجایم خلاص از حوادث نجات از نوایب
بهار عدالت که هرگز نخورده گلش شوکتش زخم شوک شواکب فلک رتبه رانشان دار کو هست
پناه اعاجم ملاذ اعارب هو النجم و قد یقسم الله و بالنجم ولیکن اذا قد هوا بالنجایب

طواف حریمش برار با حاجت   چو حج حرم مستحب بلکه واجب   چنان جور کم شد بدور که شاهین
ده صعوه را آشیان در مخالب   خداوندگارا بحق خدایی   که هستی تمکن از و گشت واجب
بخلوت نشینی که در غار بودی   زعین عدو پرده دار عناکب   بخیبر کشایی که از بطن بطحی
زخصم دغل کند در شام شارب   بشاهی که برشد از و بر منابر   امامان اثنی عشر شد معاقب
که بستد از این پیشتر زانکه باشد   امیدی اسیر بلا و مصایب   بر اظهار حاجت چه حاجت که دانند
ضمیر تو ما فی الضمیر مخاطب   برآید چو ماه نوم از تو حاجت   برابرو اشارت کنی گر بحاجب
برین نطع فیروزه گون تا ز انجم   کند مهره بازی سپهر ملاعب   مخلد ظلال جلال تو چندان
که طالع شود آفتاب از مغارب

قصیدهٔ سلمان در مدح شاه دندیه

بهار و نگار و شراب جوانی   دو چیز ند سرمایهٔ کامرانی   کسی را که باشد زهی زنده گانی
دو وقت اند سرمایهٔ شادمانی   صبوح بهار و بهار جوانی   نشاط شراب و شراب صبوحی
اگر وصل یاری دهد دست آنگاه   زهی پادشاهی زهی کامرانی   در آن وقت یار سبک روح باید
که بر گل کند چون صبا جان فشانی   زساقی گلرخ می ارغوانی   بیاد گل و ارغوان می ستاند
گهی با گل می کند خشتی بازی   گهی با بتی می خورد دوستکانی   صبا بر صباح از سر کوی جانان
همه بوی جان آورد ارمغانی   دل غنچه چون خوش نباشد که با گل   بخلوت کند عیشهای نهانی
کلاه گلست افسر کیقبادی   بساط چمن دیبهٔ خسروانی   مشو غافل از عمر میدان غنیمت
حضورش که یار عزیزست و جانی   چو خواهد گذشتن همانبه که او را   دمی خوش برآری خوش بگذرانی
شبی بلبل گفت با مرغ باغی   که ای عندلیب ریاض جوانی   همه روز زیبایش دل شاد بودت
چه بودت که غمگین شدی ناگهانی   ترا مدتی بود خرم بهاری   براند اختش تند باد خزانی
هوای کدامین چمن داری اکنون   ندیم کدامین گل و گلستانی   بدو گفتم آری چنین است و گرکس
نماند نعیم جهان جاودانی   کنون می دهد باد بوی بهاری   بسر سبزه را میدهد زندگانی

فلک میدود در پی عذر خواهی   جهان میرود با سر مهربانی   در آن باغ خرم که خوش باد خاکش
اگر بلبلی کردم و مدح خوانی   چو هدهد کنون میکنم تاجداری   ز خاک کف پای بلقیس ثانی
چه بلقیس جمشید بخت معالی   چه جمشید خورشید تخت معانی   سپهر کرم شاه و یندی که هست او
سزاوار دیهیم و تاج کیانی   سرای جهانرا بتدبیر بانو   بنای کرم را بتحقیق بانی
فرو چون قلم در صفات کمالش   فرو مانده از بی سری و زبانی   ایا شهریاری که از ابر و دریا
گفت بر سر آمد زگوهر فشانی   اساس سرای بزرگی بهمت   نهادی و زو دست بجای رسانی
که در بارگاه تو از فرط حشمت   زنند آسمانرا در آستانی   شده بر خلایق در اوقات خمسه
ثنای تو واجب چو سبع المثانی   بجاییست چتر تو بالای گردون   که خورشید را میکند سایه بانی
اگر نه زحل بر فلک شب همه شب   کند نام قصر ترا پاسبانی   فرود آری از قلعهٔ هفتمینش
غلام سیه را بجایش نشانی   بعهدت صبا شرم دارد که دونی   نقاب از عذار گل بوستانی
الا تا نسیم صبا هر بهاری   زمین را دهد کسوت آسمانی   بهار بقای تو سرسبز بادا
چنان کآسمانش کند گلستانی

مولانا سلطان محمد استرآبادی المتخلص بعبدی

غمیست در دلم از روزگار سفله نواز   که شرح شمهٔ آن قصه ایست دور و دراز   غمی نه هیچ غم آنکه باشدش در دل
هزار داغ ز دست زمانهٔ ناساز   غمی که غنچهٔ دل ناشگفته ماند از و   گرفتم آنکه مسیحاست با دلم دمساز
بجان رسیدم ازین غم مرا که آه کجاست   نسیم لطف شه دین پناه بنده نواز   محمد عربی جبرئیل امین که اوست
بر آستانهٔ قدرش نهاده روی نیاز   امام مفترض الطاعه محض لطف آله   که بی محبت ذاتش درست نیست نماز
شمیم خاک درش بوی جان دهد بمشام   نسیم رهگذرش روح رفته آرد باز   بفرش بارگهش از بساط شرف
فرشته بافته پر در برابر از اعزاز   زهی سعادت آن کرم رو که در ره او   چو آفتاب نیند بشد از نشیب و فراز
هوای خاک درش داشت در سر اسکندر   که بود از پی آب حیات در تک و تاز   حریم پرده سرای که عقل راه نیافت
در آن حرم دل دانای اوست محرم راز   ایا رسیده بجای عصمت و حکمت   که حکم تست روان در قلم رو اعجاز

بکا بکنگرهٔ قصر رفعت تو رسید   همای سدره اگر سالها کند پرواز   بدولت ابد انجام حضرت تو شتافت
هر آنکه بادیٔ توفیق یافت از آغاز   ولی که در طلب وصل تست بر روشنی   در بهشت برین خواه باز و خواه فراز
بروی آنکه بچشم عنایتش نگری   در خزانهٔ رحمت چرا نباشد باز   بیمن آتش معراج تو در شب دیجور
کند فروغ سر انگشت کار شمع دراز   تبارک الله از آثار معجزی که تراست   که گشت صورت شیر از تو شیر جسم گداز
کجاست آنکه بود حلم او بحد کمال   کراست وصف کمالی که نیستش انباز   توئی که سایهٔ حلم تو کوه را بار است
توئی بنور یقین از جهانیان ممتاز   بخوان دعوت بی منتت هر که رسید   دگر جفا نکشید از گرسنه چشم آز
درین رهیست براه مسلّی آنرا   که در کف امل از حضرت تو یافت جواز   بقوّة نظر دوربین بلکه وجود
هر آنچه وصف کمالیست کرده اعواز   شها علو مقام تو برتر است ازانک   که شخص عقل تواند بآن رسید فراز
زبان ناطقه در وصف کبریای توام   گرفتم آنکه شود سالها سخن پرواز   ز صد یکی نشود گفته پس همان بهتر
که عرض حال کنم بیشت از ره ایجاز   امیدگاه بهنگام رحلتم ز جهان   که گوش جان شنود از نوای غیب فراز
ز اقتضای قفا ناگهم به پیش آید   طریق پرخطری نه در او رفیق و نه ساز   امید من همه آندم بلطف شامل تست
که رحم کرده بگیری ز من خیانت باز   همیشه تا که بود چرخ بی حقیقت را   جفا باهل حقیقت وفا باهل مجاز
چو صدقی آنکه بود مخلص حقیقی تو   مباد شاکی ز فلک دون نواز منّت و ناز

نظیرهٔ اوست

مرا غمیست ز دست زمانهٔ ناساز   که شرح آن نتوان کرد سالهای دراز   ز تاب آتش اندوه بیکران چون شمع
بغیر گریه ندارم میان سوز و گداز   براه وادی اندوه می روم شب و روز   چو آه با دم و دود و چو اشک با تک و تاز
برهنه بر صفت سیر مانده ام که سپهر   ربود جامهٔ خوابی که داشتم چو پیاز   چگونه است که بحاکم چگونه یکسان کرد
بزیر پای اراذل جهان سفله نواز   فسانهٔ غم ما را ندیده اند انجام   چنانکه دور سپهر و ستاره را آغاز
براه کعبهٔ مقصود چون توانم رفت   که از مغاک نشیبش عبیر سیم نواز   میان وادی گردون سرابگاه کشان
ز آب در نظر من نمیشود ممتاز   نشسته در دل چرخ غیور کینهٔ من   چنانکه در دل محمود مهر روی ایاز
چو نور دیده کسی را که پرورش دادم   دریده همچو سرشکم ز کینه پردهٔ راز   جمال شاهد مقصود چون توانم دید

که رخ نهفته ز من چون عروس حجله ناز   نه آسمان ستمکاره در پی اکرام   نه روزگار جفا پیشه بر سر اعزاز
ز بخت خویش ملولم که گر بخوان غلطم   بروی من نکند دیدهٔ ترحم باز   بقصد سینهٔ افگار من که صد چاکست
شهاب تیر خدنگست و تیر انداز   غم زمانه درین روزگار من دارم   بدین صفت که مرا نیست دیگری انباز
سه تار خلعت عمر مرا گسست مواز   زمانه کسوت عیشم مرا برید طراز   درین بلا که من دردمند غمناکم
نه فکر روزه توان بود و نه خیال نماز   مگر جناب پیمبر ز روی لطف عمیم   عنایتی کند و از غمم ستاند باز
رسول هاشمی آن سید عظیم الخلق   که آسمان نکند جز کمال او اعزاز   پیمبری که بجز در هوای روضهٔ او
همای سدره نشیمن نمیکند پرواز   کند افادهٔ حکم شریعت غرّا   حدیث روشن او در نهایت ایجاز
زجاجه خانهٔ لطف عمیم موهبتش   بسینه پوش مرقع رسیده پیکر ناز   ایمان وحی که بر دعوی رسالت او
همی دهند گواهی شواهد اعجاز   ز بیم محتسب شرع شحنهٔ غضبش   بغیر چشم بتان نیست در جهان غمّاز
درون مطبخ جود و سرای بخشش اوست   هلال نیمه قمر چتر و آسمان جبّاز   بپیش خلق جهان از وجود باوجودش
مشرّفست عوم در زمین پاک حجاز   ایا سپهر تأنی که در جهان کرم   زخوان نعمت لطف تو است معدهٔ آز
بقتل منکر شرع شریف تو ایام   باتفاق خلایق مرخص است و مجاز   بنعت ذات تو مرجاج چون شود مشغول
خدایرا که زمانی بحال او پرداز   همیشه تا که گل از پرده روی بنماید   بر آورند ز هر سوی بلبلان آواز
ستایش تو میان جهانیان بادا   چه بر طریق حقیقت چه بر طریق مجاز

قصیدهٔ شکوفه

چمن گرد چون چرخ اخضر شکوفه   شجر را بیاراست از سر شکوفه   چمن نوعروسیست کاراست او را
یکی لالهٔ لعل و دیگر شکوفه   چو در طلوع گل آمد غرورش   گل از نیست خورشید و اختر شکوفه
درخشد سراپای چشمش چو انجم   مگر هست نور منوّر شکوفه   سهیلیست گویی ز بس جلوه کردن
بانظار بینند کان هر شکوفه   نه بدی اگر با شفق نجم ثاقب   ببین لالهٔ سرخ و بنگر شکوفه
همه وجه بنهان خود کرد پیدا   ز دمهای باد فسونگر شکوفه   ازان وجه بالانشینی رسیدش
که از سیم باشد توانگر شکوفه   دمیده است پیش از گل سرخ آری   بود گل خور و شمع انور شکوفه

شجر در تحرک بود طرفه مرغی
بود حلهٔ سبز وی و معجر شکوفه
ز سر تا که تذکیر گویند مرغان
دهان و لب از شیر مادر شکوفه
کند رعشه پیدا ز بس تر مزاجی
بگردار نیکان محشر شکوفه
از آن آب رخ دارد و هم سپیدی
که رفتست از نقش در زر شکوفه
چو گل غنچه و خار پیکان و نیزه
که نارد بانجم فرو سر شکوفه
گهی در هوای سپر بازی افتد
که از حلهٔ سبز بستر شکوفه
نشان میدهد از خط یار سبزه
روان در تن سرو و جان در شکوفه
ز خورشید چهره مکن ارغوانی
بروی گل سرخ ساغر شکوفه
کند میل لاله چو بیند بخاکش
چو سوی عیشست رهبر شکوفه
شرف یافت بر چرخ باغ از طلوعش
دو صد زورق سیم پرور شکوفه
برون آید از آتش برق سالم

که ناخست بال وی و پر شکوفه
ز صابون برفست و از آب باران
بجامه بپوشیده منبر شکوفه
چو پیری که گیرد جوانی ببر در
بطفلی چو پیر معمر شکوفه
بود درکه باغ و قاری عنادل
که باشد همه سیم بی مر شکوفه
از آن وجه دادش صبا سیم بی عد
نبودند انداخت اسپر شکوفه
نشیند بباد و فرود آید از شاخ
نماید گهی لعب ششدر شکوفه
چو عشاق بر پای قد نگاران
خبر از رخ خوب دلبر شکوفه
چه خرم که کیشش بود همچو نرگس
چو بر سبزه شد سایه گستر شکوفه
همایون بطی بی بهار مرغزاری
می احمر مشک پرور شکوفه
سعادت چو دید از وطالع دهر
زمی از کواکب فزونتر شکوفه
ز بارانِ و برفست بی غم چو طفلی
بسان ابر آهم آذر شکوفه

چمن را همین در سر و بر چو حورا
که پاکیزه کرد دست خاور شکوفه
تو گویی که طفلست آلوده کرده
شجر را گرفتست در بر شکوفه
برون آورد نامهٔ روسپیدی
شجر جزو دانست و دفتر شکوفه
نه تنها چمن را که کار جهانی
که از گل بود مژده آور شکوفه
ز دست آنچنان دست در شاخ بالا
ببین تا چه دارد دگرگون شکوفه
گهی سازد از چتر گل کرده باشن
نهد سر بپای صنوبر شکوفه
مسیح نسیم بهاری دمیده
قدح بر کف و چشم مانند شکوفه
بی انجا بود خوشش که از شاخ افتد
کند باز خوان کبوتر شکوفه
اگر نیست ناهید اهل جهان را
اگر نیست خود سعد اکبر شکوفه
روان کرد بر آب مانند گردون
که ننگش از آب و آذر شکوفه
گهی چون کبوتر برقص است و بازی

گهی همچو بط آشناور شکوفه
از آن خوشش بر آمد و گر نه چو غنچه
بپای سر آل حیدر شکوفه
سلیمان محلی که در دور عدلش
بپای گل افتد بهم بر شکوفه
نبودی اگر صدر عالی او را
بود میوه اش لعل و گوهر شکوفه
نهال رجا را ز باران جودت
بر آید چو گل زرد و احمر شکوفه
شبیه گل چشم خصمت بود زان
ز باران گریه سراسر شکوفه
گر از مهر رای تو پروانه یابد
کند باغ آری منور شکوفه
برو تا کند سکه نام تو کرده
شد از بوی خلقت معطر شکوفه
باولاد خوش آمدی خیر مقدم

شکفتست و خندان همانا شنیده
فرو رفته بودی و مضطر شکوفه
فلک پایه نور الله آن کاهتمامش
بود ایمن از باد صرصر شکوفه
بسودای دیهیم او کرده هر دم
چرا از چمن شد مقدر شکوفه
تویی میوهٔ دلکش آن درختی
دمادم بود تازه و تر شکوفه
از آثار و انصاف عدل تو دارد
بهر تیر بارانست اسپر شکوفه
کند جز مدیح تو گر ثبت دفتر
بجز بدر شمع مه و خور شکوفه
بکاغذ چو آوردی اشعار شیرین
درم وار شمس مدور شکوفه
چو بر سپید آورد تیز جدول
بهار آرد آری برابر شکوفه

که آمد خدیو مظفر شکوفه
همه گرد آورد سیمش که باشد
بر آورد از اشجار بی مر شکوفه
چنان کز زمین بوسی او سلاطین
درم ریز بر تاج جبهر شکوفه
درختیست شاها سخایت که دایم
که او راست شبیر و شبر شکوفه
اگر سیم پاشی ازین دست بیند
نبات چمن را محقر شکوفه
کند جویبار دو چشم حسودت
ز باد خزان باد ابتر شکوفه
بود طبع تو جوهر از بکر فکرت
بیامیخت گفتی بشکر شکوفه
چو کافور که او را بعنبر برآری
کند تا ثنایت محرر شکوفه
چو نوروز تا هر شب از جرم انجم

کند گلشن چرخ اخضر شکوفه
باولاد باشی تو سرسبز و خرم
که نخل چنین راست در خور شکوفه

قصیدهٔ مولانا امیدی قدس سره

کنون کز سر و پای صنوبر
کشد مرغ مرغوله و لاله ساغر
ویقان همه کف زنان پای کوبان
مرا پا بگل مانده و دست بر سر
فکندست گل آتش اندر گلستان
گرفتست بلبل مزاج سمندر

مرا لاله داغ بر سینه داغی مرا سبزهٔ باغ بر سینه نشتر رخم زعفرانی سرشک ارغوانی
دلم پاره پاره بشکل صنوبر چو نخل خزان دیده گر چهره زرد دم ورم دیده چون ابر نیسان بود تر
ازانم چه غم چونکه رخشان سهیلی کند روی زرد دم چو یاقوت احمر وزینم چه پروا که تابنده نجمی
بیک پرتوم چهره سازد منور چه مسعود نجمی که سهم سعادت رسد از کمانخانهٔ او باختر
چه فرخ سهیلی کز آثار فیضش گدا سرخ روتر بود از توانگر نه چون مهر بخشد کسوفش کسافت
نه چون ماه سازد خسوفش مکدر سحاب جوشاب بحار سخایش بیک قطره صد بحر انگیزد از بر
اگر بر جماد افکند سایهٔ لطف روان خاره چیزی شود خاک عنبر وگر بر نبات از نهیب آورد روی
کند گربهٔ بید قصد کبوتر زهی شحنهٔ خلق جان پرورترا شده ملکتهای آکه مسخر
چه خلق عظیمست یا اعظم الله چه ملک کبیرست الله اکبر خرد در نوردیده ارض و سما را
درج بر درج گشت کشور بکشور بر و گشت روشن در آفاق چون نوح مهی سایه گستر گلی سایه پرور
نه در هشت اورنگ این کاخ نه توست نه در هفت اقلیم این دیر ششدر کند وصف جود تو زر بر کف گل
چو تسبیح حصبا بدست پیمبر کجا گل دهد بوی تو بوی یوسف نیابد ز پیراهن هر برادر
بی زینت و زیور بزم هر که نشینی بکرسی و بر سر زنی پر بود بر سران برترا طرفه مرغی
که او با سلیمان بود سایه گستر سلیمانی و از پری با تو خیلی همه با خط و خال و زلف معنبر
چه خیلی پری لشکری از ملائک خط و خال ایشان سپاهی لشکر تو آن جم که در بزم عشرت نشینی
بکف ساغر آری و ساقی برابر نه چون خضر جویای آب حیاتی نه محتاج آیینهٔ چون سکندر
خوشا ساعت دلکش بزمگاهت قدح بر کف ساقیان سمنبر بود دوس می یا بدا تا دران بزم
که حوران بپاکان دهد آب کوثر نهو رأیت بهار اندیشه صدره هلال فلک بر نعال تکاور
تفاوت نیاید جوی زیر و بالا بود طابق النعل بالنعل یکسر مهش باد مهره هلالش اناقه
کمر بندش از کهکشان زنگش از حور تو با خود و جوشن ز بالای توسن چو بر خیل دشمن شوی حمله آور
جهان خواست کز موج خیز حوادث کند غرق کشتی چرخ مدور بتدبیر بر بست ملاح رایت

بر او تا دگر دو زبان را چو لنگر سر خصمت افکند گردون و آنکه نهادت ز اقبال بر تارک افسر
که اول بود شاخ بی بر شکسته نهال برومند سرسبز خوشتر فلک در رکاب تو پیکر که گوید
که بودش با سینهٔ بر بی سر حسود ترا سر ز دار دو دار دود چو دیدت که کشتی بر اعدا مظفر
به بتخانهٔ آزر افتاد آتش که گلزار شد بر خلیل الله آزر جهان همچو جوهر بتیغ تو قایم
که نبود عرض قایم الا بجوهر مقیم حریم ترا سر نگنجد که سایه کند بر سرش چتر قیصر
جهان داورا طبع زینت گر من که بر بست بر شاهد شعر زیور ز مشوم عرض وصف خلق تو باشد
نه چون دیگران سازمش آلت جر کلامم بنظم گهر خود چه ماند که اعجاز دیگر بود سحر دیگر
ز آلودگیهاست طبع منزه ورت نیست این دعوی از بنده باور گواهی دهد زادهٔ بکر فکرم
چو عیسی مریم بپاکی مادر بر آراسته مشاطهٔ فکرت من چو صورتگر خانهٔ چین دو پیکر
دو نخل جوان میوهٔ هر دو شیرین دو سرو روان قامت هر دو دلبر دو ناسفته دُر هر دو را وقف سفتن
دو دوشیزهٔ هر دو را میل شوهر بنام تو شان عقد بستم اگر چه روا نیست در عقد واحد دو خواهر
چون این نام مسعود باد امیدی بران طرفه دایا دو این تازه دختر الا تا زند زهره ساز عروسی
برین کاخ زرکار فیروزه منظر عروس طرب تنگ بادت در آغوش
ز شام ازل تا دم صبح محشر

قصیدهٔ خواجه حافظ قدس سره

سُلیمی منذ حلت بالعراق اُلاقی من نواها ما اُلاقی الا ای ساربان محمل دوست
الی رکبانکم طال اشتیاقی درونم خون شد از نادیدن دوست الا تعساً لایام الفراق
خرد در زنده رود انداز و می نوش بگلبانگ جوانان عراقی بساز ای مطرب خوش خوان و خوشگوی
بشعر فارسی صوت عراقی جوانی باز می آرد بیادم سماع و چنگ و دست افشان ساقی
می باقی بده تا مست و خوش دل بیاران برفشانم عمر باقی بیا ساقی بده رطل گرانم
سقاک الله من کأس دهاق دمی با نیکخواهان متفق باش غنیمت دان امور اتفاقی

رعينا العشب في مرعى حماكم / حماك الله يا عهد التلاقي / مضت فرص الوصال وما شعرنا
وانی الآن في يمن الفراقي / عروسی بس خوشی ای دختر رز / ولی که که سزاوار طلاقی
مسیحای مجرد را برازد / که با خورشید سازد هم وثاقی / نهانی الشيب من وصل العذارا
سوی تقبیل وجه واعتناقی / دموعی بعدکم لا تحقروها / فکم بحر جمیع من السواقی
وصال دوستان روزی ما نیست
بگو حافظ غزلهای فراقی

کمال راست

ابتدای سخن آن به که کند اهل کمال / بثنای ملک الملک خدای متعال / پادشاهی که به پیرامن جاهش نرسد
از ازل تا ابد وصمت نقصان زوال / بر در بار جلالش نبود جای نشست / شهریاران جهان را بجز از صف نعال
در حریم ملکوتش که ملک راه نیافت / عقل و حس را مجالست که یابند مجال / آهنین پای چو پرکار شد وهم نرسد
بیک اندیشه در آن دایره الا بخیال / هست در چشم همه ناقص و معتل التعیین / هر که مقرون بچنین ذات کند شبه و مثال
قدرت اوست که پرورد بشیرین کاری / طوطی ناطقه را در شکرستان مقال / حکمت اوست که پروانه دمی داد بعقل
تا نهد شمع هدایت بشبستان ضلال / گر بخوان عقل آیت حمدش بر کوه / با همه سنگدلی ناله برآید ز جبال
پیش اصحاب یقین بردن نامش بزبان / هیچ جانست که با تشنه لبان وصف زلال / برده زآیینه دل خفهٔ او رنگ حزن
رفته از گوشهٔ خاطر غم او گرد ملال / هیچ بر دمرغ ز جا جلوه کنان شاخ بشاخ / در هوای چمن رحمت او فارغ بال
گر شهادت بنویسیم بکلک طبعی نفس / دال خود بر کجی هیئات خود باشد دال / یارب آن دم که بسیلاب اجل خانهٔ عمر
بپذیرد خلل و تن نشود از غم چو هلال / بچراغ رخ آن ماه که برد از بچرخ / سقف قندیل زراندوده ز نور جمال
بکمالات محمد که بحق یافته اند / چار یار از شرف صحبت او عز و جلال / که از انجا که عنایات خداوندی تست
نظر رحمت خود باز نگیری ز کمال / شده از ساقی لطف تو جهانی سیراب
همچنان بحر کرم موج زنان مالامال

ترجیع بند خسرو دهلوی

ای غیرت

ای غیرت مهر و خجلت ماه / آه از غم اشتیاق تو آه / انگاه نمودی و ربودی
بنمای رخت نموده ناگاه / بی روی تو صبر کردن از من / امریست محال یعلم الله
من زان توام اگر بد و نیک / گفتیم حدیث و کرد کوتاه / چون من نشود بهیچ تدبیر
هر قصه که فاش شد در افواه / ای باد برو نهان بگویش / هان تا نشود رقیبش آگاه
چون فرصت آن بساط یابی / از لفظ منش بگوی کای ماه / تا چند کشم غم فراقت
خون شد دل من در اشتیاقت

انچه از غم تست بر دل زار / چون طعنهٔ دشمنست دشوار / هم طعن حسود و هم غم هجر
دل میکشد از رقیب ناچار / چون دیده بدید کردش اعلام / خود رفت بدام شد گرفتار
با این همه شد دلم که دردت / بهتر ز دعای خیر بسیار / یکبار بلطف اگر بخوانی
دلرا که بسی کشید آزار / کاریست ترا فتاده با دل / بیچاره من غریب بی یار
تا چند کشم غم فراقت / خون شد دل من در اشتیاقت

بیمارم و وصل تست درمان / درد تو نشد پدید از تو پنهان / با مرحمت تو کرده ام خو
وز تست امید لطف و احسان / شکر شب وصل تو نگفتم / درمانده شدم بروز هجران
مپسند که خوار و زار گشتم / ای در نظرم عزیز چون جان / تا کی باشد چو چین زلفت
حال دل زار من پریشان / گیرم نکنی حدیث با من / یک غمزه ز چشم تیز نتوان
هر چند نمی کنم شکایت / انصاف بده مرا کزین سان / تا چند کشم غم فراقت
خون شد دل من در اشتیاقت

ای غمزده همچو من هزارت / شد دیده سپید از انتظارت / از خانه برون خرام تا من
بینم نظری بره گذارت / ماهیست که ای مه دو هفته / یک روز ندیده ام سوارت
با تیر و کمان سخت بازو / کس نیست حریف کارزارت / با این همه روز دست سیمین
شد صید دلم باختیارت / وقتیست اگر بر غم دشمن / از وصل خود دمی بشارت

تا چند کشم غم فراقت   خون شد دل من در اشتیاقت

ای روی تو بر آفتاب ثانی   وصل تو نهایت امانی   دارم ز تو التماس فیضی
زان رو که باقتاب مانی   در یک نظر تو مختصر شد   مجموع مراد این جهانی
شیرین سخنی بگوی با من   ای خسرو ملک کامرانی   تا کی دهدم دهان تنگت
از بهر جواب لن ترانی   امروز که یافتند فرصت   از وصل تو بنده کان جانی
معذورم اگر بخاطر آید   از غایت عجز و ناتوانی   تا چند کشم غم فراقت
خون شد دل من در اشتیاقت

دست از دل خویشتن بشوییم   کافتاده چنین ز دست اویم   فریاد ز دل که همچو طفلان
معذور کند برنگ و بویم   تو عاشق صادقم مپندار   کز در طلبت بسر نپویم
اکنون که بجان شدم گرفتار   چاره نبود ز جست و جویم   گفتی که مراد من فراقست
بس کردم و بعد ازین نگویم   تا چند کشم غم فراقت
خون شد دل من در اشتیاقت

قصیدهٔ مولانا امیدی قدس سره

ای سواد تو برخ ایام خال عنبرین   غیرت فردوسی و رشک نگارستان چین   پیش درگاهت گشاده نامهٔ ام الکتاب
زیب ایوانت نهاده نسخهٔ خلد برین   آستانت را بخشت سیم و زر شد احتیاج   زانکه بر شان آنچنان میخواست خوش اینچنین
کارفرمای طبیعت همچو مزدوران کار   بر زده دامان بیرون کرده است از آستین   خشت سیمین مه و خشت زر خورشید را
بسته بر گردون و بالا برده از بهر همین   صحن بستانت بهشت و گلکشت جوی آب   کاندران باد صبا افشانده برگ یاسمین
از چهار ارکان و از سبع سموات طباق   نردبانی گر کند ترتیب عقل دوربین   ناید از دستش که پا بر گوشهٔ بامت نهد
گر شود آن سبعه اش سبعین و آن چار اربعین   زان بچشم خلق شیرین که ابنای بهشت   جای آب اندر گلت آمیخت شیر و انگبین
چند گاهی گر بجای کعبه اش سازد مقام   پرورد ام القوی در بطن خویشتن چون جنین   بهر خاتم بندهٔ جاهش فلک بر میکند
شام شکل آبنوس و روز رنگ انگبین   ساکنان روضه را دیدم کنار حوضه اش   کان زلال خضر میخورند و میگفتند این

ان فی جناتنا عینا تسمی سلسبیل   انها ملح اجاج منذ ما معین   بر کنار جویبارش کان بود انهار خلد
جام مالامال بر کف ساقیان نازنین   هر کرا دامن کشان جام شراب میدهد   نقل می بخشند از لب لذة للشاربین
ساختش چون روضهٔ رخسار خوبان سبز خیز   منظرش چون مردم اهل نظر مردم نشین   عقل با چوخ برینش داده نسبت بارها
کاین شرف دارد بران یا آن شرف دارد برین   آن محیط سبع سیاره مدار فوق تخت   وین مدار هفت کشور مرکز دنیا و دین
در شمال آن بود قطب شمال منزوی   در یمین این مجاور گشته اصحاب الیمین   آن ز کوکب جای و اینجا منازل فتح
کوکب سعد اختر مسعود نجم داد و دین   آسمان فخر و رفعت کامران بحر و بر   تو امان فتح و نصرت قهرمان ماء و طین
چون شود در روضهٔ فرزانگی فرزین صفت   پادشه دارا شکوه و داد گستر بهمنین   نجم مسعود دست و با او سعد اکبر را قرین
کوکب مسعود است و اورا نیر اعظم قرین   پشت ملک شاهی از بازوی انصافش قوی   همچو دین احمد از تیغ امیر المؤمنین
دشمن آتش نهاد و باد سیما گو بیا   بر سریر کامرانی چون سلیمانش ببین   مرغ بر سر سایه گستر هور بر در تحفه بر
تخت در تحت تصرف ملک در زیر نگین   گرد ایوان جلالش کرده حصن آنچنان   کآسمان گرد دیبایی گرد آن حصن حصین
چون سماوات البروج احصنی و بر هر برج او   هندوی هر شب چو کیوان بهر پاسش در کمین   ای جهانرا داد و دانش برد از نقش جهان
از پس طرف نجف چون پا بگردانی ز زین   جای آن دارد که گویند از علو مرتبت   تا توی آمد شد جبریل خیر المنزلین
زایر آن روضه را منزل بود جنات عدن   هذه جنات عدن فادخلوها خالدین   دیدهٔ آبای علو قرة الاعین چو تو
کاینچنین نور سر افرازش نیاید از جبین   در جهان هرگز نوبده تا بنات کاینات   مینهد اندر کنار دایهٔ دولت چنین
روز هیجا گر پی صف مبارز خشمناک   در فراز شهب تازی بر جبین افکنده چین   تیر گاهی بر زمین آری و که بر آسمان
کرده باشی با زمین و آسمان آهنگ کین   از نهیب آب گردد زهرهٔ شیر فلک   ذرهٔ زحمت رود تا مهرهٔ گاو زمین
معجز موسی در اثبات سر افرازی او   گرچه هر یک بوده پیش عقل برهان مبین   کی ز رفشان بود چون دست تو بیضا جبین   او
کی چو رحمت داشت ثعبانش زبان آتشین   تیغ تو میغی بود از خون دشمن آبدار   تیر تو مرغی ز شخم خصم گشته دانه چین
روز رزم کینه جو با سپاهت فی القتل   گر شود در روح الامین لشکر کش روی زمین   بر شود آن روز چون روز قیامت از دو صف
غلغل و غوغا بدرگاه امان الخایفین   القتال و القتال از عسکر منصور تو   الامان و الامان از لشکر روح الامین
دو کف با دل چو بر سایل گشایی با نشاط   نقد کان اندر یسار و حاصل یم از یمین   بهر ایوانت که باشد کعبهٔ معجز نمای

کرده ترتیب لباب فکرت سحر آفرین در رواق این کهن ایوان چو خواهم مدح تو قدسیانم از فراز عرش گویند آفرین•
نوعروس کشور آن کاخ و نظم دلکشم• بهر گوش و گردنش آویزهٔ در ثمین گرچه سلمان دندی و دلشاد را مداح بود
انوری میگفت مدح سنجر و طغول تکین سنجر و طغول تکین آن هر دو سلطان بزرگ دندی و دلشاد خاتون هر دو بانوی مهین
تیره شان در دست به بودی زابیات بلند سرمهٔ شان در دیده به بودی اشعار گزین رتبهٔ اعجاز من یابد کنون اشعار را
تا شود مدح قبول طبع ممدوحی چنین نکته سنجان دگر را نیست رو زطبع من شیر بر می را نباشد قوت شیر عرین
هر که ابجد بست بسم الله اینک گو بیا پنجه در سر پنجهٔ من افکن و خود را ببین ور شکم خواند نه شیر بیشه خصم از روبهی•
میکنم اثبات این معنی به برهان مبین حق زور پنجهٔ حیدر که شیر ایزد است کاندرین دعوی محقم و اندرین معنی امین
گرچه صبح اولم کاذب شمارد مدعی پاک و صادق حجتی دارم چو صبح اولین مدعی را گویم آری من سگی بودم ولی
شیر گشتم چون شدم منظور نجم داد و دین ای بحسن یوسفی مشهور دور از خدمتت• عینه بود دست حالم حال یعقوب حزین
بی جمالت تیره شد چشم جهان بین از اسف• وز فراقت بر لب آمد جان غمگین از انین بو که از بغداد باد آورد و روشن شود
قصهٔ یعقوب هجر و بوی پیراهن یقین تا بود بر طارم اعلی مدار مهر و ماه• تا بود در جنت المأوی قرار حور عین
مهر و مه در مجلسات تابان مصباح منیر• حور و عین در مجلست ساقی بکاس من معین نجم مسعودت گریزان تا دم صبح قیام•
بالنبی واولاده والطیبین الطاهرین

قصیدهٔ امیدی قدس سره

عامل مهر چو از نو فکند طرح عمل• فاضل روز شود عامل تحویل عمل• تا حمل را ابن مهر بریزد ز لبان
میل اعلی نکند طفل نبات از اسفل• سبزه نورسته و در کار که سبز در جنت گل گل از مهر برد چون زر تر محل•
کوه آن خاتم صد پاره که دی داشت بروش ابرهٔ آبی ابریشم شده امروز بدل لعل پوشیده رخ کاه زمرد بگشود
صبح صادق چو بر آورد سر از دامن تل• صحن بستان بمثل صفحهٔ تقویم نوشت کرده بی ریحش مستخرج خورشید حمل
جوی هر سو بدل جدول تقویم بود کلک سنبل قلم سرخ و سیاه جدول• نگران نرگس ازان ماند که از خواب گران
چشم ناشسته مبادا ریخته بیش زبغل• شاهدان چمن از سبزه بیاراسته خط ورشگوفه همه مالیده جبین را صندل•
شاهدان بنشسته و می گلگون شنود• جلسوا خیر جلوس علوا خیر عمل• پای خم گیر و لب جوی در آغاز بهار•

ابر

دست و پا باز کش از ز تنور و منقل• تا بجای نزند باد صبا شب در باغ نرگس و لاله فروزند بصد جا مشعل•
غنچه بنمود زر شاخ گل افزود بلی• زر زیادت شود آنرا که بر آید دنبل• بچکد قطرهٔ خون کایدش از دست برون
ارغوانرا نه باندام کشد اکحل• وانچه فصاد بهارش بچکاند از باد لاله چون خون سیاه دوش کند در مکحل•
باشد از برگ شکوفه بخلاف معهود نوجوانی درخت آخر و پیری اول گوش تا گوش بیابان همه پوشند حلی
دوش تا دوش گلستان همه پوشند حلل باغ را انجمن ناز بود این مجلس• ابر را محفل ایثار بود این محفل•
یا مگر ساخت بار و کف میرست که است یکی از باغ مثال و یکی از ابر مثل نوبهاری که نهال چمن تربیتش•
همه ارباب هنر باشد و اصحاب دول گل بستان بنی فاطمه عبد الباقی• کاید از نکهت او بوی نبی مرسل•
انکه در قسمت روزی کف دستش کافیست دست و پا کرده بیان نادر و اسباب دغل پایهٔ رایت او پایهٔ جاه و جلال
سایهٔ دولت او سایهٔ ملکست و ملل• خبر لطف تو گر باد بگلها ببرد نقل او نقل جمیلی برد از طبع جمیل
بر نبات ار دهنت تنگ شکر بگشاید حقهها برکند از شکر فایق جبطل• حکمتش را بود آن رتبه که از روی قیاس
که شود هیئت افلاک و عناصر مختل• فکر این ربع مربع بکند ز آغاز طرح این چرخ مجرد فکند بر ز اول
ای کشیده علم و کاری اقبال خرد نه باینجا آل و نه با ارباب جدل• کف دست تو در کشور ما لایخفی•
سر کلک تو که مشکل ما لاینحل• شب گون بر تخت زمرد چو گل آفتی ثقفا وز دو بازو فکنی بر سر بالین هیکل
میکنی بر دو مه چارهٔ بکهاله محیط میکشی گرد دو گلزار دو سیمین جدول سایه بانان تو چون قوس قزح چتر حنر
بسته از بهر تجمل بسر دوش حمل• آسمانست و یا پارهٔ خورشید روان یا جنیبت کش تو بر سر تل رانده کتل
گر فلک راست بود با تو شود دشمن راست ور بتو کج نگرد کرد و چشمش احول خیل مرغان او با اجنحه از باغ بهشت
بهر فیض که شود صبح چو شبنم منزل بی هم سوی گلستان جمالت آیند• همچو سوی چمن از منجله زنبور عسل•
در رفوکاری پیراهن گل رشتهٔ مهر بی سر سوزن رای تو نیابد مدخل نه جدایی زمانیست زمان ملکست
که ازل ماضی آنست و ابد مستقبل• بخت بیدار ترا میرسد آواز بگوش• شب بهار چاکری پاک نهد پای زحل•
چمن آرای گلستان جهان جل جلال چهره بر داز نقاب و برقضا عز و جل نقش نوبست نهال چو تو در باغ وجود
نکشیدست چو تو صورت از کلک ازل• نور جاه تو نتابد ز جبین دگری• آتش طور تجلی نکند از مشعل•

اي ملکِ رتبه بدوران توام درد دلیست   که بپایش نتوان جز بتفاصیل جمل   لیک کی نه کنمش خبر دران خواهد بود
که کلامم بود از جملهٔ ما قل و دل

مثمن مولانا بیکي

اي مه که جهانی بجمالت نگرانست   وز عشق تو هر گوشه یکی جامه دَرانست   لعل تو دواي دل خونین جگرانست
خاک قدمت افسر زرین کمرانست   بالات بلاي دل صاحب نظرانست   روي تو چو آینهٔ بی بصرانست
زنهار که قطع نظر از بی بصران کن   رخ را خود آینهٔ صاحب نظران کن

پنهان ز تو عمریست که از درد بجانم   وز درد نهانی بامژهٔ اشک فشانم   از بس که ز حد میگذرد درد نهانم
شب خواب ندارد کسی از آه و فغانم   با این دل پر درد اگر زنده بمانم   پیداست که از عشق تو رسواي جهانم
دریاب مرا چون شدی از درد دل آگاه   مگذار که رسوا شوم از درد تو ناگاه

یعنی ستم از حد مبر و ترک جفا کن   بگذار ستم شیوهٔ بیداد رها کن   اندیشه ز پیش آمدن روز جزا کن
بگذار جفا روبره مهر و وفا کن   از درد بجان آمده ام فکر دوا کن   تدبیر منِ دلشدهٔ بی سر و پا کن
گر دم بتو اظهار غم و درد نهانی   بیدار دلم شاد بهر نوع که دانی

بشنو سخنی از منِ فرده آزار دل من   اندیشه کن از آه شرر بار دل من   کو مست ز سوداي تو بازار دل من
مگذار که از دست رود کار دل من   بسیار شد از غصه فزون بار دل من   یکدم نشدی مونس و غمخوار دل من
دل را بجه در راه وفاي تو کنم شاد   وز دست غمت چون نکنم ناله و فریاد

زین بیش بسی مرحمت و لطف نمودی   وز مهر بحالم نظر لطف گشودی   هر لطف که کردی بدلم مهر فزودی
وز آینهٔ خاطر من زنگ زدودی   حاصل که بکام من سودازده بودی   تا دل ز منِ بی دل و دیوانه ربودی
دل بردی و خود را بسر ناز گرفتی   از غمزدهٔ خویش نظر باز گرفتی

در دایرهٔ عشق ز خوبان جفا کیش   بیداد ز اندازه برون جور ز حد بیش   بود آن همه را کوشش بگفتار بد اندیش
هر لحظه بدل خوردم از آن طایفه صد نیش   با آنکه بجان آمدم از درد دل ریش   اظهار نکردم بکسی درد دل خویش
خود را بخیال همه پرداختم آخر   آن طایفه را از نظر انداختم آخر

گفتم تو مگر شوخ جفا کار نباشی   همچون دگران در پی آزار نباشی   پی در پی آزار منِ زار نباشی
بدخواه اسیران گرفتار نباشی   از زره نیروي همره اغیار نباشی   پیوسته چو گل همنفس خار نباشی
چون نیک بدیدم ز همه خام تری تو   بدخواه و جفا پیشه و خودکام تری تو

روزي که بدام غم عشق تو فتادم   بیداد و جفاي دگران رفت زیادم   نی خاطر خوش ماند و دگر نی دل شادم
بر روي خود از غم در اندوه گشادم   جان بر سر کار غم عشق تو نهادم   روزي بجبین بود که من دل بتو دادم
تا دل بتو دادم نفسی شاد نگشتم   وز محنت و غم هیچ که آزاد نگشتم

بیدادگري مثل تو در چین و خطا نیست   کافر بچه در دل تو ترس خدا نیست   کار تو بجز سرکشی و جور و جفا نیست
گر بر کنم از مهر تو دل شرط وفا نیست   پیمان شکنی مثل تو اي شوخ بجا نیست   صد درد بدل دارم و امید دوا نیست
خون جگر از دیده روانست بر و یم   بیش که روم درد دل خود بکه گویم

من درد تو دارم تو دواي دگرانی   وز شربت لب روح فزاي دگرانی   افروخته رخ شمع سراي دگرانی
یعنی سبب برگ نواي دگرانی   چونیست که دایم بر ضاي دگرانی   من بهر تو غمگین تو براي دگرانی
از غم بره عشق تو چون خاک شدم پست   یکبار نگفتی که مرا غمزدهٔ هست

هر سو بتمناي وصال تو دویدم   بسیار دویدم بمرادي نرسیدم   هرگز گلی از گلشن وصل تو نچیدم
با آنکه گل روي تو بسیار ندیدم   از مدعیان خواري بسیار کشیدم   خو کرده بهجران طمع از وصل بریدم
برکنده دل از چاشنیٔ ذوق وصالت   بنشستم و خوش میگذرانم بخیالت

تا کی بود از غصه در ایام جوانی   دور از گل روي تو مرا چهره خزانی   بر خویشتن آتش زده از سوز نهانی
چون شمع کنم شب همه شب اشک فشانی   با آنکه چه بر من دل سوخته دانی   اوقات کنی صرف بیارانی زبانی
بنشین بکسی کز دل و جان یار تو باشد   تا عمر بود یار و فادار تو باشد

این بوالهوسان را ز غم عشق خبر نیست   وز مهر و وفا در دلشان هیچ اثر نیست   در طینتشان از گهر هیچ اثر نیست
این بدگهران را خبر از فیض اثر نیست   اینست که گفتم بخدا چیز دگر نیست   اکنون ز من این حرف ترا باور اگر نیست
آن نیست که ظاهر شودت عاقبت کار   زنهار که سر رشتهٔ این قصه نگهدار

فردا که ترا خوبی رخسار نماند وز کوکبهٔ حسن تو آثار نماند خوبی ترا گرمی بازار نماند
بر گرد تو غوغای خریدار نماند یاری ده و وفاداری اغیار نماند غمخوار تو جز یار وفادار نماند
بنگر که ترا مونس غمخوار کجاست
امروز ببین یار وفادار کجاست

قصیدهٔ [illegible] نظامی

چون مهتر خور در چمن زد خیمهٔ نیلوفری آمد صدای سوی من از طبل چرخ چنبری کای ساقی گل چهره خیز در جام زر یاقوت ریز
کز باد صبح مشک بیز شد کوه و صحرا عنبری زاکسون و زربفت و سه رنگ در باغ چون نطع در نای خود طوطی چنگ قند آور از خنیاگری
دوران غم در انقراض عالم رهید از انقباض گلگون صحراجی در ریاض از خنده با کبک دری با این که فوائش سحر گسترد نشاد روان زر
کاید دهر زاقبال خور سلطان عبد اکبری من در سواد این الم سرگشته مانند قلم در بنجهٔ تقلیب غم مجبور شکنج دفتری
با کاه آن خورش ملک سر کرده بیرون از فلک کفت ای تو دایم چون سمک در بحر ظلمت سر سری رو ز آفتابی رو متاب کز فیض او روید سر آب
از صلب جار العلا با فخر زخار کلبرک طری آن آفتابی کز علو دارد کمال نور ماه زر کیمیای مهر او قلاب گردون جوهری
آن والی والا گهر شمس اعتدال اکبر فر می بخشد از عین نظر بر خاک زر جعفری یعنی مه بدر تمام مخدوم محمود انتظام
کز خاص آبا رتبش نسبت عام نبود تخت سکندری بزم ملائک رزم او برق سبک و عزم او صمصام احمد حزم او یا ذوالفقار حیدری
از رخش وی برد پدید به گردون عیار ماه نو پرواز آن خور کوکبه مثل همامیمون پری از علم او بیل و پلنگ کرده به یک منزل درنگ
فغفور شب فارغ ز جنگ با صبح زرین مغفری از مهر او کین آن سرفراز دارد بجا اش از امتیاز مریخ نبود اهل ساز زهره نکردد خنجری
روح از دمش یابد فتوح هر دم ز عهدش عمر نوح فایض مدام از راح روح دوران برندش ساغری بر ستیان و اهل صبر بر مؤمن خمار و کبر
فیض کفش یا ننده ابر نی چون بهشت کوثری خلد از درش یابد ثبوت در باغ قدرش تیره توت با آشیانی عنکبود در نزد قصر قیصری
حق در کلام آن فرید معجز بیانی آفرید از مفتی حکمت چو دید در سلک اصول رهبری بدگو ببرد کو لسان کاهل ذغاشن بود آن
زنوا نزیبد در میان سیف خطیب منبری نی از ثنای آن سینه هر تیره دل را روشنی هر گز بداند کلخنی آیین رسم سروری
چشم رمد کیرا ز حد از مهر او بیش می‌رمد حقاکش را نبود مدد از تاب شمس خاوری نبود ز قهرش یکنفس بر جان عدو را دسترس
چون بر زند مسکین مگس در پیش باد صرصری یا رب چه گویم بر رهی اکه کن آن شه را گواهی می زیبد از بینا رهی حیدر خوی قنبری

گر یکدم آن روشن ضمیر گردد ظهیر این فقیر در طور و در خور دو ظهیر باشم بطبع انوری کلکم بوین وصف بلند جویی مرکب شد و قند
الحان او جلت فکند بر طوطیان شکری بر دم به بحر روح بی رویم چو ماهی گشته جی هست آن زلال لطف وی در نظم این جان پروری
بنشین کنایی با ادب در پیش آن عالی نسب بسیار گویی کم طلب مکشا لب اداری دانشوری از ساوی کردم زنیم لا الیم از آن خلق عظیم
آری ز اعجاز کلیم عاجز نشود افسونگری مدح خود آن حسن جهان زیبا کند بی قیل و قال زیرا جمال با کمال مستغنیست از زیوری
یا رب همای همتش بادا رجناح رفعتش همچون دعای دولتش بر آن بر اوج برتری باشند بر او رنگ دول پاکی مبرا از ذلل
چون آفتاب باشد رحل از طالع نیک اختری

مرثیهٔ محتشم برای برادرش عبد الغنی گفته

ستیزه گر فلکا از جفا و جور تو داد نفاق پیشه سپهرا ز کینه ات فریاد مرا ز ساغر بیداد شربتی دادی
که تا قیامتم از مرگ یاد خواهد داد مرا بگوش رسانیدی از جفا و رفیق که رفت تا ابدم حرف عافیت از یاد
در آن آتشم از تاب کو سموم اجل که ذره ذره دهد خاک هستیم بر باد نه مشفقی که شود بر هلاک من باعث
نه همدمی که کند در فنای من امداد نه قاصدی که ز مرغ شکسته بال دلم برد سلام بر آن نخل بوستان مراد
سرم فدای تو ای باد صبحدم برخیز برو بعالم ارواح از این خراب آباد نشان گم شدهٔ من بجو ز خورد و بزرگ
سراغ یوسف من کن ز بنده و آزاد بجلوه گاه جوانان پارسا چو رسی ز رخش عزم فرود آ و گریه کن بنیاد
چو دیده بر رخ عبد الغنی من فکنی ز روی درد بکن از زبان من فریاد بگو برادرت ای نور دیده داد پیام
که ای ممات تو بر من حیات کرده حرام

دلم که میشد از ادراک دوری تو هلاک تو خود بگو که هلاک تو چون کند ادراک تو خورده ضربت مرگ و مرا بر آمد جان
تو کرده زهر اجل نوش و من ز درد هلاک بخاک خفته تو از تند باد فتنه چو سرو بباد رفته من از گرد باد چون خاشاک
گر از تو بگسلم ای نوبهار رشتهٔ عمر به تیغ کین رگ جانم گسسته باد چو تاک با آتش دل خود سوختن چو ممکن نیست
همیشه میکشم از سینه آه آتشناک اجل چو جامهٔ جانم غبید در پی تو دریغ هوس بعبث میکنم گریبان چاک
ز آب دیده بخوناب اشکم آلوده کجاست برق اجل تا مرا بسوزد پاک روا بود که تو در زیر خاک باشی و من

سیاه پوشم و بر سر کنم ز ماتم خاک چرا تو جامه نکردی سیاه در غم من
چرا تو خاک نکردی بسر ز ماتم من

چرا ز باغ من ای سرو دلستان رفتی مرا ز پای فکندی و از میان رفتی کدام شاخ بچشم آمدت ز باغ جنان
که بیدرنگ ازین باغ و آشیان رفتی ز دیدهٔ فلک ای یوسف دیار لقا چرا بعصر بقای برادران رفتی
بچشم و روی تو چشم قبیله روشن بود بچشم زخم غریبی ز دودمان رفتی کمان نبود که مرگ تو بینم اندر خواب
مرا بخواب گران کرده بی‌کمان رفتی دریغ قصهٔ تر انیست حسرتی که مراست اگرچه با دل پر درد از میان رفتی
مراست غم که شدم ساکن جحیم فراق ترا چه غم که بسوی روضهٔ جنان رفتی ز رفتن تو من از عمر بی‌نصیب شدم
سفر تو کردی و من در جهان غریب شدم

بجایی ای گل گلزار شادمانی من کجایی ای ثمر نخل زندگانی من ز دیده تا شدی ای شاخ ارغوان نهان
بخون نشاند مرا اشک ارغوانی من بیا ببین که فلک از غم جدایی تو چه آتشی زده بر خرمن جوانی من
بیا ببین که چه سان بی بهار عارض تو بخون دل شده تر چهرهٔ خزانی من خیال مرثیه‌ات چون کنم که رفته بیاد
متاع خرده‌شناسی و نکته‌دانی من اجل که خواست ترا جا ستاند از ره کین چرا نخست نیامد بجا ستانی من
ز شربتی که چشیدی بده مرا قدحی که بی وجود تو تلخست زندگانی من ز بس بشستم همه کس پا کشیده جز غم تو
که هست تا ابدم مرگ یار جانی من ز دوریت چو نمردم چه لاف مهر زنم که خاک بر سر من باد و مهربانی من
چو مرگ همچو تویی دیدم و ندادم جان زمانه شد متحیر ز سخت‌جانی من که هر که جان رود ش زنده کی تواند بود
چراغ مرده فروزنده چون تواند بود

کجاست کام دل و آرزوی دیدهٔ من کجاست نور دو چشم رمو رسیدهٔ من گزیده اند زمن جمله همدمان دوری
کجاست همدم یکتا و برگزیدهٔ من کجایی ای قد رانداز من که دور از تو شکسته همچو کمان قامت خمیدهٔ من
کلی که میدمد از گلستان ببوی تو رفت کجایی ای گل خوشبوی نو رسیدهٔ من فغان که از قفس سینه زود رفت برون
چو مرغ روح تو مرغ دل رمیدهٔ من امید بود که روز اجل رود در خاک باهتمام تو جسم ستم کشیدهٔ من
فغان که چرخ بصد اهتمام می‌شوید غبار قبر تو اکنون بآب دیدهٔ من زمانه بی تو مرا گو کباب کن که بدشت

پر از غمی دل مجروح خون چکیدهٔ من سیاه باد زبانش که بی‌محابا داد زبان بمرثیه‌ات کلک سر بریدهٔ من
ز شوره گل طلبد هر که بعد ازین جوید طراوت از غزل و صنعت از قصیدهٔ من چرا که بلبل طبعم شکسته بال شده است
زبان طوطی طبعم ز غصه لال شده است

گل عذار تو در خاک گشت خوار دریغ خط غبار تو در قبر شد غبار دریغ بهار آمد و گل در چمن شکفته ترا
شکفته شد گل حسرت دریغ بهار دریغ بماند داغ تو در سینه یادگار و فغان فروغ روی تو در چشم اشکبار دریغ
نکرده شخص تو در رخش عمر یک جولان روان بمرکب تابوت شد سوار دریغ بهار عمر ترا بود وقت نشو و نما
نگر که مرگ برآورد از آن دمار دریغ شکفته‌تر ز تو در باغ ما نبود گلی ز چشم زخم جهان ریختی ز بار دریغ
تو کز قبیلهٔ یوسف عزیزتر بودی بحیله گرگ اجل ساخته شکار دریغ ز قد و روی تو صد آه و صد هزار فغان
ز خلق و خوی تو صد حیف و صد هزار دریغ ز نو بانیت ای آه اوج مهر افسوس ز نوجوانیت ای سرو گلعذار دریغ
دریغ و درد که شد نرگس تو زود بخواب گل عذار تو بی وقت شد بزیر نقاب

فغان که بی گل رویت دلم فگار بماند بسینه‌ام ز تو صد کوه خار خار بماند ز لاله زار جهان تا شدی بباغ جنان
دلم ز درد فراقت چو لاله زار بماند خط غبار تو تا شد نهان ز دیدهٔ من ز آهم آینهٔ دیده در غبار بماند
ز بودن تو مرا شادیی که بود بدل بدل به غم شده در جان بیقرار بماند تو از میانه شدی همدمی نماند بمن
بغیر طفل سرشکم که در کنار بماند تو زخم تیر اجل خوردی از قضا و مرا بدل جراحت این تیر جان شکار بماند
تو رستی از غم این روزگار تیره ولی مصیبتی بمن تیره روزگار بماند بهیچ زخم نماند جراحتی که مراست
که نیش مرگ تو در سینهٔ فگار بماند فلک ترا بدیار فنا فکند و مرا برآه پیک اجل چشم اشکبار بماند
فغان که خشک شد از گریه چشم ما با تو بنای عمر تو آه و تو استوار بماند طناب عمر تراز داجل به تیغ دریغ
گسسته رابطهٔ ما ز هم دریغ دریغ

برادرا ز فراق تو در جهان چه کنم بدل چه سازم و با جان ناتوان چه کنم قدم ز بار فراق تو شد کمان اما
جدل بچرخ مقوس نمی‌توان چه کنم توان تحمل بار فراق کرد بصبر ولی فراق تو باریست بس گران چه کنم
تب فراق توام سوخت استخوان هنوز اجل نمی‌شدم مار برد بان چه کنم بهار با نیم آیند دوستان لیکن

مرا که بی تو زبان نیست همزبان چه کنم   هلاک حسرتم از زیستن به است اما   اجل مضایقه میکند دران چه کنم
محیط اشک برادر غم تو نیست کران   منم فتاده درین بحر بی کران چه کنم   چنین که غرقه طوفان اشک شد تن من

اگر چو شمع بمیرم رواست مردن من

ترا به سایه طوبی و سدره جا بادا   زلال رحمت حق تا بود بخلد برین   نوید آیت طوبا لهم ترا بادا
روان پاک تو در جنت العلا بادا   به بحر رحمت حق جانت آشنا بادا   اگر چه آتش بیکانگی زدی در من
اگر چه جان برادر بچنگ غم دادی   در آفتاب غم گرچه سوختی جانت   دل تو جان برادر ز غم رها بادا
بسایه علم سبز مصطفا بادا   نصیب از کف پر فیض مرتضا بادا   چو تلخکام ز دنیا شدی شراب طهور
نبی چو گفت شهید است هر که مرد غریب   دمی چو حشر غریبان کنند روزی تو   ترا ثواب شهیدان کربلا بادا
شفاعت علی موسی رضا بادا   ز سلسبیل شفاعت ترا شفا بادا   ز رنج معصیت آندم که عاصیان نالند
چو رو بجانب جنت کنی ز هر جانب   که ای شراب اجل در جوانی کرده نوش   بگوشت از ملک رحمت این نوا بادا

بیا و از کف حورای طهور بنوش

چه داغها که مرا از غم تو بر تن نیست   چه چاکها که ز هجر تو بر دل من نیست   کدام دجله که از اشک من نشد دریا
کدام خانه که از آه من چو گلخن نیست   مرا چو لاله ز داغ تو در لباس حیات   کدام چاک که از جیب تا بدامن نیست
دیگر ز پرتو خورشید و نور ماه چه فیض   مرا که بی مه روی تو دیده روشن نیست   دیگر ز نغمه عود و سرود چنگ چه حظ
مرا که شیوه بغیر از فغان و شیون نیست   شکسته بال نه طائر چنانکه تا باید   جز آشیان غم هیچ جا نشیمن نیست
چو بحر بر سر از ان کف زنم که از کف من   دری فتاده که در هیچ کان و معدن نیست   از ان بهانه که هزارم که رفته از چشم
گلی بباد که در صحن هیچ گلشن نیست   چو او برادر با جان برابر من بود   مرا ز دوری او امکان زنده بودن نیست
ببین برادری او بخوان که تا بخشی   بجز برادر با جان برابر من نیست   خبر ز حالت من آن برادران دارند
که جان بیکدگر از مهر در میان دارند

مهی که بی تو بر آید در ابر پنهان باد   گلی که بی تو بروید بخاک یکسان باد   شکوفه که سر از خاک بر کند بی تو
چو برگ عیش من از باد فتنه ویران باد   گلی که بی تو بپوشد لباس رعنایی   ز دست حادثه اش چاک بر گریبان باد

درین بهار اگر سبزه از زمین بدمد   چو خط سبز تو در خاک تیره پنهان باد   اگر سپهر نهد امسال تاج زر نرگس
سرش ز بازی گردون چو گوی گردان باد   اگر نه لاله به داغ تو سر زند در دشت   لباس نو گلش چاک تا بدامان باد
اگر ز سنبل زمین تو نیست سیه پوشد   چو روزگار من آشفته و پریشان باد   اگر بنفشه نسازد رخ از طپانچه کبود
مدام خون دو چشمش بروی مژگان باد   من شکسته دل و سخت جان و سوخته بخت   که بیکرم چو تن نازک تو بی جان باد
اگر جدا از تو دیگر بنای عیش نهم   بنای هستیم از سیل فتنه ویران باد   ترا بهار بهشت عیش در ریاض جنان
من از چنین گذرانم بهشت و تو چنان

[illegible] ایله [illegible]
م

موقف [illegible] رفیع المحل لازال محمیا بحمایة الله عز و جل [illegible] [illegible] [illegible] قصبه [illegible]
[illegible] مولانا ملا [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] فلاح [illegible]
[illegible] وظیفه ایله [illegible] [illegible] شریف [illegible]
[illegible] ایله صدقه [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

عرض حواله تربیه

درکاه عالیشان و بارکاه فلک حشمتلری وساطع البرهانه ترابنه عرض بندهٔ قلیل الشان واکمترین بی‌نشانلری اولدرکه حالیا سنه ثلث وسبعین وتسعمائه سلانیک مقاطعاتنده اختوس ارساکینه حواله تعیین بیورلان رافع رقعهٔ عبودیت محمود نام بندهٔ حاضرلری خدمت مزبوره‌ده معتمد ویرر حرکت ایدوب احسن وجهله اتمامه ایرشدرر وبجا لا مشبع علی الوجه استانه‌ٔ سعادته متوجه وروانه اولمغین طلیلیله پایهٔ سریر اعلایه عرض اولندی باقی امر وفرمان حضرهٔ سینهٔ عالم مدار دولت رابطه‌لرکندر ایکی قات باینه متوقفدر

نو یافته جمعه کلمی خواجه‌یلر قضاسنک ویرد کلری عرضدر

اولدرکه حالیا آستانهٔ آسمان رفعتده حکم شاهی و فتوای شیخ الاسلامی ایراد ایله قضالوا دیه تک جزیه جمعه تحویل الایام والاوقات فضیلتلو جلیبی بنده‌لری قضامز بوره جزیه تحقیقا داخل فقیر موقیله کلی حکم استقامته برقوه متفجر ومتشکی اولمیوب تحصیل ایدوب مزبوره ده داخل اولمادنه خلاف شرع فعل صادر اولمیوب امر همایونه موجب وقت تمام وسعی واهتمام ارزاره ایکیوز پاره نو یافته لری یازلوب هر برینه علی مقدار هم جزیه وضع اولنوب بو مقدار نو یافته تحریر اولنمدغنه باعث ولایت مزبوره ده طاقت اولوب بعضا اوزره قانون ونیمه قریه لری خراب اوله وتختنده فقیر رعایا متفرق ویراکنده اولوب فرما فضیلتلو کدوب جزیه جمعه ایکی زمین چیکمکدر وشرعا ثابت اولان حرجلری اخراج اولنمغه اشارت اولوب بعده دخی فتوی ویرده فتوا اخی فتوی یازوب وفتوای شیخ الاسلامی ایله مقابله اولنوب تصحیح اولندقده کی اصفالیون ومبدلیون تحریر اولنور فضیلتلو جلیبی بنده لری ایله وتوجیه اولنوره پایهٔ سریر اعلایه عرض اولندی

تحریرا فی اواخر شهر رمضان
اضعف العباد محمد
المولی بالیه باووس
حلویجی المفتش

مفتش وقضائك قلعه اغاسی ایچوكن تربیه نامه ویردكلری عرضدر

درکاه جهان مطاع وبارکاه سپهر ارتفاع ومهر التماع عرض خیرخواه داعی معروف الاطاعه عدیم الاستطاعه اولدرکه بو بنده اقدم قلعه قدوه اغای اولان حامل رقعه رقیت مویی بنده لری لیاقت شعار واستقامت دثار بیرلره وکارکذار انواع حلیهٔ حلیهٔ اخلاق حمیده ایله متحلی وآیینهٔ طبیعت امانت رتبی صیقل هدایت یزدانی ایله تجلی ضبط وربط امور مأموره ده ماهر وهر خدمتک عهده سنده کملکه فایز مسالک رشد لیاقتی سالک وفضائل پسندیده انواعنه مالک منظر انظار جلیلهٔ سلطانیه ومظهر انظار علیهٔ خاقانیه اولمغه لایق وسزاوار بنده لری اولمغین خدمتنه اولکه قوچ اولدیغی درولجه مابه عرض اولندی باقی فرمان حضرت خداوندکارکندر
اضعف عباد الله الغفار
لعبد القاضی عثمان
المفتش بلتوا
...

ترقی مدرسه

درکاه عالیجناه وبارکاه سعادت دستکاه اعز الله واعلاه الی غایة الدهر ومنتهاه ترابنه عرض داعی بی‌اشتباه اولدرکه یوزیکرمی اقچه ایله بالفعل نفس کوملجنه‌ده واقعه مرحوم محمود چاوشی مدرسه‌سنده مدرس اولوب رافع رقعه مولانا محمد بن علا واعیاری انواع علوم معارف ایله ارسلمه واصناف فضایل واقسام ایله بی‌بدل زاده‌ٔ علوم وفنون نفره مجته وساعی واعیاری اولدوغندن ماعدا ابو جانباری اولان اموال باکی ایده استحقاق اولندقده کمی واقداری سبیله اموال موفوره حیز ظهوره کلکله مظهر آثار جلیلهٔ سلطانیه ومنظر انظار علیه خاقانیه اولمغه لایق وسزاوار داعی مقدارلری اولمغین ترقی ایله بهره‌مند وبرواجیه بیورلمق رجاسنه واقع حالی بالابتهال پایهٔ سریر عدیم المثاله عرض اولندی باقی فرمان استانهٔ آسمان نشانکدر

اضعف عباد الله تعالی لعبد المولی
المفتش بکموملجنه

ووقه کیمی زاده افندی اعز الله اباه تسوید ایلدکلری عرض صورتیدر

سده سماسیمایه وعتبهٔ فیاض فرمایه لا زال الحق علیه الی یوم الوصف والغایه ترابنه عرض داعی بیکیانه اولدرکه ولایت مزبوره‌ده واقع قضاء طربولیجه قاضیسی مولانا لطف الله واعیاری جنایت وخیانت ایله تلوثندن طاهر الذیل اید وکی بی‌اشتباه اولوب ظل ظلیل حمایتنده برایا ورعایاکه وداعی خالق برایا عن حال وظلم وارباب وعدل موفور ندن باهر ولیبیلیال وفی مطالمده قلیل البدیل بلکه عدیم العدیل اولدوغندن داعی ومعیاری اولوب کاه قضا قضاء افعال واقوالندن شکرانه ورضا اوزره ماعدا انواع علوم ومعارف ایله معلا وآیینهٔ طبیعتی فضائل آیاتی صیقل هدایت یزدانی ایله مجلا هر وجهله مظهر انظار جلیلهٔ سلطانیه ومنظر انظار علیهٔ خاقانیه اولمغه لایق وسزاوار داعی بی‌مقدارلری اولمغین واقع حال بالابتهال تراب باب کیمیا مثاله عرض اولندی باقی فرمان استانهٔ آسمان نشانکدر

من افقر عباد الغفار
لعبد القاضی بنفنار
المفتش قاضی اسو...

عرض دیکر

درکاه فلک مدار وبارکاه کردون اقتدار ترابنه عرض داعی بی‌مقدار اولدرکه بو بنده اقدم قلاعه مولانا معصوم داعیاریکن ذیل عصمتی تلوث ارتشادن مصون ومعصوم طینت عدالت آیینی صیقل حمایت یزدانی ایله مجلی وانواع فضائل فواضل ومعارف عوارف ایله متحلی حمیده خصال پسندیده خلال صالح ودیندار استقامت شعار وعدالت دثار اجراء احکام شرعیه‌ده مجد وساعی ودفع مظالمده کثیر المساعی بین القضاة الثقات قلیل البدیل بلکه عدیم العدیل داعیاری اولوب عدالت واستقامتی موجب

انواع رعايتي موجب ايكن بو وجه وجيه قضايه آخره توجيه بيوريلوب جاي مقرم مولانا معصوم بر وجهله مظلوم مستحق عنايت پادشاه دين پناه و سزاوار الطاف خاقان سايه حق كستاه اولدوغي اجلدن منتظر انظار عليه سلطانيه و مظهر آثار جليه خاقانيه بيوريلمق رجاسنه واقع حال بالابتهال پايه سرير عدالت اشتمال عرض اولنمشدر باقي فرمان حضرت عدالتكدر

من احوج عباد الله
لعبد الفاني بابا آموله
و طوبيجي القبيسي

امضاهاء موالي عظام و رصوح شيخ

اشبو محضر لازم الاضاعاده ذكر اولنان مدرسه علم منبع عرفان بيك اولادي مشايخ ووراث مولانا شيخ شعبان حد متشابه في الحقيقه بو بليغ بديع وعذب اللسان وفصيح خريطه اللسان مفتخر معاني حديث وقرائت ومذكور مقامات وين ومتحامات ايجامات عابده و زاهده عاشق اولان اولوب فقر وفاقه وفقرات ومدارحتت وقلت وخرفات ايله هر زمان سوزان اولديغي حالده اهل شهر و سركرده اولدوغي ايجون ارباب شهر وسياسي وشايسته لطف واحسان وسزاوار انواع عنايات سلطاني جهات اولدوغي ظاهر اولان اهل شهر وسياسي شهادت ايلرسه بو قدر ادكانيه شرعا مصالح متعلقه ومهمات علي اجره تعيين اولنان جزيه وخراجدن كفايت مقداري علوفه ايله بهره مند وكامران وحسن قلب وجبر كسر خاطري بيورلمق مواجب همدانه كريم خليفه زماني ولوازم فتوح يونه صاحب ديوان خاقاني قطعا شك وترددي وابيوريليه باقي امر فرمان حضرت كدر

كتبه الفقير محمد الشهير بكمال اكبر زاده
مدرس باحدي المدارس الثمان

يا سائلا عن فضائله لينشرها البدر في الافق يستغني لشهرته
فوالذي تتبسم الدهر العبوس فضلا و تبتهج الدنيا ببهجة احيا وسر بيت العلم المجتهد في المقه
اوزم رسته وخوا استطا العلم الغالي اناملة ايدي الجواهر من مكنونة حكمة زبره الفقير مصطفى الشهير
بلطفي بك زاده ثمان الواقف

محضر مزبوره صحائف جيده سي مسطوره اصوحقدره ارباب عرفان شيخ نشانه علم حقايق تأويل
محرم حرم تنزيل صاحب اسرار و متكلم مسالك متقي اكمل ارباب زهد و افضل اصحاب
رشد اولوب لكن فقير الحال وكثير العيال اولدوغي جهتدن مشتت البال ومتفرق الاحوال
علوفه خسروانيه به لائق واعطاف سنيه پادشاهانيه مستحق ايدوكي كالشمس في رابعة النهار
عيان و آشكاردر

كتبه الفقير الى رحمة المنان المدرس
باحدي المدارس الثمان

بو صحيفه انيقه و وثيقه صحيحه ده الفاظ فصيحه و عبارات بليغه ايله اوصاف حميده سي مسطوره
واخلاق پسنديده سي مذكوره اولان عمدة العارفين وزبدة الواصلين قطب زمانه ومرشد اهل عيان الشهير بشيخ شعبان المؤيد بتوفيق الملك المنان كمالات انسيه ايله ظاهره

بطولك جامع كوي اناصوفيه
معموره و صفات قدسيه ايله باطني پر نور اولوب قديم ودبه وعهد بعيدن بر وعظ و تذكير ايلمكده خاص پر و نصح و تنبيه خصوصنده سعي مشكوري كلي حمد قال واثنا وتحسين شهنشاهي ايله سزا علماء عظام و مشايخ كرام حفظهم الله الملك العلام الى قيام الساعة وساعة القيام
مرعي و منظور اولدوغي كيبي عزيزونور دوغ بهره مند و مسرور اولوب خبر وعاسنه مظهر اولمغه
بابنده كافه علماء ابرار و عامه صلحاء احرار بيوريدركم كلام شريعت حق صريح ايدوكيه شهده
اظهره قصيده امري القيده ده اشهردر

نمقه اضعف عباد الله الهادي
لعبد الانصاري المدرس بمدرسه
اياصوفيه

تحسست حاله و تحسست مقاله و امتحنت باله فعلمت انه الحقيق ومع باني اقرانه فايق للتفضيح
والوعظ لائق وعمله موافق للشرع المطهر وفعله مطابق للدين المنور حتى يستحق الاجرة السلطانية

نمقه عوض المولى
بقسطنطنيه

صحيفه كتابده كلمه مسطوره كه علم و عملده سعي بليغ وجد بيدريغ ايدوب عنايات شهنشاهيه
وجهيله مستحق اولمسنه ظن جميل اوزره يم

كتبه احوج الانام
زكريا بن بيرام

شهادة هؤلاء الفحول و العدول حق حقيق بان يتلقى بالقبول نمقه افقر الانام الى الله سبحانه
محمد الباقي خادم الشريعة الشريفة بقسطنطنية المحمية عفيت عن الآفة والبلية

اهل علم و صاحب تقوى مطلبنه لايق و اوزى فقر و فاقه ايله پر طاقت اولمغين عنايات بيورلسه محل مستحقه
توجيه اولنمش اولور

حرره افقر الورى زكريا
القاضي بعساكر روم ايلي

علوم و فضائل ايله موصوف بين الافاضل مشهور و معروف مطلبنه لائق و اشكاله دخي عنايات
واحسانه لائق و سعي و دعاء سلطنت بلند رتبهدر

رقمه العبد الفقير مصطفى الشهير
بلطفي بك زاده المولى بغلطه
و جزابيور...

باعث رقم سطور مولانا شيخ مسعود عليه الرحمه
ذكر اولنان مطلبنه هر وجهيله سزاوار ايدوكنه
شك و جرا يوقدر زبره الفقير محمد الشهير بكمال
بك زاده المدرس بمدرسه سلطان سليم خان عليه
الرحمة و الرضوان

اهل علم اولوب حليه فضل و معارف ايله محلى و مرآت
قلبي مصقله زهد و ورع ايله مصفى و مجلى
اولدوغندن شيخ و شاب يانلرنده مشار بالبنان
بو قدر طالب اولدوغي مطلبه احق ايدوكنده
شبهه يوقدر صدق و حق اولدوغي محقق در
و ما شهدنا الا بما علمنا من العبد الفقير محمد
الشهير ببوستان زاده المفتي

خادم الفقراء نقش بند بابا
الشهير بشيخ شعبان

امضاء محفر

مرقوم بنده لرينك اخلاق حسنه و اطوار مستحسنه لري و علما و صلحا ايله حسن معامله و مجامله لري و طريق صلاحده مجاهده لري مشاهده ايده ه‌ثق تذه حسن حاللري استماع ايلديكمه واقع حال كتم او لنمايوب كتابت ولنذي حرره الفقير فيض الله المنفصل عن قضاء مصر المحروسه عفي عنه

ديباجه وقفيه

الحمد لله رب الارباب و معتق الرقاب و الصلوة على سيدنا محمد الهادي الى سبيل الصواب و على آله و اصحابه اولى الالباب الخ

ديكر

الحمد لله الذي جعل الاعتاق سببا للنجاة من النار و الصلوة على نبيه محمد سيد الانبياء و الابرار و على آله و اصحابه الاخيار الخ

ديكر

الحمد لله الذي بيده مالك رقاب الامور له الحكم و اليه النشور و الصلوة على محمد سيد الانام و على آله و اصحابه الكرام الخ

ديكر

الحمد لله الذي كرم بني آدم و فضله على كثير من مخلوقاته تفضيلا و الصلوة على خير البرية محمد الذي بلغ احكام الشريعة و فصلها تفصيلا و على آله و اصحابه خير اصحاب و اكرم آل مالمع سراب و بلغ آل و بعد

ديكر

الحمد لله القاهر المختار و الصلوة على سيدنا الاخيار محمد سيد الابرار و على آله الكرام و صحبه الكبار من المهاجرين و الانصار و بعد

امضاء محفر

مرقوم بنده لرينك حسن حاللري اظهر من الشمس و صدق مقاللري ابين من الامس بولديكي تمام معلوم و نهايت مرتبه عجز و قصوره بعض ارباب حسد اتدكلري افترا ال صريح حاشا ثم حاشا صحيح اولا زبره الفقير عبد الرحيم المولى سابقا بمدينه ابي ايوب الانصاري

امضاء محفر

ماضي مذكوركي احوال قبيحه و شنيعه مسلوك بوحقيركي وفي معلوم مدرجالاعزل التنازل و نيده ه‌صيت عظيمه حرر حرره الفقير يعقوب الشهير بالبهائي زاده

امضاء محفر

حصول هذا المرام ثواب محض بلا كلام

حرره الحقير

ملاه

امضاء محفر

ما رقم من الكلام سمعنا كذا من الانام

حرره الفقير

ملاه

امضاء محفر

مضمونه صحيح و محتواه صدق

حرره الفقير

ملاه

امضاء محفر

كلام خير صدق لقايله و لاشك لره الدال على الخير لقايله حرره الفقير ملاه

محفر

الشخص المزبور جدير بالامر المسطور

حرره الحقير

ملاه

محفر

فعل حسن و قول مستحسن اولديغي بين الانام حيث ايله اشتهار نايل او لامار وندر حرره الحقير ملاه

امضاء اخي زاده افندي

ما تسود في هذا البياض من الاذن بالاقراض ثم القبض و التسليم على وجه الشرع القويم و الكفالة على النمط الصحيح و النهج الجليل بقر كله و جرى جميعه عند العبد الفقير عبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه

امضاء بيع و شرا

ما فيه من الشرا العاري عن المراجري عند افقر الورى عبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه المحميه عفي عنهما

امضاء عام

نسج ما فيه على منوال الصدق و الصواب و نسج ما يحويه على منهاج الواقع بلا ارتياب كتبه العبد الفقير اليه سبحانه عبد الحليم بن محمد القاضي

امضاء اخي زاده

وضح و صح ما ادرج و ادمج فيه عندي و ظهر و تحقق ما نسج فيما يحويه لدي و انا قضيت بصحته و لزومه في خصوصه و عمومه عالما بالخلاف الجاري بين الائمة الاشراف كتبه العبد الفقير الى الله تعالى عبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه المحميه عفي عنهما

امضاء اخي زاده ايضا

نسج ما ادرج فيه على منوال الشرع المبين و نسج ما ادمج فيما يحويه على قوانين المتين فيجب ان يعمل بما انتظم في سلك سطوره عند ثبوته الشرعي و ظهوره نمقه العبد الفقير عبد الحليم بن محمد القاضي بمدينه ادرنه عفا الله تعالى عنهم بمنه و كرمه

امضاء

ما تضمنه هذا الورق موافق لما هو الحق نمقه الفقير عبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه عفي عنهما

امضاء اخي زاده افندي

ما حواه هذا الورق الانيق الانيق من الاقرار و التصديق واقع على التحقيق عند العبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه المحميه عفي عنها

امضاء بيع و شرا

جرى ما فيه من المبايعة الشرعية المقرونة بالطوع و الرضا في محفل الشريعة البيضا و محفل الحكم و الاقضا عند العبد الفقير عبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه المحميه عفي عنهما

الحجة بثبوت الاستحقاق للعبد الآبق

ما تضمنه هذا الكتاب الصادق الناطق بثبوت الاستحقاق للعبد الآبق على الوجه الشرعي الرائق و النهج المرعي الشايق جرى عند افقر الورى عبد الحليم بن محمد القاضي بمدينه ادرنه المحميه عفي عنها

امضاء اخي زاده ايضا

ما فيه من الاذن ببيع البنا لعوض الوهن و الفنا ثم الامر ببراءة الثمن على وجه شرعي حسن صدر من العبد الفقير الى الله ذي المنن عبد الحليم بن محمد القاضي بلا

امضاء ديكر

ما تضمنه الطومار من الاعتراف و الاقرار بالبيع و الاستيجار الخالين عن الاجبار الحاليين بحلية الرضا و الاختيار صحيح لا ريب فيه نمقه الفقير عبد الحليم بن محمد القاضي بادرنه المحميه عفي عنهما

امضاء

ما يعرب عنه هذه الوثيقة الفصيحة من الوطية الشرعية الصحيحة تحقق عندي على هذا المنوال خاليا عن شوايب معاينة الاختلال و روعي فيه ما تحت رعايته من كل دقيق و جليل على الاسلوب المرغوب في النهج الجميل نمقه الفقير عبد الحليم بن محمد القاضي بلا

امضاء احمد زاده افندی
الامر على ما ادرج فيه وادرج فيما يحويه زبره الفقير
الي بتر ربه الغني القدير عبد الحليم بن محمد المتقلد لاجراء
الاحكام الشرعية بمدينة ادرنة
المحمية عفي عنهما

امضا ابو السعود
هذه حجة واضحة في البطلان ماحضة
وصك صك وجرها لظلمات الخطاء والخطل
وانا الفقير ابي السعود الحقير

امضاء ..... حجه
بهذا العفو معفو عن الجاني
نمقه الفقير
ملاه

كوراكي ووقفيه
ما فيه من النقوش صحيح لاجل النفع
نمقه الحقير
ملاه

امضاء لطيف
ترك شهود الطريق بعد وجود الرفيق
على مذهب بعض اهل التحقيق الله ولي التوفيق
نمقه الفقير ملاه

دراهم وقفيه امضا
جرى ذلك كذلك وانا حكمت بصحته ولزومه
عالما بالخلاف ومراعيا ما تجب رعاية في الحكم
بالاوقاف كتبه افقر الورى
ملاه

من الجريم المنيب الي الكريم المجيب
عبد القادر بن عبد الرحمن
القاضي المأمور برتبة
امور العسكر
المنصور

امضا
وضح ما نسخ فيه وصح ما نسج فيما يحويه
عند العبد الفقير عبد الحليم بن محمد
القاضي بادرنه
عفي عنهما

امضاء ابراء
امر الابراء والاسقاط صحيح عندي
على وجه الحقير
نمقه بعاره

امضاء حجه ..... كوزه وقفيه
مضمون هذه السطور محرر على النمط المسطور
وانا الفقير ملاه

امضاء عتاق نامه
جرى فيه من العتق والتحرير عندي
نمقه الفقير
ملاه

تمسك وقفيه امضاء
صدر هذه القسمة كما فيه مني
زبره الحقير ملاه

بعد تفحص السوال حجته امضا
هذا حقيقة الحال واقع عندي على ذلك المنوال بعد التحقيق
والسوال وانا عبد الملك المتعال عبد القادر
بن عبد الرحمن القاضي ببروسه
عفي عنهما

امضاء تجديد حجة
صدر ما حواه الكتاب لدي وانا الفقير الخادم الشرع
المحمدي محمد ماحض الشهير بمجدي القاضي
بعين قوه المفتش بولاية
صنعه فيه المحميه عفي عنهما

محضر
غب الطلب وعقيب الالتماس
وضعت قلم القبول على القرطاس
حرره الحقير
ملاه

امضاء دفتر
ما في هذا الدفتر محرر على النمط
الازهر نمقه الفقير
ملاه

ما فيه من الحكم الشرعي صحيح
ومقبول شرعا نمقه الفقير
ملاه

للمزارعة
صح ما يحويه من المزارعة المرعية
عند افقر البريه وانا احوج
العباد

[illegible]

صورة سجل
هذا هو الحق الصريح المطابق
الاصل الصحيح حرره الفقير

امضاء محبت نامه
وضح وصح ما فيه من التفاوق
في الرهبة والانتهاب على وجه
الشرع المستطاب نمقه الفقير

حجت وراثه
امر التوزيع والتقسيم صحيح
عندي على الطريق المستقيم
نمقه الفقير
ملاه

امضا طابو
ما فيه في هذه الصورة من تفويض
تعرف الاراضي وقع بينهما غب
موافقة صاحب الارض بالتراضي
وانا الفقير عبد القادر
بن عبد الرحمن
القاضي بقلعه
عفي عنهما

امضا طابو
مضمون هذه الحجة موافق للقانون
العثماني فلا يخرج من يده ما اخذه
من العامل المزبور بالرسم المسمى بالطابو
زبره الفقير ملاه

حجت بيع
البيع والتفويض جرى عندي
على وجه التفويض زبره الفقير
ملاه بن ملاه

صورة سجل
صورة منقولة عن الاصل بلا
مقررة على الوجه الموافق حرره الفقير
ملاه

ارسالية دفترينه امضا بودر
عدد الاموال كما في دفتر الارسال
كتبه صادق الاقوال عبد القادر بن
عبد الرحمن المولى بقلعة

يعتبر بمكتوبه عند ثبوته شرعا
نمقه الفقير
ملاه

امضاء اقرار
ما تحقق فيه من الاقرار والتصديق
واقع عندي على التحقيق نمقه الفقير

حجت نفقه
ما هو المزبور فيه من الفرض والتقدير
بمقتضى الشرع المنير صدر مني
وانا الفقير

في طلب الخصم
جاء الطالب ساعيا في طلبه
ولم يجد شيئا سوى تعبه
حرره الحقير

وله
من هو المكتوب في هذا الكتاب
ليس موجودا هنا يا ذا الخطاب
وله زبره الفقير
حامل المكتوب ما نال المراد
لم يقصر طالبا بالاجتهاد
نمقه الفقير

ما حرر في الصك المرقوم
مقرر على الوجه المرسوم
حرره الفقير

امضيت على ما رسم بعد
الاستخلاف بما رقم وانا
الفقير ملاه

امضا هبه
ما فيه من الرهبة والمعاوضة
صح عندي مقارنا بالمعاوضة
حرره الحقير
ملاه

امضاء دفتر
دفتر الاجمال صحيح عندي
بذلك الاجمال كتبه صادق
الاقوال عبد القادر بن عبد الرحمن
المولى بقلعة

امر المحسوب صحيح عندي بذلك الاسلوب
كتبه كثير التقصيرات والذنوب عبد القادر
بن عبد الرحمن المولى بقلعة

صورة مطابقة لاصلها المختوم
الممضي على الرسم المعلوم
حرره الحقير

امر الرسوم على الشرح المرقوم
نمقه الفقير
ملاه

ما فيه كما في اصله ومقررة على نقله
حرره الحقير ملاه

ما في هذا الصك معصوم عن الريب
والشك حرره الحقير

امضاء اقرار
الاقرار والتصديق جرى عندي
على التحقيق نمقه الفقير

ما حرر في هذا الصك عار عن الريب
والشك نمقه الحقير ملاه

صورة سجل
ما فيه كما في اصله المحفوظ
منقول عنه على الوجه الملفوظ
وانا الفقير ملاه

الاقرار والتصديق واقع
على هذا التحقيق وانا افقر الورى
ملاه بن ملاه
القاضي بقلعة

قصیدهٔ مولانا سلمان در توحید رب ذو الجلال

هر دل که در هوای جمالش مجال یافت — عنقای همتش دو جهان زیر بال یافت
هر جان که با ولای بلایش گرفت انس — از نعمت و نعیم دو عالم ملال یافت
آداب خدمت درش ار نزا مسلمست — کو از ادیب ادبنی گوشمال یافت
هر مدرکی که زد در درک کمال او — خود را مقید درکات ضلال یافت
عقل عنان کشیده چو سوزن درین طلب — عمری بسر دوید و باو خیال یافت
جبرئیل را تجلی شمع جمال او — بروانه وار سوخته بی بر و بال یافت
ای منعمی که ناطقهٔ خوش سرای ا — در حصر نعمت تو فلک گنگ و لال یافت
یک ذره از لوامع نورت غزاله برد — یک شمه از روایح خلقت غزال یافت
که نخل را جمال تو تشریف وحی یافت — که گل ببر بساط تو منشور قال یافت
بوی ز گرد دامن لطفت نسیم باغ — در جیب و آستین صبا و شمال یافت
هر آفتاب کز افق عزت تو تافت — نه ذل کسف دید و نه نقص زوال یافت
بر طور طاعتت ار نی کفت آفتاب — یک ذره از تجلی حسن و جمال یافت
بر ملک رحمت دم همت پی زد آسمان — یک گوشه از ولایت جاه و جلال یافت
یوسف فی لیل جاه بلای تو شد ازان — جاه عزیز مصر بد و انتقال یافت
چون زلف شاهدان ز تو هر کس که سر بتافت — خود را سیه گلیم و پراکنده حال یافت
با یادت ار در آتش سوزنده شد کسی — آتش بتاب چشمهٔ آب زلال یافت
لطف تو باغ و بس جهان یک کرشمه کرد — زان یک کرشمه این همه غنج و دلال یافت
در حضرت تو روی سپید آمد آنک او — بر روی دل ز فقر سیه روی خال یافت

فکرم نمیرسد بصفاتت که وصف تو — بر دست و پای عقل ز حیرت عقال یافت
فکر هوای بشریت کجا و سکه — در بارگاه وصف هویت مجال یافت
نیک اختری بمنزل وصلت رسد که او — با بدر و صدر و قدر و شرف اتصال یافت
سلطان هر دو کون که کونین در ازل — بر سفرهٔ نوالهٔ جودش نوال یافت
ادنی مقام او شب معراج و روح قدس — اعلی مراتب درجات کمال یافت
خلقش بهار عالم لطف الهی است — زان رو مزاج عالم ازان اعتدال یافت
جل جیم و هشت خلد بنام محمد است — خود عقد حا و میم بر ین حرف دال یافت
منشور فطرت ارچه بتوقیع احمدی — مشهور گشت مهر ولایت بال یافت
سلمان بمدح آل نبی درج سینه را — مجون صدف خزینهٔ عقد لآل یافت
جز در ثنای ایزد بیچون حرام گشت — شعری که رونق سحر حلال یافت
یا رب بعاشق شب اسری که با حبیب — در خلوت دنی فتدلی وصال یافت
کز حال این شکستهٔ درویش و امگیر — آن یک نظر که هر دو جهان زو منال یافت

و له ایضاً

چمن از بلبل و گل برگ و نوایی دارد — عالم از طلعت نوروز صفایی دارد
مجلس عیش بیارای که رضوان بهشت — دیده با بر سر ره گوش صلایی دارد
بر سراپردهٔ گل پرده سرا شد بلبل — راستی گل بنوا پرده سرایی دارد
چون گل عارض گلبوی تو از سنبل تر — باغ بر هر طرفی غالیه سایی دارد
ورق از صورت نقاش فروشو که کنون — شاخ بر هر ورقی چهره گشایی دارد
چنگ در دامن گلزار زدن چون بلبل — نتوانی مگر آنکس که نوایی دارد
گل تنک مایه و کم عمر فتادست و چنار — وسعت دستگه و طول بقایی دارد
نازنین شاهد گل کان همه زر حاصل کرد — در تن امروز بصد پاره قبایی دارد

سرو در دامن جو پای کشیدست دراز		راستی قوم وارآسته جایی دارد
هرچه در دایرهٔ مرکز خاکست کنون		تابد فون طرنشو و نمایی دارد
خاک زنگار برآورد و خوش از زنگاری		که از و آینهٔ دیده جلایی دارد
ابر نوروز همه روز چو من می نالد		هیچ شک نیست که او نیز نوایی دارد
سرو در خدمت شاهست چو سلمان برپای		دست برداشته آهنگ دعایی دارد
راستی نیک شهست و بخلق خوش شکله		گل بشرطی که قراری و وفایی دارد
آنکه خورشید فلک بر فلک عزت او		با وجود عظمت قدر سهایی دارد
وانکه با غیبت آوازهٔ او در عالم		صیت شاهان جهان حکم صدایی دارد
میکند دعوی شاهی و گواهش عدلست		راستی دعوی او عدل گوایی دارد
ای کریمی که وقت ز خوان کرمت		معدهٔ آز شکم خواره بلایی دارد
صبح را تربیت رای تو پرورد بمهر		صبح از نیست که پیوسته صفایی دارد
کوه از حلقه بگوشان غلامان تو شد		سبب آنست که زری بهایی دارد
پیش دست تو عرق میکند از شرم سحاب		آفرین باد بر آنکس که حیایی دارد
چون محیط کرمت موج زند دریا را		نتوان گفت که فیضی و عطایی دارد
پیش قدر تو فلک چیست که قدری چو فلک		زده بر هر طرفی پرده سرایی دارد
بر هران بوم که شهباز تو روی بگذشت		مرغ آن بوم کنون عین همایی دارد
چرخ بر پای تو سری نهد و گر ننهد		همت او را چه غم ار بی سر و پایی دارد
زیر ران اشهب تازی ترا دید جهان		گفت جمشید بزین باد صبایی دارد
دربان تو چو ثعبان سنان دید زمان		گفت موسیست که در دست عصایی دارد
فوکه جاه تو بالای سموات زد نو		تا سما نیز بداند که سمایی دارد
کس نمیشی بقضا راضی اگر دانستی		که قضا غیر رضای تو رضایی دارد

گرد میمون سمند تو غباریست عجب		که از و دیدهٔ اقبال جلایی دارد
پیرک صبح شبانگاه بمشرق برسد		تا چو رایت بمثل آه غایی دارد
بجز از خنجر و کلک تو ندارند امروز		گر ستم خوفی و انصاف رجایی دارد
تا جهان را متواتر شب و روزی باشد		تا شب و روز صباحی و مسایی دارد
باد فرخ شب و روز تو که ایام دوام		ببقای تو چه فرخنده بقایی دارد

در نعت سید المرسلین

ای ذروهٔ لامکان مکانت		معراج ملائک آستانت		سلطانی و عرش تکیه گاهت
خورشیدی و ابر سایه بانت		طاقیست فلک ز بارگاهت		مرغیست ملک ز آشیانت
کوثر عرقیست از جبینت		طوبی ورقی ز بوستانت		فرزند نخست فطرتی تو
طفلیست طفیل آسمانت		هرچند که پرورید تقدیر		بر دامن آخر الزمانت
آن قرطهٔ مه که چارده شب		خورد و خفت شکافت یک بنانت		تو خانهٔ شرع را چراغی
عالم همه روشن از زبانت		از تست صلات در حق ما		از ما صلوات بر روانت

یا قوم علی النبی صلّوا
توبوا و تفرّغوا و ذلّوا

بابای شفیق هر دو عالم		فرزند خلفترین آدم		او خاتم انبیاست زان سنگ
بر سینه ببست همچو خاتم		ای پی رو تو کلیم عمران		وی پیش رو تو مسیح مریم
در ذیل محمدی زد این دست		در دولت احمدی زد آن دم		زان شد دم این چنین مبارک
زان شد کف او چنان مکرم		بر عیسی مریمی مؤخر		بر عالم و آدمی مقدم
سلطان دو عالمی و هستت		ملک ازل و ابد مسلم		با غیبت فضای کبریایت
بیرون ز ریاض سبز طارم		از هر ورقش چو بحر خضرا		آویخته صد هزار شبنم
عقلی تو ولی ولی مصور		روحی تو ولی ولی مجسم		ای نام تو بر زبان محمد

خوانند بر آسمانت احمد

تو بحری و هر دو کون خاشاک   خاشاک درون بحر خاشاک   زد معجزه‌ات شب ولادت
بر طاق سرای کسروی چاک   رفت آتش کفر پارس بر باد   شد آب سیاوه در خاک
در دیدهٔ همتت نیامد   دریای جهان بنیم خاشاک   تو بحر حقیقتی ازان روی
داری لب خشک و چشم نمناک   با سیر براق تو چو صخره   سنگی شده پای پوخ چالاک
از طبع تو زاده است دریا   وز نسبت تست گوهر پاک   این دلق هزار میخ نه تو
پوشیده بخانقاهت افلاک   مزدور تو شد بنیرهٔ زر   زنیست سر شک دیدهٔ پاک
قطب شش و هفت و سیصد اخیار
کردون دوشش مه ده و چار

ای سدره ستون بارگاهت   کونین غبار خاک راهت   کردی نه و هفت و چار را ترک
ان روز که فقر شد کلاهت   نه چرخ هزار دانه کردان   در حلقهٔ ذکر خانقاهت
مهر و فلکست از برایت   ملک و ملکست در پناهت   در چشم محققان خیالست
نقش دو جهان زکارگاهت   از منزلست سپهر نازل   وز مسکنتست اوج جاهت
ترکان سفید روی بلغار   هندوی دو نرکس سیاهت   ما جرم و عاصیم و داریم
امید بلطف عذر خواهت   ای انکه هزار کوه کاهست   با هر هر قهر کوه کاهت
سلطان رسل سراج ملت
هادی سبل شفیع امت

چیزی تو شنیدهٔ و دیده   نادیده کسی و ناشنیده   تا حشر یکی که مثل او نیست
مثل تو یکی نیافریده   در عین سپیدی و سیاهی   ذات تو چو نور دیده
قهر تو حجاب عنکبوتی   بر دیدهٔ دشمنان تنیده   گیتی که نیافت سایه‌ات را
در سایهٔ تست پروریده   روزی که شرار شرک اشرار   هر دم ز سر سنان جهیده

وانجا که زکیش مار میتت   مرغان چهار پر بریده   هر دم مدد سپاه نصرت
از نصرک الله‌ات رسیده   با انکه کنیز کانت حورند
از بندگی تو در قصورند

با انکه تراست سدره منزل   با قدر تو منزلیست نازل   عالم همه حق تست و هر چیز
کان حق تو نیست هست باطل   انجا که براق عزم رانده   افتاد خر مسیح در گل
دین تو بقوت نبوت   ذات تو بمعجز دلایل   برکنده زجای کفر خیبر
وافکنده بچاه سحر بابل   آن بحر حقیقتی که او را   نه غور پدید شد نه ساحل
ماهیت رخش که نیستش نقص   سرو یست قدش که نیستش ظل   در ملک تو صد چو مصر جامع
در کوی تو صد چو نیل سایل   در ملک قلوب شرکان ارج   از کد یمین تست عامل
از باد هوا نشد عیان کل   کشت از عرق جبینت حاصل   ای ببر فوت هزار تسبیح
بر دست تو سنگ کرده تسبیح

ای خوانده حبیب خود خدایت   ملک و ملک و فلک برایت   اول علمی که آفرینش
افراشت نبود جز لوایت   ای هفت فلک برسم درگاه   حلقه شده بر در سرایت
تو دیدهٔ فطرتی ازان شد   در پردهٔ عنکبوت جایت   تو نافهٔ مشکی آفریده
بی آهو و بی خطا خدایت   آراسته سدره از وجودت   بر خاستهٔ صخره در هوایت
شد قرص خورت خورش اگرچه   قرص مه و خور نشد خورایت   ما را چه مجال نطق باشد
جایی که خدا کند ثنایت   با انکه عطار دست محروم   از خط بنان بجز زایت
یک خوشه فلک بتوشه دادش   وان نیز ز خرمن عطایت   سکان سرادقات عزت
محتاج شفاعت و دعایت   هندوی تو چون بلال کیوان
سلمانت غلام پارسی خوان

ادریس که بر سما رسیده   از ره گذر شمار رسیده   در شارع معجزات عیسی

جان داده و در تو نارسیده | از ناف زمین نسیم مشکت | برخاسته تا خطا رسیده
مرغی که نرفته ز آشیانت | پیداست که تا کجا رسیده | از تذکرهٔ رسالت تست
یک رقعه با نبیا رسیده | وز مملکت ولایت تست | یک بقعه با ولیا رسیده
بر خلق شده حطام دنیی | مقسوم و بتو بلا رسیده | در منزل قرب تو ملائک
از شاه ره دعا رسیده | با مدح تو صد هزار طوبیت | زانجا که خیالها رسیده
جسته ملکت مقام ادنی | از سدره گذشته نارسیده | رخسار تو و مه ده و چار
سیب است دو نیم کرده پندار

رضوان جنان سرای دارت | جبریل امین امیر بارت | کرده سر آسمان متوج
یمن قدم بزرگوارت | ای پنج ستون خانهٔ شرع | قایم بوجود چار یارت
اول بوجود ثانی اثنین | صدیق که بود یار غارت | ثانی عمر است آنکه زد خشت
وافراخت بنای استوارت | ابر است سیم که از حیایش | شد تازه سبزگشته زارت
چارم علی ولی عهد است | کو بود وصی و حق گزارت | داری دو گهر که گوشوار عرش
آراسته زان دو گوشوارت ٭ سردار رسل امام کونین
سلطان سریر قاب قوسین

عمری بزدیم دست و پایی | در بحر هوای آشنایی | چون بر درش آمدیم امروز
داریم امید مرحبایی | ای گل چه شود گر از تو یابد | این بلبل بی نوا نوایی
در سفرهٔ رحمت تو گردد | خرم بنوالهٔ گدایی ٭ بی | از کوی نجات ناامیدی
از راه فتاده مبتلایی | بیچاره و بی نوا رسیدگانیم | بخش از شفقتین ما شفایی
درمانده شدیم هیچ جا نیست | غیر از تو رجا و ملتجایی | آورده‌ام این نثار دارم
درخواست ز درگهت دعایی | ما در سفریم و بهر زادی | خواهیم ز حضرتت عطایی
هرچند که ما گناهکاریم ٭ امید شفاعت تو داریم

قصیدهٔ سلمان در مدح دلشاد

منت ایزد را که ذات خسرو دولت پناه | در پناه صحبتت از فیض الطاف ٭ آله
منت ایزد را که شد بر آسمان سلطنت | از خسوف عقدهٔ ایام ایمن ماه جاه
احمد عیسی نفس ایمن شد از تشویش غار | یوسف موسی بنان فارغ شد از تعذیب چاه
بوستان بر دوستان افشاند زین بهجت نثار | آسمان بر آسمان انداخت زین شادی کلاه
بر نه اقلیم فلک شکرانهٔ این مژده را | مسرعان عالم علوی برسم مژده خواه
می ربایند از سر خورشید یاقوتی کلاه | میکشند از بر افلاک فیروزی قباه
شکر این احسان و این نعمت روا باشد اگر | آسمانها بر زمین مالند هر ساعت جباه
چیست به زین دولتی گز گنج عزلتهای پنج | خسرو صاحب قران آمد بصدر بارگاه
ظل حق چشم و چراغ دودهٔ چنگیز خان | شیخ حسن بونان امیر دین فزای کفو کاه
آسمان قدری ثوابت لشکری سیاره سیر | مشتری رایی عطارد فطنتی خورشید گاه
ای ز رفعت آستانت آسمانرا پای مزد | وی ز بخشش آستینت آسمانرا دستگاه
کو سلیمان تا ببیند مملکت را زیب و فر | کو فریدون تا بداند سلطنت را رسم و راه
خیط صبحت شاید از حشمت طناب سایه بان | ساق عرشت زیبد از رفعت ستون بارگاه
سر بر آب چشمهٔ تیغت برآرد [illegible] | گرچه در گرداب گردون میکند حشمت شناه
دیگر تیغت در عین خونابه گرداند عقیق | یاد لطفت در عدن در دانه گرداند میاه
اندران وادی که آدم با عصا در گل بماند | رایت او راشد دلیل منزل ثم اجتباه
اندرین مدت که ذات پاک و نفس کاملت | داشت اندک زحمتی از چرخ دون دهر نگاه
عالم الاسرار آگاهست کز اخلاص جان | بوده‌اند اندر دعایت مرد و زن بیگاه و گاه
چشم بد دور از وجودی کو چو چشم نیکوان | داشت اندر عین بیماری دل هر دم نگاه
دست تکسیر شسته بودیم از بقای خود ولی | لطف جان بخشت دلی میداد ما را گاه گاه

تا ببیند ارکسی کز تب تنت در تاب شد / یا بذاتت هیچ علت هیچ نقصان یافت راه
جوهر ذات تنت کی گردد از تب منکسر / جوهر یاقوت چون گردد خود از آتش تباه
چون جهان قدر و جودت راندانست آسمان / گوشمالی داد او را بر سبیل انتباه
این زمان از روی کین جرم را نسبت بتو / از خجالت می نیارد کرد در رویت نگاه
هیچ میدانی حصول این سعادت از چه بود / از خلوص اعتقاد داور گیتی پناه
مریم عیسی نفس جمشید بلقیس اقتدار / عصمت الدنیا خداوند جهان دلشاد شاه
آنکه کلک او دوای ملک دارد در دوات / وانکه لطف او شفای خلق دارد در شفاه
برده حضرتش را سجود از راه رفعت ماه و مهر / بسته امرش را کمر از روی خدمت کوه و کاه
کرده لطف شاملش گاه عنایت کاه کوه / کشته قهر قاتلش وز سیاست کوه کاه
کرده جوگان یسارش پیش دستی بر سؤال / برده عفو بردبارش شرمساری از گناه
سرفرازانرا کلاهی مملکت را سرفراز / پادشاهانرا پناهی خسروانرا پادشاه
در جناب عصمتت مهر فلک را نیست بار / در حریم حرمتت باد صبا را نیست راه
گر نبودندی دو لالا عنبر و کافور نام / روز و شب را خود نبودی در سرایت جایگاه
تا نبیند ماه رویت را زغیرت آفتاب / میکشد هر ماه میل آتشین در چشم ماه
ابر اگر آموزد از طبع تو رسم مردمی / از زمین دیگر نروید هیچ جز مردم گیاه
خاک درگاهت بصد میل از زر سرخ آفتاب / روشنایی میکشد بر دیده هر روز پگاه
تا که بر اهل تصور بر رخ نیلی بساط / ماه فرزین است و انجم بیدق و خورشید شاه
دشمنت بر پای پیل افتاده باد از روز و شب / دوستانت بر سر اسب سعادت سال و ماه

وله ایضا

طالع عالم منور شد بمیمون اختری / منتظم شد سلک ملک و دین بوالا گوهری
تاج شاهی سرفرازی میکند امروز از آن / کرد تاج مملکت را دولتش پیدا سری

اول ماه جمادی سال جاویم / زآفتابی در وجود آمد بشب نیک اختری
تا حساب طالعش بیند باصطرلاب ماه / شب همه شب بود کیوان منظر بر منظری
قاضی شرع ششم در عین طالع مینوشت / بر سعادتمندی هر دو جهانش محضری
بر قرارش شحنهٔ پنجم که ترک انجمست / بر گلوی برده میمالید هر شب خنجری
خسرو خاور کشای قلعهٔ چارم ز زر / حضرت عالیش را ترتیب میکرد افسری
زهره زین شادی که صاحب طالعش آمد برقص / بر نسیم گلشن بدستی می بدستی مزمری
از پی تحریر حکم طالعش پیر دبیر / پیش بنهاده دواتی باز کرده دفتری
تا سپند شب بسوزاند بدفع چشم زخم / صبحدم زین مجمر فیروزه بر کرد آذری
با دل بدمهر میگردید چرخ کوژپشت / بر سر گهواره اش چون مهرگستر مادری
عنبر شب تا کند او را بلالای قبول / عرض کردی خویشتن را مهر زنان بر زیوری
از قدوم فرخ او آتش اعدا بمرد / مقدم او داشت گویی معجز پیغمبری
دفع یاجوج بلا و فتنه را آمد پدید / در جهان از پشت دارای جهان اسکندری
شاه غازی ظل یزدان شیخ حسن نوین / کرده گردون زبار منتش چون چنبری
آنکه نامش میزداید چهرهٔ هر سکه / وانکه ذکرش میفزاید پایهٔ هر منبری
موکب اقبال او را صبح صادق تیغ‌کش / ساقی احسان او را بحر سازد ساغری
برق تیغش گر فتد بر کوه خارا کوه را / باز نشناسد کسی از کورهٔ خاکستری
در چنان روزی که گوی گرد گردون کرد گرد / چهرهٔ خورشید را پنهان کند معجری
ز آتش تیغ لاد رخ و تابش دم هر نفس / سینهٔ گردون شود چون کورهٔ آهنگری
هر سواری بود گاه حمله بر دشت نبرد / آهنین کوه گران در عرصگاه محشری
هر درفشی اژدهایی هر کمندی ارقمی / هر حسامی آفتابی هر سنانی خاوری
جوشن بر اطراف جوشن یاقوت را سیمای حباب / بر سر سیلاب خون افتاده هر جا مغفری

قلب دشمن کز صلابت با شکوه کوه بود — بود کاه حمله‌اش گاهی به پیش صرصری
از سلیمانی خاتمی بس وز شیاطین عالمی — از کلیم الله عصایی وز فراعین لشکری
بر سر رخش چو چشم دشمنان دیدی گرد — در دماغ خویشتن بستی خیال عنبری
هم ببین نو آوا آتش اشرار کز شمشیر میر — میجهند امروز هر یک چون شرار اخگری
ابتدای این سعادت هیچ دانی از چه بود — از خلوص اعتقاد داور دین پروری
سایهٔ حق شاه دلشاد آنکه آمد حضرتش — ملجأ هر پادشاهی مرجع هر داوری
بی هوای او نپیوندد هیچ دم در سینه‌ٔ — بی رضای او نیاید هیچ تن در پیکری
در سرابستان قدرش شکل انجم بر فلک — قطره‌های شبنمند افتاده بر نیلوفری
سالها شد دم نیارد زدن ره در عراق — بیحکش در روزگار او مگر خنیاگری
در شب تاریک حرمان ره‌رو امید را — جز فروغ اختر انس خود نباشد رهبری
قرب سی سالست شاها این زمان تا هر زمان — خاکپایت را جبینم میدهد دردسری
داشتم امید آن کز خدمت درگاه تو — همچو دیگر سروران خویش یابم سروری
صورت احوال من یکباره دیگرگون شد — ور ز من باور نداری باز پرس از دیگری
قرض خواهانم یکایک بستدند از من بجبر — گر ز انعام تو اسپی داشتم یا استری
نیست روی آنکه راه خانه گیرم زین بساط — این چنین فارد که من درمانده‌ام در
ناامید از لطف یزدان نیستم با این همه — همتی در بسته‌ام باشد که بگشاید دری
تا بنای ثابت نگردد جز بقول حجتی — تا عرض ثابت نباشد جز بذات جوهری
باد ز آفات حوادث در پناه لطف حق — جوهر ذاتت که هست الطاف حق را مظهری
تا ابد بادند در ظل شما شهزادگان — آن یکی طول تگین و آن دگر شه سنجری

ولهُ ایضاً

صبا چو پرده ز روی بهار بگشاید — عروس گل تتق از صدر بار بگشاید

چو چشم باز نماید بعینه نرگس — که بامداد ز خواب خمار بگشاید
کجاست باغ ز نرگس هزار چشم کجاست — کسی که یک نظر اعتبار بگشاید
تو دل نمودگی غنچه با صبا بنگر — که مردمش که به بیند کنار بگشاید
بنفشه در شکن و پیچ راست پنداری — بحلقه‌ٔ که سر زلف یار بگشاید
تو باش تا گرهٔ غنچه را ز دامن گل — هوا بناخن سرتیز خار بگشاید
رگ جهندهٔ باران هوا بنشتر برق — دمادم از تن ابر بهار بگشاید
صبا که قافله سالار چین و تاتارست — بحلقه‌های گل و لاله بار بگشاید
هوا بیک نفس از چین طرهٔ سنبل — هزار نافهٔ مشک تتار بگشاید
چنار دست تطاول برآرد و قمری — زبان شکوه ز دست چنار بگشاید
نگار بسته و بگشاده دست سرو سهی — چو شاهدیست که دست از نگار بگشاید
کجاست سرو بری چهره تا بکام قدح — ز حلق شیشه می خوشگوار بگشاید
صبوح بر طرف لاله زار کن که صباح — دل از مشاهدهٔ لاله زار بگشاید
چنان که سوسن آزاد هر صباح زبان — بشکر نعمت پروردگار بگشاید
دهان لاله بشوید صبا بمشک و گلاب — که تا بمدح شه کامکار بگشاید
جهان‌گشا و عدوبند میر شیخ حسن — که خیبر فلک از اقتدار بگشاید
یگانهٔ که اگر بانگ بر زمانه زند — علاقهٔ نه و هفت و چهار بگشاید
تهمتنی که چو زه بر کمان کین بندد — ظفر کمین ز یمین و یسار بگشاید
شهی که آیت فتحش چو رایت اسلام — بهر طرف که رود آن دیار بگشاید
اگر محاصرهٔ آسمان کند رایش — بیک دو ماهش هر نه حصار بگشاید
ز چرخ طایر واقع بدیده باز آید — چو قید باز بقصد شکار بگشاید
ز هر طرف که غبار سمند او خیزد — چه نافه‌ها که هوا زان غبار بگشاید

هر سراب که باد عنایتش گذرد   چه چشمها که ازان ره گذار بگشاید
افق جواز نیابد که بی اجازت او   ره قوافل لیل و نهار بگشاید
زمانه زهره ندارد که بی بشارت او   در خزانهٔ کان و بحار بگشاید
خجسته بخت کسی کو بیمن طالع سعد   نظر بطلعت این شهریار بگشاید
ابا شهی که نسیم عنایت تو بلطف   شراب چشمهٔ خضر از شرار بگشاید
سموم قهر تو آتش باب در بندد   نسیم لطف تو کوثر ز نار بگشاید
چو تیغ رزم شکوه تو بر میان بندد   بدست کین کمر از کوهسار بگشاید
چو کلک فکر ضمیر تو در میان آرد   بنور آن گرهٔ روزگار بگشاید
جمال چهرهٔ حق چون تو بی تواند دید   که پردهٔ غرض از روزگار بگشاید
سزد که عقد ثریا فلک ز گردن خویش   بر آستان تو بهر نثار بگشاید
دو دست بستهٔ عدو را بپای دار آور   که کار بستهٔ او هم ز دار بگشاید
ز اژدهای درفش تو بر دلم گرهیست   که آن گره سر دندان مار بگشاید
چو راوی کلامم بحضرت تو زبان   بنقل این سخن آبدار بگشاید
جهان ز گردن خود عقد نظمهای ظهیر   ز شرم این گهر شاهوار بگشاید
ز چرخ اگرچه فرو بسته گشت کار دلم   بیمن بخت خداوندگار بگشاید
بنزد تو چه محل بستگی کار مرا   بنیک نظر که کنی زین هزار بگشاید
همیشه تا بهاران نقاب غنچه صبا   ز عارض گل نازک عذار بگشاید
بهار عمر تو سرسبز باد چندانی   که دهر خوشهٔ پروین ز بار بگشاید

و له ایضاً

عیدست برخیز ای صبا بنشین آتش از صبحدم   بر باد جمشید زمانم خمی نه اندر جام جم
هان بختگان را خام ده دردی‌کشان را جام ده   اسلامیان را نام ده از کفر بر باکش قلم

کنج مساجد عام را میخانه دردآشام را   این بخته را آن خام را کاندر ازل شد این قلم
هیچ از ورع نگشایدت کاری ازان بربایدت   می خور که می بزدایدت ز آیینهٔ جان زنگ غم
ملک سلیمان بر و سلیمان بجا می کس گرو   از چنگ داودی شنو هر دم نغم زیر نغم
آن پیر باین برناشده در پرده‌ها رسوا شده   بر پوست رگ پیدا شده از لاغری سر تا قدم
عود آتشی انگیخته عود و شکرها ریخته   عود و شکر آمیخته بهر دماغ جان بهم
نخست بی ای نی عیش می با باده شو دمساز وی   کاهو آن عالم را چو نی بنیاد بر باد ست و دم
ساقی چو گردون جام زر بردار در دور قمر   کامروز بیگرد دز سر دور قمرا او نیز هم
چون در افق بنهفت سر عنقای زرین بال و پر   بالای قافش زال زر پیدا شد از عین عدم
دیدم فلک پیرآسته وز خلد زیور خواسته   وز بهر عید آراسته مه دوشش از زرین علم
خورشید آنچه از خرمنش مه برد چون شد روشنش   بستاد غل بر گردنش بنهاد و گردش متهم
دوشب در اثنای عمل بر باد خورشید دول   هیستی ناهید این غزل خوش بر نوای زیر و بم
کی در هوای روی تو جان داده باد صبحدم   بیش جمال روی تو بست از خجالت صبح دم
خواهی جمال خود عیان آیینه ده در میان   وز دور الحمدی بخوان بر روی بیچون صبح دم
آنچ از رخت آید مرا از ماه بر ناید مرا   ماه تو افزاید مرا مهر دگر هر صبحدم
چند این چنین جان مرا مهرت نماید در جفا   هر بامدادم کو بیا مهر آتش است و صبح دم
هر شب دلم پرخون کنی وز خون رخم گلگون کنی   در دامن گردون کنی از دیده‌ام هر صبح دم
در چشمت این اشک روان قطعاتی آید و زان   طوفان اگر گیرد جهان در خود نخواهی دادنم
چون زلف مشک افشان تو حلقیست سرگردان تو   قدم از هجران تو چون ابروی پیوسته خم
زلف تو دارد قصد دین در عهد دارای زمن   وانرا که باشد در سر این از سر برآید لاجرم
دارای افریدون حسب جمشید اسکندر نسب   دارندهٔ دین عرب فرمان ده ملک عجم
تاج سلاطین زمن اعظم شهنشه شیخ حسن   حیدر دل احمد سخن عیسی دم یوسف شیم

خورشید دولت رای او صبح ظفر سیمای او / دایم بخاک پای او روح ملایک را قسم

در عهد احسانش کدا کر فی المثل خواهد عطا / از کوه بر لفظ صدا پاسخ نیاید جز نعم

ابر از سخایش کر سخن راند بدریای عدن / از بیم چوکان یمن پیدا کند خون شکم

کوید عطارد مدحتش انست دایم حرفتش / از آن ز مغز نعمتش پر شد عطارد را قلم

از خیل پندارد فلک هر شب سپاهت را یزک / وز هیبت شیر فلک لرزان تر از شیر علم

دست زرکان باخته واندر زمین پرداخته / بر آسمان افراخته رای تو رایات همم

هر جا که عدلت بگذرد ظلم آن زمین را نسپرد / وز پهلوی آهو خورد خون جگر شیر اجم

کر کست در عهد شما از بز کریزان کو بیا / عدل تو شحم کرک را مالید در لحم غنم

طبع تو در روز وفا ابریست سرتاسر حیا / دست تو در کاه سخا بحریست لب تا لب کرم

عدلت جهان از بیم و زین رایت بری از زنبا / مثلت ورای آن و این جودت فزون از کیف و کم

کر مینزند خصم لعین لاف همه کس را نواین / کاهی ندارد بار کین در معرض بحر خضم

بودی زر خورنار وان در چار سوی آسمان / کر نیستی نام نشان در سکهٔ او چون درم

هستم بعهد حق درسخن من قبلهٔ اهل زمن / وز دولت هر بیت من با حرمت بیت الحرم

کر کمشد ستم بالکران بیشت چه عیبست اندران / باشد به پیش همکنان کوهر کران یا قوت کم

دارم امید دولتت کاندر ادای مدحتت / عالم ببین همت کردد چو نظم منتظم

تا فتح و کسر در زبان آیند بادت در جهان / با دوستان دوشمنان پیوسته فتح و کسر ظلم

ولہ ایضاً

منت خدای را که بتایید ذو المنن / رونق کرفت شرع به پیرانه سن

خلقیست متفق همه بر سنت اویس / ملکیست مجتمع همه بر سیرت حسن

سوریست ملک را که مصونست تا ابد / از منجنیق راحت و از رخنهٔ محن

ماه چهارده شبه در غرهٔ شباب / همچون هلال کشت بخورشید مقترن

بر صدر چار بالش بلقیس تکیه زد / جمشید روزکار علی رغم اهرمن

فرخنده باد تا ابد این سور و این زفاف / بر خسرو زمانه و شهزادهٔ زمن

جمشید عصر شیخ حسن آفتاب جاه / پیوسته میجهد چو دل لعل در بدن

آنک از نهیب خنجر شل اندام آفتاب / دارای ملک پرور و نوین صف شکن

از تاب زلف و عارض او برجم ظفر / تابنده چون جمال یقین از حجاب ظن

افکنده بحر را غضبش لرزه بر وجود / وآورده آب را کرمش آب در دهن

آید ز جام معدلتش بهره شیر کیر / کردد بیمن تربیتش پشه پیل تن

ای خسروی که کر بمثل سایه بان زند / نوشیروان عدل تو بر ساحت چمن

فراش باد را نبود زهره بعد از آنک / کردد بکرد پرده سرای کل و سمن

شاخ درخت باز ستاند بعون تو / از رهزنان باد صبا برک خویشتن

شاید که کو نبات فلک جو بنات عهد / یابند در زمان تو جمعیت پرن

از جنبر متابعتت هر که سر بتافت / حبل الورید کشت بکردن درش رسن

حکم قضا مثال قدر قدرت ترا / در کاینات حکم روانست در بدن

جاه تو کشوریست که در باغ حشمتش / باشد بنفشه راز فلک سبزهٔ دمن

لفظ تو کوهریست که در رشتهٔ خرد / دارد هزار دانهٔ در ثمین ثمن

هر سر که از نهیب خمار تو شد کران / دور سن او لین قدح آورد در دن

روباه را بعهد تو شیرست مستشار / کنجشک را بدور تو بازست موتمن

تا بر سریر ملک نزد تکیه عدل تو / مخوابهٔ نیام نشد خنجر فتن

ای رای پیش بین تو روزی هزار بار / بر دختران غیب قبا کرده پیرهن

تو نور چشم عقلی اکر عقل آست چشم / تو جان جسم شرعی اکر شرع راست تن

همچون کشف حسود ترا پوست شد حصار / چون کرم پیله خصم ترا جامه شد کفن

کیرم که دشمنت بصلابت شود چو کوه   سهلست و هست صرصر قهر تو کوه کن
ور چون ستارها ز عدد خیل بی شمار   لاف زند بغیبت خورشید تیغ زن
چندان بود سپاهی اخشام را   کز خاوران کند بزک صبح تاختن
با حملهٔ شمال چه تاب آورد چراغ   با دولت همای چه پهلو زند زغن
برهان دولتت همه شمشیر قاطع است   وان مخالفت همه تزویر و مکر و فن
هست اعتبار او همه بر عدت و سپاه   هست اعتماد او همه بر لطف ذو المنن
چشم سعادت تو چو خورشید روشنست   دایم بنور طلعت آن ماه انجمن
دارای عهد شیخ حسن انکه ذات او   پیرایهٔ بزرگی و سرمایهٔ فطن
آن روح از لطافت او کشته منفعل   وان عقل بر شمایل او کشته مفتتن
جز در هوای خلق خوشت نافه دم نزد   آن دم که نافه مسک برید بند در ختن
شاها من آن کسم که بمدح تو کرده ام   کوش جهان انباشته صدف لولوی عدن
من عندلیب آن چمنم کز هوای تو   وا رند رنگ و بو گل و نسرین و نسترن
اکنون چو دور کل بسر آمد کشت و من چو   آورده ام بسایهٔ شمشاد و نارون
ای نوبهار عدل مرا بی نوا بمان   وی دور روزگار مرا بال و پر مکن
ده سال رفت تا بهوای تو کرده ام   ترک دیار و مسکن و ماوای خویشتن
ببریده ام چو نافهٔ چینی ز اهل خویش   برکنده ام چو لعل بدخشان دل از وطن
مکذار ضایعم که بسی در مدح تو   در کوش روزگار نخواهم کذاشتن
کام و زمی کنند برای دوام نام   شاهان روزگار توسل بشعر من
رخسارهٔ عروس بزرگی نیافت زیب   الا بجز ده کاری مشاطهٔ سخن
حسن کمال انوریست این که میکند   تا این زمان حکایت رخسار ابو الحسن
باقی بقول شاعر طوسیست در جهان   ناموس و شیر مردی کاوس و تهمتن

افتاده بود بلبل طبع من از نوا   بازش بهار مدح تو آورد در سخن
کلزار دولت تو که دارد نسیم خلد   آزاد باد تا ابد از صرصر محن
وین تازه میشود شجر عز و جاه را   از کردش زمان مرساد آفت شجن
دایم ثنای جاه شما ذکر شیخ و شاب   دایم دعای جان شما ورد مرد و زن

و له ایضاً

وقت صبحست و لب دجله و ایام بهار   ای بسر کشتی می تا شط بغداد بیار
دجله عمریست تر و تازه که خوش میکذرد   ساقیا میکذرد عمر بغفلت مکذار
چند بیچیم چو زلفین تو در دور قمر   چند باشیم چو چشمان تو در عین خمار
کار آنست ترا کار و کر صد کار است   بر لب دجله رود دست بشنو از همه کار
کمتر از خار نهٔ دامن کل رویی کیر   کمتر از سرو نهٔ تازه نکاری بکف آر
جام خورشید از آن پیش که بردار د صبح   جام جمشیدی صهبا بصبوحی بردار
جام بر کف نه و بر باده نکر تا ز صفا   حور در پردهٔ روحت بنماید دیدار
چه کلکون که کند پر تو عکسش بصبوح   صبح را همچو شفق کونه بکلکونه نکار
بخت یاریست و فلک تابع و ایام بکام   فتنه در خواب و جهان ایمن و دولت بیدار
دور مستست در این دور نزیبد که بود   بجز از بخت خداوند جهان کس هشیار
نقطهٔ دایرهٔ پادشهی شیخ حسن   شاه خورشید محل خسرو خورشید آثار
انکه بر شاه سوار فلک از بانک زند   که بدارای فلک او را نبود یار مدار
کف و مقسم ارزاق و صنیعست و شریف   در او کعبه آمال صغار ست و کبار
بار ها با کهر افشانی دستش ز حیا   ابر آب دهن انداخته در روی نکار
قرص خورشید اگر در خور خوانش بودی   عیسی مایده آرایش بدی خوان سالار
انکه از نزهت ایوان تو باست باشت   و بکه از روضهٔ اخلاق تو فضلیست بهار

شرح رای تو دهد شمع فلک را اصباح | دم خلق تو زند باد صبا در اسحار
زحل از قدر تو آموخت بزرگی و شرف | این چنینها کند آری اثر قرب جوار
بیلکت چون بنهد چشم برابروی کمان | زه بکوشش ظفر آید ز دهان سوفار
روز بزم تو درم باشد قدر از سبکی | در نثار تو بجوی هیچکسی را بشمار
گر زند نامیه در دامن انصاف تو دست | برکند لطف تو از پای گل و نسرین خار
باز اگر پای بدست تو مشرف نکند | پای خود را ندهد بوسه بروی صد بار
هر که بیرون نهد از دایرهٔ حکم تو پای | بس که سرگشته دود گرد جهان چون پرگار
خسرو الشکر منصور اگر رجعت کرد | استقامت نپذیرند نجوم سیار
این یقینست که در عرصهٔ ملک شطرنج | برتر از شاه یکی نیست بتمکین و وقار
دیده باشی که چو رخ بر طرف شاه نهند | بیدقی بی هنر کم خطر بی مقدار
وقت باشد که نظر بر سبب مصلحتی | نزند شاه شش و یکسو شود از راه گذار
نه از آن عزم بود پایهٔ بیدق را قدر | نه از آن جرم بود منصب شاهی را عار
آخر ای دست برآرد اثر دولت شاه | ز نهادش بسلم اسپی پی پیل دمار
پادشاها منم آن مدح سرایی که نیافت | مثل من باغ سخن طوطی شکر گفتار
بلبلی نیست که در موضع آید امروز | من تنها و ز مرغان خوش آواز هزار
تا جهان را بود از گردش اجرام نظام | تا زمین را بود از جنبش افلاک قرار
مدت دولت عمرت ببقای ابدی | باد با مدت دوران فلکی داده قرار
باد در سایهٔ اقبال تو شهزاده اویس | دایم از عمر و جوانی و جهان برخوردار

قصیدهٔ چار اندر چار

بچشم و غمزه و رخسار و ابروی برد دلبر | قرار از جسم و خواب از چشم و هوش از عقل و عقل از سر
نباشد بالب و لفظ و جمال و خال او مارا | شکر در خورد و می درکار و مه در وجه و شب در خور

سر زلف و رخ خوب و خط سبز و لب لعلش | سمن سا و مه آسا و گل آرا و گهر بر
نباشد خالی از فکر و خیال و ذکر و نام او | روان در تن خود در سر سخن در لب نفس در بر
نثار خاکپایت را ز جسم و شخص و چشم و رخ | برآرم جان ببازم سر ببارم در بریزم زر
ببو و رنگ و زیب و فر چو تو کی روید و تابد | گل از گلشن می از ساغر مه از گردون خور از خاور
مگر مالیده بر خاک نعل سم اسب شه | لب شیرین خط مشکین رخ نازک بر دلبر
فلک قدری ملک صفدری امیری خسرو کامل | سعادت کوش دولت یار و ملک آرا و دین پرور
قدر قدرت قضا فرمان شهنشه شیخ حسن نویان | جهان گیر و جهان بخش و جهان دار و جهان داور
بقدر و حشمت و تمکین و داد و عدل عالم را | فریدون و جم و پرویز و نوشروان و اسکندر
ز رای و طلعت و احسان و انصافش بود درو | صفای صبح و چشم ماه و آب بحر و روی بر
ز لطف و فیض و کلک و دست و طبعش [illegible] | مگس شهد و قصب قند و صدف در و حجر گوهر
با مرو رای و تدبیر و مراد او بهست گردون را | ثبات و سیر و حل عقد و امر و نهی خیر و شر
ز عدل و داد و جود و دانش آنچه دین دارد دگر دارد | دماغ از عقل و عقل از روح و روح از طبع و طبع از خور — از خور
زهی آراسته بخت و سپاه و ملک و دین ذاتت | چو دین عقل و روان جسم و ادب نفس و شرف گوهر
ز اقبال و جلال و عز و تمکین تو می‌بخشد | سریر افسر شرف مسند امان خاتم طرب ساغر
تذرو و تیهو و دراج و کبک از پشتی عدلت | همایون فال و فارغ بال و طول صید و شاهین پر
ز خال و جد و عم و باب و روشنست ذاتت را | کمال نفس و حسن خلق و عز و جاه و زیب و فر
بکید و مکر و تزویر و حیل نتوان جدا کردن | نسیم از مشک و رنگ از لعل و تاب از نار و نور از خور
نمی بینم بد و ز عدل و داد و لطف و طبعت جز | قدح گریان و دف نالان و می بی آب و نی لاغر
در آن ساعت که از پیکار و حرب و رزم و کین گردد | اجل مالک و آن مالک نهان دوزخ مکان محشر
ز سهم تیر و عکس تیغ و گرد خاک و خون یابی | زمین گردون جهان دریا فرس کشتی بلا لنگر
ز اوج گرد و موج خون و آشوب و فتن گردد | وجوه صف چنان اخضر سپهر اسود زمین احمر

گهی بگردد و گهی لغزد و گهی بسجد گهی لرزد سپر مرد و سم اسب و تن رخ و دل خنجر
تو بر خیال صف قلب و سپاه دشمنان تازی ظفر قاید قضا تابع ولی غالب عدو مضطر
روان سوی عدو تیغ و سنان و ناوک و محنت عدم در دم بلا در سر اجل در پی فتاده بر
ببینند از عدو بنهند و فر و گیرند و بردارند یلان اسپ سران گردن مهان مغفر شهان
بر بیزد جز با اسپی جهان پیمای آتش رو جوان دولت مبارک پی قوی طالع بلند اختر
بوقت سبق صید و عزم و رزم از وی فرو بسرعت وهم و جستن برق و رفتن سیل و تگ
تو گویی کز سکون و سیر و طبع و خوی او دارد نسیم از بر و باد از بحر و ابر از کوه و سیل از در
کلامی گرچه مطبوع و روان و دلکشست الحق که دارد جوان تو معشوقی نگار و چابک و دلبر
بعز و بخت و اقبال جوان آنچه آبا تنگ لطیف و روشن و پاک و خوش و عذب و روان پرور
بقا و نفع و تاثیر و مدار و سیر تا دارد نفوس و عنصر و ارواح و چرخ و گردش اختر
نفوس و عنصر و ارواح و چرخ و اخترت بادا مطیع و تابع و محکوم و خدمتکار و فرمان بر
خداوندت مه و سال و شب و روزت که و بیگه معین و ناصر و هادی و یار و حافظ و یاور

و له ایضاً

مصور ازل از روح صورتی میخواست مثال قد ترا برکشید و آمد راست
بنفشه سنبل زلف بخواب دید شبی علی الصباح پریشان و سرگران برخاست
همه خیال سر زلف یار می بندم شب دراز برانم که سر بسر سوداست
خیال سرو بلندت در آب می بینم زهی لطیف خیالی که در تصور ماست
بناز اگر بخرامد درخت قامت تو ز جای خود برود سرو اگرچه پا برجاست
جهان حسن تو خوش عالمیست آنکه درو شمال بر طرف آفتاب غالیه ساست
تراست بی سخن اندر دهان نهان گوهر نشان گوهر ذات تو در سخن پیداست
بیا بحلقهٔ دیوانگان عشق و ببین که از سلاسل مشکین چه فتنها برخاست

فتادگان سر کوی دوست بسیارند ولیک از سر کویت چو من فتاده کجاست
چو نیم مرده چراغیست آتشین جانم که در هوای تو بر رهگذار باد صباست
هر آن نظر که نه در روی تست عین خطاست هر آن نفس که نه بر یاد تست باد هواست
رخ تو چشمهٔ مهرست و گرد چشمهٔ مهر دمیده سبزه خطی بر مثال مهر گیاست
فتاده خال تو بر آفتاب می بینم مگر که سایهٔ چتر رفیع ظل خداست
خدایگان سلاطین بحر و بر دلشاد که آسمان بزرگی و آفتاب عطاست
دلم بچشم یقین از دریچهٔ امروز همه مشاهد احوال عالم فرداست
ز شادی کف دستش مدام در مجلس امل بقهقهه خندان چو ساغر صهباست
قصور عقل ز درک کمال رفعت او مثال چشمهٔ خورشید و چشم نابیناست
ببوی آنکه دماغ ملوک تازه کند غبار اشهب او کشته عنبر ساراست
بدان امید که در سلک خادمانش کشد کمینه حلقه بگوشش لولوی لالاست
ز تاب پرتو خورشید رای روشن او پناه جسته نظیرش بسایهٔ عنقاست
ایا ستاره سپاهی که برج عصمت را فروغ قبهٔ مهد تو غرهٔ غراست
تو عین لطفی و دریا غدیر مستعمل تو نور محضی و گردون غبار مستعلاست
رفیع رای تو چرخی همه ثبات و قرار شریف ذات تو بدریست همه دوام و بقاست
زمانه را ز تو حظی چو جسم را ز حیات وجود را ز تو نوری چو چشم را ز ضیاست
بکوششش آمده بر سر حسام تو در رزم ببخششش آمده بر سر کف تو از دریاست
بیاض تیغ تو آیینهٔ جمال ظفر زبان کلک تو دندانهٔ کلید رجاست
کف بسیط بسیط جهان گرفت و ترا کف آیت است که آن کف بر آیت تو گواست
تمکن تو سراپرده در مقابل زد که زهره با همه سازش کمینه پرده سراست
دولت نوشته برات مطر ابر را ادرار کف تو رانده در آفاق بحر را اجراست

ز روی رای تو خورشید با هزار فروغ   ز بزم عیش تو ناهید با هزار نواست
بعهد عدل تو اسم خلاف بربیدست   ازین مهابت افتاد لرزه در اعضاست
بمژده که رسد مژده عنایت تو   چو غنچه در کفنش آرزوی نشو و نماست
سرای جاه تو دار البقاست پنداری   از آنک ساحت پاکش بری ز کرد فناست
بخاکپای تو کردن خطاست نسبت مشک   بخاکپای که آن خونبهای مشک خطاست
زیاس تیغ زمرد لباس خونریزت   علامت یرقان در جبین کاه رباست
ز چین ابروی هیبت بچشم خسرو چین   قفای عرصه جهان تنگ تر ز چین قباست
بزیر زین زر اندر تراست شبرنگی   که نعل او بکل تیره آفتاب انداست
هلال نعل ستاره ستام کردون سیر   جهان نورد زمان سرعت زمین پیماست
بلند پایه چو همت فراخ رو چو طمع   گران رکاب چو حلم و سبک عنان خود کاست
شب سعادت ارباب دولتست مگر   که روشنی سحر در مبادیش پیداست
ز اشتیاق سم نعل رفته در آتش   شکال از آرزوی دست بوس او بر پاست
بسعی قوت سیرش رسیده خاک زمین   هزار بار ز حضیض فلک بر اوج سماست
شدن بجانب بالا سحاب را ماند   ولی عرق نکند آن و این غریق حیاست
جوان چو دولت سلطان و نیز چو فرمانش   جهنده همچو اعادی رسنده همچو قضاست
شها حسود ترا کو نمی تواند دید   تو شاد زی که سبب رنجش اعداست
مدار باک ز کید عدو که در همه وقت   مدار دور فلک بر مراد و رای شماست
اگرچه دشمن آتش نهاد سوخته دل   ز تاب تیغ تو در سنگ خاره ساخته جاست
کنون ببین که ز تاثیر نعل شبرنگت   بسان لمعه آتش بجسته از بالاست
برآید از سر جهل دشمنت نقشی   کهی کر آتش شمشیر تو امان میخواست
بسان مردمک چشم خود بر آب نشست   کمان خود در کهی سواد عین بلاست

در آب صورت خود چون بدید صورت سنگست   که خود به آینه این جای بهترین ملجاست
ز بانگ چوب تو اینک بنکبهٔ شیرین   برون کشیده ز آتش بسان موی آسانست
هزار نقش برآرد زمانه و نبود   یکی چنانکه در آیینهٔ تصور ماست
عدوی خیبریت گر بقلعه جست پناه   شکوه حیدریت منجنیق قلعه کشاست
فلک جناب شها با جناب عالی شاه   مرا ز گردش گردون دون شکایتهاست
سوار کرم رو آفتاب پنداری   کشیده تیغ زبان بهر مردم داناست
جهان اگرچه سراپای نکهت بوستان   ولی نه رنگ مروت در او نه بوی وفاست
تو خود رسوم سپهر و ستاره زمن بپرس   نه در سپهر محابا نه در ستاره وفاست
نه آخر از ستم طبع دهر بی مهرست   نه آخر از سبب چرخ سرکش رعناست
که بی ارادت و بی اختیار قربی و جاه   کمینه بندهٔ شاه از رکاب شاه جداست
تنم بکاست ازین غم چو شمع و نیست عجب   که سینه همدم سوزست و دیده جفت بکاست
ز خدمت ار چه جدا بوده ام ولیک مرا   همیشه در عقب شاه لشکر دعاست
قوافل دعوات از زبان من همه وقت   رفیق کوکبهٔ صبح و کاروان مساست
منم که زیر نگین منست ملک سخن   کسی که در سخن امروز خاتم الشعراست
ز روی آینهٔ زرنگار روشن روز   همیشه تا نفس پاک صبح زنگ زداست
ز زنگ خاطر و رنگ کدورت ایمن باد   ضمیر پاک تو کاینهٔ خدای نماست

وله ایضاً

ای عید رخت کعبهٔ دل اهل صفا را   هر لحظه صفای دگر از روی تو ما را
تو کعبهٔ خلقی و سر زلف تو حلقه   بگذار که در حلقه زنم دست خدا را
در مشعر زلف تو قدم روح قدس را   در موقف کوی تو وطن اهل صفا را
لبیک زنان بر عرفات سر کویت   صد قافله جان منتظر آواز درا را

در آرزوی زمزم آتش وشش لعلت — جان هر نفسی بر لب خشک آمده ما را
امید طواف حرم وصل تو افکند — در وادی غم طایفهٔ بی سر و پا را
رو در خم محراب و ابروی تو کردم — گفتم مگر انجا اثری هست دعا را
در سایهٔ محراب نظر کرد دلم دید — ترکان خطایی نسب خور لقا را
فریاد برآورد که ای قوم که ره داد — سرمست بمحراب حرم ترک خطا را
چشمت بکرشمه نظری کرد که تن زن — بر مست مهمان به که نه گیرند خطا را
زایر حرم کعبه گزید از پی فردوس — ما کوی تو آن کعبهٔ فردوس نما را
حاجی بطواف حرم کعبه مجاهد — ما طوف کنان بارگه کعبه نما را
یعنی که حریم حرم حضرت عالی — سلطان فلک رفعت خورشید لقا را
دل تشنهٔ آن سایهٔ یزدان که زرایش — خورشید فلک عاریه خواهست ضیا را
سلطان قضا رای قدر قدر که چون او — سلطان قدر قدر نبود دست قضا را
در عهدهٔ اسکندر عدلش نبود بیم — از رخنهٔ یاجوج اجل سد بقا را
با مهر سلیمان قبولش نبود راه — در دایرهٔ خطهٔ دل دیو هوا را
از عفت او دید چه آن بوی که دیگر — در پردهٔ گل ره نبود باد صبا را
مهر نظر تربیت او بدماند — در ناوه وی از شوره زمین مهرگیا را
ای از شرف سجدهٔ درگاه تو حاصل — این تاج مرصع فلک سبز قبا را
گر آینهٔ تیغ تو گوهر بنماید — رخساره بخون لعل کند کاه ربا را
در صبح حضرت تیغ از چهره کشاید — از روی جهان برفکند زلف مسا را
در پرده سرای تو کشد زهره بگردون — چنگ طرب مطربهٔ پرده سرا را
انجا که سحاب کرمت سایه بگسترد — بر باد دهد ابر سیه روی گدا را
گر قیمت خاک کف پای تو کند عقل — از گوهر خود نقد کند وجه بها را

هر جا که دل خسته نجات از مرض جهل — بنموده اشارات تو قانون شفا را
چون مهر شود چشم و چراغ همه عالم — گر شمع ضمیر تو دهد نور سها را
تا شعر مرا زیور مدح تو شعار است — بر چرخ سخن شعری شعرم شعرا را
منشور شود گوهر منظوم ثریا — در مدح تو چون نظم دهم در ثنا را
تا از نفس باد صبا هر سر سالی — دوران کهن تازه کند عهد صبا را
هر شام و سحر عکس گل نسترن از باغ — سرخاب و سفیداب کند روی هوا را
بلبل بسر سوز دهد ساز غزل را — قمری بسر سرو کند راست نوا را
بادا همه جا جاه شما خرم و سرسبز — زانسان که بر و رشک همه صحن سما را
تا عید تو نوروز بود غرهٔ شادی — هر روز ز نو عید دگر باد شما را

ولە ایضاً

سر سودای سر زلف تو تا در سر ماست — همچو مویت سر سودایی من بی سر و پاست
تا چو مویت همه تن حلقه بگوش تو شده‌ایم — حلقهٔ موی پریشان تو بر سر حلقهٔ ماست
موبمو حال پریشانی من چه گوید — مو بموی سر زلفت که برین حال گواست
یکسر موی نظر بر دل دروایم کن — ای که از هر سر موی تو دلی اندرواست
گفته یکسر مویت بجهانی ندهم — یکسر موی ترا هر دو جهان نیم بهاست
شام را تیره گی از موی تو چه باید برد — صبح را روشنی از روی تو می باید خواست
هر نفس نجرهٔ بوی تو در دست شمالی — هر نفس سلسلهٔ موی تو بر پای صباست
رنگ رخسار ترا سوسن و گل نوبر بوست — موی گیسوی ترا شعر سیه تا بر پاست
عنبر خط تو بر دور قمر دایره ساز — سنبل موی تو بر برگ سمن غالیه ساست
میکند سرکشی آن موی و فرو نگذارش — که دران سرکشی آشوب پریشانیهاست
نگشاید بجز از موی میان تو بهیچ — کار سلطان که فرو بسته تر از بند قباست

مشک با حلقهٔ مویت سر سودای بخت   کج خیالیست مگر مشک خطا را سوداست
نسبت موی تو با مشک نه راست صواب   بلکه سودای پراکنده و تدبیر خطاست
پوست چون نافه کرم بارکنی یکسر موت   نکنم باز بهار نافه که در چین و خطاست
در سرم هست که چون زلف تو کج بنشینم   وز رخ و قد تو گویم سخنی روشن و راست
عکس رویت ز سواد زره موی سیاه   چون فروغ ظفر از پرچم سلطان پیداست
شاه دل شه سرو سرور شاهان جهان   کز جهان آمده بر سر سخنش مو آساست
عکس از پیرق او غرهٔ غرای صباح   موی از پرچم او طرهٔ مشکین مساست
آنکه با وصلهٔ ملک تو جهان یکسر موست   وی که با پرتو رای تو قمر کم ز سهاست
نعل شبرنگ تو مو بند عروسان چمن   کرد خیلت تتق پرده نشینان سماست
کلک بی رای تو حرفی نتواند بنگاشت   تیغ بی حکم تو نارد سر مویی پیراست
کلک را با صفت فکر تو مو اندر سر   برق را با روش عزم تو خار اندر پاست
گاه در حل دقایق نظرت موی شکاف   گاه در کشف حقایق قلمت چهره گشاست
هر کرا یکسر مو کین تو در دل بنشست   یک بیک موی ز اندام بکنیش سزاست
چنگ را موی کشان بر دو بس برده نشاند   غیرت عدل تو تا دید که پیری رسواست
دمبدم آینه را روی سیه باد چو موی   در زمان تو بنا محرم اگر روی نماست
میچکد از بن هر موی دو صد قطره عرق   ابر را بس که ز دست و کف رادت حیاست
باد خصمت سیه فتنه بیکدم شکند   گرچه انبوه‌تر از موی بتان یغماست
ید بیضای کلیمست ترا گر اثرش   بر تن خصم تو هر موی یکی اژدرهاست
همچو موی سر قرابه که بی بالاید   از زجاج مژهٔ دشمن تو خون پالاست
چرخ نه توسن بوسیدن پایت دارد   پشت چون موی بسر زلفش از آن رو دوتاست
دست بربسته چو خود دست مخالف بنشین   گر نهد یکسر مو پای برون از ره راست

قاصرم از صفت گرچه بمدح تو مرا   هر سر موی بر اندام زبانی گویاست
میچکد آب ز مو شعر ترم را که ببین   طبع من غوطهٔ فکرت زده در بحر ثناست
جامهٔ بافته ام بر قد مدح تو ز موی   بجز آن جامهٔ زیبا که به از صد دیباست
در پس گوش منه در حدیثم چون موی   جای در گوش خودش کن که بدین پایه سزاست
ناروایی چنین شعر بهر حال روا   نبود خاصه درین وقت که مو بینه رواست
شعر من بنده چو مویست و کمال سخنم   راست مویست که در چشم کمال شعراست
از صنایع بدایع سخن آراسته ام   غرض بنده ازین موی نه شعر تنهاست
من که پروای سر و ریش خودم نیست ز فکر   سر و سودای سخنهای چو مویم زکجاست
جای آن نیست که چون کلک تراشم سر و رو   که ز مو بر سر کلک آمده صد گونه بلاست
خاطر آینه سیمای من اندر پی مو   گرچه چون شانه تراشیده ز سر چندین پاست
گرچه امروز سیه گشته و درهم خسته   همچو موی سر زنگی تن ما از سرماست
آفتابی بتو گرمست مرا پشت امید   سرد باشد که کنم جامه مویین درخواست
میزند بهر تراشی ستره سان سر بر سنگ   آنکه او گرد زبان تیر و زکس مویی خواست
بر سر موییم و مو بر سر من چون گویم   که نه ما بر سر موییم و نه مو بر سر ماست
سرورا دوش شنیدم که مگر سلطان را   بتراشیدن موی سر شهزاده هواست
این سخن راست چو بر لفظ مبارک بگذشت   مژده چون موی بهر گوش رسید از چپ و راست
آسمان گفت که یارد که کند مویی کم   از سر کش فلک افتاده چو موی اندر پا
تیز شد استره و باز فرو رفت بخود   گفت با خویش که نتوان ز سر شه مویی کاست
باز میخواست کزان روی تراشش بکند   اول از بنده که شاه اجازت میخواست
موی در تاب شد از استره در خود پیچد   کز سر جان نتوان بست بیکدم بر خاست
باش دلشاد که هرگز نشود مویی کم   هر کرا بر سر او سایهٔ اقبال شماست

لله الحمد که گر موی برفت از سر او   تا قیامت بسلامت سر و افسر برجاست
تا شبیه‌اند بمار اژ سیاه فرعون   مویهای سیه و آفت ایشان موسی‌ست
از نهیب غضبت باد چو مار ضحاک   هر سر موی که اعدای ترا بر اعضاست

در مدح شاه دلشاد

زنجیر بند زلفت زد حلقه بر در دل   خیل خیال رویت در دیده ساخت منزل
ای گل ز حسن رویت گشته خجل بصد رو   وی غنچه بر دهانت عاشق شده بصد دل
زلف و خط تو با هم هندوستان طوطی   رخسار و خال مشکین کافور و حب فلفل
سودای لف مشکین دارد دل شکسته   دیوانه گشت مسکین چه بایدش سلاسل
غایب شدن بصورت از ما چنان که ما را   گه طالع است مانع گه روزگار حایل
لعل حیات بخشت صد بار ریخت خونم   گویی بیخت من شد آب حیات قاتل
یاقوت در بهانت الماس راست حاجب   شمشاد خوش خرامت خورشید راست حامل   مل
از عکس گوی زنخدانت در تاب ماه تابان   وز سحر چشمهایت بی آب چاه بابل
خواهی که یوسف جان از چاه غم برآید   بر تاب کمی ز بالا مشکین رسن فرو هل
از حسن گل بکلی باز افکند ورق را   گر بر شمال خوانم یک فصل بر شمایل   شمایل
زان شانه بر سر آمد کو موی می شکافد   در حل و عقد زلفت که عقده‌ییست مشکل
زنهار طره‌ات را بر بند کان پریشان   دارد سر تطاول در عهد شاه عادل
آن قبلهٔ امانی و آن کعبهٔ معالی   و آن منبع معانی و آن مجمع فضایل
دلشاد شاه شاهی کز فر ملک مقنع   بگرفت ملک سنجر بشکست جاه مقبل
نعل سم سمندش تاج سر سلاطین   خاک در سرایش آب رخ افاضل
رایات کامکاری از رای اوست عالی   آیات شهریاری در شان اوست نازل
حیث مکارمش را با دشت مال مرکب   حمل هوا جیش را ابر بهار محمل

چون روزگار حکمش بر جن و انس نافذ   چون آفتاب عدلش بر بر و بحر شامل
ای خیل حشمتت را نصرت فتاده در پی   و چتر دولتت را خورشید رفته در ظل
تا شاه باز چترت بگرفت ملک سنجر   بر کند نسر گردون شهبال صیت طول
در معرض عفافت آن کعبهٔ طهارت   در مجلس ثنایت آن مصدر دلایل
پوشیده آستین را بر چهره بنت عمران   بوسیده آستانت را صد باره ابن آیل
از رشک حسن خطت دست نگار بربر   وز شرم لطف طبعت پای زلال در گل
دارد ز حسن خلقت باد شمال بویی   شاخ شجر بدان بو باشد بیاد مایل
در صدر خصم رحمت تا یافت حکم نافذ   رفت از ولایت تن جانش ز دست عامل
در بخششش مبادی تا دست برگشادی   هستند در ایادی لبسته میان انامل
دست تو حاصل کان در خاک ریخت یکسر   شاید اگر بگیرد زین دست کان معادل
خود در حصار آهن یا در میان آبی   مثل تو بی نیارد با تو شدن مقابل
شاخ نهال رحمت برکند بیخ باغی   سیل سخای جودت افزود آب سایل
با حلم پایدارت کوه گران سبک سر   با عزم تیز تازت برق عجول کاهل
هر عضو دشمنت شد سر منزل بلایی   تیغ تو تیز گشته در قطع آن منازل
ساقی لاله رخ را گو ساغری در افکن   گلگون چو اشک عاشق روشن چو رای عاقل
راحی که گر فشاند بر خاک جرعه ساقی   عزم رحیم گردد حالی بروح واصل
چشم و چراغ عالم بود تو بیش از آن دم   کافلاک در گرفتند اجرام را مشاعل
یان جام عید اینک شاها که انتظارش   یک کف ز دست بر سر خم راست پای در گل
مطرب که دوش کفی در پرده راز بربط   آوازها فکندست امروز در محافل
چنگست بسته خود را در دامن مغنی   از دامن مغنی زنهار چنگ مگسل
ذوق تمام دارد در صبح عید باده   نی حیث و جوی شارع نی گفت و گوی عاذل

راوی اگر سراید این شعر در سپاهان   روح کمال گوید لله در قایل

تا هر صباح روشن این آبگون قفس را   اذیال باغ گردد حاصل بر از حواصل

فرخ صباح عیدت فرخنده باد و میمون   طبع ستاره تابع کام زمانه حاصل

ولہ ایضاً

بدل رسید سحرگاه در مقام سرور   ندای آیت استغفروا از رب غفور

مجاوری ز زوایای عالم ملکوت   که بود چون خرد از دیده ذات او مستور

خطاب کرد کای گدای خانهٔ کنج   مکن اساس اقامت درین سرای غرور

روا بود که بجای حریم کعبهٔ دل   بود خرابهٔ خرابات آب و گل معمور

هوای حور و قصور ار ز قصور همت تست   دریغ نیست که هستی درین مقام قصور

حکیم عقل که استاد بارگاه دلست   روا مدار که در کار گل بود مزدور

مراد دل بتو نزدیک بلکه در دل تست   ولی چه سود که هستی بغایت از دل دور

گرت ز آیینه زنگار چرخ بر خیزد   هر آینه نظر لطف را شوی منظور

وگر خزانهٔ دل را بمهر مهر کنی   شوی خزانهٔ اسرار غیب را گنجور

بصورتی که تو در خواب غفلتی این دم   عجب که در تو قیامت کند اثر دم صور

بجز خیال مزور نمی بزی که ترا   جز از هوای مخالف مزاج دل رنجور

عصیروار برون آر بوست تا نکند   جفای عمر ترا پایمال چون انگور

گرفتم آنکه ز دیوان دولت ازلت   نوشته اند بتوقیع لم یزل منشور

بسیط روی زمین در تصرف آمده گیر   بس از تصرف آن ساز عقل را دستور

که جمع مظلمه و خرج عمر بی حاصل   چو هست در ورق روزنامهات مذکور

بحضرت ملک باقی آن محاسبه را   چگونه عرض کنی در حسابگاه نشور

سعادت ابدی و شقاوت ازلی   دو آیت اند بر اوراق آسمان مسطور

مقدرست نصیبار هزار سعی کنی   بهیچ وجه تغیر نمیشود مقدور

تو خود نمیکنی اندیشه کاین بدایع صنع   ز گنج غیب که می آورد بمصدر ظهور

که میکشد بجنابی جنوب و صوب صبا   عنان عزم شمال و زمام سیر دبور

که بافت آن قصب شکری بقامت نی   که دوخت این عسلی خرقه بر تن زنبور

که آفرید که پرورد در مشیمهٔ بحر   ز آب پاک وجودی چو لؤلؤی منثور

برین حدیقه که او بر دوازده جنت   که کرده است روان صد هزار چشمهٔ نور

ز مهرهای سپید و سیاه لیل و نهار   که نظم داد عقود سنین و سلک شهور

چه حاکمیست که در ملک آفرینش داد   بعقل خانهٔ روشن بدل یسار صدور

که کرده است نظام و قرار ملت و ملک   بیمن سایهٔ شاه مظفر منصور

که برگزید مرین پادشاه عادل را   ز کاینات برای مصالح جمهور

مدار مقصد و مقصود سلطنت دلشاد   که باد دور فلک بر مراد او مقصور

صفات عصمت ذاتش که عین مردمیست   سواد کرد فلک بر بیاض دیدهٔ حور

بخاک پاش اگر چه درست رس باشد   بآب تو به بشوید لب شراب طهور

مساعی ید بیضاش در مناهج دین   مآثری موسیست در معارج طور

ز شام پرچم او روز خصم را ماتم   ز عدلش اهل و مصر مملکت را سور

زهی نقود کلام ترا عیار گهر   زهی غبار سمند ترا خواص ذرور

تویی که بر صفحات فلک بخط غبار   بود ز آثار نعل مواکبت مسطور

ز یک اشارت رای تو فهم کرد خرد   هزار ضابطه در حل مشکلات امور

بیک طلیعهٔ عزم تو عرضه داد فلک   هزار حادثه در دفع حادثات دهور

درون پرده سرای تو روز و شب شمع روز   دو خادمند یکی عنبر و دگر کافور

بدان سبب که در آیینه اسم تأنیث است   بعهد عدل تو خواهد شدن جوار ذکور

زخوف هیبت صدای تو میشود ظاهر … علامت یرقان در رخ نیشابور
ز خاک رقص کنان همچو خاک برخیزد … اگر روایح خلقت رسد بر اهل قبور
ز احتمال بیان تو عاجزند حروف … ز امتداد صفات تو قاصرند سطور
سحاب فضل تو آلوده کان عصیان را … بآب توبه فرو شست تن ز کرد سرور
بیک توجه مردانه آنچنان برکند … دلت ز باغ جهان شاخ و برگ فسق و فجور
که در زمان تو آهنگ میکند بحجاز … ز کوی مصطبه بربسته ساز ره طنبور
ز روی عدل تو چشم بتان سیه رویست … از آن سبب که بمستیست در جهان مشهور
بهشت عدن سراپردهٔ جلالت تست … شقی کسی که ز باب بهشت شد مهجور
ظهیر برده سرایت ندید چون میگفت … سپیده دم که شدم محرم سرای سرور
مرا رسد که بدست تو تابیم لیکن … شنیدم آیت توبوا الی الله از لب حور
محیط طبع من آن بحر کامل سخنست … کزو پدید شد اندر بسیط ملک بحور
همیشه تا چمن حسن گلرخان از زیب … بود ز سنبل سیراب و نرگس مخمور
جمال جاه تو چون لاله باد در نیسان … دل حسود تو چون غنچه باد در ناسور

وله ایضاً

زهی نهال قدت سرو جویبار روان … طراوت گل رویت بهار عالم جان
رخت ز نسخهٔ باغ ارم نموده مثال … دهانت از لب آب حیات داده نشان
ببوی سنبل زلفت دل نسیم سبک … ز رشک سبزهٔ خطت سر بنفشه گران
ترا بکرد تنک تا بدید شد سبزی … بسبزی و نمکت شد هزار جان مهمان
که حدیث دهان تو نطق تنگ مجال … که حکایت زلفت قلم شکسته زبان
بجز دهان تو در آفتاب کردش کس … ندید ذره که باشد درو ستاره نهان
چراغ روی ترا شمع روز پروانه … کمند زلف ترا باد صبح سرگردان

کشیده لشکر زلفت بنیم روز کمین … کشیده هندوی ترکت بر آفتاب کمان
لب و دهان ترا تا بود خاتم لعل … لب نگین ز تحیر گرفته در دندان
ز عکس آتش لعل تو هر زمان یاقوت … چو چرخ چشم من آب اندر آورد بدهان
در آتش لبت آب حیات می یابم … مگر رسید بخاک جناب شاه جهان
سکندر آیت جمشید رای دارا رای … خضر لقای مسیحا دم کلیم زبان
خدایگان سلاطین بحر و بر دلشاد … فلک نهاد ممالک پناه ملک ستان
زهی ز خوان نوالت نوالهٔ فردوس … زهی ز رشحهٔ دستت رشاشهٔ عمان
نه آستین کمالت بسود دست تقاضی … نه آستان جلالت سپرده پای گمان
فشانده بر رخ افلاک دامن حشمت … فکنده بر سر خورشید سایهٔ احسان
نگین رای ترا انس و جن در طاعت … مثال امر ترا وحش و طیر در فرمان
بزم خلق تو باد شمال سرد نفس … ز رشک لطف تو آب زلال تیره روان
کمینه مطرب بزمت هزار چون ناهید … کمینه بندهٔ قدرت هزار چون کیوان
سوار عزم تو چون پای در رکاب آرد … فلک بدست مراد تو باز داد عنان
اگر نبودی مرآت در لباس ذکور … ز عفتت بنمودی جمال چهره عیان
بدان هوس که ببوسد بساط میمونت … ز مهر ماه شود گاه گوی و گه چوگان
ز قصر رفعت تو قطع یک درج نکند … هزار دور فلک گر برو کند دوران
وجود غنچهٔ گل در زمان تو سپری … از آن شود که بخون لعل میکند پیکان
خدایگانا نقلی شنیده ام کان نقل … برون ز مرکز عقلست و قدرت انسان
جماعتی ز سر حقد کرده اند مگر … به بنده نسبت کفران نعمت سلطان
بدان خدای که هر ذره در خداوندیش … ز آفتاب فزون تر نمود صد برهان
بمبدعی که بیک امر کن پدید آورد … هزار دفینه که بد در خزینهٔ امکان

بدان لطیف که بر طاق گلشن رخسار
نهاده است ز جزع یمن دو نرگس دان

بدان حکیم که او در طبیعت ملکی
نهد مرارت درد و حلاوت درمان

بدان قدیم که دیبای چین و ششترا
تنید حکمت او پود و تار در کرمان

بدان شمال رضا کو سفاین ابرار
برد بمأمن امن از مهالک طوفان

بدان نسیم عنایت که در کشد تا که
ز روی شاهد مقصود برقع حرمان

به پنج نوبت احمد درین سپنج سرای
بچار بالش عیسی درین بلند مکان

بدرس آدم و تدریس علم الاسماء
بعلم احمد و تعلیم علم القرآن

بقدر گلشن ادریس قصر رفعت او
بکنج خلوت ذوالنون و حکمت لقمان

باب روی سرشک ندامت عاصی
که پی نشاند گرد جرایم عصیان

بحرمت نفس پاک عیسی مریم
بنوبت قدم صدق موسی عمران

بحسن طلعت طاوس باغ خلد که هست
محل جلوه گهش صدر گلشن رضوان

به بلبل چمن جان که میکند هر دم
ترنم انا افصح بگونه گون دستان

بدان همای سعادت شکار یعنی عقل
که گرد کنگرهٔ عرش میکند طیران

بحق نه فلک و هشت خلد و هفت نجوم
بحق شش جهت و پنج حس و چار ارکان

بحسن خلق بهار و بمهر گرم تموز
باب روی زمستان و رنگ زرد خزان

بنور باهر و ماه در سیاهی شب
بخون منعقد لعل در مشیمهٔ کان

ز طیب نفحهٔ باد شمال در شب کر
بلطف قطرهٔ ابر بهار در نیسان

بصدق پاک ابوبکر و حسن و عدل عمر
بعلم و طاعت حیدر بمصحف عثمان

بدان دو در دلفروز شب فروز علی
که گوشوارهٔ عرشند و شمع جمع جنان

بحق صدق اویس و بقاسم بن حسن
بخون پاک حسین و بخیرات حسان

بخاکپای سروران روی زمین
که پی برد ز صفا آب چشمهٔ حیوان

بدان همای همایون چتر سلطانی
که گسترید در آفاق ظل امن و امان

بابر دست جوادش که روز بخشش او
کف خجالت بر روی میزند عمان

که تا بخاک جنابت مشرفست سرم
از آنچه در حق من بنده برده اند گمان

بجز ثنای شما در بنا مدم بضمیر
بجز دعای شما بر نیامدم بزبان

خلاف مدح و ثنای شما چه شاید گفت
و گر چنانچه بگوید کسی ترا چه زیان

ز سنگ حادثه برج سپهر را چه خلل
ز باد نایرهٔ شمع ستاره را چه زیان

بحضرت تو حدیث نهانیست مرا
عیان بگویم اگر باشدم مجال بیان

نماز شام که زرین غزاله در پس کوه
نهفته گشت و هوا گرد غرق مشک افشان

خیال یار و دیارم نشاند در کنجی
در آن میانه سبک شد سرم ز خواب گران

چنان نمود که فرزند نور دیدهٔ من
چو شمع تافته و در گرفته و گریان

ز چشم زخم زمان دیده گوشمال فراق
ز دست برد هوا گشته پایمال هوان

در آمد از در خلوت سرای من تا که
چه گفت گفت که ای پیر کلبهٔ احزان

برو برو که تو داری فراغتی از ما
بیا بیا که مرا نیست طاقت هجران

کجاست آن همه مهر و محبت و پیوند
کجاست آن همه سوگند و وعده و پیمان

چه شد چه بود چه افتاد کین چنان یکبار
باختیار جدا گشتهٔ ز خان و زمان

ببصرت ار چه چو یوسف عزیز میداری
مدار خوار بیکبار جانب اخوان

بگریه گفتمش ای شمع جمع و میوهٔ دل
بلابه گفتمش ای نور چشم و راحت جان

مرا فلک شرف بندگی درگاهی
نصیب کرد که شد سعد اکبرش دربان

ز حسن حال منال و برای اهل و عیال
مفارقت ز جنان حضرتی چگونه توان

دگر که در حق من شه عنایتی دارد
مرا بحکم اجازت نمیدهد فرمان

جواب داد که با ما سخن دراز مکن
مباف لاف و بهانه میار و قصه مخوان

هزار ذرّه اگر کم شود ز روی هوا / بذرّهٔ نرسد آفتاب را نقصان
مراتب حشم شاه زمانه معلومست / دعای بندهٔ مسکین بحضرتش برهان
بگو بروضهٔ پاک شریف میر دمشق / بگو بعصمت میر مطهر ترسان
که یکدو ماه بفرمای از طریق رضا / اجازت بدر بندهٔ بنده‌ات سلمان
جهت ناکرهٔ زرنگار ماه بود / چو گوی در خم چوگان آسمان گردان
مدار دور فلک باد در تصرف تو / چنانکه گردش گو در تصرف چوگان
بدستگاهی و دولت هزار ملک بگیر / بشادمانی و عزت هزار سال بمان

ترجیع بند سلمان در مدح دلشاد

خندهٔ زد دهنت تنگ شکر پیدا شد / سخنی گفت لبت لؤلؤی تر پیدا شد
طره از چهره برانداز که آن زلف سیاه / در سپیدی عذار تو اثر پیدا شد
بفدای گل رخسار تو بادام که او / فستقی دایرهٔ گرد شکر پیدا شد
هر سحر داد ببوی سر زلف تو بباد / نافه مشکی که بصد خون جگر پیدا شد
روز رخسار تو تا با سر زلفت پیوست / در جهان قاعدهٔ شام و سحر پیدا شد
بود نایافت دهان تو ولیکن کمرت / جست بر بست میان را و بزر پیدا شد

چشم سرمست تو چون بخت من اندر خوابست
دهن تنگ تو چون کام جهان نایابست

گرد باغ رخت از سنبل چین پرچینست / باغ رخسار ترا سنبل چین پرچینست
چشمهٔ چشم من از شوق تو دریا بارست / صدف گوش من از لعل تو گوهر چینست
عنبر سلسله‌ات بر طرف خورشیدست / رقم غالیه‌ات بر ورق نسرین است
مشک مسکین که جگر گوشهٔ آهوی خطاست / ز نسیم سر زلف تو جگر خونین است
زلف اگر بر کمرت سر بنهد نیست عجب / سر سودا زدگان را ز کمر بالین است

بستهٔ تنگ تو بر تنگ شکر میخندد
حقهٔ لعل تو بر عقد گهر میخندد

لاله رویا گلت آمیخته با یاسمنست / من ندانم رخ تو لاله و گل یا سمنست
بوی یاس من از آن سبزهٔ خطای آید / گل رویت مگر آورده خطا یاسمنست
دل من یاسمنت برد گواهم خط تست / چکنم چون خط تو بر طرف یاسمنست
چشم من چون لب لعل تو لبالب گهرست / قد من چون سر زلف تو سراسر شکنست
خط و خال و دهنت چشمهٔ خضر و ظلمات / رخ و زلف و زنخت یوسف و چاه و رسنست
چشم فتان تو در خواب شد و خفته به است / فتنه چون دو رخداوند زمان و زمنست

مریم ثانی بلقیس سلیمان تمکین
شاه دلشاد خداوند جهان عصمت دین

ای خداوند که آمد ز خداوند خطاب / بانوی هر دو جهان مریم بلقیس جناب
ای بار منت گردن گردون شده خم / وی ز موج کرمت زهرهٔ گردون شده آب
برق با سرعت عزمت همه جبرست و سکون / کوه با نسبت حلمت همه سیرست و شتاب
ملک در مدت عمر تو که باقی بادا / فتنه در چشم بتان دیده و آن نیز بخواب
گر حکایت کند از زلف تو در باغ نسیم / گر روایت کند از لفظ تو در بحر سحاب
تیر مه مکرمت ژاله چکاند ز دخان / فصل دی تربیت لاله دماند ز سراب
ز هوا خشک شود خندهٔ سیمین سمن / وز هوا لعل شود گونهٔ لؤلؤی خوشاب

فکر رایت کنم اندیشه منور گردد
نام خلقت برم انفاس معطر گردد

ای سراپردهٔ عصمت زده بر اوج کمال / صدر خورشید غلامان ترا صف نعال
پایهٔ تخت تو بر فوق زحل زرین تاج / سایهٔ چتر تو بر روی ظفر مشکین خال

تا شود حلقه بگوش ان ترا حلقه بگوش | زهره آویخته از حلقهٔ زرین هلال
گر دماغ چمن از خلق تو بویی یابد | بر دل غنچهٔ گل سرد شود باد شمال
فکر من کی بخیال تو رسد کز عظمت | مرغ اندیشه فرو می هلد انجا پر و بال
من چه تحریر کنم مدح تو چون محروس است | دامن مقنعهٔ وصف تو از دست خیال

کشتی فکر چو شد غرقهٔ دریای ثنا
سوی ساحل نتوان بردنش الا بدعا

مرکز دور فلک چتر قمرسای تو باد | تتق عصمت حق سر معلای تو باد
افسر فرق زحل سم (نعل) اسب تو شد | سرمهٔ چشم قمر خاک کف پای تو باد
هر قبایی که سعادت بارادت دوزد | کمترین آستری خلعت والای تو باد
چرخ پیروزه وش حلقه صفت چون لولو | حلقه در گوش کهین هندوی لالای تو باد
همه احوال قضا متفق رای تو شد | همه افعال قدر مقتفی رای تو باد

بر ره تو دعا بر عدوت نفرین باد
وین دعا را ز همه خلق جهان آمین باد

در مدح شاه دندی گفته

پیکر این زورق رخشنده بر آب روان | می درخشد چون دو پیکر بر محیط آسمان
شکل زورق گو ببین برجست آبی کاندرو | دایما باشد سعود ملک را با هم قران
باد پای آب رفتاری که رانندش بچوب | آب با او هم رکاب و باد با او هم عنان
معدهٔ او بگذراند سنگ خارا را سبک (کران) | لیک آب خوشگوارش در درون اید گران
آب جان او و هر که کاید نش جا در درون (بدن) | تا روان کردد تن او از کران جانی جان
او کمان قدست و تیر اندر کمان دارد مقیم (کمان) | میرود همواره بر ان راست چون تیر از
دشمن خاکست و هم با خاک میگیرد قرار | عاشق آبست و لیکن از آب میجوید کران

نام خود را جاریه زان میکند تا میکشد | روز و شب بر دوش عرش فرش بلقیس زمان
شاه دنیی آنکه ذاتش روی خورشید جلال | روز و شب از سایهٔ خورشید میدارد نهان
ذات او چون ذات عنقا کس ندید اما رسید | صیت او چون صیت عنقا قاف تا قاف جهان
ای بمهد دل پرستاران مهد عزتت | دختران اختران در پردهای آسمان
پایهٔ قدر ترا گردون کمر داری در ثناه | سایهٔ چتر ترا خورشید تابان در امان
راست گویی بیت معمورست در زیر (ملک) فلک | سایه بان ظل ممدودست در بالای آن
دجله چون دریا و کشتی کوه بر بالای آن | سایهٔ ابرست و خورشیدی بزیر سایه بان
ساقیا آن کشتی زرین دریا دل بیار | وانگه زان کشتی زر دریای یاقوت روان
بگذر از کشتی بکشتی بگذر از دریای خم | گر چنین دریا گذر کردن بکشتی میتوان
هر کی آبی بیابی پای شراب چون حباب | گرد انجا گرد و خود را خوش بر آور یک زمان
در دل کشتی که هست آن لنگر موسی و خضر | با حریف خوش نشین یکدم بشادی بگذران
بادهٔ چون آتش موسی بعهد چرخ پیر | نوش کن اندر جوار دولت شاه جهان
سایهٔ چتر تو و خورشید رای روشنت | بر جهان پاینده و تابنده بادا در جهان

وله ایضاً

ای زمین آستانت آسمان ملک و دین | آسمانی آسمان گر نقش بندد بر زمین
استوی او (ایوان) لت بسبع سموات طباق | نقش درگاه تو طبتم فادخلوها خالدین
رشک سقف لاجوردی کاسمانرا میزند | صد گره بر طاق ابرو هر زمان از نقش چین
گر شود ناظر بسقف نیم ترک آسمان | بر زمین افتد کلاه از فرق ترک نخمین
طاق درگاه تو طغرا بیست بر منشور ملک | رسم ایوان تو بنیادیست بر ارکان دین
بحر عمانرا از آب دجلهات باشد بیار | آب حیوانرا بنجاکی در کهت باشد معین
بیت معمورت محقق بیت مسجورت (رفیق) | سقف مرفوعت معین و ظل ممدودت (معین)

رباعیات
ای آنکه سوار چشمت که جان بفدای تست
هر جا سپهر بست خاک ره باد و بار جانست
هر جا که بسته ... اسیر زیبا را
خوش جلوه وه سمند که بپای تست
هر سو هزار سوخته دل در دعای تست
مشتاق وصل یار که ز هجران بجان رسید
سرمایهٔ حیات امید لقای تست
بیچاره عاشق تو که با درد و انتظار
تشنه در رهش جگر خون هوای تست
یک خنده شکر وی و دل باشد از آنکه تو
باری بیا و شکر بخند که جان همه برای تست
دل چون نه عاشق از تو نمیرسد ... ازل
آب و گلم سرشته بمهر و وفای تست
جانم بگیر از آن صنم ... بیگانه ... مرنج
ایمن ... آشنای تست

آستانت را برخ شاهان عالم خاک روب / بر مکانت را بدانجه راند جنت جرعه چین
جان فزاید چون صبا در روضهٔ طبع سلیم / خوش بر آید چون نوا در پردهٔ قلب حزین
هیچکس را نیست بر دامن غباری از رهت / جز صبا را گر غبار تست دامن عنبرین
تا شود جاروب این درپیش فراشان تو / بس که خود را بر زمین مالید زلف حور عین
رشک آمد خازن فردوس را با حور گفت / تا بدین حد نیز هم نازک مباش و نازنین
حور و ولدان پای کوبند از طرب چون روز بزم / در طواف آیند غلمانت بکاس من معین
جنتی اینک عیان بر تخت بخت ساختت / حور و مقصور و درخت طوبی و ماء معین
هست اصل نسخهٔ خلد برین را هشت باب / تو بهشتی را بران افزودی و بابی برین
آسمان میخواست کز سنگش کند لختی تراش / تا نهد بر خاتم پیروزهٔ خود چون نگین
سر بسی بر سنگ زد چندانکه بروی تیره گشت / پیر کیوان آن معمر هندوی باریک بین
گفت تا نی گر زند صد سال بر دیوار سر / در نیفتد کاهی از دیوار این حصن حصین
آسمان مزدور کار اوست زان زرین آسمان / پیرو دهر شد رست مغربی در آستین
تا قبول شه یابد خشت زرین میکشد / صبحدم بر مقتفای نعم اجر العاملین
سایهٔ لطف الهی دنوی سلطان که هست / آفتاب دولت و دین قهرمان ما و طین
آنکه حق را بر خلایق از پی ایجاد اوست / منت انعام آنکه سلطان مبین
مهد او را موکب خورشید اندر ظل چتر / عزم او را مرکب جمشیدی اندر زیر زین
ای ز رشک جام جودت چشم دریا پر سرشک / وی ز صیت طاس عدلت گوش گردون پر طنین
گوشهای صدرهات تسبیح خیرات حسان / گوشهای دامنت سجادهٔ روح الامین
حلقهٔ درگاه جاهت گوشوار عز و جاه / سایهٔ صدر رفیعت دستگاه ملک و دین
خاک را با ظل جاهت نیست مهر آسمان / باغ را با بوی خلقت نیست برگ یاسمین
هر نفس مشاطهٔ رای منیرت کرده پاک / از غبار تیرهٔ شب روی مرآت یقین

غزل

وز کنج غم نشستم خرسند با خیالت
خوش وقت آنکه بیند هر صبح [illegible] جمالت
این جان بلب رسیده [illegible] هر دم بوداع هجران
تا کی بسیم [illegible] بسته وصالت
[illegible]
جان با [illegible]
[illegible]
بود آن [illegible]
[illegible]
جام جو جوش [illegible]

پادشاها بنده از بهر نثار آورده است / دامن دُر بر درت و آنکه چه دُرهای ثمین
در لباس خانه آراستی کز شوق آن / طاق ازرق میکند شق هر زمان چرخ برین
رسم شاهان کرامیست این بهشت آباد تو / رسم شاهان تازه کردی آفرین باد آفرین
جای شاهانت که یارب فرخ و فرخنده باد / جاودان بر پادشاه شهنشاه این شه نشین
بر سریر منصب دولت دستاهی تا ابد / شاه بادا شاد باد آمین برب العالمین

در مدح شاه ابو اسحاق فرماید

منم امروز بلای شب هجران بر سر / کرده در کار تو چون شمع دل و جان بر سر
روی آنم نه که بر خاک درت مالم روی / تا کنم مردمش از چهره زر افشان بر سر
دست آنم نه که بر دامنت آویزم دست / تا مگر گسترد لطف تو دامان بر سر
او مرا زلف تو آورد بدستان برپای / تا مرا خود چه رسد از تو به پایان بر سر
غمزه و چشم تو شوخند و بی آمده اند / ابروان تو به پیشانی از ایشان بر سر
زلف مشکین تو با شانه بر آمیخت بهم / عاقبت آمد از و شانه بدستان بر سر
گرد دو روی همه دلهای پریشان از جمع / هست شان هندوی زلف تو نگهبان بر سر
زلف هندوی گره روی تو تا هموار است / که ز عاشق همه جان خواهد و ایمان بر سر
چون تنوریست دلم تافته از آتش عشق / هر دم آورده ز خون مژه طوفان بر سر
از غم در عجبم کین دل ناباب مرا / چون ره آورد شب تیرهٔ هجران بر سر
گفته بودی که بقصد سرت آیم روزی / کو بیا کی رسد آن وعدهٔ جانان بر سر
نیست ممکن که من از خط تو سر بردارم / گر نهندم چو قلم خنجر بران بر سر
اره بر فرق سرم نه بنشیند که مرا / هست چون حرف مشدد شرف آن بر سر
سرو در پای تو می‌میرد و مرغان چمن / میکنندش همه شب ناله و افغان بر سر
ماه تابان تو دارد شب مشکین بر دوش / سرو رعنای تو دارد گل خندان بر سر

[illegible]

حسن تو چند زینت هر انجمن بود
روی تو چند آینهٔ مرد و زن بود
[illegible]
[illegible]
لطفی [illegible] مخصوص [illegible] او بود
[illegible]
[illegible]
[illegible]

قطعه

[illegible]
[illegible]

مخمس

هیچ بیکسی با اسیری و اشتم حالش چه شد
حسن بیم نیم جانی و اشنا اخوانش چه شد
هیچ ... بسیب که درخی بزرد و باب تنگاه تنگاه
هیچ ... بود و ... بهانش چه شد
هیچ کمک ... بر بیاستگان چه شد
جان نالان خود ... جسم چون تابش چه شد
بیش ... هیچ ... آید که در ... دشت ...
بیش ... بدنیانش چه شد
آهوی مشکبار بود ... آید ...
بیش و ... جاکری ... بود ...
بیش ... بایمش چه شد
... اگنندش ... سر نگون
... عیش ... یار ... نانش چه شد
... نقش ... و صورت ... ده
... نقطه ... بیابان خاست ... فتاده

سرو بستان اگر این شیوه و دستان داند
کردی از دست تو خاک همه بستان برسر

گرد دور رخ و زلف تو بسر گردیدن
تا چه آرد دگرم گردش دوران برسر

آفتاب خط ار سایه زمین باز گرفت
باد پاینده مرا سایهٔ سلطان برسر

خسرو شاه نشان شاه ابو اسحاق که او
همچو تاج آمده است از همه شاهان برسر

زبدهٔ انجم و ارکان که بلطف آمده است
گوهر ذات وی از انجم و ارکان برسر

بحر زخار کرم آنکه که موج عطا
کف او آمده از قلزم و عمان برسر

حکم دیوان فلک را ننود هیچ نفاد
رای او تا ننویسد خط فرمان برسر

ذات او خط کمال و ورق هستی دان
فلک نقطه مثالش نقطی دان برسر

گر بیک حرف سر از دایرهٔ فرمانش
کشد این نقطه کشیدش خط بطلان برسر

روز میدان که ز آمدشدن یکرانش
خاک میکرد چو گو گنبد گردان برسر

همت عالی او گوی فلک را صد بار
خنک چوگان خود راند چو چوگان برسر

که ز موج دل او بحر زند کف بر رو
که ز دست و کف او خاک کند کان برسر

جفتهاش قلعهٔ گردون ببسایی بخشد
که نخواهد که بود والی کیوان برسر

باش تا کنگرهٔ قصر تو در پایهٔ قدر
آید از طارم این پیر شده ایوان برسر

باش تا خسرو اقبال تو در صدر جلال
تخت قیصر زند و افسر خاقان برسر

برسد عدل تو جایی که ازین پس رهرا
در رعایت ننود منت چوپان برسر

در هوای حرم رافت عدلت بینند
کبک را سایه زده شهپر عقبان برسر

دشمن سرسبکت با دلول از دست
ناگهان آمدنش گرز گران جان برسر

آهنین روی تر از تیغ تو سربازی نیست
کامد اعدای ترا خود و عریان برسر

تیغ آبست و عدو آتش و نشنیدستی
بزنی آبش از آن ابر درفشان برسر

هم شود کشته بآتش بس از آنش که سنگ
زده باشد و خورد چوب فراوان برسر

آب شمشیر چو در بحر کفت موج زند
موجش آرد تیغ که گوهر و مرجان برسر

هر صباح از پی آرایش بزمت رضوان
کشد از روضهٔ جنت گل و ریحان برسر

آنچنان کز نظر مهر و سپهر آمده اند
بکهر خاک بدخشان و سپاهان برسر

میکشد اهل بصر خاک سپاهان بر چشم
می نهند اهل شرف لعل بدخشان برسر

شعرم از تربیت لطف تو جایی برسید
که نهندش همه اشراف خراسان برسر

تا زند خسرو گل تخت زمرد در باغ
تاج یاقوت نهد لالهٔ نعمان برسر

تیر باران کند از روی هوا قوس قزح
هردم آرد سپر لعل گلستان برسر

شجر روضهٔ بخت تو چنان مثمر باد
که فلک را فکند سایهٔ احسان برسر

وله ایضاً

سحرگهی که چمن شمع لاله درگیرد
صبا بعزم صبوحی پیاله درگیرد

جهان پیر چو نرگس جوان و تازه شود
هوای جام و نشاط قدح ز سر گیرد

چو مرغ عیسی اگر لعبتی ز گل سازی
ز اعتدال هوا حکم جانور گیرد

مشابه گل زرد فلک شود گل سرخ
نخست تیغ برآرد دگر سپر گیرد

نمونه ایست ز اوراق آتش کبریت
چراغ لاله که هر شب زباد درگیرد

بدان چراغ شب تیره تا سحر بلبل
همه لطایف اوراق گل ز بر گیرد

اگر نسیم سحر بر ختن گذر یابد
ز رشک مشک چه خونها که در جگر گیرد

مسافریست این گل رسیده که او
چو برگ سفره بسازد ره سفر گیرد

ز یک نسیم که در آستین غنچه بگرد
دمی شمال چو مریم بروح درگیرد

ز بس قراضه که گل کرد گرد در دامن
مجال نیست که دامن بکل بگیرد

ز آفتاب چو چرخ خمیده نرگس مست
بیاد خسرو آفاق جام برگیرد

اگر حمایت او ذره را دهد تمکین
فراز مسند خورشید مستقر گیرد

تا بنفشه سبد سبد طرهٔ مشکبار تو
تا بنفشه سبد سبد خنده و گلستان تو
برده بغنچه سبد سبد ...
ای گل ... سبد ... شب ...
گر ... شوق ... نکهت ... شکان
... که ... عالم ... ز ... ای تو
حال و ... عالم ... ای تو

ایا سحاب نوالی که دست بخشش تو — بگاه فیض عطا بحر را بشمر گیرد
تو آفتاب منیری چو ز آفتاب سپهر — چهار بالش ملک از تو زیب و فر گیرد
عنایت تو روا نیست یکنفس بخشد — کفایت تو جهانی بیک نظر گیرد
بعهد داد تو دراج چشم باز کند — بعون عدل تو روباه شیر نر گیرد
برید فکر تو افلاک زیر بال آرد — همای همت آفاق زیر پر گیرد
چو تیغ تو بدرخشد قضا مقر یابد — چو شست تو بگشاید قدر حذر گیرد
مهابت تو اگر باد را عنان بخشد — صلابت تو اگر کوه را کمر گیرد
بقهر باد سبک را بخاک دفن کند — بحلم کوه گران را ز جای برگیرد
شب زمانه بمهر تو گردد آبستن — وگرنه کین تو جانی دم سحر گیرد
عدو حسام ترا چشمهٔ اجل داند — ولی نیام ترا مطلع ظفر گیرد
چو آفتاب ضمیرت بنیک بشارت رای — ز حد خاور تا مرز باختر گیرد
ز خاک پایت اگر خور ذرهٔ یابد — نحاس یابد که در دامن بصر گیرد
شرار آتش قهرت اگر ببحر رسد — ز خاصیت همه اجزای او شرر گیرد
زبان لطف تو با خامه چون سخن راند — چو نیشکر همه اجزای نی شکر گیرد
بهار جاه ز خلق تو رنگ و بو یابد — نهال عدل ز لطف تو بار و بر گیرد
زمانه اطلس گلریز سبز کرد ترا — ز گرد لگد خنگ تو آستر گیرد
اگر ز نعل سمند تو افسری یابد — سر سپهر بترک کلاه خور گیرد
اگر نه مدح تو گوید زبان سوسن را — بنفشه وار زبان از قفا بدر گیرد
مرا رسد که فضیلت نهد بر اهل زمان — وگر خود این قلم خشک و شعر تر گیرد
همیشه تا که خود این سرای ششسو را — ز بهر آمد و شد خانه دو در گیرد
سرای عمر تو معمور باد تا حدی — که کارخانهٔ فردوس از تو فر گیرد

این قصیده را در مدح سلطان اویس گفته

صباح عید مگر بود عزم میدانش — که مه ز غالیه بر دوش داشت چوگانش
سوار گشته همی راند و میکشید بدوش — شمال غاشیهٔ زلف عنبر افشانش
بحسن غبغبش افکنده گوی در میدان — فتاده گوی دل اندر چه زنخدانش
جهانیان همه حلوای عید میجستند — ز لعل او که عسل آیتیست در شانش
نظر بخاک درش داشت میل کحل میل — جلای باصره میداد ذکر یکرانش
چو گرد در پیش افتاد عالم خاکی — نپرسید ولی دست کس بدامانش
ز تاب خنگ تکاور بزیر او پیچ ماند — بآتشی که برانگیزد آب حیوانش
نه سهو بود که رخشش ز آب بود روان — رخش ز آتش و آتش دمیده ریحانش
کسی که آذر برزین ندیده بود ببید — ببادپای روان بر بگاه جولانش
زمانه نعرهٔ تکبیر زد دران ساعت — که عرض کرد جمال آفتاب تابانش
چه رنگها که برآمیخت رنگ رخسارش — چه فتنها که برانگیخت چشم فتانش
چنین که جام لب لعل و دست مرد افکن — درین زمانه کسی نیست مرد میدانش
بریخت خون دل من وگر دلش خواهد — کنم بدیده جگر گوشه نیز قربانش
چو غنچه بود دلم پای جبر در دامن — بهواش آمد و زد دست در گریبانش
بتاب روی چو خورشید سوختی عالم — اگر حجاب نبودی ز ظل یزدانش
خدایگان سلاطین عهد شیخ اویس — که مردمی و کرم آیتیست در شانش
خرد دویده بسر در رکاب تدبیرش — قضا نهاده عنان بر عنان فرمانش
فلک ستانه که نعل سمندش اندازد — خرد بجان بخرد تاج فرق کیوانش
ملک نشسته که گردی ز راه او خیزد — برد بخلد و کشد در دو چشم رضوانش
ولیک و شن تیغش چو دید چشم عدو — نهاد سر چه کند قاطعست برهانش

بوجه راتب یکذره بر نمی آید   همه خزاین بحر و دفاین کانش
که سواری اگر با سپهر بازد گوی   بجایگه ببرد گوی مه ز چوگانش
وگر بگوی فلک سر در آورد چوگان   بپای اسب در افتد سپهر چوگانش
بانتهای جلالش نمیرسد گردون   هنوز باشش که هست ابتدای دورانش
ز بیم باد نیارد گذشت بر سر شمع   مگر ستاند پروانهٔ ز دیوانش
عدوی بی گهرش گو کسی وگر کس نیست   بهیچ تیره نشاید نهاد بر جوانش
عروس فتح که گلگونه اش ز خون عدوست   بروز بزم بود پرچم شبستانش
سنان رمح تو هر جا که در زمانه دویست   بکاسهٔ سر بدخواه کرد مهمانش
چنان بعدل تو در دشت گله ایمن گشت   که وحشت است ز چوپانیان و چوپانش
بفتح قلعهٔ گردون اگر کمر بندی   بیک دو ماه توانی گرفت آسانش
نسیم معدلتش گر بشیر شرزه رسد   بشیر سیر کند جدی را ز پستانش
بیاد خلقت اگر چوب تیر بنشانند   گل شکفته برآرد ز غنچه پیکانش
وگر بسوی هوای تو واشود دل گل   نسیم باد صبا کی کند پریشانش
عنان توسن دولت فلک بدست تو داد   بکام خویش و برغم حسود دیرانش
خدایگانا ملک جهان خدای جهان   نهاده است برای تو خیز و بستانش
بفر عون الهی کسی که مخصوص است   چه غم ز لشکر فرعون و عون هامانش
شها جهان خزف را گذشت فصل خریف   رسید کوکبهٔ موکب زمستانش
عروس خاک سپید آب برف زد وقتست   که رخ کنند بسرخاب باده مستانش
بجای باده درین موسم از کف ساقی   اگر دهد همه آب حیات مستانش
بگو بساقی گلرخ که بزم عشرت ساز   چو روی خوب بیار ابروج و ریحانش
کمیت قله نژاد آنکه داغ جم دارد   سبک درآر بمیدان و گرم گردانش

شها

شها خبر من آن بلبل خوش الحانست   که هست بر گل مدحت هزار دستانش
تو در کرامت ابوالقاسمی و حضرت تست   ملاذ ملت حسان و وقت سلمانش
همیشه تا که سرای سپنج ششدر را   بود فراشته نه سقف و چار ارکانش
سرای عمر تو باد آنچنان قوی بنیاد   که منهدم نکند دور چرخ بنیانش
مدام نوش و مخور غم ز دور جام بهار   در آن زمان که نباشد مدام دورانش

ولە ایضاً

بیا که عهد چمن تازه کرد باد بهار   ببار کیست چمن را طراوت رخ یار
شکست شاخ شجر زیب تختهٔ بزاز   ببرد باد سحر آب طبلهٔ عطار
مخدرات چمن جلوه میکنند امروز   عروسیست نبات نبات را پندار
وگر نه بهر چه گردون شکوفهٔ گل را   سپیده برزد و گلگونه کرد بر رخسار
چراست هاون یاقوت لاله پر سرمه   چراست دامن گل پر ز رنگ و بوی بهار
صباست غالیه سای و نسیم مجمره سوز   شمال چهره گشا و زلال آینه دار
همه جواهر لعلست غنچه را در تنگ   همه بضاعت مشک است لاله را در بار
قبای غنچه بر اندام گل نمی گنجد   که تنگ دوخته اندش بنوک سوزن خار
چنار دست برآورده است شب همه شب   همی کنند فغان قمریان ز دست چنار
هزار دایرهٔ لعل می کند پیدا   هزار نقطهٔ زنگار غنچه بی پرگار
بمژده جان دهد اکنون نسیم صبح بلطف   چه خوش بود که بدین لطف جان دهد بیمار
بساکنان زمین هر زمان کنند ندا   مسبحان هوا فانظروا الی الآثار
بیاض دیدهٔ نرگس نگر تعالی الله   که خیره گشت درو دیدهٔ اولو الابصار
اگر کشد قلم نقش بند ازین نقشی   سری زند قلم نقش بند بر دیوار
گرفت خار بیکبار جانب غنچه   که نازکیست بیکبار جانب دلدار

زخوی خار بتنگ آمده است غنچهٔ گل / بجا کند دل نازک تحمل آزار
بیا بیا که زمان بهار و وقت گلست / دمی بباده گلرنگ وقت خود خوش دار
چو عندلیب دل غنچه را ز دست مده / چو سرو بن طرف جویبار را مگذار
چمن ز غنچه نماید هزار خرگه سبز / سپیده دم که زند ابر خیمه بر گلزار
چو خسروان که رخ که ببارگه آیند / گل از سراچهٔ خلوت رود بصفهٔ بار
چو سوسن از طرف جویبار پای بکش / چو نرگس از قدح باده دست باز مدار
نگار شنگ و سماع و سماع چنگ و رباب / شراب لعل صبوح و صبوح عیش و بهار
میان باغ از آن روی بسته شد نرگس / که در جنایت سرو و قیست سرگران
همین که دوش بمهمان بلبل آمد گل / ز ذوق بلبل بیچاره را نماند قرار
صبا بیاری بلبل همان زمان برخاست / بساخت برگ نوایی که بود شاید درکار
شکوفه هر درمی را که داشت داد بباد / سحاب هر گهری را که یافت کرد نثار
ولی ز تنگدلی گل بخود فرو شده بود / نمیگشود دهان و نمی نمود عذار
فراز تخت زمرد نشسته در شب نم / بتاج لعل درآویخت لؤلؤی شهوار
هزار دستان با صد نوا بپیش آمد / بعذرخواهی و گفتش هزار بار هزار
که ای نگار پری روی نازپرور دم / چگونه‌ای ز صداع و ز جای ناهموار
جواب داد که چون عمر را بقایی نیست / معاش یکشبه سهلست خار یا دشوار
مذکران چمن چون مقدسان فلک / فراز سدرهٔ اشجار بین که در اشجار
دعای شاه جهان میکنند و میگویند / که باد تا ابد از جاه عمر برخوردار
ستاره موکب خورشید چتر ماه علم / سحاب بخشش گردون شکوه کوه وقار
معز دولت و دین شاه زاده شاه اویس / که خسروان بغلامیش کرده‌اند اقرار
لوامع ظفر از گرد خیل او لامع / چو نور چشم نجوم از سیاهی شب تار

روایح کرم از نشر خلق او فایح / چو طیب نافهٔ مشک از حدود چین و تتار
زلال راست ز احسان لطف او اجرا / سحاب راست ز دیوان جود او ادرار
ز کبر دشمن آتش نهاد او میخواست / که زود میر شود زود میر شد چو شرار
زهی ز آثر نعل مواکب تو زمین / سواد کرده باطراف آسمان بغبار
ستاره راهمه بر سمت طاعت تو مسیر / سپهر را همه بر قطب دولت تو مدار
زری که در لحد خاک بود پوشیده / کفن دریده و گردیده سکهٔ رخسار
صدای صیت صریر تواش برون آورد / که داشت خاصیت نفخ صور دیگربار
درست کرد و برانگیختش ز خاک بلطف / همان زمانش ببخشید بی حساب و شمار
زر خزاین خورشید و سنگریزه و زیش را / بر تو نیست بمقدار ذرهٔ مقدار
بدفع کفو دل صاف تو دیناریست / از آن درست تر امروز نیست یک دینار
معانی تو برون از تصور اوهام / مدارج تو فزون از مراتب افکار
مده مجال فلک بعد ازین که رنجد / خلایق از گنهای گنبد دوار
سپهر پیر شد و بر تو کار میگردد / که مجو بخت خودی نوجوان و دولت یار
بدور عدل تو آن به منزوی باشند / بخانهای خود اندر کواکب سیار
پناه اهل زمین زمان بسایهٔ تست / که آفتاب فلک رفته است بر دیوار
دگر ز باد نگردد خراب گنبد گل / نسیم لطف اگر باد راشود معمار
اگر نه عدل تو باشد ز آه مظلومان / برآرد آینهٔ خور چو آسمان زنگار
نشان رمح تو آید برون چو مار از تو / ز پشت خصم تو در سر شکسته مهرهٔ مار
عقاب تعلق زاغ آشیانت آن غریبست / که چید در دل دشمن با آهنین منقار
چو خاتم تو هر آنکس که دست بوس تو یافت / همیشه خاتمت کار او بود بسیار
شها بمدح تو گفتم قصیده‌ای که ظهیر / اگر شنیدی کردی ز گفته استغفار

منم که این قفس عاج و آبنوس جهان … نیافتست چو من طوطی شکر گفتار
ز بحر خاطر من میرود بشرق و بغرب … پر از جواهر مدحت سفاین اشعار
مرا معانی در بیست در کلام متین … نشسته چون زر و یاقوت در دل احجار
عروس طبع مرا جانیست بس نازک … ز جانبش نظر تربیت دریغ مدار
دلی ز دست جفای زمانه افکارند … درون خاطرم ابکار پردهٔ افکار
همیشه تا سر هر سال میشوند پدید … ز آسمان بساطین کواکب ازهار
درخت بخت تو باد ابغایت سرسبز … که شاخ دولتش آرد نجوم زاهره بار

ولہ ایضاً

ای منزل تاج علمت اوج ثریا … روی ظفر از آینهٔ تیغ تو پیدا
چون تیغ تو بذل تو گرفته همه عالم … چون صیت تو عدل تو رسیده بهمه جا
گرد سم هیبت آب زند بر رخ گردون … موج کرمت آب کند زهرهٔ دریا
در آخر منشور ابد عهد تو تاریخ … در اول احکام ازل نام تو طغرا
خاقان ازل شیخ اویس آنکه بتعظیم … شاهان جهانراست درت کعبهٔ علیا
یکذره بر ایوان تو خورشید منور … یک خیمه در اردوی تو گردون معلا
که مار سنان تو گزیده دل دشمن … که شیر لوای تو دریده صف هیجا
ای همت والای تو بیرون زده خیمه … از پرده سرای فلک اطلس والا
وی قوت ادراک تو از منظر امروز … ناظر شده بر کار که عالم فردا
عقل از روش رأی تو آموخته قانون … روح از نظر لطف تو اندوخته احیا
کاووس کی و نوذر و جمشید و فریدون … کرده چو سعادت بجناب تو تولا
در کور بعهد تو نیازد تیغ بهرام … در عدل بدورت بفروزد سر دارا
در عهد تو تیغ ارچه زبان آور و تیز است … بی مشورت تیغ تو دم نازده قطعا

در سجدهٔ درگاه تو خواهند که گردند … اجرام بیکسر دو سرا از شوق چو جوزا
جرئت بفلک گفته که بالا مرو ای چرخ … زیرا که مرا میرسد این منصب بالا
بر داشتن تیغ و کمند ارچه گناهست … در عهد تو هست این همه در گردن اعدا
بدخواه سبکسار ترا وعدهٔ مرگست … زان گرز گران بر سرش آمد بتقاضا
انصاف که شمشیر تو با این همه تیزی … با خصم ستمکار بسی کرد مواسا
آن لحظه که از سهم دم نیزه و پیکان … چون خانهٔ زنبور شود سینهٔ خارا
از بس که بر آید بفلک گرد دو لشکر … چون تودهٔ غبرا شود این قبهٔ خضرا
از زخم صداع قرع کوس صدایش … فریاد بر آید ز دل صخرهٔ صما
آن روز مه روز زبان و لب شمشیر … باشند با وصاف ایادی تو گویا
آنجا که کند لشکر بدخواه سیاهی … شمشیر تو چون صبح نماید ید بیضا
چون دید زیادت سری خصم ترا تیغ … چون شمع بگردن زدنش کرد مدارا
روی مه رایت اگر آری سوی گردون … رایت بگشاید بهی قلعهٔ مینا
گر قلعهٔ هفتم نسپارد بتو کیوان … صد باره فرود آری ازین بام زحل را
ای مقصد اعلای ملایک که پرواز … مرغ خدم فکر ترا مهبط ادنی
وی سایهٔ حق پرتو انوار الهی … در ناصیهٔ تست چو خورشید هویدا
تو یوسف عهدی که دگر باره جوان گشت … این پیره زن دهر بعهدت چو زلیخا
بی دردسر نیزه و آمد شد پیکان … بی آنک لب زیر کند تیغ ببالا
اطراف بلاد تو شد از امن مزین … اسباب مراد تو شد از فتح مهیا
المنة لله که درین فتح نداری … جز منت حق جل تبارک و تعالی
شاها چو در گنج معانی لآلی … بگشود ضمیرم بثنای تو در اثنا
ناگاه خیال صنمم در نظر آمد … مهر رخ او سر زد ازین مطلع غرا

ای کار مرا زلف تو انداخته در پا   از نور رخت کار دل من شده رسوا
هم لعل تو جاییست لبالب همه شکر   هم زلف تو جاییست سراسر همه سودا
از باد سحر شام دو زلف تو مشوش   وز شام پریشان تو خورشید مجرا
افتاده بهر قلعهٔ از زلف تو آشوب   برخاسته هر گوشهٔ از چشم تو غوغا
بنشاند تجلی جمال تو بیکدم   در دیر فلک شمع جهانتاب مسیحا
از شوق جمال تو دل خون شده مردم   بر منظرهٔ چشم من آید بتماشا
درد دل عشاق ترا صبر مداواست   دردا و دریغا که مرا نیست مداوا
آنجا که رخت دست ستم برد بغارت   صد جان لب شیرین تو آورد بیغما
مژگان تو بر هم زده هردم دل احباب   چون قلب عدو و تیغ شهنشه که هیجا
شاها منم آن بحر معانی که بمدحت   شد حلقه بگوش سخنم لؤلؤی لالا
در مدح جناب فلک آسات ضمیرم   در نظم رساند سخن را بثریا
تا آب رخ مملکت و آیینهٔ عدلی   از گرد سپاه و دم تیغست مصفا
بادا همگی نقش مراد تو مصور   در آیینهٔ این فلک آیینه سیما
چشم فلک از گرد سپاه تو مکحل   رای ظفر از خون عدوی تو مطرا

در مدح شاه اویس

طراوتیست زمین را بفر فروردین   که هر زمان خجلست آسمان ز روی زمین
ز روی لطف صبا گشت بر هوا غالب   چنانکه میچکدش از حیا عرق ز جبین
فلک ز قوس قزح بر هوا کشید کمان   هوا ز برق جهان بر جهان گشاد کمین
چو پیر سبز چمن شد شکوفه را بستر   نگار برگ سمن شد بنفشه را بالین
مرا ز آب خوش آمد که میزند بر رود   ترانه‌های دلاویز و صوتهای حزین
درخت میوه که چون شاخ بید بار نداشت   چو برج ثور برآورد زهره و پروین

چمن بهشت ز چرخ برین ز سایهٔ بید   خلاف نیست بر آنم چرخ برمست برین
مثال نرگس رعنا بعینه گویی   که در چمن بتماشای لاله و نسرین
گذشته اند سحر که مخدرات بهشت   بمانده است در او باز چشم حور العین
نهاده لاله کله کج بشیوهٔ خسرو   گشاده غنچه دهان خوش بخندهٔ شیرین
رسید خسرو انجم بخانهٔ بهرام   زدند منبر گل بر منابر چوبین
بوصف عارض گل بلبل غزل گو را   معانی کلماتیست نازک و رنگین
سخن چو نظم ثریا و لاله چون شعریست   که کرده اند بر او شمع دلکش تضمین
جهان چو من بچمن با جمانه جم برجوی   اگر معاینه جویی بهشت و ماء معین
چو باد صبح بسوی گل و سمن برخیز   چو سبزهٔ سحری برکنار سبزه نشین
مگر بلاله و نرگس پیاله‌ها در سر   چنین روند لطیفان بروزهای چنین
نه آنکه ساغر می را چو غنچه در خرقه   نهان کنند و نشینند با دل خونین
درین چنین سره وقتی توانم آب چرا   مکدرست در ابر و مکنده این مه چین
بنفشه دسته از آن میشود بمجلس باغ   که در بهار بخود میرود فرو غمگین
کلیم وار زبان عقده داشت سوسن را   گشاد و کرد باحسان سحاب را تحسین
که ای ز فیض عطای تو در لباس خضر   گل چمن که بآب حیوة گشت عجین
ز مهد خاک نبات نبات را لطفت   برآورد بنبات نبات خلد برین
ز جامه کرمت هر سحر در آویزد   بتاج لعل گل آویزهای در ثمین
سحاب داد جواب چو آب سوسن را   که من کیم همه آثار لطف شاهست این
منم گدای در بحر و بحر با همه فیض   گدای دست و دل پادشاه روی زمین
غیاث اهل ممالک مغیث ملت و ملک   عزیز مصر ملاحت مؤید دولت و دین
قضا توان قدر قدر رتبه ستاره حشم   زمین وقار زمان سرعت خرد تمکین

پناه و پشت سلاطین معز شاه اویس — محیط ابر بسیار آفتاب ابر یمین

شهنشهی که بمیدان کین چو شیر علم — رود ز حملهٔ قهرش بباد شیر عرین

هزبر بیشهٔ پنجم بیفکند پنجه — اکر بمهر کند التفاتی از سر کین

بزور و مردی او کیست شهسوار فلک — غزاله نام زن چرخ تاب خانه نشین

ز تار پرچم او نور فتح می تابد — چنانک از شکن زلف مشک جمال یقین

ز داغ طلعت او سبز خنک کردون را — ز راه مرتبه بر سر سبق کرفت سرین

دران زمین که ببارد کفش بجای نبات — برآورند سر از خاک کنجهای دفین

زهی ز لوح ضمیر تو عقل علم آموز — زهی ز بحر نوال تو ابر کوهر چین

ز رشک عین تو نعل مواکبت دل قاف — هزار بار شده رخنه رخنه چون سرشین

چنان بعهد تو میزان عدل شد طیار — که میل سوی کبوتر نمیکند شاهین

ازان کذشت که در روزکار احسانت — برای رزق کسی خون خورد بغیر جنین

بطالع تو مشرف شدست شاه فلک — بطلعت تو منور شدست تاج و نکین

ظفر به بند کمند تو معتصم شد و کفت — که فتح را به ازین نیست هیچ حبل متین

باب تیغ تو میرد برو ز کین کر خود — بود عدوی تو بر زین چو آذر برزین

اکر سپهر درآید بسایهٔ علمت — نبات پرده نشین ملک شود نوشین

اکر ز روضهٔ خلقت غزال بوی برد — سر از چه روی فرود آورد بسنبل چین

زبان سوسن آزاده در حدیث آمد — اکر کنم بثنای تو اش سخن تلقین

اکر چه طبع روان منست بحر کهر — وکر چه شعر متین منست سحر مبین

مرا تصور مدحت چنان بود که بود — شکسته پر مکسی را هوای علیین

سخن دراز کشیدم کنون زمان دعاست — که جبرئیل امین راست بر زبان آمین

طرب خیال سرای منست پردهٔ غیب — خزینه دار ضمیر منست روح امین

همیشه تا متولد بود اناث و ذکور — همیشه تا مترادف بود شهور و سنین

هزار سال جلال بقای عمر تو باد — بشهور آن همه اردیبهشت و فروردین

ملوک ملک ملکت راجی و مطیع رهی — خدای عز و جل حافظ و نصیر و معین

نهد ز ضعف شکم بر زمین براق فلک — اکر وقار تو بر پشت او به بندد زین

قصیدهٔ سلمان در مدح شاه اویس

دارم آهنک حجاز ای بت عشاق نواز — ساز کن ساز نوایی ز پی راه حجاز

راز جان کوش کن از خود که رهی یافته است — محرمان حرم اندر حرم پردهٔ راز

پردهٔ ساز ده امروز که خاتون عنب — میدهد جلوهٔ صبح از تتق عزت و ناز

آفتاب طرب از مشرق خم می تابد — خیز و می خور که نکردد در توبه فراز

ما توجه بدر کعبهٔ معنی کرده — رفته و آمده ایم از ره صورت همه باز

یار خواهی که بشادی ز درت باز آید — راه دل باز کن و خانهٔ جان را در باز

مرحبای شنود بخته این در ز در آی — بختی از سر دران نشود الا آواز

بختکان بین شده از ذوق درا بیدل و هوش — بختیان بین همه از صوت درا در تک و تاز

عاشقان دم از جام ندا سرمستند — مطربا این غزل از پردهٔ عشاق نواز

ای بکرد حرمت طوف کنان اهل نیاز — عاشقان بصفا راه روان سرباز

چشمهٔ نوش لبت بر لب کوثر خندان — آب چاه زنخت بر چه زمزم طناز

کرد کوی تو کند کعبه همه عمر طواف — پیش روی تو برد قبله همه روزه نماز

باد قربان کمانخانهٔ ابروی تو دل — خاصه اکنون که بود چشم خوشت تیرانداز

دست در حلقهٔ موی تو اکر نتوان زد — بر در کعبهٔ کوی تو نهم روی نیاز

نیست سودای سر زلف تو کار همه کس — کان طریقیست خم اندر خم و دلکیر و دراز

هیچکس راست چو زلف کج تو سر بنشیب — راه سودای تو کان بر ز نشیبست و فراز

[illegible]

بروای قافلهٔ باد و بیاور بویش   میدهم جان بتو بستان و بده جان بجواز

باد صد جان مقدس بفدای نفسی   که صبا بوی اویس از قرن آورد بحجاز

ای دل از بادیهٔ محنت عشقش جان را   بحریم حرم مرحمت شاه انداز

وارث مملکت ملک کیان شاه اویس   شاه دین پرور دشمن فکن دوست نواز

آنکه از جرعهٔ جام کرم مجلس اوست   زامتلا همچو صراحی بنواق آمده باز

ای همایان شده در عرصهٔ مملکت طیار   وی پلنگان شده در سینهٔ عدلت جواز

رای پیروز تو بر افسر خورشید نگین   عهد میمون تو بر دامن ایام طراز

بوده آغاز زمان تو ستم را انجام   گشته انجام عداوی تو زمانرا آغاز

جز انصاف تو کر ظل همای انداز د   کبک بر سایهٔ او خنده زند بر شهباز

شد بسخت تو سر تخت مقام محمود   شد یقینم که تو محمودی و اقبال ایاز

خصم را تیغ تو در دم بزبان عاجز کرد   در زبان و دم شمشیر تو هست این اعجاز

گر بشاهی دگری مثل تو داند خود را   عقل داند بهمه حال حقیقت ز مجاز

در زمان تو بجز دشمن جاهت ز کمان   نکشیدست کسی زحمتی از دست انداز

که چو خورشید عنان بر طرف مشرق تاب   گاه از مشرق برا بر طرف مغرب تاز

بنشان در که بخشش رخ احباب فروز   بنشان در که کوشش سر بدخواه انداز

طبل باز تو هر انجا که به پرواز آید   نسر طایر کند از قلهٔ گردون پرواز

آسمان خواهدم از خاک درت دور افکند   آفتابا نظری بر من خاکی انداز

در ثبات قدمم صلب تر از کوه ولی   غم دوران زمانیست غم کوه گداز

بجز از غصه مرا نیست حریفی دلدار   بجز از ناله مرا نیست ندیمی دمساز

هر کسی بر در تو اسمی در اسمی دارد   من به پیر اسم از جملهٔ اقران ممتاز

دوش پیر خرد از راه نصیحت میگفت   در دو بیتم سخن خوش بطریق ایجاز

شد در آمد شد نت عمر بپایان سلمان   بیشتر زین بسر خوان طمع دست میاز

تا بکی دست درازی کنی اکنون وقتست   که بکنج بنشینی و کشی پای دراز

کامرانیت چنان باد که در دور فلک

هیچ باقیت نماند بجز از عمر دراز

سلمان فرماید در مدح شیخ حسن

ای قبلهٔ سعادت و ای کعبهٔ صفا   جای خوشی و نیست نظیر تو هیچ جا   هر طاق از رواق تو چرخ زمان ثبات

هر خشتی از اساس تو جام جهان نما   در ساحت تو مروحه جنبان بود شمال   در مجلس تو مجمره گردان بود صبا

از جام ساقیان تو خورشید را فروغ   در ساز مطربان تو ناهید را نوا   دار السلام را بوجود تو افتخار

ذات العماد را بجناب تو التجا   بر و ایران سدره نشین بانگ میزنند   در بوستان سرای تو مرغان خوش سرا

بر کوشهای کنگرهات پاسبان شب   صد بار بیشش بر سر کیوان نهاده پا   در مرکز حضیض نماید چنان حقیر

از اوج تو فلک که بر اوج فلک شهان   بعد از هزار سال ببام زحل رسد   گر پاسبان قدر تو سنگی کند رها

این آن اساس نیست که گردد ز خلل پذیر   لو نسفت الجبال او انشقت السما   داری تو جای آنکه نهند بجای جام

در تابخانهٔ تو فلک آفتاب را   بیرون و اندرون تو سرسبز و نوربخش   اول حضر لقایی و آنگه حضر بقا

خورشید ذره وار اگر یافتی مجال   خود را بر وزن تو در افکندی از هوا   از عشق نیم ترک تو بیست کاسمان

این طاق لاجوردی اطلس کند قبا   در زیر طاق صفهات ارکان دولتند   همچون ستون ستاده بیک پای دایما

چون روضهٔ بهشت زمین تو روح بخش   چون چشمهٔ حیات هوای تو جانفزا   از رشح برکهٔ تو بود آب را ذهاب

وز دود مطبخ تو بود ابر را حیا   رکن مبارکت چو بر آورد سر ز آب   بگذشت ز آب و خاک بصد پایه از صفا

یا حبذا عراق که از یمن این مقام   امروز شرق و غرب جهانراست ملتجا   اضداد چار کانهٔ عالم باتفاق

گفتند و شد بدید صفا در میان ما   بغداد خطهٔ ایست معطر که خاک او   ارزد بخطهٔ نافهٔ مشکین خط خطا

دراج بوم او همه شاهین کند شکار   و آهوی دشت او همه سنبل کند چرا   گاهی نسیم بر طرف دجله درع باف

گاهی شمال بر گذر رقه عطرسا   بازار خور ز سایهٔ او سرد در تموز   بشکفته میان بهشتی او گرم در شتا

از شرم این سواد که او جان عالمست   تبریز در میانه خوی زد سراغها   از آب روی دجله دگر بر جمال مصر
نیلی کشیده را نبود زینت و بها   ماهی بیان و ماه رخان در میان شط   چون عکس مه در آب چو مه در آشنا
در تیره شب زبس لمعات چراغ شمع   بر روی صبح خنده زند دجله از صفا   روی شط از سفینه سپهریست پر هلال
در هر هلال زهره لقایی قمر لقا   شبها که آفتاب فتد در میان آب   پیدا شود هزار صفا در میان ما
بغداد سایه بر سر آفاق ازان فکند   کافکند سایه بر سر او سایهٔ خدا   سلطان نشان خسرو اقلیم سلطنت
بالانشین منصب ایوان کبریا   دارای عهد شیخ حسن آفتاب ملک   نویین عهد بند خدیو جهان گشا
گر در خیال تیر فتد عکس تیغ او   اعضای تیر ازان کند از یکدگر جدا   تابان ز برج علمش نصرت و ظفر
کالبدر فی الدجیة والشمس فی الضحی   ای نعل بارگیر ترا قدر گوشوار   ای خاک بارگاه ترا فعل کیمیا
سلطان بارگاه ترا روز عرض بار   بالای گردباش خورشید متکا   خاک درسرای تو کاکسیر دولتیست
در چشم روشنان ملک گشته توتیا   تو آفتاب ملکی و هر جا که میروی   دولت ترا چو سایه دوانست در قفا
رای منور تو سپهری همه فراز   طبع مبارک تو جهانی همه وفا   من ماوح سرای تو این شاه بیت را
سلمان صفت مدیح سرای بود سزا   روز و شب تو ما طلع الشمس و القمر   صبح و مسات ما اختلف الصبح والمسا
بادا همه مبارک و اقبال و شادیت   پیوسته خواجه تاش غلامان این سرا   گردون بلاجورد ابد بر کتابه اش
تحریر کرده دام لک العز و البقا   بهجرت گذشته هفصد و پنج و چار سال
کین بیت شد تمام بر ابنای این بنا

سلمان راست ولہ ایضاً

باد سحر گهی بهوای تو جان دهد   آب حیات را لب لعلت روان دهد   در بوستان بباد دهان تو غنچه را
هر دم هزار بوسه صبا بر دهان دهد   زانسان که عکس ماه دهد حسن روی گل   روی تو عکس حسن مه آسمان دهد
گل گو نه از جمال تو خواهد بعاریت   باد صبا چو عرض گل بوستان دهد   بر دم گمان که هست میان ترا اگر
اما کجا میان تو تن در گمان دهد   در رشتهٔ جمال تو هر دل که عاشق است   جایی بیک نظر دهد و بس گران دهد
از حلقهٔ دو زلف تو عطار باد صبح   بویی بعالمی دهد و رایگان دهد   تا چند در هوای جمالت بآب چشم

در چهره لاله کارم و بر زعفران دهد   صفرای چهره را چو علاجی کنم سوآل   از دیده در جواب مرا ناردان دهد
مانندیست تو دهن طفل غنچه را   گر دایهٔ لب شکرینش لبان دهد   دندان فرو مبر با میدای دل ار ترا
روزی لب نگار بکامی زبان دهد   دانی که خال در چه سیمین او چو است   کان سیم اگر دهد بتو شب در میان دهد
مابی دلیم و اه غمت بر خطر بگو   با زلف بر دلت که دل بر دلان دهد   دارم دلی ضعیف بدست ستمگری
کس چون دل چنین بچنان دلستان دهد   خود دل گرا دهد که دهد دل به بی وفا   باری چو دل دهد به مهربان دهد
چشمت بخنجر مژه دلها خراب کرد   کس خنجر کشیده بدست جنان دهد   هر ناوک بلا که گشاید قضا ز چرخ
چشم تو راستش بدل من نشان دهد   گردد بعینه لب من چشمهٔ حیات   هر که که شرح آن لب شکر فشان دهد
چون منبع حیات بگردد بخاصیت   آن لب که بوسه بر در شاه جهان دهد   سلطان معز دولت و دین کز نسیم عدل
نوشین روان بقالب نوشیروان دهد   دریای جود شیخ اویس آنکه دولتش   آب نهال عدل ز تیغ یمان دهد
شاهی که قیصر و جم و داراست چیست او   کاهی بیادگاه تاب روان دهد   کیوان بیک دقیقهٔ فکرش کجا رسد
چو خش اگر هزار درج نردبان دهد   بر قامت بزرگی او اطلس فلک   می زیبد از بزرگی او تن در آن دهد
در ملک دستیار قلم گشت تیغ او   تا تاب گوشمال کمند و کمان دهد   یکروزه چرخ دل و دست او بود
هر در که بحر بخشد و هر زر که کان دهد   بر روی ران آهو اگر داغ او نهند   بس بوسها که شیر ز خدمت بران دهد
پرواز نسر طایر چرخ آنچه واقعست   زین آستان حضرت بخت آشیان دهد   ای سروری که رای تو در ضبط مملکت
هر دم خجالت خود و خود ده دان دهد   چو چرخ پیر دولت و بخت ترا بدید   گفت ار دهد مرا مدد این نوجوان دهد
جست آستان حضرت اقبال را حرم   مقبل کسی که بوسه برین آستان دهد   صد بار گرد بالش خورشید سر نهد
تا شاه زیر دست خود او را مکان دهد   از همت تو شرم ندارد سپهر دون   کز صبح تا بشام جهان را دو نان دهد
گشتست پای باز مشرف بدست تو   بر پای خویش بوسه بپایی ازان دهد   حضرت مظله است که سکان خاک را
از تاب آفتاب حوادث امان دهد   مشکل رسد بخاک درت چشمهٔ حیات   ور خود بدین امید همه عمر جاودان دهد
خصمت که گشت تشنه بخون خود آیدی   آتش دهد زمانه ز نوک سنان دهد   روزی که گرد لشکر مریخ رزم شاه
بر چین را ز شوشه طیلسان دهد   بر هنروران که هیچا ز عیبها   عارض چو عرض جوشن برگستوان دهد

پای مبارکت چو کند زور بر رکاب / دست مخالفت همه تاب عنان دهد / رجعت میان بسته نهد دام بر درد
یک قصه آن که شرح رزم که هفت خوان دهد / خصم زمانه باد خدا را ازین سبب / خصم ترا زمانه زمانی امان دهد
شاها اگر چه کشف ظهیر از سر طمع / این بیت را و حرص طمع بر هوان دهد / شاید که بعد مدت سی ساله در عراق
نامم هنوز خسرو و مازندران دهد / داری تو جای آنکه کهن مدح خوان تو / صد ساله تا صد چو غزل ارسلان دهد
روح ظهیر اگر شنود این قصیده را / صد بار بوسه پیش مرا بر دهان دهد / تا صبح نوعروس زمرد حجاب را
هر روز جلوه از تتق جاودان دهد / باد اعروس بخت ترا زینتی که چرخ
هر ساعتی بر وی ما صد جهان دهد

سلمان فرماید در مدح سلطان اویس

در درج در عقیق لبت نقد جان نهاد / جنس گهر بیافت بجای نهان نهاد / قفلی ز لعل بر در آن درج زد لبت
خالت ز عنبر آمد و مهری بر آن نهاد / باریکتر ز موکمر را دقیقه / ناگاه در دل آمد و اسمش میان نهاد
شیرین تر از شکر سخن دلطیفه / روشن نمود لعل تو نامش دهان نهاد / از قامتت خیال مثالی نمود باز
در کسوت لطیف دل انداز و ان نهاد / تا کی چو شمع سوخته را کشی بدم / کو با تو در میان سر و جان رایگان نهاد
ای دل مجوی سود ز سودای او که عشق / بنیاد این معامله را بر زیان نهاد / آری هوای خاک در دوست بیش از آن
در جان من نهاد که در خاک جان نهد / جانم حیاتی از نظر دوست وام کرد / دل پیش تیر غمزه ی بر سم نشان نهاد
هر که که گرد سنبل او شانه مو بمو / آورد و جمع و بر طرف ارغوان نهد / خط را بروی کار در آورد عاقبت
سرگشته زلف را حکمی برگران نهد / روشن نشان غالیه دارد مگر که روی / بر خاک پای پادشه کامران نهاد
سلطان اویس داور دین کز کمال عدل / در سلطنت قواعد نوشیروان نهاد / از کیسه فواضل انعام عام اوست
هر گوهر نفیس که کان بر دکان نهاد / مهری عنان توسن ایام چرخ داشت / چون پیر گشت در کف این نوجوان نهاد
در عهد او بغیر ترا روی بار کش / ایام بو که بود که بار گران نهاد / تا تو امان دوات زرش کشت آفتاب
بس طرفها که در طرف تو امان نهاد / تا دید کهکشان بطریق رهش فلک / بس چشمها که بر طرف کهکشان نهاد
نصرت که مرغ بیضه بولاد تیغ اوست / بر شاخسار رایت او آشیان نهاد / چون سد آهنین حسکش کشیده دید

چون خش لقب سکندر گیتی ستان نهاد / جو دست درفشان جوادش گشاده یافت / او راز مانه موسی دریا بنان نهاد
ای وارث نگین سلیمان کز اعتقاد / سر بر خط مطاوعت انس و جان نهاد / شبدیز خسروی زمه نو رکاب یافت
تا شهسوار قدر تو پا در میان نهاد / قدر تو پا سماک سنان در سنان گرفت / صیت تو با شمال عنان در عنان نهاد
بنای روزگار گر این خشت زرنگار / بر طاق چار مین فلک آسمان نهاد / چون اوج بارگاه جلال ترا بدید
برکند مهر از و و برین آسمان نهاد / در کام خصم تیغ تو چون دایه شیرگیر / گردون لقاب عقوبتش در لبان نهاد
از بشت دشمن تو نیاید برون تکی / غیر سنان که گوهرش می توان نهاد / ذات تو گشت واسطه عقد گوهری
کانار لطف در صدف کن فکان نهاد / از قبضه تصرف تو تیغ آسمان / تنها نه کار و بار زمین و زمان نهاد
ایزد مدار نه فلک آسیای چرخ / بر آب آن بلارک آتش فشان نهاد / هر بره که گرگ بدور تو باز یافت
در دم گرفت و برد به پیش شبان نهاد / از خوف ملک و دین خود انگشت بر گرفت / در روزگار امن تو بر دیدگان نهاد
در دور همت تو ز افلاس مخبری / بنوشت چرخ سفله و در دست کان نهاد / در خاک درگه تو که با مشک همدمست
طبع زمانه خاصیت زعفران نهاد / هر جرب را که مرکب تیغ یکدو پی سترد / صد ساله بهر قوت همه استخوان نهاد
بنمود خنجر تو در آن عرصه هفت خوان / بس کاسهای سر که بر آن هفت خوان نهاد / قدرت مکان و پایه خود چون قیاس کرد
دست جلال و مرتبه بر لامکان نهاد / بی دست و مسند تو منزل نهاده بود / اوضاع بخت بخت تو دستی بر آن نهاد
از خاوران همیشه بگردون زر آورند / جز رایت این خراج که بر خاوران نهاد / شاها من آنکسم که خرد در سخن مرا
شیر صف فصاحت و پیر بیان نهاد / بس در آبدار که طبعم بدولت / در آستین و دامن آخر زمان نهاد
بس شمع آبدار که طومن از بیان / در مجلس بجامع گرد بیان نهاد / آن نظمها بمدح تو کردم که عقل از آن
یک نکته در مقابله یک جهان نهاد / در عهد دولت تو که با دور آسمان / هر وضع را که گفت چنین نه چنان نهاد
اوضاع مملکت همه نیکو نهاده است / جز وضع من که بهتر از آن میتوان نهاد / ابطا درین قصیده نهاد ست وین طریق
رسمیست بس قدیم نکوی فلان نهاد / تا میکشد سریر زر از آفتاب صبح / گشن و زکار بیل سفید دهان نهاد
با دام طبع هندوی تو باد صبح گو / سر در سواد لشکر هندوستان نهاد / جاوید حکم را که بنام تو در ازل
ایزد اساس سلطنت جاودان نهاد

قصیدهٔ سلمان در مدح سلطان اویس

نسیم صبح سلام بدلستان برسان
روانه کرد بجانان ز من روان برسان
بکند طرهٔ او با کمر جو در سجده
زمین ببوس و دعایم زبان تا برسان
دل مرا که کبابست و میچکد خونش
بگوش من سخنی زان دهان نهان برسان
زبان سوسن رطب اللسان بعارض گاه
وزان کلاله نسیمی بضیمران برسان
برآر کام دل ما و شربتی زان لب
بیا بیا بکنش او را کنان کنان برسان
فراق لعل لبش خون ما نخواهد ریخت
بگو بزیر لبش نهارهٔ فلان برسان
دلم ز شوق عقیق لبت رسید بکام
بپای مرد بگویم که رایگان برسان
تویی مربی انفاس و با تو ام سخن است
دعای من بشهنشه اویس خان برسان
برآر دست و بگو یارب این شهنشه را
روان بران و ببرک سبک عنان برسان
ز سدره ساز و بنه نردبانی ار برسد
خبر بلشکر غارت کر خزان برسان

پیام بلبل عاشق بگلستان برسان
هزار قصه رسیده ز من بگوش بگوش
دقیقهٔ ز تن من دران میان برسان
بآستان مرسانش غبار من لیکن
ببر باتش خسار دلستان برسان
گرت بباغ رخ او بنفشه بار دهد
بزیر لب سخنی من بران لبان برسان
سحرگهست و از اغیار درگهش خالی
بکام این دل بیمار ناتوان برسان
بکام من ز لبش پیش زانکه خط بدمد
بیا و زان دهن خاتم امان برسان
حدیث در سر شکر مرا بنظم آورد
نسیم رحمتی از جانب یمان برسان
بحق صدقی و مهری که داری ای دم صبح
بتربیت سخنم را باسمان برسان
زمین ببوس ز من بوس بندهٔ خاکی
بدولت ابد و عمر جاودان برسان
سپهر خواست که کیوان رسد بدربانی
بران روان زحل را بنردبان برسان
ولیک تا ز چمن رنگ و بوی بستاند

بهر بیت روانرا روانه خواهم کرد
وگر مجال نباشد یکی ازان برسان
مجال دم زدنت گر بود دران حضرت
بمن غباری ازان عالی آستان برسان
بزلف او خبری زین دل شکسته ببر
ز من سلام بنسرین و ارغوان برسان
ازان دو لاله نصیبی بسوسن و گل ده
دعای من بجنابش سحرگهان برسان
ز ضعف ناله همی آید و همی گشتن
عنایتی کن و حلوای بی دخان برسان
دران میان که دهد کام عاشقان لب دوست
بگوش یار بوجهی که می توان برسان
نسیم از سر زلفش بیار و جان بستان
که صدق من بجناب مهربان برسان
بعون و همت سلطان ز آسمان بگذر
باستانهٔ آن دولت آشیان برسان
بتازیانهٔ قهرش خیال جاده را
زمانه گفت که او را تو بر جهان برسان
اگر دوام بهار هواست در عدلش
مثال نافذ امرش ببوستان برسان

بکوه گو که کمر بنده کی شه راند
ز دخل سنبله بر دوش کهکشان برسان
اشارتی بقلم کن که خیزد از سر دست
مناقب که ما بدشمنان برسان
بآفتاب ضمیر تو گفت فیض مرا
بنا خبر ز پی شام همچنان برسان
بابر گرد خطاب و بهار گفت گفت
دعای من بجناب خدایگان برسان
بآب حیوان یعنی بخاک درگاهش
چنانچه با تو بگویم همان زمان برسان
ملازمان درش را ببوس صد پایا
سپهر پیر بدین دولت جوان برسان

ز سربلندی خود را بتوامان برسان
جهان پناها مگذار خصم را بجهان
نوالهٔ کرم ما بانس و جان برسان
مده تو آب بد اندیش و ور بخواهد نان
ز قیروان جهان تا بقیروان برسان
بگرگ عدل تو گفت از پی خوش آمدنش
که فیض ما بسیم و جود ما بکان برسان
اگر سخن نتواند ز ما رسانیدن
دهان بشوی و دو دعایم بدان دهان برسان
ز ناتوانی پایم بدست عذری هست
دعای من بجناب یگان یگان برسان
بگوی یارب کام و مراد هر دو جهان
میامن برکات از دم اویس قرن
بعهد دولت این صاحب قران برسان

بچرخ گو که قفیسم کمیت سلطان را
ازین جهان بجهانش بدان جهان برسان
بتیغ گو که زبانرا جواب کن جاری
بدو دونان که دهی از سر سنان برسان
بخاوران ز پی چاشت خان زرگستر
بدوش بر بره را و برشبان برسان
صبا برای خدا هیچ اگر مجال افتد
گه درد من بدرش ناله و فغان برسان
حدیث موجب حرمان من بدان حضرت
تو عذر لنگ بنوعی که می توان برسان
سعادتی که ز اشکال اختران دارد
بپادشاه جوان بخت کامران برسان

در مدح سلطان اویس

ای غبار موکبت چشم فلک را توتیا
سایه بر ربع ربیع انداخت از قلب شتا
آفتابت در رکاب و مشتری در کوکبه
خاک آذربایجان مشک ختن را خونبها
این بشارت در چمن هر دم که می آرد نسیم
میزند بر رود مهران رود بلبل صد نوا

خیر مقدم مرحبا اهلا و سهلا مرحبا
باز چترت سایه بر نسرین چرخ انداخته
آسمان زیر علم تا ماه علم خورشید سا
شهر تبریز از قدوم موکب سلطان اویس
می نهد اشجار سرها بر زمین شکرانه را
ای ز فیض خاطرت آب سخن کوثر نما

رایت رایت به پیروزی چو چتر آفتاب
فرخ و میمون شده فی ظله بال هما
باغبار نعل شبدیز تو یی از زر کنون
چون مقام کعبه از پیغمبر آمد باصفا
می نهد بر خوان دولتخانه گل صد گونه برگ
وی ز ابر همتت باغ امل طوبی نما

سایهٔ لطف الهی تا جهان پاینده است بر جهان پاینده باد این سایهٔ لطف خدا ملک تیغت راست آن وسعت که در ایران زمین
عطف ذیل عاطفت می‌گستراند بر خطا وصف لطفت در چمن می‌کرد ابر نوبهار سوسن و گل را عرق در چهره آمد از حیا
بر افق مهر از نهیب روی بر تابد نگین باز گردانی افق را باز ننماید قفا دور رای استوارت کآفتابش نطفه است
در کشید از استقامت خط بخط استوا در نهاد آب شمشیرش قضای مبرم است بر سر شوم عدویت خواهد آمد این قضا
غنچه بودی بهجت بر درخت همتت گنبد نیلوفری گر داشتی بوی وفا رایت عزم شریفت دولت بی انقلاب
سدرهٔ قدر رفیعت سدرهٔ بی منتها در شب هیجا سپاه فتح را تیغت دلیل وز ره تدبیر پیر عقل را کلکت عصا
آفتاب از عکس شمشیر تو میگیرد فروغ و آسمان از بار احسان تو میگردد دوتا در جهانداری دو آیت داری از تیغ و قلم
کآسمان خواند همی انا صباح این را مسا گرد کحلی سیاهت بر فلک زد آفتاب گردش استقبال و گفت ای روشنایی چشم ما
ابر اگر آموزد از طبع تو رسم مردمی بر زمین دیگر نرویاند بجز مردم گیا پیش حضرت آن مقدم بر سماک اندر سمو
جوهر و اکلیل را بر ارض می‌ساید سما اطلسی بر قد قدرت در ازل می‌دوختند وصلهٔ افتاد از آن اطلس فلک را شد قبا
صدره از با صخرهٔ صما کند امرت جدا جز سمعنا و اطعنا نشنود سمع از صدا هر کجا تیغت همی گرید همی خندد اجل
هر کجا کلکت همی نالد همی بالد سخا تا شبانگاه ابد می‌گردد ایمن از زوال گر بحضرت میکند چون سایه خورشید التجا
هر کجا کرده قضای تیغ تو حکم روان داده دیوان قضا امضای حکم آن قضا هر سرآیی را که یکره نعل اسب کرده طی
گشته مالامال آن صحرا بدل از توتیا طبع گیتی راست شد در عهد تو زان سان که باز نشنود صوت مخالف هیچکس زین حال‌ها
گاهی از کلکت نبارد بر دو خصمت کوه با از نهیب تیغ مینایت رنگ کهربا دشمنت بیمار و شمشیرت طبیب حاذقست
بر سرش می‌آید و می‌سازد نبض مردم دوا هر که رو برد در کهت بنهاد کارش شد چو زر خاک درگاهت مکرر دارد خواص کیمیا
هر که چون دل در درون دارد هوای حضرتت گر بدرگاهت نیاید شود بختی کو میا تیره باد آن روز و سال و مه که دارد بر سپهر
چشمهٔ خورشید و چشم روشنایی را سها خویش را بیگانه میدارد ز مدحت طبع من زانکه آن دریا نه آخر نیست جای آشنا
چون ز تقریر ثنایت عاجز آید شوم من این غزل در خاطرم سر زد در اثنای ثنا در فراقت گرچه بگذشت آب چشم از سر مرا
بر زبان هرگز ندارم سرگذشت ماجرا شمع دار از جان شیرین رو بکارم دور کرد باز داد آنکه بدست دشمنم سررشته را
تا مگر وصل تو یکدم وصلهٔ کارم شود در فراقت ساختم مز پیرهن در تن قبا من بیبوست کرده‌ام با یاد خود راحت دمی

لاجرم بی یاد یکدم بر نمی‌آید مرا هست داغ بی دوا بر جان ما از عشق تو بود خواهد همچنان بر جان ما این داغ‌ها
در میان چشم و دل گردیست دور از روی تو خیز و بنشین در میان هر دو پیدا کن صفا خاصه این ساعت که دلها را صفایی حاصلست
از غبار موکب جمشید افریدون لقا آن جهانگیری جهانداری جهان‌بخشی که هست تیغ و کلک و جاه او را مایهٔ خوف و رجا
دولت او آفتاب و نور و کوه و سایه اند آفتاب از نور و کوه از سایه کی گردد جدا پادشاها هشت مه نزدیک شد تا کرده است
دور از آن حضرت بلای درد پایم مبتلا درد پای ماست هیچو ما بغایت پایدار از ثبات و پایداری درد دارد پای ما
نه نه پایم پای برخانه زد در آمد که در هر زمان می‌جنبد و پایم نمی‌جنبد ز جا شرح این درد مفاصل را مفصل چون کنم
چون شود ممکن بشرح آن قیام آنکه مرا درد پایم کرد چون نرگس چنانک از ضعف سرنگون بر پای میخیزم بیاری عصا
درد پایم منع کرد از خاک بوس درگهت خاک بر سر میکنم هر ساعتی از درد پا اندرین مدت که بود از خدمت صباح چون
گفته‌ام حقا دعایت در صباح و در مسا موکبی روز و شبی بگذشت بر من تا که من همره ایشان نکردم کاروانی از دعا
تا چو باد نوبهاری مژدهٔ گل میدهد لاله می‌اندازد از شادی کله را در هوا هم هوا گردد چو چشم عاشقان گوهر فشان
هم زمین باشد چو صحن آسمان گوهر نما گل گشاید سفره بر برگ هر دم عندلیب صبح خیزان را دهد بر سفره گلبانگ صلا
تاج نرگس را بیاراید بزر هر دم سحاب آتش گل را برافروزد بدم هر دم صبا روضهٔ ملکت که هست این روضه را باغ بهار
باد چون دار البقا آسوده از باد فنا عالمی فرسوده از جور سپهر آسوده باد جاودان در سایهٔ این رایت گیتی گشا

باد ماه روزه‌ات میمون و هر روزی بنو ابتدای دولتی کان را نباشد انتها

در مدح سلطان اویس

دوشم افتاد گذر وقت سحر بر چمنی بود پیچیده ببوی تو صبا در چمنی در میان گل و نسرین بزبان سوسن
سخن روی تو میرفت و چه نازک سخنی با نسیم سحری از شکر و پستهٔ تو غنچه میکرد حکایت بنبات دهنی
از حیای تو فرو شست کجا باد سحاب صفحهٔ تازه گلی یا ورق نسترنی صوت بلبل همه را خار غم از دل برکند
گوییا هست بهر برگ گلی خارکنی باد هر دم نفس سرد زند در رخ آب آب در روی از آن هر نفس آرد شکنی
از نسیم سحر و ژاله نگر در چمنی جنت عدنی و هر لاله ستان عدنی نیست امروز در آفاق بحسن تو گلی
لیک در هر چمنی هست هزاران چو منی ای بهر گوشهٔ از چشم تو ترکستانی ای بهر نافهٔ از چین دو زلفت ختنی

نرگس آن دیده ندارد که بچشمت نگرد رشکش آید که نگرستی به به از خویشتنی دم بدم غمزهٔ تو بر دل من تیر ترست
راست مانندهٔ تیغی که زبان بر سنی لشکر اشک ز راه مژه در دریا بار دم بدم بر طرف روم کند تاختنی
حال تنگی من از یاد دهی پرسش گو یاد میکند هر نفس پیش دل آید شدنی بسمن ساعد سیمین نگار ختنم
بس شبیهست ولی نیست سمن را نرمی همه چشمست و زبان نرگس و سوسن بیقینی نظری نیست در آنجا و در اینجا سخنی
لاله چون شمع زبان آور و آتش دهنست روز کارش زده بر سوخته سر با بدنی نبود آب شمری زره و خود حباب
یا چه بر قیست کمین سازی زوبین فکنی شده از راه بری زهرهٔ زهراز آهن زانجم زاهره در هر جنبست انجمنی
ساقیا راح روانبخش بده می برور بدن روح بپرور ده روان بدنی مطربا راه طرب خوش بزن امروز که هست
جز تو در ملک شهنشاه جهان راه زنی هر کرا دایرهٔ پادشهی شیخ اویس آنکه او هست باخلاق حسن بو الحسنی
آن سکندر در جم جام که در روز نقاب زال ایام ندیدست چنان تهمتنی آنکه بی تربیت خلق بهار انگیز نشد
متنسم نبود هیچ دماغ از چمنی آنچنان بیخ ستم کند که در روی زمین شجری نیست که بار آورد الا سخنی
فتح را ملک بر دی بیکجا خانه او فتح در ملک جز آن خانه ندارد وطنی لایق منشأ اوست جهان لیک چه نقص
نه اویس قرنی خاست ز مثل قرنی ای که با آینهٔ خاطر تو گردون راست در هیا صورت هر ستری و نقش علنی
شده هر روبهی از تربیتت شیر دلی کشته هر پشهٔ از تقویتت پیلتنی میدهد باز ببروانهٔ عدلت امروز
باد بویی که ستاند ز گلی یاسمنی داری آن همت مردانه که با همت تو کهنه چرخست فلکی دنیه و دون پیره زنی
بلکه شکل فلک دنیه دون در نظرت کم از آن بسره نماید که دمد بر دمنی با سهیلست و عقیقت نظری زان نشده اند
قرة العین جگر گوشهٔ مثل یمنی هر که برگشت ز تو سایهٔ حق را بگذشت رفت در سایهٔ یک غنچهٔ نارونی
غیر حق هر که برد جز تو کسی را طاعت خود انرا صنمی داند و این را وثنی وانکه سر تافت بوی ز تو از حبل ورید
گردد در گردن او جنبر گردون رسنی ملک را عدل تو جان آید و حکم تو روان نیست مستغنی ازین جان و روان هیچ تنی
بهوا داری لفظ تو غلامان ترا بندهٔ حلقه بگوش است چو در عدنی خاطرت از چو گنهای جهان می رنجد
کش بجز ظلم و ستم نیست بعهد تو فنی لاجرم بر در تو هر سحری می آید فلک از صبح در افکنده بگردن کفنی
ای دل دوست ترا در همه عالم الحق که کند میل ترا زوی قبولت بمنی هرچه شعرم همه مدح تو و هر بیت که آن

بمن

نیست مدح تو شبیهست به بیت الحزنی گرد هندم ببها خلد مشتق نبود جز قبول درت این در ثمین را ثمنی
تا چو سوسن بکشد تیغ زمرد در باغ هر گلی از زر و یاقوت نماید مجنی باد در حفظ امان و سپر لطف خدای
تن ملک تو ز هر تیغ فرود و فتنی باد در عمدهٔ عهدت همه آفاق و مباد
خالی از سایهٔ تو هیچ زمان و زمنی

قصیدهٔ مولانا سلمان بمدح شاه اویس فرموده

خورشید نصرتست بتوفیق کردگار طالع ز شیر رایت جمشید کامکار دارای شرق و غرب که تیغش کشیده است
گرد سواد خطهٔ دین آهنین حصار سلطان معز دولت و دین پادشاه اویس شاهی که یافت ملک بشمشیر او قرار
تابان ز برج علمش نصرت و ظفر کالبدر فی الدجیة والشمس فی النهار خیلش که هست در عدد از ذره بیشتر
از شرق تا بغرب گرفت آفتاب وار گر پای مرد نامیه گردد حمایتش باد خریف را نبود دست بر چنار
بختی آسمان که بهونیست تیز رو اندر کف حمایت او بینیش مهار دشمن که خواست تا نهد انگشت اعتراض
برداشت از مهابتش انگشت زینهار تن جامه ایست چشم بد اندیش را که راست خیاط دهر دوخته استش بقد دار
هر جا که خسرویست ز شوق غلامیش بشکست تاج را و از آن کرد گوشوار گر باز مان رفته بگو بد که باز گرد
گردد رفیق موکب امساک خیلبار ای شعله ضمیر ترا اختران شرر وی دامن جلال ترا آسمان غبار
در طشت خانهٔ تو فلک طاس نقره کوفت در تابخانهٔ تو قمر جام زرنگار عهد تو در میان قرون سوالفست
چون در فصول اربعهٔ سال نوبهار بر دل کسی که نام تو بنوشت در نگین مانند خاتمست شب و روز در یسار
مقدار نه سپهر کند گر خود قیاس با اوج همت تو یکی باشد از هزار آرد برون ز جام بد اندیش جان بدم
تیغت که هست چشم بد اندیش را دمار تیغ تو آب دشمن جاهت نمیدهد قطعا اگرچه خود لقب اوست آبدار
بیچاره کان ظلم سرای سپنج را انصاف و عدل رافت و احسانست یادگار زر را که هیچکس نشمارد بعهد تو
زر چیست تا بعهد تو آرند در شمار دنیای دون چه لایق ذات شریف تست آری گهر ز سنگ عیان گشت گل ز خار
آب حیوة خواست که خاک درت شود جان داد و حاصلش نشد این خلد و اعتبار گردون درست مغربی آفتاب را
چون بر محک رأی تو زد یافت کم عیار از روح محض و عقل مجرد سرشته گشت ذات تو چون فرشته ز نور و بری ز نار

رسمیست عدل و بذل و سخا و طریق لطف　ذات ترا که شرح شعارست و دین نثار　از کاینات فخر وجودت بدین بود
ای کاینات را بوجود تو افتخار　بیش است وصفت از کم و کیف ار نه گفتمی　ای بیش از آفرینش عالم ز آفریدگار
این بوی میدهد که بود در زمان تو　گلزار انسیم برده ز صبح برده دار　بر قد همت تو قصیرست کسوتی
کش روز پود ساخته اند و شب است تار　ملکی که در تصرف اعمال عدل تست　در اوج بوم آن همه شاهین کند شکار
در دامن جلال تو هر کس که دست زد　محمود بود عاقبتش در جمیع کار　انصاف عدل راست رکاب تو پای مرد
اقبال و فتح راست عنان تو دست یار　هم میش را بعهد تو گشت مؤتمن　هم کبک را بدور تو بازست همتار
برق بین بتیزی ذهنت کجا رسد　ساطور کند را نبود قدر ذوالفقار　دریای همت تو ز پهنای که هست
قطعا نداد کشتی اندیشه را قرار　شاها چهار ماه تمامست تا مرا　دور از سعادت مرضی گشت انتظار
همچو قلم مرا به سه تن نقل می کنند　از جا بجا ترا از وخوشتا و زرد و زار　هم درد پای دارم و هم درد چشم و
با آنکه هر سه عذر مرا خواب کرد کار　از وعده که کردم و رویش نشد مرا　حقا که از حیات خودم بخت شرمسار
سلها بجای پای ز سر ساختی قدم　گر داشتی بعزم درت دست اقتدار　کردم حواله با کرمت عذر خویش را
خود به که داند از کرمت رسم اعتذار　گرچه گناه بخت منست این نه جرم من　آوردم اعتراف که هستم گناهکار
تا از طباق سبز فلک بر عروس روز　هر صبحدم جواهر انجم شود نثار　بادا نثار جاه تو هر در دولتی
کانرا نهاده اند درین درج سیر کار　در هر توجهی که بود در آیت ترا
اقبال بر یمین و ظفر باد بر یسار

بمدح صاحب السعید خواجه شمس الدین زکریا طاب ثراهما

شاه انجم چو شرف کرد ایوان حمل　عامل نامیه را باز فرستد بعمل　صنع بخت زر سلطان ملک بر دارد
لاجرم بر فلکش نام بر آید بحمل　ابر نوروز چو از بحر بر آید بهوا　جرم خورشید چو از حوت در آید بحمل
زره مار کند قلعه کوه را ابلق　اشهب روز کند ادهم شب را ازجل　ابر هر بیضه کافور که در کوه نهاد
کند آن بیضه کافور سراسر صندل　کار مشکل شده از ره گذر یخ بر ما　تا که از لطف هوا مشکلها کرد حل
حسن گل جلوه دهد باد بوجهی احسن　راز دل عرضه دهد خاک بوجهی اجمل　باغ مجموعه انواع لطایف گردد

بوجه احسن　بوجه

سبزه اش خط و چمن مسطر و جویش جدول　بلبلان بر گل صد برگ سرایند سرود　عاشقان بر رخ معشوق بزارند غزل
نرگس شوخ و گل باقل امروز بباغ　چو دو چشمند یکی اشهل و دیگر احول　لاله دل سیه سبز قبا دانی چیست
صورت شام و شفق هیات مریخ و زحل　این همه تیغ خلاف از چه کشیدست چمن　گر چمن را نه سر و برگ جدالست و جدل
جوشن موج چرا باد کند در تن آب　مغفر لاله چرا ابر نهد بر سر تل　ساقیا رطل پیاپی بده الا که بمی
کی کند بر من مخمور اثر می بر طل　هر که از می نکند تازه دل و طبع و دماغ　در دماغ و دل و طبعش بود البته خلل
حبذا جان و دل غنچه که بر میخیزد　هر صباحیش تر و تازه نگاری ز بغل　تو هر آن قطره باران که فرو می آید
آیتی دان شده از فیض الهی منزل　گل صد برگ ببار راست بصد برگ نشاط　سرو آزاد بپوشید بصد دست حلل
در هوای چمن باغ علی رغم غراب　شاخ گلها زده اند از پر طاوس کلل　خاک زنگار بر آورد خوش از زنگاری
کرد هم آینه دیده دل را صیقل　ابر نوروز بصد گریه و زاری هر روز　بعد تسبیح خداوند جهان عز و جل
سرخ رویی گل و لاله همی خواهد و ما　همه سر سبزی سرو چمن دین و دول　خواجه شمس الحق و الدین زکریا که ازو
ضبط ملک و نسق ملت و قانون ملل　آنکه بی واسطه سعی سحاب کرمش　بکسی میوه احسان ندهد شاخ امل
آنکه در عهده اسکندر چو هش نکند　رخنه در سد بقا لشکر یاجوج اجل　ذات او واسطه عقد لآلی وجود
رای او آینه نقش قضا و بر ازل　ای بمعیار ضمیر تو دغل سیم سحر　وی بمیزان وقار تو سبک سنگ جبل
مرکب عزم ترا جرم هلالست رکاب　موکب جاه ترا خنگ سپهرست کتل　هر سر ماه خیالست که اندر سر ماه
که بنعل سم اسبت کندش چرخ بدل　گر این مرتبه میداشت سپهرش صد بار　بر سم اسب تو وی بست بمسمار زحل
خورده زنبور عسل رشحه فیض قلمت　لاجرم نقش شفا آمده در شان عسل　ای که بی مشورت کلک تو در قطع امور
تیغ را نیست بقدر سر سوزن مدخل　یزک صبح عنبر ق نبرد راه دگر　گر شبی بر نکند رای منیرت مشعل
اگر آوازه عدل تو بخورشید رسد　بعد ازین نگسلد از تاج گل آویزه طل　لطفت ار در دهن روح نبات آبی
بچکاند بچکد آب نبات از حنظل　داری آن دست که از دست سماک رامح　نیزه بستانی و بخشی بسماک اعزل
اوج را قدر رفیعت ندهد هیچ محل　بحر را طبع جوادت ندهد هیچ محل　نزد قدر تو غباری بود آن مستعلا
پیش دست تو غدیری بود آن مستعمل　خصم را خلق خوشت میکشد و نیست عجب　که شود بوی گل خوش سبب مرگ جعل

سپر شوم عداوت کو فتنه بهتر جو سپر زانکه پرکنده و حشو ست دلم شوخ جهل عقل کل کسب کمال شرف از قدر تو کرد
ای بصد مرتبه از عقل نخستین اکمل بنده میخواست که بر رای جهان آرایت غرض خویش کند عرض بتفصیل و جمل
خود هم گفت چه حاجت که بر تو همه سخن نیست پوشیده ای آخر هم اول خاطر مدرک دستور جهانبانی و جاب
دیدهٔ روشن خورشید جهانتاب و سیل چون بسیعت همه اطراف جهان شد مرمی طرف بنده چها نا که نماند مهمل
تا ز تصریف زمانها سر سالی در باغ گل مضاعف شود و اجوف و نرگس معتل عیش ماضیست که مهرست نشاط مستقبل

باد پیوسته برشک از نعم مستقبل پایهٔ قدر تو از پایهٔ گردون اعلی
مدت عمر تو از مدت گیتی اطول

وله ایضاً

داغ ابروی تو دل پیوسته دارد بر جبین نقش یاقوتت نگارد جای شیرین بر نگین جز دهانت هیچ ناید در ضمیر خرده دان
جز لبت نقشی نبیند دیدهٔ باریک بین یا مه رویت نیابد ذرهٔ روی آفتاب با گل حسنت ندارد شاخ برگ یاسمین
با هوای خاک کویت بود ما را اتصال بیشتر زان امتزاج افتد میان ماء و طین زلف شستت راست در هر خم فنون از حد فزون
چشم مستت راست بر هر دل کمین پنجه کین روی پنهان میکند در قلب جوب آفتاب چهره‌ات چون میشود پیدا ز زلف عنبرین
نیستی آگه که چشم در تمنای لبت خاک کویت را چو لعل میسازد عجین مشک در سودای چین زلفت از آهو برید
خود بوی سودا بر آمد نام مشک ناف چین مهر جم با نام آصف در نگین دارد دگر خاتم لعلت که دارد ملک جم زیر نگین
صاحب کافی کفایت آصف جمشید فر اختر برج وزارت آفتاب ملک و دین خواجه شمس الدین زکریا آنکه نامش کرده اند
دامن آفاق زمانرا بر طراز آستین کان ز بذل یم یمین او برد دایم یسار یم بدست کان یسار او خورد دایم یمین
می شمارد قاف را ایام خویش از وقار می نماید بچشم عقل نقصش از عیان دفع یاجوج بلا را حکم او سد سدید
حفظ سکان زمانرا رای او حصن حصین لطف طبعش داده باهم آب و آتش [illegible] حسن خطش کرده باهم نور و ظلمت را قرین
ای ز سودای سواد نامهٔ مشکین خطت هر زمان بر خویشتن پیچیده زلف حور عین حضرت رای رفیعت راست مهر و مه رهی
منت طبع کریمت راست بحر و کان رهین عروة الوثقی فتراک تو خود چون دید اعتصام ملک و دین را این بود حبل المتین
تا نگردد روزی هر روزه را الملکت کفیل نقش کی صورت ببندد کو شد کسوت صورت جنین مرکب عزم تو از هر جا که یک پی برگرفت

آسمان صدری بر آنجا زوی مالد بر زمین چو میان نازک خوبان بعهد دولتت کس نه بیند لاغری را گو گشته یاسمین
قد ملکت کو کند دریای عمان را مدد موج جوش آرد گوهر و عنبر بدامان بعد از این با سها زین پس بطالع بر نیاید آفتاب
گر سها را طالع نیک اخترت باشد قرین آسمان گوز پشت از خیمه زد بالای تو آسمان ابرو و تو چشمی چه عیبست اندرین
صاحبا با آنکه مهر کرم دارد آسمان با هنرمندان نمیدانم چرا باشد بکین آسمان لطفی ندارد ور نه کی کرد دور او
خار کش بودی گل نازک مزاج نازنین گر جهان پاکیزه گوهر بودی و جوهر شناس خود نکردی ریسمان در گردن در ثمین
پشه را بخشند سنان بر قصد پیلان دمان مور را بندد میان بر کین شیران عرین گرد را بیخ کینه گرگین و زور پیلتن
در مزاج روبه و طبع پلنگ خویش بین دوستی صاحب غرض باشد که در بابی کار بر کند آنرا بصنعت پوست وین را پوستین
این همه بگذار کی شاید که دارد بی نظام کار و بار چون منی را خاصه با فهم چنین دورها باید که گردیدن این افلاک را
تا بدید آرد بنظم شعار سحر آفرین مثل من گیرم که پیدا کرد کی پیدا کند چون تو مخدومی فضیلت پرور دانش گزین
دیگری گر پی برد بر قول من ظنی خطا صدق دعوی مرا آخر تو میدانی یقین کرد بنیان کاهم دو ترش قراری وین زمان
هم بر آنست و نی کرد دازین چرخ برین سین سلیمانرا اگر بیند بحنت کاف کام روزگار از کام یک یک بر کند دندان سین
بر نمی آید ز ضعفم ناله و هرگز بجان با هزاران غم بر آید نالهٔ زار حزین خسرو پیروز بخت آسمانی تا نهد

سیر خنگ چرخ را هر لحظه داغی بر سرین نقرهٔ خنگ توسن زرین ستام آسمان
رایض امر ترا پیوسته باد از بر زین

بموجب سلطان اویس گفته

وقت آن آمد که بلبل در چمن گویا شود بهر گل گو بو خوش آمد تا دل گل وا شود غنچهٔ غناج و شاخ شوخ رنگ آمیز گل
آن دم طاوس گردد آن سر بیضا شود با شجر مرغ سحر گوید کلیم آسا کلام چون ید بیضا صبح از جیب شب پیدا شود
روی گل پر چین شود چون در نیاز دبور نازک اندامی که چندین خارش اندر پا شود کوه جام باده گیرد ابر لولو گسترد
باغ چون مینو نماید زاغ چون مینا شود خسرو و ملک فلک بهر تماشای بهار از زمستان خانهای زیر بر بالا شود
کوه را گنده ز زمستان داشت از قاقم قبا اطلس گلریز روی جامهٔ خارا شود برکشد آواز ابر و در جگاند از دمن
گوشهای باغ از آن پر لولو لالا شود رعد چون دعد از هوا نالد بسودای رباب باد چون وامق فدای غنچهٔ عذرا شود

زال گیتی را که بهمن داشت در آهن بند   خط سبزش بر دمید ایرانیسر بر پا شود   روز عیش و عشرتست امروز محروم آنکه او
عیش امروزی که دارد در پی فردا شود   شکل عالی عید پیدا شد ز لوح آسمان   عارفی کو تا ببیند این چنین بینا شود
در بهار آمد صبوحی فرض ورنه هر صباح   لاله را ساغر چو ابر لاله گون صهبا شود   گل چو در گیرد چراغ از عین کافوری صبح
بلبل شوریده چون پروانه نا پروا شود   پیکر نرگس دو سر بر جهات میران بود   گلبن نسرین شکل گلبن جوزا شود
سوسن آزاده بکشاید زبان تا چو من   مادح سلطان معز الدین والدنیا شود   آفتاب سلطنت سلطان اویس آن کز شکوه
حلمش ار کوه ببیند پای کوه از جا شود   آنکه رای خرده دانش گر نماید اهتمام   ذره خود از بزرگی آفتاب آسا شود
گر مزاج نحل و نخل از لطف او یابد مواد   نیش این بر نوش گردد خار آن خرما شود   هر کجا بال همای چتر شاهی باز کرد
آشیان کبک شاهین باز را ماوا شود   بر درش جوزا بدان امید می بندد کمر   کش عطارد صاحب دیوان استیفا شود
چون براق عزم جوشش زیر زین آرد بملک   ذکر او تسبیح سبحان الذی اسری شود   ملک و دین رای او چون دید گفت از کار
با سر و سامان شود زین رای ملک آرا شود   گفت ابرویم که با فیض کف فیاض او   این همه ادرار او اوار چرخ ارما(؟)
ابر چندان گریه از رشک کف دستش که اشک   آید از چشمش روان در دامن صحرا شود   وصف حملت گر بگوش صخره صما رسد
ای بسا خارا که در چشم و دل خارا شود   می نماید دشمن ملکت سوادی از سپاه   تا دماغ مملکت شوریده زان سودا شود
زود بهر دفع آن سودا بخون گردنش   روی بیضای حسام خسروی حمرا شود   این همه غوغا که خصمت راز سودا در سرست
آفتاب برگشته طالع گشته در غوغا شود   دشمنت خود را بدست خود دهد بستن مباد   تا مگر دستی نگردد پایه اش بالا شود
بس عجب مرغ حریص افتاده است این آدمی   از برای دانه صد بار در دریا شود   آه از آن نادان که هرگز دانه اش روزی مباد
بسته دام بلا چون مرغ کی دانا شود   چاکری باید فرستادن بر آن علاو   چون تو شاهی کی معارض با چنان اعلا شود
در ثنای حضرتت شاها ز بحر خاطرم   هر گهر کان بر سر آرد لولو لالا شود   قرنها ملک سخن خواهد کشیدن انتظار
تا چو من صاحب قران دیگرش پیدا شود   غره ای باشد بنظم خویش هر کس تا چو من   شهره عالم بنظم دلکش غرا شود
شو من نگرفت عالم جز بعون دولتت   کین چنین فتحی بسعی خاطر تنها شود   باید اول التفات پادشاهی همچو تو
بعد ازان طبعی چو طبع بنده تا انشا شود   تا نشوید منشی دور فلک منشور عید   بر سر منشور شکل ماه نو طغرا شود
باد نام عالیت طغرای آن منشور کان   نافذ از دیوان حکم کشور خضرا شود   مقدم عیدت مبارک پایه قدرت چنان
کز علو قدر گردون صد درج بالا شود

سلمان راست بمدح سلطان اویس

این وصلت مبارک و این مجلس همایون   بر پادشاه عالم فرخنده باد و میمون   شاهی که گر زمین را عدلش کند عمارت
آن هر چهار ربعش گردد چو ربع مسکون   سلطان اویس شاهی کز سیر موکب او   بر روی چرخ و انجم دامن فشاند هامون
از موکبش فلک را اطباق دیده مجلی   وز مدحتش ملک را اوراق طبع مشحون   در مجلسی که طبعش عزم نشاط کرده
بر دست ساقیانش گردیده جام گردون   چون جام دور بزمش وقت صبوح خندد   خورشید را برآید از شرم روی گلگون
با صوت رود سازش چون بر کشند ناله   در چشمهای میزان انگار زهره موزون   تیغ در نداد قدرش قطعی بدانچه دوران
از روز و شب بقدرش اطلس برید و اکسون   آن کز درون صافی بیشش کمر ببندد   چون کوه چشمهایش آرد ز نای بیرون
ای داوری که داری ز آفاق آسمانی   چون ملک آسمانی اطراف ملک مشحون   احوال مهر و مه را رای تو کرده روشن
اعمال ملک و دین را کلک تو است قانون   با نسبت جلالت گیتی چو چاه یوسف   با بسطت کمالت گردون چو حوت ذو النون
جز بهر عین ذاتت با نون نشد مقابل   کافی که از حد و نش بیسی منزلست تا نون   در اهتمام کمترک لالای درگهت ست
بر قصر لاجوردی چندین هزار خاتون   میخواست نعل اسبت گردون نواختی وجهی   تاج مرصع از سر برداشت گرد مرهون
خط مسلسل تو چون بر بهار لیلی   عقل از سلاسل آن سودائیست و مجنون   هر کس که در نیاز و سر با تو چون حرامی
همچون پیاله آتش دل ما دام باد پر خون   گردون علو رتبت از درگه تو دارد   فی الجمله بنده ای ست کز عالیست گردون
تو وارثی کیان را چون در قرون ماضی   در آب راسکندر جمشید را فریدون   هر شام تا چو یوسف در جام مغرب افتد
خورشید و شب برآید همراه گنج قارون   با دانش ار زعهدت هر گنج دولت کان   تقدیر داشت زاول در کنج غیب مدفون
روز و شب ملازم سور و سرور یاران
روز سرور و سورت با شام حشر مقرون

در مدح سلطان دوندی

زلف شبرنگش که باد صبح سرگردان اوست   گوی حسن و دلبری اندر خم چوگان اوست   چشم کافر کیش او پیوسته میدارد ?
در کمین دل کمانی را که در قربان اوست   با لبان شکرینت نیست چندان لذتی   انگبین را گاه آیت شیرینی اندر شان اوست
مشک چینی چیست تا با چین زلفت دم زند   چین زلفت خونبهای چین و ترکستان اوست   در میان در و مرجان گوهری چون سفت ?

روح میگفت این حکایت از لب دندان اوست | از کجا جویم دوای درد دل کین درد را | نوشدارو ی شفا در حقه مرجان اوست
از دل تنگ شده ام دار دو دهان او خبر | انوری معنی گواه من لب خندان اوست | قاصد جانهاست تیر غمزه اش کر باورت
نیست اینک بر دلم پیدا که این پیکان اوست | ترک چشمت را بگو تا ترک تازی کم کند | خاصه ملکی را که سلطان دو عالم سلطان او
قبله شاهان عالم آنکه از فرط عفاف | سجده گرو بیاید هر روز بر درگاه اوست | آنکه از بهار علو همت از بدو ازل
طاق کردون خویش را بر بسته بر دامان اوست | بر فراش لامکان فواش قدرش خیمه زد | تا بدانستیم کین نه پرده شادروان اوست
همت عالی او آن سدره بی منتهاست | کز بلند آسمان در سایه احسان اوست | ای خداوندی که هر جا در جهان اسکندریست
خاک درگاه شریفت چشمه حیوان اوست | آسمان همت تست آنکه دریای محیط | گر کنار کردد لبالب قطره باران اوست
کیست جنت تا زند با روضه بزم تو لاف | خار و خاشاک قبل با گل و ریحان اوست | پیر کردون چون بعهد بخت برنایت رسید
کفت دور من شد آخر این زمان دوران اوست | کیست کردون تا بقدر پایه قدرت رسد | کو دخاک آستانت سرمه اعیان اوست
طفل بخت تست برنایی که چرخ کوژپشت | چون گمان دستکش در قبضه فرمان اوست | نوبهار مجلس تست آنکه گلزار بهشت
بوی اگر بر وعده بخشد یک گل از بستان اوست | هست ملک مقنعت را آن شرف بر روم و چین | کز علو دین ترا بر قیصر و خاقان اوست
داد اضداد جهان را داد عدلت لاجرم | آب در زنجیر و باد در زندان اوست | هر که در ماند بدرد فاقه و رنج نیاز
نوشداروی عطایت شربت درمان اوست | من بوصفت کی رسم جایی که کلک کمان | در بیابان تصور عقل سرگردان اوست
مهد عالیت خیال اهل بیت عصمت است | در بنای امروز سلطان تا نه حسان اوست | تا بود بر بام هفتم قلعه کیوان بپاسبان
آنچنان کنکر نخستین پایه در بان اوست | طاق بالا پوشش هفتم چرخ اطلس بود باد | سقف ایوانش که کمتر هندوی ایوان او

روز مولودت مبارک باد عالم را که آن مایه روز ایجاد نظام عالم و ارکان اوست

سلمان راست

ای صاحبی که صاحب دیوان چرخ را | در مجلس تو منصب بالایی رسد | آنجا که کاینات تو تحریری کنند
حکم قضا بصاحب جوزائی رسد | در پایه جوشش میزند از جود دجود مگر | صیت مکارم تو بدریایی رسد
امروز در بسیط جهان با وجود تو | آیین سروری دگری رانی رسد | یکدم غم رود که ز دریا ی لطف تو
صد کاروان عنبر سارانی رسد | جم زینتا بحضرت اعلی اصفی | احوال عجز بنده بهانانی رسد

بگذشت

بگذشت چار مه که ز دیوان روزیم | یکجو بوجه راتب اجرانی رسد | کارم رسیده است بجان و آنچه داشتم
جایی که هیچ چیز از آنجا نمی رسد | زیر کبودی فلک اجناس نمانده است | یا خود برات زرق زبالائی رسد
از ابر قطره بکف من نمی فتد | وز باد رحمت بدل مانی رسد | گفتن دروغ راست نباشد همی کنم
که گاه جود طبع تو امانی رسد | با این نظام حال و منال و فراغ دل | هیچم بغرض خواه بتقاضایی رسد
زانعام عام اصلی خویشم هدو دو منتی | زاحسان دیگری که اصلایی رسد | داعی بیاده است و گران بار و ناتوان

هر روز از آن بمجلس اعلی نمی رسد | صیت تو از ثری بثریا رسیده باد
پیوسته تا ثری بثریا نمی رسد

سلمان راست

بر آستان رفیع خدایگان جهان | سپهر کوه وقار آفتاب ابر عطا | ستاره لشکر خورشید رای گردون قدر
سکندر آیت جمشید رای دارا رای | خدایگان سلاطین امیر شیخ حسن | که باد حکم مرادش همه روان روا
کمینه بنده داعی در گهش سلمان | پس از وظیفه ارسال و بنده گی دعا | برسم تذکره از حال خویشتن دو سه فصل
دهد بعرض ضمیر منیر غیب نما | یکی که مدت ده سالی رود تا من | درین دیار زبان برکشیده ام بدعا
قوافل دعوات از دل و زبان منند | رفیق کوکبه صبح کاروان ها | ز فاضل صدقات تو بود در دیوان
بنام بنده ازین پیش مبلغ مجرا | سه سال شد که از آن کرده اند بعضی کم | وزان یکی شده افزون شماتت اعدا
پس از ملازمت ده دوازده ساله | پس از رسالت پنجه قصیده غرا | معاش دگران از فواضل کرمت
زیاده گشت مرا کم چرا شدست چرا | مرا ز مرحمت خسروانه ات امروز | اشارتیست توقع بجانب وزرا
که از مواجب من آنچه قطع فرمودند | کنند اضافت مرسوم بنده و قطعا | دگر تغیر و تبدیل ره بدان ندهند
بهیچ وجه و سبب تا بیان استیفا | که تا بدولت شاه از فراغ و امن درون | نقود عمر کنم صرف در دعا و ثنا
دویم چو دخل رهی کم شد و زیادت خرج | بخرج بنده نمیگیرد وجه دخل وفا | قروض شد متراکم ازین سبب بر من
زمانه شد متطاول ازین جهت بر ما | بخاک پای تو کز فرط از دحام عیال | بجان خویشتنم نیست یکزمان پروا
اگر چنانچه مرا کاری بفرمایند | که وجه قرض توان کرد از آن قضیه ادا | قضای قرض کنم و ربلا شوم ایمن
که باد جان و تنت ایمن از بلا و قضا

مولانا سلمان فرماید قدس سره

دولت دو باد آنکه جهان در امان اوست | گردون پیر بندهٔ بخت جوان اوست | خورشید هست ملکهٔ زرین خیمه اش
جرم هلال ماهچهٔ سایه بان اوست | دولت کنیز کیست در ایوان حضرتش | اقبال بنده‌ایست که بر آستان اوست
هر یک نگار برده سرایش نهاده است | خرگاه آسمان که زمین در میان اوست | زاد راک برده حوش فکر خاطرست (?)
نه مدخل یقین و نه رای گمان اوست | جوزا بعطر سایی برخش نشسته است | رضوان بپاس باد که کس ران خان اوست (?)
کیوان که بر ممالک هندوست پاسبان | بر بام حضرتش همه شب پاسبان اوست | بر رغم مشتری بقمر داد مقنعی
بر کف نهاد و گفت به از طیلسان اوست | جان جهان ز عصمت دنیست بر ملک | سوگند خورد جان ملائک بجان اوست
در عهد او کجا گل رعنا کشیده است | جای صبا نسیم زده بر دهان اوست | طاوس سبز باغ فلک گفتی آفتاب
در اهتمام چتر هما جا آشیان اوست | آب حیات کان بجز از خضر کس ندید | ذات شماست و این بحقیقت نشان اوست
انسان که عقل عالم صورتش نام کرد | نفس مبارکت گهر بحر و کان اوست | شاید بآب چشمهٔ حیوان اگر دهی
شوید حرف که نام تو ورد زبان اوست | بر تو امید داشت که دارد نثار تو | هر گوهر ستاره که در آسمان اوست
لیکن کجا ثنای حقیقی کند قبول | خاک درت که تاج سر آستان اوست | سلطانت بنده‌ایست که از نعمت سماست (?)

هر مغز و خون که در رگ و در استخوان اوست | با دابقای ملک بقدرت که در وجود
عهدت طراز دامن آخر زمان اوست

في المرثية

آه گردون سلطنت تا که | شد نهان در حجاب میغ دریغ | زین تحیر بماند در دندان
لب و دست نگین تیغ دریغ | تا ابد بر زوال شاه اویس | ملک و دین میزنند دریغ دریغ

في مرثية شيخ زاهد

دریغا که باغ بهار جوانی | فرو ریخت از تند باد خزانی | دریغ آن همه سرو بالا که اوراست
ز بالا فتاد این بلا ناگهانی | تو دانی چه افتاده است ای زمانه | فتاده است قصر کرم را مبانی
عجب دارم از شاخ نازک که دارد | درین حال برگ گل بوستانی | درین ماتم ارچه زمین سبز پوشد

سزد گر کند جامه را آسمانی | ترا بایدای گل بصد پاره کردن | کنون گر کنی بی لب شادمانی
چه افتاد کویه که گلبرگ رعنا | بخون شست رخسارهٔ زعفرانی | هزار الهبادا ازین نو نوایی (?)
اگر بعد ازین در چمن گل بخوانی | دران انجمن اشک مردم روان شد | که شمع جهان از سر مهربانی
همی گفت کای آفتاب نشاطم | فرو رفته در بامداد جوانی | انیس دل و خاطرم شیخ زاهد
که در خاطر آورد دل این گمانی | که ار صد گلت غنچهٔ نا شکفته | بباد فنایت دهد دهر فانی
بطفلی که دانیست جان برادر | که جان برادر بر آذر نشانی | بخون دل و دیده‌ات پروریدم
ندانستم این کز دلم خون چکانی | ز دست حریف اجل میر قاسم | مگر با تو خورد این قدح دوستکانی
تو وقتی ز دل میبردی غبارم | کنون زیر خاکی کجایی توانی | برادر ندارم کنون با که گویم
کرم باشد از دهر در دو نهانی | الا ای صنوبر خرامان چه بودت | که چون نارون در چمن نا روانی
نه در بزم می دوستان را نوازی | نه در رزم بر دشمنان میدوانی | نه صوتی ز مطربان می بنوشی
نه بستی جام می از ساقیان می ستانی | بر آنم که گردون بفغان نگردد | دگر رطل می با وجود گرانی
چه آوازه از نی شنیدست گویی | که چشم قدح میکند خون فشانی | کسی کین خبر بشنود گر بود سنگ
دلش خون شود چون دل لعل کانی | صبا دم بر افتاده در باغ رضوان | بدانش دشنه میبرد مژده کانی (?)
که آرام جان تو شد شیخ زاهد | سرا برده بر جنت جاودانی | ندانم که چون در بینداخت خود را
ز بام فلک خسرو خاورانی | ندانم چرا مه که از خرمن خور | نگسترده بر شارع کهکشانی
ایا مادر شوخ بی رحم گیتی | چه بی شرم هستی این و نامهربانی | یکی را که خواهی بدین زار کشتن
ز بهر چه زاییی چرا پروری | در اهل جهان بلکه در خانهٔ خود | عجب آتشی زد سپهر دخانی
چو پروانه یکبارگی سوخت حلقی | بدین شمع جمع و چراغ معانی | دلا نیست گیتی سرای اقامت
که هست ایرمانی و تو کاروانی | نمی بایدت رفتن آخر گرفتم | که بس بی بر مانی درین ایرمانی
ترا گر همای خرد هست بر سر | منه دل برین خانهٔ استخوانی | الهی تو آن نازنین جهان را
فرود آر در جنت جاودانی | بدان آفتاب کرم بخش برجی | که آنجاش طوبی کند سایه بانی

روان بادت ای چشمهٔ خور روشن   که داوی با سکندر زندگانی   شهنشاه اویس آفتاب سلاطین
سر افسر ملک نوشیروانی   فریدون ثانی که پاینده بادا   ابد و ملک دارایی وار دوانی
الهی تو این پادشاه زمین را   نگه دار ز آفات آخر زمانی   با خلاص پیران صدق جوانان
که این نوجوان را به پیری رسانی   اگرچه مصیبت عظیمست لیکن
چه تدبیر شاها تو ذی جاه دانی

غزل سلمان

آنکه ز ابرو و مژه تیر و کمانی دارد   چشمها کرده سیه قصد جهانی دارد   شاهد آن نیست که دارد خط سبز و لب لعل
شاهد آنست که این دارد و آنی دارد   ای که گویی که عنان از طرف دوست بتاب   با کسی گوی که در دست عنانی دارد
گر بنالم چو نی انگشت منه بر حرفم   هر که زخمی خورد البته فغانی دارد   گر قلم قصه کند سرزنشش نتوان کرد
که قلم نیز بهر حال زبانی دارد   هوس گوشهٔ آبی اگرت می باشد   گوشهٔ دیدهٔ ما آب روانی دارد
بادی آید و بر بوی تو جانی بخشند   آفرین بر قدمش باد که جانی دارد   در تمنای هوس عمر عزیزت سلمان
بگران آمد و هر چیز گرانی دارد

غزل سلمان

بگذار تا ز طرف نقابت شود پدید   حسنی که کس ندارد و رویی که کس ندید   برق جمال فوج پندار ما بسوخت
لعلت خیال پردهٔ اسرار ما درید   زلفت هزار حلقهٔ زناد و صومعه   زنار بسته بر سر کوی مغان کشید
خود را ز دیده جا و دل اندر محیط عشق   بیچاره دل غریق شد و جان بلب رسید   اسرار عشقت از سر گفت و شنید نیست
سریست بو العجب که نه کس گفت و نه شنید   قوم کسی که بر سر بازار عاشقی   جان در غمت بداد و غمت را بجان خرید
امروز نیست در سر سلمان حدیث عشق
کایزد مرا و عشق ترا باهم آفرید

قطعه سلمان رحمه
تا ز مادر زاده‌ام اوری بوده‌ام [illegible]
[illegible]

[illegible]

سوآلات

سوآلات مولانا جلال الدین رومی رحمة الله علیه

کوه اندر پنبه دانی یافتم دانی که چیست   بحر اندر سرمه دانی یافتم دانی که چیست

جواب سید اجلی نور الله قبره

پنبه دانه زبده میدان کوه آن هستی درو   بحر علم و عین انسان سرمه دان دانم که چیست

سوآل

یار را پیر کهنه دیدم سال عمرش بی عدد   این زمانش نوجوانی یافتم دانی که چیست

جواب

یار را پیر کهنه شیطان در وجود آدمی   تازه میگردد هوایش هر زمان دانم که چیست

سوآل

شحنهٔ گردن شکن در کنج زندانی اسیر   حلقش اندر ریسمانی یافتم دانی که چیست

جواب

شحنهٔ گردن شکن باشد غضب در آدمی   شهوتست آن ریسمان در گردن آن دانم که چیست

سوآل

مردهٔ پوسیده دیدم استخوانها گشته خاک   هر زمانش تازه جانی یافتم دانی که چیست

جواب

مردهٔ پوسیده باشد نفس انسان بیخبر   زنده گردد چون خبر یابد از آن دانم که چیست

سوآل

آنکه از مادر بسیصد سال آمد در وجود   مدتی عمرش زمانی یافتم دانی که چیست

جواب

بی شکم بسیار خوار آمد نیاز آدمی   سر ندارد در بدن جمله دهان دانم که چیست

سوآل

بافتم بی دست و پا شخصی مثال عنکبود | تارش از مو نر دبانی بافتم دایکه چیست

جواب

وصف دان آن عنکبوت و آن موحیاد کمربها | بند داو از مو نقابی هر زمان دانم که چیست

سوآل

از دهان قندی باشد زمین مختصر | در ستاره آسمانی بافتم دایکه چیست

جواب

نفس در دان سیصد سال و سیصد مرتبه | هست فوز نو موفت هر زمان دانم که چیست

ولـه

ای آرزوی چشم رویت بخواب دیدن | دوری نمی تواند پیوند ما بریدن
ترسم که جان شیرین هجر آن ملب ساند | تا وقت آنک باشد ما را بهم رسیدن
موقوف التفاتم تا کی رسد اجازت | از دوست یک اشارت وز ما بسر دویدن

نظیره

با اشک دیده گفتم کای آب رویم از تو | شرط وفا نباشد بی دوست آرمیدن
اشکم روان جوابی از عین مردمی گفت | از دوست یک اشارت واز ما بسر دویدن

نظیره

با سوزنی همی گفت دست نگار در زری | کز رشته محبت تا چند سر کشیدن
سوزن زبان چو سوسن بیرون کشید و گفتا | از دوست یک اشارت واز ما بسر دویدن

نظره

با شانهٔ دلم گفت کای فوق بوس خوبان | با کاکل نگارم باید ترا رسیدن
شانه بصد زبانی بوسید فوق و گفتا | از دوست یک اشارت واز ما بسر دویدن

چون

نظیره

چون دست و پای سگ را اصحاب قطع کردند | گفتند می توانی در کرد ما رسیدن
سگ گفت با وفایم گر نیست دست و پایم | از دوست یک اشارت واز ما بسر دویدن

نظیره

چه گاه زلف جانان با کوی دل همی گفت | کاخر بگوی ما آی تا چند آرمیدن
دل گفت من چه گویم سر گشته همچو گویم | از دوست یک اشارت واز ما بسر دویدن

نظیره

باد صبا پیامی از گل با آب می گفت | کز تست آب رویم باید بما رسیدن
بر آب آب گفتش من بی قرار اویم
از دوست یک اشارت واز ما بسر دویدن

ثبوت امر الوكالة على ما زبر في القبالة وانا الفقير ملاة بن ملاة

ثبوت المهر المؤجل مقرر على وجه المفصل حرره الفقير ملاة بن ملاة

حكمت بالتشفيع المزبور ما زبر في الصك المسطور حرره الفقير

نظرت بمفهومه وامضيت بمرسومه كتبه الفقير ملاة

الاعتاق والتحرير واقع على هذا التقرير وانا الفقير ملاة

صورة الامر الخطير حرره بعونه العبد الحقير ملاة بن ملاة

نصب الوصي المزبور بحوائج الصبي المسفور حرره الفقير

قبلت ما قبله السلف كتبه الحقير ملاة

وفاة الذمي المزبور مقرر عندي على وجه المذكور حرره الفقير ملاة

امضاء وقفية
صح ما فيه وتقرر ما نحو به بين يدي بصحته ولزومه لكونه مستجمعا شرائط القبول على ما عينها العلماء الفحول كتبه الفقير ملاة

صورة سجل
ما حرر فيه كما في اصله الثابت نمقه الفقير ملاة

امضاء اذن نكاح
صدر هذا الاذن عن الفقير ملاة بن ملاة القاضي ملاة عفي عنهما

امضاء عتاقنامه
ما هو المحرر فيه من العتق المزبور صح عندي نمقه الفقير ملاة بن ملاة عفي عنهما

حجة
الامر في الحقيقة كما ذكر في الوثيقة وانا العبد الفقير ملاة

نفقة
صدر الفرض والتقدير والاذن مني حرره الفقير ملاة

وصايت
صدر هذا النصب عن الفقير ملاة بن ملاة القاضي ملاة

حجة صلح
ما فيه من الصلح والابراء ثبت عندي على وفق الشريعة الزهراء وانا الفقير ملاة

حجة اقرار
ما فيه من الاقرار والتصديق جار بانه عندي على التحقيق حرره الفقير ملاة

حجة بيع
ما فيه من البيع الحكمي مقرر عندي على الوجه المرعي وانا الفقير ملاة بن ملاة

حجة مبايعة
ما فيه من البيع والشراء جرى لدي بلا امتراء نمقه الفقير ملاة

صورة سجل
هذه الصورة منقولة عن اصلها بلا ادراج ولا اخراج نمقه الفقير عبد القادر بن عبد الرحيم المولى بملاة

حجة
لا اعتراض على هذا الكتاب ولاح فيه الصواب قبلته وامضيته وانا الفقير ملاة بن ملاة

امضاء حجة
ذلك كذلك وانا شهد على ذلك وانا الفقير ملاة بن ملاة

حجة طابونامه
ما حرر في هذا القرطاس جار على تعامل الناس حرره الفقير ملاة

صورة سجل
ما فيه من الملفوظ كما في اصله المحفوظ نقلته بعون نمقه الفقير ملاة بن ملاة

امضاء مضمونه
يعمل بمضمونه عند ثبوته شرعا زبره الفقير ملاة بن ملاة

حجة
يعمل بما فيه ما لم يظهر ما ينافيه حرره الفقير عبد القادر بن عبد الرحيم

امضاء [illegible]
جرى ما فيه من الاقرار والتصديق لدى العبد المشتوح [illegible] ملا

نفقة
صدر الفرض مني ووقع التقدير عني وانا الفقير ملاة بن ملاة

امضاء دفتر
ما فيه من الاسامي والارقام حرره بعونه انفع الانام ملاة

امضاء دفتر
الجزئية المرقومة في هذا الدفتر قد جمعت بعونه العبد الفقير ملاة

امضاء دفتر
ما اشار اليه بيان الاقلام على ما وجد في دفتر الارقام حرره الفقير ملاة

امضاء دفتر
ما فيه من الارقام حرر بعون حالا عن الاوهام حرره الفقير ملاة

ذلك كذلك وانا ناظر بذلك كتبت هذه الحروف من له ذلك حرره الفقير ملاة

هذه عين صورة الاصل الاصيل بدون التغير والتحويل نمقه الحقير ملاة بن ملاة

صح الابراء وصلح المذكورين فيه عندي نمقه الفقير

حجة قبض
ما يندرج فيه من القبض والاقباض عندي خال عن الاعتراض صح [illegible]

حجة الحفظ
ما فيه من المقابض والقابض عندي خال عن المعارضة صح نمقه الفقير

حجة الاتفاق
ما وقع عنده من الاستحقاق على الاتفاق [illegible] نمقه الفقير ملاة

[illegible] اتفقا على المطابقة وامضيته الفقير ملاة

نظرت ما فيه وتركت على حاله حرره الفقير ملاة

ما فيه من الوقف [illegible]

حجة التوكيل
امر التوكيل صح عندي على نحو السبيل حرره [illegible] ملاة بن ملاة

غيرك حجة
امضيت هذا الصك المرعي بعدما ثبت مضمونه وانا الفقير

حجة المحاسبة
ما فيه من المحاسبة صح عندي زبره الفقير ملاة

امضاء حجة
وضعت قلم القبول لكونه موافقا الاصول حرره الفقير

غيرك حجة
وجدته مقبولا وامضيته مسؤولا وانا الفقير ملاة

امضاء طلاق
امر الفرقة والافتراق صح بحجة الطلاق نمقه الحقير ملاة

وضح مضمونه وثبت مدلوله عندي باقرار المتبايعين المذكورين فيه نمقه الفقير ملاة

لا اعتراض على هذا الكتاب المنيف قرائته موافقا للشرع الشريف المحور قبلته وامضيته وانا الفقير ملاة بن ملاة القاضي بملاة عفي عنهما

ما هو المحرر فيه والملفوظ كما هو المذكور في السجل المحفوظ
حرره الحقير عبد القادر بن عبد الرحمن
القاضي بالتوني ايلي
عفي عنهما العافي

قد جاء الطالب الساعي
ولم يجد المطلوب
الناعي
ملاه

نظرت بفحواه وامضيت
على ما احتواه
حرره الفقير
ملاه

يعمل به بعد ما ثبت التفصيل
كتبه الفقير ابو السعود
عفي عنهما

سجله حكم صورتنا اخراجه او لندنده امضا بويله يازيلمه

هذه صورة الحكم الرفيع السلطاني والامر
المنيع الخاقاني نقلت عنه بلا زيادة
ولا نقصان وانا الفقير
ملاه بن ملاه القاضي
ببلاه

صورة براة امضاسي بودر

هذه صورة البراة الشريفة اخرجت من اصلها الموقع
بالتوقيع المنيف حرره الحقير الضعيف
حامد بن ملاه القاضي بعساكر
اناطولي بولاية روم ايلي
المحروسة

امضاء ابو السعود
شرعي يعمل بما حواه ويقضي
بمقتضاه كتبه الفقير ابو السعود
عفي عنه

لما ثبت مضمون هذا الكتاب عندي بشهادة ملاه
بن ملاه وملاه بن ملاه بمحضر من الحضور الشرعي
مع ملاه بن ملاه المزبور فيه قبلته
وامضيته وانا الفقير
ملاه بن ملاه
القاضي ببلاه

امضاء البدال
وصح ما تضمن من الابدال
والاستبدال عندي وحكمت
بصحته وانا الفقير
ملاه

صحة بيع
صح عندي البيع والشرى
وتسليم الثمن والاداء
حرره الحقير
ملاه

امضاء دفتر جزيه
ما عينه الارقام محرر بالاهتمام وانا
افقر عباده الكريم ملاه

[illegible]

صورة سجل
هذه الصورة نقلت عن الاصل
بلا فصل ولا وصل
نمقه الفقير فلان
المولى ببلاه

صورة سجل
صورة منقولة عن الاصل
بلا تغيير ولا تحريف
نمقه الفقير
ملاه

صورة سجل
هذه صورة السجل التي نقلت
عن الاصل نمقه الفقير
ملاه

صورة سجل
هذه الصورة نقلت عن الاصل على
الاصل بلا زيادة ولا نقصان
نمقه الفقير ملاه

صورة سجل
ما فيه حرر بموافقة الفقير
ملاه بن ملاه القاضي
ببلاه

صورة سجل
هذه صورة ما وقع في السجل المحفوظ
اخرجت عن الاصل
نمقه الفقير مصطفى
باستروجه

صورة سجل
نقل ما فيه عن الاصل برأي
كتبه الفقير ابو السعود
القاضي بعساكر المنصورة
عفي عنه

صورة سجل
هذه صورة السجل نقلت عن الاصل
بلا حتم ولا كتم نمقه الفقير
ملاه المولى ببلاه
عفي عنه

[illegible]

ما في هذا الكتاب من الهبة والانهاب
صح عندي خاليا عن ارتياب وانا الفقير الى الله الملك الوهاب

امضا
ما هو المزبور في هذا الكتاب ثابت عندي على نهج الصواب

ما هو المزبور في ذلك الكتاب صح عندي خاليا عن ارتياب

ما هو المحرر فيه من البيع والشراء قد وقع عندي احوج الفقراء

جمع نفقه

بودر که فلان قضاسنه تابع فلان نام قریه‌ده فلان ابن فلان نام متوفانک فلان و فلانه نام صغیرلرینک
قبل الشرع وصیلری اولان والده‌لری لیلی بنت ... نام خاتون مجلس شرع شریفده بکلوب تقریر کلام قیلوب
تحت تربیه‌مده اولان صغیرین مزبورینک نفقه و کسوه‌یه احتیاجلری اولدیغندن مال موروثلرندن کفایت
مقدارنی نفقه تقدیر اولنمسنی طلب ایدرم دیدکده صغیرین مرقومینک نفقه و کسوه‌لرینه یارار لازم عرفیه‌لری
ایچون تاریخ کتابدن یومی اوچر اقچه نفقه فرض و تقدیر اولنوب و قدر مزبوری استدانه ایدوب وقتی
ظفرده رجوعه اذن و اجازت ویرلدکدن لیلیکو ... کتب اولنوب بعد طلبه وقع اولندیغی لدی الاقتضا
اوراج و اعطا ابیله خیرن قولک و خیره ... فلان فلان بنده الله

١٢٧ ثبت ... خارج اولدر ... الدين محمد و ...

بودر که قصبه ... اولوب ... متوقف کرده قدوة الاماجد فلان زید قدره مجلس شرع شریفده بکلوب فلان ...
فلانده ساکن ... قبلندن ... فلان چاوش محضرنده ... والاخیار اقرار و اعتراف قیلدی قضای مزبور ... تقدیر ...
واقع فلان نام قریه‌ده ... بیک اقچه ... موجب ... فلان چاوشه ... تقدیر ...
فراغ و مقابله‌سنده مبلغ مزبوری ... الوب قبض ایلدیم ...
... مزبوری فلان ... کیفیت ... تحت تصرفنده اولسون ... مقوله ... البیع
شرع ... ایلدکده ... کتب اولنوب

صورت حجت ابرای توزیع

بودر که قصبه فلانده فلان نام کسنه محمد قضای ... مجلس ... زوجه‌سی فلانه بنت فلان نام خاتون محضرنده
تقریر کلام قیلوب ... بیک ... اقچه مهر و نفقه ... اوزره ... رجعی بوش ... بوب
وجمیع دعوالرده ... ابرا ایلدم دیدکده زوجه مزبوره فلانه دخی ... اوزره تبول ایلیوب
فتنک جمیع دعوالرده ابرا ایلدم دیدکده ... ایله سؤال ... اوزره توزیع اولندی
... اوله رق ... ۲ ... حرره

قال امير المؤمنين وامام المتقين علي بن ابي طالب
ليث الله الغالب كرم الله وجهه

كن عالما وارض بصف النعال
لاخير في صدر بغير الكمال
ولو تصدرت بلا آلة
جعلت ذلك الصدر صف النعال

روم ايلي [illegible]

عتبهٔ علیهٔ عدالت عنوانه و سدهٔ سنیهٔ معدلت بنیانه لازالت معمورة بعنایة الملك المنان ترابنه معروض [illegible]
قلیل الامتنان بودر که مفخر الاماجد والاکارم رفعتلو روم ایلی [illegible] ابراهیم [illegible]
و [illegible] اوامر شریفه ایله [illegible] سعادت مقرونه بر وجه مسارعت افواج [illegible]
محرم الحرامك [illegible] کوننده بو دیاره [illegible] بر موجب اوامر جلیل القدر [illegible]
شدید و سعی اکید ایله [illegible] واقع حال موجب [illegible] بابنده [illegible] رفع اولنمشدر

[illegible] افواجی [illegible]

درکاه رفیع الشان و بارکاه منیع الارکان لازال عالیا الی یوم المیزان ترابنه عرض داعی بی [illegible] بودر که
[illegible] سنه [illegible] درکاه عالی [illegible]
چاوشلر [illegible] چاوش بنده [illegible] مکتوب لازم الاتباع وارد اولوب [illegible]
[illegible] سال [illegible] اکر [illegible] افندی [illegible]
قوریجی [illegible] استنبوله [illegible] ایلیاکی [illegible]
[illegible] تنبیه و تأکید
سعی اکید اولنوب [illegible] موجب [illegible] چاوش بنده [illegible]
العبد الداعی [illegible]
[illegible]
رفع اولنمشدر باقی فرمان من له الامرکدر

عرض [illegible]

درکاه رفیع المکان و بارکاه منیع الارکان حفظه الله سبحانه الی یوم المیزان ترابنه عرض بندهٔ ناتوان بودر که
[illegible] سنجاغنده [illegible] نام قصبه [illegible] اولوب درکاه معلا [illegible] بابا [illegible] نام [illegible]
مشهور و موقوف [illegible]
[illegible] رئیسی اولوب [illegible] رعایای [illegible]
اوکنه [illegible]
[illegible] رعایا و تجار [illegible]
[illegible] اولوب [illegible]
موقوف اولمیه [illegible] واقع حالدر [illegible]

[illegible] افواجی [illegible] سنجاق

عتبهٔ علیهٔ فلك مقام و سدهٔ سنیهٔ [illegible] احتشام حفظها الله الملك العزیز العلام ترابنه معروض
عبد [illegible] انام بودر که درکاه عالی [illegible] بنده [illegible]
و [illegible] اوامر شریفه ایله [illegible] سعادت مقرونه بر وجه مسارعت افواج [illegible]
[illegible] بر موجب اوامر جلیل القدر [illegible]
تنبیه شدید و سعی اکید ایله [illegible] واقع حال [illegible] بابنده [illegible]
[illegible] رفع اولنه باقی فرمان [illegible]

بودر که درکاه [illegible] فلان [illegible] نام بنده [illegible]
و [illegible] جلیل القدر [illegible]
[illegible] سنجاغنده [illegible]
[illegible] موجب [illegible]
ارسال اولنمش [illegible] واقع حال [illegible] بابنده [illegible] رفع اولنمشدر

تکبر علی الرواحل یا سابق الجمال
بانگ نفیر بشنوم ای دل تو هم بنال
یا حادی الرکاب ترفق لرفقة
بگذار تا بخاک بیفتیم بی مجال
هبوا من المنام فقد زمت الرکاب
بانگ درای بشنوم از محمل وصال
حتی ازور قبر نبی مکمل
جوید از گدائی او عزت و جلال
خلق و خلق اجتمعا فیه اذ بدا
زانرو که خاک پای محمد شدست دال
انت الذی تفرد بالمجد و العلی
در بینش شرف عقد از لاآل
لولاک ما استنار سبیل الی الهدی
انرم که میگرفت دل از عالمت ملال
ناهیک عن کمالک یا سید الوری
ور مطبخ نوال تو افلاک یک سفال
یکفیک فی تحقق دعواک شاهدا
زانگشتهای خویش روان کرده زلال
لولا زلال فیضک ما عاد طاهرا

فذاق الفؤاد هوی ذلک الجمال
نای و نفیر کیبی ابدر ناله اهل درد
حاموا علی الخیام فهاموا علی الرمال
کوکلم دلبرکه محمل احبابه صر شوق
جثوا علی الرحیل فقد شدت الرحال
هر دم زمین چهره زر دمره شوقدن
اعیی بلوغ رتبته کمل الرجال
شمس ضحا و بدر دجا او لکه داما
فی املح الوجوه و فی احسن الخصال
ای فهم قدرک ایلمده فکر و عقل سست
انت الذی توحد بالفضل و الکمال
دیدارکله گلشن عالم شکفته روی
لولاک ما استبان حرام عن الحلال
ای یار شرکه فیض نوالکله انطفا
بالفقر افتخرت و ما مال عنک مال
که تربک اوزره مشعله افروز اولور کنش
الجذع و الحجارة و الذئب و الغزال
چون خوان معجزاتکه اولدرق نواله جوی
وجه الزمان عن دنس الشرک و الضلال

وقت رحیل میرسد ای جان تو هم برو
کوس رحیل کیبی دوکر سینه اهل حال
گر با جمال دوست رسیدن نمی توان
کوی حبیبه عزم ایده نالان چو بی مثال
نالان روم شمال چو بی بر امید آنکه
بولمز قطار اشک در افشانم انفصال
سلطان بارگاه خسروان که رسالت
نعل براقی اولمغله فخر ایدر هلال
کشتشت تاج تارک دنیی و دین تمام
وی وصف ذاتک ایلمده نطق و روح لال
سلک رسل شریف شد از ذات تو چنانکه
مولودکیله طالع دوران خجسته فال
جز ذکر ذو الجلال نمی بود در احتت
وی شمع شرعه نور جمالکله اشتعال
از شعلهٔ جمال تو خورشید یک شرر
که روضک اوزره مجمر دگردان و کوهسال
لب تشنگان بادیهٔ معجزات را
صوندک حدیث بر بره بربانله نوال
یک منت خاک خصم ترا جان بباد داد

خاکش بسر کسی که نشود با تو در جدال
لمعان نور وجهک فی فترة الرسل
چون نار فتنه شعله زدی در دم قتال
ماوی ولی دینک فی روضة العلی
چشم ترا بسرمهٔ ما زاغ الکحال
لیل العروج فیه تعالیت بعد ما
زانسان که روی ماه رخان از سیاه خال
فی لجة علوت طباق السما و ما
جای ملک نبود مگر در صف نعال
ما ادرکت علاک و ان جدت النهی
بر دست و پای عقل از و عجز زد عقال
دمعی بباب جودک کالنهر سائل
تو ابر رحمتی و منم کشت خشک سال
مال الفلاح عنی اذا حال شقوتی
در نامه هیچ حرف ندارم مگر وبال
ارجو عظیم مغفرة فی عطا یم
پرواز چون کنم نشده ام مرغ بسته بال
صب الاله اسحب صلات علی ترابک
باد اصلاة سوی تو از ما علی التوال
یا من تعالی تنزه اوصاف ذاته
وی فعل متقن تو منزه ز اختلال

سن سن نهال باغ رسالت عجبمی کر
بدر یلوح فی ظلمات من اللیال
نامی صحیفهٔ فلک اوزره دوشمز ابد
مثوی حسود جاهک فی حفرة النکال
سایک زمینه دوشمزیکن طرفه در بوم کم
نادوا الیک من شرف العرش ان تعال
بر لحظه ایجره کندوکا او دکلو مسافه کم
اعیاک فی سراک لغوب و لا کلال
بلدک او سری کم ای فهم ایده مز عقول
لا یبلغ السماء و ان طارت النمال
قصر جلالکه اره می عقل سست پای
حاشاک نهر سائل جود لذی سؤال
سل دستمال لطفکله کوزلرم یشن
بینی و بین عاقبتی بالسوء حال
حمل ایلدم او دکلو مظالم یوکینی کم
تربوا عن الرمال و تعلوا علی الجبال
دریای جرم غرقه لرین تر لطفک نسور
ما تحت السحائب فی الکثب و التلال
النسون بهمته نحتات و طیبات روان
عن وصمة الحدوث و عن ربقة الزوال
هم ملک عزتکده حدوث و عدم عدیم

باد صبا دمی ایله نصرت بوله نهال
وآب خنجر تو نمیگرد منطفی
انگشت معجزک که کلوبدر الف مثال
قلب ترا بشعلهٔ ما ضل انشراح
سروک صلادی عرش برین اوستنه ظلال
از لیلة العروج تو ایام رتبت یافت
بیک بیل یلرسه ابر جزاکا رهبر خیال
الحاجو کشت نعل تو تاج سر سپهر
کوردوکا او نوری کم ای وصف ایده مز
من مدح تو چه گونه کنم کمال تو
اوج سپهرده بول بولمی خاک پایمال
از لطف خویش سایه زمین بر حذار ازال تک
عرق اولمدین بو بحرده لطف ایله دستم آل
از کرده هیچ چیزی نیارم مگر گناه
راه بدی سلوکنه قلبی دی اشتمال
دلبسته بر علایق دنیی بر اوج قدس
صحرای ظلم تشنه لرین بحر عفوه صال
باشد صلوة از تو سوی ما علی الدوام
اصحابکه و آلکه دبان لایزال
ای حلم مثمر تو مبرا از انقلاب
هم وصف کبر باکه زوال فنا مجال

احسن قبول دعوه عبید غدا تها بدعوالدیک مبتهلا ای ابتهال زاحمد جدا مساز علی را چو عدل تو
ساز د جدا گروه بدار از قوم ضال دین محمدیدن الی ائمه منتقل
شول د مکه جای ایلیه جمشیدن انتقال

نم

کشتش زلف سیاهش نگرید نرگس کرم نگاهش نگرید کشتنگاه سوختگان تنگ دلان
ساکنان سر راهش نگرید عاملی کشت وز دلها بحال است بی مکافات گناهش نگرید
گر ندانید غم قیدی را از دل سوخته آهش نگرید

اول نذر نگاهی دواد رنگاهی دا جانودن جانسوز طوغرا صلح خدا گند و ذاتی دا ایکن بو در عجب
همدم دا اولمغیچ اولور دوا هر نه یر ده کم آرزنه بولینوز اغذ نه قادر انک بای و گدا
هرکه و یرره جواب نقله
بوللنه اول عاقلک جانلر فدا
ابدو بارن سلاو و سرو ارو
ازدو سوراخ سر بدر آرو
هرکسین بد ابنا معمارا
ازجهان او مراو بدو ارو
جانلر او دم بیار بیر جسمزیانده بیچون
جان او ده ابلر ای جنکیله بدنه بیچون
سر یوبی ایلر
یللرشی پاروخواب و بدنشاه مردان مرتضی
سکیلاشی بی ابنا عم مصطفی
ییغنمر ای میرو لایت ابنا
سغندر ای میرو لایت ابنا قند دام
مرحوم غزنایه افندی ر اللم
امرغه کوروب چوب بلا و بوم امر انک
کم بوزیکی یاغیله بشنوبدر فراقنک

قطعه مقطع
از بهر علی سیاسی که با بدو نان
باشد شه بدوم نقش سپند بر دل جان
ابنا بکند وظرفه بنیاد ارباب کمال
باید زبنیان نام شنس ابان

غفلت بد و نتم بسته آور و دان یعقوب ناام
باشد ایلدکن شنه از بند ان یعقوب بر ... در جهانکل زیر بلبل است
شنی از زبان گرفته بیر سخن دیدن
بلا و دم جان بیر بیرس مست
صف تاریخ و اسنه بیر سخن دیدن

قطعه
نامر نیک بنو ودر صحائف فلک آفاق خبر
نام نیک نبو و در ورق عالم سمر
پیر و ابای جوبیتن بیس لوطی نزید
جب سکلام خوایدنها عن

بحجر قرکانه ایلریه بولس جان سون
برده بی کوددن حذر قلریه ایمان سون

یاد آیمدن ضعیف کرم اولمه شمع جنسکه
کمسنک یقینه چراغ صبحه و بس بو روزنکار

ای دولت عشق او سیند و ای جیب ازنو
جان وا وی و ناو سیند و ای عیب ازنو

دیگر
تا پاها بقای عمر تو باد اهزارسال
اقبال در پناه تو باد اسهزارسال

سالی هزار ماه و مهی صد هزار سال
روزی هزار ساعت و هزار سال

قطعه ١٦
هاجرانی کنا براباب
ازبلاهای و هم اماش ده
من نداشم که حبیب مغضوب وکش
هم جه مغضوب او ستاش ده

بو فانی اوده طاق گنبد گردانی نیلرسن | بروک زیر و زمین اولور بلند ایوانی نیلرسن
عدم ملکنه برگون مالکر گتسک گرک شاهم | اوگلجه شهری قویلر بوریدوب عنوانی نیلرسن
اولورسن عبرت اقرانه ای طالب منصب | یه عقباده مراتب قطع ایدن مارانی نیلرسن
اسیرجاه اولنلر سلسلهٔ دیوانه‌سی اولور | ایدوب بو بوگه قید عزت دورانی نیلرسن
عبیدی خانهٔ دلدن خروج ایت بیت معموره
دلو اولمه یوری بو قبهٔ ویرانی نیلرسن

نظیره

چو آخر قورکیدرسن دولت دنیانی نیلرسن | سرورک زیر عتبدر ایدوب بو حلقه غوغانی نیلرسن
بصیرت چو قلمزسن نظر آثار رحمانه | یه دنیایه اچوب بو دیدهٔ بینانی نیلرسن
گدا وش چونکه آخر برکفنله رحلت ایلرسن | یه تاج کیقباد و خلعت دارانی نیلرسن
بو مرتبه آب رحمت ایل چوکمک جومنی یارب | یه اول بی حد و بی پایان اولان دریانی نیلرسن
مسمی مجمنه تعیین اولنجه دوزخ و جنت
عجب اول دمده فوری سن دل شیدانی نیلرسن

والهی افندی اسکوبی

ای شه مالک رقاب انام | سایهٔ ذوالجلال والاکرام | بی عدیل شهنشه اعدل
پرتو نور رب عز وجل | جانشین محمد مختار | فخر ابرار و قدوهٔ الاخیار
قطب آفاق عالم معنی | شاه دنیا و روح مافیها | آشنای محیط عالم غیب
تابع حکم مصحف لاریب | ظاهر و باطنک نجهانی | خضر مشرب سکندر ثانی
کاشف سر کفرت حقن | قطب عالم و لی مطلقسن | پادشه‌لر مطیع فرمانک
بانلر ایسکگده در بابک هم | نظر لطفیله ایدوب منظور | ملک اسلامی ایلدوک معمور
جشم خشمیله ایتدوک اکا نگاه | عجمک کار و باری اولدی تباه | خسروانه قدمک اولم
عبد داعی متنعمک اولم | قنده وارم سنک قپک وارکن | کیمه ملوار این طلبک وارکن
سیم اسیوکه روی مال پریم | حاکیا بوکه عرض حال ایده یم | دور جدکدهٔ ای کرم کانی
اول قپونک اولوب ثناخوانی | بدل معذور ایدوب دیانتله | ایلدیم خدمت استقامتله
نیجه کز لطفکیله شاد اولدم | امر شاهیله بر مراد اولدم | داعی عز و دولت اقبال
والهی اسیر بند ملال هم | حکمدن دخی سیل بنیه سد | اولدی معزول قلدی ضعیف البدن
المادن بهره هیچ منصبدن | تیر غزل اوردی جانه زخم محن | اول زمانه دن روانوک ای
غم غزلیله اولدی جانی تباه | شاد ایدوب بو اسیر زار غمی | بیه ایت ایده گلدوگک کرمی
امر ایدوب خط سلطانک ایله | بر مراد ایله بر جوانک ایله | ایلم عدل پادشاه قبول هم
بو زمانه قلام قولوک معزول | اشکگدن قمترینی ایله رد | بنی غیری قپوره صالمه مدد
حاشا الله که اهل فضل و کمال | دور عدلکده اوله لر پامال | پادشاها خدای رب عباد
عمر و کی دولتوکی ایده زیاد | حق قبول ایده حمله حاجاتک | دنیه و یا اخروی مراداتک
قنده وارسک ظفر اوله همراه | اوله ای شاه یارک الله
هم

لا تعجبوا من بلى غلالته قد زر ازراره على القمر

[illegible]

دوستم قالب فرسوده مزه جان كلدي
يعني كم كشته مز اول يوسف كنعان كلدي

نه اول غمزه‌سي تاتار مزاقن صلدي
دوره يغماده كوكل ملكته خان كلدي

بحر لعلكله وسوداي خطكله جانا
قره روب بوره كمز كوز يمزه قان كلدي

قيلجه قلدي كه فوجم موي ميان ياروك
نه دل صو قدي مكر خنجر بران كلدي

خواب غفلت شب غمزه نجه براي محيي
كوزوكر اچ بزمه نه شمع شبستان كلدي

[illegible]

[illegible]

حلقهٔ ذكره كيروب دور ايلدي ياكاه دوست
قبهٔ افلاكه چقدي نعرهٔ الله دوست

طاغلرله شرحه لرله دولو درسينم بنم
ناله قلسم عالمي دوتر صداي آه دوست

كه محبت كوستركاهي عداوت غرض ايدر
اول بري اولور برملكاه دشمن كاه دوست

اي دربغا عشقه باري مبتلا قيل اولكم
دشمنك بغض وبغا قيدن اوله اكاه دوست

كشف راز ايتمه عدو ونك التفاتندن صقين
علو بايلمز اولورسن دشمن بدخواه دوست

كمك چون آه وزار ايلر دل غمخوارسن بللي
كلكچون قانلر اغلر دين خونبارسن بللي

كمك افتاده وآواره سيم بلدي بت عالم
بنم روح روانم ايده مم انكارسن بللي

دمادم اشك چشمم روي زردم فاش ايتدم
نه لازم عشقمي بن ايليم اظهارسن بللي

بكا خشم ايلدي كوينده جانان نيليم بلمم
مكر واردي نجمشدر ينه اغيارسن بللي

سكان كوي يار الجره معتمدرير وك عشقي
بكون اقران ارا سنده هكانك وارسن بللي

[illegible]

سوز عشقکله قچنکم دلده آه وزار اولور
آه دود ودود ابر وابر آتش بار اولور

اقـرانشکم دیده دن اول کوهر نایاب ایچون
اشک سیل وسیل یم یم بردر شهوار اولور

یانسه داغ سینم او زره حسرت خدنکله نار
نار نور ونور حور وحور زیبا نوار اولور

کوهرن بچه غم زلفکله اقسم صری
کوه دشت ودشت باغ وباغ سنبل زار اولور

غنچه نقبه لبکدر چشم باقی نرظـر
غنچه برک وبرک خار وخار خنجر وار اولور

ای دل حکایت غمی نادانه سویلمه
مجنون عشقک نوله یابانه سویلمه

درلر که سوز کهر ذر رایله بو سنری کوش
همراز دیو سنرکی ماره سویلمه

چاه ندامت ایچره قلورسن کوکل صقین
یوسف مثال واقعک اخوانه سویلمه

قل آشنا کلامکی بحر معانیه
فکر ایله سویله هر سوزی بیکانه سویلمه

شعر کره اکه قصه ٔ فرهادی علویا
نظم ایله سه کذشتکی افسانه سویلمه

سـؤال

آن چیست که سر تا قدمش جمله دهانست
آن چیست که بی پا وشب وروز روانست

آن چیست که یک لحظه بکرد در همه عالم
آن چیست که این خلق در وجمله نهانست

جواب

نارست که سر تا قدمش جمله دهانست
آبست که بی پا وشب وروز روانست

بادست که یک لحظه بکرد در همه عالم
خاکست که این خلق در وجمله نهانست

در فتح شروان کفته

حضرت شهریار ظل اله
حسرو عادل زمین وزمان

یعنی سلطان مراد دریادل
فاتح ملک وبادشاه جهان

ایلدی دولتیله فتح عجم
قلدی اعدایی خاک ایله یکسان

دیدی اولدم نیابتا تاریخین
آلدی شروانی سایه رحمن

آلدی شروانی سایه لطف اله

وله

فاتح ملک عجم سلطان مراد کامکار
شهریار وداد کستر سایه ٔ لطف اله

عون حقیله چکوب چون تیغ فتح ونصرتی
آلدی شروانی عجمدن جمله یی اشتباه

اشتدن فتح هایونی روان تاریخ ایچون
دیدیلر داد ایله صبحت شروانی آلدی پادشاه

تاریخ دور خانه مرحوم بکی مصطفی افندی ازموده
قبه قوکلم

حمد لله بو مقام اولدی تمام
خاکی عنبر وهواسی الطف

ایکی مخدوم وسعادتمندک
دیلدم اید خدا خیر خلف

وار اولوب ای پیر مکرم تاریخ
قدمکله بو مقام بولدی شرف

۱۰۱۰

مفرد

قصه ٔ یعقوب وتاریخ یوسف مصری تمام
شنوا ازمن ای یار دریغا ز بیان

ای جمال اوکنده ...
...

چلبی ...
...

تواریخ است
...

فایده ...
...

جمع ما في هذا الدفتر علي الكمال المطلوب
بموفقة الاحقر الافقر الي الله الملك الاكبر
علاء

ما فيه من الاقوار والتصديق قد جرت بخط ...
وانا الفقير ملا ... علاء
الفقيه علاء
...

يلدز مهر سعادت محمد عربي
چراغ شام قيامت محمد عربي

امين مذهب ملت شفيع روز جزا
معين روز قيامت محمد عربي

مراد وافد كائنات ودرياي وجود
درون بحر عنايت محمد عربي

اماني كه خطا الزم كو درگاهنه
درون گنبد ... محمد عربي

نسيما مشنو از رحمت خداوندن
كه ... شفاعت محمد عربي

سنجق كورنور ... فخر عالم
كل ... ملكوت ...
... عجب ...
...

اول مطلعی ای عارف ... کامل اولم ...
...
صنف ... [illegible]
...
[illegible]

مدد مدد دینه قلبمده انتقالم وار | بلای عشقله جبر نده وبم ملالم وار | نه بلبلو باربله بوسه انتقالم وار | نه بو فراغت خاطرله انفصالم وار | نه غم ترک دیار انگله مجالم وار | نه قادرم که دوروم نه غریب حالم وار

دل ونکنه ابله خیال مضطرب حالی | بدنمه بار غم عشقک اولدی حمالی | اوشوکه ابله جانمنهای امالی | فصل اولیدم انفعالده خالی | نه غم | انگله مجالم وار | نه قادرم | غریب واروار

ابدوب فراغی کوکلکما اولورکه تباه اولور | فراغ بالله ترک دیاره طالب اولور | هوای عشق بنه کاما اولورکه غالب اولور | اقامت عزم کوی یار واجب اولور | نه غم | انگله مجالم وار | نه قادرم | غریب واروار

اولوب عدوبه بکا بی سبب عدو ابدر | جفا وجوره ندامت قبول بی اثر ابدر | عجب بوکم بنه یارکه جونت رجا ابدر | نه بلبلو الفته قابل نه بلبلو تر ابدر | نه غم | انگله مجالم وار | نه قادرم | غریب واروار

وصال یارله کونلرکه خندانم | غم فراقله دملرکلورکه نالانم | قبول ورد ابله کرشادوکاه کریانم | جفانکبی قالوبا درتلفده حیرانم | نه غم ترک دیار انگله مجالم وار | نه قادرم که دوروم نه غریب حالم وار

صفت نفس اماره العیاذ بالله من شرها

بو نورچون فنا اخر قصر فلک بامی | فیلمز قفس تنده جان مرغی چون ارامی | کل عالم با قیسه عزم ایله قبل اقدامی | اماره به زجر ایله هیچ ویرمه اکا کامی
ای طالب اولان عاشق فهم ایله بو سر الهامی | بو بینی مدام اوفی نوش بی کلفامی | صوفی لشود صافی تا درکشد جامی | بسیار سفر باید تا پخته شود خامی

صفت لوامه طالب گاه عاشق شود وگاه بنفس مراجعت کند

ای عاشق شوریده قلبوکی مجلا قیل | طفل دلی وبرشته شوریده وشیدا قیل | ذاکر اولوب اسمایی که فکر مسما قیل | بت مظهر اسما دراسبابی تماشا قیل
نفسوکه ملامت ابت روحوکی هویدا قیل | ذکر ایله بو ب اللهی تو مطلع انوار قیل | صوفی | صافی | جامی | بسیار سفر باید تا پخته شود خامی

صفت ملهمه مقام عشق است الهامات ربانیه ظهور میکند

ارواح مجرددن با هو خبر استرسک | با عالم قدسی به سیر وسفر استرسک | دریای مجبتدن در گهر استرسک | مرآت دلی پاک ایت الهامیه استرسک
دل نی کبی بغز وکیشهد وشکر استرسک | بو مطلع با دایله نغمه ظفر استرسک | صوفی | صافی | جامی | بسیار | باید | خامی

صفت مطمئنه مقام معرفت است کمال اشیا ظهور میکند

[illegible]

خلق ایچنده معتبر بسنه بوق دولت کبی
اولمیه دولت جهانده بر نفس صحبت کبی

خوب وعیش وعشرتی چوق کیم فنا در عاقبت
یار باقی استرسک اولمیه طاعت کبی

اولسه قوماری صاغنج غم وکدر وعدد
کلمه بوکیشه چرخ ایچره بر ساعت کبی

سلطنت ویدکلری اینجق جهان ذوقیدر
اولمیه بخت وسعادت دینده وجه دینی کبی

کوریه اینکه دورلسک ای قیچی فارغ اول
اولمیه وحدت معانی دینده عزلت کبی

اگر ارزو وار دوکه جسم وروح منه کدن
دل وجوانه لطف ابت خلاص ایله کندی کدن

[illegible]

[illegible]

بکا یا رب جهانده [illegible] ویر | ینه سلطان جهانگیر ایلیوب کیمی تاج ویر | ندیمان شهنشاهانه دستور ربع وزارت ویر
ذو اربابان مناصب کبی عزت ویر یباه ویر | جهانده ایله سوق ایلیه کیم شوق و حالت ویر | کنافذ قلبی زنکن ارنده کو صیقل ایدن الفت ویر
کمال فضلیله قوت الیموت ایله سعادت ویر | دم آخرده ایمان وینه صبر و قناعت ویر
شرف غدر ایلیوب فضل و کمالی عزّ و نازم یوق | جهانک منصب جاهنه جو قلق آرزم یوق | قضا دولت مقامات ایچون سوز وکدازم یوق
ایکن دنیا ایچون طول امل فکر درازم یوق | ادا امانه دنی دنیا ایچون اصلا نیازم یوق | طلبکدن اوزکه برفرده جهانده کشف رازم یوق
فقیرم دردمندم سعدن اوزکه چاره سازم یوق | دم آخرده ایمان دنیاده صبر و قناعت ویر
اوللدن جاری صحرای وجوده قلزم عالم | علوم بحرنده نابیدا ایدم چون رشحه مبهم | نعابن ایلیوب اعطا مثال قطره شبنم
دو نشر دک حمد دم قیلدک دونت فیضنا ایلدک جان | جنفر دک عاقبت روی زمینه ایلیوب آدم | بنی نوعک جهانده اکثرندن ایلدک اکرم
بکوندن هکره یا ربی حق اسمک الاعظم | دم آخرده ایمان | صبر جانب ویر
خدایا فضل و جودک کبی لطفه نهایت قیل | طریق شرع فخر عالمه سوق و هدایت ویر | دل و جانی شرور نفس شیطاندن حمایت قیل
لسل کلدکجه سنو تمکر ایله قوت و بو نهایت قیل | کمال فضل و علم و حلمی دایم باکه عادت قیل | قموجرم و گناهم مغفرت ایله عنایت قیل
کجه کوندز انسم کوجم ریاضت قیل عبادت قیل | دم آخرده ایمان | قناعت ویر
الهی نور ینک ابدو که آه و دوا جتیجون | بو لکدیه باش جان و برن گدا و شاه جتیجون | ستمای مقام قرب اولان درکاه جتیجون
و درکاه جون اولان سوزه و داوریاه جتیجون | خواصی طالکه ارشدرن شه راه جتیجون | اوراه ایچره بولینان فضل و عز و جاه جتیجون
جمیع انبیا ایله رسول الله جتیجون | دم آخرده ایمان دنیاده صبر و قناعت ویر

[illegible]

قطعه آهی افندی

... شدی [illegible] چانا جکلدن کندی جکلی کندی | ایرلدی حال بال [illegible] قی | ایرلین کندی دکلین کندی

[illegible]

بیلمسه مال معرفت اولسه
هر کسی بر یری بزر ایدر
صدره اولور فعله بر جاهل
کسنده قبیل ابر انقور ایدر

کسب مال ایده اولسه حرفت علوم
نه بلادرده یتیسر ایدر
نابکاران کسنده به چقار اولسه
باکیسی براه کیسی یاپرایدر

من تعزی حرمتی جاهل
نه تدبر نه خود تفکر ایدر

ای چهره زیبای تو رشک بتان آزری
هرچند وصفت میکنم در حسن زان زیباتری
هرگز نیاید در نظر نقشی ز رویت خوبتر
شمسی ندانم یا قمر حوری ندانم یا پری
آفاق را گردیده‌ام مهر بتان ورزیده‌ام
بسیار خوبان دیده‌ام اما تو چیز دیگری
عالم همه یغمای تو خلقی همه شیدای تو
آن نرگس رعنای تو آورده کیش کافری

خسرو غریبست وگدا افتاده در کوی شما
باشد که از بهر خدا سوی غریبان بنگری

دل ملکنه ارکان دل ای سلطان اولمسکل
حرب ایلیلم والغی عربان اولمسکل

خورشید ذرّه ذرّه ز جمال محمد است
قرآن تمام وصف کمال محمد است

ورد انیده لمز عطا اوراکی جاینده
مجنون کبی سرکشته و حیران اولمسکل

شب تا بروز در پی تسبیح انجم نکشود چشم
در آرزوی صبح وصال محمد است

چون عاقبت الامر فنا در صوتی دیکر
عمر چکیلیم کل کبی خندان اولمسکل

پروانه وار سوخت پر و بال جبرئیل
آنجا که نور شمع جمال محمد است

ایام بهار ابروی دم ذوق وصفا در
سبزه کبی تازه و شادان اولمسکل

بادل نماز خاصه و اوراد و ورد ما
صلی علی محمد و آل محمد است

ای عالی ترک ایلیلم تاج وقبا
درویش اولمسکل کبی عریان اولمسکل

در سینه جز نگار نباید بیاره جمال
زیرا که خاصه جای جمال محمد است

عالم حيات نو بولور جانلر بخشلر دمبدم | انفاس روح الله در كويا نسيم صبحدم

صحن ملكده جلوه كر طاوس زرين بال و پر | باغ جهان پر زيب و فر عالم كلستان ارم

بزم صفا و رشح جام بو زمزم او لمش اول مقام | ميخانه لر بيت الحرام پير مغان شيخ الحرم

مشكين نسيم اولدي هوا عنبر شميم اولدي صبا | كلزار كلشن غالبا اورمز ختنده نافه دم

باد سحر دل خوش نسيم خلق خداوند كريم | سلطان عادل خان سليم شاهنشه صاحب كرم

كنجور جمشيد فر جمشيد كنجور و كهر | داراي اسكندر ظفر اسكندر دارا حشم

شاها مرصع جام در ساقي نسيم انداز مدر | عيش بي كلفت مدر راحت رسان روح جسم

باقي تكلم ويقيد ر عيش و تنعم ويقيد ر | ساز و ترنم ويقيد ر كفتاره سعي ابت لاجرم

[illegible]

خدنك ان كمان ابرو جان زد سينه ام ايا پر
زه پيكان بيرون آمد بيرون آمد زه پيكان پر

بصد طومار وصد دفتر نكنجد شرح مشتاقي
اكر صد ساله بنويسم حكايت همچنان باقي

خاقان [illegible]
[illegible]
حكم [illegible]

مكرمتية في البرية جاري مابعده ايديا بدار قرار بي بعد از رضا و انقياد با قضاي العباد الملازم مجتنب ان بالنواد دعاوي الوداد بوورد اكر بوشكسته بال وخسته كرباره بي باشه حال ومكاريا... [illegible]
اولو ه وناله نشاه سهم قضا ويهدف تير بلار [illegible] وادارده [illegible]
اوله اسمخنه كي آتش [illegible] قبايس اولنور مالا بو كيفيت سمع شريفلرينه ... ولديكه اول
سعيد الحيوة وشهيد الممات مرحوم المغفورله ... نقد كريم [illegible] واردار السلام
ويهدي [illegible] مسكنتهم ... قول خداي يا ايها الذين امنوا استعينوا الله ولا تسول ... تعلمون
[illegible] توصيح دعوت الله ... كوستروب ... ادخلوا الجنة انتم ... تحبرون
آتي مقتضاسنجه ... ايديوب ... [illegible]
ايدوب يا ايتها النفس المطمئنة ارجعي الى ربك راضية مرضية ... رجوع ايتمش الحكم لله الواحد ...
[illegible] ... قدر نانم ... فروه ...
[illegible] ... افتاده
[illegible] ... اوله ... اولان قتار
اوله ... واي حسرت ... [illegible]
[illegible] ... قصد ...
بوقدر ... [illegible] ... حسب حال ...
رحمه الله ... [illegible]
ايد بويره ... [illegible] ... وارحم الراحمين

[illegible]

باغلندی کندی راه عنایت دیدکلری — هر دم کشاده باب امانت دیدکلری
محو اولدی کندی جود و سخاوت دیدکلری — بر آستانه ایدی مروت دیدکلری
یا یدی انک قپوسنی خشت دیدکلری

ارباب عز و رفعته هرکز طینمه سن — مغرور اولمه رغبتنه اندوک ایکن
والله نیجه تجربه اتدم بو حالی بن — اولسک بولنده فائده یوق ساکه مکه دن
زیرا کم اولدی اورنده همت دیدکلری

بو قدر جهانده نقدی جهالت کبی کمال — دانا اودر که دافع اوله کیسه سنده مال
دهر دنیده اینکچو ندر بو اختلال — عارفلری مذمت ایدر اهل ابتذال
شمدی ظرافت اولدی سفاهت دیدکلری

هر لحظه غفلت اویقوسی انسانی استدر — سوء ظن عدو و نیا اوکه عاقل کمسنه در
عرض محبت ایلدوکک خلقه لیس ندر — بر شیمدر وجودی وار در نه نسنه در
اکلم اولدی کندی صداقت دیدکلری

اهل هنره سویله دشنام ایدر عوام — نا اهل اولن دینلره در عز و احترام
دانا بلا و غصه ده نادان عشادکام — بونجه بلادن اورکه ینه عالیا مدام
اکنک دکل کوکلده قساوت دیدکلری

غزل نهانی تخمیس علوی



زاهد دیمه رسکا فلان بن فلانمز — ویرانه دل عشق ایچره یاتور کنج نهانمز
کیفیتله عارفه کون کبی عیاندر — بز ساکن میخانه پیمانه کشانمز
بز سرزده خاک ره پیر مغانمز



بز ابلمز ربیع هوس باغله راغنک — بسدر کل و لاله داغ ده بزه داغنک
بر در نماتی بنزه طوطی ابلیه راغنک — بز دکلمز زغلغلی بلبل باغنک
بز مرغ خوش الحان گلستان جنانمز

که شو قلبه جوشان که کهی خرنله کریان — که کل کبی خندان کهی بلبل کبی نالان
که واصل جانان و کهی مونس هجران — که محرم عرفان و کهی همدم سلطان
که خاک کف پای کدایان جهانمز





بوزنی جور رعاشق اولان تیغ جفادن — سکوی بی ایدر صادق اولان درد و بلادن
باشه نه که کلیدی کلور جمله خدادن — سهم غم اتنه نه قدر قوس قضادن
میدان رضاده اکه جانبله نشانمز



هجر آتشی کون کبی تونه دل و جانی — دلتشنه ایسک کوره رکه او لوح روانی
علوی کبی مانند جرس اتمه فغانی — اک صوک ابرر منزل مقصوده هبانی
چون راه محبتده بو کون راه روانمز



اول نوبهاره گلدی فصل شتا بو ییل
قضا بودر که معتدل اولدی هوا بو ییل
خفا بودر که بلبل اولدی نغمه‌زار
ازهار اچلدی بر بر بوزدی اولدی ها بو ییل
طعن ایتدی باغ چمنده دشت فضا بو ییل
انور صنم بولندی بلبل و صبح نسیمه یاقدی
غایت اوجور صالدی ناوشق زر دو اولدی بو ییل
هر بیل الم چکدی و صوفیدن فقیر اولان
بوستان صوردن چقدی و گلر اسرار بو ییل
منت خدایه باشنه باکوی یاردن
صوفی جمنکور مدی بیکی صفا بو ییل

والا غضا دولتیک دولت دنیای بیلیرسن
غرض دنیا ایسه دنیا گل غضای بیلیرسن
اولور سن جسم زرد کبی چون قوم خاک سیمرغ
چکوب پهلوی بر شب بستر سجای بیلیرسن
سخن بر ایچون برکون گبیرسن عاشقم
سیوب شیدی قبای جان رشتن ودیبای
اولورسن باباک کال اولوب اعلام اعلانک دانک
سربر رفعت اوزره پایه اعلای بیلیرسن
دکلسک چون غنای قلبه مالک کدای دل ایدا
صنوبر حلقه مناع نازو استغنای بیلیرسن
سکوب اول المدن ان وقت اولور بخت زنده
چکوب سیرین یکو بدن بخت فراغی بیلیرسن

عاشقم صبر و قرار و فضل هار اولمزبکا
دوستلر دیوانه کلدن اوزره کار اولمزبکا
ان تنکدر غمدن محبوب نوز بولوق ایچون یار
کونه بیچاره نیبر حصار اولمزبکا
کافر اولسون اولسن صنم اوکوزن سیجن قلبی
نکدی قفچون بو بولده اختیار اولمزبکا
نقد جان و بر بکده شهبازم ولی دلبره
اول هما بو کسک اوج بلدم شکار اولمزبکا
یا گلوب غمم دیدم اول جان بنی بر کز ایلدی
ذاتنا بلدکه غمم پایدار اولمزبکا
مطلع بیت غنی
عشقیله اهل دلا زیبد و دنیا
عاقل اولدر گچکون جکمیه غم دنیا

حور نسیم حبیب نور جمال محمدی
صلوا علی محمد و آل محمدی
اسلام برج بو نور ظلمت بر بدیع
نابود ویحسن تبیع جمال احمدی
ایمن بولور نابش جو ان بید روبری
انکو نباه برج طل احمدی
کسکر دیدیبیت مرتبه اپن دیکران
باشند بابند حبت جلال محمدی
کمک صند ابرار کند تبیر عقل کل
بکی بر برسد کایند جمال احمدی
نابکو فضال کنسن ورا فاق وار کار
ان کسکدن بینه بکر وصال محمدی
نالی بست و دولت بیت کدر جهان
ارجوان عشق احمد جلال محمدی

معین مسکین راست

ای رونق دو عالم از ملت محمد — وی افتخار عالم از دولت محمد

در بارگاه سدره روح الامین نداند — سری که هست حق را با حضرت محمد

ایمن شدند دلها از هیبت سیاست — چون حرف رحمت آمد بر نوبت محمد

در روز عرض اکبر بینی که اتفاقش — آزاد گشته ز آتش از برکت محمد

مردم همه گریزان فردا از دوزخ اما — دوزخ شود گریزان از امت محمد

ای تشنه تند و سرکش در کشمکش محبت
تا روز حشر نوشی از شربت محمد

غم لعلکله غالی گوز یاشن قان ایدیکم دلبر — الکلمی سر کویکده افغان ایدیکم دلبر

حریم جانه عنصر اولمدی با روح جولانکه — گلستانکده جان مرغن ثناخوان ایدیکم دلبر

معرّا ایدی آب و باد و آتش جبۀ تندن — ازل بزمنده بن چاک گریبان ایدیکم دلبر

صدای نی صفایی ندر بلمزدی عشق اهلی — دل سوزانمی هجر کله نالان ایدیکم دلبر

زمانه طوب مهره اولمدی چرخ چوگانی — سر صد چاکنی تیغکله غلطان ایدیکم دلبر

ایاغنک اوپمکه اولردی میسر او سلطانم — کمان ابرولریکه جانی قربان ایدیکم دلبر

او صنم خاکدان عالم اسعدن ای علوی
گوزمده او جرا اولدی یاری سیران ایدیکم دلبر

[illegible]
ما بهشت مجنون یاران تمام است
دیدار یار ما نه [illegible] جهنم [illegible] است
[illegible] مال [illegible] جان [illegible]
[illegible] مقدم است

[illegible]
ای [illegible] خوبان [illegible] لطف [illegible]
[illegible]

سال و فال و حال و مال و اصل و نسل و تخت و بخت
بادت اندر شهریاری برقرار و بر دوام

سال خرم فال نیکو حال سالم مال بیر
اصل ثابت نسل باقی تخت عالی بخت رام

لمعانی

رنگدن استدیکی کسه زعنبرین تلی
معرض صندی و نزدی بخت ساطع ملکی الی

مناجات

یا الهی غیردن قطع رجا اندر بکا
جمله دن امید و مقصودم سنکا اندر

سالکه مقبول اولمیندن روی گردان ایتدر
هر چه منعندن وجهی سندن بکا ایندر

[illegible] ای کوزکم بن بیمار دن جان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

سؤال احمد پاشا برادرشان بایزید

سن نیچه بکلده بلبل شوق ایله خندان
بن گل دو شیشم گلخن محنتده سبب نه

جواب بایزید

چون روز ازل قسمت اولنمش خیره دولت
تقدیره رضا ویرمیه سین بویله سبب نه

حج الحرمین ایتمشم و دعوی قیلورسین
بو سلطنت دنیویه بو نیجه طلب نه

کمال خجندی

بهر سجده که اورد پیش تو قامت
ز حیرت گفت امام الله اکبر

آصفی راست

اگر آهی کشم زهر زکسم فریاد می آید
سه نای چنگ نالان میشود چون باد می آید

عجب حالی فرح بخشست یاران کنج میخانه
که انجا هر که غمگین میرود دلشاد می آید

ای حسن الینک شاهی نولیدی
سنک عاشقره میلک اولیدی

بغایت حسنکه مغرور اولدوک
کوزللک چمیوب باقی قالیدی

رقیبی چون طوتوب دشمش کوران دیر
بونک عقلن الن جانن الیدی

سینه دلدن نکجی کبی ایدردم
اکر دلدن کلن الدن کلیدی

مسیحی ای صنم قدره ایررده
سینه بر کیجه قوینونده کوریدی

بو آه و بو فغان و بو باشکسین بنده در
بو قدر چاینده وار سینه مرغ خمیده در

جانک جانی الینک بکلسین صیاد مرغ دیو
مرغ نم زاغ مرده جسمم تننده در

تیغکله جان اولان تن خونده مرده جان
بکزر شهید عشقه قیلو کفنده در

ارمزاونیم دل لبکه بیلورم ولی
سستم امیدی نیته کم جان بدنده در

حسب سینه فوریده در مسلم
سر تجلی دل اوولی العزانده در

ع ع

بزه ره نمکده شونده کورکه آل ایدر لاله
دوتوب کوکلون فتح الدوه اطلال ایدر لاله

سکوریان انده ژاله ضمه میر سیاه عاشقدر
حقیقت بو نشده عشق او دیده قال ایدر لاله

یکی کوکلون کیمسن کمی آل واغ و نار تیغ
چقوب شاخ ملکه کلشنده استقبال ایدر لاله

فنا سندن جهانک مزا ایدر دوکدکجه اوراق تن
ارندر اهل عشقی باشن اچوق ابدال ایدر لاله

درونی بیند وغی جون آتش مجمره سیه ریله
اوزینی قره بیره جسد پا پامال ایدر لاله

مطلع

دولتک اولسون فزون ساعت بساعت دمبدم
آستان دولته اولسون عدوک کرخم

یاره بیره و افلاک بیرحم دوران بی سکون
دردچوق عیدردیوق دشمن قوی طالع زبون

عقل دون بخت صدای طعن بیر بیرون بلند
بخت کم شفقت بلای عشق کون کوندن فزون

بار سنی قوجلوسی ابر سیل طوفان بلا
چهره ال ابرو قیشی بیر خط مشق جنون

تفرقه حاصل طسرتق بیله جمعیت مجنون
آه بلیم نیلیمیز یوقدر موافق همدمون

چهره زردن فضولینک طوتبدر اشک آل
کوز اکالی رنکی قلدی بو سپهر نیلکون

ه

نولا کوزلر ایسه بار نظر بر جانانی
اورلرا او تیغ ابروایله شمع شبستانی

هجک شمع ینه قوشنو بوکه ایکی صحرا
بکم بشیکلو الدکجه میدانی

یاری عشقده التیم الوب الله باشم
صلیلر زنار اوکدن بو یاره کورمش ارسلانی

قیبر یدوون زنارم ودکشده حسرو ومک
المده ناج بشدره ناج خاقانی

غضبله تیغنی ولدیکو بر یوب یاقانی
خیالیه اولدیغی اولو اولدر میدان یالیانی

کوکل شمعی ولیوب جان ایله بوزیدوردی
خیال آیله شمشیر ستاره بوزیدوردی

نشانک المغه ای دل حروف کوکدن
مثال ایله بوز دوردی

جانه مجلس ... دوشدی نجیلو
کمینی باره اقیانه بوزیدوردی

قیبر ایکی ... برابر
کوکل سنه ای ... بوزیدوردی

خیالی یاری ... سیر ایکه
خیالی ... بوزیدوردی

اکر اولدر میر زوجح عمّتر سوزن
اوبار عشقز صنع ایتتر سوزن

بارله بیم خلوت اولن حسنده جانانه دوشمون
حالت عشقی حکایت قیل ایمانیکه دوشمون

شب قتنده اولان ماجرای جشنیکه بانی
کما ایکی کورم و بیره دمی اعلمتر سوزن

دولبی عصوه بر عصوه افت الیمه
دوکه قانک بیره رخم خوان قرنکه دوشمون

اکر اوره اول کمان ابرو اصیقین
دلیکی کورمسون بغرنده قانیکه دوشمون

نیه بالعدار روی ایدوب جشن ...
نیه بلیله کیم سکون بوزدرو کوزوندر سوزن

رخم بیکی کورمسون

لب لعلک وبن دل خستهم مسیم وررا
ویره سن ایده کل سکای بیچاره دوزن
کاملکدن نیجه بیل دل امیر عشق فلسون ناله ام
عارضکده بطره عنبر فنیک دوشمون

بو جالع کیم سنک وار وردیا بولنده اول پیکده
مذاری اوزره اول نور نصب قیدر جانده اوسون
ان خیالی ایکیک بیماریی
بیله سیران ایلسون دردینه دوشمون

حسب حال کامی افندی

ای ملاذ الضعفا غوث الدین
ملجأ الخلق غیاث الاسلام
ایعنک طیر غنه عرض حقیر
سایه وش خاکه دوشوب یاتمالم
کوزلرم حالمه کم ایده نکاه
کلمشم قپوکه قوپوب بشه خاک
خاقانی یعله تماشک
نه بلا در زهی بت در بو
بی غرض اهل هنر مثلا چوق
امر جلیل ها کورملیم کیف تشا
ایده بن فکر دقیق اوان قدح
دوناولم صنعه بن انشا کلد
کلهمی قیمتنه هیچ ضرر
کوکدن اندی بزه بو نام بلا
اوله لیلی حجی مفتون نیوز
چیکه کلمه سی بو نعمی ال رسول
علمدی ورد دیله بر قرسو
طاهر النسل شریف الحسب
قدمی حلقه ایدب بار دیون
صوا قرا قدوعی بیزدن در
نجم رخشان له در زیر سما
تا دعا کیله و برم جان وتنی
ادمرین ویره خدای باری
دیمشی ای چو دیله مقبول جهان

رافع الظلم عن المظلومین
جامع شرع و شه دین پناه
بودرای پادشه عالم گیر
ماجرامی که ایدم قطره بیان
غرق اوله بردم ایچنده دریا
هدم ایدب عرضمی ارباب غرض
عمری برباد اوله زمانمک
در دیمه لطفکله در نهایت
پادشه ایشکیدر دانا چوق
صیدی کم کورنه شرها لنک پلنک
بزه بن بخشی بقدر الطاقه
بذیاندر سخن زم حسود
صبه کر جام زری بدکوهر
آب روی دو جهان فخر بشر
بزده اول سلسله مجنون نیوز
قد الحمد شها کلبن آل
ادمرین بنده اولم اسود
آتش فقر ایله اولدم پرداغ
الله الذی بنی دین چو نون
کلدر رب لطفکه بوکه یانی
زینت الارض بنور العلما
تیر طعنه بنی اماج ایتمه
بر بنه بک کینه دیه زاری
واریدی برشه با کینه وجود

کشف معضلات کشف انام
یادم ظلم و ستم ظل اله
بچه دمدر که مشوش حالم
طوته یا شعله جانی طوفان
دست جور ایله اویلدر تیغه چاک
کوره بن کم قپینه باب غرض
نه جا در بوزخالندر بو
ما حصل دبیت من ودامان
امتحاندن فقیرم ای شه جاه
انده قالورنی آرام یر تنک
حال فضلم بیلنور قالمدن
زنبور کوشش اولامی بهتنک
بزمم رونقی در جام بلا
نقدر چکدی بلای نه قدر
نیه اولسون دل ناشاد ملول
اولدی سبز شه باغ نهال
بنده خسرو عالی همم
دوندم اول آتشه کو شمس
نوله فلکسک بنه لطف ای سرور
ایله تدریسه بنکا ارزانی
شرف علمدن ایرمه بنی
بر قپویه دخی محتاج ایتمه
حاتم طائیه بر شخص جوان
چو دایه مثلک کلدی موجود

یا پدر رب لطفک بر قصر بلند
تا که اهل سؤال ایده طپو
شویله کم قرقنه ده بر سائل
دیدی کم بوعیشن اوک کرمی
سائلین اهل کرم آج ایتمز
قصه دن حصه دکلمی مقصود
النی آل قومه ایلرده ذلیل
نامرادک بوله قپوکده مراد
میت عدلک بر ایدب آفاقی
حافظ ناصرک اولسون الله

نجه قهرابه رخ حاجتمند
بر قپودن که کلیا یاغی کدا
وار سه ردایتمزدی اول کامل
شویله اتکمی کرک احسانی
بر قپویه دخی محتاج اتمز
کلدی بوزین اله الوب کامی
الوکی اله شهارت جلیل
مزرع عمرینه تیغک اوله دا
عمرک افزون ایده گی و با
غم ایامدن اولسن امینی
تمم

اکا اچدر مشدی قرق قپو
ایلر ایدی اکا انواع عطا
دکلیوب حاتم او فرخنده دمی
بر قپویه دخی ایلمه آینی
ای کرم کانی شه ملکت جود
قلمه رد لطف ایدب اول ناکامی
دولتک ایلیه الله زیاده
هیتکله دوشه اعدایه هراس
حشره دک ذاتک اوله خلقه پناه
بودر ورد دعا فرا آمین

[illegible]

بلبل زشوق نعره زنان در حریم باغ
کل هر زمان بمجلس ما حرمی دیکر

١٥٤

قد انار العشق للعشاق منهاج الهدا
سالکک راه حقیقت عشقه ایلر اقتدا

عشقدر اول نشئه کامل کم اندن دم بدم
مبدء شوقی حرارت نیده تأثیر صدا

وادئ وحدت حقیقتده مقام عشقدر
کم مشخص اولمز اول وادیده سلطان گدا

ایلمز خلوت سرای ستر وحدت تجربه
عاشقی معشوقدن معشوقی عاشقدن جدا

ای که اهل عشقه سوبلرسن ملامت ترکن ایت
سو بله کم ممکنمدر تغییر تقدیر خدا

عشق کلکی چکدی خط وفاء وجود عاشقه
کم اوله ثابت حق اثباتنده نفی ماسوا

ای فضولی انتهاسز ذوق بولدک عشقدن
بیله در بهره ایلمش که حق آدیله قیلمک ابتدا

یا من احاط کلها الاشیاء کلها
نه ابتداسکا متصور نه انتها

کویا که خاکر ابکا درنقد جان بها
کم ویر به جان بولکده بولور خاک او لوتمام

یعقوبده نشانهٔ شوقک غم و الم
سن سایه قیلان مظاهر امید دوبیم

بولمزدی قهرک اجمه خوان سیاستن
موسی به علم کنجی عصاسنی اژدها

تحسین باد وسیله تشریف طادها
یوسفده نشئهٔ نظرک بهجت و بها

سندن بولیدر احمد مرسل مقام قرب
هل من مزید لقمه سنه دوزخ اشتها

یارب بلای قیده فضولی اسیر در
اول بیدلی بو دام کدورندن ایت رها

[illegible]

سوز دین جانلره اول غنچه دهان چوقدن
خدا دیر کیم داراییلدی جانی بیو قدن

شوق حق کم ...
اینک دعا که موت کرینا ... الم

راضیم ... شاه وفاجانان
دولتکده ... لعل ... ازدن چوقدن

وصل ... ولبه ...
تیغ ... عشق اوده ... المنون

[illegible]

مالكز كنج رخ ياره اكابرلنورز … بويله عنوانله ضمه متكبرلنورز
سيم و زر يوغيسه الملغه متاع وصلني … نقد جان ويروب اني الملغه قادرلنورز
كحل خاك قدمى ويردي جلا چشمزه … شمدي صراف بكي خيل مبصرلنورز
ظللهم نقد رجور و جفاتمه بزه … بڭشكران كتوروب هر كشه شاكرلنورز

كورمدي ززه قدر كمسه دهان ياره

عزتى بزده بهان بو قيره ناظرلنورز

فنا داريته كل كور شوكت اهل خراباتى … كه داراكوره مدي عمرنده هركز بويله داراتى
خرابات اهلنى كوردم فنا جاميله مست اولمش … دوشوب بنده ملامت كوينه اولدم خراباتى
خرابات ارلريني سويلدوب ال قصه دن جهته … كه هر بري فنا پيرندن ايدرلر حكاياتى
خرابات اهلنه پير فنا بر علم اوقتمش كيم … زبان حالله تعبيراولوراجق عباراتى

خرابات اهلنه فن فناده برسبق اولسون

عبيدنك مزاري لوحنه يازك بو ابياتى

اي ملازم قدتكى يا انديي ياران غيرتى … عينكه كلمز بجيدر اهل عرفان غيرتى
ايليوب ترك بو احقه ملازم اولمدوك … بصدي قران غيرتني حاكه اقران غيرتى
وار ايسه صدر كده ايمان بتمه دنيا صدرنه … مؤمن اولدر كم اولا صدر نده ايمان غيرتى
دنيه كي نغير اچون دنوكي يتمه يوق يره … دين و دنياكي خراب ايدر بو ويران غيرتى

ادمي ايسك فقيري اكله علم آدمي

چون خليفه زاده سن قاني او سلطان غيرتى

جهان باغنده خدو زلف و چشم و قدك اي دلبر … بري كلدر بري سنبل بري عنبر بري عرعر
خيال و حسرت و درد و فراقك اي كمان ابرو … قرار و صبر و عقل و فكري يغما قلدي سربسر
الومده بادو كوزده آب و دلده نار و سنده خاك … بكا قيدي بو زلف و عارض و خد و خط و عنبر
لب لعل و در دندان و بوي زلف و رخسارك … اوليدر هر بري سلطان شرق و غرب و بحر و بر
جبينكله رخكله عارضكله كردنك اولدي … جهان كبر و جهانسوز و شب افروز و صبا گستر
بوخسنكله بو رخسار و بو الفاظ و بو گفتارك … دلارا و صفابخش حيات افزا و جان پرور
شها وصف خد و خال و لب سيمينكله اولمشدر … سوزم رنكين كوزم روشن دلم كويا ضمير انور

نه روم و شام ايچنده و نه يرده كوكنده مانندك

كنش يوزلو هلال ابرو سيحاسن پري پيكر

فقيرز غالب ايكن حلقه اكابرلنورز … مسكنت اهليوز اعدايه تكبرلنورز
مصحف حسني جا بجا شرح ايتمليم … بزده بو جامع عشق ايچره مفسرلنورز
يوغكن كيسه دلده فلس احمر بيمز … سوق محنتده مطاع غني الرلنورز
هر قچن دعوت ايدرسه بزي عتبانه حبيب … حاضرز ضمه كه شمدن كرو حاضرلنورز

كنكه كلمش ايدك عزتي اكلمده بوز

اوسببدن بو فنا اوده جي ورلنورز

ای دل نکو کوران کلی ... وفا ندارد
دارد وفا ... ندارد

[illegible]

ینه برشاهه اسیر اتدي بني دور زمان — بنه برآتشله اولدي وجودم سوزان

نه نظیري بولنور نه اولور اکا اقران — اعتقادم بو در رمثلی بولنمز الآن

نذر اول قامت بالاندر اول نازاولان — دوغروسي سویله یین اکا قیاس ایل ایمان

هجر یوسفده بنم بویسني کوره عیان

کر به دن ال یوریدي حضرت پیر کنعان

لطف قهریني کوروب وصلنله هجرانک — کرچه یوق مهرینه دل ویرمشدم دورانک

کورمشدم بو حرارتلرني جانانک — بویله رسوالغي اولمزدي دل نالانک

بلمزکه نه نسحه ایندوکن اول قتانک — نازي چوق قتنقي بربن شرح ایده یین بن انک

بویله ممتاز کوزل نادر اولور عالمده

بویله مهپاره یه کم قادر اولور عالمده

متصل کوکلم الوب قلبمي جذب ایتمکده — خانهٔ قلب ایله ویران اولوبن کتمکده ..

نازلر شیوه لر ایله کچه ایشم بیتمکده — کوزي شهبازي ده جان مرغني اوزکمکده ..

کچه کندز دله جور ایلیوب اینجتمکده — بزمه کلدکچه بوبن عاشقي سر کتمکده

کندي ظلمله خراب اولدي دل ویرانم

اغلسم خنده لر ایلر سو بنو رجانانم

غیره دل ویرمه دیو باکه نصیحتلر ایدر — بندن ارتق اونکا عرض محبتلر ایدر

حیله لرله دل وجان ملکني غارتلر ایدر — کوکلم اله کورسکث ظرافتلر ایدر

کرچه خلق ایچره بکا لطف و عنایتلر ایدر — دم اولور غمزه لریله نه اهانتلر ایدر

کمه لرتازه جوان سومکه میل ایلسون

[illegible]

طاته لم شیوه و نازیله هلاک ایده بني — دوشمیه کردنمه کاکل عنبر فکنني

دم وصلنده کیروب ارامزه بیرهني — قومیه سینمه صارماغه او نازک بدني

اوحلده بکا یوز ویرمیه وجه حسني — نه بني قویه انک غمزه سي عالي یه سني

بنه هیچ جور وجفاسندن انک اغلمزم

مرك ایدوب اول صنمي غیره دل بغلمزم

تم تم

مراکه در دو جهان نیست ازین نام گذر — اخدا و ه احمد و هم حیدر — بگو که تا یابی

النعیم و ه جنت و هم کوثر — ازان سه تن شاد ند — الشبیر و ه شابر و هم شبیر

بتحفهٔ صلوات — اعبا د و ه باقر و هم جعفر — معلم الاسماء

ارضا و ه کاظم و هم ازهر — بو صلوات و سلام — التقي و ه با نقي هم عسکر

و مهدي هم — اامام و ه سید و هم ور — زشمس تبریزي

اچو بحر و ه دانه و هم گوهر

دولت وصل ترا یافته ام در کپنک — نظري لطف خدا یافته ام در کپنک

یافتم در کپنک انچه طلب میکردم — تو چه داني که چها یافته ام در کپنک

کپنک بوشم و از طایفهای دیگرم — شرف این بس که ترا یافته ام در کپنک

مکن اي خواجه مرا در کپنک پوشي عیب — زانکه من نور خدا یافته ام در کپنک

چون نسیمي کپنک پوش شد از فضل اله

جنت و حور و لقا یافته ام در کپنک

اذان مولانا نادی رحمه الله علیه

عاشق صادق ایسه‌ك ویرمه كوكل دنیایه | قدر اعلایی بولوب ایله نظر اذنایه
ویرمه فقر عالمی سلطنت دارایه | مرد ازاده اولوب دوشمه قوری غوغایه
نفسك اصلاحه چالش اویمه صقن اغوایه | درد تحصیل ایده كور الده ایكن شیرمایه

ایرمك استرسك اكر مرتبه اعلایه

سوریورك خاك درحضرت مولانایه

واقف سر خفایای شریعت اولدر | رهنمای ره ارباب طریقت اولدر
مركز دایره علم حقیقت اولدر | كاشف قفل طلسم در حكمت اولدر
مردم دیده ارباب بصیرت اولدر | حاصلی مظهر انوار هدایت اولدر

ایرمك استرسك اكر مرتبه اعلایه

سوریورك خاك درحضرت مولانایه

اتمك استرسك اكر عالم غائبده حضور | مسكنت كسب ایده كور اولمه جهانده مغرور
گلمسون خاطریكه ذره قدر عجب و غرور | ذلته چكمه الم عزته اولمه مسرور
چون اولور عاقبت كار بهای منثور | فرصت ال ویرمشكن ایلمه سعیكده قصور

ایرمك استرسك اكر مرتبه اعلایه

سوریورك خاك درحضرت مولانایه

بر سحر گوشه میخانه‌ده دل مست و خراب | یاد ایدوب حالنی كوزدن اقیدردم سیلاب
سینه پرآتش اولوب اولدی جگر پرتب و تاب | اندی سیلاب سرشكم ملك وجودم غرقاب
اغلیوب ایلركن بخته نوین و عتاب | ناگهان هاتف غیبدن ارشدی بو خطاب

ایرمك استرسك اكر مرتبه اعلایه

سوریورك خاك درحضرت مولانایه

ای اولن نادی شعبه كبی اہل ہوا | دائما مایل عیش و طرب ذوق و صفا
چه برابلیه سن عمریكی غفلتله ہبا | گله بر دمكه پشیمان اولسك املا
اكلدین نام و نشانك بو ملك ناپیدا | گوش قیل پند یترسا كه بو بیت زیبا

ایرمك استرسك اكر مرتبه اعلایه

سوریورك خاك درحضرت مولانایه

[illegible]

صنما ای خواجه كه الوده دنیا یزبز | وارصورت خوب رخ زیبا یزبز
نه غم جامه نه اندیشه كفش و دستار | بر بلوك طائفه بی سر و بی پا یزبز
گلشن دہری سراپا كزر زبر گل الوان | بو عجب بر گل شوریده شیدا یزبز
قند گفتار ریزه زاغ و زغن او یكمز | بو العجب طوطی گویای شكرخا یزبز

طالب جیفه دنیا دگلز كركس وار

زاهدا قاف قناعت كبی عنقا یزبز

[illegible]

ماهست و نمیدانم خورشید رخت یا نه | بو ایرلق او دینه جانم چه بریانه
مردم ز فراق تو مردم همه میدانند | عشق اودی نهان اولمز یانز ایرشور جانانه
سودای رخ لیلی كرد حاصل ما خیلی | مجنون كبی واویلی اولدم دگونه دیوانه
صد تیر زند بر دل ان ترك كمان ابرو | بر فتنه ایله چشمی چون اوخ دگدی دل اوپانه
ان روز وصالترامن قدر ندانستم | هر گیجه یانز بغرم دونز یوركم قانه

از لعل لب بشنمی افتاده جدا تاكی

حاكه دو گر چشمم بعقوتله دردانه

قطعهٔ تاریخ

دون کیجه خوابده گوردم والده‌م
گوزلری دولمش بکا باقیب او
اولدی وصل ایچون ای نور عینم دیدی
بکا اول شکلله حیران اولدی جان
عشق ولایتنده کمالندن ایله
دلبری الله غنی او

دیدم ای جان ایچون دیوانه یم
وارمه بو حاله گوزلرک او
دیدی ای اوغلم فراقم چوق دوار
گوردی بنی یولده نیجه دیده‌لری
بیلمزدم ویرمزدم وجوده خون
بونده روان ویرمک ایستراو

دیدم ای جانم بنده فدا اوله مادرم
نیچه بو دیده‌لر اولدی گلشن او
دیدی ای جانم حق عبودیتکه صبر ایت
بیلدی الله ایچین کچدی درد ایله
اولدی صبرم بکا اولدی بو مقام

بغم نادان اولمه غم سرورده اولنسده
نظرایت اهل اللهه بک خاک اولنسده
اورسه دندان طمع ایله اوکه جام شراب
اوکا نی یره یا غنی اکر فقر اولنسده
برم ره زنده مکتوب لطف ایله
دلبر ده دریغ ایله اکر جان اولسده
اوکیم عشق حق ایله عاشق کبی ایلر
اوله دوست او ده اکا خوش حال اولنسده

خانهٔ قلبنی پاک ایله لطفکله توکل
مخزن سر خدا در نوله ویران اولنسده

زهی لواء علم لااله الا الله
سوز ایچره اوج عدم لااله الا الله
بحر وجود ایچره در وحدت ایله دریای
زهی جنت عدم لااله الا الله
سراده ده فنا عشقیله اهل جنت او
بهشت اولدی علم لااله الا الله

سمی جسم روح اصلیدر اول اسیر
زهی حقیقتی جسم لااله الا الله
دیلر او کیم نظر کرم ایدی بیو
بحر ایچره ادم لااله الا الله
زهی جنت اولان عشق اهل سرایر ایلر
زهی عشقه ایلر لااله الا الله

نور در وحدت سر نیاز جان اهل حس
گوزنیشیندن نسیم لااله الا الله
بحر دریکیل بو یرده ازل شمسدن
زهی دریغ وقدم لااله الا الله
حق ایدر اول جانلری جان ایچون الستده سنو
ایشده یا بیدر سیم لااله الا الله

بهشت لطف و بلندی جود شمس الدین
ولدی لال ایت نعم لااله الا الله
زهی شعاع جوهر مصری یکلمه بکسیه جان بوده
بیک بیکه اونسیم لااله الا الله
دلده طواف بیر بویه بیلمز جوده
دران روح ایچره لااله الا الله

اوز کور منی در گور منی بیر منی جرعه اوز
ای جاه منقی برق اولدی عشق
مرده تیم تخت کوی تارک منی
من روی بهشت اوده نزول بکا
روزی نغمه ناتم جوهر ایچندن فیض من
نور بیان عشق گلشن من
منی بار باده جام ایچندن جانان من
یا این جنین جنان سبزن جنت من
بعضی کویمن در عالم بو معنی دور من
گوزوم اکوا بعضی نور معنی در من

[illegible] قلعه‌یه [illegible]
ورتش [illegible]

بو [illegible] بادی اجله
[illegible]

کوکلم [illegible] دل [illegible]
بو [illegible] قلبی [illegible]

کوی دلداره [illegible]
[illegible]

زخم [illegible] مداوی [illegible]
دکلدی [illegible]

جلالی

[illegible] اولمش [illegible] بر
بو دنیا [illegible] اول [illegible] ایله بو ریغ
[illegible] جواندر بر
[illegible] مطلع

[illegible] دکلدر [illegible]
[illegible]

قنده [illegible] بر
[illegible] صفا قنده
[illegible] دل [illegible]

[illegible] قصد ایلر
[illegible] بر
[illegible] جامی لعلنده
[illegible]
[illegible] مصرع

[illegible] اولدی آلود
[illegible] قانده بر
[illegible] سکلدی

[illegible] بر
[illegible] قطع ایده‌یمن
[illegible] منقطع

جلالی [illegible]
[illegible] اولدی [illegible]

لبلروک تک لعل و لعلک تک در شهوار یوخ
لعل و گوهر چوخ لبک تک لعل گوهر بار یوخ

سندن اتمن داد جورک وار لطفک یوخ دیو
مست ذوق شوقکم بر دریا نمده وار یوخ

کیمه اظهار ایلیم بلمن بو پنهان دردی کیم
وار یوز بیک درد پنهان قدرت اظهار یوخ

دور سرمست شراب غفلت الملش عالمی
هو نخبه سرمستک تماشا سینه بر هشیار یوخ

خلقی مدهوش ایلمش خواب شب طول امل
صبح تحقیقک علاماتینه بر بیدار یوخ

صورت زیبادمن یوخ صنملر بتخانه ده
وار چوخ اما سکا بکزر بت خونخوار یوخ

ای فضولی سهلدر غم که غمخواری اوله
غم بو درکم بنده بیک غم وار بر غمخوار یوخ

بر بی کسم که حالمه محرم بولنمدی
قنلو بشم کبی بکا همدم بولنمدی
دار الشفا عالمی گزدم ایلدم دریغ

اولکدن اورکه یاره مه مرهم بولنمدی
بر بزم بی صفایه گتوردی فلک بنی
باده دوکندی جام تهی جم بولنمدی

بر عالمه ابرشمشید که عشق یار ایله
گلدک جهانه کندی اول عالم بولنمدی
دم ملرکه بیک یشروز مهر برنده

بزم ازلده سور دگر دم بولنمدی
چرخ ایکلمده مهرسه بانوب نیکلمده
عالم المده بر دل بی غم بولنمدی

میر و گدا فقیر و غنی هب اسیر مال
هیچ کیمسه ده نشانه خاتم بولنمدی
خالک یانده المیه فردوسی جنه یه

آدم کبی جهانده بر آدم بولنمدی
علوی گتوردی جانی تحفه قبول قیل
عرض اتمکه حضوروکه نسنم بولنمدی

بکا یار [illegible] کلیدر کر حبیب
اولدر بندن بعید و بنی [illegible]

دردم [illegible] دواسی اولمیجق
اوچ [illegible] اولدی [illegible] طبیب

[illegible] عجبی اولدی
بکا جفا [illegible] نی تعذیب
بکا ابد [illegible]
اولدر [illegible] رقیب

بو نه درد [illegible] اولمیجق
اولدر [illegible] طبیب

مرحوم سلطان سلیمانک مصاحبی جلال بدفعال ابو السعود افندی رح و بعض علما حقلرنده سویلیوب حکم بطرو دلو لدوغیدر

به ای دل جوابا اول حاضر	اهل حقه خدادر ناظر	سحر سحر بدر سوال حسود	یدبیضا قنقده خود موجود	اولمسیدک نهال برخوردار
طاش اترمیدی سکا هر جوار	سحر فرعون اتمز موسی‌یه زار	ایله ثعبان شعوری اظهار	حالت دهر اورکه حالدر	کاه شادی کر ملالتدر
که بری کاه بری غالبدر	اکسی بر بر بنی موجدر	اهل حکمت بو حاله جازم	شاد و غم بر بری مستلزم	بعنی نمرود ایله تسلیم
اکگلر مقام ابراهیم	لیک فرعونه دشمن موسی	اولمزیدی عصاسی اژدرها	کرابو جهل اولمسه مرتد	ظاهر اولمزدی معجز احمد
اولیا خود بلایه حاضردر	لطف حق مبتلایه ناظردر	حضرت بایزید بسطامی	اکلورکن خلوصله نامی	قلدیلر بیدی دفعه طرد بلاد
داد احمقلرک الذین داد	بو مثلا جلال دنی فهم	طعن اترالکدن اولوب برغم	سالکک بیری ایلدی ناچار	بر عزیز جهاندن استفسار
اولیانک اتهن قدرن	درجاتن رجایرن صدرن	دمش اول نکته دان و سرور در	منکری قنقسنک اکثردر	سجن مؤمن دررفا دنیا
اهل حقه زبانیدر اعدا	شول زمان بولور اهل دل توفیق	قبله اکفار بر نجه صدیق	مشکل اولدر بر ایکی بدسیرت	دخل ابده اهل حقه بی علت
جهل در جهل خلقی منکر ایدن	کبر در اهل علمی مدبر ایدن	جاهل احواله اولمیز واقف	حالنی عارفک بلور عارف	جمع اولوب بعض منکر بی حد
کیسی مستعد کمی مسند	بزه دخل و تعارض ایتمشلر	جمله سمت ضلاله کیتمشلر	نکته بر دار طعن و غیبتده	لیک ابلیس کبی غیبتده
جن کبی کندولر نهان اولمش	خبث طینتلری عیان اولمش	ایلمشلر بر ایکی ناهموار	بنه کندو صفتلرین اظهار	نجه بهتانلر ایلیوب اسناد
ثبت ایدوب کاه رفض کاه الحاد	بزده بو جملیه خطاب ایدلم	رجم بالغیب ایله عتاب ایدلم	الان الشو سوز اورنک شاهم	اخذ ایدر حصه سنی بد خواهم

قنقغو اللهم اله باران	قوجنور یاغی اولن حیوان	بابا سلطان که قعر دریادر	سنده کعبه معلادر	بحر بیکسلر زمر اولمسز
برخطا ایله کتشی قهر اولمز	کعبه ایسه ذنوبی دافعدر	نص قاطع بیان واقعدر	کرکدا اکر فقیر و کر بی دین	داخل اولدی و حق کوندن اولور امین
کیمیادر اکا برک نظری	زر ایدرلر نکاه مدری	هرکال اهلی قطع ایده بابه	اوله ظل حقیله همپایه	نجه بیلر مصاحبتنده اوله
روز و شب عزو عافیتده اوله	اکه دخل اتمک استین خرزور	نه سنک اول غار فدون اتر زور	شاهاره مظهر ولا ایدر	قول و فعلی قمو کرامتدر
التفات ایلمزلر انه	انی وضع ایلمشجه میزانه	بو تعرض قرین سلطانه	ابلتر اول ناسپاسی کوزانه	نظرت بیچ بولوری بیداد
اولمین خلقنده استعداد	شاهلر هرکا بنه ظن اتر	کیمه طوقنور اکلمز اول فر	کندورا ابنده انلروش خاشا	فتنی کستاخ ابدرمش استغنا
ایلین کندو نفسی تکمیل هم	پادشاهی قیلور مبهج بجهل	اوله برقرن ایسکنده عبید	انی فهم اتمکدر امر بعید	برقرا جاهل ابتر و مردار
فهم ایده کور مدرن انک سیی وار	شکر و انصاف بر غنیمتدر	کفر و الحاد کفر نعمتدر	کینه حاتکه دینه نافع اوله	باخصوص امر غیر واقع اوله
شرعله قصه کر اولمیه مثبت	سوءظن ایلین بولور رتبت	شبهه بوقدر بوکه آنلر اولور	فرد جاال کبی نادم اولور	اصل نیک اصل بد خطا اتمز
کافر و مؤمن افترا اتمز	مؤمنه حود خطا دیمک کافر	حمل مؤمن صلاحه در ظاهر	سوءظندن اباایدر مؤمن	دوتمز او قودوغن او مستحسن
بودر اخلاق بد حقیقت حال	علما خلقی اوله مایل مال	ملکات ایله صفات کرام	شیر و شکر کوریه نا لایق	جیلهٔ شرعه وقف اوله تقوی
قلمه قوله اوبه فتوی	واعظ و شیخ قپوقاپو کزه	واودغی یرده استفاده سزه	لازم ایکن مصالحت القا	خلقه شترلر ابلیوب اغوا
ای مقلد مرایی و طرار	اهل عرفانه ایلمه انکار	نه خلوصک وار و نه اخلاصک	مبلک اقبالنه در انشاصک	حیله و خدعه در اساسک مطلق
سنده حاشا که اوله محبت حق	اهل حقه جو قیدر درس	سنکه علم لدنده فارسی	واقف اولدکمی سن حروفنی ندر	مصحفک جوهر حروفی ندر
نوردر اسمی و صفاتی اونک	مفردات و مرکباتی انوک	شبهه یوق اولدوغنده شیطانی	قدح ایدنلر حروف قرآنی	بویله می اولدی رغبت قرآن به قرا بورلو لعنتی شیطان

که اکر منسوب اولان اوله زندیق
اولمدوک اصلی ستر اسمایه
کندوسن مؤمن اکلین فاجر
بی علم مرعمل ضلال وضلال
عمله علم واجب و لازم
غلطیچ اولور نه قره طاس ازاق
منقطع اوله قوم ناسیدن
بره اسنا در رفض ایدر اول تحمل
اشق اولماشو زخدا عالم
فردن ابتر در رمرایی نه ایشک
ار لکک سن جلالی قیل اظهار
کتم ایدر حق صورة اترک
اعتقادم بو درکه عابد اولم
کبرادنه ایلسون خبر
غیبت ناس امر موحش در

نور قرآنه بومیدر تصدیق
روز محشرده جمع اوله انسان
کوره دنیا پرست برکافر
سکه بوستری احمش استناد
اکسی بربرینی مستلزم
بونجه طاعت قلورسن ای عابد
اله حصه رایت ربی دن
سرخ سر در غلانه اول عابی
بره بهتانلر اتمش اول ظالم
کیمدن اشتدی اوله یوف بوردوسن
نجه زنلر ظهور ایدر ناچار
ارا اولنلر اراولور باشش
سنی و مؤمن و موحد اولم
روبرو اوملسه اکر خصما
افترا خود خطای فاحش در

حمد لله عقیده مزدر خوب
نامه لو نامه سی اوله فرمان
سن نجه اکلنسن ای بدخو
عملک قولک اولدی بنیاد
کوره بکزر متقلدا یمانی لم
نذرر اکلد وکمی سر نماز
طارسنی حقک عنایتی در
کندونک سرخ سرایکن نابجی
اولدی سندن بو افترا صادر
آخرنده وبره انک صورتن
فخر عالم وبمش علی الاطلاق
فاربلر ایدر انعا فی صواش
برکشی دن سوال وارد در
فصل ولنمز خصومتی شرعا
بو درر موجب عذاب الیم
کوش کز دم بریده وروباه

وف قرآنه اولمنور منسوب
کلمه بوم الحاب وفصل وعیان
ستر طاعت نذریه ستر وتنو
علم ظاهر عملدن اقدم در
دیکلر بربربنه داماینه
کشی نجبوبن انده بو لمقدر
رافضی و یزید لعنتی در
کاه ملحد در دیمش کم اشق
بر اشق اولم سن اول کافر
جنبش مرد خلقه روشندر
صورة کثرة الوفاق نفاق
بکه برستمند درویشم
بحث شرعی جدال فاسد در
مرد بعد السؤال عالم اولور
نیت قتل ونفس وافک عظیم
بو مقوله سؤال ایده شابه

سکه منسوبسن بو دنیا یه
بوم تبلی السرایر اوله عیان
علم بنیاد در فروع اعمال
عملمه بهر عمل مسلم در
بوز بومق بوق وضو یکه احمق
یعنی معراج مؤمن اولمقدر
جار یارک مجیبو زبرازل
چشم جانه اتلادر اشق
اشق اولمق بیک اولمدنه انک
سو بلین زبر برده دن بدر
اراو در کم اوله غرضندن باک
غنچه وش خار علمه در بشم
شبهه سی اولان ایلسون تعیین
سوء ظن ایله بهرکس آثم اولور
وجهی یوق برمرائی وکمراه
طعن ایدرا فقابله ماهه

ییغله قازیوب بیشی کلمی
سوز دوتلمز سیاست اولمیق
اسم اعظم اولور فوز کلانت
چو ممکک فکراولنسه غایتی یوق
فره قتاج ایکن هله بوکنز
محو اوله شرتیله انکاری

کسملو در دلیمی هم النی
دکله بندم حلال اکاه اول
نه کز ندا ایدکنور رسکه حشرات
شر کلمش بتور نجه خروار
حمد لله که خبر دن ات اشنیز
شیطنت زایل اوله جاهلدن

بادشاه کاوله خطابی اونک
بولکیر اهل عشقه همراه اول
نجه جرمک نجه کناهک وار
هله تخیله بر نجه خر وار
کلکز صدقله دعا ایدهلم
اهل دل فورتوله ارازلدن

سیف قاطع کرک جوابی اونک
منزله عزم ایت ایله آرام
صحبت شام سوز وابک وار
بو غبکن بو بیله تحملز
غافله مدحله ثنا ایدهلم
سوزلری حق ایشه باب اوللر

ملک دور رمز عدالت اولمیق
ضرر ایر کورمسون که دوام ذوام
باروبیکانه ک نهایتی یوق
بره وبردی غنا نو کلمز
ویره انصاف انده باریسی
اکی عالمده کامیاب اوللر

افترا ایله اولر مغبون   قمله لر روز حشر ابد ملعون   بو مراده اجابت اوله قرین   اهل انصاف اولن دسون آمین

سلطان خلیل تبریز است   بار وورد کبی چکید با علی مدد
دلیری دنقیست و دنیا با خود دو د
شاه اسمعیل است   ارجه و سلطان تو ام با علی مدد
هوای عشق دیدیم و آهوی بی عدد
شاه طهماسب است   با جید و سته و باز ده ام با علی مدد
در بحر عم قادم وامواج بی عدد
احمد بیک راست   حق حسن و روح حسن با علی ۹۳
من کارتستان نزار کرده ام سند
سلطان سلیمان است   خوش حسین سلطم با علی مدد
هرجان فارغی زده ام بچه چون اسد

قطعه
هر که با کسی عمودر اصل اشرست   بتقالیب دیگر کسی نشود
سک کفر اکر کمی مغلوب   قلب ان غیر لکسی نشود

میر اشرف جهاندار است   وزیران حکم کرد ابروهمه و جام
بی عرفی بر روحی نفس بیم تشندی
بجنده گفت غم علی بری اراده
مایی که در بیان روی نفس بنم گفتم
چو بر لطافت اندیش آفرین گفتم

شیخ الاسلام مفتی الانام قواه الله الملك العزیز العلام ابو السعود افندی جلال الدین افندیدن شکایت ایدوب یازدقلری فقره در

موقف رجاء رفیع المحل رزاز المعی بحمد الله عزّ وجل جنابه عرض فقیر بودر که بو بنده که قدم رکاب همایون سلطانیده جلال افندی بر مکتوب صونلر فی محرم سنه ... قاضی ... فتوه

ایشاده ایدوب ... اولندقده تحت اولنوب خواص حق تعالی حضرتلرنده توفیق اولنمش ایدی حالیا استماع اولندقده اول فرمانلری قاعده ایلنمش ... روفیق ...

فی ... بو رساله نظم ایدوب ... جمهور علمایه طعن ورانت واحکام شرعیه قدح ... واستهزا ایدوب مجلس ... اوله ... فرمان ... اولوب

سایر مجالس ایله ... وفق ... وبرورب ... اولوب شرع شریفه ... عرض عنوان ... بعض کسه ... حاجی عبد افندی حقنده ...

انا لله وانا الیه راجعون شرع شریف عزیز الجانب ... اوله مؤمن ... تحت ... ایتمک ... حضرت رسول الله صلعم ... واقع ...

حق تعالی حضرتلری اولیاء ... یا ایها الناس ... بر ... اوزرنده ... و ... حرام ...

بو بلده ... بو شهر ... بو یوم ... مرتبه سینده تبلیغ ایتدی ... ضعیف الحال ...

ویدکارنده ... اظهار ایدوب ... اعلام ... وتنبیه ... شریفده ... ولدوغی ... الله تعالی

اولدوغی ... اولنمش ... کافه ... حرام ... وشهر حرام وبلد حرام ... بعض ...

وظاهر اولور ... ورثه انبیاء عظام علیهم الصلوة والسلام ... علوم دین وتسطیر احکام شرع ... فقیر ... منشاء ...

یوم حسابده شهدا ... اوله ... مرتبه ده اولور حق سبحانه وتعالی حضرتلری ... عبد ضعیف ... وحدیر

وقلاده اولوب بو سلطنت ... علوم ومعارف ... مظهر اولوب ...

ایله کوب ... خلیفه اعظم ... ابن ... عباده ... تنظیم ...

حضرت ... بو زمانده ... صدقه بیورلوب ... حق تعالی ... عنایت الله تعالی ... واقران ... ارکان

علما ... مذکور اولوب ... منصب قضا ... قضا ... واکر قضا عسکر ...

خدمت ایتدوکم علم شریعته ... نه یدم ... خدمت ... زمانده ...

که ... مشغول ... الله العظیم الذی لا یخفی علیه خافیة فی الارض ولا فی السماء اول ... مکتوبده ... ضلال ...

بو قدر ... یازمشدر ... ایکی ... فتوی ... علام الغیوب ...

بوکا ... بو قدر یازدوم ... وکم یازمشدر ... خلیفه اعظم ...

... بو بلده ایکی اول مرتبه ده ... ظلم وعدوان ... حق سبحانه وتعالی ... والد ...

... ایدوب ... عدل ... و ...

امید ... حضرت رب العالمین ... خلفاء عظام ... عرض ... والله المستعان وإلیه المرجع

... ایده ... حالی ... خلیفة الله ... سلطنت عرض ایدیجی والله ...

فوکلت شانه وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد

صنعتی دارد

من مست مدام بی محبوب نمانم ... میخانه مکانم

ذاتی

براشتر ... صوفی ... کوردی دیدی ... دوه کوردی

جابر زیدی

دوات ایلی ... دولتمند

... دولت ... آرام کن

... دولت کی ازدوات

الفی از ... آرام کن

سنخنم کوش ایدرسک ای کل تر
دوشمه اما که ژاله کبی تر
که وار وب بر جناب عالیه
شمس قدرینه ذره کستر
دلده دکرینی ایلیوب اظهار
متصل قبله بجر نظمه سفر
صائم بحر اولوب ریاضتله
جمله اقرانک ایروب یکسر
کل مقصوده اولیوب داخل
نظر وفکر ایله بوزره بصر
اوله کبریت احمره واصل
سابق الذکر اولان فقیره اکر

سا که عرض ایده یم برابکی کوهر
ویرجواب بزه بوقتوانک
التجا ایله برابل هنر
قلب صاف ایله اول وصافی
جانده فکرینی ایله مضمر
دیدوکم مستمند وبیچاره
اربعین چکه اول نجه یللر
نجه سی داخل اولسه بستینه
قالسه برک خزان کبی بی فر
یوزی اغ اولسه فضلله اما
صرف ایدوب علم اجتنده خون جکر
شمه نقصان ذره دن نه کدر

در کوش ایله آنی ژاله صفت
ای قبوسی مدار اهل نظر
اولسه پروانه شمع طلعتنه
نجه وصاف ثاقب کوهر
عقل اولوب دل سفینه سنه سوار
مظهر لطف ایکن محل نظر
پایه سی نوبهار جبینه
خارجه بولمه دخی او ظفر
قره بازوده اغروب صقلی
قاره بختندن اولسه نوکدر
اول اولو قادر اولسه اخانه
بحره اخان قطره دن نه ضرر

جواب شمس پاشا

ذره چه قلبوکه کتورمه کدر
پادشاه زمانه صاغ اولسون
پاره احوالن اغلسه عاشق

کلسه ناکه کدر افندی کدر
قره پرده قتوری هیچ کوهر
ژاله دن تردوشر می هیچ کل تر
ساکه خدمتلر ایده بن نوعی

حقدر منصبی ویرن قولنه
ملوس ذره دن دریغ ایلمز
بر مراد ایلمک مراد مدر
رشک ایده اکا نجه اهل نظر

سببن اراده بهانه ایدر
مهر عالم اولور ضیا کستر
سنی ای خواجه سخن پرور

علم سلطنت لائق ایدر مشی اول قرامانی
سلطان محمد درحق قرامان خان کفته
خزا وضت ویررایه فرایره قرام اتی

سلطان بایزید راست
ای سوار اسب ناز اولان زکاتن عالم نقص
حسن نبرایی سمکدر اتمک مواد نقص

سلطان جم در حق سلطان محمد راست

عزم شکار ایدنجه شه قهرمان جنک
درنده جانورلره اتانجون خدنک
تلخ اولدو غیته کام بحر بودر سبب
پرواز اوریجه ناوک شاه خجسته تنک
طبع سمندی قورشن اهل نظم اولان
آیینه طبیعتی دو تمسیدی ژنک
شول حده در سکون و وقار که اولمیه

سرکشته اولدی خوفیله بو بیلکون نهنک
عنقا یکن حمامه کبی جکزنوب دونر
صوا اولدی خوف تیغکله زهره نهنک
کم قو تلدو کدر که صلنمشدر او چاره
میدانه کلسون ایلمسون هیچ غدر لنک
اسکندر وغا ونریمان کارزار
بارکران خشمکله کوه قاف دنک
شاه یکانه ایتسه اکر رغبت کلنک

الدی کمان رستم زالی ملک الهم
سرکشته اولدی قوزققله جوخ نیل رنک
جان اتدی قافه خوفله سیمرغ بال اجوز
سلطان عجم وشاه مصر ار دل فرنک
بر صورتیله داخی کورنیوردی عدو جنک
اسفندیار معرکه افراسیاب جنک
طبع قفانی یوکنک اوچردی بهانیکی

میان سبزه دن اچلدی غنچه تنک بندی
ملک شمایل اولوب بال سبزایله بر شاخ
بزار سعدی شیرازی کلستان اولیلی
جهانده ایرمدی بار امیده سرو مثال

کناره عزم ایلیلم او رتلق کوزللندی
لطافت ایله جهان کلشن جنان کندی
اورلدی مدرسه لر بابنه سمرقندی
کتور مین اله بر غنچه شکر خندی

دوشردی غنچه صفت باغه کوکلنی نوعی
بنفشه وسمن وسنبل ایله اکلندی

وله
نه از یوسف نشان دیدم نه از یعقوب آثاری
عزیزان یوسفی کم شد چه شد یعقوب را باری

وله
آل دستارله بق ای یوزی کل غنچه لره
هر بری آل رسولم دیو دوتمش شجره

كمال راست

طرّهٔ طرار يار زلفست يا كيسوست آن
غمزهٔ غمّاز يا چشمست يا جادوست آن
سرو دلجو يا صنوبر يا نازو بن يا نيشكر

يا قيامت يا قيام قامت دلجوست آن
دام يا زنجير يا بندست يا بيجان كمند
يا كره يا جعد يا چين يا زره يا موی

لعل يا ياقوت كوهربار يا قوت روان
حقّهٔ در يا دهن يا درج پر لؤلؤست آن
برك كل برك طری يا نسترن يا

ياسمن در پيرهن يا خود بر و بازوست آن
شعلهٔ شمعست يا صبح دوم يا آينه
يا شعاع قرص صبح يا قرص قمر يا

جنت يا طاقست يا قوس قزح يا برج قوس
ماه نو يا قبله يا محراب يا ابروست آن
كوی تو يا جنت المأويست يا خلد

ماور نهر كلستان ارم يا كوست آن
خال تو يا مردم چشمست يا مشك ختن
حال من يا مقبل مقبول يا هندو

بلبل شيرين سخن يا طوطی شكرشكن يا كمال فارسی يا شاعر نيكوست آن

هر نسمی راست

خوشا شول كه كم وار دحبيبی سن كبی مهرو
شكر كفتار وكل رخسار و مشكين خال و عنبربو

جهانده كلميه هر كز سنك تك بردخی مهر دلبر
سعيد اختر ملك منظر پری پيكر فرشته خو

زهی صانع كه صنعندن يرانمش كندی لطفندن
بلی انجه لبی غنچه قدی رعنا رخی نيكو

كل ای صرّاف قيمتكر نظر قيل معدن جوهر
زمرد خط و سيمين بر لبی لعل و ...

جهانده قوللك جوخدر ولی يوخدر نسمی تك
بسی ترك و بسی قبچاق بسی زنكی بسی هندو

جلال ميكويد

بو چشم درفشانم كريان اولور قلورمی
سنبل سرشكم آخر عمان اولور قلورمی

ار توق خرابه كوكلم مانند ملك عالم
معمور اولورمی بوجه ويران اولور قلورمی

بللر در كه كوكلم كندو بكما شدر
بيچاره تا قيامت حيران اولور قلورمی

اوطن دكلدر آخر شرح خطوط وجهك
تأويل سر قرآن پنهان اولور قلورمی

او طادی دل جلالی چاه بلادن اطلاق
بی كس اولان اسير زندان اولور قلورمی

جو بعد عمر سيری در كوزك كريان اولوب قلمز
كهر غوّاص دايم شدت عمان اولوب قلمز

قديمی ملك عالمده نيجو نكم اوله معمار
دخی اعلا اولور عادند اول ويران اولوب قلمز

بو در كيفيتی هر غصه نك بزم جهان اكچ
سر و ره ابر نشو مراكل ابدن حيران اولوب قلمز

فلك مرآلی هر دايم كدورتدن صفا بولمز
بلی دايم سحاب ابچره كونش پنهان اولوب قلمز

سليمی چاه غمده جو جدا دله يوسف وش
كوكل بلكم اسير محنت زندان اولوب قلمز

درویش سوری نقش بندی

ای قاضی سکا دعوجی بردان اولمغدر / محشر عرصانده که دیوان اولمغدر
حشر الجره سجلات قضا چون بوله امهال / رشوت رقمی نامکه عنوان اولمغدر
دور کرم شیمک که کوزی باغی روان در / برکون بستنی غرق ایمکه عمان اولمغدر
رشوت کلکن دورمز الک کبی امرسج / قانک یار یلوب برکون الک قان
بو سازی که سن پرده لر ارادنده جلرسن
صنمه که انوک نغمه سی پنهان اولمغدر

مستزاد فضلای شیروانی

ای سرو سهی سن کبی سیر ایله باغه / سر چکمدی عرعر
چرخ عالی نسب لر اوزونه صلدی ایاغه / قول اولدی صنوبر
بر جام شراب استدم اول ساقی لبکلدن / سر خوش ایدی بلمن
چشمی منی اولدرمکه یا پشتی بیچاغه / چکدی یکا خنجر
مردم پرینک منزلی ویرانه کورکدر / یا چشمه لر اوستی
کوکلم کبی ویرانه کوزم کبی بولاغه / کلدی ای پری پیکر
سوسنی اوزونه زلفینه بکزتدی نگارک / بلدی که خطادر
باغلرده بیتر بوری قاره باشی آشاغه / قالیغولو مکدر
دنیادن اکر فضلی کوزی یاش ایله کتسه / یوزینک هوسندن
رحمت یاغشی تو پراغینک اوستونه یاغه / قبری اوله انور
تم

مخمس میلی

ویرانه سن بکا عاشق کچین زار اولسون / صبحدک کوزلری انجم کبی بیدار اولسون
حسنه چشمم کبی بیکمه رد ایله بیمار اولسون / اتسون وصلی رجا عاشق دیدار اولسون
اولسون ای یار جفا کار ستمکار اولسون
نیجه بر کوزلریمی هجر ایله کریان ایدهسن / نیجه بر حسرتیله ایشوبی افغان ایدهسن
نیجه بر غیر یاری مظهر احسان ایدهسن / نیجه بر بو یله بکا جور فراوان ایدهسن
اولسون ای یار جفا کار ستمکار اولسون
بکه چکدرمدک آلام و مشقتی قودک / باشیمه اوغرامدق درد و بلا کمی قودک
دل ناشادیمه هم شوق و مسرتی قودک / شادمان اولمغه بر لحظه لیاقتی قودک
اولسون ای یار جفا کار ستمکار اولسون
لایق اولسونمی که اغیار سکا محرم اوله / عاشق صادقک همونسی درد و غم اوله
بن بلا که جکم ایل عالم ایده خرم اوله / آرایوب بو ملرایله بولمیه سن بردم اوله
اولسون ای یار جفا کار ستمکار اولسون
ایلدک میلی کبی بنده کی آواره همی / غمله ناچار قودک ایلمدک چاره همی
پاره پاره جالدک ایدوب بغریمی صد پاره همی / بزی فرداله صالدک ویوب اغیاره همی
اولسون ای یار جفا کار ستمکار اولسون

مسدس هاشمی

دیه وصال فرصت ایامه بغلیدر / خوبان حیله شهر تیله نامه بغلیدر
آچمق اوشوخی باده کلفامه بغلیدر / ایرمک مراد وصلته آرامه بغلیدر
یارک وصالی ال ویر اقدامه بغلیدر
البته فتح باب اولور ابرامه بغلیدر
وصل نگاره ایرمکی صنما دلا محال / اتمه میانه یاری فوجلمز دیو خیال

فضولی بغدادی

آه ایلدیکیم سرو روان ایچون ایدی
قان اغلدیغم غنچهٔ خندان ایچون ایدی
سرگشته کلمم ... ایچون ایدی
آشفته کلمم زلف پریشان ایچون ایدی
... المدن
... لعل ... ایچون ایدی
...
غمدن ... وصل ... ایچون ایدی
...
اول وصف ... فضولی

دوشندیجه سمتی ایله اگه یوری حزن جمال   یلواریا قودوش آیغنه ویرمه هیچ مجال

یارک وصالی ال ویرر اقدامه بغلیدر

البته فتح باب اولور ابرامه بغلیدر

بو عاشقکه وصلت اولوب قصد همتی   دوشندیجه ایله یاره جوغ ابرام و منتی

پاینه دوشسه ایلیوب اقدام و جرأتی   آچلامغه یریوغ اگه باب وصلتی

یارک وصالی ال ویرر اقدامه بغلیدر

البته فتح باب اولور ابرامه بغلیدر

ابرامه صنمه داینه سرکشلک ایده یار   اقدامه نسنه دویلدویگی کونون آشکار

هرکیجه بکله کوینی ایت آه بی شمار   هرکون قپوبی حلقه در کبی کوزله وار

یارک وصالی ال ویرر اقدامه بغلیدر

البته فتح باب اولور ابرامه بغلیدر

وار کوی یاره انده ایدوب مسکن و محل   جانک جفنجه بکله قپوسنی کیتمه کل

اقدام ایشی وصال نگاره بهانه عمل   دیدک قپوبی هاشمی آچمز قوبر سهل

یارک وصالی ال ویرر اقدامه بغلیدر

فضولی   البته فتح باب اولور ابرامه بغلیدر   بغدادی

ای کیسوب کلکون دمادم عزم جولان ایلین   هرطرف جولان ایدوب ویندوکجه یوزغان ایلین

ای بنی محروم ایدوب شمع وصالندن مدام   غیری خون التفاتی اوزره مهمان ایلین

ای دمادم رشک تیغیکله بنم قانم دوکوب   ای اجوب اغیار ایله سیر گلستان ایلین

بونجه کم افغان ایدی آه اشتدوک کیجه لر   دیدک برکیجه نکدر بونجه افغان ایلین

درد هجران ناتوان اتدی فضولی خسته یی

یوقمیدر یارب وای درد هجران ایلین

تم

ذل فضولی

تیغ وپیکانی فنا عالمنه اوراسنک

نو رفیق صبر [illegible] اوراسنک

[illegible]

سن اولدیجه [illegible] اوراسنک

تکمنا اولالی [illegible]

جان ویر [illegible] فنا سنده [illegible]

فیضکله [illegible] اولالن

سرو [illegible] نکاره [illegible]

سرو [illegible]

جمله آفاق [illegible] تعلق [illegible]

نا فضولی [illegible]

تم

خوربقه فقرایه صفتین ای اهل حسنر   صورته قلمه نظر سیرته اولور اکثر

دوشمز ارباب فنا لطف خدایه مظهر   قادر اولمزسده بر جبه یه بنا اکر

انده درویش عبا پوشه حقارتله نظر

اوده حالنجه فنا ملکتنک شاهی کجر

ادمک فطرت اولده خدای متعال   کیمی سن شاه جهان اتدی کیمین ابدال

کیمه هدر نصیب اتدی کیمه صنف نعال   بو نصیحتلری کوش ایت صفتین ای بنک خصال

انده درویش عبا پوشه حقارتله نظر

اوده حالنجه فنا ملکتنک شاهی کجر

فخ دل اول یره قویوز ویکه جون آب روان   قیتیوب تکیه عشق ایلیه ارباب نیاز

بر بلور شاه وکدا قدرینی اهل عرفان   بوی اتکلمه اوتور سکده اگر شاه جهان

انده درویش عبا پوشه حقارتله نظر

اوده حالنجه فنا ملکتنک شاهی کجر

هنرینه نظر ایت جبینه پنهان ایله   کبری قو یانکه ال عاجز سیران ایله

دفع غم ایت تکله بیق یوزینه خندان ایله   خاطرینی اله ال لطف ایدوب احسان ایله

انده درویش عبا پوشه حقارتله نظر

اوده حالنجه فنا ملکتنک شاهی کجر

منکر اولمه فقرایه یوری زاهد زنهار   زنغله بیق یوزینه لطیفه ایله گفتار

فقرادن قوبیر اربابی لایت هربار   کل قلندر سوزینه لطف ایدوب انکار

انده درویش عبا پوشه حقارتله نظر

اوده حالنجه فنا ملکتنک شاهی کجر

تم

فضولی بغدادی

فضولی [illegible] صفوت جمال

مصنف [illegible] اهل حاله

[illegible] ولدی

[illegible] حط اولدی

[illegible]

دوشمز [illegible]

[illegible] آینه [illegible]

فوندر [illegible] وماله

فعل [illegible]

[illegible] احباب

دوران [illegible]

نا [illegible] ضعف [illegible]

[illegible]

[illegible] فضولی [illegible]

[illegible] احسنت [illegible]

تم

فضولي بغدادي

حاصلم يوق سر كويكده بلادن غيري
غرضم يوق ره عشقكده فنادن غيري

نى بزم غم اي آه نه بولسك ييله وير
اوده يانمش قوري جسمده هوادن غيري

پرده چك چهره هجركوزي اي فانوس سرشك
كه كوزوم كورميه اول ماه لقادن غيري

نه يازك كه بكا آتش دلدن اوزكه
نه آچمغه قيوم باد صبادن غيري

بزم عشق ايچره فضولي نيجه آه ايليم
نه تمتع بولنور نيده صدادن غيري

فضولي راست

شفاي وصل قدرن هجريله بيمار اولندن صور
زلال ذوق شوقي تشنهٔ ديدار اولندن صور

لبك سرين كلوب كفتاره بندن اوزكدن صورمه
بو پنهان نكتهٔ بر واقف اسرار اولندن صور

كوزي ياشلولرك حالني نه بلسون مردم غافل
كواكب سيري شب تا سحر بيدار اولندن صور

خبرسز اولمه فتان كوزلرك جورن چكنلردن
خبرسز مست لر بيداد هشيار اولندن صور

خراب جام عشقم نركس مستك بيلور حالم
خرابات اهلنك حالني بر خمار اولندن صور

محبت لذتندن بيخبردر زاهد غافل
فضولي عشق ذوقي درد عشقي وار اولندن صور

م

باقي راست

[illegible]

غزل فضولي راست

جانك جوهري اول لعل گهرباره فدا
لبلر كودن دوكلن لؤلؤ شهواره فدا
پاره پاره دل مجروح پريشانمدن

فضولي

غمزه سن سودك كوكل جانك كه كرزي بكا
باغبان كلبرك خنداكك كه كرزي بكا
كوز لفكدن مني منع ايلمك لايخيدر

فضولي

صبح صالوب ماه رخكدن نقاب
سالمه سر زلف سمن سايه تاب
كسمه نظر جانب عشاقدن
اي شب هجرك مكا يوم الحساب
رحم قل افتاده لرك حالينه

فضولي

جهان ايچره هر فتنه كم اولمه حادث
دفا يقدن اورتايه حالتش مباحث
بكا جمع اولور فتنده كم وار بر غم
ساچ نقيچون دانه توپراغه حارث

عمرك حاصلي اول شيوهٔ رفتاره فدا
چاك سينمده اولان قنلو جكر پاره كبي
سر كويكده اولن هر ايته بر پاره فدا
وقت اولدكم اوله بر شوخ ستمكاره فدا
تبغه اوردوك جسم عرياننك كه كرزي بكا
اي كمان ابرو رقيبه وير مه غمزه كدن نصيب
صوفي انصاف ايله اغانك كه كرزي بكا
اي فضولي چشم كريانك كه كرزي بكا
جنق كه غاشيه جقق آفتاب
مست تجوب سالمه نظر هر باكه
نالهٔ دلسوزدن ايت اجتناب
دوزخه كرمز ستمكدن يانغ
هيچ كركرز بكا بو ثواب
خسته فضولي نه ويررسك جواب
اگر سرو قدلر البته باعث
موحدلره قلمه انكار زاهد
منم ملك غم ايچره مجنونه وارث
عذار ولبك وصفن ايلر فضولي
اگر هم مقرر ديرم هم محدث

م

گوزلرمدن ساچيلن قطرهٔ اشكم گوهري
مست چشمكده اولان غمزهٔ خونخواره فدا
اي فضولي نوله گر صقلر ايسم جاني عزيز

راست

آتش آهلر ايلرسك مكا تكليف باغ
اوقا آترسك طاقته بيكانك كه كرزي بكا
دوتلم كم اشك سيلابينه بو خدر اعتبار

راست

رشتهٔ جانم بتر ايت بر كره
كورمه روا كم اوله حالم خراب
شاملرانجم صبايرم صبحه دك
قابل جنت دكل اهل عذاب
بار سوآل اتدي كه حالك نه در

بغدادي

مدار سده تحقيق موي ميانك
بي وحدت طوتم ام الخبائث
دو كوب اشكمي بيده وصلكدي بلر دل

سوآل اهلی چلبی که در عوض افندی فرستاد

بحمد الله زمان دولتکده | تمیز اهلی و نااهل اولنورکن | بو امر مشکلی کیمه صورالم
سریر فضلده بن اوتورورکن | کلیبولی ده نااهلک قضاسیی | عجب جائز میدر اهلی دوررکن

جواب عوض افندی

تجاهل ایلدک ای مرد عارف | سوآل اتدک جوابنی بیلورکن | نه ایچون اکلمزسن بو امری
جهان احوالی جمله اکلنورکن | کل انصاف ایله نتسون قاضی عسکر | افندی خط سلطانی یوررکن

خلوتی فرمایه الشیخ عمر جبارزاده

عید کلدی نیدین الده وکل صحن چمن
شنده هر چه دوستانده وضی افسرده بوتن
واعظ وهرمی نابه بیانغ اندن چوبر
ساقی قهوه ده وه کاشینه کاخیدی بیمن
وخیلی زوالی بیر معانی اریغنه
قهوه وه حقلی اعهوه ده مکدی سیمنه بیمن
فتنه ورحال بیه مملکت روم ایچره
فتنه به دفع ایده وکوریاده تمام وکله تخت
دل دوزاجورنه تخم بکاعده واندغی
ای اللنده ایکی نخل چنارک کوسن
باقی بوپر سخن عزم بهشت اندیابه
ای خلوتی بودر بو دنیاده همان اولیسن

عشقیله بنا اولدی عالمده آه عادر
شوکم اعلاقی اولور سه اوناودر
اکرچه مقبی
کلیله کوزکدن پرده قالدر
حقله عالم کورندنه که هب مرات مولادر
نقل نقش
نیچه صید الیسون شهباز عشقی مردی ای دل
اولبر مرغ دانادر
طوتمز دام تزوبر بله
اندن قیچ
تجلی حال حق اندی ابدن شبد ابدن
اینکه دیدار ایلادر
مطلوبی
صعبی ضمک که مطلوبی نالکدن یوق
اونکله ده وجی صعبی
کلکده قال و از دل
اکرچه انا قورتوبی غوغادر
مستندن وم ادرو

نسخ گریف
حبیب صفر سرحمن محمد عربیست
طبیب علت عصیان محمد عربیست
اهل صفا سر جمع رسل
محمد عربیست
سر آمد صف زیبا
سر آمد صف
به بیش چشم محقق مکونات همه
بوجه بیک بده وجاه محمد عربیست

هر ناوکی نی کز نور رسد بر دل جانکم
نایی شود وفواره کند بر سر خاکم

نظیره
هر تیر سیه کز نور رسد بر دل جانکم
مرغی شود ورقص کند بر سر خاکم

نظیره
هر تیغ که آه شوخ زند بر دل جانکم
برقی شود وشعله زند بر سر خاکم

نظیره
هر آه که سر برزند از سینه جانکم
سروی شود وسایه فکند بر سر خاکم

نظیره
هر آه که بیرون نا رود از سینه جانکم
ابری شود وکریه کند بر سر خاکم

نظیره
آتش که علم بیز زند از سینه جانکم
شمعی شود ونور دهد بر سر خاکم

طالعی دارم که از بی آب
سر بجای بروم بجستن خاک
ور بکهسار ره بسنک روم
ور بدوزخ طلب کنم آتش
اینچنین حالها پیش آید
با همه حال شکر باید کرد

کر روم سوی بحر بر کردد
خاک حالی بنرخ زر کردد
سنک با پای چون جمهر کردد
آتش از نیخ فسرده تر کردد
هر کرا روز کار بر کردد
سر مباد از نیغ بر کردد

چند انکه ناز آموختی آن غمزه غماز را | دل بردی وجانسوختی حدیست آن ناز را
دوشینه نی خوردی بسر چشمت کواهی میدهد | لی با حریفی خور که او پوشیده دارد راز را
چشمان مستی آن پسر ناوک نخازم هنر | یارب که داد دست این کمان آن ترک تیر انداز را
بغداد به غوغا شدست از نرکس جادوی تو | زنیستم آن شیرین لبت بهم نز شیراز را

سعدی تو مرغ زیرکی چونت بدام آرد کسی
مشکل بدام آرد کسی مانند تو شهباز را

آلتنجی سعدی بابا رسم

ای صورتت ز گوهر معنی خزینهٔ
ما را ز عشق روی تو در دل دفینهٔ

وای که آه سوختگان اندر اثر بود
بگذار تا ناله که بر آید ز سینهٔ

زنبور اگر دور شده مرغ جان تمام بود
وز موی در کنار او بود عنبرینهٔ

سرور نیاورم به سلاطین روزگار
گرمن ز بندگان تو باشم کمینهٔ

تدبیر نیست جز سپر انداختن که خصم
سنگی بدست دارد و ما آبگینهٔ

اندازه ابود که زند لاف مهر دوست
[illegible] بیرون کند همه مهر و کینهٔ

سعدی بعشق باز [illegible] که در هر مدینهٔ
تنها درین مدینه [illegible] روان شده

شعرش چو آب در همه عالم روان شده
[illegible] سفینهٔ

هم

ولہ

وه که جدا نمیشود نقش تو از خیال من
تا چه شود بعاقبت در طلب تو حال من

ناله زار و زیر من زارترست هر زمان
بس که بهم میدهد عشق تو گوشمال من

پرتو نور روی تو هر نفسی بهر کسی
میرسد و نمیرسد نوبت اتصال من

[illegible] حال من
[illegible] حال من

برگذری و ننگری باز نگر که بگذرد
فقر من و غنای تو جور تو و احتمال من

چرخ شنید ناله‌ام گفت منال سعدیا
کآه تو تیره میکند آینهٔ جمال من

ولہ

آخر نگهی بسوی ما کن
دردی بتلطفی دوا کن

بسیار خلاف وعده کردی
آخر بغلط یکی وفا کن

این قاعده خلاف بگذار
وین خوی معاندت رها کن

ما را تو بخاطری شب و روز
یکبار تو نیز یاد ما کن

آنرا که هلال ابروی بیند
روزی دو دو [illegible]

برخیز و در سرای در بند
بنشین و قبای بسته وا کن

[illegible]
دشنام که میدهی دعا کن

سعدی [illegible]

ولہ

ای کسوت زیبایی بر قامت چالاکت
زیبا نتواند دید الا نظر پاکت

گر منزلتی دارم بر خاک درت میرم
باشد که گذر باشد یکروز بر آن خاکت

دانم که سرم روزی در پای تو خواهد شد
هم در تو گریزم من از دست من غمناکت

ای چشم خرد حیران در منظر مطبوعت
وی دست نظر کوتاه از دامن ادراکت

مه روی بپوشاند خورشید خجل گردد
گر پرتو روی افتد بر طارم افلاکت

چندانکه جفا خواهی میکن که نمی‌گردد
غم گرد دل سعدی با یاد طربناکت

هم

169

خواجه سلمان راست

ولہ

خبرت هست که بی روی تو آرامم نیست
طاقت بار فراق این همه ایامم نیست

شب بر آنم که مگر روز نخواهد بودن
بامدادان که نه بینم طمع شامم نیست

بجز از دوست و سراپای تو کردو ستیت [illegible]
جز از دشمن و اندیشه زد دشنامم نیست

دوست میدارمت ار لطف کنی ور نکنی
بدو چشم تو که چشم از تو بانعامم نیست

سعدیا نامتناسب حیوانی باشند
هر که گوید که دلم هست و دلارامم نیست

هم

[illegible] که من از خواب گران برخیزم
صبح بخشد که من از خواب گران برخیزم
همچو نرگس بخیالت نگران برخیزم

در مقامی که شهیدان غمت را طلبند
من بخونابه کفن نوحه زنان برخیزم

اگر از دوست تو چون گل دگران جامه درند
من چو سوسن [illegible] بر خیزم

تو مپندار که از خاک سر کوی تو من
بجفای فلک و دور زمان برخیزم

دوله روز از سر سجاده برانم سلمان
که بقوم سوی کوی مغان برخیزم

هم

مولانا جلال الدین الدوانی
[illegible]
اسلام [illegible] مطالبی
[illegible]
[illegible] سلطان [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

مستزاد کمال خجندی

بی دیده تو مجلس ما نور ندارد ای شمع شبستان
باشد که رقیب از تو مراد و ر ندارد چون بنده ز سلطان

این شکل و شمایل که تو داری بحقیقت در صورت و معنی
شک نیست که در خلد برین حور ندارد این شیوه و دستان

تا طلعت تو منظر صاحب نظرانست در دیده چو نوری
کس در دو جهان مثل تو منظور ندارد آرام دل و جان

روی تو چو روزست و خم زلف تو چون شب ای روز و شب خوش
کس روز میان شب دیجور ندارد چون زلف تو یکسان

از سرو سهی عنبر و کافور ندیدیم دیدیم و ندیدیم
چون زلف و رخت عنبر و کافور ندارد بر سرو خرامان

مشهور جهان شد که بصد وجه محقق با عارض و با خط
غیر از خط تو فتوی تو منشور ندارد بر لاله ز ریحان

و له

آن کیست که تقریر کند حال گدا را در حضرت شاهی
از نغمهٔ بلبل چه خبر باشد صبا را جز ناله و آهی

هر چند نیم لایق درگاه سلاطین نومید نیم هم
کز راه ترحم بنوازند گدا را گاهی بنگاهی

از طعنهٔ دشمن نشود دوست گدا دور از دولت گلزار
بر دوستهٔ گل گرچه ببندند گیا را این هیچ چو گیاهی

بر خرمن گل مار سیه خفته کدامست در پشت تو گیسو
حیفست که هم خواب تو هر ترک خطا را هندوی سیاهی

تا چاه زنخدان تو شد مایل جانها ای یوسف ثانی
صد یوسف گم گشته فرو رفت نگارا در هر بن چاهی

گر سر زند از پرتو روی تو به بند یعنی که کواکب
بیرون ننهد سر ز فلک مهر ضیا را خورشید کلاهی

اندام تو در بند قبا شرط نباشند الا که بدوزند
از بهر چه غنچهٔ سیراب قبا را وز لاله کلاهی

اسباب جهان [illegible]
[illegible]

چون نیست [illegible] ای یار دو
[illegible]

صنعو و [illegible] داده و جا کم
بخیلی [illegible]

و له
[illegible] که حال دل تنگم [illegible]
احوال دل من [illegible]

[illegible]
[illegible]

عبدي

چو جانمده وار اندي اول مه قلمش

علمدار اولدي كلوب مهر قلدي پاك ترش

علي

ايا چكنده ايا بسمه نه جان كرد اوليجوز نسيد اوزن

بنب نياري ايارقف زين منفصل كون پوزن

عادل

غمكده شادمانم قيد عالمدن خلاص اولدوم · دل زاري يتور مشدم نيه بولدم نيه بولدم

علوي

نامه كم انده رخي وصفني اندم تحرير · بوسه ويردي ورقي اوزره كوروب شمع منير

صدقي

دلكم بودر اي خداي كريم · كوترم اولا رقيب وباشي دونيم

نام حالتي

نام بلاين در سك ديه يي بكا اول دلدار

سكسك سر زلفم كوريم ... ختين تكرار

عصمت راست

اگر پاك طبعي وپاكيزه راي · توقع بدرگاه دونان مبر

خوري به كه از ديگري گلشكر · لب نان خشك از سر خوان خويش

بزن كوس شاهي بر ايوان فقر · بيك استخوان هلچ كن چون هماي

خطي ديدم آنجا نوشته بزر · مگس وار بر شهد دونان مپر

غبار ره فقر از آن گنج به · متاع دو عالم بيك جو مخر

چو مور از قناعت اگر خاك به · گذشتم بقيصر ملك زاده

كه بعد از تو ماند بقوم دگر · كه تاج سلطنت آيد بسر

ابن يمين

سفر مربي مرد است واوستاد وبلاست · سفر خزينهٔ مالست واوستاد هنر

بشهر خويش درو بي قدر بماند مرد · بكان خويش درو بي بها بود گوهر

پدر كه جان عزيزش بلب رسيد چه گفت · يكي نصيحت من گوش كن تو جان پدر

اگرچه دوست عزيزت راز دل اگشاي · كه دوست نيز بگويد بدوستان دگر

دران ديار كه بر چشم خلق خوار شوي · سبك سفر كن از آنجا برو بجاي دگر

درخت اگر متحرك شدي زجاي بجاي

نه جور اره كشيدي وجفاي تبر

وله

نه بكوشش درست روزي خلق · نه بجد وبجهد دادستند

از تكاپوي رزق نگشايد · گرچه مردم در وفا دستند

بي بر وبار ماند سرو وچنار · گرچه صد دست بر گشادستند

باز نرگس نگنده سر در پيش · تاج زر بر سرش نهادستند

تا بداني كه طالع است همه

هر كسي را هر آنچه دادستند

معمیات

صالح

دیدم نیچون اولامدم ایلی کوز یاشیله پالالیها چالشق
مراجیب دی جفوی دیدی باقی بر...

بخشی

دیده از بر سیمبر ... نه بوز ... دنسفه ... حانه
نازسوی بوزاو ...

علی

جفردی کیمه بیرابرار ... بعضی ... اولدی
نه ... دی ... اولدی ...

علی

کلمه نیز بیرده اولدقدن بولورلر ... کاشنی ... عمی
بیله ولور ... دل ... میم ... اول

باسم امین

کل بوز کرده فو مه خط عنبرین کیمسون ما تم لباس یاسمین

الیاس

اصل سیمان زلفکه لطف ایت بزی تا خاص عام بنجه اولا زلف دوتا اوزره کوب بزی تمام

جنید

مینمایدان بت از هر سوی زلف مشک بو عقل می‌سنجد بمیزان دانهای خال او

بیرام

نیجه بر دولت وصلندن او لسن محروم اول مهک بولنه و بر جا صلکی ای معصوم

محی الدین

ای دل بو نفق با تماب
در محنت بی کران مع ابن ع

قاسم

از غارت صدق ورو ای اص
بر بای دلارام ... کرد

عبد الحی

از کریه چشم بر بین پوسته ال توانیم
...تم باراو وصال خوانم

باسم رستم

دیدم ای جان زلکده نقد جانک وار
دیدی وار دوم ... عربی ایله شمار

باسم عمر

به مهوشن باده چو مسکین
طالب جور دو خواب کیمی ...

١١

كتاب الله مبني على اربعة العبارة والاشارة واللطايف والحقايق ، فالعبارة

للعوام والاشارة للخواص واللطايف للاولياء والحقايق للانبياء مهدايه قطعه بخشش

بر تو خوانم ز دفتر اخلاق ، نکتهٔ در سخاو در بخشش ، کم مباش از درخت سایه فکن ، هرکه سنکت زند ثمر

قطعهٔ دیکر از صدف یاد کیر نکتهٔ حلم هرکه بر دست کهر بخشش هرکه بخراشدت جکر بجفا

همچو کان کریم زر بخشش

کفاح: یوزه یوز — صیاح: آواز — نیاح: صغولر — بطاح: سیل یوللری — لاهوت: عالم ارواح — ناسوت: عالم اجساد — جماح: قولغی دلوک — نقمت: عذاب

انتفاخ: طاغلمق — انفساخ: بوزلمق — اجتهاد: ورشمک — سداد: طوغری — فؤاد: کوکل — یوم التناد: قیامت کونی — عناد: سغنماق — التذاذ: لذت المق

صخرهٔ صما: قتی طاش — حسنات: کور قورسنه‌لر — حدثیات: ظنله بنفوذ نسنه‌لر بلینور — حامیه: یکی اسیتمه — انسلاک: سیتمک — حمود: سونمک — افتکار: فکر ایتمک

ائتمار: بیروق طوتمق — مجاز: طوراجق یر — انحیاز: قوار — بیحداس: شکسر — تجاس: یا پشمق — عطاس: اغسیرمق — فحاش: آجی سوزلو

رقاص: بنیاد ایدجی — متزاهد: پرهیزکار — اقناط: امید کسمک — اقساط: عدل — فسطاط: جادر — شطاط: یینی باشلو — اشتراط: شرطلر — الحاط: باقماق

ایقاط: اویاندرمق — ایقاظ: اویانوقلو — اسعاف: حاجت قبول ایتمک — وثاق: محکم عهد — یوم التلاق: بولشمق کونی — وفاق: برابر — سنا: روشنلق — مطرود: سورلمش

سفاک: قان دوکجی — افاک: بهتان ایدجی — فتاک: قان دوکجی — میلاد: طوغدقلری یر — خیام: جادر — رهان: میدانده بهادرلق

١٧٢

دبیر طبع آلوب دسته کاغد و خامه — بو رسمه یزدی ثنا صفحهٔ سنده سرنامه

بو کونه دزدی دعا رشتهٔ سینه در و کهر — بو نوعه داقدی کهر کوشوار ارقامه

بو طبع پاکیله درسم نو لاتفاخر ایدوب — دیار روم ده قویدم چو غالب الکامه

دلم مجارنی نثر کلام مروارید — جواهر سخنم رنکک نظم شهنامه

منم که غلغله انداز کشور سخنم — عجبمی غلغله صالسم بو صفحه‌یی بامه

علی الخصوص اولا مدح جنابه لانا — که قوحندرانی تعریف خاصه و عامه

یکانه حضرت سعدی افندی کیم انک — شرف وجود شریفیله در بو ایامه

او در او کامل عصر و او در افاضل دهر — یا ننده طفل سبقخوان هزار علامه

او در او منشی دیوان عدل عثمانی — براشر اوله الذه شهد بار خامه

ایا ستوده خصال ای حمیده فعال — عجبمی حالمی کلدهسه سا که اعلامه

شکسته حال بن اول مرغ بی پر و بالم — که قادر اولیه‌بی دانه جبر و آرامه

طوتوب بکنجه صباد ابلیه آزاد — او واره دانه او جفدن نه اوتنه دلمه

بو یادکار قصیده بو نظم خاص الخاص — قوبادی ذره قدر قدر تحفهٔ ساجه

دعایه بشله مقابی چو بلدکی اتی حال — میسر اوله بو عاجزه دست رس کاه

همیشه تا که ویران [illegible] عالم علویه — خطوط زرجکه بو صفحهٔ نغم انجامه

جهانده دولت و عزتله پاینده ار اوکشی

یازیله نامه که هر لحظه بر شرف نامه

انجامه

[illegible marginal notes]

خواجه بو علی سینا در صحبت شیخ بو سعید نشسته بود وقت نماز بر آمد شیخ رحمة الله بر خواست و بنده یکی
حق تعالی بجای آورد و بیامد خواجه بو علی سینا ابن دو بیت انشا کرده بود و بخدمت شیخ عرضه داشت بیت

ما ییم بعشق تو تولا کرده وز طاعت و معصیت تبرا کرده   انجا که عنایت تو باشد باشد ناکرده چو کرده کرده چو ناکرده

حضرت شیخ رحمة الله رحمة واسعة بر بدیهه جواب فرمود

ای نیک نکرده و بدیها کرده وانگه بخلاص خود تمنی کرده   بر عفو مکن تکیه که هرگز نبود ناکرده چو کرده کرده چو ناکرده

لطیفه طور رسالت

ای که گویی شعر سلمان خوب گفت خوب میگوید براه ابراد نیست   شعر او خوبست چون دل شاد و شاد نیست
ما چه گوییم چون مراد نشاد نیست

ابدال دیوانه اصفهانی راست

نظر انکنی بهر کس بجنت نظر نباشد   شده ام اسیر روی که از راه بتر نباشد   چه بلاست چشم مستت که بیکنظر ز مستی
بکُشد هزار کس را که ترا خبر نباشد   بکجا برم جانی که زهجر او بسوزد   بچه خوش کنیم دل را غم یار اگر نباشد
چو شراب چون دل شد جگرم کباب او لیکن   که کباب درد مندان بجز از جگر نباشد   پی عاشقی نهادم قدمی و دانم آخر
نکند مرا بجایی که رهم بدر نباشد   همه گفته تو گویا صفتی بیت ابدال   که چنین حدیث موزون صفت بشر نباشد
تم

بر قوجادن داخی صورتده گرچه کمترز   بیشه زار علم و عرفانده ولی شیر نر ز
بی رو فرعون ونمرود اولماق قدر بالله   حمد لله علمیله برداریز پیغمبرز
اهل جهل اصحابه فانک آیاغی توز بیوز   جاهل گرده فراز اولناره تاج زرز
طوغرو یقمزسه بزه حق دیجه باس تیغ وکل   معرفتله جیده احدایه بز چوه نشترز
قطعا عاشقز رسوخ عارف بالله اقوه
عرش و کرسی و سما و ماه و مهره محورز
عقل کل   نقش کل   قوای روحانیه حقیقت
محمدیم

تاریخ مبلی در وفات علوی گفته

عجب مردم ربلس ای ملک باننداز دریا ٭ غدا اولمق در دایم سکا دنیا وما فیها ٭
سنک سفلی ایکن طبعک نداری چرخ مردم کش ٭ دو نوب علوی یه قصد ایتک نه در بی وجه بی معنا ٭

٭ دعا خیر ایدوب فوتینه دیدیم میلیا تاریخ ٭
٭ مقام جنت علیا به علوی ابدی ماوی ٭
تم

١٨١	مقام
٤٥٣	جنت
١٢٦	علیایه
١١٦	علوی
٠٥٥	ابدی
٠٥٧	ماوی
٩٨٨	

تاریخ جامع مرحوم سلطان سلیمان خان بجیانو باید

صغدی اون تاریخ بر بنیه بو بیت الله ایچون   دکله تفصیلنی اجمالا ایا کان سخا
رای ادراکیله اذعان ایلرانی نکته دان   ایکی مصرع مستقل تاریخلردر اولا
ایکی مصرع جوهریسی ایکی مصرع ساده سی   ایکی وجهیله ایکی تاریخ دیگردر شها
اولنده انجم سعدیله ایدنلر قران   ساده آخر له بر تاریخ اولور عبرتنما
آخرینک خالداری اولینک ساده سی   معنیده تاریخ سادس اولدی بیچون وچرا
عقلمز آیینه سنده عینی ایله هر گروه   اولدی تاریخ چهار اعلام اولندن ماعدا
بنده افکنده بجیانو کی دلنده بر دخی   بیت تاریخه نظیره اولدی بو بیت دعا
طلعتنک سعود ایده کون کبی الله الودود
اوله دایم دولتک پاینده ای مرد عطا
سنه ٩٥٤

نیز تاریخ بنادن رای بلبست
زمانه [illegible] جامع صفت دوام قسطنطینی
تألیف ایدوب [illegible] کبعنا و ه ارسال
ایدوب احیاق اعلی
ح

ذاتي فرمايد

كوريجك حسنك عنان اختيار الدن كيدر
تيغ خشمي لطف ايت اي چابك سوار الدن كيدر

پاسنا اچون نقش ايدوب اياغه حالم عاشقك
رنك خطاى ملاحت اي نكار الدن كيدر

مرغ وش ال اوزره طوت رغبتلر ايله عاشقي
بو طراوت آخر اي قدي چنار الدن كيدر

غره اولمه بوبجه مرغ دل شكار اندم ديو
عاقبت شهباز حسن اي شهريار الدن كيدر

ذاتي موره الكدن كلدوكنجه ايله لطف
خاتم حسن اي سليمان اشتهار الدن كيدر

فتنهٔ عالمي اول قامت بالادن بل
هر بلاكم يتشور عالمه بالادن بل

حالت عشقله در آدمه نورانيت
رنك روي قدحي بادهٔ حمرادن بل

دل دانايه شرف پرتو عرفانله در
حسني آيينهٔ عكس رخ زيبادن بل

عشوه‌دهره كوكل ويرمه اوكم عاقللر
المدي بهره بكم بو دنيادن بل

دولت دار جهان دور زمان اي باقي
پايدار اولمدوغن قصهٔ دارادن بل

تاريخ خواجه حافظ

خواجهٔ اهل معنى خواجه حافظ
كه شمعي بود از نور تجلى

چو در خاك مصلى يافت منزل
بجو تاريخش از خاك مصلى

۷۹۹

تاريخ پير حسيب

كمال تمكين پير حسيب
آنكه زو جمعه صفاى بوتين

چونكه جنت زو ولو تاريخش
حسيب اولدي يدو وليدروي

تاريخ ملا جامى

جامي كه بود مائل جنت مقيم شد
في روضة مكرمة عرضها السماء

كلك قضا نوشت روان بر در بهشت
تاريخ او ومن دخله كان آمنا

تاريخ ابو ايوب انصاري

مشرف ايلدي يا بو شهيد پر فيض انواري
رسول اللهي مهمان ايلين يار وفادار

غبار مرقد پاكي جلا ايلر ابصاري
مجاهد في سبيل الله ابو ايوب انصاري

تاريخ سليمانيه

صاحب الجمعه شه سني سليمان زمان
جامع بالا تعالى الله عجب عالي بنا

۹۶۳

ابن یمین راست

دو نای نان اگر از گندمست وگر از جو	سه تای جامه اگر کهنه است وگر از نو
چهار گوشهٔ دیوار خانه که در و	که کس نگوید از اینجا بخیز و آنجا رو
هزار بار فزونتر بنزد ابن یمین	ز تاج و تخت فریدون و ملک کیخسرو

قطعهٔ علی چلبی افندی

گرچه کم روزگاره فائده	چکرین هر زمان هزار جفا
چونکه بلدم یقین که بو قدر هیچ	بو زمان آدمیلرنده وفا
اتمزین هیچ کمسه یه منت	حسبی الله وحده وکفی

شیخ نظامی

هرکه مار ار بچه دارد در آتشش بسیار باد	وانکه ما را دوست نبود ایزد او را یار باد
هرکه اندر راه ما خاری نهد از دشمنی	هر گلی کز باغ عمرش بشکفد بی خار باد

عالمده برادنادن بر حرف اگر اوگرنسک	اوستادک اولور اول کس جور بتمه اکا عمدًا
زیرا که بیورمشدر ابن عم پیغمبر	من علمنی حرفًا قد صیرنی عبدًا

ثناسنده باقی صفت اوله عاجز	هزاران اوله عندلیب سخنور
دعا ایده لم روی اقبال وبختی	دمادم اوله گل کبی تازه وتر
الهی بآب رخ آل احمد	بنور جبین مبین پیمبر
بدین گزین نبی مکرم	بروح روان رسول مطهر
امیدین روا ایله عمرین زیاده	مهمن مهیا مرادن میسر

جلال الدین امیر بیک راست

اگر گویم نهال قامت دلجوست میرنجی	وگر گویم سر زلف تو عنبر بوست میرنجی
شکایت چون کنم از جور چشم فتنه انگیزت	که گر گویم ترا بالای چشم ابروست میرنجی

نعم من قال

قاضی عسکر افندیلرشمدی	منصبی علمکیله آلورلر
اهل علمم دیبسک ایننمزلر	خواجه یه خدمت ایت ده گلدرلر

قو سنجریله وصف دارالکمال یا لطافه
سنجر مراد ایدرسک شه قابوسینه طولول

تو ... باید که باشد سر شناس
تا ... را ... لباس

نظم

اوردوکنی اوبا جولیدی که شمعی ولهی واراوراز[illegible]
اوردوکنی ویده ویزدو ولهی نه ب[illegible]
[illegible] داخل ...

فضولی بغدادی راست

ندر ای چرخ ظالم یاری یاردن جدا قلمق	مرادا هلن اسیر دام بیداد بلا قلمق
چو لازمدر جدا قلمق نسکا هر یاری یاردن	چکوب زحمت ندر یا بر بر یله آشنا قلمق

وله

بت نورسم نمازه شب وروز راغب اولمش	بونه دیندر الله الله بته سجده واجب اولمش
اثر قبول طاعت اکا ویرمش ایله حالت	که قلوب اهل حالی حرکات جاذب اولمش
فرحم گوروب جناسن جنانه داخل ایلر	نه ملک کم اول پرینک عملینه کاتب اولمش

قطعهٔ زیبا

هیچ دانی که وقت زادن تو	همه خندان شوند و تو گریان
جهد آن کن که وقت مردن تو	همه گریان شوند و تو خندان

دیگر

کرده از عدل کاردان بزرگ	شانهٔ ریش بز ز پنجهٔ گرگ
بود از عدل او کبوتر و باز	در یکی آشیان بهم دمساز

وله

[illegible]

عجب کار ایلدی جانه جدالق	نولیدی اولمیدی آشنالق

[illegible]

ولـه ایضًا

[illegible]
جاب اشک میکونم او گنجه آل فانوسی

خلقتك نه عجب مشكل اولور عقدة حلى   هر حاله مناسب كوريور كل محلى
ايلر كيمسى فكر ترقى و تعلى   كلمش كيمنه عالم سفليده تنزلى
خلاق جهان عالمه قلد تجلى
هر شئ بر حالة قلمش متسلى

اولمش كيمسى هروكى شحنه و قاضى   عو تاسى اولوب ره دوبلايه متقاضى
صورسك بنه احوالنى مستقبل و ماضى   هر برسى حالندن اولور شاكر و راضى
خلاق جهان عالمه قلد قد تجلى
هر شئ بر حالة قلمش متسلى

كيمش كيمسى جامه زربفت و زراندود   بشميه كيوب كمى كز فقر بله مسعود
فرمانله دركى كمى واصل مقصود   صورسك بنه هر برسى احوالنه خشنود
خلاق جهان عالمه قلد قده تجلى
هر شئ بر حالة قلمش متسلى

اولمش كيمسى جمله جهان ملكنه سلطان   باشنده غم و طنطنه و شوكت ديوان
اما كيمسى فكر له آلوده و حيران   حكمت بوكه هر برى بنه خرم و خندان
خلاق جهان عالمه قلد قده تجلى
هر شئ بر حالة قلمش متسلى

ارباب غنا مال و منالى ايله مغرور   اصحاب هنر فضل و كمالا نيله مسرور
زهاده جنانى حرم و جنتيله حور   عشاقه صداى نى و آوازهٔ طنبور
خلاق جهان عالمه قلد قده تجلى
هر شئ بر حالة قلمش متسلى

تو نديدى كه سورهٔ اخلاص
زير تبت يداى لهبست

اين عنوان يوق معذورى
[illegible]
[illegible]

كاتبش را خدا نكه دارد لمحرره الفقير زين العابدين عن قصبهٔ سيلهٔ قنيسى

نظر كه يوق كوزلرينه بدلرى [illegible]   بو حسن و آينله كوهمى لوندلر [illegible]
[illegible] زد عصايله كتنى در بابنه روانشدر   لولى قده كوهى ايله [illegible]
عتاب وجود و [illegible] قلب عشاقه   بولورسى [illegible] شاهم كه ذير آتش [illegible]
شراب شوقه نازى [illegible]   [illegible]
تنكه جامه [illegible] زينى [illegible]
دم سيرى [illegible] قانه بويانمه سى

ماه دولو جمله [illegible] قبله اولدياك   صح بو كم [illegible] جسمى [illegible] بولدياك   بو جود [illegible] عشق كولى [illegible]
[illegible] نشيله [illegible] اولدياك   كيمسه كيمى اولمنكن [illegible] شوقنه عشاق [illegible]   آتش عشقه تحمل ايتمديك صولدياك
تيغ چكدى [illegible]   جسمى قاتلاى معابد [illegible] صاولدياك   شمعى زينى كاكلين [illegible]
ماه دولو اولديك [illegible] بولدياك

عدودن صقلاغه سرمه خاك ريكسار بار
ايكى صندوقه در سر قبلو چشم كوهربار

[illegible]

ياران بنار ذنعمت و ما فوق تحتيم
يارب بساز كار من اى ساز كار من

تخمیس باقی بغزل پادشاه

نه تمکندر نظر بر لحظه حسن طلعت یاره ‌‌ دکل چونکم میسر لمعهٔ خورشیده نظاره
غبار درکهن کحل ایدین چشم گهرباره ‌‌ نجه طاقت کتورسن چشم عاشق رویی
کتورمز تاب چون بر لحظه برق تاب انواره

چراغی شمع داغمدن یقه خورشید عالم گرد ‌‌ او چاغی سینهٔ گرمک فروزان ایلر آه سرد
جگر پر زخم هجران شرحه شرحه جسم غم پر درد ‌‌ مقیم خانقاه عشق اولالدن بو دل پر درد
اولوب ابدال محنت بغری یاره جسمی صدپاره

خیالک تختگاهیدر درون سینهٔ روشن ‌‌ سنه اوار اولمز اول صدره اگر دارا اگر بهمن
سیر شهر سند خلوت سرای دلده الانس ‌‌ تفکر ایلمز بر دم کوکل افکار غیردن
بو دل یارک سریریدر ویرلمز یول اغیاره

اگرچه تیغ بیدادی درونم طوغردی محکم ‌‌ اقیدی چشمهٔ چشمم غمندن نیجه دملر دم
دل مجروح شمشیرندن ایروا ورمدی مرهم ‌‌ نه چاره چاره اندندر دل بیچاره یه هر دم
جو یاره اورن اولدر ینه اندن مرهم چاره

مریض علت عشقه شراب لعلیدر شربت ‌‌ بولور جام وصالندن اولملو خسته لر صحت
عرض درمان ایسه باقی بوری وار درده قیل ‌‌ مرادک سوزلرینک کوستر هر حرفی بر حکمت
نه حکمت بلکه عبرتدر دوا در جمله بیماره

ترجیع بند مولانا جعفر چلبی الطغرآیی در نعت سید المرسلین

عالم ثبوت صانعه اولمایجون گوا ‌‌ ابتدای تغیرینی آنک حکمت اقتضا ‌‌ اولدی جهان وجودی لیک نه خوش طراز
صیفی و خریف و عهد بدیع و دم شتا ‌‌ چون صیف ولا فواکه اولوری بیشمار لیک ‌‌ ناری مزاج اولور قموحاک و هوا و ما
فصل خزانده گرچه هوا معتدل دریر ‌‌ صوپاکی خوشگوار و صفابخش جانفزا ‌‌ لیکن چمن دوشوب یرقان رنجنه اولور
هر روضه رنگ رویله مانند کهربا ‌‌ قلب شتاده آتش فوکاه صحبتی ‌‌ گرچه ویرر سرایه جان و دله ضیا
بی برگ و بی نوا دوشر در ولی ریاض ‌‌ بارد مزاج و سرد طبیعت اولور هوا ‌‌ سلطانیدر بهار فصولک که گلسه اول
دنیا اولور منور و عالم بولور صفا ‌‌ صحرا بهشت خاکی اولور عنبرین سرشت ‌‌ بلور اولور میاه و زمرد اولور گیا
جانان جمالی گبی رخ دلفریب باغ ‌‌ گلگونه گلیله بولور بهجت و بها ‌‌ زیب جمالی فصل بهار اولسه طک دگل
چون اصل پاکی درعرق فخر انبیا ‌‌ سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حکمت نمای مسئله آموز عقل کل

ای مصحف جمالی قمو رحمت آیتی ‌‌ ختم اولدی سنده ایکی جهانک سعادتی ‌‌ گرچه بساط قربه قدم بصدی هر نبی
اولدی سکا بدایت اولارک نهایتی ‌‌ سجده ایدر جمالکه مهر و مه و نجوم ‌‌ یوسف مگر دوشنده گوردی بو حالتی
هر شب عجبمی طور سکا باغ اوزره صبحه دک ‌‌ ذاتک جهانک اولدی چو شمع هدایتی ‌‌ آچلدقچه ال دعایه یدبیضا صفحه سی
عاصیلرک اولوردی برات برائتی ‌‌ برخواجه درو جودی فروغی مکوناتک ‌‌ ایکی جهانه ثابت اولیدر اصالتی
طوباخلاف وضع گورنمزدی اولمسه ‌‌ بحر وجود ایچنده آنک عکس قامتی ‌‌ عید جمالکه تتی مشتاقم اسرزم
مهر رخک امیدینه صبح قیامتی ‌‌ دعوا که استدی چو صلاح اهل بیته ‌‌ اوج فلکده ایلدی آیه ایثارتی
بولنمغه نصاب شهادت هرآیینه ‌‌ ماه اولوب ایکی صدفکه اتدی شهادتی ‌‌ اولسه فلک صحیفه و جرم زحل مداد
یازلمیه قضائلک ای رحمت آیتی ‌‌ سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حکمت نمای مسئله آموز عقل کل

حق عشقنه پرتوی جهانی محمدک ‌‌ اتدی طفیلی کون و مکانی محمدک ‌‌ صنعاسه بیره گوکه نه فلک عرشنی اولدی نقش
چون هیکلینه نام و نشانی محمدک ‌‌ قندیل تابخانهٔ سر الهی در ‌‌ ماه منیر نور رفتنی محمدک

حق باقدوغی چراغدر اول روشن ایلیه گنج جهانه طلكی زبانی محمدك بو خاكدانه ایلیوب اعتبار آكا
صالدی سایه سرو روانی محمدك مطلوبه پرده دردیو دنیا و آخرت اولمادی آنلره نكرانی محمدك
ذات شریفی اولدوغیچون خاتم الرسل مهر نبوت اولدی نشانی محمدك دست قدر هلالی ایدر نور نعل كم
رضوان اوره براقنه آنی محمدك گنجینهٔ سعادتك آچامغه قفلنی مفتاح غیب اولدی لسانی محمدك
ایردكجه عقلی هر كشی ایلر حكایتی بلمز كمسنه نیدوكی شانی محمدك بن بی نوا نوالی بو بیت اولدی كلامی چون
افواه ناسه مدحتی خوانی محمدك سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حكمت نمای مسئله آموز عقل كل

بیله كلدی عالمه چون اول خجسته ذات ذات شریف فضیله شرف بولدی كائنات كسر اولدی طاق كسری یقلدی اساس كفر
كتدی امور باطله دن رونق و ثبات خشك اولدی آب ساوه خراب اولدی دیرلر آتشكده سویندی یوزن یره اوردی لات
یارب قدر اولور بو كه هر قبله وار ایسه اول اوستنده طوتولوردی بولندن سراد ناتی شول چوبه كه آكا سویكنوب اوقوردی خطبه
ترتیب منبر اولیجاق اتدی تحننات آمین ایدردی هب در و دیوار و سقف دار عباسه حقدن استریكن ناردن نجات
اولمادی هیچ برنده خلود و دوام انك كوستردی كرچه غیری بیاده معجزات معجز نسكدر ركه دكل قابل زوال
تا حشره دك دلائل آیات بینات سنجلاین شفیع اولان امته نه غم نه دكلو اوله غرقهٔ دریای سیئات
سن پادشاه مشفق و بز بندهٔ فقیر سندن بزه صلات سكا بزدن الصلات ای امر شرعی رابطهٔ عقد انتظام
وی ذات پاكی واسطهٔ عقد ممكنات سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حكمت نمای مسئله آموز عقل كل

سن جانه امت اولمغیچون ای رسول حق ارحام ایچنده صورت انسان گیر علق جبریل صورتنا گوردر كرچه سكا وحی
معنیده لیك اول داخی سندن آلور سبق بر التفات ایدرسه طبیب اراده نك كوكدن كیده دوار روح نباتدن بهق
ماه مجلس سپهرده نور بن قمیصنی بیشون بشنه چكوب بدنشو ملكه اتوناشق زیب جمل خزال و حمل هب مقو ایكن
اتدوكنه جهان نسی حق رسول حق انكار ایدن كمسنه لر اولمزمی شبهه سز بلاهم اضل سوزینه حقیقتده مصدق
اقرار جانورده نه وار در بو كم شجر كلدی شهادت ایتدی كه سن سن رسول حق تسبیح اوقوردی قرشوكه هر دانه سی فصیح

جستندن اول عنب كه سكا كلدی بر طبق كفكده سنك ریزه ثنا خوانلق ایتدوكی اثبات مدعا كه بولوردن داخی احق
ای سرفراز خلق انك سنك ال بنم شول كوكه اوله بر آیتی اوستنده بیك آیتی باغ معنا قبلده زباجین نعتو كه
بو كلدی صو نو غنچه اله كیف ما اتفق سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حكمت نمای مسئله آموز عقل كل

لطفك نسیمی اتسه گذر آتش جحیم قلب حقیقت اولور اوله گلشن نعیم دریای بی نهایت قدرنده فی المثل
عالم صدف وجود شریفك در یتیم ای فخر خلق و زبدهٔ مجموع كائنات ذاتك اگر دكلمه مقصود حق علیم
كورمزدی كون نطفه سن امكان شیمه سنی ماهیت او مهایی ظهوردی تمو عقیم وقتنده اولدی قوت معجز نما كیله
لشكرشكن غبار و مبارز دم نسیم درع و زره نظر اوقنه تار عنكبود بیض حمامه لر سبل دیدهٔ لئیم
موسی یابشدی دامن قدر جلیلكی سندن دم اوردی عیسی روح الله الكریم الملره طلكی مردهٔ زنده دم مسیح
معجز نما اولورسه عجبمی ید كلیم سایك كمسنه كورمدی مانند آفتاب یا نور سن مصور و یا روح سن جسیم
یوم جزاده كه گله اورتایه خیر و شر شاهد جوارح اتدكم اعمال اولا غم اللهدن عنایت و سندن شفاعت
خالصدر امیدم بنم ای رحمت رحیم سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حكمت نمای مسئله آموز عقل كل

برشب كه قدر له اكه ابر مزبیك سحر عین سواد دیدهٔ امیدی مستكر یا طرهٔ سیاه دلفروز قدر ایدی
عز و شرف جاه الله و یرشدی زیج فر یا سنبل جنان ایدی تنزیهی ایچون آنی عالم جریده سنده قوم شدی بكر قمر
آچلدی كوك قپولری سلطان انبیا اتدی فراز كنگرهٔ عرشدن گذر بصدی قدم دنی فتدلی سرآینه
حالات لی مع الله وقت اولدی جلوه گر دریالودنوت بو دركاه و یرمدی روح الامین یول اولیدی گرچه رهبر
ایردی هزار عزتله بر مقامه كم دهشتدن اول فضاده دوكر جبرئیل پر اولدی نصیب چشم جهان بین پاكینه
شول كم جهانده كمسه اولمادی نظر كوردی معاینه یوغیدی وصال قرب بعد وضع و متی كیف و كم و منزل و مقر
نه انطباع صورت حسنی نه روی و مو نه زلف و خال و خط نه صنوبر وار دیكبر اولدی چو خوان نعمة حاضر عطا ایچون
اولدی عطا و عفو و كرمدن نواله لر سلطان شرع تاج رسل هادی سبل

حکمت نمای مسئله آموز عقل کل

ای خاک یثربک نسمات معنبری طوف اندکجه روضهٔ پاک منوری صدقیله اول جنابه و اصحابی آلنه
بزدن الى الصلاة و سلام و دعالری بوبکر یار غاره خصوصیله کاولدر صدق و صفا خلوص و وفا اهلی رهبری
فاروق خیر و شر عمر پاک دینه کیم میزان عدل ایچنده دکل یکسری کان وفا و معدن حلم و حیا اولان
عثمانه کاولدی جامع وحی پیمبری مختص اهل اتی علی مرتضایه کیم اول ایدی فضل بیشه لرینک غضنفری
اندن شرف ویرلره باغ سیادته کوکلی ییشنینک اول ایکی نور ازهری بری حسن در اسمی کبی خلقی ده جمیل
بری حسین در شهدا خیلی سروری صالدی سموم فتنه بویی خاک زار و زرد انک بویندی لاله کبی قانه پیکری
اولدی حدیقهٔ شرف آل احمدک بری عذار نجدی بری ورد احمری عشقکده صاد قم زرقلمده یوق دغلی
وار در امیدیم اتیه محروم جعفری سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حکمت نمای مسئله آموز عقل کل

یا رب شو دمکه امر که نفخ صور اولا جانلر تنی اوزلیه وقت نشور اولا چو حکمی وریله دفتری حسف اوله ماه
نه روز شب قلانه سنین و شهور اولا رضوان ریاض خلدی خوش آرایش ایلیه جنت چمنلری طولو غلمان و حور اولا
دوزخ قپولرینی آچه مالک جحیم مشتاق اهل بغی و شر و شور زور اولا تحت لوای احمده فوق الحلا اتقیا
جمع اولا کفر و فسق و فجور اهلی دور اولا میزان قوریله وزن اوله اعمال خوب و زشت نشر صحایف حسنات و شرور اولا
هر برکشیه کند و باشی قیغوسی دوشه پیوند اقربا آراسنده نفور اولا کیم وار یسه خلایق ایکی فرقه اولالر
رویی برینه نار و برینه نور اولا محبوب حراجلی و کبیره ابرار جنته ارباب ناز و نعمت و حور و قصور اولا
عاصیلر اندوکی زللی یاد ایدوب تمام شرمندهٔ گناه و خطا و قصور اولا یوزم قرا سن آب شفاعتله اومرم
پاک ایده کر عنایت رب غفور اولا سلطان شرع تاج رسل هادی سبل
حکمت نمای مسئله آموز عقل کل

٣

قصیدهٔ کنابی در نعت روضهٔ رسالت

یثربه بخور رحمتیله یجر زمین طرف یمندن اسدیی بابا د عنبرین صبحک نسیمی غالیه سا اولدی غالبا
کلکشت باغ و راغ ایدر آهوی دشت چین یوق یوق هوای خطهٔ یثربدن اوردکم هر جانب اولدی غبطهٔ کلزار جنتین
یعنی ریاح روضهٔ خیر البریه کم مسکین ترابی آب رخ جنت برین طیب مزار احمد مرسل که فیض ایدر
خاکیلره نفس نفس ارواح طیبین لطفی دمندن ایرسه جماداته برانر تریاقی زار رحمت اولور کوه آهنین
بر رشته سنی عالمه نشر اتسه حشر دک هر مرده یه نصیب اوله بیک جان فودیین بر روضه در که رایحهٔ غسل اولسه کعبه وار
خورطوم فیلی صور و سرافیل ایدر یمین کحل عنایت ازلیدن جلی کرک کاید ه نظر مشاهده انوار شهدین
حجاج قدس اشیکنی کر زایر اولمیه مسلوب رحمت اولدی زهی قوم ضالین ذی بخت سرمدی که جوارندن اولدیلر
اهل مدینه ساکن روض الجنات دین سیمای قدر قدینک بر لبلسیدر التون بنکلو اطلس چرخ زمردین
شاه دو کون ایکن نه عجب سردر اه کیم اکینه آلدی جامهٔ بی جیب و آستین نار فراقی اوردی جبینه سیاره یکی
نعل براقی صلدی قمر جا جبینه جای کل جامه چاک لاله یانق ماتمن دوتر سنبل صچین اوزنده کیر نافه بوستین
نی داغ فرقتندن ایدر دمبدم کله باد هواد کلدر راول آه اتشین بن سوکوار اولسه زمین و فلک دمین
بو ماتم عظیمه کوره ایده من حنین استغفر الله اولمادی غایب نظردن اول نور حضوری طوبطلو در ملک آج واین
بر کوهر یتیم ایدی درج اندی درج تن صنمک تنینی تود هٔ غبراده دفاین جون ظل زات انوری طبراغه دوشمدی
پرده فلوری کون کبی اول کنج نازنین روشن دلیل اولور بوکه دنیادن کوهرین عزتو احدده صندوق ارباب کیرو کین
جبریل اوروبشابیله دوندی ال او شته تاکم ترابه دوشمیه اول کوهر ثمین هر جزوی نور کل ایدی هر عضوی روح پاک
تا شمع جمعه جمع ایدی اول سنز و ته جبین عکس جمال و سایهٔ کیسوسی اولمغین لیل و ضحایه ایلدی قرآنده حق یمین
مهر اطلس سپهره طراز اولدین اکا علامه و پرشیدی علم عالم آفرین هر سنک رآهی کعبهٔ عشاقی کوینک
خاک سیاهی سرمهٔ اعیان کملین بر دکمه سید راسین حنانه طلبدر اولسه ارم سرایه بر سرور استین
بر رشته در او لکه خادم عصمت سرایتک روح القدس غلامی پرستاری حور عین هر پایه سی اولورسه سر سدره دن بلند
باروی قوبنه ایره مز سلم یقین احمد مشرف ایلدی بر ملک ابجدی کم اولمز اول مکان علیدن ملک مکین

في الكمال قلدي عالم بمجده هزاري جاي / اول شب كه بركيت هما سيرهٔ اوردي زمين / بر پايهٔ الذي بين پاي مرتب كيبي
كم يو يه سنده بيش قدم قالوي وپاسبان / فتح اولدي مهر حقله اسرار جزو كل / اولدي عروس جملهٔ تحقيقه تا يقين
اول پير دركه صدر او دنا يه منكي / بر مير دركه مقعد صدق آكه شه نشين / كم چاشني سي شيرهٔ شهد شهود ديك
اصحاب كهفه كيف ويرن خواب شكرين / لطفي جنانش ايده مي جان مسيح فرهم / چين جنان اولورسه جهان اكلو جنين
زرين جبالي كاه صبري اوماه كيم / سيمرغ روح عرص حسنده خونته چين / حلقه بكوش كعبه كه سنك سيا هينك
هندوي داغداري شه چرخ چار مين / محرم اولوب جريني هريل طواف ايچون / اوقور لرين حاليله اياك نستعين
قلب عدو يه رمدي رقت اگرچه سنك / مار يله كرم ونرم اولبين ايليه ايمين / فرق مهي دوپاره قلوب منت خاكله
بر قوم بدنهادي هلاك اتدي آفرين / كوزباغي اولدي خصمينه آغي اورجنك / احمد زبان فتنه دن اولماغيچون امين
يارب نه لطف محفل ايدي جسمي كه سنتر ابرور / شول تار عنكبود كبي پردهٔ كمين / دوشمنلرين كمي بلالر ده قهر ايچون
اول تاري قلدي سحر قضا پردهٔ كمين / ياي مكسله اولمه آلوده اول شهك / بكزردي يال وباليته في الجمله انكبين
شكري نباتي اغزنه دوشمز اولورسه كر / مصر بلاغت ايچره قلم طوطي لسان / كوياكه چار عنصر ايدر روح پاكنك
اول دورت اولو صحابه كه اگر اولالر قرين / هر چار چار ركني ايدي قصر نبوته / آدم جگركن آب وكل ايچنده اربعين
فهم ايده مرضعاسيني اول قصر وخاك تك / سيجي تعصب ايچره گرفتار اولان لعين / باهر اول انجمندن ايراغ اولدي حسود
نيلرم چنبري پاينده برجهين / بي حد هديهٔ صلوات آل وصحبنه / كاولاد آدم ايچره قمو اولدي بركزين
خاصه عتيق وعمر وعثمان ومرتضا / خير الانام خليفهٔ اعظم امام دين / اتقي التقفاة عالم اولوب اول كه جزء بريا
نايب مناب حضرت سلطان مرسلين / داخي حسن حسين وجميع خلف سلف / عنهم وعنهما رضي الله اجمعين
باقي خليفهٔ امرا پادشاه عصر / اولسون هميشه مسند عزنده كامياب / تيغ شعاعي ظلمت كفري هبا ايدر
خاك زلالده ظل كبي خصمي اولا هبين / هر كوكب سلاله سي قطب نما اولوب / دوتسون مرادي اوسته بو چرخ برين
ساير امم كه كندولر اثر نجه آنلرك / يارب حس ايله كعبهٔ توفيقه واصلين / بن هم دكلسم اولمغه لايق نكركري

قل ياربي قوليتو لوينه كلب كمترين / اولمز كناهي اگه دعا نامه بركذار

تحفه التمه روضيه بر برك ياسمين

۲

قصيدهٔ كناهي

اولوب سمند سينه صبحك سوار شمس / شيرانه چكدي بر علم زرنكار شمس / عريان قلدي تيغ دمشقي سن اعكه
هندوي شامك انجمنين تار مار شمس / فتح سواد خطهٔ چين ايلدي قلوب / كسر جويدهٔ حبش وزنكبار شمس
جيبالي اتدي لشكر نوريله منفعل / جيبوري قلدي چشميله شرمسار شمس / بر زر طناب خيمه صلوب اولدي علاله
اورنك چرخ چاريه اسفنديار شمس / ديدم ندر بو طالع فرخ اشهدن / لعلين زبانلر ايدينوين بيشمار شمس
ديدي اسيرم اول شه گردون جنابه كيم / اولمز ركابي طوبينه همسر بزار شمس / حضر زمانه كم علم دين احمد
اولمش سپهر ملكنه بر تابدار شمس / نسل جلال دين كه يكينه غلامنه / ماه قمر دربدر نامدار شمس
بر ظل ذوالمنن دررا اول نور مصطفا / كابلر چراغي اولماغيله افتخار شمس / بر معدن جواهر علم وعمل دررر
اكسير همتيله اولور كم غبار شمس / انوار ذهني بر فلك شب چراغيدر / كم قلبين اول محكله ايلر عيار شمس
ايلر كلامني زر سرخيله طوبطولي / كر بركل الله حقوتنه بركذار شمس / بر پير بنده در سحر اگه سفيد سر
بر چرمه صچلو جاكر يدر غمزه كار شمس / منجوق سنجغي حق اوج ملكده حلق / شولهٔ صنوبر كه طوغدي اكا شعله دار شمس
كشف اتسه راي رنك دل خصمي علكي كيم / مابيني فلكك بدر آشكار شمس / عزم ايلديكه رزمه علي كبي حمله
چرخ اول دليره دلدل اولور ذوالفقار / ديدم جمالي شوقينه بو مطلعي كورب / لعلين طبقليه اتدي جواهر نثار شمس
اي بوستان رفعتكه بر ابار شمس / تنور مطبخكده ندر كم شرار شمس / ذات العلاده لعل وزراينه اوليدر زه
روض الحياة چمنكه برك وبار شمس / ابر بهار صنه سرايكده عطر ايچون / درج اتدي چرخ درجينه مشك تتار شمس
خادم اولوردي خدمتكه هندوي نتنك / هر داغ اوله چهره ده بر كلعذار شمس / موي بيا خيدر كورن صنمه شعشعه
كم قولوكك اتابكيدر افتخار شمس / ظن ايلمه ضيالري قلمش عماره سن / نوروز دولتكده سراسر بهار شمس
شبنجه ايرسه شربتي سقاي جود تك / اولوردي سلسبيل اقيدر چشمه سار شمس / اولمش بساط سلطنتك شمسه سي سپهر
تيغك يوزنده نقطه دراي شهريار شمس / چوخ طبلباز حشمتنك اولدي چنبري / صلدي جهانه ديده‌يه اشتهار شمس
برايت پرينه بغلر اوزين آستانكه / كر اوله في المثل قولار صلاي شعار شمس / رخشنك غبار هشنته وحشي غزاله در
بختي دراوله كوشنه بر كوشوار شمس / عكس شعاع كوهر شمشيرك اولمه / اولمزدي درخور قسم كودكار شمس

بر تیر قلدی ترکشنی تا که حقکه
بو تنکنا رچرخی قله تنک و تار شمس
امر ایلکم هر بر یله آهوانیس اولوب

مابیله بر مقامده قلسون قرار شمس
رو حمله کوردی سینه ده مبارک جدی بو
اولمش مسیح مرعله در کنار شمس

ای کیمیا اثر نظر اتسک قمر دکل
اطفاله انجه اوله فلس قمار شمس
جانی ایلمینه اطلس زربفتک آسمان

فخر یله اولکرینه دیسم وجهی وار شمس
بر نان کرمی سفرهٔ عدلکده تا کهان
کورمش تنور جلله دوشمش نثار شمس

دریایه دوشسه بر توی قندیل قهر کک
اولور صدف ایچنده درشاهوار شمس
عرض اتسه جودین اول کف اکسیر خاصیت

هر قطره یه نصیب اوله بیک قطار شمس
دورکده جمع ایدرسه سوزم جوهرین قلور
مینا کر فلک قمری یادکار شمس

هر بیشهٔ حمایتک ایلرسه ای عرش
هر ذره یه ایدرسه اولور اعتبار شمس
همپایه اوله برق سبک سیره بویه ده

بیک خیاله اولیمز پایدار شمس
کوش ایلرسه دمدمه سن نای نظمیمک
رقص اوره مولوی کبی بی اختیار شمس

ختم ایت کناهی صحف دعا و ثنا کیمی
کم دورینه بغایت ایدر اختصار شمس
دی اول همای اوج شرف شاهباز وار

قلدقچه زاغ ظلمتی شاهم شکار شمس
بای وکدا صفایله سایکده خوش کچه
دور ایلدکچه عالمی لیل و نهار شمس

ترجیع بندی رحمی چلبی

ای دل نیجه بر دهرکه دردک جکه سن محکم
بو بار کران اتدی قدینی سپهرک خم
یاد ایلیین کوش ایت بر حادثهٔ معظم

بو قصه بیاننده اولدی نیجه دل ابکم
بر کوهر یکتادن خلق اولدی بنی آدم
جهلیله کی جاهل علمیله کی اعلم

غفلتله نظر قله آچ کوزوکی کل بردم
بو مسئله بحثنده عاقللر اولور ملزم
وصلیله بری شادان هجریله بری پرغم

کیمی سپه کدا اولمش کیمی پیشه عالم
بر بزم طرب سازه که کاه اولور ماتم
تا چینی ایدوب انجر و عیش ایلر ایکن خرم

جم جامنی نوش اتدی سوردی نیجه دم رستم
بو بزم کیرو باقی عالم کیرو بو عالم

ایجاد ایدیجک واجب بو عالم امکانی
بر کوهر پاک اتدی ماهیت انسانی
درج ایلدی قلبنده کنجینهٔ پنهانی

نقش اتده ربو رانک هر لحظه نکهبانی
دل کشورینک اولمش هر بری بر خاقانی
صوک دمده بیله وردی اورنک سلیمانی

عیار فلک قیدی تاج سر خاقانی
نوش اتدی اسکندر سرچشمهٔ حیوانی
الآنیده لم عالم اولمسه اکر فانی

کشت اتمکه عزم اتدم ناکاه کلستانی
بو بیتی اوقور کوردم بلبل ایدوب افغانی
کوش ایلیجک هر کول چاک اتدی کریبانی

جم جامنی نوش اتدی سوردی نیجه دم رستم
بو بزم کیرو باقی عالم کیرو بو عالم

جلاد فلک هر دم کر چکسه دلا شمشیر
دوران کردش تسلیمک یوق غیری آچی تدبیر
نه یازوایسه باشده بر بر کتورر تقدیر

کر نیک و اکر بد در اولمیه قضا تغییر
بر باکه ده خار غم اولدی بکا دامن کیر
آلام سر انجامم سیر ایلیجک بر پیر

بر جام صونوب سوزم قلدی دلینه تأثیر
صان آب حیات ایله قلمشلر آنی تخمیر
وصفنده خرد عاجز دیلر ایده مز تقریر

اولدی دل ویرانم انکله او دم تعمیر
اول جام صفابخشک اطرافنه بی تقصیر
بو بیت دلاویزی قلمشلر ایدی تحریر

جم جامنی نوش اتدی سوردی نیجه دم رستم
بو بزم کیرو باقی عالم کیرو بو عالم

سیران ایدهین درسک بر خوش سردارایی
وار دشت فنا ایچره کور لالهٔ حمرایی
دنیایه قیاس اتسک کر قسمت عقبایی

بر سیر ایله مشکلشده اشکال ذو الآرایی
بر ساقی مهوشدن نوش ایت بوری صهبایی
دوش کوی خرابانه اول عاشق رسوایی

روحانی نظر ایله کورسک رخ زیبایی
صورتنده یوری قلمه فهم ایله بو معنایی
بو بندی اشتکده اوکدی دل شیدایی

میخانه یه عزم اتدی کشت ایلدی هر جایی
بو بیتی اوقور کوردم بغزینی دلوب نایی
شوقیله سماع اتدی اولدم نیجه مولایی

جم جامنی نوش اتدی سوردی نیجه دم رستم
بو بزم کیرو باقی عالم کیرو بو عالم

رحمی نوله طالعدن ایلرسه شکایتلر
چکدی بو فلکلرده چوق درلو فلاکتلر
نادانه میسر در انواع سعادتلر

دانا دل و کاملر چکدکده ملامتلر
عاقل اوله دیوانه فکر اولسه بو حالتلر
نادانه ندن بلسم آیا بو رعایتلر

بر کون بنی خاک ایلر آخر بو قساوتلر
هر ماهر منک وار آیینه ده دولتلر
جانیله بریلولر ایلر نیجه خدمتلر

وار ایسه قیامتده اولوی بو علامتلر
زوقیله سمر ورایله سوردی نیجه عشرتلر
دنیا کبی عقباده بولسون نیجه راحتلر

جم جامنی نوش اتدی سوردی نیجه دم رستم
بو بزم کیرو باقی عالم کیرو بو عالم

ترجیع بندی مولانا مدحی الدین

قدرت ایلی آچدی قدره شهنامهٔ کاف و نون   بو قصه‌یی یازدی نطقینه آنک مضمون   بر مجلس عالیدر آرا که کردون
ترتیب ایله بر نده مافوقله هب مادون   حالینه کوره هر کسی ذوق ایتده کوناکون   فرهاد ایله شیرین لیلا ایله مجنون
کم تاج مرصعله کیخسرو و افریدون   اورنک منقشده طوتمش قدح کلکون   کم دلق مرقعله یا مالک یا ذوالنون
جام دل صافیدن ایچمکده شراب چون   که کریهٔ زار ایچره افغان دل محزون   که چنکی رباب ایچره آواز خوش و موزون
ترشرب بتینی چوخ ایجدی نیجه افلاطون   ایچ سنده حکیمانه بر قاعدهٔ قانون   ایجدی نیجه لر کجدی صحبت بنه باقیدر

کردون داخی برنده دوران کیروشا قیدر

نقش صور اشیا دنیای مکدرده   اشکال بر الواندر طومار مصورده   بر پیش بلند اختر کون کبی زرافسرده
بر باشی آیغی بصمر صحان سایه یپور یرده   وار یه جلا کجله کر دیدهٔ انورده   بر و جهله عبرت کور هر صورت پیکرده
کیر و حالیه جک بر دم کثرت کوزینه پرده   یا دایله تولو رحالک هنکامهٔ محشرده   بی هیچ کوزوکه آچ غافل کور جام سکندرده
یوق رسم قرار اصلا کیتی بد اخترده   دور ایچره فلکک ورمز بر طور مقررده   شول نقش زوالی کور خورشید منورده
عالم بو جهان نقشی سیر اتده سازده   پیمانه بو کون کنده یا رین کس دیکرده   ایجدی نیجه لر کجدی صحبت بنه باقیدر

کردون داخی برنده دوران کیروشا قیدر

صلدم بنه دل پیکین ملک چمنه جاسوس   کوردم که خزان آتشی موج چمنک معکوس   آیینهٔ جوی ایچره کل کور شجر منکوس
اوراق پراکنده دوکمش پر بی طاوس   کلزار که اولمشدر آتشکدهٔ ققنوس   کر شمدی نظر قلسک خاک سزا اولور محسوس
بی تاج سر لاله صان کلهٔ کیکاوس   کتدی کل منشوری نشر ایلدی بن بطلیوس   اقلیم چمن زاری کوردم که دکل محروس
دوشدم بو لهیب شید احتر زده بر افسوس   پیر دیره کذار ایتدم بر زمزمهٔ ناقوس   بر پیر مغانی کوردم شاکرد اکه جالینوس
پیمانه صونوب دیدی ای بیرادب ناموس   کل دوری کلوربنه اولمه غلیه مأیوس   ایجدی نیجه لر کجدی صحبت بنه باقیدر

کردون داخی برنده دوران کیروشا قیدر

چونکه بو وجود اوزره مقدار اساسی کور   سطحه کوره وضع ایدوب بر نقطه مساسی کور   کوزلر ایدر دهرک صحرای قیاسی کور
هر کوشه ده سرکردان دوران فضلاسی کور   کر عارفسک باد کی خاک کله قیاسی کور   وارسنده سنی نیجه بربادهواسی کور

نمرود له شداد کی ویرانه بناسی کور   خاکله بیتوریک کل قدر و علاسی کور   بهرام و قباد و جم چاک ایتدی قباسی کور
دعوای وجود اتمه سن سکار و لاسی کور   بیمار دل و جانک در دایره دواسی کور   ویرانهٔ افلاکک کنجینه کشاسی کور
کل بزم خرابابه چرخک دولو طاسی کور   نوبت سکا کلدی طوت نوش ایله صفاسی کور   ایجدی نیجه لر کجدی صحبت بنه باقیدر

کردون داخی برنده دوران کیروشا قیدر

قصیدهٔ آکهی افندی

جکدر ب فرقتکی بزدن ایراغ اولدک سن   بحر فرقتده نیجه فورتونه لر جکدم بن   سن یتورسن بویقالرده کوکلر شهرین
دل و جانک ملکنی یغما ایدیجی سنسن شن   یا دعشقک آلوب ایلدی صبرم یکسن   الوندا اولدی کوکل طفلی سنکدن دکدن
یار بر جک سینه اطلسدن اولالی جانا   کمیی نفتیلرین عاشق زار اتدک سن   سیرا ایدن یوزو یکی دریاده ایوبنیر حقه
قدره او خبرسنی بر کره قدر غلاده کورن   بحر عشق ایچره یوز رسم تولا یلکن دوده   برجوایه بقیجی باره اسیرا اولدوم بن
یار اغیار ایله سیرانه چقو دریا یه   اهل دل عاشق اولان واله اوررنکی تعاقدن   دود آهم درک اولدی بوزرنهای کشتی در
بر بکی بلکن اولیدر اکه کردون کهن   جانده صوغوبادر درد بلا رنج عنا   استغفر اولدی کوکل منقلری مختندن
کلدی جاندی دل و جانه زورقنه دردو الم   بزی چلنکه بو فلک فلکی و تویه دومن   روزکار اولدی مخالف باشیمه اوشدی بلا
بشلدی کلدی قرنتی بنه بشدن حجاق   بحر عشقه دوشلی اولدی مخالف جنبر   قورقوم اولدر که کله باد بلا سیرا قدن
اکر اولدی که محبت دکیز بنه ملاح   بو صوله شوقه کرک خرطهٔ غم دردمن   عشق دریاسنه صلدکه کوکل زورقینی
بو تیمز سن بو یقالرده دلاشن سکی   جو بلر فورسه محبوب سکا کنار اولمزسنه   اوله آندن آلارغه بر ایکی کون قلاعن

بحر عشق ایچره اولان عاشقه بنزر ای زاهد قره دن آلتی او کرمی کیدر رنک یقادن کتورر آرغلیه کیم اوله باجارزای اغیار
یاری بن بحر کنارنده کنار ایترایکن ای کوکل نیجه یتورسن بو یلمان تنده همتک لنکرین آل موسمیدر آج یلکنی
قورسین اول حاجیلی دنیادن آزغه اولی کور بو جیرسنر آده ذا دوره دلا ای سو سرن آله مرغیله یوری بو غیبه یل یلکنده
چونکه عاشق اولیمزسک بیله یاری بیلمی قلزم عشقه سفر ایلمکه عزم ایله روزکار اولیه یوریه تنه فوره سوک یلکنی
اهمک استرسک اکر باغ جناننده مانجه عمل زهد قومیاسنی وافر بو کلمی اهمتکمی نجیکین الدن حیلی ویرمه زنهار
کشتئ صبر و یکی صیقله آلونداولمدن اورسه اورسک جیقمزسک قچه کنسنک کرداب نیجه قولنسک آترقاره یه بو کشتئ تن
اولمدین لنکرتن بحر فناده فونده بو یه آلاتیله چاقلیطسنی قوللی ای دریغا برنی غافلله زبون اتدی هوا
کلدی چاتدی یاده میرا ولسنده بتورکین دوشمی نکه دریای حقیقتده اولورسه قبودن حضرت نوح نیجه کبی کرک اول قورسین
یا آتیی برنی کرداب هوادن قورتر بزه یول ویروارالم برایجانه ارکین اوله دریا قویه مقداری قیرمز درد کی

ساعتی وار بجر ای آکهی حیرات قتلان کلماتم در دریای حقیقت اکلز
بحر معناده شناور کلک ایدر اهل سخن

قصیدهٔ مسیحی

خواب غفلتدن اویانسه نه عجب چشم ازهار هر سحر یوزلرینه صو سپه‌لر ابر بهار شویله صالندیلر ارباب چمن کم سروک
اینی باغده اوطاله ایدردی رفتار باغلرتن کیدر اولمش اکه آب روان جولیر عمر کیدر سه کجر لیل و نهار
کلکلرک اکنی ایچون عارضنی وصفن تحریر موجدن مسطر ایدی غنچ صفحات انهار قطرهٔ شیرکبی طملدی غنچه‌دن شبنم
غنچه‌لر آغز آچرنیه که اطفال صغار کوکس ماهیه طلو صنکه تکنه دن خلقه نازل اولدقچه صواوزره قطرات امطار
سویله در بلبله بوی کل ایله باد صبا منطق الطیر او قود و رقوشلره حکیم عطار فاخته چونکم الده بو بیتدر سروک
اوستنه موج او قوبوب لسه هواداریه نثوار ما چاریلری یجنون کبی زنجیره چکر کوریجه نقش کجر آبه نسیم ازهار
غنچه‌دن منظره‌لر آچدی صبا تا آینده ایلیه‌ش هر کل بلبله عرض دیدار تاب خرشیدیله ازهاری کوربجنندم کم
شمسی دلبندکبی باشلو باشنه اشجار کل عروسنک اوکنجه یوریسون جوی حباب باشیه اوستنده لکنجه کوتور جاریه‌وار
دکدی جون مشربه سن شاخ کل اوزره لاله هر طرفدن درلوب ناوک آترا اوستنه خار باغده درنک ایدوب اشکر ازهار اولدی

کل سپر لاله علم سرو سهی سنجقدار صور او ریلورسه بو کون کمسنه اینشدرمز صوت جون زمزمه سازسپر اغاز هزار
باشقه بر عالمی وار باغ بهارک کانده یاسمن روز سفید اولدی بنفشه شب تار ژاله کل صفحه‌لرین مهر لیوبدرناکیم
بازه رنکین سوزین اول صاحب تمکین و وقار معدن فضل و هنر منبع سرچشمهٔ جود قدوهٔ نوع بشر زبدهٔ اشراف و کبار
میرا قلیم سخن یعنی نشانجی پاشا کاید مرفضیلتا نینه حلاتک افکار خنجری ابن حسام و قلمی ابن یمین
طالع اشرف و سعد و نفیسی درعطار رفعت و قدری سمندی یایده چونکم چولان ییریدر کرایرشه خاطر کمرد و نه غبار
کف دریاسنه بکزدی اولامی الجمله ابره باغشلد و غنی بینه آلمه بحار شبحه نظمی آلدقچه الینه شعرا
دلده تسبیح اولور هر برینک استغفار ای لسانک جوکلیم و کلماتک معجز و یدوانک چه بابیل سرکلک سحار
شاهد را که کورنمدی عالمده نظیر اولای جام جهان بینکه صبح آیینه دار لوح زهنکده اولور نیجه معانی ثابت
کوکب فکرتک اولدقچه فلکده سیار مدحک و قودی غنچه‌ون کرسیهٔ اشجار اوزره مصری قمریلری ال اوزره طوتر سرو و چنار
قوشو کر حلم و وقار کون ادب او کورنه سویلد کچه کنشی باکسلمدی کهسار بریاک یوزلو کوزلدر قلجک کم
یوز وینی کوریجک ایمانه کلوب چوق کفار ژاله دن آبله‌لر طوتدی زبانن نیچه سوسن باغ نسک مدحک او قوردی هر بار
طاس پر نقش فلک پادشه رفعتکاه الی آلتنده در رتبه که طشت زرکار تیغ پرجوهر یکک عکسی دوشرسه بحره
قزه ره در صدف ایچره نیته کم دانهٔ نار چار میخ ایکیچون دست قضا دشمنک هر سرمو بن اولیدر بو تنده مسمار
خوف تیرکدن اکر قچه عدو کهساره طاغلر ایچره کمندا آته اکه حلقهٔ مار هر سحر کاه جهان باغنی سیر ایلمکه
نکهت خلقک اولور اسب روان اوزره سوار تملی اولماغیله نعت و اوصافکده آز قلدی که طبع کوزوینی کورایده بخار
خشت سیم و زر ایله یا یغه کوکلم یتوغن کلمیه عالمه لطفک کبی هرکز معمار وصفک التون ایله تحریر ایدرایدم هلبن
فاقه‌دن وسعتم اولیدی اکر بر مقدار مدحک کوکلره ایرکورسه مسیحی نوله چون نردبان اولدی اکه اشبو سطور اشعار
کلشن مدحک اوزره او تنوب فقلکدن ایراغ بکر فکرم کوریبور کل کبی رنکین رخسار دیله کم بو که عزیز اولمیه شول شخص کانک
اشبو کل کبی معانی کورینه کورنه خار المزم اغزومه بن معنئ خاییدهٔ بسیح دکلم طفل که خاییده ایدیم افطار
تنم ایچنده که چاچ عاریتی اولدو غنچه‌دن درلکدن ایدرم ایکیده برغیرت و عار سرور اکرچه بعیدم شرف خدمتدن
لیک ذم یوق که دعاک اولمیه دلده تکرار غم و اندوه ملالیله خیال اولدو غمی سکا عرض اتمکه کلدی بو محل کفتار

بن سنک بنده لرک دفترینه کچمش ایکن   نه روا در بکا بانکده اوله جزئی تیمار   بو قدر زلتیله بن ایتمک طیراغینه
صدف طبعدن اتدم نیجه کوهر ایثار   بحر علمک چو محیط اوله بو قطره خاکن   تربیتله نوله قلسک آنی در شهوار
غرقهٔ بحر خیال اوله دعا ایلیلم   بو لمعه صانع واسع کشتیء اندیشه کنار   نیجه کم تربیت مهر ایله هر فصل بهار

برزه نه نشو و نما ایله حریم کلزار   دوحهٔ عمرویکی سرسبز و سرافراز ایده وبن
ایلیه کوره بو دعالاریکی حق برخوردار

قصیدهٔ مقالی برای خواجه افندی

برشب که آلوب دستمه الماس تفکر   دلدم چو قروب بحر سخندن نیجه بیک دُر   در هر بری اما نیجه در کوهر شب تاب
لایق که بو کوهردن اولا کوش جهان پر   یقدم بو کیجه صبحه دکین روغن فکرت   اتدم نیجه بیهوده خیالات تصور
که طالع نحسمله ایدوب جنکه جدالی   که چرخه خدیوانه چکوب تیغ تهور   جان اولمش ایدی ساکن غرفکدهٔ غم
دل قلمش ایدی غرقهٔ دریای تحیر   ناکاه کوروب پیر خرد دیدی بو حالی   ای بحر سخن سنده نه در بو نیجه تغیر
دیدم الم قهر ایله آزردهٔ دهرم   دیدی یوری بر دولت اشکینه یوزک سور   دیدم قنی بر دولت اشیکه که وار بن
یوز سوره قبله مالیده ایدم روی تفکر   دیدی در صدر العلما خواجه افندی   خاک دری اولمانه چکر چرخ تحسر
اولدر علما صدرینه سردار معظم   دارا عظمت داوری عجب تکبر   بر مرد فقیر اوله در لطفنه منسوب
البته ایدر قدر ایله افلاکه تصدر   ارباب سعادت که ایدر دولتله تفخر   لایق بو که دولت ایده انکله تفاخر
وصف کف دریاکشی ایله کام بحر تلخ   حق سوز کلور ارباب مذاقه بیلور زهر   آزاده اولوب اوله داخی بابنده غلامی
بولمز قولی اولمق شرف مرتبهٔ فخر   تعریف چه حاجت که بهار کس کنم اورا   فضلش چو رسیدست بسر حد تواتر
نطقک کهری بولدی مقالی چو مقامین   شمدن کرو عالمده سخن دفترینی دُر   مطلوب میسر دمیدر بشله دعایه
درکاه حقه یعنی که صد قبله یوزک سور   تا انجله زین اوله هر شب تتق چرخ   آلتنده قله جلوه عروسان مه و خور

باب کرمک حشره دکین اولا کشاده   هر طالبی مطلوبنه اول بابده ارکوره

قصیدهٔ یحیا

چکلوم کون کبی آق سنجاغیله شرقه جری   قره طیرانه قرالم قره لم سرخ سری   اینمسون ملحد ایله رافضینک باشندن

کورزیله تیغوزک صفحه ایله فتح لری   که لم احیلی ایله شاه وجودینی همان   اوره لم جمله مبرا ایله تیغ و تبری
چار یارک رضی الله تعالی عنهم   انتقامن آلالم قهر ایده لم اهل شری   بوغزنی آلالم بحر کبی سرخ سرک
بحکلم تخت سلیمانلر ایله اسکودری   رافضی شاهینی مات ایلمک ایچون فی الحال   سوره لم آتمزی نطع جهاندن ایلری
کیجه کوندوز کتورر کندویه نورانیت   تا که تابانیله خورشید جهانک سفری   بیل کبی آتلر ایله طی مکان ایلیه لم
قوبه لم عین عدویه بو غبار کدری   آجلم شرق ایلنی مهر جهان تاب کبی   تابع اولدی بزه شروان ایلنک شیر نری
جقه کلدی کوزمزک نوری عجم شاهینک   اوجدی شاهین کبی آجدی بربر بال و پری   حق تعالیدن آکه نور هدایت ایرده
فرق صاله دن اولدی بربره کلدی بری   کل و نرکس کبی کوکلم کوزوم آجلدی همان   یانقلندی دل ویرانه ده شنلک خبری
آلرز تختینی تاجینی بو کره شاهنک   همت اتسون بزه عثمان ایلنک کرجک اری   یعنی سلطان ولایت شه ملک عظمت
ناظر و ناصری حق حضرت نبی راه بری   صاحب سیف و قلم شمس هدا ظل خدا   معدن لطف و کرم شاهلرک ناموری
مهدی دور سلیمان زمان شاه جهان   که آچو دست دعاسی ایله باب ظفری   شاه صدر تقدر اول حیدر کرار مثال
آل عثمانده عیان ایلدی عدل عمری   شویله ضبط اتدی جهانی که اجلدن غیری   کمسنک کیسه دورنده ایرشمز ضرری
کوررز جوجه لری مرغ همای رفعت   اتنکک ازلری فتح و ظفرک بابی و دری   دولو در معرفت الله ایله ذات پاکی
نیته کم بوی صفا بخشیله کلبرک طری   یدی اقلیم الی آلتنده اولور خاتم وش   اوله بر بندهٔ ادنی سینه جانی نظری
اول بر اکسیر نظر شاه ولایت در کم   شمس ایدر رفع عنایتله وجود قمری   بر کرم استی سعادت کنشیدر مثلا
زره چه تربیتی کوهر ایدر هر حجری   یعنی یکلر بکی ایلر کون اولور بر قولنی   سر افلاکه جعفر کون کبی دنیاده سری
کلدیلر سلطنت و عزتیله دولتیله   جم و جمشیده وار نیجه پدر رنیک پدری   مصر سلطانی قرم خانی که قپوسی قولیدر
میر العاص کلوب اوله عجیبی تکری   بر بهادر نکر ایدر نیته کیم برک خزان   چو ریدر بو لنه دنیا دولوسی سیم و زری
بر سخنی در که قجوب دوشمن آکه اولسه مطیع   مال غازونی ویره کندوسنه ماجعفری   قوللری نعرهٔ سی چکنده اولور رعد مثال
اهل اسلامه یغر نصرت و رحمت مطری   کوردم اول شمس جمالینی کتوردم صلوات   کلدی یوز طوتدی آغزمانه سعادت سحری
صنکه آچلدی بهار ایله درخت طوبی   باغ حسنده ظهور ایلدی عزت ثمری   نوردن پیراغیدر حسنکه نهال بدنک
آیت رحمت اوله خط سپیدک اثری   پادشاهم دور درکاهک قولی او ممغذر   صدق اخلاص ایله یحیا قولوکی دیکر بری

آرزو واصلدر اول طائره بركشهباز   آصدی افلاکه مه نو کبی تیغ هنری   خضروش ظافر اولوب جمله غزالرده شها

نیجه بیکدر لو قضا صودی بو بسمیم سپر   بکا او لیدی خیالیله اولن رغبتلر   حق بیلور سحر حلال ایلریدم شعر تری

نه بلا در بو که سایم کبی آلتمده ایکن   کون کبی بر اشغلکه وستی یانم اولدی یری   بن شجاعت قلیچی یم او عشقلر بچاغی

بن صواشن کونی جریم او بما بوده جری   بر بط مرغ غزا ایم که آنکله اعدا   سینده جوشه کلور دیر شور ارلک طری

بنی بو رشکله اولدیکچون لیل و نهار   نیجه طوب اولدی بها در لکمک عرصه لری   زخم او قله اکر دکلنور ایدی جانم

بلشمه او شمز ایدی آتش آهم شرری   درکبی غیرت اقرانیله بغرم دلینور   ایره مز کوش شهنشاهه کلام کهری

عمرکی اوزونلغینه خیر دعا در مقصود   لب دلبر کبی القصه سوزوك مختصری   بزی بو قدن وار ایدن ایکی جهان سلطانی

حشره دک حلکه رام ایلیه نوع بشری

قصیدهٔ باقی افندی

هنکام شب که کنکرهٔ قصر آسمان   زین اولمش ایدی شعله لنوب شمع اختران   قیل کواکب ایچره ینوب مشعل قمر

صحن سماده روشن ایدی آه کهکشان   دست اورشیدی کلک شها به دبیر چرخ   طغرانویس حکم خدا و ندانس جان

بزم فلکده اورشیدی زهره تازه چنک   عیش و صفاده خرم و خندان او شادمان   بو چرخ چنبریده طوتوب دور او صولنی

دخاف مار قلمشیدی چهره سن نهان   بر تیغ زرنشانله کرمشدی عرصه یه   شمشیر باز معرکهٔ صحن آسمان

تدبیر معظمات امور جهان ایچون   یقمشدی شمع فکرینی برجیس نکته دان   بالای چرخ هفتمه کیوان کهنه سال

او تورمشیدی بنیه که هندوی پیل بان   آیا بو زیب و زینت عالم ندر دیو   عبرتکوزیله ناظر ایکن دهره ناکهان

اطرافه صلدی شعشعه سن کوشه کوشه نهار   او کیدی افقده مهر سلیمان کبی عیان   قلدی بو حالی دیدهٔ عبرت مشاهده

دویدی بو سری عاقبت الامر کونش جان   کم بو نظام ویردی عالم سرآینه   الا که عین دولت شاه جهانستان

بالانشین مسند شاهان تاجدار   والا نشین معرکهٔ عرصهٔ کیان   جمشید عیش و عشرت دارای دارکیر

کسرای عدل و رفعت و اسکندر زمان   سلطان شرق و غرب و شهنشاه بحر و بر   دارای دهر شاه سلیمان کامران

اول شهسوار مملکت عدل و دادکم   آتی اوکنجه اوله رواخسروان روان   سرکشلک ایتدی امرینه بکز پلنک چرخ

زنجیرله کتوردی بنه کهکشان ان   صاحب جود ملکت لطف و جود اوکم   مبذول خوان لطفنه محصول بحر و کان

مشتاق بوی خلقنه عطار نوبهار   محتاج دست همتنه خواجهٔ خزان   دورکده کیمسه جور ستمکر دن ایلمز

بی شرع ایدر ایدرسه اکر چنک ینی فغان   لرزنده کورسه خوفکله تب دوتر صنوبر   بغلر شهاب کردن کردونه ریسمان

عدلک قتنده جور و ستم دادکیقباد   خشمک یا ننده لطف و کرم قهر قهرمان   تیغک عدم دیارینه روشن طریقدر

اعدای دینی طورمه قلیچدن کچورمه هان   دریا مثال عسکرک ایچره علملرک   فتح و ظفر سفینه سینه آچدی بادبان

منقارینه دیرسه آلور چرخ دانه وار   عنقای قاف قدرکه بر طعمه در جهان   چوکان او ربدر آکه ازل دست همتک

اولدم بو دمدرکه دونر کوی آسمان   باغ ثنا و کلشن مدحکده مرغ دل   بو نظم روحبخشی اوقور صنو کبی روان

جان اولمیدی او ل دهن ای شوخ دلستان   نیچون اولوردی جانکبی یا دیده دن نهان   رخسارک او زره طره لر اولمش کره کره

کویا جنازه بغلدیلر شامیانی میان   کورسون نهال سرو صنوبر خرامیکی   آیرق چمنده بسلمه سن باغبان بانی

لعلک حیای حقهٔ خاطرده وارایکن   یاقوت ناب اولمشیدی مکان کان   قلدی سجود حاکه قرشو کل و سمن

اندی قیام قامتو که سرو بوستان   طوتدی جهانی بر تو حسنک کنش کبی   دولدی صدای عشقکله کاخ کن مکان

افلاکه چقدی ولولهٔ عرصهٔ زمین   اندی زمینه غلغلهٔ آسمانیان   باقی صفت نه بلبل رنکین اداسکه

نه اوله طلعتک کبی فرخنده کلستان   حسنک کلیله باغ جهان کلشن ارم   هر سو هزار بلبلی صد کونه داستان

درکاه حقه یوز طوتلم بر مزید اولا   جاه و جلال و سلطنت و بخت جاودان   شمع بقا که باد فنادن نکاه ایده

دامان عون و عصمت دارندهٔ جهان   بزمکده بخت ساقی اقبال همنشین

جام سپهر ساغر بولاد زرنشان

قصیدهٔ باقی افندی

روح بخش اولدی مسیحا صفت انفاس بهار   آچدیلر دیده لرین خواب عدمدن ازهار   تازه جان بولدی جهان ایردی نباتاته حیات

اللرنده حرکات ایله لر سرو چنار   دوشه دی ینه چمن نطع زمرد فامن   سیم خام اولمش ایکن فرش حریم کلزار

ینه فراش صبا صحن رباط چمنه   کلدی بر قافله قوندردی یوکن جمله بهار   لشکر ابر چمن ملکینه آقن صلدی

طورمه یغماده ینه که یاغی تاتار   باشنه برنیجه بیرطاقور آلتون تللو   خیل ازهاره مکر زنبق اولیدر سردار

دکدی لشکر که ازهاره صنوبر توغن   خیمه لر قوردی ینه صحن چمنده اشجار   دوشه دی مهر ملکیع للری دیبالر ایله

اندی تشریف چمن ملکنه سلطان بهار صبحدم ولولهٔ نوبت شاهیدر کل صوت مرغان خوش الحان وصدای کهسار
چمن اطفالکنه اویخولرین اوجودی بینه صبحدم غلغلهٔ فاخته کلبانک هزار دایهٔ ابر بینه غنچه لرک شبنم دن
باشینه اچجه دیرز بنته که اطفال صغار سمنک سینهٔ سیمینی آچوب باد سحر جوز دی کلشنده کلک کبی لرین ناخن خار
موسم رزم دکلدر دم بزم ایردی دیو سوسنک خنجرینی طوتدی سرا پا زنکار زیب فرویرمک ایچون روی عروس چمنه
یاسمن شانه صبا ماشطهٔ آب اینه دار دُرّ و یاقوتیله بر کل مرصع صندم ارغوان اوزره دوکلمش قطرات امطار
شیشهٔ چرخ ده کور بونچه مرصع نگار نیچه آراسته قلمش آنی صنع جبار برک ازهاری هوا شویله چقردی ملکه
یرکواکب کورینور کنبد چرخ دوار دم عیسی دریلور بوی بخور مریم آچدی زنبق ید بیضای کف موسی وار
زنبقک غنچه سیدر نافه کمش بازوبند زعفرانیله یازلمش اکه خط طومار جام زرینی طلو بادهٔ کلرنک آتش
کل رعنا سحری قلقیچون دفع خمار دهن غنچهٔ تر دورلو لطایف سویلر کولب آچله عجبی کل رنکین رخسار
کهر فرصتی آلدرمه صقین دور فلک سیم وزرله کوزو یکابو عس نرکس وار جام می قطره لری سبحهٔ مرجان اولسون
کلکوز زرق ریادن ایده لم استغفار لاله صحرای بکون لعل بدخشان اوله ژاله کلزاره نثار ایلدی در شهوار
دامنن دُرّ وجواهرله پر اتدی کل تر که ایده خاک در حضرت پاشایه نثار آسمان پایه همایه علی پاشا کیم
ایره مز طاق جلالنه کمند افکار شاخ کل نشو ونما بوله نم لطفندن اوله هر غنچهٔ تر بلبل شیرین کفتار
آب کل مشک وکلاب اوله چمن صحنده بوی خلقیله کذا راتسه نسیم اسحار طبع وقادن اکر آتش خشمن کوره
قوزه احکرسوزان بنته کم دانهٔ نار کنشی کف زرافشاننه بکزردیریدم آلمه پایه عطا ایلدوکین آخر کار
شویله در کف کهر پاشی بیاین اتمک اولوا که عطاسندن ایدر بحره غنا کیسا منظر قصر سعادتدن انک رایی کبی
روی کوسترمدی یر شاهد خرم دیوار باغ جود نده نهال کرمندن دیر لور لطف بی منتک میوه لرندن هر بار
منظر همتنک کنکرهٔ رفعتینه ایره مز صرصر طوفان فنا برله غبار اشکی خاکی ایشی بوز سوره جک چیق دیو
خاکشدن طاقنه دوکریاشنی شمدی انهار سرو راجاتی وارد و کلشک ابا منده سنبلک طرّه سینه ال اوزادی خ جبار
ایلمز کمسه بوکون کمسه الندن ناله بزم عشرتده مکر مطرب الفوان اوتار شرعه اویمز نیده لم ناله وزار ایلرایسه
کرچه قانونه اویرزمزمهٔ موسیقار کشت ایدرکن چمن مدح ثناکی خاطر لایخ اولدی دیله ناکاه بو شعر هموار

کل کبی کلشنه قلسک نوله عرض دیدار چیلی دوکلدی چجلدی یابولوکه فصل بهار رشک ونوا انکله غنچه ده دوشدی ژاله
برک سوسنده کورن قلدی صنوبرآنی قرار کچه مز چنبر کیسوی کره کیو یکدن کرچه کم ضعفله بر قلچه قالبیدر دل زار
طرّه لر ملکت چاین نافهٔ مشکین اولی خالی کوزی آهوی ختن غمزه لریدر تاتار دل مجروحه شفا بخش رخ و لعللدر
کلبشکرله بولور قوّت طبعی بیمار دکه بر کوهری کربکینه حالندرمز کوزه لی لعل روان بخشکی چشم خونبار
قومه باقی قولوکی جوعه صفت آیغده دستکیر اول اکه ای داور عالی مقدار باغ مدحکده اولور جلیه غالب تنها
بحث ایچون کلک اکر بلبل خوش نغمه هزار بخته در غیرلر اشعاری ولی بخته بیاز خام عنبر در اکر خام ایسه ده بو اشعار
خام وارایسه اکر مجمرهٔ نظمده دامن لطفک آنی ستر ایدرای فخر کبار بحر اشعاری بتر اوریدی سطور امواجن
دمیدر کاینده دعادر لرینی زیب کنار لاله لرله بزه نته که دشت وصحرا نیته کم کللر ایله زین اوله دشت ودستار
نیته کم لاله لره شبنم اوله افتاده کللره عاشق شیدا کچینه بلبل زار کل کبی خرم وخندان اوله روی بختک
ساغر عیشک اولا لاله صفت جوهردار

قصیدهٔ باقی

بحمد لله شرف بولدی ینه ملک سلیمانی جلوس اتدی سعادت تختنه اسکندر ثانی طونوب کون کبی زرّین تاجله برج سعادتدن
یتشدی شهر قدمن خزه ضیای عدل و احسانی بشارتلر زمینه آسمانک کوزلری آیدین جهانی روشن اتدی پرتو انوار یزدانی
پری کوزدن نهان اولمق نه ممکندر زمانه تنده جهانی شویله نورانی قلیدر روی رخشانی متاع معرفت کلدی رواجن بولدوغی دمدر
زرافشان ایلسون نرکسلر اوراق کلستانی بر آز اویخویوزن کورسون فلکده دیدهٔ انجم که چشم بخت بیداری یتردهرک نکهبانی
خداوند جهان سلطان عادل شاه دریا دل سرافراز سر برافزون وتاج تخت سلطانی پناه دین ملت پادشاه آسمان رفعت
جنابکشه سلیم ابن سلیمان خان عثمانی شهنشاه همایون طالع وفرخنده طلعتدر جهان سلطنتده اول سعادت تختنک جانی
الندهٔ حضرت داودک آهن درکه موم اولدی ضیا بخش اوله آفاقه نوله شمشیر برانی صو کبی باد قهرندن اریر بر دمده روی تیغ
طوتفنه شعلهٔ شمشیری نرم ایلر نریمانی اینر سیف آهنی کبی سر اعدایه شمشیری حدیث تیغ بولادن نیجه شرح ایده کوپانی
علولر دردخانی اچوه کوریی تیغلر کوبا نه دم کردی سپاهی رزم کاهی قلهٔ ظلمانی ایدرلر رهنما لقلر عدم ملکنه اعدایه
غزانک لرنده نیزه لر شمع شبستانی منلق کوستور دایم تماشا ایلسک الوه مکرکم پارهٔ الماسدر جام درخشانی

خداوندا سن اول چابک سوار ملک دولتسن   که رخش دولتک اول قدمده آلدی میدانی   سمند روش سمندک یاتزاو دایوه آتر کندین

صوکی آقدردکه شرار نعل سمندانی   فلکلر فرقنه بصدی قدم دورکده قفقلی ایلچی   نیجه پامال ایده دنیای فانی اهل عرفانی

کف جود وکرملرکم قلیدر اهل عرفانی   اول احسانی کل ونسرینه قلمز ابر نیسانی   سخا رسمنده حدندن تجاوز ایلمز دریا

کف جودک طشتر عنبرکرم وقتنده عمانی   پریشان اتدی دورکده مرکز تکسه   نکه مجلسده یاران صفا کلکرک خندانی

قفادار اولدیلر شیر و پلنک آهویه صحراده   ایدرلر شوقدر تشدی رعایت حق حیرانی   فلک غربالله زر یوکیدرلر خاکرا محکمه

میان هاله ده سیر ایلیلر ماه تابانی   اکه هر کوشه دن بر طعنه طاشی قوبوزاری   نکیکه معارض کورسه لر مهار سلیمانی

صباکبی کذار اتدم سحر کلزار مدحکده   بو ابیاته ترنم قلدی بر مرغ خوش الحانی   نهال خوش خرامکدر جهان کلزارینک بانی

مسلمدر سکا آیین و اسلوب جهانبانی   جنونین کور دیلر جولر نهال سیم سیماکه   کوکش زنجیر یله بند اتدیلر سرو خرامانی

کدای آستانک آسمانه سر فرو قلمز   بکنمز حاصلی کمتر قولک ایوان کیوانی   ثنا خوانک اولوردی ماه کنعان طلعتک کورسه

سکا یوسف دیدی ایللر اکر یوسف ثانی   کتور جام سرور انجای ای ساقی تیز جلکه   جفای دور کردونی بلایا چرخ کردانی

بنم اول عاشق شوریده کم دور زمر روان ایلر   دلنده آب حیوانی کوزنده در غلطانی   ظهور اتدی ظهیرک سر طبعی نکته دانلغده

اقندیکه کندونه شعرم روان پاک سلمانی   بلاغت کوسن اوردم خسروانه هفت کشورده   سخن منشورینه چکدم بکون طوغرای خاقانی

اکرچه پیر دانادر کوکل فن بلاغتده   ولی اولمز دبستان ثنانک طفل نادانی   نثار شاهه لایق تحفه اوله بر کهر بولمق

قزر دم تیشه اندیشه برله کان امکانی   دعای دولت شاه جهانه بشله ای باقی   خدایا بنده قلسون تاج و تخت ظل یزدانی

زمرد تختنه چقدقجه شاه لشکر انجم   جهانی افسر زرینله قلدقجه نورانی   سرافراز اول سریر سلطنتده کون کبی دائم

منور قلسون افلاک بونه فیروزه ایوانی ○ ضیا بخش اولا رکابک شعله سندن ماه و خورشیده

سمند بختک اتسون عرصه عالمده جولانی

قصیده باقی افندی

خط مشکک فامکله ای غنچه تر   شکر در او لبلر مسک مکرر   نه زیبا یرشمش او لبلرله دنواح

نه خوب امتزاج ایتمش شیر و شکر   کوکل تقدینی آلدی عیار نحزک   غمکدن ویره جانه داروی عنبر

اکرچه سرآمد کچر شاخ سنبل   معنبر صچکله قچی اوله بهمر   طولر زلف مشکنله جمله عالم

دونر نافه مسکه چرخ مدور   مکر چین زلفنده پنهان اولیدر   غبار در شهریار مظفر

جهانکیر کوم خان سلیمان غازی   شه آسمان تخت و خورشید افسر   خداوندکار شهنشاه عادل

جهاندار مقبل شه دادکستر   وجود شریفیله عالم مشرف   ضمیر منیریله دنیا منور

او شاه فلک قدر کم درکهنده   ملوک جهان بنده عالم مسخر   رکابنده کرسی کرک تاج کسری

اوله شول زمانکم سوار تکاور   ملوک زمانه اونکچه روانه   رکاب همایونده خاقان قیصر

نه یاکه بیورسه روادر کتورمک   دواتن ارسطو سلاحن سکندر   اکر بیک اولورلر نه لایق او کنجه

اینوب تاج زرینله هفت اختر   صبا چو بزمه نوری دوکر رزمه ناری   او تیغ مرقع او تاج مجوهر

خط نظم پاکی چمن زار جنت   الندن قلم چشمه آب کوثر   نثار کهرله عالم دماغن

قلیدر معطر او کلک معنبر   نظر اهلینه مثل کحل الجواهر   رک جان بدخواهه بنتیز و نشتر

نسیم روان بخش صبح و صفادن   سخن کلشننده خرامان صنوبر   زمان کتابنده کلکی موکب

الندن اولور وارسه عود و عنبر   او کفتار موزون و رفتار دلکش   او سیمای مطبوع و بالای خوشتر

سلاطینه دیوان اولور چونکه لازم   نوله قلسه ترتیب دیوان و دفتر   دبیر فلک بزمنه واردا تیغ

اشتغه کتوررشدر آلتن قلملر   بز لمعه مانند نظم ثریا   ورقلر زرافشان اولور چرخ اخضر

باتر شمع ناهید او کنده شهانک   چکر هر کیجه صبحه دک جدول زر   اکه جلد غرا مذهب مطلا

همه عالم آرا او خورشید انور   سخن مطلعنده کنش کبی طوغسون   قوسنلر شریف آدینی کنج کوهر

فصاحت کلستانی ایچره دمادم   صوکبی روان ایده بلبللر ازبر   ثناسنده باقی صفت اولکه عاجز

هزاران اوله عندلیب سخن ور   دعا ایده لم روی اقبال بختی   دمادم اوله کل کبی تازه و تر

الهی باب رخ ○ آل ○ احمد ○   کتور جهان ○ مباح ○ پیمبر ○   بدیع ○ کزین ○ نبی ○ مکرم ○

بروح روان رسول مطهر ○ امیدین روا ایله عمرین زیاده

مرحبا مرحبا ○ مرادین ○ میسر ○

قصیدهٔ باقی افندی برای ابو السعود

آخردی برقله یر یر جمنده جسم نهال ننه که بنه داغلره سینهٔ ابدال زمینه باد هوا اوچ جوغ اقچه دوشندی بنه

براتدی دامن صحرای دوکدی جیب جبال مگر که حقهٔ چرخ زمانه جواهر دوکر تراشه سی کوه دشتنه برف مثال

زمینه دامن ابر ایله صچدی سیم ملک بو حالته کوریجک ایل اولدی تازه نهال بو فصل ایچنده شکوفه طولدی جیبری سرایه

اولو زمانده جمع کبی خرق مال و منال جهانه بر قلیچ طوتدی قیش قیامتدر بچی بیر یوزینه جفته سبب وقایع مال

براولدی شاخلر اوستنده بنجون آینه لر غریب صورته گیردی بو فصل ایچنده چرخ آل مگر که عالم علویده نو بهار اولدی

دوکر شکوفهٔ باد ای صبح بانجه شمال سواحل جمنه جنوی کنج بادآورد یو تلدی خسرو نوروزه دولت اقبال

دوشندی برف سراپای صحن صحرایه آخردی روی زمین حشکه تختهٔ رمال بیاض دوشندی هیله شکل طالع ایام

مثال چهرهٔ بخت ادیب فرخ فال نشان پای وحوش وطیور صحرا ده چزلدی ریگ سفید اوزره کویا اشکال

سر افاضل آفاق مفتی عالم سپهر فضل و کمال آفتاب جاه جلال امام صف افاضل امیر خیل کرام

امین دین و دول خواجهٔ خجسته خصال ابو حنیفهٔ ثانی ابو السعود اوکم فضائل ایله افاضل او بدرا که عیال

اوکم بیرلمش ازل طاق بارگاهنده طراز و ملجأ ارباب فضل اهل کمال شوددکلو شاخ شریفنده وارانک عظمت

که گنبد وسع بتور مجلسنه کلسه جلال ضروب تیغ جواد تدرج اوزکه بولدیلر شولرکه کندو کریچ اکه طوتدیلر امثال

نجوم ایچنده ثریا تراز و بله یورز که صادر اولمیه ایام دولتنده و بال کمینه بندهٔ دیرینه کم خدا و نداه

بو بنده جانبی لطفک اتسون اهمال معارف اهلنه فاتکدن ایر شور معروف فضائل اهلنه طاتکدن ایر شور افضال

کریم اوزکه تکرم جهانده لطف و کرم شریف آدکله مشرف قبالهٔ اقبال عروس دهره ثناکی بنم قلاده قلان

گهرا دای گرنمایه رشته انجه جبال سلاست کلماتم صفای اشعارم آقر صو کبی قلیدر قلوبه هب میال

ترانه ایلسه بلبل چمنده گفتارم کلوب او کنده زبانی بوسی یدر دی اباهمال ولیکن آینهٔ طبع صفوت آیینک

بورور نگار و یر صورتنده کرد ملال نفای فقر و ملاکنده صولجان قضا کتوردی کوی صفت دونه دونه باشمه حال

همیشه نرکس اقبال و بخت خواب آلود همیشه طرهٔ طالع مشوش الاحوال نکین بخت و سوار سعادت الده دکل

آیقده قودی زلمانیه که زرطخال بزار بار بلایه یسنده قال اولدم بسوز آتش محنتده یوقی خلاصه مجال

دعای دولتنه قل عزیمت ای باقی مراد نیدوکی معلوم ظاهر اولدی مال همیشه تا قیله کف درم فیض صبا

ستاده دامن کهسار و دشت مالا مال ایادی کرمک بر و بحره شامل اوله نیته که ایلیه هرجانبه شمول شمال

جهان مسخر فرمان اوله مراد اکنک

میسر ایلیه دایم میسر الآمال

قصیدهٔ باقی افندی برای قاضی زاده

پردهٔ شام اولیجق مهره نقاب خسار ظاهر اولدی کوزیه هیئت ابروی نگار آفتاب اوزره مگر خامهٔ دست قدرت

چکدی بر مو بنه کم حاجب روی دلدار قمر ک آلتنه یا صفحهٔ افلاک اوزره رایز بدر قلم صنع جلیل جبار

برکنش یوزینی فراقنده فلک حسرتیله وار به خنجره دوشدی بته کم عاشق زار موسم عشق و طرب رشب عیداردی دیو

مطرب چرخ الینه آلدی مگر موسیقار کویا خار اولوب بار ته صلاة عیده دال نا جون باشینه گیدی سپهر غدار

کهربا سبحه سنی آلدی اله چرخ ساکوس حلقه جور ایلمدن یعنی ایدر استغفار دهر بر شاخ سنبداوردی فلک مجرینه

مه نو صنعه ملکده کوریندی زرد و نزار ماهی صید ایتکچون بحره صالوب قلابن مه نو دوتدی مگر سا حل دریاده قرار

قره یقلندی شب ایردی دکونینه هلال باد باغ آجدی ایدر سر عیشیله خرم گلزار جونکه دایرهٔ شمسهٔ ماهی فلکه

آلدی استاد زمان دستنه زرین پرگار مه نو دام قوروب دوکدی کواکب ارزن اوغوزکا اوله یه عیش و صفاو نی شکار

قودی بر پاره نخی طاس رانو و فلکه صو واره تا رمضان تشنه لرین سقاوار اثر بدر کوریوراوردی فلک شانه

صیتیچی صپیره فهٔ دهر فلک بر دینار بامدان دوشدی دلا طشره مه نو بنچه کف و کواکبله براوله فولا شهر و بازار

قمری یا فلی بر خوب سراسر گیدی اوله تا بزم خداوند فلک خدمتکار اوردی چوکان زری کوی زمرد کونه

مه عید اولدی اسهلکه مگر توسن گردون سوار وارث علم نبی حضرت قاضی زاده افضل اهل زمان اشرف اشراف کبار

فصحا و بلغا بزمنه میر مجلس علما و فضلا زمرهسنه شاه سوار بو جلی حکمت و حاتم کف و نعمان مذهب

مصطفی خلق و مسیحادم و یوسف دیدار ماه نو میل زر آلتس اله کحال صفت ایشکنده حکه تا دیدهٔ گردونه غبار

الینه کر کیچون فضله خونخ کریه مه نو دستنی آچوب نه که شخص جوار سینهٔ آینهٔ سیما سینه نکوزر دی اکر

صفحهٔ ماه شب افروز ده اولمسه غبار نه عجب فضلنه نادان اگر انکار اتسه اتدی احمد مختاره ابو جهل اقرار

کنشک ذره قدر تابنه نقصان کلمز ایلسه نور جهان تابی خفاش انکار نه شرف جاهله کر اوله زمانه سابق

سنبل ترشکره کلور کلشنه اول خس وخار ، صدر عالی‌یه کورسه نوله نادانی فلک ، وایا ناقص اعلایه چیقار معیار
بر اولور معیدی یکون قیمت اهل و نااهل ، ناقد چرخ اکر ایلیه تشخیص و عیار ، ازلی بویله در آیین سپهر غدار
که کلک خوابکهی خار اوله خارک کلزار ، سرور امجد کردون فضائل فلک ، مرکز همتک افلاک معالی‌یه مدار
روضهٔ علم طراوتده نم خامه‌کیله ، تازه‌لر کلشن باغی نته کم ابر بهار ، نقطه‌لر کم دوکلور خامهٔ مشکینکدن
هر بری شاهد معنایه اولور خال عذار ، بر کوهر در سوز آکه طبع شریفکدر کان ، علم بر بحر در رسم آکه در شهوار
قاضی محکمهٔ عالم بالا برجیس ، مشکلن مفتی رایکده ایدر استفسار ، بو قدر نوری کنشن قنون ایدردی تحصیل
اولماسه رای جهانکیرک آیینه‌دار ، بو فضائل که سکا باری تعالی ویرمش ، ایتمیوبدر دخی بر ناقل اخبار اخبار
سکلامم بو بنه در و کهر نظم اتسم ، ایده مز مرتبهٔ فضلکی اشعار اشعار ، رفعتم قصری صله سطح سمایه سایه
اکر اولورسه اکه باقی لطفک معمار ، ارده سوز غایته باقی نوله‌مک لازم دور ، حال معلوم خود ای خواجهٔ عالی‌مقدار
نته کم مهر سر آماه اوله بر آلتون قندیل ، زیور دایرهٔ چنبر چرخ دوار ، تا نه نوکبی توقیده دمادم قدرک
چشم انجم بکی نحنک کوزی دایم بیدار

قصیدهٔ باقی افندی برای بابا افندی

خورشید اوکنده شعله‌لنوب تاده نودام ، کویا که شمع نورشو کور بنور کنار جام ، جام هلالی ایله جکور دیلر بو شب
خلق جهانه قلدی خدار روزه حرام ، کبریتنی دوکردی شفق نارینه هلال ، تا کیم چراغ ماه بیقوب دفع اوله ظلام
موی سفیدی خلقه سنی چرخ پیره زن ، استرکه داغی ایلیه خلق جهانه دام ، چرخ عجوزه بغلنوب آلتونلی چنبرین
بر نو عروس کبی ایدر نازیله خرام ، یا ناچن کورنوب ملک بر بلنک در ، کاولمنه ذرکه قلعهٔ کوه جفا مقام
یا دفتر سپهرده رای رسید در ، دین صیام خلق ادا اتدیلر تمام ، زرین دوات تاده نو آلتون قلم شهاب
ارقام در نجوم و فلک دفتر صیام ، بهرام الینه خنجر آلوب قصد ایدر یا خود ، اعدای دین و دشمن اسلامه انتقام
جرم قمر هلال ایله عین علی یزر ، عید شریف ایرکچون قدر و احترام ، تار نجدر حریر کیسون تنی دسیم
اولوردی بو ملاحظه هم بر صفا خام ، الا که تاه عیده بو سوزلر بعید در ، ارباب عقل اوکنده حقیقت بودر کلام
پیکسنی مانه زرتبرین دوشینه آلوب ، ارکوردی خواجه خدمتنه عیددن پیام ، اول فاضل زمانه لبیب حبیب خلق

اول عارف یگانه ایدینب بلند نام ، بابا افندی حضرتی که خاکپاینه ، کوکدن هلال اکی بو کولوب ویرسلام
دوران ایچنده اکه بوکون ماه نو کبی ، کلدر که قدین اکیه وقت سلام لام ، منقاد امر و نهینه اصحاب اعتبار
ادنی اشارتینه ذوی الاحترام رام ، انوار مهر بر له منور جبین صبح ، انفاس خلقی بر له معطر مشام شام
شمشیر احتمامنه نسبت کلیل و کند ، بر تیغ مهرباندر اوله یا خود حسام ، بازوی سعی کردن مقصوده ایرمدن
شمشیر عزمی اولمدی همخوابهٔ نیام ، فضل فضاسی ایچره بو افلاک بی قرار ، اوج هواده ایدی معلق دونر حمام
برجیس ایشیکی خاکنه اولوردی چهره‌سای ، اولماسه کر جبابهٔ افاضلدن ازدحام ، دریای علمه درکبی غواص اولنلره
ویردی زمانه خدمتی سلکنده انتظام ، کف کریمی نم جودین اتسه فیض ، باران یرینه در و کهر یغدر رغمام
کون کبی باشنه کومکه ایردی شو کمکنک ، کم زرده دکلو ایلدی شانه اهتمام ، آیینه در که صورت اقبالی کوسترر
صحن سرای دولتی فرخنده مهر خام ، دهره دوام دولتیدر رعایت الهی ، چوخه بقای عزتیدر منتهی المرام
ای خواجهٔ یگانه سنک آستانکه ، باقی کمینه بنده کبی کمترین غلام ، خاک درکه سجده‌دن ابد ر برفتاده در
لطفکله دستکیری اولاتسون براز اجرام ، سررشتهٔ مرادی نوله الده بولسه اول ، حبل المتین عهدکه تمسک را اعتصام
کردون دونه ایلمز اوله عرض احتیاج ، طالبکی ور رکنی ایلیه بی منت لیام ، خاتم بو دور ایچنده کلیدی جهانه کر
اتمک دیلردی سفرهٔ جودکدن اغتنام ، لطفکه لالن ایله عطاتشنه دلکره ، ای منبع مکارم و سرچشمهٔ کرام
ختم اولدی سوز دعای جمیلک محلیدور ، کاوله رحیق جام تمنا حمیرین ختام ، در دعای زین ایده کم تا که یار رشته
ساقی مساق مدحته طغرال اختتام ، همواره تا که ادهم زرین لجام چرخ ، نعل زر ایله ایلیه بو عرصه‌ده خرام
دوران مطیع و کردش کردون بکام دل ، اجرام رام و دولت اقبال مستدام

قصیدهٔ باقی افندی برای شیخ الکلام محمد چلبی

باغه رشک ایتسه روا روضهٔ فردوس برین ، شول قدر زینت و فر ویردی آنه فروردین ، ابر شور باد سحردن نفحات جنات
موسم اردی بهشت اردی بهشت اولدی زمین ، دمیدر لاله یقه بزم بهاره مشعل ، غنچهٔ زنبق اوله نرکس شمعه بالین
کورینور صحن چمنده نیته شاخ نرکس ، آسمانده نیته کم هیئت عقد پروین ، نرکس باغه نظر قل نه یکدر بو کیم
جام زرینله عیش ایلیه بر خاک نشین ، باغک اوراق بهارن قطرات شبنم ، دانه‌سین ایلدی پر سیم و زر و در ثمین

ساحل بحر عدن مدن اطراف چمن
کره خاطر تشویش دل چاه درچمن
حاصل ثمر کرنامهٔ شیخ الاسلام
واهب فضل و عطا صاحب عز و تمکین
کف کافی حاصیتن کوریجه اصباغ نیجه اولور
منبع جیش المه درکهید حصن حصین
دفتر دولتنه محور افلاک قلم
ناوک رأینه بر شهپر جبریل امین
غنچه وش طرح بس پردهٔ نغمه لنده سحر
ایلدی طوطیٔ جانه بو کلامی تلقین
سجده قلدی کوریجک قاشنی محرابین
اولمش اول چشم غزالانه نوک آهوی چین
خون دل صنعه کورنیلری مژکانده
ایلدی یکوش جهانی صدف درثمین
سر ورا شعر دکل نطق مسیحا دربو
که سنک مدحت جانبورکه اوکلر قرین
لایق دولت و شایستهٔ اقبال اولدر
اشید و ببه فلکلرده ملکلر آمین
لطف طبع اهلنه اولانیه کم حالت بخش
جان و دلدن اکه خامع ایده بو تحسین

منهر آب بو کون اولدی مگر جوهر جان
باغه عزم ایله بو کون دور مه که صحن گلشن
پرتو لطف خدا نور رهدی رونق دین
باغ قدر نده اکنک صحن سپهر وانجم
پرلره مجدی صیادن اوتنو بنفج دغایی
نسبت اولنه اکر فضلنه ظنم بوکیم
خاتم قدرنه بو گنبد فیروزه نگین
مجلس عشرتنه باده شفق باده چرخ
ساکن اولمشدی سرافکنده دلتنک و غمین
رحکه بکز رایدی آینه اوله رنگین
بلمین آنی خیال ایلدیکم اوله جبین
دل آشفته صفت جور بله پامال اتمه
دیده کلزار عذار کده اولیدر کلچین
کردن دهرینه سلک جواهر طقدم
طوتلم خبر ایلر اشعاری اوکه سحر مبین
حاصل ای گلشن کرم اردی بو کون اولکم
قالمیه باقیٔ بیچاره ملول و غمگین
نیته کم ماشطهٔ دهر عروس چمنک
چهرهٔ دلبر و شعر تر و آواز حزین
عندلیبان خوش الحان گلستان ثنا

غنچه وش خار بلاده نیچه بر حال اولا
جان فزا درینه کم مجلس مخدوم گزین
منبع مکرمت و لطف محمد چلبی
برچمند رکه صاچلمش اکه برک نسرین
دفع یاجوج غمه اسکیدر سد شدید
منزل و معهد مید رمعتقد اهل یقین
قبضهٔ قدرتنه قوس کمان رستم
نقل انجم مه خورشید اکه جام زرین
ملهم غیب کوکل آینه سن قو شود و توب
اوکنور دی لبکه لعل اولیدی شیرین
کیمه کیمن اتدی بیته جبینی وار ابرو که دکک
هندوی حلقه بکوش شکر ار و زلف مشکین
ابر نیسانی کبی بر کلک کهر بار بنه
رشته درمعنیٔ باریک و کهر لفظ کزین
نه عجب کر اوله بو نظم روان روح افزا
اثر عاطفت و لطف ظهور ایده همین
سوز تمام اولدی نیاز ایلیلم درکاهه
چهره سن ایلیه آرایش و زیب و تزیین
شویله اشعار کهربار او قنه آنده مدام
ایده لرمدحکله خوش نغمات رنگین

حور سیمالر ایله شویله پر اولسون چمنک
که کوره بایانه کله آنی صنعی نه چمن

ای پای



مرثیهٔ باقی افندی برای مرحوم سلطان سلیمان خان

ای پای بند دامکهٔ قید نام و ننک تا کی هوای مشغلهٔ دهر بی درنک اک اول کونی که آخر اوله نوبهار عمر
برک خزانه دونسه کرک روی لاله رنک آخر مکانک اوله کرک جرعه کبی خاک دوران الندن ارسه کرک جام عیشه سنک
انسان اودر که آینه وش قلبی صاف اوله سینکده نیلر آدم ایسک کینهٔ پلنک عبرت کوزنده نیجه دکل غفلت اویقوسی
یتمز می سکا واقعهٔ شاه شیر جنک اول شهسوار ملک سعادت که رخشنه جولان دمنده عرصهٔ عالم کلوردی تنک
باش اکدی آب تیغنه کفار انکروس شمشیری کوهرینی پسند ایلدی فرنک یوز یره قودی لطفله کلبرک تر کبی

صندوقه قلدی خازن دوران کوهر کبی

حقا که زیب زینت اقبال و جاه ایدی شاه سکندر افسر و دارا سپاه ایدی کردون اشیکی توزینه ایلردی سر فرو
دنیایه خاک پارکهی سجده کاه ایدی کمتر کدایی آز عطاسی قلور ایدی پادشاه برلطفی جوق هر و نه جوق پادشاه ایدی
خاک جناب حضرتی درکاه دولته فضل و بلاغت اهلینه امیدکاه ایدی حکم قضایه ویردی رضایی اکرچه کیم
شاه قضا توان و قدر دستکاه ایدی کردون دونه زار و زبون اولدی صنکوز مقصودی ترک جاه ایله قرب اله ایدی
جان و جهانی کوزلریکو زرسه تولا روشن جهانی عالمه خورشید و ماه ایدی خورشیده بقه کوزلری خلقک طالکور

زیرا کوره نجه خاطره اول مه لقا کلور

دوکسون سحاب قدرین اکوب قطره قطره قان انسون نهال نار وین نخل ارغوان بوآجیلرله چشم نجوم اولسون اشکبار
آفاق طوتسون آتش دلدن جقن دخان قلسون کبود جامه لرین آسمان سیاه کیسون لباس ماتم شاهی بتون جهان
یقسون درون سینهٔ انسی بریده داغ نار فراق شاه سلیمان کامران قلدی فراز کنکرهٔ عرشی جلوه کاه
لایق دکلدی شانه حقا بو خاکدان مرغ روانی کوکلره ایردی هما کبی قلدی جنیفن خاکده برا کی اوستخوان
چابک سوار عرصهٔ کون و مکان ایدی اقبال عزت اولمش ایدی یار همعنان سرکشلک اتدی توسن بخت ستیزه کار

دوشدی زمینه سایهٔ الطاف روزکار

اولسون غمکده بنجلین زار و بی قرار آفاقی کرنسون اغلابرق ابر نوبهار طوتسون جهانی نالهٔ مرغان صبحدم
کلکلر یولنسون آه و فغان ایلسون هزار سنبلکری ماتم ایده جزسون اعکان داماننه دوکسون اشک غمی اولای کوهسار

اکدیجه بوی خلقکی دردکله لاله وش   اولسون درون نافهٔ مسک تتار تار   کل حسرتکله یوللره طوتسون قولاغینی
نرکس کبی قیامته دک چکسون انتظار   دریالر آب عالی چشم کوهر فشان   کلمز جهانه سنجیلاین دُرّ شاهوار
ای دل بودمده سنسن اولان بکا همنفس   کل نای کبی اکلیه لم باری زار زار   آهنک آه وناله لری ایده لم بلند
اصحابی دردی جوشه کتورسون بو وقت بند

کون طوغدی شاه عالم اویتمزی خوابدن   قلمزی جلوه چیمه کردون طنابدن   یوللرده قلدی کوزلریمز کلمدی خبر
خاک جناب سدهٔ دولت مآبدن   رنک عذاری کیتدی یتورکندی چشمک لب   شول کل کبی که آیره دوشیدر کلابدن
کاهی حجاب ابره کیرر خسرو فلک   یاد ایلدکجه لطفکی تر لرجا بدن   طفلی شرشکی یرلره کچسون دعام اودر
هر کم غمکدن اغلیه شیخ وشابدن   یانسون یاقلسون آتش هجرکله آفتاب   دردکله قاره چوللره کیرسون سحابدن
یاد ایلسون هنرلرکی قانلر اغلسون   تیغکی بو بیچه قاره یه یانسون قرابدن   دردکله چاک کریبان ایدوب قلم
بیرا یمینی پاره لدی غصه دن علم

تیغک ایچوردی دوشمنه زخم زبانلری   بحث ایتمز اولدی کمسه کسلدی لسانلری   کوردی نهال سرو سرافراز نیزه یی
کسلدیک آدین اکدی بر داخی بانکری   هر قنده کوررسه پای سمندک نشان ایچون   خانلر بوکلده جمله روان اتدی جانلری
دشت فناده مرغ مهول طوریوب قونر   تیغک غزا یولنده سبیل اتدی جانلری   شمشیر کیبی روی زمینه طرف طرف
صالدک ده میر قوشغلی جهان پهلوانلری   آلدک هزار بتکدهٔ مسجد ایلدک   ناقوس یرلرنده اوقوتدک اذانلری
آخر چلندی کوس رحیل اتدک ارتحال   اول قوناغک اولدی جنان بوستانلری   منت خدایه ایکی جهانده قلوب سعید
نام شریفک ایلدی هم غازی هم شهید

باقی جمال پادشه دلپذیری کور   مرآت صنع حضرت حی قدیری کور   پیر عزیز مصر وجود اتدی ارتحال
میرجوان جایکه یوسف نظیری کور   کون دوغدی شمدی غایبه بیتدی سپیده دم   رخسار خوب خسرو روشن ضمیری کور
بهرام کوری کوره یتوردی بو صیدگاه   وار ایشکینه حضرت شاه اردشیری کور   برباد قلدی تخت سلیمانی روزکار
سلطان سلیم خان سکندر سریری کور   واردی پلنک کبی ده وغا خوان راحته   کهسار کبریاده دوران نره شیری کور
جولانه کتدی روضهٔ طاوس باغ قدس   قری همای اوج سعادت مسیری کور   اقبال و بخت خسرو آفاق مستدام
روح روان شاه جهانبخت والسلام

تمام شد

قصیدهٔ علوی چلبی که در جنک شاهزادکان فرموده است

مکر بر شب تموج ایلدی دریای ظلمانی   هوادن قیینوب جوش اتدی یعنی دشمنک قانی   فلک بم فلکه دوندی لنکرین آلدرش امواجه
کم اندوکده ظلام شب هلال صبح دورانی   نظر قیل آسمان بر دخانه چشم عبرتله   تماشا ایله بر برجوشش بحر فراوانی
قرردی جمله عالم کورمز اولدی کوز کوزه هرکز   جهان ملکینی غرق اتدی حشمه سن نوح طوفانی   مکر بر شب قمر خیل نجوم ایله هجوم اتمش
احاطه قلمغ ایچون قلعهٔ کردون دورانی   لوادر آل والادن شفق تا شب افروزه   کچمشیدر بر اول عسکر انجمله هر یانی
مه نو تیغ زرینی قوشندی مغفرین کیدی   دکل انجم زره پوش اولدی دوران کور جنکی آنی   مقابل اولمق استرمش مکر خورشید رخشانه
قمر اورتایه چقدی جابجا بولدم صف میدانی   طلوع اتدی لوای صبح دولت بر سحر ناکاه   کلوب طاووس نش صحن سماده اتدی جولانی
ایکی کوکب قران اتدی بری بربله کویا کم   ایکی شهزاده اتدکده دلا جنک نرعانی   چلندی طبل دیوانی صلندی خیل عثمانی
دوکلدی کوس خاقانی جوزولدی توغ سلطانی   کواکب لشکری جمله طغلدی تارمار اولدی   شعاع شعشعهٔ تیغین چکنجه مهر نورانی
جهانی پرتوینی کوستروب شمس ضیا کستر   دیار شرقه دک سوردی قچردی تا دورانی   شب تاریکی پر نور ایلدی خورشید عالمتاب
نیته کم حضرت جم حشمت و رفعت قهرمانی   قول اولام اول فلک رفعت ملک خصلت شهنشاهه   اکر کوردیر ایسک اول سعادت تختنک خانی
جلیس کشور شوکت انیس عزت و دولت   سرای قصر خاقانی همای ظل یزدانی   سلیم ثانی عقل اول اجمل ذکی سخن پرور
عدالتله اولیدر زبدهٔ اولاد عثمانی   اکنکه ورنده مانند رجا ظلم ایده مز هرکز   مکر کم اولدوره عشاقی یارک چشم فتانی
اولو الامره اطاعت کیم حکم نص ایله ثابتدر   انکچون نص قاطعدر او شاهک تیغ برانی   شها میدان رزمک کم شجاعت کلستانیدر
زره لر جوی دجله در سپرلر ورد خندانی   عدودن جان آلور تیغک عدوده کمه جان ویرور   تعلق اتدیلر بکزر بری بر برینه روحانی
جوارتدن کی آغز آجوب کیبی دل اوز غنچی   دیدیلر تیرلر شمشیرلر قوم حسد فانی   سن اول صاحب قرانسن رستم دهری زبون اتدک
نه جانیله مقابل اوله سکا دشمنک جانی   سنکله جنک ایدوب شروانه قچمق فکرین اتدکده   حسودک سینه سینه کسدی تیغک نیجه شروانی
عجم اقلیمنی کورمکدی بلرسه دشمنک شاهم   قول قانن قوه بیره قنوب ضایت قرآنی   سر اعدا قو یانسون کوبنش پای سمندکده
نجاتک رزم میدانده اولدی چوکانی   کورن دیدی تراب آلوده اولمش قانی اعدانک   شجاعت قصر بنیاد اولمغه اولمش خراسانی
نه توزلر قوپردر باشینه اعدای بدخواهک   سمند بادپای نصرتک آلدقده میدانی   مهابت باغنه سرو سرافراز اولدی نیزک
روان اولدی عدونک صو کبی عزم شتابانی   غرور سلطنتله وار ایسه دیوانه اولمشدر   زره لر چکدیلر زنجیره بر بر اهل طغیانی

زبون ایدوب جهانی قوت بازو کیله شاهم　الکدن چقمسون خصمک کریبانی و دامانی　سریرک تخت دولتدر ظهیرک فتح نصرتدر
قیو کده اهل زلتدر جهانک میر میرانی　شه ملک شجاعتسن مه برج صلابتسن　کل باغ عدالتسن قول اتدک جمله انسانی
ملکلر همتک تنکدر فلکلر شهنشهکدر　عدالت فرشی تحتانی سعادت عرشی فوقانی　کنش کبی هزاران آلتون اوسکفلو قولک واردر
نیجه یوسف لقالر اولدی سکا عبد حبرانی　زبون ایدوب هنرک خنجرلری کوکلرده بهرامی　عذارک نا بدید اتدی قمر دورنده کیوانی
یوزی قاره اولوب آخر دوتلدی چار دوغی برده　مه تابانک کتورشدی ارادن کرچه تابانی　مه نو قرشودو رو بدر جمالک آفتابینه
غلام ایله ند کلو وارسه ای شاه نقصانی　نولا ای شمس عالم چهره مه پرغبار اولسه　بیلوب اکسکلکن ایرک توزینه سوردی یانی
اتلدی اوقلروک میدانه چقدی ای کمان ابرو　زمین سینهٔ اعدایه یغدی فتح بارانی　بری برینه قتدی چند زنکی شب قمارکی
دکلدر کره کیکک چاک اولدی ماهک چرخ فوقانی　قرار اتدک سعادت برله اورنک صلابتده　شهنشهلر دیدیلر سکا بو در روم سلطانی
نه حدیدر رسنک وصافکی شرح ایلیه علوی　غرض انجق دعا دولتکدر ای کرم کانی　کدای نامرادکدر کرم قل بر مراد ایله
دریغ اتمه قولکدر پادشاهم لطف و احسانی　نه در بو حسن و خلق و عدل و داد و لطف احسانک　نه در بو نزل ربانی نه در بو صنع یزدانی
مرادم بوکه حقدن تخت حکمکده اولوب عالم　خواجه کوندره تا کیم لهک خاقانی جهانک بابانی　میسر ایلسون دستوکه دولت خاقانی شاهم
معینک ایلیه حق حضرت سلطان سلیمانی

قصیدهٔ چار اندر چار علوی فرماید در مدح سلیم خان

جهان باغنده حد و زلف و چشم و قدک ای دلبر　بری کلدر بری سنبل بری عبهر بری عرعر　خیال و حسرت و درد و فراقک ای طبیب دل
قرار و صبر و عقل و فکری یغما قلدی تا سر کر　الده باد و کوزده آب و دلده نار و بنده خاک　بکا قلدی بو زلف و عارض و خط و خد عنبر
بو حسنکله بو رخسار و بو الفاظ و بو کفتارکه　دل آرا و صفابخش و حیات افزا و جانپرور　جبینکله رخکله عارضکله کردنک اولدی
جهانگیر و جهانسوز و شب افروز و ضیاگستر　لبک لعلک در و دندان و بوی زلفک　اولیدر هر بری سلطان شرق و غرب و بحر و بر
مرکل چشمکیله غمزه کیله قاشکیله قولدار　کمان کشلر عدو کشلر بهادرلر دلاورلر　جفا کلکله دیلکله زبانکله کلامکله
بودن بریان جکر سوزان و دل نالان و جان بی خبر　نه روم و شام انجذه وار نه برده کوکده مانندک　کنش یوزلی هلال ابرو مسیحا سن پری پیکر
بلا و محنت و خشم و جفا و هجر لعلکله　بو بن مخمور و مخزون نه قدح چشم بی اشک تر　نه خوش دمدر نه قتلو کون نه زیبا وقت ساعتدر
اولا مجلسده ساز و سوز و دلبر باده احمر　بنی قول اتدی بر محبوب خوش و هوش دلکشکم　سرور دل حضور جان نور چشم نیک اختر

لبی شیرین چچی لیلا اوزی یوسف یوزی عذرا　عجب زیبا عجب رعنا عجب غرا عجب خوشتر　کسرده کاهی دلرجانی آچر شرحه دو کرقانی
جکر پارین آتر تیرین جکر تیغین اور خنجر　حکومتله شجاعتله و جاهتله عدالتله　انوشیروان و فغفور چین غضنفر و سکندر در
سلیم خانم اولیدر حسن و خلق و عدل و دادیله　اسد هیبت علی سیرت حسن صورت ملک منظر　صدافتله مهابتله فصاحتله شجاعتله
شهاسنسن ابوبکر و عمر عثمان و هم حیدر　اولیدر دردمندک مستمندک بنلک افکندک　نیجه خاقان نیجه دارا نیجه خسرو نیجه سنجر
زبون قاسمله رستم قهرمان و کستهم بهرام　فریدون دون نریمان نرم و خوشنک اردکر اصغر　سحر بزم اتسک اولور شوق و ذوق و عیش نوبه نو
فلک ساغر ملک ساقی شفق باده کنش ساغر　سماع و مطرب ساقی و شمع اولمانه بزمکده　کلور هر شب شهابن کهکشان و زهره مه انور
اولور رزم ایلدکچه حفظ و حکم و عین نصرک عون　فلک جوشن زره انجم سپر شمس قمر مغفر　سوار اسب قهر و هیبت و خشم و غضب اولسک
دل و جان چیره وارر زمین و آسمان دترر　انیسک شوکت و صولت جلیسک نعمت و دولت　زهی قوت زهی فرصت زهی قدرت زهی لشکر
سکا خلق نوا قوم عرب خیل عجم هم روم　کمی خان در کمی سلطان کمی شاه و کمی قیصر　شها قلسک سفر شرقیله غربه فتح و ضبط ایچون
دل و جان اولور کافر مسلمان بنده کمتر　قرینکدر رفیقکدر ظهیرکدر نصیرکدر　قمو فتح و ظفر برله قمو بکلر قمو عسکر
زیاد اتسون بو عز و جاهی قدر و شوکتک مولا　بهار دیده اولسون روز و شب ده حق سکا یاور　نوله لطف و سخا و جود و احسانک رجا اتسم
کوکل زلفکده جان خسته بدن غمناک و تن اصغر　غریب و بیکس و آواره و آشفته حال اولدم　یولم راه عدم غم زاد و هم همراه الم رهبر
شها عدلیله دادک مدح و وصف اتمکده علوی در　کمال ایلیه و کال فضلیه و خوش طبع سخن پرور　بو دکلو قدرت نظم و بو دکلو لطف طبعیله
نه قادر به جنی یا ظهیر و انوری بکزر　دعا ایله ثنا ایله فصاحتله بلاغتله　قصیدم بی شبیه و بی نظیر و بی مثل در تر
نیته کم دور مهر و مه شب و روز اوله عالمده　نیته کم بونجه زیب و زینت و آرایش و زیور　خدایا ذوالجلال و ذوالکمال و حی و قادر سن
میسر ایله اکه تخت و بخت و افسر و کشور

قصیدهٔ غنایی افندی

ایا جناب رفیعک معول الابرار　اسیر قید عبودیتک دل احرار　حریم روضهٔ قدسک مثال بیت حرام
غبار خاک رهک سرمهٔ اولوا الابصار　نقوش کبکب نعلک نجوم روی زمین　رسوم نعل سمندک هلال عید اشعار
غبار پایک ایدر کحل اصفهانی عیان　ایرک توزینی قیلور توتیا ذوی الانظار　در سعادتکک پاسبانی خادم میدر
عیون انجم شب تا سحر اولوب بیدار　درم خریده ایکی قوللرک سفید و سیاه　مناوبیله ایدر خدمتوکی لیل و نهار

زهی انامیل جودک مقبل الاشراف ایادی کرمک مقبل صغار و کبار سور رابشککه هر روز آفتاب یوز اع
مه نوا تمده اکسکلکین سکا اظهار فلک قتکده دوتا قلدوغی بودر قدنی ویلر جناب رفیعوکه اوله حذمتکار
سرا فاضل آفاق شارح ممتاز ملاذ و ملجأ اصحاب فضل و فخر کبار معین دین زکریایی فاضل و تحریر
مطاع زمرهٔ اشراف و مرجع اخیار یم علوم و فنون افضل افاضل عصر مربی فضلا و مصنف مختار
نه دکلو وار ایسه عالمده مشکلات علوم یازوب شروح و حواشی قودک نیجه آثار کلیدی فاتحی شریح یگانه عصر کده
ایدردی شرحه شروح ایلکده استغفار معاصر اوله اگر سید ایله سعد الدین تلمذ ایدوب ایدرلردی فضلکه اقرار
زمان فضلکه ایرسیدی قاضی و کشاف ایدردی هر بیریسی استفادهٔ اثمار لوامع هنر و فضل او جبهه ده لامع
مثال تاب مه اثنای ظلمت شب تار روایح کرمک دهر دائما فایح نته که نافهٔ مسک ختن و چین و تتار
او نخل فضل و بلاغتدر ره نهال قدک اکا علوم و فنون اوله دائما اثمار او فضل باهره ویرمش جنابکه باری
نه چاره وار که انک بکده بری اوله شمار زلال لطفکی اتکده منطقک اوچی سحاب جودک اید رآب فضلکی ادرار
ایدوب روایح فضلک معطر آفاقی مؤلفاتکله طولو هر بقاع و دیار اولور خسرو خاور قولک قمر دایک
جناب رفعتکه کمینه اثر استکشار اول آسمان کرم مدر وجود پر جودک دمادم اتده امطار لطفکی امطار
اولور محاسن جودک اکلنه ناطقه لال نه ممکن ایلیه اشعار مدحک اشعار فضائل کرمک ایده منز تحریر
مداد اولورسه بحار و قلم اولوب اشجار یم فضائل جودک نهایتی بولیمز گزرسه قلزم لطفک سفاین افکار
زمانه دلمه درکبی بغیری دائم مدام جگده بولوردم معانی افکار صدف وش اولمسه صدپاره خاطر ایلردم
جواهر سخن معدوم شریفه نثار ولیا هجوم هموم و غموم قلمشدر هر آینه کوکل آینه سنی پر زنکار
مجال تاب سخن یوق ملال خاطر وقت مراد او ذره دکل ور چرخ کژ رفتار فضای مدح و ثناکک نهایتی بولیمز
برید فکرت اگر بیک یل ایتسه گشت و گذار سوز آخر اولدی غنایی دعایه قل آغاز او فاضله که ثنا خوانیدر صغار و کبار
نته که گلشن دهر ایچره آچلوب گللر هزار زار ایله فریاد و زاری ایده هزار دیم گلشن اولوب تاکه قوم سر سبز
طراوت اوزره اوله دائما چو فصل بهار نته که مهر و مه اولوب جهانه نور افشان فلکده چشم نجوم اوله تا سحر بیدار

سعادتیله قرار ایله صدر عزتده مراد کل اوزره اوله دور گنبد دوار

ترجیع بند حیاتی

بر گوزل گوردم که رشک صورت بتخانه در کندو سندن غیره آتش گبی بیگانه در کم زبانندن گلن افسونله افسانه در
مؤمن و کفار ایله هم صحبت و همخانه در جام زرین نوش ایدر بربی وفا مستانه در نوش ایدن بر جرعه سن بیک ییل یبری میخانه در
تیغ جلکش بر دلاور در که قصدی جانه در نور طبعندن چراغی یقمش در یا نه در راستی من شمع دلسوزم عدو پروانه در

کم طولاشه آتشه پروانه یا دیوانه در

بر نهالم کم بکا برگ خزان اولدی نصیب سودا ایچنده غیریلر بکا زیان اولدی نصیب جسمدن عار ایلر اولدنم که جان اولدی نصیب
سوز و حسرت آشکار او نهان اولدی نصیب گل خبر ویر عشقدن چونکم زیان اولدی نصیب بر هجای نور بالم استخوان اولدی نصیب
بکا بنمق بی تردد بی فغان اولدی نصیب کندو حالمدن بکا چونکم بیان اولدی نصیب راستی من شمع دلسوزم عدو پروانه در

کم طولاشه آتشه پروانه یا دیوانه در

صورتم نقش فنا کوسترمکه مرآت در عین خورشیدم بکا پروانه لر ذرات در شویله گویایم که باغده جهان اصحات در
که دلمده سحر جاری گاه نار نجات در طاق عشقده جمعه ممات بکا عرفات در آب حیوانم شب مظلم بکا ظلمات در
تنده جانم پرتو انوار تجرد ذات در ماورای صورتم فهم ایلمک هیهات در راستی من شمع دلسوزم عدو پروانه در

کم طولاشه آتشه پروانه یا دیوانه در

گرچه دوران بندن اوکدن غیره ویردی فرصتی پای تخت عشقده چالندی مجنون نوبتی آنی قولها و هم ارکوردی بانه صنعتی
قبله گاه اولدی چو محمودکا ایازه تربتی واسق عذرا ایله آگلدی درلو حالتی لاجرم هر عاشقک بردمده اولدی شهرتی
بو نکرک بکشنده در اقلیم عشقک دولتی شام غمده بونلرک اولدوم چراغ صحبتی راستی من شمع دلسوزم عدو پروانه در

کم طولاشه آتشه پروانه یا دیوانه در

ای خیالی تا که گوردم اول قمر رخساری مهر عالم تابدن گرم ایلدم بازاری وصلنه هجرانده صندم آلدیلر اقراری
دیر عشقک راهبیدم کسدیلر زناری حاصل اصنامون پاک اتدیلر فخاری آلدی بوش آته جهانگی گوگلمله اسراری
نار عشقکله یانوب یاقلمه اتوم کاری آه ورولر شوقنه نور ایلدم دستاری راستی من شمع دلسوزم عدو پروانه در

کم طولاشه آتشه پروانه یا دیوانه در

م

مثمن امری

دیده لاله عارضنگ چون ژاله بار اولمشدر | هر مژه حسنگ گلشننده کوزده خار اولمشدر | سینه عشقنگ آتشندن پرشرار اولمشدر
جان فراق لعل نابگله فکار اولمشدر | دل هوای کاکلگله بی قرار اولمشدر | عقل و فکرم طره‌گیله تارمار اولمشدر

تنده تخم زلف و خطگله خاک اولمشدر ** استخوان سرمگه مور و مار اولمشدر

چرخ ابرولگلر ای مه داغلر سیاره‌سی | صبح کشتگلر که خون آلوده درخساره‌سی | ایلده مریخ مفتون غمزه‌نگ سحاره‌سی
سینه چاکلر هلال اکسکلر گلدر پاره‌سی | گل هلاکگلر که قولاغنجه در هر پاره‌سی | برکلد کونکلر سنبل که کمتر قاره‌سی

اولدی نیچون باده لعل لبک آواره‌سی ** باده قبرنده حبابک توبه‌دار اولمشدر

عکس قاشنگ چشم خونبارمده ای ناوک‌فکن | زخم بیر خونگده زرین خنجرک ای سیمتن | چاک سینم ظاهرا خون جگر شمشیرزن
قللو پیراهن ایچنده بودو نا اولمش بدن | لعل مرآت ایچره قاشنگ عکسی ای غنچه‌دهن | روی گلگون نگوه ناخن زخم‌ای رنگین سخن

دیدی لعلین جام ایچنده عکس انگشتنگ کورن ** آه نودر کم شفقدن آشکار اولمشدر

قفل‌ها قوینگ دلین آچوب بینه اول نازنین | بن فقیر افتاده‌یه و بردی بنچه درثمین | ناظر اولدوغی نظرده کوزلرم عین الیقین
کوردی مشکین نافه‌ی بی شیلیوق اکمسترینه | قدودی خاتم کبی جم قلدی یا اول لعل نگین | نافه کبی بغری خون ایلدی اول مسک چین

که غم کاکل کهی سودای زلف عنبرین ** عیش و نوشی بن فقیرک زهرمار اولمشدر

قامتنگ بالادر ای سروم میانگدر وسط | صفحه گلدر عذارک بکلرک مشکین نقط | لوح دلدن یومز خطگ کم رنم اولورسه شط
لعلک اوزره یازدیه کوثر سوره‌سن گویا غلط | کم قرتودای حجابا مصحفم صفحگده حظ | فانیه عشق اهلینگ لعلک کوردی چونکه خط

برکون اولادیه‌لر امری ایچون ای سبزخط
برخط سبزک غمیله اول غبار اولمشدر

غزل امری

دیکلو رغمزه قاتل مژه جانانه | اوقجیلر انگیچون اغزینی یورلر قانه | برهلالی ایکی بروینگ آراسینه آلور
نجم اشکیله کورنسم اوه مه تابانه | دست حسرت کوزمک تلدی کوبیانی چاک | تکمه سیل سرشکم دوکلور دامانه
ده لیو بدرینه سودای سرزلفک ایله | تولدزنجیری جنبرسه دشیله شانه | امریا اوراینی ایرینه حرمش یوزونک
حال زردیله آنی سن او کل خندانه

تخمیس عالی غزل اوصولی

نه دریا ساحلندن اولدی یارب خشک تر پیدا | نه تحرک مالکندندر ملک ظاهر بشر پیدا
صناسن قطره‌لر درآنده هر سر و نهان پیدا | وجود مطلقک بحری نه موجی کم اید پیدا

انا الحق سرنی سویلر اگر مخفی اگر پیدا

فنا گلزار بدر عالم کلی چوق باغبانی بر | سراپا نرگس اما شاخسار ارغوانی بر
هزاران بلبلی وار جمله‌سینک آشیانی بر | بو باغک کر حقیقتده صوی بر باغبانی بر

ویا اولمش حقایقده نیجه دورلو شجر پیدا

بیتر نخل وجودک میوه‌سی که تلخ و که خوشتر | کورینور بربرک و باری کاهی هردم تازه کبی کر
نیجه خام و نیجه پخته نیجه کامل نیجه ابتر | نظر قل نوع انسانه کمی زهر و کمی شکر

عجب حکمت بر آغجدن اولور دورلو ثمر پیدا

حقیقت باده‌سندن خوابه وارمش نیجه سرخوشلر | دکل تعبیره قابل هر بیرینک کوردوکی دوشلر
آلنچه بن حصارن نفس سرکشدن ناعدو کشلر | دوزیلور نیجه بیک اشلر بوزیلور نیجه جنبشلر

نه کار بوالعجبدر بو که اولمز کارکر پیدا

سؤال ایتدم طریقت سمتنی بر مرد پاکه | دیدم لطف ایت حقیقت یوللرن کوستر بو بن خاکه
دیدی زنهار مغرور اولمه مال و جاه املاکه | شو سرورلر که داغلر کبی باش اگمزدی افلاکه

بنورلر برد و پست اولمشدر تیغ و نه کر پیدا

ایچوب حدت شرابن نیچه عارف گندودن گچدی | فنا سمتن دوتب گیتدی یبوب اجدادی قوننه جلب
نه ظاهر کوزلرین آچدی نه آنی چاره‌دن سچدی | نیچه کوندوز نیچه اوکلر نیچه بیک آی و یل کچدی

دریغا اولمدی قلدی شب هجره سحر پیدا

تجارت عزمن ایلرسک بغدادن یاکه اوی باکه | دوشرمه نقد قلبی قلبه بندم بو دربکه
جکلدک بر آنای بی دقت زیرکرچه اول باکه | بولولمز بر بیابانه ایرشدی ناکهان کاکه

کیدر بیک کاربان اولمز بر نوقن برا اثر پیدا

غزل عالی

سنی معانیه بر [illegible] زین بر بیدی
با نحن نظمه [illegible] زمین بر بیدی
[illegible] مستغنیان
عشق اهلی نعره [illegible] زمین بر بیدی
با جوز نول و بلبلو [illegible]
[illegible] عالی بر بیدی
عالکده [illegible] جانان [illegible] بر بیدی
مجمع دلبر [illegible] بر بیدی
سکل [illegible] جام [illegible] زمین بر بیدی
بلبللر [illegible] شعر [illegible]
[illegible] شعر [illegible] بر بیدی
سکا [illegible] بر بیدی
بعض [illegible] اولدی
قانی [illegible] بر بیدی
بلبم [illegible] بر بیدی
عالکده [illegible] اهلی [illegible] بر بیدی
عالی کبی [illegible] الدن [illegible]

بو بروادیده ای زاهد که کلدر خاکه سر تا سر   کورینور هر طشی جو نابه دن بر پارهٔ احکر
نه آتش وار نه آتش زن ولیکن صورتا پر پر   نیجه شوریده عاشقلر کوزلرجله واهلر
بوتیه بی نهایتده نه ره نه راهبر پیدا

جهاندر کشت زارک تخم زایلدن اکوب بتدک   اگرچه انده کس تیز بتدک اما بنه تیز یتدک
برایکی کون فنا دنیاده بلم نیلدک نیتدک   بو طغوز قبهٔ شش سو ایچنه کلدوک کتدک
نه کلدوکک قپو بللو نه کتدوکک در پیدا

کهر در بیله در حال بوکانک وار دانندن   در شهوار و خاشاک اولدی تحرک لا زماننون
بلنمز نیکیج بو علم لدن ایچره صفا تندن   معادندر قو اشیا ایدراو ز کندی زانتدن
نیجه سیم و زر ظاهر کیمی سنک و مدر پیدا

اولور بیغوله نزلتده صوفی نیجه بیل حاکف   کشف کبی بیتور اسرار عشقه اولمز کاشف
معارف کوهرینه دکمه صراف اولمیز واقف   نیجه زحمت چکوکسب کمال ایدر نیجه بر عارف
نیجه فانلر بودر کان ایلینجه بر کوهر پیدا

ره خدمتده هر بر دایه خاک اولمق کرک ناکیم   بدر ماه در دمادم در دناک اولمق کرک ناکیم
جکرلر قان بو نلر چاک چاک اولمق کرک ناکیم   نیجه بیک آدم اوغلانه هلاک اولمق کرک ناکیم
یلانجی قهبه دنیاده اوله برکرچک ار پیدا

سواد ملک معنیٔ اهل عرفانه مسخردر   خصوصا هر بری منظور سلطان هنرور در
سخن بر گنجدر اکا ناظر عالی کبی براردر   قمو نظارهٔ ده ابکار معنی منتظر لردر
او صولی کیبی ناکیم اوله بر صاحب نظر پیدا

مخمس عالی

سوزلسون چشم مستکده دولت بیداری کورسنلر   بوزولسون بند زلفک بنده لرد بداری کورسنلر
جوزولسون دوکه لر مرآت پر انواری کورسنلر   چقوب بیرا هنک تا قدرت ستاری کورسنلر
مدورو ح مصورنیجه اولورش یاری کورسنلر

غزل نجیب

[illegible: marginal ghazal written diagonally in the right margin]

لبکدن بوسه آلمق مرده جانه بو لمق قدر واردر   صچینک قوقمق حیات جاودان بولمق قدر واردر
میانک قوچمه جق کنج نهان بولمق قدر واردر   وصالک جانه آلمق رایکان بولمق قدر واردر
نه واربر مهمت ایت شیدالر اول آثاری کورسنلر

رخک زلف ایچره کوستردک قیامتدن نشانلر سن   کوزک مغربده دوغمش فتنهٔ آخر زمانلر سن
سرا پا دهری ویران ایلیان کنج نهانلر سن   نه ماهیت سن آیا بلدن نامهربانلر سن
منجملر قوسونلر غیری یا سن مکاری کورسنلر

مکر بر کاسه ایچره مسک تر در خرض ایچون جانی   یا خود ملک ملاحت شاهینک طغ پریشانی
قونیدر بانکه یا خود همای بخت سلطانی   اینانمز کوریلی چاق بشدن ای شوخ جهانانی
و قجنک جیقوتا قدرت ستاری کورسنلر

اومه رو بخت عالی کیبی غدار اولمق اسرمش   کرم سستندن الچکمش ستمکار اولمق استرمش
محصل جوره میل اتمش جفاکار اولمق استرمش   قوو یا عاشقلری جلاد خونخوار اولمق استرمش
ایرشسونلر مدد و افتاده لر بلواری کورسنلر

مخمس نوعی افندی

نه تمکین اولدی غم فرقتکله اولفت ایدم   نه چاره وار طلبکدن سنک فراغت ایدم
نه قادرم سر کویکده اورونه یارت ایدم   نه فرصت اولدی سکا حالمی حکایت ایدم
نه وصعت اولدی که هجران غمین روایت ایدم

همیشه اولمده ممتد زمان غصه و غم   همیشه درد و الم بیشمار و راحت کم
نه بر قرین موافق وار اولمغه همدم   نه بر شهنشه عادل بولندی کم وارم
بو ظلم عادت ایدن شاهدن شکایت ایدم

نه باد آهیله اول سرو ایلدک میال   نه ایلدی اثر اول مو میانه قیل ایله قال
صلاح کار ایتشدن کیرو خیال محال   نه عرض حاله مدد وار نه دلده صبر و مجال
نه چاره نیلیه یم بلمزم نه حالت ایدم

غزل باقی افندی

[illegible: marginal ghazal written diagonally in the left margin]

مراد دلبرایچون نامراد اولوب دایم | کوکل ولایتنه عشقی ایلدم حاکم
بو کاره عشقینی مدعی اولم نادم | مرادی جونینی کولدر تمکدر اول ظالم
روا بودر که جهان اغلامانی عادت ایدم

یانکده ایلیوب اغیار بن گدای غریب | دوشردی راه بیابانه هجری تقریب
نه چاره چونکه دکلش وصالکه نصیب | قپوکده اولمکه نوجیه مانع اولدی رقیب
اوسککه مادی که بر لحظه استراحت ایدم

تخمیس زهنی غزل مقابلی

قصر وجود آدیه کم جان آچر قپو | بر تاب خانه درکه آنی مهمان آچر قپو
صندوق عمر خازن دوران آچر قپو | دل خانه‌سنه غم رخ جانان آچر قپو
خلوت سرای خاصنی سلطان آچر قپو

دُرلر که دُرج لعلکه درج اتدی کردکار | هر دانه‌سی سزای بنا گوش شهریار
صرافی جوهری کبی ای شوخ شیوه کار | سیر اتدررایکی دیزه لؤلؤی شاهوار
لعل لبک که حقهٔ مرجان آچر قپو

صالندی غنچه اوسوده اول باز جان شکار | منقار غمله سینهٔ صد چاک اولور فکار
سرپنجهٔ بلاده کوکل نوله اوله زار | شهپرلرینی نازیله شانه زلف یار
جان مرغنک شکارینی هر آن آچر قپو

جنت سرای کویکه واردم چو بن گدا | کوردم رقیب النده طوتر مار روش عصا
لایق می داخل حرم اولق او ناسزا | دربانک اولمش ای پری اغیار بد لقا
حیفا که باب جنتی شیطان آچر قپو

زهنی رواج ویره یاسخ نظم فاخره | کسر جواهر ایله زیان ایردی تاجره
جا ویررا اولکی جوهریان شعر شاعره | نظمک مقالی قویدی رغبت جواهره
صراف دهر بر قوری دکان آچر قپو

غزل

سوزش لعلیکه وندی زلالینه خنک لبلری | [illegible] مقالینه خنک لبلری
شیرین لعلیکه ور ونتکه وندی دلبرا | [illegible] لالینه خنده لبلری
[illegible] وصفیدر | [illegible] هلالینه خنده لبلری
[illegible] سکاه سکولدر | [illegible] وصالینه خنده لبلری
[illegible] اول خوب خصلته | [illegible] حسب حالینه خنده لبلری
[illegible] | [illegible] لبلری
[illegible] مدام | [illegible] لبلری

جاه

تخمیس فنونی غزل زهنی

جاه جهانه عاقل اولان اولمدی غرور | فانی لبکس عاریته قلمدی فخور
دیوانه در بو دهری صانن جای پر سرور | عقلنده انلرک که دلا اولمیه قصور
دربی سرای عالمه هیچ خانهٔ حضور

یایل خلاف مقصدیکه هب مکونات | سکان صفای خاکی ایده سر دهری بی ثبات
کر دالمدن آینهٔ قلبه یوق نجات | دل نیجه بر صفا اوله مرآت کاینات
عکس ایدرنه ایدر ایسه خاطره خطور

اولدی یتشه جیوش غمه سور قلبمز | ویرانه قالدی اولمادی معمور قلبمز
دم یوق که عسرت اتمیه مکسور قلبمز | بر لحظه نیچون اولمیه مسرور قلبمز
درلر که عسرتک خود اولور آخری سرور

درویش خوش دلانه دوران وقت ایسک | آزرده قلمه کشه سلطان وقت ایسک
چشم غضبله بقمه نریمان وقت ایسک | تخت سریری اوزره سلیمان وقت ایسک
قصد ایله سندن اولمانی حضور مور

آخر متاع ایکی سکا بو پارهٔ کفن | آیا فخر خرفات فنایه هوس ندن
کوشش ایله کور فنونی نه در کشور سخن | القصه زهنی رتبهٔ علیاینه اکلدن
ایلر چه هیچ مناسب دنیا ایله غرور

مسدس گناهی

نه ماهیتدر اول ماه ملک سیمایی بلمزلر | نه آل ایلر بزمله اول بت زیبایی بلمزلر
کیره رینک شکله اول محبوب بی همتایی بلمزلر | دو غمزه یوزدن اول مهر جهان آرایی بلمزلر
جهان آرا جهان ایچنده دارایی بلمزلر
شو ماهیلر که دریا ایچره در دریایی بلمزلر
بو رنکین پرده‌لرکم کورینورلر نو بنو تمثال | رخ ابکار معنیه در دکلدر بازیچهٔ اطفال

غزل [illegible]

[illegible] اوقندی [illegible] لبلری
[illegible] لبلری
[illegible] لبلری
[illegible] لبلری
[illegible] لبلری
[illegible] لبلری
[illegible] لبلری
[illegible] لبلری

مصوّر بر الفدر فنون مختلف اشکال • خیال ظلده ظاهر در کمال صنعت فعّال •

جهان آرا جهان ایچنده در آرایی بلمزلر •

شو ماهیلر که دریا ایچره در دریایی بلمزلر •

اولوا الالبابه روشندر بو کم اجرام موجودات • اولیدر سر تیسر انوار ذاته منجلی مرآت

دل آگاه موجود اسرار وحدت شرحهٔ ذرات • معیّن در مبیّن در مرجایی اصل ماقیات

جهان آرا جهان ایچنده در آرایی بلمزلر •

شو ماهیلر که دریا ایچره در دریایی بلمزلر •

وجودک ظلّی در امکانه اگر پیوسته راجع در • اولور فرع اصله راجع بو مثل عالمده شایع در

صور معنایه نسبت پرتو خورشید لامع در • اگر غیریت اثبات ایده جاهل غیر واقع در

جهان آرا جهان ایچنده آرایی بلمزلر •

شو ماهیلر که دریا ایچره در دریایی بلمزلر •

کنایی جزو کل چونکه وحدت ضربنه مرطوب • کورنمز کوز دکثرتدن اولیدر چشم سر محجوب

نقاب آجمش جمالندن کتورمش پرده سن محبوب • دریغا کون کبی غایت ظهورندن اولور محجوب

جهان آرا جهان ایچنده در آرایی بلمزلر •

شو ماهیلر که دریا ایچره در دریایی بلمزلر •

تخمیس وحدتی غزل باقی

حمد لله که دلا مظهر فهم آرایم • اوج رفعتده هما کبی سما سیمایم •

قاف قدرتده بو کون ساکن بی پروایم • نولا دهر ایچره نشانم بو غیبه عنقایم •

نه عجب سیل کبی چغلیه سم دریایم •

منم اول آینهٔ قدرت ذات یکتا • منم اول واقف اسرار رموز اسما

منم اول مطلع انوار آلهی اعلا • کوزه کوسترمز ایسه ظلمی بنی جهرادنا

که نظر فرق ایدیجک مرتبه دین اعلایم •

موجوداتی تبدیل ایده یا قرآنه • ارشیم مرتبهٔ بسملهٔ رحمانه •

روبرو ناظرم انوار رخ جانانه • التفات ایلمزم ذرّه قدر نادانه •

آسمان همره مهر جهان آرایم •

کوستر لدن یوز ویا بکا کلام معنا • قلیجه کلمز کوزیمه قیل مقال جهلا

بوروی پوش الی عبایی ایدوبن ترک قبا • صورتا کرچه کدا شکلی او رندم امّا

مسند مملکت معرفته دارایم •

وحدتی صورت شکلی بشر اکر مده • کورمشم احسن تقویمی بنیه آدمده •

ابن مریم کبی نوب واسطهٔ خاتمده • باقیا دین محمد حقیچون عالمده •

دم جانبخشله نظم ایچره بو کون عیسایم •

تخمیس باقی

خرام ایت جلوه قیل اول قد سحر آثاری کورسنلر • نیجه اولور جلوه ارباب ملاحت باری کورسنلر

کوتور یوزدن نقاب زلفکی دیداری کورسنلر • آچل باغک کل نسرین اول رخساری کورسنلر

صالن سرو صنوبر شیوهٔ رفتاری کورسنلر •

طغندی عقل و صبری زلفکی ایلر طلب کوکلم • آچلدی کوردوکی پردمده سنی ای غنچه لب کوکلم

شو دکلو کوبه اتدی آشنا کده بو شب کوکلم • قبو کده حاصل اتوبی بو دوا نز دردی اب کوکلم

نه درده مبتلا اولدی دل بیماری کورسنلر •

مه نو کبی هجری ابروانک ای کوزی یاشم • هلاله دوندی روی زار و نزار اندی بنی آه

دلندی نی کبی سینم کورنلر حالی آج • تن زار مده بلوم استخوانی صایلور بر بر

بنی سیر ایتمین احباب خوستقاری کورسنلر •

جنده خارلر له آجیلر دن دورد خندانم • بر اتدی لاله زار خون اشکم برله دامانم

طولدی غنچهٔ لعل لبک هجرانیله بو جانم • آچلدی داغلر سینمده چاک اتدم کریبانم

محبت کلشننده آچیلن کلزاری کورسنلر •

غزل باقی

تیر فصلین و نیزه اول غمزهٔ فتان صف صف
کوی یا جنکده سرنیزه ستبدار ان صف صف
سوی یار جنکده سرسبت شنیده
سن بسیب ایکیدن ره سپردن صف صف
اکی جانبده دو دز بیرون وزان صف صف
لشکر اشکم مراد ایله جنک آهنک ایچنده
کوزدر... مهجور یا جنه عمان صف صف
جامع اکبره کوره یا سحرده ... زبان صف صف
شکل مشعاده سربرز دیده ... بایان صف صف
سکوده رکوعیه ازبان ادوب رکوع جیل ....
سوکوده افغان ایده ول ویا صف صف
عکلو ... مستغرق
ایل دل در دوک نغزنیه ... صف صف
و نیز ... کرک خوانده معمان صف صف
قدرینی سنک منقلاده بلوب ای باقی
طور ویدال نعلینه ... شوکه یاران صف صف

غزل وحدتی نظیره

نور کلیله رنکله اول خط ریحان صف صف
مصحفا ایچره یازلمش ... آیت قرآن صف صف
وجهک ... نور ... بولدی ... ق
کعبه ... دورده انکلر ... صف صف
سلطانیه ... باد ... دولت ایله جلوس
منشیلر ... صف صف
کرنما ... اولور اکم ... صف صف
و همکله ... لؤلؤ و ندان صف صف
سیر کلزار ... دوادی ... ویس
جان ... چاک ... صف صف
کورسه ... مرکز
عالی آرا ... صف صف
معرفت ... اری و وحدتی ... کون
قرشو ... صف صف

آني بلدك كه بو دوران دكلدر كيمسه يه باقي ‌‌ ‌ زمان عيش و عشرتدر بيوروت آياغي اي ساقي
برابله يار ه صونغه يه نابيله صغرا قي ‌ ‌ كوزللر مهربان اولمز ديك يكلك شدر اي باقي

اولور والله بالله همان يلواري كورسنلر

تجنيس سپاهي

نه فرقت بيمي وار نه وصلت جانانه درميلم ‌ ‌ نه خاطر ده صفا قلدي نه خود يارانه درميلم
نه ذوق ساز و سوز و صحبت رندانه درميلم ‌ ‌ نه سير كلشنه نه كلبهٔ اخزانه درميلم

جنونم ار قده كونلدن كونه ويرانه درميلم

مروت كندي دنيادن حقيقت بر طرف اولدي ‌ ‌ وفا رسمن اونتمدي يار شفقت بر طرف اولدي
جفا بنيا دينه ال اوردي همت بر طرف اولدي ‌ ‌ دوشردي اوزكه شاه راه وصلت بر طرف اولدي

بنم كندكجه شمدي جانب ويرانه درميلم

يربدر ايلرسيم پادشاه دهره استغنا ‌ ‌ جهانده كمه دن بو قدر اميدم نيك و بد قطعا
يتمده شي دكل بر كس اكر اعلا اكر ادنا ‌ ‌ انكچون كمسه يه باش اكمزم عالمده بن زيرا

نه منصب استرم نه رفعت ناداننه درميلم

براتم صوايه اول نركس مستانه دن كجدم ‌ ‌ اكا مايل اولان دل ديد كك ديوانه دن كجدم
هواي كاكلن باشدن صاو ب افسانه دن كجدم ‌ ‌ حله شمدي او يار پر جفا جانانه دن كجدم

وفا ايلي ملايم بر شه خوبانه درميلم

غم خال و خطن تحرير اتمك اولدي قابل ‌ ‌ قرا يازوايش چقدي بيا خره عاقبت اي دل
سياهي وش قوري سوداده قلدم عقليي زايل ‌ ‌ عمادن حالت عشق‌ليله قلدم شويله والحاصل

نه شعره طالبيم نه دفتر و ديوانه درميلم

تجنيس امري غزلن ثاني

كوروندي عكس روي يار مرآت سمنلرده ‌ ‌ ظهور اتدي خرام قد دلبر نار ونلرده

اوتورمه مردم چشمم كبي بيت الحزنلرده ‌ ‌ بهار ايردي صفا كسب ايد جك مدر چمنلرده

خصوصا صالنه بانكچه اول سيمين بدنلرده

غم و غصه دلا جانخزيزه كرچه دوشمندر ‌ ‌ سنكچون جنكله يدركلشن سبركل تيغ سوسندر
حباب مغفريه پهلوان مردم افكندر ‌ ‌ زبون اولمه نه زندر غم شراب ايچ دور كلشندر

قوي همت كركدر بو جهانه ايچره ارنلرده

نچون وصل اولسه بر مه رويه درد رنكدر كوني ‌ ‌ كير ر آرايه قوجدر مز قبا ايسيم پهلوي
قوقو لايب يتور هر كيجه بر جسم سمن بوي ‌ ‌ صريلوب هر كل اندامه جكر يلوبه مه روي

نه حالتلر نزاكتلر قومش حق سيمتنلرده

هلاك اولمشدر ال اوزه دنلو مار زلفينه ‌ ‌ نيچه منصور آصلمشدر رسن سبز دار زلفينه
ميان بسته قمو اهل ورع زنار زلفينه ‌ ‌ قيرمه اي كوكل بندا اولدوكيه تار زلفينه

صنق دللر هزاران معلق در هر بر شكنلرده

چون امري اول مه نامهربان بي عهد دلبردر ‌ ‌ وصالن وعده ايلرسه ينه هجران مقرردر
انكچون در بو بيتي اول كه خسرو اكه چاكردر ‌ ‌ فراقكله ثنا نه بنده كك حالي مكدردر

وصالكه وعده اتمشدك بهي ظالم كجنلرده

تجنيس عاشقي غزل خاوري

دل مجروحم نشاد ايلمز ساقي نه غلوله ‌ ‌ حبيبم يار وار و هم نشينم درد و غملوله
آتشمادي دل و جانسندن ايرو غنچه غملوله ‌ ‌ سني كوزلر دو چشم خون فشانم نيچه دملوله

كمالي نور بصر مردمك ايت دملر قدملرله

وصالك آرزوسيله بنك اي رخلري رعنا ‌ ‌ عمادن قلدي كنديمي يا وقلدي بو دل دانا
كه بن صوردم دنيك دريائي درد ايله احيانا ‌ ‌ هواي زلف باريله اولورسم آه ايدوب جانا

مزار مده دورام محشرده عباسي علملرله

غزل نابي افندي

غزل وحدي

جهانک حلقی خطاطه مرکب اوله هپ صولر
قلم اوله آغجلر کاغد اوله جمله یازولی
یازلیه دروح دلده اولن حزن قیغولر
عجب نیجه یازلدی بلمیه بو قاره یازولی
بنم خود محنت و دردم یازلیه قلملرله

داجی کورش اتمشدی ایجدی بسیج اب جدم
قول اولدو کمسنه عالیجنابه بلیوب جدم
صور رسک حالی حال رخکله ای قمر جدم
قدوزلف و دهانک حسرتی لام ایلدی قدم
خدا بیلور بنم صاغ اولاجغم بو الملرله

یا نیجه عاشقی یعقوب وش بن اغلامیم کیم
یا نیجه آتش عشقکله سینم طغلامیم کیم
نیجه دیوارک اکوب باشو مکیله چغلامیم کیم
نیجه زنار عشقه خاوری بیل بغلامیم کیم
در و دیوار دیر دل پر اولمشدر صنملرله

تخمیس رای غزل نوعی

اسیرک اولمق ای شه عالمه خان اولمدن یکدر
قولوکک قوبی اولمق میر میران اولمدن یکدر
سنک دلخستک اولمق درده درمان اولمدن یکدر
سنک عزونک اولمق بکا خندان اولمدن یکدر
عمکله اغلامق بلکه شادان اولمدن یکدر

تفخر ایلیوب فخر عالم آسا فقر یله دایم
اولوب بر شیخ کامل جذ متنده روز و شب قایم
که شعر نو ه بیورش اول بالغت ملکنه حاکم
جهانک عز و جاهی شویله ازغاج ایلدم بن کم
اشیکده قول اولمق دهره سلطان اولمدن یکدر

دیلرسک بحر عرفان ایچره رندانه رئیس اولمق
کر کر مرد دریادلره همدم انیس اولمق
کچوب و باشیله میخانه صدر رنده جلیس اولمق
دوشوب کوجه ی خرابات ایچره صوفی کاسه لیس اولمق
سر یر دولته فغفور خاقان اولمدن یکدر

بو در رندانه بند و سودمند حافظ و جامی
مدام عیش ایلیوب دور فلکدن آله لر کامی
که سیغ ایدوب بر سیم ساق نازک اندامی
جهان بیچ بنا تک رغبته دورانه ورب جامی
ایچوب لا یعقل اولمق شاه دوران اولمدن یکدر

قوبوب بای بار راحی جار و عمیرین بنشیم ناشر اولمق
سن و میخانه دن میخانه یه سودای جام اولمق
قناعت اقصیاده ایدوب مرید بیتیم جام اولمق
شراب عشقله نوعی کبی مست مدام اولمق
بقوب بغض دنیا یه چراغ اولمدن یکدر

درس عشقی بر فنا صحنده تکمیل اتمشوز
سوخته اولوب یاتدق تمام ظلبنده تحصیل
مستعد علم اولوب قیلدق مدارس سیرنی
بولدق استغنا یله توحید حیرت بابنی
صفحهٔ ذراتدن بولدق بو شبهه یه جواب
ای ملامتلر ندر بو سعی بیحاصل مدام
صمکوز سیر تماشیله تحصیل اتمشوز
ما کل در دا چره غم طاسینی تقبیل اتمشوز
معرفت درس جانه سن بر قال الله قیل
چهره فقر و فنا ده نفسی تذلیل اتمشوز
کاینات اجمالن اولمجه اوزره تفصیل
بر کون اوله دیه سر نیب عمری تعطیل
قاضی عسکرلک فقیری منصب ادنی درر
آستان حقی کونین اوزره تفضیل اتمشوز

ذاتی
زینب اولدم مجلس دلدار و بستم اولور اولدم
جانا اینک بیکر عمر و بنیه آل قاو سی

وله
آنانکه کندر در حرم اتسنلید
جان و دل شان از ذوق بپرواز
هرکه درطف و کرم یار کنند
مجلس طلبند نقل سازکنند

وله
تحفه شد و ستم بدست آوردن یاقوت نمد
ناخنم الماس کشت ازکندن یاقوت نمد

ای لغنه کاره شنعاق دوست
خنزلیف نیستن دل نیست
لب یار یک و سکالی مند نرنس
است بجیزان بلال و نیست

مفرد
در چمن بنشین قدت سر و خدمت بر جان
اب و رایحی و بی افتاد که خدمت بر
در چمن ناسرو بالا بت خرامیدن گرفت
غنچه شد کل از انفعال بید لرزیدن گرفت

ذاتی
خط و سنبولی صاح یارایچره کلوری
ای غنچه کرم ایله اوز الکدن ورم

عطا
در دل اوبل کاله بکی کوبکلر یله بر
بر اوجاغی فالمش اتسوم خواه بر

اوری
جسم الملر یله زینل ایلدم کوردان بر
باید سنون فالمش شموخواه بر

اسمی
بیجاره و بیدم بولو سر بیا بر و دید یکی
و بیدی بولو رای جاسنه

جک اعمله مراد یارولی فرخ سن عدو
سروش بلبرله ایت وتی طارکرد

بر صبحدم که بوسک نفس لطف مکان
اول کورنمشدی کسنه دن ناندن نشان
برلقمه نانی اولمغین کنذو دیلینی
دوندیرمشدی ایشق اونینه هوای نان
اولمشدی جوعه صابر و شاکر کسنه دن
صوت وصدای هاتف غیبی دودی عیان
قاضی عسکر شه عالم که نامی ...
طشدن جهار راتکنی جونکه مرد اولان
ای نعمت سخاکه طقوز نسخهٔ آسمان
چندی سماطا جرخه هلال ولدی ناکهان
خباز دهر سکر ایجون فرن جرخده
کلمز نه فلکی سفره که مهتاب آسمان
صنمه هلال سکلرایکن سفره کی فقیر
ساکه دکلدی عرصهٔ جود اجره همعنان
ظهر وعصرده انجه سی ایامه در نظیر
ارباب فقره شربت شیرینی نوش جان
انداجین دریسک اکر برجمون کتور
اتمک اوفینه اوغرمش آوارهٔ جهان
مقهور خسته حال مریض شکسته بال
بی یار و بی دیار و دلفکار بر فغان
لایقمیدر که سفرهٔ لطفوکه ایرشوب
اجلقدن اولدرر بنی نجه بهمان زمان
الله بیلور که درهم و دینار قسمنک
اولدم عدد دیو نقدر ایلسم فغان
احوال نان بویله اولنجی قیاسیله
ازادایکن کتابته کسمک بنی زمان

قصیدهٔ فوزی

اولمشدی جوع کلبه ایت کبی ناتوان
طاش و برمزیدی دیشنه کمه بوقتده کم
اتمک دلیمی قرض ایدوب اتمشدی در دهان
دمبسته ایدی جونکه هیچ ایدمزدی دل
بر دیلم اتمک المزیدی ورسه رایکان
اصحاب کهفه اولیدی سک ایردی ضیافته
قبلمش مضاف کنذو به رحمان انس وجان
سمعا وطاعة دیوب الدم اله قلم
دیدی سحرکه وزره قرص مه وافتاب نان
کورن شفق صفور خبری یوقمی صبح و شام
کون قرصنی تنور دی باسورب ...
اولماسه جورکنده جکی ای سبیج وجود
دوشمش سماطی اوستنه چرخک بر آخوان
صد آفرین اوفاضله کم هیچ اتمک کبی
صبح ومساده نعمتی ساداته درمیان
زوآره بابه ایلشکی شاهانه نشان
کم اجودز مایسن ای اکرم زمان
غربت کشیده درد چشیده فلک زده
محروم و بی نواله و محزون لامکان
مدیون و بی درایهم و آواره بر محض
نان ونقدن الیه بهره او ناتوانم
مهر کسی کنذی جور که کل استر دولی نان
یوق حبه سی که بونشب ایدم اشترای نان
باکه قلبدی کافی ایدی خوان غم ولی
سایر لوازمک بیلنور حالی بی کمان
بن باکه لایقمی سکا عرضه ایلدم
بن سندن اوزکه کمسنه یه عرض حال ایجون

انکلوایدی کرچه که بازار کائنات
بر نان پاره آنده اکا باب راستی خوان
مکر دقیق وطبع لطیفی وار ایدی لیک
بو ماجرای فوزی کسنیله درمیان
تا شول زمانه دک کم ایدوب جان تلاشنه
ارباب لطفه پس دخی احوالک ایلیان
وار دوش اشکنه ایره بس خوان
بو مطلع اولدی کلک سخن ساز دن روان
نانک کنار رنک دلمی ایدی ماه نو
بر هندی پاشکبر دوشه سفرهٔ جهان
یانمش تنور جرخده خیلی قراسی وار
کلمز مدی سماطکه قرص قمر آن
خاتم اکرچه سفرهٔ سنه قادر ایدی لیک
یوقدر جهانده اتمکه نمک پهلوان
اصحاب جوعه خوان لذیذی غذای روح
جیبی بتر ملازمینه کنج شایکان
اما بو آج ومفلس ومعزول وخسته حال
بی زاد وبی زواده بی طاقت و توان
بی مسکن و بلا وطن اشفته وغریب
شوریده حال فوزی بی مال نان خوان
منصب عنایت ایله بنی اتمک اسیر
دل داغ جو بی نان اتمک درمان
مفلس دیو کمسه ایسه قرض و نسیه یوق
اوعلانک انک اولمه سی قالمشدر بهمان
دورکد هیچ روامیدر ای اعدل زمین
سن بیکا لایقن قبل یا افضل جهان
اولورسم اجلقدن اکر اثم دنیا

الم وبر ره غیرلرک خوان ونانی
دیرتدوکجه اهل نعم وضعفه زبان
جنبر دلینی سو بلدوکن بلمز اولدی لیک
مقبول کائنات ایده رزاق انس وجان
سیر اندوکجه جایع انسانی خوان ونان

اونسزاوک خمیرین الور کرچه شاه اغان
آج ایله لک دلرا جللو نمله پس
اجلق سنه کتوردی اکا غالب ارمغان
اتمک کبی عزیز ایده خاتم کبی جواد

خابودر که سوزده شکر باغدودر دلم
سو یلشمسون مکر شو خطی تونکلن جوان
علم وعمل ایله خوان کرمله وجود کبی

قصیدهٔ عجبی

زهی جاه وجلال اسمی صانع متعال
جهانده منکسر البال اولان فقیر الآل
صلاحه جنت اولور رحمته عوض رحمت
جمیع قید جهاندن خلاص اولان ابدال
نه درسه انی اشیدر بوقبه ده ادم
شکوفهای کلستان قدر اهل کمال
تواضع ایتمه ادانی یه نار غربتیق
دنی که رفعته ایره ساکه نه غم زلال
هدایت اهلی ایسک اهلی سوز اول
شو کم غدا ایله تن پرور اوله برجهات
کنش کبی سن اکر شرفه غربه عزم ایتسک
کشیه الت هنکامه اوله علم وکمال
ابر شمشدر اوتک عین اعتقاده نور
وجود بیر دونار ای قهر عمر نه دال
اغودی معصیت ایله یوزکده موی سیاه
اولور سکیره مالک سلاسل واغلال
نه دربوکبر وغرور نه دربو ذوق و سرور
فرخه کبی اولور محشر ایلنه پامال
بوچار سوی عناصرده اولدی غافلر
عیان ایدر بو طقوز آینه هزار اشکال

توجه ایلین انسانه در تعال تعال
سعیده حضرت حق سکیر اولمشدر
جفا الجنه وفا در جلال الجنه جمال
هوا که تابع اولوب ابر نوبهار کبی
زبان درازلق ایتمه درای دبر مثال
حرامه کوز دکیدر حباب باده کبی
بوقال اولان سوزی حال ایله حیران داخی
بو زینه بقمه اوشیخک که خلق آراسنده
کلورسه بانکه ساز نده قسمی پاره یه حال
رجال غیبه قریش باکه کوریه توزکی
شربعنی قومه اول سیف قاطعی بله ال
سلامتا هلی اکر ملامت اهلی بلید
کمی که صحبت ناپاک ایله اضلال
خلا یه بکزر اوکم بهسلانه ملو
فردی بو زقره سی ایله نامهٔ اعمال
محالدر کشی ضدینی بحجمع ایلر
کشیه روز قیامنده یوقمی تخ سوالی
لباس فاخره میل ایلمز دل درویش
آغر بهالو لباسیله کنذو یه دلال
دنا بولور بر شربت بو جار عنصرده
معارفک کهرن دا قمه کوش نادانه

صلد دعاسی همسنی عرش اعلا به
هلال ساق سماوانه اولمدین خلخال
جهان خرابه سی الجنده الدی میدانی
نقوش عالمه اولمه صبی کبی مثال
انفعله جذرایت باغبان قدرندن
شراب ابجن کشینک ایله باشنی پامال
هزار کبی مرتبی ایدر سفال سما
ایدرسه حلقهٔ جمعیتینی دام رجال
ریاضتنده ربابی اولان کشی برزاغ
الرسه ارضی اکر کوربنی طقوز غربال
حریص منصب وجاه اولمه کم نه لایقدر
نهاله زاغ وکلاغ اوشته اکر بلور قبح لطال
جنود اهل هوانک بلا قفاسنده
خیال ومال ومنال ایله اوله مالامال
ملال معصیت ایله جه اولور جالوک اشتغال
حجاب اخو یدر نهوی اولان
جبال کبی فقیره یکلانن امرا
یک اولور اطلس افلاکده اکابرشال
بقا تصورینی قیلمه راه فانیده
حمائله ملک الموت ایلر استعجال
سوزم جواهرنی دکله بحر حیرته طال

کلام حقی اشتسه هجوم ایدر جهله
طویل عمره ایرشمز اصلا او نهال
نفاق ایدن کشی بیت وجوده زلزله در
که عین عین علیا که بیدر مبارک فال
بو علم البشره بن نیجه ملک دمسیم
علیمی جمله علومک زهی کمال کمال
تهی صراحی کبی فاسقک قوری قافی
مجون هواسنه تابع اولور بر اهل ضلال
ایپه دزلدی صلاح اهلی نیجه کم تسبیح
گل سعیدی گلستانده صانکه باد شمال
عسکرک الی التنده قلدی نیجه عصا
عجب هیبت ایرشدی که بغدی برق هلال
بنفشه کبی دوتوب باغه صلدی اهل عرفان
توزی کبی ملاشر حوشر دور اطفال
چراغ دینی سوندرسون هوا اهلی
امید در که بو مقصوده اولمیه ایهال

نشان سنک منافق اولورسه ملکی بلال
تواضعیله واروب دار اهل دنیایه
سوالی کم اوله میدان صبره رستم زال
سطور نامهٔ فتواسی تیغ شرع نبی
که اولدی یردوغی فتواسی و جمعه برو بال
شریعتک یکی اهل طریقتک یکیدر
فساد و فتنه بباغ ایتسه اول تخت خصال
مددینش مدد ای مفتی زمانه مددم
انغلدی نیجه مشغلر ایلدی پامال
طونلدی ماه کبی نیجه بیر نورانی
شو طوغولرکه صلا خنده اتمدی اهمال
امام اعظمه دوندی بربی امام [illegible]
کمیسی مرد غریب و کمیسی اهل عیال
نجی سورهٔ اخلاص ایله جمله خلاص
قپوکده برقولکی لطف ایدوب خدمته صال
محمد امننه اولسن ظهیر و معین

که اعمام حکومنده پایدار اولمز
روا میدر ایده سن غفلتیله قدکی دال
ابو السعود افندی قپوسنک قوی اول
امور مشکله بر ذات پاکیدر جلال
فریدی نظمله نثرک وحیدی بحر و بر
دعاء دولتی درخلقه احسن الاعمال
یوزی زمینه سوربلور مثال برگ خزان
محمد امتی اولدی مکدر الاحوال
عمامه سن بره دوشردی بر فرح اهل
دبلدی پرلره گون کبی روحی اهل کمال
توکردی یوزنه مؤمنلرک منافقلر
صلندی ظلمت زندانه اولدی ظلم و وبال
انالرینه کلورلرکه رده زنداننه
شفاعت ایله که چیایی اولدرر و علال
بو دکلو مؤمنی مهلکه زبون انجه
نه که امر خدا ایله دور ایده مه دوسال

طویل عمر ایله سردار و سرفراز اولسن سعادتک گونی ایرمسون سحاب زوال

منیری

دامانکه هردم ایرشن دشمن الیدر بن قولکی پامال ایدن اوک کسلیدر
زنبوری غم شهد لبک ایلدی شیدا انکچون اشتی ناله عباسی عسلیدر
سبز ایله رخن کلدین اول خط دلاویز غافل یوریمه اچ کوزکی گون بجلیدر
گوندردی بلا عسکرنی وارسه شیرین فرهاد جفا بیشه انکچون جبلیدر
گوندن گونه شهر اجره بولن گون کبی شهرت
وصف مه رویکله منیری غزلیدر

لنجم ابو الفلم [illegible]
بی تو جانا قرار نتوانم کرد
احسان ترا شمار نتوانم کرد
گر بر تن من زبان شود هر مویی
یک شکر تو از هزار نتوانم کرد

[illegible] ابو سعید ابو الخیر [illegible]

امیر خسرو [illegible]
[illegible]

قطعه
[illegible]

سرو قدت جلوه کرد و قد صنوبر شکست
لعل لبت خنده زد و قیمت گوهر شکست
تعلیمی است
هندوی دربان او
زلف خاقان [illegible]
[illegible]

ولد جواب امیدی

عیبم ایمنت کز دیار رهم
نه شکر قندی بخارایی
باده کو یاران کامه بحر جا پر
نه تتر ناز نان [illegible]
که طفیلی خوان طفلانش
گستراند بساط بابایی
هر که بیت سه چار موزون گفت
که مسلم نشدی باستانایی

امیر رضائی [illegible]
امیر عطائی
[illegible]

دمی نه از بر تو جدا نمی خواهم
بغیر تو دگر آشنا نمی خواهم
کجا وفای تو و من کجا دریغ مدار
که جز جفای تو بی وفا نمی خواهم
بیکدم آب گزباران چشاند کوه گردون را
دهانت غنچه چشمت نرگس و رخ لاله حیرانم
[illegible]
چون خدنگ خود کشید از کمان زیبا پسر
ماند چشم خاک باز از حسرت تیری دگر

قصیدهٔ باقی افندی در جلوس محمد خان گفته

منت جناب حقه دما دم هزار بار | فصل شتاده باغ جهان بولدی نوبهار
کون کبی تابع دولت شاهی طلوع ایدوب | کون و مکانه ویردی ضیا آفتاب وار
خورشید کبی پرتو جودی سخا ایله | روی زمینه صیجدی زر کامل العیار
قلدی زمینی برف کبی نقد سیمه غرق | انعام عام شاه جوان مرد بخت یار
دریای کف موج عطا اوردی شویله کم | یکبار سیم نابله زین اولدی هر کنار
برک کل سفیدی یولوب باغبان چرخ | مانند برف یوللرینه ایلدی نثار
الله دوکدی صیجدی فلک خلقه وارینی | شکرانهٔ جمال جهان تاب شهریار
اول آستان قبلهٔ اقبال بخت اوله | سلطان محمد اعظم شاهان تاجدار
فرقنده تاج دولت و اقبال سرفراز | تختنده تخت عزت انک ایلر افتخار
دارا رواکه غاشیه سن اله دوشنه | لایق بودر که اوله سکندر رکابدار
علمی یاننده بحره نیچون دینله محیط | حلمی قتنده کوهه نه نون نسبت و قار
نصرت یوزنده اولدی نماینده عالمه | آیینه وش الندهٔ او شمشیر تابدار
حالی دکلدی زلزلهٔ عرصهٔ زمین | اول قدمده ویردی جهان ملکنه قرار
صف غزاده رایت اقبال پای مرد | روز وغاده قبضهٔ شمشیر دست یار
ایلر بجوی دوشمن دینه علی صفت | شمشیر خونفشان فلورکار ذو الفقار
شیر ژیانه پنجه صالرکا چشم کین | ببر و بیانه قورشو وار روقت کارزار
عهد زمان امن و امان جهانیان | شاه خجسته طالع فرخنده روزکار
دوران بسیط خاکه پنجه صاله فرش سیم | دوران ده تاکه ایرمیه بر خاطره غبار
داغ وفا و مهر کوکلده شکفته گل | تیغ خدنکی جان عدوده شکسته خار
باقی دعاجی ببر قولک کلدی خسروا | ایلر جناب حقه نیکه عرض افتقار
مورنذر جنابکه مملوک طاپوکه | لایق دکل که دور زمانده ایده خور و زار

قاضی عسکر منلا چلبی به فخر القضاة یحیی چلبی صوندوغی در

ای کرم کانی کریم الاخلاق | صاحب اللطف کثیر الاشفاق | معدن عدل و محل الطاف | کان احسان و مکان انصاف
سمن روضهٔ دین و مذهب | چمن باغچهٔ فضل و ادب | بلبل گلبن لطف و احسان | گل خوشبوی نهال عرفان
رطب نخل مروت سن سن | عسل نحل فتوت سن سن | عدل و انصاف و امانت سنده | سنده جمع اولدی بایسته
سنده نور صدق و صفای صدیق | عدل و انصاف عمر هم تحقیق | سنده در حلم و حیای عثمان | کرم جود شه شیر یزدان
صاحب مکرمت و عز و وقار | متدین متقی دیندار | کر حلم اهل هنر ملجأ خلق | پادشه ایلیکدر دانا حق
مستفیض علمانک سن سن | مستفیض فضلانک سن سن | دستگیر فقرانک سن سن | مشفق هم غربانک سن سن
که کم کسبی ایله علم و حسن | سکا میراثدر آبا و اجدادن | عالم و عامل و عادل قدر | بو قدر وار ایکن نظیرک یوقدر
آب عدلیله مخمر سن سن | نور فضلیله منور سن سن | عدل و داد ایله جهان نظام در | عدل خود ذاتکله وار ایلدر
علم و عدلیله جهان فخر ایلر | فخر ایدر ذاتکله عدل و هنر | ذات پاککله جهان بولدی نظام | عزک الله العزیز العلام
فو یه لم قالی ما آکه گله لم | قصه دن حصه به عزم ایلیلم | ایلیک طراغنه عرض فقیر | بو درای عالم و بی عقل و نظیر
وطنمدن بجه نیل هجرم | بو وطن جان و گوکلدن دورم | آج و محتاج و فقیر و مدیون | بجه و جهله خرنق و مغبون
فقر و فاقه اجمه کار ایتدی | تاج صبری بشومه طار ایتدی | نازعر بنده که بن بر بابم | والدم قیدی بدی بر بابم
دردمی ایندوکم اوله بلور | حالمی بیلدوکن الله بلور | بونده بن انده المده ذی رحم | بو قیدر دنیده آباذی رحم
ای کرم کانی ایشت فریادم | شاد ایله بو دل ناشادم | یعنی یحیی قولکی آج ایمه | بر قبویه دخی محتاج ایمه
دل غمگینمی مسرور ایله | چشم غمگینمی پر نور ایله | حسرتمه انی ایله واصل | دو جهان اجرنی ایله حاصل
قولنی حاجته ایر گورجی | حسرتی حسرته قاوشدرجی | سن بو کون ایله شها اول یارن | ویره جنتده سکا دیدارن

عز و قدرک بو جله ماه بماه | حامی حافظک اولسون الله | الم و دعمردن اول شاد و امین

رحمت انلاره که درلر آمین

مدامی

سوزمز اکلایمز صوفی بزم قال اهلی | بی زبان سویلشلم وار ایسه بر حال اهلی
واز گل عقله سن یار اولمز سن ای دل | اهلی وار باشقه انکده بهی ابدال اهلی
جانی جانان یولنه ویرمه ده اهمال ایتمه | ایره مز منزل مقصودینه اهمال اهلی
سلطنت قوله فخر اتمک ایمش عالمده | نه بلور قدرن اوک مملکت و مال اهلی

هردم الیله اله الوب اوپر سر و اتکن .
کورمدم خون سرشکم کبی بر آل اهلی

ن ع

دستنده خانهٔ فضل و بلاغت نهالیدر | مدح ثنای شه جهان اگه برگ و بار
امیداوکم دعاکه اوله موجب قبول | سوزدرونیٔ درد دیا چشم اشک بار
هرقنده عزم ایدرسک اوله رهبر و رفیق | توفیق رب عزت تأیید کردکار
ایام عمر دولت و اجلال مستدام
بنیاد و بخت عزت اقبال استوار
تم

القاب علما

جامع محاسن الاخلاق ظل اعاظم الافاق المولی العالم الربانی والنحریر الفاضل الصمدانی افضل المتقدمین اکمل المتأخرین مالک ممالک الفضایل سالک مسالک ناصل فخر الاعالی و ذخر الموالی فرید الدهر وحید العصر مولانا فلان افندی حضرتلری لازالت احکامه جاریة بتقریر الحق فی عقوده وابرح قضایاه سارية بالصدق والصواب فی مستقره اوصل الله میامن منزلته الی العالمین وانزل برکات فیض فضله علی جمیع المسلمین

القاب موالی عظام

اعلم العلماء العظام افضل الفضلاء الکرام رافع رایات الدین مبین موضح ایات العلم المبین العالم الفاضل الربانی والنحریر الکامل الصمدانی البحر الزاخر و [redacted] الحبر الماهر کاشف اسرار المشکلات واقف رموز المعضلات ناصب رایات العوارف واصل غایات المعارف

القاب موالی عظام

اعلم العلماء المتبحرین افضل الفضلاء المتورعین نکتة الثانی عمادة المعانی رافع والعالم الی التقصوی مظهر کلمات الله العلیا

القاب خواجه افندی

شهریار نامدار و جهاندار کامکار ظل الله فی العالم صاحب السیف والقلم وارغ تحت سلطنة مفخر آل عثمان بیك عالیجناه ابد الله دولته و ایقاظ عمر زینت حلیهٔ عالم و صلاح ایله ارکسته و زیور علم فلاح ایله پیراسته اولان خواجهٔ سعادت بخت اعنی به اعلم العلماء المتبحرین

القاب مجاهد قدوة العلماء المجتهدین
قدوة زارلعشق
والمؤید بتأیید خالق
العلام فخر الانام
احمد افندی م

سلطان العلماء العظام برهان الفضلاء الفخام قدوة المحققین المتأخرین اسوة المدققین المتبحرین خیر الخلوف فخر السلف رایت مراتب العلم الی القصوی و معلی منازل الفضل الی العلیا کشاف استار صور الحقایق بافکاره الصائبة و حلال اسرار کنوز الدقایق برایه الثاقب المحقق بمزید عنایة الملک المعبود الموالی الان بالاستحقاق علی العساکر المظفر المنصور بولایة روم ایلی المحروسة ابد الله تعالی اثار معدلته و انوار منزلته علی صفحات اللیالی والایام و ربط طناب دولته و رفعته بالاوتاد الخلود والبقاء والدوام لازال مرجعاً لارباب الحاجات و مصیر الاصحاب المهمات

القاب مفتی

سلطان العلماء شیخ الکلام برهان الفضلاء صدر الانام مفتی الامة کاشف الغمة حاوی اسمی الفضائل وعوارفها معتقد اهل مشارق الارض ومغاربها جامع الفضیلتین العلمیة والعملیة مالک الریاستین الدینیة والدنیویة العالم الفاضل الربانی مرید مذهب النعمانی صاحب آیات العز والاقبال ناصب رایات الدین والاجلال [redacted] المخصوص بعموم عواطف اللطائف الملک المعین حالا مفتی الزمان ابو السعود افندی مهد الله قواعد الدین بتأبید المعین و تشیید ارکان الاسلام ببقائه الی یوم الدین

القاب امراء

قدوة الامراء العظام عمدة الکبراء الفخام ذو القدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المؤید بتأیید الله الملک العلام المؤید بتأییده دین والاسلام الی قیام الساعة و ساعة القیام

القاب وزراء

امیر الامراء الکرام فی البحر کبیر الکبراء الفخام بالعز والقدر ذو القدر الرفیع ولی بدر الجمیع مستخدم اصحاب السیف والقلم مستعید ارباب الطبل والعلم السیف المسلول علی اعناق اعداء الله و اعداء الرسول الغازی المجاهد فی سبیل الله الملک العزیز الغفار حضرت فلان پاشا یسر الله فی الدارین ما یشاء ابن عبد الرحمن لازال امرا و میسرا الی انقلاب الدوران و انقضاء الزمان

فخر الوزراء العظام ذخر الكبراء الفخام واضع قوانين الحفظ والحراسة فارس ميدان الغزا والكياسة دستور معظم مشير مفخم اعني حضرت پاشا يسر الله ما يشاء

القاب وزير اعظم

دستور اكرم مشير افخم مناط نظام عالم مدبر جمهور امم رافع اعلام العدل والانصاف دافع ظلام الظلم والاعتساف اصف وزراء باسط الامن والامان ناموس السلطنة القاهرة ناظور الخلافة الباهرة مدبر مماليك الدنيا مظهر كلمة الله العليا المحفوف بصنوف عواطف الملك المنان حضرت فلان پاشا لا زال ايام دولته عزه وجلاله في صفحات الايام والشهور مسطورة ورايات مجده واقباله في طبقات الاعوام والدهور منشورة

القاب دفتردار كبير

فخر ارباب الدولة الغراء صدر اصحاب الرتبة العلياء مرجع الاكارم والاعالي منبع المكارم والمعالي حافظ الخزائن العثمانية ضابط الامور السلطانية اشرف ذوي الفضائل والدرايات اعرف ذوي المعارف والكمالات المختص بعناية الملك المعبود بدر الملة والدين محمود چلبي افندي الدفتري الاعظم السلطاني الديوان العالي الخاقاني دام الله دولته واقباله مدد شهور وكالة الدهور

القاب وزراء عظام

صدر الوزراء العظام بدر الكبراء الفخام متمم مهام الانام في الايام مدبر مصالح الخواص والعوام ركن عاليات اصف نشان جعفر پاشا يسر الله ما يشاء

القاب يكيچري اغاسي

حالا يكيچري اغاسي اولان فخر الاماجد والاعالي ذخر الاعاظم والافاخم ذو القدر الرفيع والجاه المنيع محمد اغا ماجد السلام ادام الله سبحانه وتعالى عزه ورفعته الى يوم القيام

القاب علماء عظام

اعلم العلماء المتبحرين افضل الفضلاء المتورعين ناظم الشريعة الغراء مهدي المحجة البيضاء كشاف المشكلات الدينية حلال المعضلات اليقينية المولى الفاضل بين الحق والباطل الحاكم الاعدل الافضل الاكمل حضرت مولانا فلان افندي اعظم الله ذكره واعلى على الفرقدين قدره

خاصه اوطه باشي القابي

عين الاعالي والاكابر حاوي المعالي والمفاخر عمدة الاماجد والاكارم زبدة الاعاظم والافاخم مستجمع جميع المحاسن غضنفر اغا ابن عبد المحسن الى

مو الفرد

قصيدهٔ علوی

صفاي وقت سحرده مثال لوحهٔ پاک — جريدهٔ دله يازلدي لا ابالي اوّلاک

زربا قلمغه بو نظمي كنش تحرير — كورندي صاف مجلا صحايف افلاک

بحار معدلنه قلب صافيدر غواص — جواهر سخنه طبع پاكيدر حكاک

اسير ستم سمندیدر زر سيم الجرهٔ سماک — غلام كوكب بخنيدر رسمادهٔ سماک

نكاهي بوق قطرات سرشكمه زيرا — دكل قنندهٔ درشاه وار كتر خاک

بني مذمت ايدوب بعضي نقل ايدرلر ايمش — دريغ ابرشدي او غصيله جانمه بلا

هم اولدرر بني اغياره هم شكايت ايدر — انا عتذرت قتيلا و قاتلي بهو ساک

زهي عداوت و بغض و زهي فساد و عناد — اقندبسينه قولن قدح ايده بعذو بي باک

بونامرادهٔ روا ميدر افترا ايده لر — براكي حاسد و غماز و ابتر و اتراک

بو افترايي حلال اتمم ايلرم دعوي — حضور حقده بحق مخاطب لولاک

بحق مسكنت خاک و صعوبت دريا — بحق سينهٔ غمناک و ديدهٔ نمناک

بصبر حضرت ايوب و حسرت يعقوب — بمحنت دگريا كه اولدي قلبي چاک

بقهر قاهر و قهار و فرد لا يفني — كه صرصر غضبي قوم عادي قيلدي هلاک

بقدر حرمت نعلين سرور ثقلين — كه نيجه رشتهٔ جان و دل اولدي اكا فتراک

بحق مسجد اقصا و شرب و بطحا — بحق نور محمد بحق روضهٔ پاک

بحق عالم لاهوت و ملک ملكوت — بحق صانع كون و مكان نه افلاک

ديمانكه دل اوزاندمه بي زبان يوسف الملک — جناب قاضي حاجاته بجرم و غمناک

كل عذارگمه صوندومه دستمي فلكو ارن — قباي عمري جبار لم يزل صد چاک

نفاق حاسدي كوش اتمه حاكما صدرا — وما فعلت بهذا فو الذي اجاک

قديمي بندک ايدي دل قنكده سلطانم — اولور دي جانله خدمنده جابک و چالاک

مدام ورد ايدي جانه شربت حمر هواک — دكلدر دخي ناكم زمان عالمه ناک

نهال تازه گي كورمك نصيب اولورمي عجب — ابا حديقهٔ عمرده قدي نخل اراک

قنكده بكا دولته عجب ديكلا عدا — كه كلشنهٔ كبريني ذو لكشر خس و خاشاک

زمان حشريه

زمانه‌ده بو در ابنای عالمک حالی دره علم ایده‌لر تا که باعث ضحاک
وجود منفرد و غازی نقد عمر نده خدا تهی ایده مانند کیسهٔ دلاک
عجبمی عرف و اضافه‌دن الحکم بن بکانه تاج کرک سر و رانه خود مواک
شو دکلو ستم بلا ایل اچردی بکا فلک دهانه دوشنجک جمله زهر اولور تریاک
اولور می صدر سعادتده دائما موجود انک که عاقبت اولور مقامی زیر مغاک
فنی او سلطنت قاهره او عیش مدام جهانه کلمشه دوندیلر جم و ضحاک
خراب ویردی کوکل کعبه‌سن عدو عیسی بو ظلمی ایتمدی حجاج ظالم سفاک
کوریجه دشمن بدخواهمی رونده اکا دیدم صقین صقین ایاک الحذر ایاک
مبدل اولدی محبت عداوته کوردی محیط فکره غرق اولدی خاطر ادراک
کمند زلفکه تسلیم کردن اتمزسم زمانه مرغ دلی ایده بستهٔ فتراک
دوشرمی علوی یه کوران نعمت اولمق ایدر می مؤمن اولان ذات خالقه اشراک
غریب و بی کس اولنلره شفقت ایلرکن جفا و جور ایده‌سن یوق بکا بیر خاشاک
بیان حالی تفصیل ایدردی دل اسکن دعای دولتک ایلر چو آبی استدراک

احضر ارباک

حکومتکده اولالی عدل و داد ایله عالم
نه قبضهٔ مالککده جملهٔ املاک

یارب همیشه لطفکی ایت رهنما بکا کوستر مدام اول طریقی که کتمز سکا بکا قطع ایله اشتغالم اندن که غیر بدر
انجق اوز آشنالروک ایت آشنا بکا بر یولده ثابت ایت قدم اعتباری کم رهبر شریعت اوله مقتدا بکا
یوق بنده بر عمل سکا شایسته آه اکر اعمالمه کوره ویره عدلک جزا بکا خوف خطاده مضطربم وارا میدم
لطفک ویره بشارت عفو و عطا بکا بن بلمنم سکا کرکن نس حکیم سن منع ایله ویرمه بهره کرامتکه سکا
اولدر مکا مراد کم اولدر سکا مراد حاشا که سندن اوزکه اوله مدعا بکا حبس هواده قویمه فضولی صفت اسیر
یارب هدایت ایله طریق فنا بکا

همای دل اولالی صید او چشمی شهبازه هزار شوقیله جان مرغی کلدی پروازه یکنده فاش ایده‌لی ماجرای دلدارم
کیوردی خلعت آلی سرشک غمازه یانوب کل ایلدی اجرامی عندلیب آغازه بو کهنه کلشن عالمده بر کل تازه
نوای دکلمیه کربزرک و کر کوچک نیازم ایشدوب آهنک ایدر شهنازه فغان و ناله ایدرکن عزو له ناکاه
هوادن ایردی همان سمعه بر آوازه که ای اسیر قفس بلبل خزان دیده قواندن اسیرلیک کرایر سینه شن پازه
بو آستان نو و بو جریدهٔ شوقی حکایت ایله یوری وار او نکته بر دائره حد بو عرصهٔ فکرت مدبر دانا
بلند مرتبه اسکندر سرافرازه بو کون که کان ملاحتده بر کوهر سن نه حاجت ای در یکتا یکنده انبازه
ز رشک قیله او لالی بکنده خور در بان سپهر ایتدی کلاهن ارشدی غازه یکنده خاص اولنک اخری ولور محمود
فلک اولنلر اریشور مقام ایازه کف سخاکله صو سب که اولدم ای دل بو سوز فاقه ایله اتش او غراش پازه
فغان بلبل کلزار مدحتک در چون عنایتک کلینی قوخلت اول نواسازه همای طبعی کوره همایون ایدردی
عجب هواده اوچر آفرین او شهبازه یل بهار ایده چون منهدم شتاخیدن
شکوفه وار مراد که حق ایرکوره یازه

دلا بو منزل ویرانی صنمه جای سرور که قصر دهره بولنور هزار در قصور فراق و سینه انک قلمه خنده شمع کبی
دلرسک اوله یوزک آق نیته کم کافور سپهر قاره ییره جرعه دوشن دوکر تک حباب کونه دماغکده اولور سه باد غرور
بولنمه سنبل صوبی کبی اقمه هر بکیه نظرلرنده یوری صاف دللروک دوری قضا الندده کمان اولدی چرخ خم قامت
اجل او قیله بزی ایتمکچون اهل قبور زمانه قانک اجرا اولدوکیه چوق ناتلو بو باغ دهرده مانند خوشهٔ انکور
بلاسی باله دکمز قو لذت دهری اوک بکلمیه تا منزل خانهٔ زنبور کرکه قوت بازو ده شاه بهرام اول
بوزان دهر ایدر منزلوکی آخر کور دلرسک اولمغه کون آسمان رفعت بوزوکی سایه صفت خاکراه اول
کل اولمه بزم فناده می ایله آکوده کر صور ساقی وحدت الوکه ماء طهور صدای عالم لاهوتی استماع ایله
نه در بو شیون و ناله که چنکله طنبور بو عزو جاهنه دوران اولمدی قائل صوکی فنا ایدوکن اکلدی حبیب غفور
شه زمانه سلیمان انس و جن که اوکا جهانده امر نه تا بعدر روح نیس طنور چنکه عالمه بخش اولدی خوان اخیا
تفاخر ایلیه چینک کو ترکه فغفور کلبدی قور شوکه جم ای شه دیار کرم یا صاول اکه دیور یا بکلم ار افدن دور
حمام عقل ایره مز شاهباز فکر توکه همان قوشیله برابر اولامی ایچ عصفور
خیالی ملک سخنده عجبمی اولاسه که ویردی خسرو ملک سخن اکا منشور

لمعات عراقی راست

عشقم که در دو کون و مکانم پدید نیست | عنقای مغربم که نشانم پدید نیست
ز ابرو و غمزه هر دو جهان صید کرده ام | منگر بدان که تیر و کمانم پدید نیست
چون آفتاب در رخ هر ذره ظاهرم | از غایت ظهور عیانم پدید نیست
گویم بهر زبان و بهر گوش بشنوم | وین طرفه تر که گوش و زبانم پدید نیست

چون هر چه هست در همه عالم همه منم
مانند در دو عالم از آنم پدید نیست

بایرقی

نغمه چالکسی ابت الوب اله دل تشنه ...

حامد

غنچه آرزو ...

پوالفسرد

یار همان درد همان دل همان | غصه همان قصه مشکل همان
ناز همان حسن و جلالت همان | شوق همان گریه و حالت همان
عشوه همان شیوه همان خوبان | غمزه همان نرگس جادو همان
عشق همان زار و نزاری همان | چشم مرا گریه و زاری همان
سوز همان داغ جدایی همان | مسکنت و فقر و گدایی همان
دوست همان حسن و ملاحت همان | بر دل و جان سوز و جراحت همان

هجر همان درد مودت همان
فاسمی و داغ محبت همان

غیاث

صید ایدوب زلفی دو زاغیله همان | عندلیبن بو کون اول نارک بدن
که سر و پاین صدی کاهی دلن | فلدی اخراول غریبی نیم تن

قطعه ابن یمین رحمه الله علیه

چه خوش مناسب شان گفته است ابن یمین | دو مصرعی که برابر بآب زر گردد
لئیم زاده چو منعم بود از و بگریز | که سنگ لاخ چو پر گشت کنده تر گردد
علی الخصوص بها دبن غلام عبد الکور | که خانمان خرابش بهمه ک در گردد
فغان ز گردش گردون چرخ سفله نواز | که بر مراد دل کیدبان خر گردد
دهد بناکس و بی اعتبار و دون زر و سیم | خلاف مردم دانای معتبر گردد
کسی که در خور شاهیست از خردمندان | شود اسیر ز افلاس و دربدر گردد
کسی که در خور افسار و خر بود او را | دهد کلاه زر و صاحب کمر گردد

اصیل زاده چو مفلس شود در و پیوند
که شاخ میوه دگر بار بهره ور گردد

لمولانا جامی

ای عشق منم از تو سر گشته و سودایی | و اندر همه عالم مشهور بشیدایی
در نامه مجنونان از نام من آغازند | زین بیش اگر بودم سر دفتر دانایی
ای باده فروش من سرمایه جوش من | از تست خروش من من نایم و تو نایی
سرمایه ناز از تو هم اصل نیاز از تو | هم وامق شیدایی هم دلبر عذرایی
گر زنده کنیم جویی در من نفسی دارم | من مرده صد ساله تو جان مسیحایی

اول تو و آخر تو باطن تو و ظاهر تو
مستور ز هر چشمی در عین هویدایی

صالح

دار دنیا طورجق یر چو دکلدر ای دل | انده مسکن ایدین دیو قوطول املی
کرم دوستی گور مسکن اچون وضع اتمش | فقرای از له قصر مثمن ازلی

صالح

فخور ماغه دیو غمی امری هر بار | او قور قل هو الله دل بی رخ یار
اخلاص

خوب باشند ... صاحب فضل ...

بلال

بزم شوق اچنده کوردم بر فنا او باشني ‌ ‌ بال مومیني یقدي اول حکره کسدي باشني

صادق

امن اوزره قلدي دهري شول رسمه عدلک ای مه

کم اولدي بربرله صیاد وصید یاران

وله

دي فرستاد قطعهٔ سوي من ‌ ‌ نکتهٔ داني ززمرهٔ فضلا

کرده سه چار حرف اندرین بدونیم ‌ ‌ تا کند عاجز از جواب مرا

کفتم اندر جواب او کای ‌ ‌ فخر خلق جهان وقاضی حا

جت اصحاب منصف بغضی ‌ ‌ لت بسیار خواهمت بدعا

وله

ای شادی عید چون بکام دل اغ ‌ ‌ دایم شده محبوس درین غمکده مغ

دوزم بر ایاغ ل کرازادی مح

بوسیست برسم عیدیم از تو طمع

قال سید الشریف فی حالة النزع

هرکز دل من زعلم محروم نشد ‌ ‌ کم ماند زاسرار که مفهوم نشد

هفتاد ودو سال تحصیل علم کردم

جابر ‌ ‌ شونلرک کاوله برابر صاشیله کوهري ‌ ‌ در دندانوک اوجدن طاغلر بالنلري

بر ایکی اوچ در

بدر ‌ ‌ کوردی آلایه برارادە عاشقلري ‌ ‌ دیدی اوچ کره ارقدن سورکز اکرني

بدر ‌ ‌ وصل اولندر اول بت سیمین تنه سرور اولان ‌ ‌ کاهی کوکلدن چقر کاهی ایاقدن دور اولان

تاتار ‌ ‌ جیني اولکه عشق اهلنه برقاره بلادر زلفي ‌ ‌ نظر اندم اکه اوچ کره دوتا در زلفي

ایاز ‌ ‌ توشتن چوزدي میاندن اول صنم

بینه قوشندي ایدوب طور عجم

امیر محمد معز الدین راست

به پیش ماه رخت آفتاب یعني چه ‌ ‌ به پیش خال وخطت مشک ناب یعني چه ‌ ‌ عرق بروی تو هرکس که دید میکوید

بروی آتش سوزان حباب یعني چه ‌ ‌ درون حلقهٔ زلف تو رخ نمایانست ‌ ‌ وکرنه در دل شب آفتاب یعني چه

خیال نرکس مستت زدست برد مرا ‌ ‌ وکرنه با دل پر درد خواب یعني چه ‌ ‌ خیال شمع کرانیست در دلت فیضي

دل پر آتش وچشم پر آب یعني چه

خوبان بسی شنیده وبسیار دیده ایم ‌ ‌ نی دیده ایم مثل تو نی نی شنیده ایم ‌ ‌ بی لعل جان فزای تو از زندگی خویش

صد بار پشت دست بدندان کزیده ایم ‌ ‌ ما را بدان سبب نکشد دل بآب خضر ‌ ‌ از جان کذشته ایم بجانان رسیده ایم

کوته چراست خلعت هستی بقد ما ‌ ‌ یعنی ز هر چه غیر تو دامن کشیده ایم ‌ ‌ تا آشنا شده ایم جامی بآن غزال

از مردمان چو آهوی وحشی رمیده ایم

روز ازل که دیده جمال تو دیده بود ‌ ‌ از صورتت بعالم معنی رسیده بود ‌ ‌ روی تو دید دیده ودل در بلا فتاد

این چشم خون کرفته ندانم چه دیده بود ‌ ‌ نقاش صنع کز پی تاراج عاشقان ‌ ‌ مانند ابروی تو کمان کم کشیده بود

ما را اکر حکیم ازل دردم محنتست ‌ ‌ خاص از برای محنت وغم آفریده بود ‌ ‌ عصمت اکر چه کعبه تهی کشت از دم

عشق ترا بملک دو عالم خریده بود

ما عاشقیم وکوشهٔ اندوه جای ماست ‌ ‌ هر جا که هست محنت ودردی برای ماست ‌ ‌ هر دردمند بهر دوا ناله میکند

فریاد ما ز درد دل بی دوای ماست ‌ ‌ چون غنچه غرق خون دل ما از جفای تست ‌ ‌ مانند کل شکفته رخت از دعای ماست

زخمی که بر دلم ز خدنک جفای اوست ‌ ‌ زخم جفا مکو که نشان وفای ماست ‌ ‌ صد بار پادشاه خورت خواند حیرتی

یکره تو هم بکوی که این هم کدای ماست

مرا مانند تو جانانه پیدا نخواهد شد ‌ ‌ ترا هم مثل من دیوانه پیدا نخواهد شد ‌ ‌ بسی پروانه خواهد سوختن شمع رخت اما

بدلسوزی چو من پروانه پیدا نخواهد شد ‌ ‌ ترا کنج دلم ویرانه شد اما چنان کنج ‌ ‌ که هرکز در چنین ویرانه پیدا نخواهد شد

بکنج نامرادی ساختم آخر چو دانستم ‌ ‌ که در کوی مرادم خانه پیدا نخواهد شد ‌ ‌ مپرس افسانهٔ فرهاد وشنو قصهٔ صالح

که شیرینتر ازین افسانه پیدا نخواهد شد

بابا

دل غمین ... ایقدن چقه ... جالکا ...

صالح

دلم از تفرقه عشق تو ویران تا کی
در دشت تنهایی و اندیشه درمان تا کی
هر کسی در پی کاری و من بی سر و سامانی
کارم از فتنه زلف تو پریشان تا کی
دل بجان آمد و جانم بلب از دوری تو
من دیوانه چنین بی سر و سامان تا کی
متصل سوختن از آتش حرمان تا کی
محنت دوری و اندوه صبوری تا چند
اضطراب دل و بی طاقتی جان تا کی
بی کشیدن بجریان و دل صالح را

مشکل غمست عشق که گفتن نمیتوان
ما را عجب غمست که گفتن نمیتوان
دندان بقصد لعل لبش تیز چون کنم
وین مشکل دگر نهفتن نمی توان
خون است غنچه وار دل تنگم از فراق
کان لعل گوهریست که سفتن نمیتوان
گردی بدامن مژه رفتن نمی توان
غمهای عاشقان همه گفتند پیش یار
دل تنگ آنچنان که شگفتن نمیتوان
در خون نشست چشم هلالی که از رخش

شوقی یزدی راست

ای رخت ماه اوج زیبایی قامتت سرو باغ رعنایی
سرو و گل را اگر بود با تو دعوی حسن و لاف زیبایی
سرو بر جا بماند از خجلت چون خرامان بباغ فرمایی
گل ز شرم رخ تو آب شود اگر از پرده روی بنمایی
ماه را با رخ تو نسبت نیست سرو را با قد توانایی
سرو آزاده ایست گوشه نشین بهره گرد دست ماه هرجایی

مفلسانیم آمده در کوی تو شیئا لله از جمال روی تو
از عطش ابر لبها آورده ایم آب خوبی نیست جز در کوی تو
نان بده نقدی بدرویشان خود ای همیشه لطف و رحمت خوی تو
حسن یوسف فوت جانشد سال خط آمدیم از قحط ماهم سوی تو
دست بگشا جانب زنبیل ما کافرین بر دست و بر بازوی تو

اهلی راست

گفتم دل از تو برکنم آتش بجان گرفت
سیل سرشک راه من ناتوان گرفت
جولان کنان گذشت زمن آه چون کنم
پرواز کرد و بر سر من آشیان گرفت
نتوان دمی بتو بودن بکام دل
پنداشتم که دل ز تو بر میتوان گرفت
میخواستم ز فتنه دوران کناره
عمر گذشته را نتوانم عنان گرفت
بر کاینات دامن همت فشانده ام
نی دل ز آرزوی تو بر میتوان گرفت
از قاف تا بقاف بتیغ زبان گرفت
گریان ز آستان توچی آمدم برون
آمد سپاه عشق مرا در میان گرفت
مجنون روزگار شدم تا همای عشق
زان دم که دامنم سگ آن آستان گرفت
اهلی چو آفتاب بمهر تو شد علم .

م

خسرو راست

هر شب منم فتاده بگرد سرای تو
ای وای بر کسی که شود مبتلای تو
جانرا روان به پای تو خواهم نثار کرد
تا روز آه و ناله کشم از برای تو
روزی که ذره ذره شود استخوان من
دستم نمی دهد که نهم سر بپای تو
تو پادشاه حسنی و خسرو گدای تو
هرگز دمی وصال تو روزی ما نشد
باشد هنوز بر دل من داغهای تو
بر حال زار من نظری کن ز روی لطف

غزل عارفی

ای ترک پری چهره که غارتگر جانی
شمشاد قدی سیمبری غنچه دهانی
ابرو فتنی غمزه زنی غارت دینی
رشک قمری فتنه گری شوخ جهانی
عیسی نفسی خضر وشی آب حیاتی
ناوک فکنی صف شکنی سخت کمانی
شیرین دهنی نوش لبی جوی بیانی

وله

یا قوت لبی سبز خطی لاله عذاری
برگ سمنی شاخ گلی سرو روانی
ای شمع که گریه دل عارفی از تست

وله

فانی راست

ای تو یار همه کس بی دل و بی یار منم
انکه جان داد ز هجر و بی دیدار منم
بلبلان در چمن از دیدن گل خرم و شاد
همه پیش تو عزیزند همین خوار منم
همه را شاد کنی جرعه راحت بخشی
وه که در دام بلا مرغ گرفتار منم
شکر کز عشق تو وارسته هر کار منم
همه از پرتو دیدار تو جان پرورند
بغم و محنت عشق تو سزاوار منم
گفتی ای دوست که فانی بچه کاری چونی

وله

غزل اهلی

مهی که گشت و ندیدم مه جمال ترا
که هیچگه نرسد چشم بد کمال ترا
رقیب قدر وصال ترا نمی داند
نیافتم شرف دولت وصال ترا
تو آفتابی و چون ذره عالمی وارند
ز چنگ هجر ندیدست گوشمال ترا
که پیش او نتوان گفت عرض حال ترا
کمال حسن لطافت همین بود یارب
امید آنکه نبیند کسی زوال ترا
بنامه شرح مکن درج حال خود اهلی

وله

اهلی راست

از حلقه زر گوش تو آزار کشیده
در گردش ایام ندیده نشنیده
آغشته بخون دلم آن اشک که هر روز
یا درد دل ماست بگوش تو رسیده
هرکس که سر زلف تو دیده رگ جانرا
بیش از همه سرگشته بکوی تو دویده
صد گونه دعا خوانده و سوی تو دمیده
چشم فلکی گوش ملک مثل تو ماهی
پیوند باو کرده وز خویش بریده
هر که که نظر کرده برخسار تو اهلی

م

اهلی راست

کسی را در غم هجران بخود همدم نمی بینم | برک خویش راضی گشتم و آن هم نمی بینم | مگر گویم دران عالم بمجنون شرح درد خود
وگر نه هیچ در عالم بخود محرم نمی بینم | چه حالست این که یکدم نیستم بی محنت و دردی | چه غربتست این که خود را یک نفس بیغم نمی بینم
پری زادی تو یا خود ملک یارب چه جنسست اینکه | که این حسن و لطافت در بنی آدم نمی بینم | غم و محنت نماید شادی و عشرت مرا اهلی

هاتفی

که هر گز خاطر شاد و دل خرم نمی بینم

وله

داغی که از فراق تو در سینهٔ منست | داغش مکو که همدم دیرینهٔ منست | در عشق تو سکندر و قتم بروی خاک
نقش سم سمند تو آیینهٔ منست | دل نیست جان من که در و گشته مقیم | بار تو خانه ایست که در خانهٔ منست
کار من آن وست هم از ناوک قدر | گر زانکه در دلت قدری کینهٔ منست | پشمینه پوشم از غم آن زلف هاتفی

اهلی راست

یکتار موی خرقهٔ پشمینهٔ منست

وله

میکشم درد و محنت از چهره ام پیداست این | بر امید آنکه کویی در دمندهاست این | لعلت آشوبست و خال فتنه چشمت فتنه جو
چشم بد دور از تو جان من چه آفتهاست این | یارب این نخل از گلستان ارم آورده اند | یا مگر شاخ گل باغ جهان آراست این
قامت دلبر در رفتار جان بی دلان | الله الله آن چه رفتار و قد رعناست این | گر تو خواهی کام دل اهلی ز لعل آن نگار

آصفی راست

تا نگویی ترک جان با خود نباید راست این

وله

بر باد پای عشقم سر در جهان نهاده | بیش منست مجنون در عاشقی پیاده | یارب بد و دآهم سنگ سیاه گردان
گر در وفا نباشم از کوهکن زیاده | در هر گل زمینی دارند شکل نرگس | پیران باده پیما بر گرد جام باده
مشاطه نیست حاجت خوبان ساده رو را | بسیار حال دارد رخسارهای ساده | کردم دعای وصلت دیدم چو صبحگاهی

درهای آسمان را بر روی خود کشاده | گفتی دگر نخواهم شب سوخت آصفی را

هلاکی راست

تا این سخن شنیده آتش در و فتاده

وله

غم آن آهوی وحشی بکه گویم چه کنم | او گریزان ز من و من سگ او یم چه کنم | غنچه سان پرده نشین آن گل و من در طلبش
چون صبا در بدر و کوی بکویم چکنم | هر که دیوانه شود سلسله بر پاش نهند | من که دیوانهٔ آن سلسله مویم چه کنم
دل دیوانه که در مجمع خوبان گم شد | گر شوم گم من بیدل ز که جویم چه کنم | اعتقادم چو هلاکی به نکورویانست
چه کنم معتقد روی نکویم چه کنم

حضرت شیخ سعدی فرماید

بازم اگر شبی بود با تو بروز روبرو | شکر کنم ز بخت خود تازه بتازه نو بنو | همچو رخت بنازکی گل نبود بنازکی
گرچه بسی بچیده ام رنگ برنگ بو ببو | مثل قدت ندیده ام سرو بباغ بوستان | گرچه بسی بگشته ام باغ بباغ جو بجو
در همه عمر بیمنت در بر خویش گویا | ز اول شام تا سحر سینه بسینه روبرو | چند بسر دوم بتا در طلب وصال تو
روز بروز و شب بشب خانه بخانه کو بکو | چون ز لبت بوسه خواهم و وعده دهی | سال بسال و مه بمه گوشه بگوشه سو بسو
وه که چه عشوه ها دهد آن سر زلف دلکشت | بند ببند خم بخم حلقه بحلقه مو بمو | بر سر ره چو بگذری باز نگر فتاده ء
جان و دل جهانیان تو ده بتو ده تو بتو | هر سحری بکوی تو سعدی در آرزوی تو
نوحه زنان همی رود های بهای هو بهو

ما زبر في هذه الصحيفة الصحيحة الشرعية | والوثيقة الانيقة المرضية | من اصل الوقف والشروط
ووجوه المصارف على النمط المبسوط | وقع كله لدي وجرى جميعه | بين يدي وقضيت بالصحة
واللزوم في الاصل والفرع قضاء جاريا | على قوانين الشرع حسبما نظم | في سمط السطور ورقم
في طي هذا الورق المنشور وافقا على | مواقف الوفاق والخلاف | الجاري فيما بين الائمة الاشراف
وانا العبد الفقير الى الله سبحانه | الراجي من جنابه عفوه وغفرانه | ابو السعود بن محمد القاضي
بالعسكر المنصوره في ولاية روم ايلي المعموره عفي عنهما

سعد الدين افندي سلطان المشارق والمغارب سلطان محمد خان حضرتلرينه خواجه

اولدقلرنده مرحوم نابي زاده ارسال ايتدوكي تهنيه نامه در

نير اعظم آسمان صدارت بلطان اساطين علا اقدم هو الشمس قدراً والصدور كواكب في البحر

جود والكرام حضرتلري حضرتلرينك سده سدره مقدارلرينه غبار كيميا عيارلرينه هزاران عبوديت

ونياز ولي كوراه استكانت واعزاز ايله نثار جواهر زواهر ضراعت بو حوالي سعادت انجام عرض

باعث جرائت اولمشدر كه جبهه تضرع وسكنت در كاه ما يفي السول حضرتلرينه موضوع وراه توجه

وسائل باركاه مفيض المأمول رب عزته مرفوع قلنوب مطلب اعلاي دولت وجاه ومقصد اقصاي

مجموع انس وجاه اصطفاء مراد كه مدار تفويض اخذ حل وعقد امور ومناط تسليم اعنه نظم احوال جمهور

اعني صدارت عظماي جوالي نظام وسعادت كبراي اقاليم انتظام شاه عاليجاه قدسي مآثرينه

مسخر بلكه باب جلالت مآبلرينه كمينه چاكر اولمغه ايدي الحمد لله الملك المنان كه قطب حكم فايقه اوزره

دوران ومنهاج مصالح لايقه اوزره جريان ايده عادت عليه رحمانيه وسنت سنيه سبحانيه اقتضاسيله

كوكب مجد واقبالكزي فرازي عليايه صاعد وتعليات ادوار وتعاقب ليل ونهار طالع روزكاره جوزهره

ساعد اولوب آفتاب جهانتاب كبي افق عالي عبيدده باهت همه سكان خيمه افلاك صنع بديع اوزره لامع

طالع وتابان وآثار كمال حقيقي انوار رفيعه اقطار سموات وارضين ده اسلوب ابيض اوزره فائض الفيوض

وفرخنده اولديغي جمله تاج ابتهاج اوج آسمانه وديده سرور وفرحت فرقدانه ايرديكي ... باركاه الله

زبان حيات نو بولغين طراوت بالندازه ايله تازه لندي وجوق بيان كنبد قبه افلاك باركاه اختيار

الصانع الحكيم الوهاب كلبانك وغلغله سيله آوازه لندي وكافه بنده كان مختصان حوزه اختيار

بو بيت بديع البيان اوزره اولمغله جاه اولدي بيت شكر خدا هر آنكه طلب كردم از خدا

بر منتهاي همت خود كامران شدم جناب جنابت واسع الارحاء بي امتناندن تعدادان آمال

عبد ناتوان اولدر كه بو دولت زهرا سعادت حضرتلري امور دين ودنيا حسن نظام وانتظام

ويرمه ده وياده اولوب قيام الساعه وساعة القيام زمن اتحاد مملكت اوزره باقي

ومستدام اولا ايدي تاريخ آماني جوبيدار كه طوطي آفات قدس استجابت باد دعا يندن محصوده كورن اند

فتح ... بو ...
النوفيق فيه
بو ... انه

اختيار

القاب موالي عظام

اعلم العلماء العظام افضل الفضلاء الفخام المنظور بعناية الملك العلام المستغني عن البيان

والاظهار لكونه اظهر من الشمس في وسط النهار اعني به سعد الزمان وسعد الدوران حضرت كامياب

وكامران مولانا سعد الدين افندي ابن المرحوم حسن دام سعده الى يوم الميزان خوبتر بكفاب.

القاب دفتردار

قدوة ارباب الجاه والجلال عمدة ارباب المجد والاقبال عامر الخزائن باحسن الاعمال

المختص بمزيد عناية الملك المتعال حضرت فلان الدفتري بالشدة السنية في جانب روم ايلي المحروسة

زيدت معاليه

القاب رئيس كتاب

قدوة ارباب التحرير عمدة اصحاب التقرير ذو القدر الرفيع والجاه المنيع المختص بعناية الملك الجليل

القاب بكلربيكي

مرجع الامراء الكرام مفخر الكبراء الفخام ذو الشأن الرفيع والجاه المنيع المختص بمزيد عناية الملك

المعين حضرت محمد بيك ابن عبد المعين

وزير

صاحب آيات الدولة الغراء ناصب رايات الحشمة الزهراء ذو القدر الشامخ وصاحب المجد الراسخ

المحفوف بصنوف لطائف عواطف الملك المنان حضرت سياوش پاشا ابن عبد المنان جعله الله في

امانه الى انقراض الزمان وصانه عن نكبات الدهور والاول

اغالر

قدوة الاماجد والاكابر حاوي المحامد والمفاخر ذو الشأن الرفيع والمجد الفائق حضرت علي آغا

ابن عبد القادر امير العلم السلطاني لا زال محفوفاً بصنوف الرحمات

چاشنكير

قدوة الاماثل والاقران شرف الصدور والاعيان رضوان آغا ابن عبد الرحمن الذواق

السلطاني زيد قدره

القاب امام جوامع

زمرهٔ فقهاء مسلمين وفرقهٔ اتقياء مؤمنين دن علم وزهد وصلاح ايله موصوف وعلم رشد وفلاح

ايله معروف

القاب ائمه

مفخر الملة والدين حافظ الكلام على اليقين مزين محفل القراء والحافظين مقتدى الكل

في كل آن وحين بحسين المساجد بالصلوة لمؤمنين لام جوامع حضرتلري

مولانا افندي
سيد الموالي وسند الا
عالي المختص بعناية
الملك المتعالي حواجه
افندي حضرتلري
القاب
قدوة ال [illegible]
زبدة [illegible]

القاب ساداتك

مفخر السادات قدوة اصحاب السيادات مستجمع الخصايل النبوية وارث الاخلاق المحسنة الاحمدية السيد حسن بن السيد محمد رفيع القدر ذو الحسب الطاهر والنسب الظاهر

ديكر

مفخر السادات منبع العز والسعادات افتخار آل طه ويس اختيار اولاد سيد المرسلين السيد محمد بن السيد علي

ديكر

مفخر السادات قدوة اصحاب السيادات الاحمدية السيد حسن بن سيد محمد

القاب سادات

رفيع القدر ذو الحسب الطاهر والنسب الظاهر

القاب مشايخ

قدوة اصحاب الصلاح افضل اصحاب الرشد اشرف ارباب الفلاح الشيخ محمد زيدت تقواه

اكمل ارباب الزهد قطب العارفين وجراغ اصحاب اليقين ومرشد السالكين

القاب مشايخ

الشيخ الكامل المتطوع علاء الدين بن مصطفى زاده الملك الحق ايده الله المبين

القاب وزراء

قدوة الاكابر والاعاظم ناظر الامور والمصالح للسلطان الاعظم الماجد المحامد حامي الحرمين

القاب بكلربكيلر

ظهير الدولة الرفيعة والمجد المنيع ذو القدر الارفع

جامع الكمالات بالعبادة

صاحب العز والاحتشام المختص بمزيد عناية الملك العلام فلان پاشا

بشر الله بالخير

القاب اطباء

اشرف الاطباء الحاذقين واكرم الحكماء الفايقين العارف باحوال المزاج الواقف على قوانين العلاج

حضور بخش حضور لازم السرور رابنه انهار اوقاتها نوروركم

القاب قاضي عسكر افندي ورباب موالي عظام

اعلم العلماء المتبحرين افضل الفضلاء المتأخرين كشاف المشكلات الدينية حلال المعضلات اليقينية مفتاح كنوز الحقايق مصباح رموز الدقايق المختص بمزيد عناية الخالق

القاب

منبع انهار اللطف والكرم ومظهر ازهار الجود والشيم لازالت رياض لطفه ناضرة وما برحت حياض جوده عامرة

القاب موالي عظام

سلطان العلماء العظام برهان الفضلاء الفخام قدوة المحققين عمدة المدققين حجة الحق على الخلق اجمعين وارث علوم الانبياء والمرسلين المنظور بعين عناية الملك الحق المبين

القاب

مفخر السادات ومنبع السعادات آل بيت الرسول عظام مولانا فلان

صورت وقفنامه

نام اعلاي علام افتتاح مرام كافه انام وصلوة وسلام مفتاح كلام اهل اسلام دور الآن بعد اداي ما هو الاكمل اظهار واعلاء قلمند قدرمكره مبداء املاي كتاب منشاء انشاء خطاب اولدركه نفس الاصوبه ده صاحب الخير المتين مصطفى بك ابن آيدين دام خيره في الاولى وزاد اجره في الاخرى بحضور ثبوت ونظر فكر ايله اهتمام ده قيد ايدوب بوسكن فنائندن اوزره آنلر وزرالوالد وعنده كا بغير دينارندن نار ودور احسنده مارولدر ايدوكه مصدق حاضر وبوموطن عنايات كل نفس في ارثه الموجب مقتضاسنجه ارتحال ومفرح مخلوق ذرو بوسبب فتكي سنتطاع باعث دعاي مستجابات اوجاق سمنه عنايت مرغيبي حرف ووقف تام بمحتي عطف قلوب اختيار ورضا لوله محضر قضايه كلوب اداء مراده واظهار مافي الفواد ايدوب الحمد لله الذي جعل الوقف خير الزاد وذخر اليوم المعاد والصلوة على نبيه محمد الهادي الى طريق الرشاد وعلى آله واصحابه الامجاد اما بعد كتاب صحيح الفحوى شول منوال اوزره ناطقدر كه

صورت ارغ طلب علكه نقد صورتيدر

باعث تحرير كتاب نقلي وموجب تسطير خطاب حكمي اولدركه قصبه ايدونام ساكنلرندن حسنى بن عبد الله نام كسنه دعوي واستشهاد شرعي حاضر اولدوده قبل احرار المسلمين دده وتقاريري موجدين دده حسن بن علي وحسن بن عبد الله نام سپاهيان مجلس شرعيده حاضراه اولوب يوقي وتحويل بحوزة محضر حضور وتعديلده شوبله اوزره شهادت شرعيه علوم ايدركه بزشاهدلر وزرو دوحي ايدروزكه حاليا قرار ايالتجي بيك اعطاه افتخار الامراء الكرام مخرج ديگري علوفه حقم تاريخ علوفه حياربنده اولوب خدمت سپاهيلرندن ايكي نفس ايكاح فورت اولوب بوده ابن عبد الله نام كمسنه نفسي ايدونام محلاتنده آيا ايكوي محله ساكنلرندن اولوب بنده اقدم جودولات نقالكه نام فويمكن صلبي وبخاي ديرو نتايج لقبه نام فويمكن اوغلاجيه ومفقود حسين عبد الملك اناي كوروه نام فويمه لقه نام فويمكن صلبيه قويديره نتايجنه وبوره كورون كلاولي

قرنداشی اوغلیدر وهو وارثه من جهة العصبة النسبية ووارثته منحصرة فيه لا غير وهو المستحق للتركة

الدار لياه شهادة صحيحة شرعية مقبولة بعد رعاية وظايف القبول فانهى حقيقة الحال ومصدوقه

المقال عن الطلب والسؤال الى جناب فخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مميز الارامل

والايتام مميز الحلال عن الحرام اعنى الحاكم العدل بقضاء الكتاب وامضى قضائه والحكم لكل من نصيب

اليه الكتاب من الاصول والنوازل فحقق عندهم يوم الحساب فالمأمول فهم الانعام بالقبول والعمل

بما يحويه من المدلول نيلا به النوادر من الملك الوهاب جرى ذلك وحرر في

منتصف [illegible] العالية / محاسن [illegible] / تحريرا [illegible] وغيرهم

القاب وقعيده نسا — ملاه — ملاه

الكليلة المحصنة جليلة الحسنة درة تاج مستورات صاحبة الخيرات والحسنات مرحومه [illegible]

القاب [illegible]

مفخر الخواتين المخدرات فخر النسوان المستورات علية الذات صفية الصفات المحفوفة بصنوف عواطف الملك المنان

القاب [illegible]

مفخر المخدرات تاج المكرمات فخر المستورات نتيجة العلم والسعادات المختصة بعون واهب المرادات

علية الذات صفية الصفات اعفى بها كسميتها سلطانة دوام عصمتها وصانت عفتها

الدهر فلانة الخ.

القاب نسا

الموقرة المخدرة المفخمة المكرمة المدعوة فلانة بنت فلان الخ

القارئ
فخر المخدرات المكرمة
المستورات المعظمة وتاجه

سعادتلو سلطانم حضرتلرینك بنده سنبه لری ترابنه عرض داعی بالاخلاص بو در که ۞ الحمد لله تعالی بو ایامکن

خوش هواده غنکو سلطانمك امتداد عمر و دولتی وازدیاد قدر و سعادتی دعواتنه فی الغدو والآصال

بخلوص البال مداومت و اشتغال اوزرینه یوز درگاه رب العالمینده قبوله قرین و بارگاه ارحم

الراحمینده حصوله ضمین اولا آمین آمین ثم آمین بعده مروتلو سلطانمك علوم عالیه لرینه پوشیده

دکلدر که بو عبد ناتوان مدت مدیده دن معتکف گوشهٔ حرمان اولوب تشبثم ذیل خیام اقتدارنه

الجا مز ظل غمام مرحمتلرینه در مروتلو سلطانمك عموم مكارم اخلاق شامله و شمول مراحم

اشواق متناوله لری مقتضاسنجه حاشا که خایب الامل ضایع العمل اولم اول ملاذ موئل عالم و معاد

و ملجا بنی آدم اولان عتبهٔ مرام بخشلرندن امید واثق و رجا صادقم اولدرکه حسابی غایه صلتهاً و

بی نهایه لرندن محظوظ و بهره ور اولوب میسور المراد و مجبور الفواد بیورلمغله محسود حساد بدنهاد

اولوب ابد الآباد داعی ذات سعادت بنیادلری اولم قضای سابق که نتیجه مرامه وصولدن

عایق و رافع اولمشدر میسر اولمزایسه قضای اخرله بهره ور بیورلمق ممکن ایسه عنایت بیوردله

و بیمار زعامته تیمار سزاوار بیورلورسه عمر و دولت ایله برخوردار اولالر که دیدهٔ انتظار اول

افکار ده بیدار در و بو گستاخانه عرض حال جرایم اعمالدن عد بیورلمیه که ولی نعمتم دولتلو سعادتم

اولان احمد پاشا مخلصکزوك مكارم اشفاقنه مأنوس و معتاد اولمغله خویش نیك اندیشلر اولمن

صاحب سعادتم استانه سنده دخی کندی زمرهٔ مخلصترین بنده کان و فرقهٔ صادقترین چاکران

عدادندن معدود و ظن ایدوب عرض عبودیته باعث جرأت اولمشدر باقی امر و فرمان و همت

و احسان رأی عالم آرالرینه منوط و مربوط در همیشه ملاذ و ملجأ عالم و معاد منجاء امم اولمقدن خالی

اولمیه لر

منظوم

باهزاران تضرع و اخلاص ۞ بجناب شما فرستادیم ۞

تشنه ای راز وادی حیرت ۞ سوی بحر عطا فرستادیم ۞ وانکه از بهر آن جناب دعا ۞

از زمین تا سما فرستادیم ۞ باد نازل به پیشگاه قبول ۞ این دعا را که ما فرستادیم ۞

دیگر

دام لك العز والبقا ۞ و ما دامت الارض والسما معروض

محب بی ریا اولدرکه

عرض درگاه فلک مدار • وبارگاه گردون اقتدار • ترابنه عرض بنده بیمقدار وذرّهٔ خاک
اولدرکه سابقا باش دفتردار ایکن فوت اولان مرحوم ومغفورله مراد چلبینک دار آخرته
اولنان خیراتی اوقافنه گلیبولیده یومی اون یدی اقچه ایله متولی تعیین اولنان ممی چلبی نام بنده‌لری
خدمت لازمه‌سی عهده‌سندن گلمکه قادر اولمیوب کلی ضایعاتندن ماعدا الذنده براتی اولمیوب مرحو
اقربا بنده‌لرندن اولان اشبو باعث عرض عبودیت دیگر محمد قوللری هر وجهله یرار کارگذار
خدمت مزبوره عهده‌سندن گلور اهل قلم واصحاب رقم زمره‌سندن اولوب محل عنایت و
مستحق عنایت بنده‌لری اولمغین وقف مزبورک مساعده‌سی اولوب اوج اقچه ترقی ایله
عنایت اولنوب برمراد وبهره‌مند بیورلمق رجاسنه حسب حالی خاکپای سریر اعلایه عرض
اولنندی باقی فرمان درگاه فلک مدارکدر • کاتبلره گوندریله
زبدهٔ ارباب قلم • عمدهٔ اصحاب رقم • مجمع الخصایل والشیم • منبع اللطف والکرم
المخصوص بعنایة خالق الامم • اخلاص واختصاص برله اتحاف وا هدی قلندقدن صکره انها او
بودرکه • عرض دیگر
گردون سماسیما • وبارگاه فلک فرسایه • لازال عالیا الی یوم الحد والغایة • عرض بنده
کم پایه اولدرکه • عرض دیگر خاکپای کیمیا بیما • وفلک فرسایه • عرض بنده
کم پایه وافکندهٔ فرومایه اولدرکه • صورت عرض دیگر
عتبهٔ علیهٔ عدالت عنوان • وسدهٔ سنیهٔ معدلت بنیان • لازالت معروفة بعنایة الملک المنان
ترابنه معروض عبد داعی قلیل الامتنان بودرکه قضا ... یه توابعندن سنومه نام قریه‌یه و غیره
بروجه زعامت متصرف قرین اهل فساد وشناعت ومعین اصحاب فضاحت وشقاوت جانی
قطاع طریق واشقیایه ظهیر ورفیق اولمغله مشهور دار ودیار ومذکور قصبات وامصار اولان
خبیث ولئیم بیرام نام زعیم عالیجناب خاتونلر جناب ستیرهٔ رفیعهٔ محسنهٔ مشفقه • دامت
عصمتها وزادت عفتها • گلدستهٔ ادعیهٔ صالحه • وریاحین اثنیهٔ فایحه • که گلزار لاله زار

بارگاه کبریاده نشو ونما بولوب تعطر مشام جان • وتعبیر دماغ جنان ایدوب قوافل
مسبحان اسحار • ورواحل موزدان لیل ونهار برله اول سایهٔ باغ دولت وپایهٔ
روضهٔ عزت حضورلرینه انهاء فقیر وحقیر اولدرکه حالیا شویله حج نامهٔ مبارک
استماع اولندیکه اول سفر مبارکه واروب تمام زیارت ایدوب نور روضات انبیا
ومنظر مقامات اولیا گوروب چشمکوز منور ودماغکز معطر اولمش اول مرادکوز
بحمد الله میسر اولوب کر دصحت وسلامت برله مکان اصلیه‌یه ومسکن مألوفیه‌یه وصول
بولمش شرح حق سبحانه وتعالی حجکز قبول وجمیع مرادانه وصول میسر ایتمش اولا منصب تعزیه
بعد از عرض خلوص رقیت • معروض بنده دولتخواه اولدرکه • حالا بنده شویله استماع اولندیکه
وهاب ذو المنن موهبهٔ عظیم میسر ایدوب اول مقام مضایقه‌دن وجود شریفکز احسن
وجهله خلاص قلوب قیود ابتلا منصبه‌دن برفیح کون رفاهیت عالم اطلاقه توجه اولنمش
لاریب فیه که بو خصوص خطادن دور وثوابه قرین اولمغه سبب اولمشدر ان شاء الله
الاعز وکسر سلب کلی ایجاب نصب کلی واقع اولوب عسی ان تکرهوا شیئا وهو
خیر لکم فحواسنده بهره‌مند اولاسز • واتی نعیم لا یکدره الدهر • معلومکزدرکه
بو دهر بر دور متسلسل المصائب • ومتواصل النوائب در • هر راحت برجراحته وهر
صفا برکدورته قرین بلکی واصل ومتواصلدر • لاجرم روزگارک بونک کبی اختلالاته
متألم اولمیوب بعد عسر الیسرا ایله خاطر عاطر متسلی اولاسز انشاء منظوم
معارف مائع فضایل نصاب • نهانی صاحب دل وکامیاب •
تحف ادعیهٔ گوهر بار • مجلس باره قلندقده نثار •
بو در اعلام غلام احقر • اولنه حالم اگر استفسار •
شمد یلک گوشهٔ صحتده اوتور • دائی رفعتکم لیل ونهار •
دولت وصل صفابخشکده • انجق امید دل بیمقدار •
عن قریب ایلیوب الله نصیب • شادمان اولوب ایدم شکر فراوان •

باقی همواره وجود پرجود • ایلیوب مسند عزنده قرار • آفتاب شرف اقباله • اسمان کبی اوله مدار • سرنامهٔ مکتوب حضرت مظهر الطاف آله • یسر الله له کل مناه •

دیکر هر سحر تا خسرو خاور • با بدایتهٔ جهان زیور • باد همواره مهر اقبالت •

منجلی همچو جام اسکندر •

درکاه فلک مدار • و بارکاه کردون اقتدار • لا زال عالیا الی یوم القرار • ترابنه عرض بندهٔ بی مقدار بودرکه • رافع رقعهٔ عبودیت محمد قوللری بیار کارکذار محل همت و مستحق عاطفت قوللرندن اولوب اوغور همایون پادشاهیده براردلاور یولداشلر بسلیوب قدیمی امکدار اقرانندن ممتاز و امثالنده سرافراز بنده لری اولدوغندن ماعداجه دفعه یولداشلغ ظهوره کلوب عواطف عالیهٔ خسروانی و حمایت عنایت شهنشاهیدن ابتدادن روم ایلنه درلک ایله بهرهمند

بیورلمق رجاسنه واقع حال •

درکاه فلک مدار • و بارکاه سعادت اقتدار • ترابنه عرض بندهٔ بی مقدار بودرکه قضادن معزول اولان رافع رقعهٔ رق مصلح الدین داعیلری اهل علم و متدین و مستقیم و پرهیزکار اولدوغندن غیری بو جانبلرده واقع اولان ارنودعاصیلرینک اصلاحلرنده جابجا خدمات پادشاهیده دامن درمیان ایدوب کرکی کبی خدمتلرده و معاونتلرده بولنوب کلکی خدمتی و یولداشلغی مشاهد اولنوب هر وجهله محل مرحمت و مستوجب رعایت دعاکیلرندن اولمغین اوغور همایون پادشاهیده صبعت ایدن خدمات موفوره سی مقابله سنده عواطف عالیهٔ خسروانیدن لواء بنده کیده دوشندن قضا ایله بهرهمند و برمراد بیورلمق رجاسنه حالی

آستانهٔ سعادت نصابه عرض •

دیکر شول کرمده یکتا • و عالمده بی همتا • واحسانده لانظیر • ولطفده بی تقصیر اولان سلطانم حضرتلرینک خاکپای عنبر سرشت • وعبیر اغشته لرینه روی مالیده قلندقدن صکره

دار دنیا مدار بقا • و مقر صفا • و جای وفا • دکلدر • بلکی موطن عنا • و منزل بلا • و محل جفادر • فناسی فنا ایله • ممعنان • و عناسی عنا ایله • توأمانیدر • دیکر سرنامهٔ مکتوب مراسم تکریمات فایحات نیازمندانه • ولوازم تعظیمات صالحات مستمندانه قوامل تبجیل • برله جناب حضرت عالیشانه تحفهٔ فقیرانه بودرکه •

[illegible]

انشاء منظومه

اعز و اکرم اخوان صادق • سرور افزای عالم یار موافق دل • ایدرسردم مکینه خاکپا یه هم
دل و جاندن دعالر بی نهایه • ولی ایلر رجا اهل وفادن • فراموش ایتمک کاهی دعادن
محبت رسمنک هیچ حدی یوقدر • کوکلده داغ حسرتفی یوقدر • کسلمز نار شوقنک النهایی
مکر ناکاه اوله وصلت شرابی • بولنمایجه بو دردک دوایی • دوکنمز اشک چشمک ماجرایی
ایدرم دم کوکل تحدن مناجات • نه احسان ایده حسن ملاقات • دیکر
قیلوب درکاهکی قبله کیدم زار • کیمه یلواره یم غیری کمم وار

این نیز دیکر سن ایدک قبله و پناه بکا • سنده بوز دوندرسنک بکا آه

مراسم تعظیم و تکریم • ولوازم تبجیل و تفخیم • تقدیم و تتمیم • اولندقدن صکره داعی حسن التصمیم بودرکه •

انشاء بی نظیر

حامل ورقهٔ بنده کی فلان بنده کوزک بو حقیر ایله خصوص • و حقوقی زاید العد • و متجاوز الحد در • الطاف رعایت و اصناف حمایت که مذکورک حقنده ظاهر و صادر اولور • محضا بو مخلص حاکره عاید و راجعدر • مأمول و مسئولدر که ظل عنایت • وکنف حمایتکزده آسوده اولان بنده لردن قلمغله • بو فقیری مسرور الخاطر قلهسز • تضرع و شفاعتمز • شرف قبوله مقارن اولدوغی استماعندن غایت ابتهاج • و نهایت افتخار اولنوب • بیت عربی
تو دستکیر خلق خدایی درین جهان • باد اخدای در دو جهان دستکیر تو • بهمه مرادات

در قبضهٔ ارادات باد برب العباد بمحمد و آله الامجاد

ازن نامهٔ ابو السعود باسمک اللهم و بحمدک لا اله الا انت علیک توکلت و الیک انیب افندی برای تحریر شریف

حاشیهٔ بساط خلافت باهره خلد الله تعالی ایامها الزاهره شفاه اجلال و اعظام ایله تقبیل
اولندقدن صکره فنون ضراعت و ابتهال ایله عرض اولنور که طواف بیت الحرام و زیارت
روضهٔ حضرت رسول علیه الصلوة والسلام معظم ارکان دین منیف و عمدهٔ احکام شرع
شریف اولدوغندن غیری اول منازل وحی مبین و مهابط حضرت روح امین که مواضع قبول
طاعات و مواقع اجابت دعوات در تراب باب سعادت نصابنه یوز سوروب دوام
دولت روزافزون و نجون تضرع و مناجات اتمک جمهور اهل اسلامه اهم مقاصد و اتم
مراصد اولمغین اول دیار جمیلة الآثار و اقطار جلیلة الاقداره افتان و خیزان بو ضعیف
ناتوانه زمان مدید و عهد بعید درکه اجل مطالب و اعز مآرب در لکن تقدیر ربانی موجبی
او زره استدعا اذن همایون بو زمانه دکین متأخر اولمشیدی حالا قوت جسمانیه
ضعفه متبدل و قدرت روحانیه عجزه متحول اولوب اول مطالب عالیه دن حرمان خوفی
مستولی اولمغین متوکلا علی الله عز و جل اذن همایون امیدنه صورت حال پایهٔ سریر
عظمت جلاله رفع اولندی فرمان درگاه عالمپناهک منوط در الداعی الفقیر ابو السعود الحقیر

انت مقبول دعا دوام عمر و دولت و ثنا قیام قدر رفعت ادعیهسنه تجدید و تکرار
قلندقدن صکره محب بندهٔ بی ریب بودر که بو بنده کرده مکتوب لطیفکز وارد اولوب
بی حد ولا یعد مروتلر و احسانلر و کرملر اولنمش همتشه بو مقوله لطف و مروت
یاد اولدیغچه عند الله والناس معزز و مسرور اولنمقدن خالی اولنمیه

تا که بر اهل تصور بر رخ نیلی بساط ماه فرزین است و انجم بیدق و خورشید شاه
دشمنت در پای پیل افتاده باد از رو شنب دوستانت بر سر اعلی سعادت سال و ماه

مکتوب او اخرنده یازیلجی بونلردر در مرادت نشاط و راحت روح باد عمرت هزار سال چو ماه
دگر جان تو سرفراز و قبول تو دستگیر عمر تو پایدار و بقای تو جاودان دگر
عمرت از از روز زیادت باد کرمت طبع و لطف و عادت باد
این نیز دگر الهی خوبتر هر روز از روز دگر بادا ز آب زنده کی کلزار عمرت تازه تر بادا
دگر عزا طناب عمر و جاهت در سلامت بهم پیوسته بادا تا قیامت
دولت و اقبالک اولسون بی زوال و بر دوام اهل حاجات اولسون اول درکهده مقضی المرام
صدقله مخلصلروک بودر دعاسی صبح و شام
هر بلادن سالم اولسون ذات عالی والسلام

اخته قدرت چو آفتاب
باد همیشه

از تعزیه نامه است
اگر صد بمانی وگر صد هزار
بجاک اندر اید سر انجام کار

ایضا نیز از تعزیه نامه است
بر سرای کهنه دلکیر دنیا دل منه
رخت جان بردار بار دار زین منزل منه

بطریق ذم مبادا جان روان خبیث او هرگز ز رنج و محنت و اندوه یکنفس خالی

شفاعت نامه الطاف محبت بی اختلال جواهر اخلاصله آراسته و اصناف مودت بی انفعال
زواهر اختصاصله پیراسته در که حب صحیح و ودّ صریحدن فایض و لایح اولور باقوال
مخالصت و روابط مصادقت برله اتحاف و اهدی اولندقدن صکره خاطر عاطر
سعادت نصاب و ضمیر منیر دولت مآبه که فی الحقیقه مفتاح فتاح سعادت و مصباح
صباح شوکتدر معروض محب بی علت بودرکه دوکون ایچون مبارک اولسون
دیجک بره معروض بنده پامال و داعی بی مجال اولدرکه حالیا آثار حبور و مبلغان
اخبار سرور کوش جانه بو ندای مژده آمیز و بهجت انگیزله بشارت قلدلرکه زعایت
سنت سید انبیا و اقامت عادات سادات اولیا که شعائر مستحسنهٔ اسلام

و قواعد جمهٔ کرام در بناء علی ذلک السعد ساعاتده و ایمن اوقاتده ضیافت لطیفه
وجمعیت منیفه‌لری اقامت واتمام اولنمش ٭ جناب حضرت حقدن مسئولدرکه مقدم همایونلری
مبارک اولوب مواهب هب لی من لدنک ولیا ٭ وبشارت انا نبشرک بغلام لم نجعل له
من قبل سمیا ایله مشرف ٭ ومغتنم قلوبره آمین یا مجیب السائلین ٭ نظم رعنا

اشرف الشمس بالجمال
اظهرت انوار نهار الوصال
درّ صدف رفعت کوهر برج اقبال
[illegible] ابن جمال

علو الشان معدن الاحسان ٭ سلطانم حضرتلرینک ٭ غبار پای سعادت اشیانلرینه عرض حال
بندهٔ ناتوان بودرکه ٭

شفاعت نامه از پاشا

عقب ما وجب علینا من الدعاء الخالص ٭ معروض داعیٔ مخلص بودرکه ٭
دام لک العز والظفر ٭ وما طلع الشمس والقمر ٭ استدام دوام عمر و دولت سبحانی ٭ والتیام
قیام فر و نصرت جاودانی ٭ ادعیه سنه عن صمیم البال ٭ اشتغال اولندقدن صکره
معروض محب مخلص سعادتخواه بی اشتباه بودرکه ٭ پاشا سنجاغنده نوره قوب ناحیه سنده
الخلق تجاره متصرف مرحوم مصطفی پاشا آدملرندن اشبو حامل صحیفهٔ مخالصت ٭ فلان بنده لری
قدیمدن بو مخلصلرینه اتم انتساب ایله منسوب و مخصوص اولوب هر وجهله یرار و کارکذار ٭ و امور
کلیه ده استخدامه سزاوار محل مرحمت ٭ و مستحق عاطفت ٭ بنده لری اولمغین الطاف
بی نهایه ٭ و اعطاف بلاغایه لرندن تضرع و توقع اولنور که ٭ بندهٔ مزبور نظر کیمیا اثرلریله منظور
بیورلوب درکاه عالی جاه و شلغ ایله برمراد و دلشاد ٭ ینه بو جانبه ارسال بیورلمه سی
بابنده اولکی سزاوار شان مروت نشانلرده ٭ مبذول و مشمول بیوریله که حقنده وجود
بولان احسانلری موجب فوراشتان ایدوکی بی کماندر ٭

مجلس سامی فضائل کستر ٭ و موقف کرامی افاضل پرور سمتنه ٭ وظایف
دعوات صافیات دولت آیات ٭ ولطایف تحیات وافیات رفعت غایات ٭
لوازم خلوص نیاز ٭ و مراسم خصوص اعزاز برله اتحاف و اهدی قلندقدن صکره ٭ انهاء
رسالهٔ دعا بودرکه ٭

عرض خراج

درکاه عالم مصیر ٭ و بارکاه سدره سریر ٭ لازال مصونا بعنایة الملک القدیر صوبنه عرض
عبد فقیر بودرکه قضاء الاصونیه کفره سنک سنهٔ احدی و تسعین و تسعمایه ده واجب اولان
خراجلری جمعنه امر شریف واجب التشریف و دفتر منیف ایله جماعت علوفجیان یساردن
سکسن درنجی بلوکده امین تعیین اولنان یوسف ایاز و جماعت مزبوره دن یوزقرق
برنجی بلوکده محمد چرکس کاتب کلوب قضاء مزبوره ده واقع خراج کذار ذمیلروک تاریخ
مزبورده واجب اولان جزیه لرین بر موجب حکم همایون و دفتر میمون بر وجه عدالت و حسن
استقامت جمع و تحصیل ایدوب مزبورلردن فرد واحد متشکی اولمیوب ٭ بوجمله دن اکیوز
نفر مرده لری شهود عدول ایله اخراج اولنوب ٭ واکیوز قرق نفر نوپیافته لری بولنوب اندروک
دخی جزیه لری التی بیک اقجه لری تحصیل اولنوب دفتره قید اولنوب ٭ و دفترلری مقفل
و مهرلنوب اقجه لری ایله درسعادته متوجه اولدقلری شول که واقع حالدر پایهٔ سریر
اعلایه عرض اولندی ٭

عرض توقیعی زاده

سدهٔ سدره اساس ٭ و عتبهٔ کردون مماس ٭ غرض عرض داعیٔ دعا استئناس ٭ بودرکه
نفس یکی شهرده مرحوم و مغفور له طاش زاده الیاس افندی مدرسه سنده یومی یکرمی بش
اقچه ایله بالفعل مدرس اولان ذو الطبع سلیم مولانا عبد الکریم داعیلری اناء اللیل و اطراف
النهار ٭ فنون علومی تکرار و تذکار ٭ اوزره اولوب حد ذاتنده حمیده خصال پسندیده
خلال مقبول الافکار ٭ داعی بی مقدارلری اولمغین عواطف علیهٔ خسروانیدن یومی بش
اقچه ترقی ایله بهره مند بیورلمق رجاسنه حسب حالی پایهٔ سریر عالم مصیره عرض اولندی ٭

دکر حالا مأمور اولدوغی خدمتک بر وجهله عهده سندن کلوب اقدام تام واهتمام بالاکلامی ظاهر وباهر اولوب وکنره طابوسندن هیچ بر فرده ظلم وحیف وتعدی ایمیوب کمال مرتبه‌ده شرع شریفه اطاعت وانقیاد اوزره اولمغین خدمتنده دقیقه فوت ایتمیوب بعنایة الله عدالت اوزره اولوب رعایا وبرایا مزبور بنده‌لرندن متشکی اولمیوب میامن همم علیه‌لری برکاتنده آسوده حال ومرفه البال اولمشلردر باقی نه دینله که علم شریفه تمام شد

انشاء مقبول

بودرکه خاکدن رفع ایدوب بو داعی قلیل بی وجودلرینک احوال پرملالن سؤال بیورمش سز باری جل وعلا حضرتلرندن مرجودرکه سلطانم حضرتلرینه زیاده عمرلر میسر اولوب مسرور اولاسز بعده افاق دولتلری برکوکب برج سعادت فرخنده فال طلوع وصدف عزتلری بر درج یمنای بی مثال ظهور بولوب ریاض جنابنده بر نهال تازه وشاخ کلده بر غنچهٔ پاکیزه اغوشنه زاده سعادت تخت وجوده کلوب حق تبارک وتعالی حضرتلرندن تمنامز بودرکه قدوم شریفلرین مبارک ومیمون قلویره آمین یا مجیب السائلین

برای ضیافت بی تکلف بیا بخانهٔ ما ‌ چه تکلف میان ما وشما

اعلام وانها اولنورکه اکرچه اتعاب اقدامه اقدام الم تام در لکن الطاف عمیمه کره نسبت شئ قلیل اولدوغی مالاکلام در بناء علی هذا لطف لطیفکزدن رجا اولنورکه بوکیجه بلا تسویف مخلص خانه‌سن تشریف ووداد الم مدار وجود شریف شرف شعارله رشک کلزار جنان بیورلمق ایله بو مخلص ناتوان غرق بحر احسان جانان بیورله بیت ‌ ١٠٦

درین امید نهال شاخ بر شاخ ‌ کرمهای تو مارا کرد کستاخ ‌ بفضل حق بود اقبال سرمد

دکر بحق صاحب الاخلاق احمد

سعادتلو سلطانم حضرتلرینک خاکپای کیمیا معیار وغبار راه توتیا عیارلری که کحل ابصار ارباب بصائر وسرمه چشم سرچشمهٔ انظار بی نظائر در بیت بسدر غبار خاک رنک کحل چشم جان

صوقسون کوزینه سرمه سینی اهل اصفهان ‌ دیدهٔ غم دیده وچشم الم چشیده یه اکتحال اولندقدنصکره عرصه عزت مکینه عرض بندکینه اولدرکه فضل ومعرفت ایله معروف وممتاز وعلم علم ایله معلوم وسرافراز اولوب شهیت آشیانه آشنا وعین عرفانله بینا اولان ابن سلطانم حضرتلرینک عنایت بی غایت وتربیت مالانهایتلریله فوق العلی نشو نما بولدوغی اظهر من الشمس فی الضحی وانور من القمر فی الدجی در بناء علی ذلک اقدام اقدام اول جانبه مصروف وعنان عزیمت وهمت اوسمته معطوف قلنمش ایدی تمام شد

حضرت خدای لایزال وجناب بارکاه پادشاه بی زوال حب عن الشبه والمثال درکاهنه یوز اوروب خلود سلطنتلری ادعیه سنه فی الغدو والآصال مداومت واشتغالدنصکره معروض داعی خالص البال بودرکه باعث رقعه دعا فخر السادات محمد داعیلری صحیح النسب صالح ومتدین مرآت قلبن دنس تعلق ماسوادن پاک وآیینهٔ ضمیرین صیقل ریاضت ایله تابناک ایدوب تکمیل سلوک ارباب طریقت وتمیم عوارف اصحاب حقیقت ایتمکله خیر دعاسندن استمداد وحسن همتنه اعتماد ایدجک عزیز اولدوغندن ماعدا اجداد عظیمی سید الکونینه تعظیما دخی رعایت وحمایت لازم اولمغین رقعهٔ دعا انبعاث اولندی متضرعدرکه دعای دوام دولت سلطنتده حسن حال وفراغ بال حاصل ایتمکچون عنایت علیه شاهیه مظهر ورعایت سنیهٔ پادشاهیه مقرر بیورلمق بابنده همم عالیه سلطانی مقارن وارزانی بیوریله باقی همواره تأییدات عنایات سبحانی وتمهیدات هدایات یزدانی بانی مبانی بخت مفتی افندیدن بیک شهر مولاناسنه مجلس شریف پرحبور ومحضر منیف لازم السرور در دعوات صافیات محبت آیات وغرر تسلیمات وافیات مودت غایات اتحافندن صکره انها محبت ومخلص بی ریا اولدرکه رافع رقعه ووداد مولانا علی بنده‌لرینک اوزرندن نظر عالیلری دریغ بیورلمیوب استخدام اولنمغه همت وعنایت بیوروله همیشه عمر ودولت مستدام باد

داعی عسکر منلا افندیدن بکشهر ملاسنه مجلس شریف پرحبور • ومحضر منیف لازم السرور
درر دعوات صافیات محبت آیات • وغرر تسلیمات وآفیات مودت عنایات
اتحافندن صکره • انها خلص بی ریا اولدرکه • رافع رقعهٔ وداد مولانا علی بن بکر
... وجهله محل تممت • وسزاوار شفقت استخدامه قابل • دعاکویدی اولوب جناب
مروت نصابلرندن مأمولدرکه • داعی مشار الیه منظور نظر رافت اثرلری واقع
اولوب • دایرهٔ امکانده اولان لطفلری مبذول • ومصروف • بیوریلوب
استخدام اولنمغه همت وعنایت بیورله • باقی همیشه عمر ودولت مستدام باد

دیکر بعد از اظهار شوق وغرام • بتقبیل تراب اقدام خدام سدهٔ سدره مقام
قدوهٔ انام • وملجأ خواص وعوام • مد الله ظلال جلاله الی قیام الساعة وساعة القیام
معروض فقیر مستهام انام بودرکه •

دیکر حضرت سلطانم
چهرهٔ تضرع وافتقار • وجبههٔ تخشع وانکسار • مجلس شریف بهشت آثار
طرفنه توجیه اولنوب • ادعیهٔ دوام دولت ابدی • واثنیهٔ بقاء
جاه وحشمت سرمدی • که اوراد مجرهٔ ملائک • واذکار مقدسهٔ
سبع ارائک در • صفای نیت وخلوص طویت • برله • مودی قلمغه تعهد قلنمغه
ساحهٔ سعادتلری ترابنه • معروض عبد اضعف منت بودرکه • عهید ...
ورمان مدید ایدیکه • دست دعا جانب درکاه عزته کشاده • وکوش هوش
استماع نفحات اخبار بشارته حاضر وآماده ایکن • ناکاه سمع جان
بو مژدهٔ مسرت رسانله ملان اولدیکه • اول جناب اعالی مدار
واعالی قرار • حضرتلرینک ذات شریفلری ایله صدر سعادت مشرف اولمش حضرت
حق تبارک مستعد ومبارک • ایلیوب مجلس عالیلری مجمع اعالی کرام
وملجأ اعالی

مجمع اقبال اصحاب جلال کعبهٔ آمال
ارباب کمال فلان افندی ...

وملجأ اعالی فخام • اولمقدن خالی اولمیوب سایهٔ حمایتلرنده آستانهٔ سعادتلرینه
منتسب • ومنتمی اولان قوللری • آسوده حال ومرفه البال اولالر •
تا بود دورهٔ فلک ممکن • تا بود نقطهٔ زمین ساکن • دیکر مکتوب یحیی چلبی افندی زاد دولته
روشن این بوق رای نوباد • شرف ابن کال بای نوباد •
مجلس سامی • ونادی نامی • خدا آمنک مشام عنبر شمیمی تعطیر ایچون • شمایم دعوات مسکیة الختام
وروایح تسلیمات عطریة الفوایح مجمره لری • تلخلخه کردان اولدقدن صکره • داعی بی نام ونشانلری
بودرکه • ورقهٔ دعایی حامل • ولطف وعطالرینه آمل • حلیم وسلیم مولانا ابراهیم تجارت
طریقیله • قضای سعادت فضا • ودولت قرالری سمتنه روانه اولوب • عارف عین الکمال
اولان حاکپای توتیا مثالی • اکتحال میسر اولدقده • منوفقدرکه • مومی الیه فقیر الحال ودبیر
جنده سایر مجاور وسایره • اولان الطاف بی نهایه • واعطاف مالا غایه لری مبذول
ومصروف بیوریله که بو خصوصده صدور وظهور بولان احسان بی پایان بو خیر خواهلرینه کلی
امتنان ایدوکنده • ریب وکمان بیورلمیه •

نظم دعوت مبارک دستوکه وارد وقده مکتوب • دعای جمله دیدکده مرتب
کله سز لطف ایدوب سر عقله برزمه • قروماده سطورنده مرکب •

دکر غرا صمیم دلدن رجا مواصلته متعلق دعوات مستجابه • وخلوص جاندن استدعا
ملاقاته معروف تحیات مستطابه • کما ینبغی ادا اولنوب • بریدی مودت رسول
محبت برله ارسال وایصال • قلندقدن صکره •

دیکر مجلس شریف اعالی مدار • وموقف لطیف اعالی قرار • لا زال ملاذا
لکافة الابرار • الی انصرام حبل الشهور والاعصار • جانبنه هزاران ضراعت وافتقار
وفراوان استکانت واعتذار • برله مراسم خدمات فایقه ثنا زمندی • ولوازم مدحات
لایقهٔ مستمندی • رفعتده نصکره • ادعیهٔ مشکبار • واثنیهٔ بی شمار • ایثار ونثار قلندقدن صکره

القاب امرا افتخار الامرا والاكابر • مستجمع جميع المعالي والمفاخر • ذو القدر الاتم • والفخر الاشم
المختص بمزيد عنايت الملك الودود • سيد سعادتم نجيبلري اغاسي فلان • باخود نشانجم فلان دام
علوه لين نيز القاب امرا قدوة الاماجد والاكارم • جامع المحامد والمكارم • المختص بمزيد عنايت
الملك الدايم • فلان اغاسي دام مجده تا القاب قبوجي باشيان قدوة الخواص والمقربين • صاحب العز
والتمكين • انيس الحضرت العلية السلطانية • جليس الدولة السنية الخاقانية • معتمد الملوك
والسلاطين المختص بمزيد عنايت الملك الدايم • فلان اغا دام مجده القاب زعما
قدوة الاماجد والاكارم • زبدة الاكابر والافاخم • محمد اغا ابن عبد المنان ذو القدر الاتم
والفخر الاشم القاب سادات مفخر السادات • منبع العز والسعادات • مركز دايرهٔ سيادت
محيط نقطهٔ مكرمت • نور حديقهٔ رسول • نور حديقهٔ بتول • المختص بمزيد عنايت الملك المعين مولانا
سيد نظام الدين • دامت توفيقاته القاب مشايخ قدوة اصحاب التجريد • زبدة ارباب
التفريد • صاحب الاسرار والتمكين • سالك مسالك اليقين • قطب الحق والدين • المختص بعنايت
الملك المعين • مولانا شيخ محي الدين القاب حفاظ قدوة حفاظ المجودين • اسوة القراة
المتقدمين • عندليب المحافل حازن كلام الله العظيم • شرف عباد الله الكريم • مولانا محمد
زيد توفيقه القاب الايمه قدوة الايمة • عمدة الملة • امام المسلمين • مقتدى المؤمنين المختص
بعنايت الملك الصمد مولانا محمد القاب براي كتاب قدوة ارباب التحرير • عمدة اصحاب التقرير
ذو القدر الاتم • مالك العلم • راسخ القلم • مقبول اهل الديوان • مقبول الفهم والاذعان
ركن الاركان • فخر المشاهير والاعيان القاب براي اطبا اشرف ارباب حكمت • افخم
اصحاب الفطنة والحذاقت • فلان فنون حكمنده كمال مهارت • وطبابتده تمام بصيرت و حذاقت
احذق الحكما • امير الاطبا • كمال طبابت ايله موصوف و وفور حذاقت ايله موصوف ديكر
القاب بازاركان افتخار التجار • اختيار الابرار • زبدة الاقران • قدوة الاعيان • المختص بعنايت
الملك المنان القاب حجاج قدوة الحاج الحرمين • عمدة زاير الصفا والمروتين • شرف الاسلام
فخر الانام • الحاج حسام •

بسم الله جل جلاله • والحمد لله عم نواله • والصلوة علي محمد وآله وبعد اخوان صفا وارباب
وخلان وفادن بعض تسويد مكتوب مراد ايدنلر كه تسهيل مرام اچون صور مكاتب تعاليق
كسوهٔ عباراتله آراسته • وحليهٔ استعاراتله پيراسته • اولان كلمانك فارسي وعربي
واصطلاحاتك خالصني • اصنافيله جمع ايدوب درج اولندي • والله الهادي الي سبيل الرشاد
عنوان مكاتب جناب جليل الالقاب • جميل الآيات • كريم الخطاب • دليل الصواب •
مد الله ظلال رأفته • مدى الدهور والاعصار ديكر جناب فضايل مآب • فواضل نصاب
جعل الله خيام قدرته رفيع الاطناب • بحق الاوتاد والاقطاب ديكر جناب معارف
آيات • سعادت رايات • لا زال قدركم عليًّا • وعلو قدركم بين الاعالي جليًّا •
ديكر جناب علي العذر • حلي الامر • متعه الله تعالي بدوام الامر ودوام العمر ديكر
جناب عزت مآب مروت نصاب • دولت انتساب فلان حضرتلري كامياب • طوبي له
وحسن مآب ديكر جناب اخوت مآب كامياب • ابقاه الله الي يوم الحساب ديكر حضرت عزت
نصاب وعاليشان • سعادت انتساب و معالي نشان • مد الله اطناب عمره الي آخر الزمان
مصونا عن نكبات الحوادث والحدثان ديكر حضرت فضايل پناه • سعادت دستگاه • له ما تمناه
في اولاه واخراه ديكر حضرت فضيلت آيات • افندي حضرتلري كامياب • دامت فضايله
افاض السحاب ديكر حضرت عزت جناب • ورفعت مآب ضاعف الله اسباب ارتفاعه الي
يوم البعث والجواب ديكر حضرت فلان كامياب • با دايمهٔ اختر قدرت جوانب
ديكر رفيع الشان الاعظم • حضرت فلان المكرم • اعلي الله تعالي علو شانه • واوضح علي العالمين
برهانه ديكر قدوة الاعالي والاعاظم • مستجمع المعالي والافاخم • ذو الدولة الراسخة والعزة
الباهرة ديكر فخر الخلان فلان حضرتلري كامران • متعنا الله بطول بقايه الي غاية الازمان
زبدهٔ زمان • عمدهٔ اخوان • فلان حضرتلري كامران • زيد قدره وعمره الي انتهاء الزمان •
فلان چلبي افندي المفخم دام مكرما ديكر معالي جناب معارف مآب • نجابت افزون زهد وصلاح

الكسوف
دروعا اللهم ابّده بالعزة الفاخرة في الدنيا والآخرة • لا زال شموس دولتهم مصونة عن
واقمار رفعتهم محفوظة عن الخسوف • رفع الله ايام دولته بالعز والاقبال • وزاد شهور عزته
بالفضل والكمال • خصكم الله تعالى بالمواهب السنية والمراتب العلية دیگر لا زال نجما لارباب
الهداية • ورحما لاصحاب الغداية • ابد الله ايام دولته ملاعلي • ورفع الي الدرجات العلي
في الآخرة • والاولى • له السعادة والعلى • بلغه الله تعالى في جميع المقاصد والمرام •
وصانه عن المصائب والآلام • لا زال في سماء السعادة بدرا • لا زال في الفضل بدرا فاخرا
وفي العدل بحرا زاخرا دیگر لا زال في عين العدل نورا دیگر وفي ظلام الظلم بدرا منيرا دیگر
ادام الله تعالى اجلاله • وزاد اقباله دیگر ادام الله معاليه • ودمره بالظفر ايامه ولياليه دیگر
لا زال في فلك الفضل شمسا دیگر ازال الله عنكم كل آفة • ونشر عليكم سبيل المخافة • ادام الله
بقاءه • ورزقنا لقاءه دیگر ادام الله عزه والبقا • باختلاف الصبح والمسا • جعل الله
عاقبته محمودا • اصلح الله احواله • احسن الله لقاءه

دیباجهٔ مكاتب

هدایای تحیات صافیات • وتحفهای خدمات زاکیات • که تسبیح مسبحان ارباب صفا
وتقدیس مقدسان ملأ اعلا اوله دیگر لطایف دعوات اخلاص شعار که لذات مروح
هبوبات نسیم اشجار بهشت کبی حیات بخش اوله دیگر شرایف تحیات صافیات اختصاص
دثار که ذوق تفوح نفحات ازهار عنبر سرشت کبی صفا بخش اوله دیگر تحف تحیات صافیات
وردیة الفوحات محبت شعار • وطرف تسلیمات وافیات مسکیة النسمات مودت
دثار که محض موالات وفرط مصافاتدن نابع ومنبعث اولور دیگر تحف تحیات صافیات
متوالیات شوق انگیز خلت رسان • وطرف تسلیمات زاکیات متتالیات مودت
آمیز ومحبت فشان • که کال عین وفادن جاری اولور دیگر شرایف تحیات صافیات
عنبریة النسمات • ولطایف تسلیمات وافیات تکریمات طیبات عبهریة الفوحات • که محض محبت
سبحانی • وعین غایت روحانی دن • فایض ولایح اولور دیگر آلاف تحیات دعوات
خالصات

خالصات اخلاص شعار • واصناف تحیات صافیات اختصاص دثار • که محض صداقت
صافیه دن صادر اولور دیگر شرایف تحیات صافیات محبت شعار • وصحایف تسلیمات
وافیات مودت دثار • که ینابیع محبتدن نابع وجاری اولور دیگر غرر دعوات صافیات
عنبر نسیم • ودرر تسلیمات طیبات عبهر شمیم • که محض چشمهٔ حیوان • وعین روضهٔ رضوان
دن نابع ومنبعث اولور دیگر صحایف تحیات عالی مقامات • ولطایف تسلیمات سامیه
درجات • که خارج حوزهٔ ادراک • ومجاوز عقل دراک در دیگر الوف صحایف شرایف
عبودیت ودعا • وصنوف وظایف لطایف خصوصیت ثنا • کشجرة طیبة اصلها ثابت
وفرعها فی السماء • فی الصبح والمسا دیگر آلاف وظایف دعا • واصناف مراسم ثنا که
ورد لسان • ووظیفهٔ جنان در دیگر الوف تعظیمات وتکریمات متوالیات • کامثال اللؤلؤ المکنون
وصنوف تحمیدات طیبات کانفاس اولئک المقربون دیگر دعوات صافیات مثال
صبح وساده عذار مجلا ومحلا • وخدمات خالصات نشان نقش نگار معطر ومصفا اوله
دیگر دعوات عنبربار که ریاحین اخلاصله مجلی • وتحیات نافه نثار که خوشبوی اختصاصله
محلی در دیگر آلاف تحیات وافیات عنبربار • واصناف مدحات زاکیات گوهر نثار • که محض
مصادقت وعین مخالصتدن لایح اولور دیگر غب اتحاف تحف الادعیة المقرونة بالاجابة
الملك العلیم • واثر اهداء الاثنیة الممزوجة بانفاس النبی الکریم • الی حضرت من خلق
علی خلق عظیم • وجبل علی لطف عمیم • اعنی لا زال وجوده الشریف کاسمه محمودا
ووضعه اللطیف فی القلب مودودا دیگر بعد السلام السرمدیة • بصفاء القلب والاخلاص
والمحبة الابدیة بثبوت المودة • والاختصاص • الی الجناب الذی قد انطبع محبته الازلیة
فی عالم المعانی علی صحیفة البال • وارتسم مودته السرمدیة فی قالب الروح قبل
ملاقات الشیخ فی عالم المثال دیگر بعد اظهار التحیة التی تجددت القابه الفاخرة والافتخار
بتجدید دولته الزاهرة دیگر غب ادعیة مستجابة • واثنیة الی من هو اکرم الخلان

واعز الاخوان • المخصوص بعون الملك المنان دیکر دعایی که مستوجب استمرار دولت

وثنایی که مستدعی عزت باشد همیشه قرین ان جناب عالیشان • وهمنشین ان حضرت

رفیع المکان باد بالنبی الذی هو رحمة للعباد دیکر در درکاه رشک خلد برین وغبار

راه توتیای حور العین ورعرضهٔ بنده کمترین بودر که دیکر بعد ترتیب انشاء الصحیح

المرشح بترشیح الاستجابه • وغب تذهیب دعاء المقرح الموشح بتوشیح الاستطابة

بجناب مرجع کافة الانام الفضلاء العظام • وملجاء عامة العلماء الکرام • لازال مرجعا لهم

علی صفحات الایام • وملجا لهم الی نهایة الدهور والاعوام دیکر حدیقهٔ اشجار اخوت

وروضهٔ ازهار خلت شمع شبهای غربت • سردفتر فنون مکرمت • ومهر منت

صنوف محمدت • رزقنا الله تعالی لقائه • وفی الخیر بقائه دیکر شمس سماء سیادت بدر بروج

سعادت • حدایق اشجار دولت • وروضهٔ ازهار بهجت • صحیفهٔ مروت •

ودیباجهٔ فتوت • فاتحهٔ اوراد دکر • ادام الله تعالی اجلاله • وزاد اقباله دیکر بعد

از اقامت دعایی که مشید قواعد دولت واقبال • ورعایهٔ لوازم ثنایی که معاقد

اجلال در دیکر سلامی که چو آفتاب روی دلبران محبت افزا • ودعایی که چو زلف مشکبار

دلداران مودت اثیا • محبت کللرندن دسته دسته • مودت ریحانی برله بسته •

سلاما دائما بالروح والبال • ثناءً ثابتاً فی کل احوال دیکر بعد الدعاء المقرونة بالاستجابة

والثناء المشحونة بالاستطابة دیکر غب نظم درر الادعیة الصافیة • وانثر نثر زهر الاثنیة

الشافیة دیکر غب عرض الاشتیاق • من قبل المشتاق دیکر بعد ایراد اوراد الدعاء وانهاء

ابکار الثناء دیکر بعد فتح الکلام • بمفاتیح التحیة والسلام دیکر بعد از تنظیم درر اخلاص ابدی

وتوشیم صور اختصاص سرمدی دیکر بعد رفع دعاء الابرار • بلسان التضرع والافتقار •

معروض جناب عنایت شعار در محل وداد

قوافل اثنیهٔ مستطابه • ورواحل ادعیهٔ مستجابه • اتحاف واهدی قلنمقده ایکره دیکر

کاربان

کاربان اخلاص وره روان اختصاص برله • تحف وهدیه قلنمقده ایکن دیکر قوافل صدق

ورواحل رفق برله دیکر قوافل وداد • ورواحل اتحاد برله دیکر قوافل اخلاص • ورواحل اختصاص

برله دیکر قوافل باد صبا • ورواحل صبح ومسا برله دیکر با قوافل اخلاص که متضمن لطایف هواداری

وبا رواحل اختصاص که مشتمل ظرایف وفاداری در دیکر بقوافل اشتیاق برسونه • وبرواحل اشواق

دلفروزه • تحف وهدیه قلنمقده ایکره دیکر قوافل دیدهٔ پرآب • ورواحل اشک خوناب ایله کاربان

دعاء سحر وره روان ثنا ظهور روانه اولنمقده ایکره دیکر با قوافل جان • ورواحل جان در

هر زمان ابلاغ وارسال قلنمقده ایکره دیکر قوافل نغمات بلبل فیح • ورواحل نسیمات کل باغ

ربیع برله دیکر بار سول اخلاص • وجبریل اختصاص اول سدهٔ سعادت مآبه ابلاغ وارسال قلنمقده

دیکر قوافل ادعیهٔ فایحه • ورواحل اثنیهٔ رایحه • معارنتیله فی اللیل اذا عسعس • والصبح اذا تنفس

دیکر قوافل مودت بی نهایه • ورواحل مسرت لا نهایه برله • بدست برید سعید شمال پیک پیر

خجسته خصال که راز دار ضمایر ارباب کمال ارسال اولنمقده در محل معروض

معروض خدمت باحشمت اولدر که دیکر معروض جناب رفعت بودر که دیکر معروض رای سعادت

فرسایی دیکر معروض رای عالم آرایی دیکر معروض جناب عنایت شعار دیکر معروض فقیر وحقیر •

دیکر معروض مشتاق خالص الوداد دیکر معروض ذرهٔ بی مجال • وداعی مسکین مخلص بی مجال دیکر معروض محب

مخلص دیکر عرضهٔ داعی ثنایی بودر که دیکر ضمیر منیر عالمتاب • وخاطر عاطر آفتاب لمعانکره • انهاء فقیر وحقیر

بودر که دیکر ضمیر منیر آیینهٔ بی نظیر نکوزه که مرآت حقایق • ومسکات دقایقدر • انهاء اولنان بودر که

دیکر ضمیر منیر آیینهٔ غیب نماکوزه • دیکر ضمیر منیر آفتاب رخشانکره • که غنچه کشای مسایل فصحای زمان

ونکته ربای بلغای عرفاندر معروض بنده کی بودر که دیکر ضمیر منیر رای عالم آراکوزه که مفتاح ابواب

کنجینهٔ اقبالدر عرض اولنور دیکر عتبهٔ عالمپناهه عرض داشت کمترین بنده کان بودر که دیکر خاکپای

سعادت بخشه بو نور سوره عرض داشت حقیر بودر که در سؤال استفسار

اکرچه احباندن قطرهٔ شفقت ظهوره کلوب بو بندهٔ بی مقدار احوالدن استفسار بیورلور •

دیگر اگر بو غریق بحر فراق • وحریق نار اشتیاق طرفندن برشمه تفقد حال بیورلورسه •
دیگر اگر لطف عمیم • وخلق عظیم مقتضاسنجه احوال داعیدن استعلام بیورلورسه •
اگر صدر صدارتنده صدرنشین اولان صدیقکز احوالندن استعلام بیورلورسه دیگر اگر
بو دردیش دلریش شکسته بال • وفقیر حقیر آشفته حال طرفندن استفسار ما فی البال ولنورسه
دیگر اگر بو رفیق بی ریا • وصدیق باوفا طرفندن استعلام حال بیورلورسه دیگر اگر بو خانه
غربتده سموم هموم فرقت احبابله آلوده • وکنج حسرتده خیال صحبت اصحاب ایله آسوده وحیران
ودمبسته ونالان ودلخسته محب قدیم • وداعی مستقیم جانبندن استعلام بیورلور

جواب استفسار

بحمد الله والمنه مرکز وجود دایرهٔ صحتده • ونقطهٔ ذات صحیفهٔ عافیتده اولوب دوام
دولتکز دعالرینه • وازدیاد قدر شوکتکز ثنالرینه فی اللیل اذا ادبر • والصبح اذا اسفر مداوم
ومواظب ملاحظه اولنه دیگر بحمد الله الملک المعین • فی هذا الحین صحت وسلامتده دعای دوام
دولته • وثنای ثبات حشمته عن صمیم الجنان • فی کل زمان • وآن • ملازم ومداوم اعتقاد اولنه
دیگر لله الحمد والمنه صحتده ازدیاد دولت ابدی • وارتفاع سعادت سرمدی ادعیه سنه آناء اللیل
واطراف النهار • بالغدو والآصال مشغول ومواظب ملاحظه اولنه دیگر الحمد لله بن صحتکرله
صحیح صحتده اولوب ابدیهٔ عمر ودولت • وسرمدیهٔ قدر ورفعتکز ادعیه سنه دست نیاز
مرتفع ودیدهٔ امید نگراندر

در عرض اشتیاق

اما اصول حضرت بار رفعتک شرف خدمت سعادت مآبلرندن دور • ودیدار فرخنده
آثارلری مشاهده سندن مهجور اولدلدن تحسر فراق • وتعطش افتراق • والآم اشتیاق
شول درجه حصول بولمشدر که ترشیح خامهٔ سرتیز ایله تحریر • وواسطهٔ نامهٔ خیال انگیز ایله تصویر
اولنمق دایرهٔ امکاندن خارجدر • اما سزلردن مفارقت ومباعدت آتشیله بولی دل
سوخته نک خرقتی تفصیله طبیعت قرطاس • وقلم قادر اولمدوغی اجلدن طی کلام اولندی

اما حدیث آرزوی

اما آرزوی تلاقی وحدیث اشتیاق اول مثابه ده دکلدر که قلم بیانه کتورمک وکلام عبارته
کتورمک منصور اوله دیگر لکن مطالعهٔ دیدار سرور بخش ومشاهدهٔ رخسار حبور بخشکز اشتیاقی
اول درجه ده دکلدر که مرور ایام ودور اعوام ایله نوبه نو عشر عاشر بر ویک بر بیکه بر
تحریر ایده بیله دیگر لکن تحمل آرزومندی • وتشوق نیازمندی • مشاهدهٔ دیدار فرح بخشا
ومشاهدهٔ جمال بهجت نماکوزه • مکارم افعال • ومحاسن اعمالکز کبی فوق الحد وخفایه ملاحظه اولنه
دیگر لکن بحار اشتیاق ونار افتراق ایچره حریق کنج فرقتده زلال وصاله متعطش • وکلبهٔ
حسرتده مشاهدهٔ جمال باکمال مشتاق بلاسز دیگر لکن تشوق آرزومندی وتعطش نیازمندی
نیل شرف ملاقات جناب جلالت مآب • ووصول ساحهٔ عزت نصاب • که طراوت نهال
امانی • ونظارت حدیقهٔ امانی اندن حاصل اولور • بر درجه ده دکلدر که قابل تعبیر وتحریر اوله

در تمنی وصال

حق جل وعلا حضرتلرندن مرجودر که قرین اجابت • وصمیم استجابتده واقع اولوب عن قریب یقین زمان
بعنایت الملک المنان • ملاقات ذات بی همتا که مقصد اقصی ومطلب اعلی در میسر ومقدر اولنمش اوله
آمین یا جامع المشتاقین دیگر تمام بارگاه باریدن هربار تمنا اولنان دیدار شریف محبت فشانی
ولقای زیبای مسرت رسانکز مشاهده سیله مشرف اولمغی میسر ایلکدر دیگر میسر الآمالدن مسئولدر
درکه علی ایسر الحال فی احسن الاحوال مصاحبت دلکش کوز ایله اعلاء مرادات واقصای مقصودات
میسر ایده وب حیات جاودانی بخشیده انعام اوله • اللهم یسر مرادی • وسهل ما فی فؤادی •
دیگر تمامی اول واهب المرام درکه جامع المشتاقین دستدعی اولنور که حصول مرادات وصال
وشمول سعادت جمال عن قریب میسر اوله آمین یا معین • ملاقات شرف بخشکزه اغتنام [illegible]
قبل فوت الوقت میسر اوله دیگر واهب المرام درکه لیلا ونهارا شرف حضورکز ایله مقتضی المرام اولمق طلب
اولنور انشاء الله علی احسن الحال میسر اوله دیگر اما مراد کلی مشاهدهٔ دیدار در اول واهب العطایا درکه
مأمول ومسئولدر که بالخیر والسلامه علی ایمن الحالات میسر ومقدر قلوبره دیگر موهبهٔ ملاقاتکه اتمم

مأرب واهم مطالبه رعن قريب بالخير نصيب اوله دیگر ملاقات دیدار شریف بهجت فزا
وروئیت لقای نزهت نما که مایهٔ ابتهاج جان مهجور وسرمایهٔ ارتیاح دل مکسوردر عن
قریب الایام بوافر واحسن آرزو متعین ومستغان حصول میسر اوله بالنبی اشرف العباد واله
الامجاد دیگر ملاقات جمال جمیل نورانی ومشاهدهٔ وجود بر جود شادمانی که اطلب مطالب دیدهٔ
انسان واطیب مأرب چشم اعیاندر بر وجه ایسر واسهل میسر ومحصل اوله دیگر تماشای بارگاه بارگاه
هر بار تمنا بودر که بالغدو والآصال دیدار شریف فرح فزا ولقای زیبای ترح ردا ساحه‌سی
عز شانه وتمام احسانه درکاهندن رجای کلی درکه علی احسن الحالات وایمن الاوقات میسر ومقدر
ایدیویره آمین بحرمة سید المرسلین **در عرض وصول نامه**
بعده بو محب مخلصکزی وداعی متخصصکزی کوشهٔ خاطره کتوروب مکتوب شریف ارسال بیورلمش
اشرف ساعتنده واحسن اوقاتنده چون صحیفهٔ سعادت نازل اولدیغی اولا وظایف تقبیل
ومراسم تبجیل یرینه کلوب ثانیا مضمون شریفنک که جامع لطایف وشامل بدیع معارف عذوبت الطافه
اطلاعی میسر اولوب حق علیم وعلام در که اول مقدار بهجت وسرور وفرحت وحبور حاصل اولدیکم
انک شرحی قلم عنبرین رقم ایله شوق وبیانه وحد وعبارهٔ کلمز همایون نامهٔ تو نقش مانیست
جواب آن نوشتن نقش ما نیست کمالات بی نهایه کوزی اظهار ایدوب مکتوب دربار ر
کوهرنثار ارسال بیورلمش الفاظ دلفریبی کرشمهٔ شکر دهان کبی شوق انکیز وطرهٔ عنبر خطان
کبی دلاویز ایدی کویا احبار جان بخشکز درج بدیع قدیمه تاج جدید بولدی مستدام عمر اوله سز
کتاب درربار کوهروار وخطاب فرخنده آثار مشاهده‌سندن غذای روح روان وحبور
اخبار سلامتکز نعمی اطلاعنه حمد بیکران حاصل اولوب دل غمکین انواع بشارت ایله مشرف ومتنعم قلندی
کتابت کبار که جواهر الفاظ ایله آراسته وخطاب عنبر نثار که زواهر معانی ایله پیراسته در
اول ذات شریف وطبع لطیفدن که واصل اولدی انوار مطالعه‌سی برله تصویر منبسط اولدی وآثار
مشاهده‌سی برله تفهیم فحواسندن احوال سلامتکز اطلاعی ایله روحه لوایح سرور لایح درونه فواتح

حبور فایح اولوب بو محب مخلصی انواع بشارت ایله مشرف ومتنعم قلدی دیگر کتاب شریف
واجب التعظیم وخطاب مستطاب لازم التکریم وارد اولوب بو مخلص ثناخوانکز لطف ایله یاد ایدوب
آباد ایلمشسز مستدام عمر اولوب سریر سعادتده سرفراز اولمقدن خالی اولمیه‌سز دیگر
دریای محبت قدیمه تموج ایدوب داعیهٔ کرم تام وباعث لطف تمام مقتضاسنجه کتاب واجب التعظیم
عنبرنسیم وخطاب موجب التکریم عبهر شمیم ارسال بیورلوب احسن احسانکز وایمن ازمانده
کالوحی المنزل الی النبی المرسل واصل اولوب صد هزاران تعظیم وتبجیل اولندقدن صکره
بوسیده وبر فرق نهاده اولوب ضمننده جهره که مدرج وادراج ایدی بالسرور والابتهاج
مطالعه اولنوب فحوای شریفنده دل حزینه تسکین وتمکین ایرشوب بو نعمتک شکرینه
بوزبیک کره یوز یره سوروب باری تعالی جل وعلا جانبنه شکر فراوان وحمد بی پایان قلندی
همیشه بنده نوازی وچاکرافرازی اوله‌سز دیگر مثال بی مثال واجب التکریم والامتثال ارسال
بیورلوب اول همای همایون ایله بو محب مخلصکزی ممنون وممتاز قلمشسز عمر ودولت مزید
وعزت سرفراز اوله‌سز **در رجاء رساله** باب مراسله ومخالصت که سبب
تأکید اساس خلت وباعث تجدید لباس مودتدر تنسم نسیم محبته مفتوح اولمقدن خالی اولمیه
که موجب مسرات عظیمه ومستوجب مسرات فخیمه واقع اوله احبابا نامهٔ شریف فرخنده فال
وصحیفهٔ لطیف عنبرین خال که راحت رسان محبان ونزهت فشان دوستاندر علی طریق
العاطفة والکمال وعلی سبیل المروة والنوال دریغ بیورلمیه تا اول وسیله ایله دیدهٔ غم دیده
روشنالق ودل الم کشیده‌یه آشنالق حاصل اوله دیگر لطف ایدوب کاه کاه رقعهٔ جان
فزا ایله ابشارت وورقهٔ دلکشا ایله بشارت ایدوب بو کوشه‌نشین خستهٔ مغموم وکنج فرقتده
الیم اولمش افتادهٔ بی آسوده حال ومرفه البال ایده‌سز دیگر اصناف مالانهایه کوزدن
ملتمس ومأمولدر که کاه کاه اخبار صحتکزی کتاب سرور بخش وخطاب حبور نقشکز ایله اعلام بیورسنه
همت وعنایت ایده‌سز که استماعندن قلب محزون شادان ودل مغموم خندان اوله دیگر

امید درکه احسان ایدوب الدنیا تمر مر السحاب فعلیک بتعمیر قلوب الاحباب مقتضاسنجه
بو محبکزی کرماً ولطفاً لا لیاقةً واستحقاقاً گاه گاه مکتوب شریفکز ایله یاد ایدوب الطاف علیه‌کز
گوزدن براغمیه‌سز

در خاتمه

باقی نه غرض اولنه که عین عاقله‌نک ملحوظی • ونه کتب اولنه که لوح حافظه‌نک محفوظی اولمیه •
دیگر باقی غرض مخالصت نمود • بدین قدر اکتفا نمود **دیگر** باقی چون غرض عرض تأبید بنیان اخلاص
وتأکید ارکان اختصاص در • بو مقدارله اکتفا اولندی •

دیگر خیمهٔ رفعت تو قایم باد • عزت ودولت تو دایم باد • همیشه ارباب صفا بندهٔ تو •
والهی داعی افکندهٔ تو • ابر نیسان جانب جعدن سرای سرکه بر آن • مزید دولت باقی بقای
عمر جاویدان • **دیگر** باقی همیشه سایهٔ دولت مدام اوله • کمترین غلامکه فلکا وسنی مقام اوله
همیشه جویبار مراد جاری باد برب العباد **دیگر** باقی همیشه استماع خبر مسرت اثرکزله سامعهٔ آفاق
مشرف اولمقدن خالی اولمیه **دیگر** همیشه دولت اقبال وجاهت • مخلد باد از فضل الله •
همیشه مراتب اقبال ودولت آناً فآناً متصاعد • وپایهٔ مناصب واجلال ساعةً فساعةً متزاید
باد بالنبی وآله الامجاد **دیگر** باقی همیشه آفتاب دولت در برج سعادت تابان ودرخشان
باد برب العباد **دیگر** باقی همیشه نظر عالیشان • برکافهٔ اهل ایمان طالع ودرخشان باد برب العباد •
باقی همیشه باب سعادت آیات • قبلهٔ اصحاب حاجات باد برب العباد **دیگر** باقی همیشه
تا که بود خاک • وآب • وآتش • وباد • به بنده گان نظر التفات باد •

خسرا اولنجه سویلسم دردیمی واما نه تمام
اول سببدن ختم ایدوب دیدم که باقی والسلام

نامهٔ تربیه لواء موره‌ده واقع اولان قضا انا بولیج قاضی اولان اشبو رافع رقعهٔ رقیت
قرین مولانا ... الدین • داعیلری بو ولایته گلدن برو اجرای احکام شرعیه‌ده متانت وتنفیذ
اوامر پادشاهیده جد وسعی اولوب امور شرعیه‌ده کلی استغنامنی • ومال میری‌ده
کمال دقتی • وانتظام امور رعایاده • کما ینبغی جمیل فراست وکیاستی اولمغله فقرا وضعفا
ورعایا وبرایا تحت حکومتنده آسوده حال اولمقلری مشاهد اولمغین • ولا تکتموا الشهادة
ومن یکتمها فانه آثم مقتضاسنجه اذ زیمره لازم اولان حق شهادتی ادا ایدوب طلبیله ما وقع
آستان سعادته عرض اولندی • باقی فرمان درعدلکدر

عرض دیگر برای استخدام

فلان الدین زید فضله کمال اهلیت ایله متحلی وبیراسته • ونجابت وفضیلت ایله موصوف وآراسته
در حالیا فقر وفاقه استیلا سندن • رأفت کامله‌گوزه رجا سنه • رقعهٔ مخالصت برله جانبکزه
متوجه قلندی • وارد وب ملاقاتکزله مشرف اولیجق عین عنایتکزله منظور • ولطف عاطفتکزله
مسرور قلوب تحت قضاکوزده • وحوزهٔ حکومتکزده • واقع اولان تولیجکزدن بریله استخدام
بیورلمغله مقتضی المرام قلنه • باقی همیشه

عرض برای طلب

قضاة کرام • وولاة انام • ابقاهم الله الملک العلام حضور موفور السرورلرینه • انها واعلام اولنان
بودرکه حالیا بعضی حرامی وغارتکرلر • بو حقیرک تحت قضاسنده اولرینه وصوب غارت ایتدکلرنده
اقدام تام ایله تفحص اولنوب ذکر اولنان حرامیلرک بعضی فلان نام قریه‌دن اولدوغی
مقرر ومحقق اولوب غیبت ایتمکین کفلاسنه احضاری تکلیف اولنوب اطراف واکنافی
تجسس ایچون فلان وفلان • روانه اولدیلر متفرق عددرکه هر قنغی صاحب سعادت افندیلرک تحت
قضا عدالت اقتضاسنده مطلوبه واصل اولورلرسه قید وبند ایدوب • ذکر اولنان طالبلر
جانبنه وتحویلرینه توجیه احسان بیورله • ویا خود محکم حبس وقید اولنه‌رق ثقة‌لری اعلام همت
وعنایت اولنه •

عرض برای تیمار مغیر کردن

نفس قصبهٔ فلانده متمکن اولوب پاشا سنجاغنده فلان ناحیه‌سنده جابرلو نام قریه‌یه التی بیک

انجه ایله بر وجه تیمار متصرف اولان علی بنده لری مجلس شرعه کلوب ذکر اولنان تیمار برات
شریفله بالفعل تصرفنده ایکن فوت اولدی دیو النوب آخره توجیه اولنه وغی استماع
اولندی حالا ابن صحتده اولوب وتیمار مذکور بالفعل تصرفنده ایدوکی اهالی وقوفدن تفحص
اولنوب بر موزر قلنوب اوزر یمه خبر اولنمغن رجاسنه واقع حالم در عدله اعلام وتحریر
طلب ایدرم دیوکده خصوص مزبور تتبع اولندقده غایبا دن احمد بن قاسم وارباب تیمار
شجاع بن عبد الله نام کمسنه لر وجه مشروح اوزره بطریق الشهاده خبر ویروب وفی الواقع
مزبور علی صحتده اولوب تیمار مزبور برات شریفله بالفعل تصرفنده ایدوکی محقق ومتعین
ماهو الواقع پایهٔ سریر اعلایه عرض اولندی

تقبیل بارکاه کردون اقتدار
وتبجیل درکاه ظل الله عالم مدار
که قبله کاه سلاطین نامدار
وسجده کاه خواقین روزکار
در عرض بندهٔ بی مقدار وذرهٔ خاکسار

بعد از تقبیل سدهٔ سنیهٔ مشید والا ارفع
وعتبهٔ علیهٔ عالی
که قبلهٔ سلاطین جهان وسجده کاه خاقان بودرکه
زمانده عرض بندهٔ بی بها

سدهٔ سنیهٔ سعادت نشان وعتبهٔ علیهٔ عالیه عنوان
سده سنیه اندر ارکانه الی غایة الزمان و
شید بنیان نیران عزوفضلده دیوان
نهایتده دوران بودرکه

پایکاه سمای رفعت وسجده کاه
دودمان رتبت
که قبله کاه اساطین سلطنت
خواقین مملکتده عرض بندهٔ بی منت بودرکه

سدهٔ سنیهٔ سعادت آشیان وعتبهٔ علیهٔ عالی
که قبلهٔ ارباب حاجات وکعبه
بنیان در عرض بنده
اصحاب مناجات بودرکه
خاقان

سلامی چون رخ نوروز پیروز پیامی چون گل گلشن دلفروز دعاهٔ لری که سلسلهٔ گیسوی عنبرین
مویان کبی بی حد وبی پایان وثناء هدیه لری که آب دیدهٔ خون آلود عاشقان کبی رنکین وفراوان
اوله وپیاملر که دود آه مشتاقان کبی پرسوز وپیغاملر که جور جفای ماه رویان کبی آتش
افروز اوله عرض اولندقدنصکره اکر بو فضای حسرتده آواره وسرکردان وکلبهٔ
فرقتده دردله بیچاره وحیران کوشهٔ هجرانده مهجور وزاویهٔ نسیانده منسور هموم هجرله
کوزلری کریان غموم زجرله سینه سی بریان غریق بحر فراق وبیمار فراق بلا
بسترنده زار جفا بالیننده بیمار اولان عاشق زاروک احوال پر ملالندن لطف
عمیم وخلق عظیم مقتضاسنجه ذره استخبار وشمه استفسار خاطر عاطره وضمیر منیره
خطان وهیجان ایدرسه حالیا مردم دیدهٔ پرخون مداد اشک کلکونله مانند جیحون
صحرای سینمده تحریر وصحیفهٔ دلده تصویر ایدردم کم غم درد دلیمه اصبر طرزدن صوره سن
داغ درد دلمی لالهٔ تردن صوره سن طاس طاس ایچمکله زهر غمی تولدوغی
سینه یه اوغرایجق کله تردن صوره سن واحسرتا وافرقتا
نه مشکل درد دیمش هجران بلاسی دوکمش رنجش دوران بلاسی ای آفت جان
دی روح روان اول باغبان جمال غنچه چون که رخاروک کللرینه هزاران خسته دللری بلبل نالان
واول چراغ جهان افروز غنچه چون که جمالک شمعنه پروانه دللری سوزان قلمشدر اول
زماندن برو کم جهان آرای فرح فزا کوزدن دور وتماشاکاه کلشن جمالکدن مهجور اولدق
انیسم بو فقره هجران شبنده آهدن غیری کمسنه حالمی بلمز همدم اللهدن غیری
خلاصهٔ کلام ومحصل مرام دردوری بی مهر آن دوران الی افواه کرنان املادانشا ایدرلر اولیلر
هزاردن بری لب باردن اندکی بیان وعیان ایده هیوب لال اولدلر بس درکاه جانانه
یوز اوروب سن بار صادقک وانیس موافقک آشنالقلریدن در بالرکبی کوز یاشلری ایله

وطاغلر كبي بغربا بشلري ايله اي خداي لايزال اول يار شريف الخصال ولطيف الفعال ايله سن
ميسر ايله اتصال ديو نماز ونياز اللرين اول بي نيازه قالدروب آرزوي وصالده
بلكه سزا باقي مرحمت كرمان وكرم رحيمان دريغي باد بربت العباح

آتش فيدن نگار غم
نيسبر اوزاقلمين تبد
سر شوق دل
ويندح بحر گوهبر دود

اشرف الانسان منبع الاحسان نور العيان بدر الدوران شمس الجهان
عنقاء الزمان طبيب الابدان فقيه الاديان فصيح اللسان قارئ القرآن
قوي الايمان دليل البرهان خليل الرحمان عدو الشيطان حبيب الاخوان وكيل السلطان
علي الارسلان عدن الجنان در المرجان عطر الريحان ولاء البلدان فريد الميدان عبد المنان
رفيع الرضوان شكور السبحان شعر الزبان

درگاه فلك اشتباه وباركاه سعادت دستگاه لازال معمورا بعناية الله صوبه عرض
بنده بمقدار وذره خاكسار بودركه محروسه تيره ده واقع فلان اوقافنه حالا متولي اولان
اشبو رافع رقعه رقيب فلان بنده لري ديانت واستقامتله موصوف كياست وفراستله
موصوف صلابت ودراعتله مألوف سرامصلحت گذار امورديده وكارآزموده
مرتزقه ورعاياي اوقاف راضي وشاكر ودعاي خير ابو بكله ذاكر وانظار عنايتلرينه لايق
بنده لرندن اولمغين حسب حالي التماسي ايله سدّه سدره مثاله عرض اولندي

برآي نفقه

اولدركه فلان بن فلان فوت اولوب اولاد صغارندن فلان نام بنتي قالوب نفقه يه محتاج اولدوغي سببدن
عاجزه ومربيه الطلاق اشبو صاحبة السجل والده سي دسبو بنت يورغو طلبيله نفقه سي وملبوساتي وساير حوايجي
ايچون تاريخ سجلدن يومي ايكشر اقچه متوفاي مزبورك تركه سندن نفقه تقدير اولنوب مزبوره زينب
حين ضرورتده استدانه ووقت ظفرده رجوعه اذن شرعي ويرلديكي ثبت سجل اولندي

حجت برآي تعمير كليسا

اولدركه الاصونيه قضاسنه تابع فلان نام قريه دن فلان وفلان نام ذميلر وساير اهالي قريه مزبوره
مجلس شرع شريفه حاضر اولوب شويله تقرير مرام ايدوب ديدلركه قريه مزبوره ده واقع آبا وتريادن
نام كليسامزك سقفي دوشوب تجديده محتاج در حاليا ترميمي ايچون قبل الشرعدن اجازت طلب ايدرز ديدكلرنده
ولهم اعادة المنهدم نحو اسلحة عامل اولوب كيرو اسلوب سابق اوزره ترميمه اذن ويرلديكي طلبلريله ثبت سجل اولندي

صورت عرض برآي امر كردن

درگاه سعادت مدار وباركاه گردون اقتدار ترابنه عرض بنده بي وجود وذره خاك آلود بودركه
غريب بيكار ده در رافع رقعه رقيب فلان اوغلي فلان قدوه اقرانه ... روشنجاعت شعار شهامت دثار
اولدوغندن ماعدا بو دفعه مانيه عاصيلر ... ايلدكلرنده يكه كبي بولدقلري ودلاورلغي ظهوره گلمش
قوللر اولمغين ابتدا ده تيماره امر اولنمق رجاسيله پايه سرير اعلايه عرض اولندي باقي فرمان حضرتكدر

عرض ديگر برآي ملازمت

درگاه فلك اشتباه وباركاه سعادت پناه لازال قويا بعناية الله ترابنه عرض بنده خاكسار بودركه حاليا سعادتلو ومروتلو
عالمپناه خلدت خلافته حضرتلرينك عامه طلبه علما حقنده عواطف عليه خاقانيلري مبذول بيوريلوب موالي وعاجبلري
طلبه واعيان نده عادت قديمه اوزره نوبت ملازمي التماسنه فرمان اولندقده بو داعيلري ايله اولي مباحثه علوم وفنون
قدوه ايده طلبه واعيان نده وافر اوزمانا ملازم النخبه كسب لياقت ايتمش واعيان نده اشبو رافع رقعه
عبد ... مولانا حبيب خليفه بن يوسف داعيلري موجب فرمان عالي نوبت ملازمي تعيين اولنوب وقت خاقاني قيد
اعيد ... سدّه سعادته ارسال اولندي باقي فرمان درگاه معلايه معروضدر تحريرا في اواسط شهر ... القعده

اضعف العباد الفقير علي القاضي بمدينه ...

عرض

درگاه معدلت پناه و بارگاه سعادت دستگاه عرض بنده‌ٔ بی وجود بودر که توحاله سنجاغنده اولان صوفیه ناحیه‌سنده

واقع نام قریه‌ده الی بیک اقچه‌لق تیمارده متصرف اولان مصطفی بنده‌لرینک تیمار تصرف ایتمکدن رافع رقعه‌ٔ عبودیت

مخدوم بنده‌لری صحیح چلبی اوغلی اولوب بر وجه‌ماتیم یارحمت شجاعت شعار و شحنه و عنایت قوللری بنده اولمیوب لوازم

مزبوره‌ده زعما و ارباب تیمار شهادت ایده بونلردر

مقبول ... ارکودو نوک ناحیه اولان صوفیه ١٤٨٨٨	زعامت سلطان احمد ... سلوس ناحیه اولان صوفیه ٢٠٠٠٠

علی ... طلسعو ناحیه ٣٠٠٠	قاسم ... طوجمار ناحیه ٤٠٠٠	نامی ... ملیه ناحیه ٨٢١٧	علی ... قوالیه ناحیه ٩٠٠٠	یوسف ... دوار ناحیه ٥٩٩٩
دوری ... قوالطوحه ناحیه ٥٩٩٩	حسن ... دوالقو ناحیه ٧١٩٧	مصطفی ... مالوراده ناحیه ٦٠٠٠	یوسف ... واله ناحیه ٣٠٠٠	

مذکور بنده‌لری شهادت ایتمکین طلبا ما هو الواقع پایهٔ سریر اعلایه عرض اولندی اولوفمانه درگاه عظمت پناهکدر

شهادت ویرنلر ... ... [illegible]

عرض دیگر

درگاه معلایه و بارگاه اعلایه عرض بنده‌ٔ بی مقدار در وزّده خاک رهبو دورکه توحاله سنجاغنده اولان صوفیه

ناحیه‌سنده موجوده وخیویه نام قریه‌ده حدود ایکی بیک اقچه‌لق تیمارده متصرف اولان ایکی حلقوال واحد عمار بسنده

شهید اولان ضمنده کار اشبو رافع رقعه‌ٔ عبودیت رقیقت تیمار تصرف ایتمکه علی بنده‌لری متوفای مزبورک صحیح چلبی

اوغلی اولوب والده‌ده اولان ده بر آتادن ایکی آتادن اولدوغنه زعما و ارباب تیمارده شهادت ایده بونلردر که

ذکر اولنور زعامت

ابراهیم ... قوی و ناری ناحیه ٧٦٧١	محمد ... قواصح ناحیه ٥٩٩٩	سلطان ... سلوس ناحیه اولان صوفیه ٢٠٠٠٠

مذکور بنده‌لری بو قوللری یا محمود نده شهادت ایده‌لکاری اجلده شهادت واقع حالدر طلبیله پایه‌ٔ سریر اعلایه عرض اولندی اوفوماکدر معلاکدر

اول ... افندی حضرتلری ... عالی ... صحیح ... الفقره ... والله ... اولدوغی ... تحریر اولندی ... محمد ... [illegible]

ان دعایی که در دم اسحار میکنند از درون دل ابرار — هم سلامی که در همه اوقات

واجب بر عباد همچو صلوة — با بر دو صبا بصبح و مسا — میکنیم بر تو تحف و مهدیات

غب اظهار اختصاص کثیر — این بود عرض فقیر و حقیر — حالیا نفس قوالبه دخول و عزت

سعادتله نزول بیورلدقده دعوای استقامت و ادعای عدالت اولندقده بحمدالله رعایاده

برابا آسوده و فقرا و ضعفا غنوده اولمق مقرر در دیو انواع سرور و فرحت و حبور

حاصل اولمیشدی لکن فقیری قرایه کوندریلن معتمد یاران مصلحت کذاران اولان خدمتکارلر

مانند تاتار دردمند و مستمندلری یغما و تالان و جمعیتلرین پریشان ایتدکلری من الشمس اظهر

و من القمر اشهر اولدوغی متواتر اولمشدر صاحب الوقر و الوقار دفتر دارا فندینک خاطر عاطرینه

کلکی غبار و عرضه تعلّق خیالی ایکن حاصل اولمق مقرر در ابتدای مباشرت دفتر ... و فقوای ...

دعوت ایتدکلری خانه‌دن خانه‌یه جبراً و قهراً ایکشر و بعض قریه‌لرده در درشر اقچه المشلردر

حاشا که نوع بشردن بو مقوله فعل شر ظهور و صدور بوله حاصل کلام بر وجه التزام کلن غلام

لرک اقچه‌لری بو مقوله افعال نا معقوله و اوضاع غیر مقبوله ایتمشلر در حاصلی حجاج شقی

بونلره نسبت با یزید متقی در بو دخی معلوم شریفلری در که بودیار موجب الانکسار علی الدوام مفهوم و مستقر بیوردر

مقر خاص و عام در هر هفته و زیر اعظم حضرتلرینه بو وضع ظهور و صدور بولمق امر محال و ممتنع

خیالدر قل الحق ولو کان مرّاً خواستیم واقع حال دوستانه حضور سعادت آشیانه

اعلام و افهام اولنور — مراد ما نصیحت بود کفتیم — حوالت با خدا کردیم و رفتیم

بنم افندم صکره خدمتکارلرک بو مقوله اطوار ناهموارلرندن خبردار دکل ایدک دیمک

جواب و صواب اولمیوب بلکه موجب عتاب و عقاب اوله جغندن اصلاح نابا اولنمیه

قو یار رقته‌ٔ زلفک جکلو ختک ادی — دونلو ریکری صوچی بولک باشمدن — بو دخی

معلوم حضرت باعزتلری اعیان دولت و ارکان سلطنت نه مقوله حرکت ایده‌لردیو

خاطر وناظرلردر برحالت كه موجب ملالت اوله اصحاب فطنت وارباب جبرت كمال بصيرت
اوزره اولوب دفع مضرت عزيمت ونيت ايتمكه لازم ولابد ولابد وواجب در
شمديه دك صاحب دولتلردك چكه وكاري صدمه مضرت خذه ايدوكي امر محقق وقول مصدقدر
حاليا رعايا ديلك زبون وحاللري دكركون اوله دبو بوحقير كثير التقصيره كاتي وهم مستولي اولمشدر
وبو تمرده روا اندن كذران بيورلدقده مرده لكي مثبت اولان مرده دن وبرنه نوبت نه
قيداولنان زنده دن جزيه يكجمعه فرمان واجب الاذعان وارد اولمشدر ديو صدده كورك
تنبيه باردي وفواته كمال مرتبه ملال كلال وايجادنده خيلي احتلال كلكه باعث اولمشلردر زيرا الي يومنا
هذا مرده لكي مثبت اولاندن جزيه سلب ونوبافته مقيد اولاندن اخذ وجلب اولنوب
من قديم الزمان الى هذا الآن كماكان جبر نقصان تكميل اوله كلمشدر بعد الثبوت مرده دن
اخذ جزيه مغاير شرع مطهر ومخالف قانون معتبردر وبو دعاكوي ثناجويلري بقدر الامكان
عدل واستقامته دامن درميان ايتمش داعيلري اوله وغمزه معلوم اركان صاحب فرمان
ومفهوم اعيان مشار اليه بالبنان در بوحقيرك تحت قضاسنده اولان رعايا رعايت وحمايت
ايتمه ده اصلا نقصان وتصوردن زبان دخي اولمازدي نهايت ارشاددن مبالغت
ايتمين قضانك زير قضا مظالم اقتضاسنده مقتضاي طبعت واستدعاي جبلت
نه حالت اقتضا واستدعا ايدرسه صادر ومتبادر وظاهر وباهر اولديغي بنم افندم سكبار
برحق خدمتكارلريله كلوب جزيه جمع ايدهلر والا اخر فقرا رعايا سورمكه امر شريف واجب التعظيم
وارد اولديه صورتي ارسال وايصاله همت وعنايت اولنه ويا خود وران دفتر دارلره
اولان تنبيه خاطرلرندن ذهول ايدوب عدلدن عدول ايدرلرسه ده دفع رفع نيت عزيمت و
ايتمه سز ديوام صرح وحكم مصحح واردليه فيها ونعم والا طراق فاضيلرينك تحت قضاسنده
اولان اموره على ماهو المأمور نظارت خاصه لري منعبن وتمتيني در استقامتله مشهور
وموصوف وعدالتله مذكور وموصوف اولان قاضي بومقوله ظلم بي حد وجور لا يعد اولمامغه
راجي



راضي اولميوب جمهور رعايا ايله دردولته كيتمك وديوان همايون سعادت مقرونه مخصوصيت
ايتمك مقرردر فاما بوتطاول بد غير ممتد اولوب عدالته عزيمت ونيت اولنورسه صدر
استقامتده ساكن اولان ارباب سجاده خير دعايه آماده ملاحظه شريف بيورله وبالجمله
اكر درهم زر واكر فلس احمردر هرنه اخذ اولنورسه در دفتر تحرير اولوب دراكثر تأثيره
بلدره سز ديو برده دخي اوامر مؤكده واحكام مشدده وارد اولمشدر ظاهر بودركه خدمتكار
ضبط اولنمموق افندسي ملاشي اوله دن ناشيدر دبنم افندم چرخ غدار وروزكار زوار
صغار وكباردن بركسه پايدار دكلدر ملاحظه موت ايدن دفع ظلمده دقيقه فوت اتمز

موي سپيد از اجل آرد پيام ... پشت خم از مرك رساند سلام ... باقي تحريري اولدركه معلوم شريف اولمه

اليجك فكرليه بن بنده الومه خامه ... ذات پاكوكه يازم ديوا فندي نامه

بولمادم دفتر دهر ايچره دعا دن اوزكه ... حاكپا بوكه يازوب كمند رجك سرنامه

صحايف دعوات اجابت بنيان كه وصف كمال اخلاص پاكي ورد ملايك ارائك افلاك اوله
وشرايف مدحات سامي درجات كه كنه جمال حسن تابناكي خارج خطه ادراك مجاور عقل دراك
شهپر طاوس مرصع بال رواحله ومنقار باز اشهب زرين رنكله صباحله ارسال وابلاغ
اولندقدنصكره اعلام اولنوركه اكر بر مقتضاي لطف عميم وشان كريم بوداعي خالص الوداد و
ويق الفواد كيفيت احوالندن استكشاف اولنورسه بحمد الله ومنه يمن همت عاليه كوزبرله
حالا صحنده وحضور راحتده وكنج فراغنده خير دعاكوزه ملازمده وزاويه حسرتده اشتياق
نطاق غايتده وباديه فرقتده تف نيران احتراق نهايتده بلنه نصد طومار وصد دفتر نكنجد شرح
اشتاقي چون محنت نماي ايام فراق وشدت نواي آلام اشتياق امداد كاغد ايله وامداد واد دوات
وقلم ودواتله دايره تحملدن وضابطه تصويردن بيرون در بس اطناب كلامله املال وتصديع
وتسويد مقاله قلم وقرطاسي تضييع نه لازمدر تمام مرادكلي اوله ركه مشاهده جمال باكمال وزيارت
آن ذات ملك خصال في اقرب الاوقات واحسن الحالات ميسر باد بالنبي وآله الامجاد و

واد لکه نامهٔ دلپذیر ورقهٔ لانظیر ایله تجبان بر تقصیر جانبنه التفات بیورلمش
کر زهر برک گیاهی دهوم دهر زبان شرح یک رشحه زابر کرمت نتوانم ور زهر شاخ درختی
کندم جرخ قلم شکر یک نقطه ز نوک قلمت نتوانم همیشه الطافله موصوف واعطافله معروف
اولمقدن خالی اولمیوب ظل فضائل آن ذات نجسته صفات بر مفارق افضال کاینات
ممدود باد بحرمة الاقطاب والاوتاد همه یک نامی بنام تو باد
همیشه دو گیتی بکام تو باد
مجلس رفیع فضائل مدار ومحفل منیع سعادت شعار صوبنه که ملاذ ارباب حاجات وملجأ اصحاب
مهمات‌در انواع تعظیم واصناف تکریم ایله درر دعوات لائقه وغرر تحیات فائقه که محض خلوص قدیم
وفرط خصوص قویمدن ظاهر وحادث وصادر ومنبعث اولا بالتصدق القاصی اهدا واتحاف
قلندقدن صکره مرفوع داعی بالاخلاص بودر که نامق درقهٔ وداد درویش احمد داعیلرینک اولاد
اولان علی بنده‌لری فقیر الحال واهل عیال اولوب هر وجهله محل مرحمت ومستحق شفقت بنده‌لری اولمغین
متوقع مأمول بلکه متضرع ومسئول درکه لدی الوصول حالنه مناسب وشاننه ملایم جهت وسند کره
موما الیه بنده‌لرینه توجیه بیورلمغله مزبوری مقضی الآمال ومسفور درویش احمد داعیلرینی مسرور البال
بیورمق بابنده لطف بی کران واحسان بی پایانلری دریغ بیورلمیه که بو مخلصلری جانبنه موجب
منت اولدوغندن ماعدا عند الله الجلیل اجر جزیل وثواب جمیل حاصل اولجغنده شبهه یوقدر
باقی همیشه ساعد مساعد وسعادت زیاده وتوفیق رفیق وتمکین مکین باد برب العباد
دعای بی قیاس وثنای محکم الاساس از کلوی عندلیبان سخن شناس کر تا ممکن تعداد بما بالقلم علی القرطاس
در اتحاف واهدا قلمغه تفکره معروض مخلص بی سپاس اولدرکه اشبو حامل ورقهٔ دعا بزم نجم [illegible]

الفقیر [illegible]

الحمد [illegible]
مکتوب کاتبه بو یازدی [illegible]
[illegible]

 فخر العصام یحیی افندی کتخدالری پاشا بندلرینه کوندردکی نامه‌در

جناب لطافت مآبلری که آب لطف مشترس در زیر نه دولاب نسیج رنک وبوی حسن خلقش جدر کل سیراب نسیج ونفحه
فضیلت نصابلری که بیست طبع آبدارش شمع مه را تاب نسیج چشمهٔ خورشید را کو تا صبح ابن آب نسیج حضرتلری
مدار مروت محل مکارم کرم مقام لطافت محل شیم مجلس محترملرینه معروض داعی بی ریا واحی شاکر الماحی بودر که قضاء
ازه مدحت موتی والایش قبولده معنا ومبرا ایکن قضاء لازم الرضا قضاء آ... صوبنه بو افقر عبده
سر دار رجال معتبر رصوبنده تفویض وتقلید اولنوب الجلیل العقد [illegible] واصلح واره اولوب وسلطانمز عادت
تربیه ولطف سنیه‌لری هر طالبی مطلوبه واصل وهر سائلی مسئولنه نائل بیورمق اولدوغی اظهر من الشمس
وابین من الامس ولمعانی امر نور روزنامهٔ همایونه قید بیورلوب بوجهه قاضی عسکر افندی حضرتلرینک
مکتوب شریف واجب التشریفلری ایله [illegible] نغلاق بکوری نام بنده لرینک انظار عنایتلرینه
بی پایان ومکارم بی کرانلرینه متمنی وملتمس درکه خصوص مزبور حصوصی انجوه آدم مزبور بنده‌لرینک مسلکنه
منظور والحاظ عاطفتله ملحوظ [illegible] بیورلمغله بو اعتبار حفی سایه [illegible] وثنا خوانلری سلکنه اولوب
وسلطانمز مبارک خاکپایلرینه خفی وجلی بیورلمیا که وقت [illegible] قاصد حفی بی [illegible] ولوب یکی سوار وعاید
اختصار اوزره آستانه علیه‌نه روانه اولدوغی اجلده فقیرانه شکر [illegible] سکه اتحاف
لدی الوصول حسن قبوله واقع اولمسی مسئولدر [illegible] بو باره عالیده [illegible] سلطانمه خدمت
سلاطین کجه لری وجهه وتماشی بولنور امده که بو بنده لری [illegible] سره الله ماسابو
منت بیلنوب بلا تأخیر نجه مباشرت اولنور [illegible] زماننده قلیل [illegible] خدمت کنوره
ویارحم [illegible] اولوب جزوی اشارتله استخدام اولنورسه [illegible] تفریع ونیاز
ظهور ایلمک [illegible] بیورلمیه وبالجمله سلطانمه انتسابی اقصای مراد [illegible] استخدامله انجاح
اولنورکه منصب سفورکی تفریحوه مکتوبله آدمز قوللری مقتضی المرام ارسالنه من بعد بو قوللرینی
تفریع ونیاز اولنور مأمولدرکه دریغ بیورلمیه باقی عمر ودولت ومرحمت مستدام باد برب العباد

فخر الفضلاء یحیی افندی سیحات مدرس نهایی افندی حضرتلرینه کوندردکی نامه [illegible]

مدار رموز وتحمل شیم مدار محل عالی آستانه سعادت [illegible]
سعادتلو سلطانم حضرتلرینک مقام فضیلت مکانه کرم اجلال واعظام ایله
سر خضوع وخشوع انواع ادب ایله موضوع قیلنوب اناملی هر باجد اول شفاه [illegible]
الاستلام قیلندقدن صکره معروض داعی شاکر الماحی بودرکه قصبهٔ ازدینده [illegible]

سلطانکزه دعای خیریه تصدیع ایلیوب حضرتلریله حائز کنز امید ارلیکی قضایه لازم المرضا قضای

دادرصونیه سروران عالیمقدار حفظه الله الملک الستار جانبنده ارباب همت و اصحاب اخوت و سائر ایله

بو اقل عبیده تفویض و تقلید امر جلیل القدری وارده و واصل اولوب الآن یاراده و احوالیله بالنعود

و الا احسان و عاطفتله استفاده ده ملاحظه بیوریله و ورقه عبودیت تهنیه وصول خلاف عادت اولنمغین

ده جکوکلک بوقطعه کرباس رقیمه اتحاف و رقیمه اولندیغی مأمولدرکه غلهٔ جارح بوجل مرجو ادر

توسلیمانیه کی ای عالی نهاد مضمونی خطور فؤاد پاکلرینه اوله ایلیوب حسن قبولده واقع اولنمغله مکتوب

سعادت ایله خدمت سپارش بیوریلوب وساطتیله بنده نوازلق و چاره سازلقده جانب مخلصلری محروم اولیه

و دولتلو سلطانم حضور شریف شوق الیفاریله خفی و جلی بیوریلیه که سروران عظیم الاعتبار حضرتلرینک مونور

در و تشریف واجب التشریفلری قاضی عسکر حفظه الله الملک الاقدر حضرتلرینک روزنامه همایونلرینه قید

ایدوب بموجبه مکتوب سعادتمآبلری آنکچون اوله ادعاه اولنمدر ایلتمش اولندیغی مأمول و متفرع در که

اولیکلاه انعام و احسان بونبده لری حقنده ارزان بیوریلوب بونبده لری واقع کالاول بل الاتم

والاکمل خدمته مبهج ایله باقی ظل ظلیل عالی ده فوق اوله و اغانی حمد و باری بر الجبار عبد سلطان العالم

ورده عالی که رشته محبت ایله بند و غبار شانی که رسم موقت ایله بیوند ایدوب کارنا قوافیه

اشتیاق و سار باره رواحی تلاقی ایله اسباب آرزومندی و کمند نیاز مندی تحمیل ایدوب کلشن باغ الحاله

ارسال قلنمقده فکر ده خاطر شکوفه عطر گاه اولوب پریشان احوال کوناکون و تفحص اعمال بو کلمه

جواز بیوریلورسه آرام فوائد ایله غنچه مثال دم بسته و خیال کالمه عطار ایله پابسته اولوب

روز و شب خیر دعاکه مشغول ملاحظه شریف بیوریله هماده اول جناب احسن العطا باده

ترجیح صیادی و تمنی و اثنا بودر که ملاقات حیدله تشریف حوبه و جهان منیر و بهتر طریقیله مقدر

ایدیوب آنیجه باولصدق المشتاق قاتیه و بعده لک

باقی لیسارات ... بالنون والقلم

سبحانه و تعالی آنیده ... و اسرار

(left page, ٢٢١)

مجموعة الفضائل صندوقه مکنون

مجموعة العواقب بر حضرة الشیخ ...

سی ارادای ... و دعا ...

باجابه تشریع الله ... و دعا ...

بانشویه ... عرض ...

غنی او ... تنسکلر از مجتهد ... حیده

و نهال ... تنسکنه ... ملبوب

فاسق ... شیده ... دیم و ... ده ...

انها ... مخلص قدیم ...

مجلسی ... و فضائل ...

افاضل ... و لطائف ... خصوص

و دولتله ... لوازم ... و نیاز ...

عطا ... الحاق و احد ...

و اعوازیله ... دعا بودر که

انهاء ... دعا بودر که

... العواد بودرکه

... عرض اولندی

نامهٔ ابو السعود

انامل دربا نوال شفقتلرینه ابتهالله تقبیل و دعوات عز و جلال السنهٔ خضوعله تلاوت و ترتیل اولندقدنصکره ساحهٔ مجد و اتیل و عرصهٔ عز و جلیله عرض اولنور که آفتاب عالمتاب ضمیر منیر حقایق شناس و معارف قناس بودیار احوالی تفقدلرینه توجیه بیورلورسه الحمد لله سبحانه احوال عالم جمیع جهاتده کمال انتظام اوزرینه در استمرار و دوام اوزرینه اوله آمین یا رب العالمین کافهٔ اهل اسلام بل عامهٔ انامک نصرت حضرت سلطان دین پناه و عزت جناب خلیفة الله دن غیری مقصودلری یوقدر جمهور علما و صلحا جوامع و مساجدده و صوامع و عوایددن جمیعاً و فرادی و لیل و نهار قرع باب تضرع و مناجات ایدوب خشوع و خضوعلرین سجده گاه عبودیتدن رفع ایتیوب دعا و استمداد اوزرینه درلر مسئولدر که حضرت مجیب الدعوات و قاضی الحاجات درگاهندن قبول و عن قریب اخبار فتح مبین و انباء عزت دین سید المرسلین ایله مسامع آفاق مشرف اولوب بو دیار میمنه آثار مقدم همایونک ایله مستعد اولوب کافهٔ انامک لاسیما عبید مخلصین زمرهسنک قدرلری فوق فرقدینه همسر اولوب ظلال سعادتکزده مرفه البال منتظم الحال اوله لر آمین یا رب العالمین و رجاء المؤمنین و رب السموات والارضین کن لنا جارا مما نخاف عز جارک و جل ثناؤک ولا اله غیرک یا خیر مسئول و اکرم مأمول یا ذا الجلال والاکرام ابو السعود الحقیر

قانون عبودیت قدیمه و آیین رقیت مستقیمه موجبنجه مسکن مسکنت افتقاره با تضرع و ابتهال و تمکین ضراعة با تواضع و ابتذال روی تملق و خاکپای شریف ایله اکتحال اولنوب دست دعا و نیاز حضرت رب مجیب مستعانه افراشته و روی ثنا و اعزاز جناب ذی الاحسانه برداشته قلنوب ادعیه کریمه‌لری تقدیم اولندقدنصکره معروض قدیم اولدر که اوقات مستطابهده ادعیهٔ ارتفاع سعادتک تجدید و تکرار و اثنیهٔ نظام رفیعهٔ مواظبه ایتمار اولنوب متوقعدر که سعادات بر وفق مرادات میسر و مقدر اوله بمنه و یمنه سعادتلو سلطانم آستانه سعادتدن غیری اصلا مرجعم اولمیوب و جمیع احوالم علم عالم آراکزدن خارج اولمیوب و بو دیارده هجوم هموم ایله ضعیف الحال کاسف البال اولوب و سلطانمک عنایت بی غایتلری خواص و عوامه عام اولوب خاکپای سعادتلرندن متفرع بو بنده‌لری اول قوم ذی الاحترامده دعای سعادتلری خدمتنه استخدام بیورلسه سعادتلو سلطانمک بنده‌لری

قدیمی

قدیمی اولوب اول آستانه‌ده سعادتلری دعالرندن غیری بر مرادم یوقدر امیدوارم ظل ظلیل بنده‌پروری و افضالکز معارف اهل حاجت و سؤال ممدود الظلال باد و یرب العباد احوج عباده سبحانه الیه رمضان القاضی ببروسه سابقا

نامهٔ ابو السعود

اللهم مالک الملک والرقاب محق الحق و ملهم الصواب صل و سلم علی افضل من اوتی الحکمة و فصل الخطاب و علی آله الاوتاد و صحبه الاقطاب اما بعد عتبهٔ علیهٔ سعادت قران و سدهٔ سنیهٔ عدالت عنوان ترابنه روی نیاز وضع اولنوب موجب مرادات دوجهانی و مستوجب سعادات جاودانی اولان دعوات اجابت آیات تجدید و تأکید قلندقدنصکره کمال ضراعت و استکانت ایله عرض اولنور که اول آستانه آسمان نشانه اتم اختصاص ایله داعی الاخلاص اولان ذرهٔ بی نشانه جناب حضرت مدار سپهر عظمت و جلالندن بالهام ربانی و توفیق یزدانی بر تواجهات رفعت ارزان اولوب بو نومیده چراغلرینه خطاب عیسی دم محیی الرمیم اویاروب نور سرور ایله رونق دل ظلمه عنایت بیورلمش الحمد لله الذی هدانا لهذا حضرت خدای ناظر سرایر بالی و شاهد حال درکه و کفی به شهیدا اذمهٔ همتده فرض فرض الادا اولان دعاء دولت ابد پیوندلرینه بالغدو والآصال بالتضرع والابتهال ارباب ناز و نیاز و وجد و وجود و اصحاب سوز و گداز و کشف شهود ایله بی قصور و فتور اشتغال اولنوب بیت

چنین من بدعای تو دست بر دارم قوین سوز دل و ناله سحرگاهی عجب نیست ز لطف خدای مالک ملک که زیر حکم تو آرد ز ماه تا ماهی عربیه و هذا دعاء لا یرد لانه دعاء لاصناف البریة شامل همیشه رواق جاه و جلال باد و تا دخلود معقود و ظلال عظمت و اقبال بر بسیط وجود ممدود باد العبد الداعی الفقیر ابو السعود الحقیر

عفی عنه

مکتوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ارسله الی پرویز بن هرمز لدعوة دین الاسلام ولم یقبله مکتوبه نک اهراقی سببا لزوال ملکه و ذلته و زواله بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی پرویز بن هرمز اما بعد فانی احمد الیک الله لا اله الا هو الحی القیوم الذی ارسلنی بالحق بشیرا و نذیرا الی قوم علیهم شقاوة و سلب عقولهم و من یهد الله فلا مضل له و من یضلل فلا هادی له ان الله بصیر بالعباد لیس کمثله شیء و هو السمیع البصیر اما بعد فاسلم تسلم او ایذن بحرب من الله و رسوله ولم یعجزها کسری چون این نامه را خواند و بدید خشم آمدش و کفت

ایلچی کسیست که نام خویش پیش از نام من نوشته است و بفرمود تا آن نامه را بدریدند و آن رسول را خوار داشتند

اند پیغمبر عم چون آن خبر بشنید گفت ملک خویش تمام درید

صورت عتقنامه

بودر که قصبهٔ الاصونیه ده ساکن فخر الحجاج محترم حاجی […] زید قدره محفل شرع قویم نبوی و دیوان شرع قدیم مصطفوی
صلی الله تعالی علی شارعه یه حاضر اولوب تقریر کلام و تعبیر مرام قلوب اشبو اورته بویلو آچق قاشلو بیاض اللون
گوزنده اثر جراحت وار نجه جنسی اشبو حامل الکتاب رضوان نام سارنده چنکی عبد و مملوکی حسبة لله الکریم و طلبا
لمرضاة ربه العظیم و هربا من عقوبات العذاب الالیم اعتاق صحیح شرعی ایله اعتاق و تحریر صریح مرعی ایله تحریر ایتدم
بعد الیوم سائر احرار اصلیین کبی حر اولسون دیو اقرار صحیح شرعی و اعتراف صریح مرعی قلمغین مزبور رضوانک
عتقنه حکم اولنوب عن الطلب بو وثیقهٔ صحیحه صدقیه کتب اولنوب ید طالبه دفع اولنمشدر که وقت احتیاجده احتجاج
ایده جری ذلک و حرر فی الیوم الخامس من شهر ربیع الآخر من شهور سنه احدی و الف […]

عرض برای مدرسه

سدهٔ سنیهٔ ابدیه لا زالت محفوفة بالعنایات السرمدیة ترابنه عرض داعی بالاخلاص بودر که نفس آق صونیه ده
مرحوم محمد چاوشک بنا ایتدوکی مدرسه ده یومی یکرمی آقچه ایله بالفعل مدرسی اولان اشبو رافع رقعه
مولانا درویش […] فنون علوم ایله متحلی و زخارف صفاتدن متخلی اهل علم و صاحب حلم و اعیان […]
دولتلری ایام […] تحصیلده طلبه یه […] افاده و استفاده […] مستعدینه افاده فنونه سعی اوزره
دولتلی عواطف وافرهٔ سلطانیه و عوارف متکاثرهٔ خاقانیه […] عنایت بیوریلوب قانون اوزره ترقی ایله
بیوریلمق رجاسنه شول که واقع حالدر […] عرض اولندی باقی فرمان […] منوطدر

عرض برای امانت   في ۷ محرم الحرام لسنة احدی و الف اضعف العباد محمد القاضی

بودر که درگاه عالی چاوشلرندن اشبو رافع رقعه مصطفی […] امور […] کار آزموده […]
نظاره […] خلاق رضیه و اطوار مرضیه […] جمیع ناس راضی و شاکر […] استخدام اولنمغه
[…] و بالجمله مصالح امور تفویض اولنوب مدار […] رفیعه و مناصب […] ارتقا […]

بنده لری اولماغین شول که واقع حالدر وقوعی اوزره پایهٔ سریر معدلت مصیره عرض اولندی باقی امر و فرمان […]

عرض دیگر

بودر که قریهٔ […] اهالیسندن اشبو رافعوا رقعه […] فلان و فلان نام […] قضایه […]
[…] قریه […] اولوب […] زنده […]
اولنده […] ایله اواسط طاقتلری کتوره میوب […] فقیر الحال اولمشلردر […]
[…] اخراج اولنمق ایسه جملهٔ جلای وطن ایدوب […] وقوعی اوزره
عرض اولنمق طلب ایدر […] قصبهٔ الاصونیه اهالیسندن […]
[…] صحیح […] زنده اولنلر […]
حالا […] فقیر و بی طاقت اولمشلردر […] صحیح ایله اخبار […]
[…] اخراج اولنوب زنده اولنلر […] رجاسنه شول که واقع حالدر
پایهٔ سریر عالم مصیره عرض اولندی

فراغتنامه از مدرس

سدهٔ سنیهٔ سماسیما و عتبهٔ علیهٔ ملک فرسا لا زالت مشیدة الی یوم الجزاء ترابنه […]
بودر که نفس الاصونیه ده واقع بالفعل یوم یکرمی بش آقچه ایله تحت تصرفمده اولان مرحوم […]
چاوشک مدرسه سی بو بندهٔ […] مفاخر الاهالی مولانا السید علی افندی […]
اشبو رافع رقعه مولانا محمد […] اولمغین […] بیوریلوب و بو بنده […]
قانون اوزره ترقی عنایت بیوریلمق اوزره بقیهٔ مدت […] رضا ایله فراغت […]
علیایه بالابتهال عرض اولندی باقی امر و فرمان درگاه معلادر حرر فی اواخر جمادی الآخر […] سنه […] و الف

اضعف العباد
مصطفی المدرس
بمدرسهٔ […]

عرض از قضیهٔ بزاریه مدرسه‌سی جهتیله

سدهٔ سنیهٔ سنیه و عتبهٔ جلیلهٔ بهیه لا زالت ابوابها علیه‌یه ابن عرض احقر بودر که قضیهٔ
الاصونه‌ده مرحوم احمد چاوشک بنا ایلدیکی مدرسه‌نک معمول بها اولاه وقفیه سنده جهتهٔ تدریسی
قصبه مزبوره اولان اولنلره مشروط اولوب بونده البوم مجروله تبریز قاضیسی فخر الاماثل السید علی افندی
ملازملرنده قدیمی قصبهٔ موقومه متمکنلرندن اولاه اشبو رافع رقعه رقیم مولانا محمد داعیلری بشرط
واقف اوزره حالی باب معلایه عرض ایدوب ویرلمسنی رجا و التماس ایتمکین واقع حال بالتفویض
والابتهال پایهٔ سریر عرش اعلیه بخشه عرض اولندی باقی امر و فرمان حضرت من له الامردر

عرض از قاضی ... ای تولیت

بودر که قصبهٔ الاصونه‌ده مرحوم و مغفور لها یونس خواجه الخطیب یونس چاوشی وقفنک متولیسی
اولوب محلولی اولقلیقی قصبهٔ مزبوره‌ده اشبو جامع ... علی بن علی صالح ... ارو
و خدمتی کزار و خدمت متولیه مناسب و برار اولقلیقی خدمت تولیت موجب الکاملی تعیین او
یومی اوج اقچه وظیفه ایله جهت تولیت موقومه مزبور علی بنه لرینه خدمتی بیوریلمق رجاسنه پایه‌یه

عرض از قاضی ... ای جهت جزو خوانی

درکاه ملک مدار و بارکاه کردون اقتدار ترابنه عرض داعی بی مقدار بودر که قصبهٔ الاصونه
مرحوم و مغفور له یونس خواجه الخطیب نام کمسنه‌نک تنظیم وقفنده موجب شرط واقف کنده وارو
یومی بر اقچه وظیفه ایله هر جمعه کونی بعد صلوة الجمعه طاهره کامله ایله اخلاص حسابی جامع کوفه
برجزو شریف تلاوت اولنمق توزیع و تعیین اولنمغین قصبهٔ موقومه‌ده جانب رقم رقم ملا
هر وجهله محل اعانه و اهل قراءت و احیاء اولدوغی جهتدن یومی بر اقچه وظیفه ایله وجه
مشروح اوزره جهت قراءت جزو شریف موسی الیه داعیلرینه صدقه بیورلمق رجاسنه پایهٔ سریره
و حداد عرض اولندی باقی فرمان دولتلودر حرر فی ۷ ... ذی القعده لسنة ... والف

عوارض اقچه‌سی ... ... وسعادت تپلله کونلرندکی عرضدر

سدهٔ سعادت عرض داعی کمینه اولدرکه سنه تسعین و تسعمائه‌ده قضاء قارصه واقع اعدا
عوارض جمع و تحصیل ایچون امر شریف واجب التشریف ایله کلن مصطفی بنده‌دن مبارک ایله دفترجانبنه
بنده مسطور اعداد بش بیک الی یوز بکری طقوز خانه و قضاء ... دن الحاق اولنان تکسن
خانه و قضاء ... حالده الحاق اولنان اوتوز خانه جمعا ... بیک بر یوز قرق بش خانه
اعدادینه ایله و برنده خدمتی ایلیانه نام قریه‌نک دفتر مسطوره اولاه اوتوز
قریه اخراج اولنوب باقی بش بیک بریوز ... خانه‌نک عوارض اقچه‌سی موجب فرمان ...

خانه ده التمشر اقچه حسابی اوزره جمع و تحصیل اولنان اقچه جمعا ایکیوز سکسن بش بیک سکسان اقچه
اولوب دفتر کیسه اولوب دفتر ایله ممهور لده سعادت منزله ارسال اولندی علی ما جمعی ... الاحوال
... تنه ... مولاه بخشه عرض اولندی باقی فرمان حضرت من له الامر تحریرا فی اوایل شهر رمضان المبارک سنه ... والف

کوانچی عرضاصورتیدر

درکه سنه خمسین و تسعین و تسعمائه‌ده لازم اولاه ولایت ارکیرین قیصری کیفی جزیه جمعنه مأمور ایلدی
شبو رافع رقعه عبود تیز غربای بسیاره ده قومی اوجنچی بولوکده یومی اون التی اقچه علوفه متعرف
اولاه ملاه نام حاوی حاقانی قضاء مزبوره کیفی سنک جزیه سی امر شریف و دفتر منیف موجبنجه
امانتی جمع و تحصیل ایدوب کده افعال و اطوارنده عامهٔ رعایا و کافهٔ برایا رضا و شکراه اوزره اولوب
بر موجب امر شریف ایله دفتر امضالنوب و مهرلنوب خزانهٔ عامره‌یه ایصالی ارسال اولندیغی لکده
استعلامنه عرض اولندی باقی فرمان درعدلکدر حرر فی اوایل ۱۰ شهر فلان

عرض برای استعجال جزیه

سدهٔ سدره مکین و عتبهٔ علیهٔ سپهر تمکین جنابه فقیر معروض داعی کمین بودر که درکاه عالی
قوللرندن محمد زید قدره استعجال حکمی ایله اشبو ماه ربیع الاخرک سلخنده ... و اصل اولوب
جزیه جمعنه مأمور اولاه غلام باشی قضاء مزبورک واقع اولاه جزیه سی جمع و تحصیل و ...
سعادته روانه اولنمش بولنمامقلیق مثوکده واقع حالدر پایهٔ سریر اعلایه عرض اولندی باقی فرمان
درعدلکدر حرر فی اوایل شهر محرم الحرام

بودر که درکاه عالی چاوشلرندن محمد چاوش بنده لری اتنی اقراجی ایچون ... واقع اولاه
... واصل اولوب قضاءِ الاصونه‌یه ... واجب التشریف وارد اولوب ... واقع حالدر پایهٔ سریر
... خطا بایدنده حکم شریف ... والیه ملاه چاوش طلبلی اولدیغی
سنی محفوظ قید ایدوب حکم نداوتنبیه اولندوغی
اعلایه عرض اولندی حرر فی ... سنه ...

عسکر اقراجی ایچون کلن قپوجی باشنه ویریلن عرض صورتیدر

موقف اجل رفیع المحل لا زال محمیا بحمایة الله عز وجل ترابنه معروض عبد اقل بودر که درسعادت قپوجی باشیلرندن
دولتلو رفیع رقعهٔ عبودیتمدن دولتکاه قدوة الاماجد والاکارم عبد الله اغا قوللری ایشبو سنهٔ مبارکه‌ده ... رجب
مأمور اولدوغی عسکر نفرات اتمی امر جلیل القدر ایله اقراج ایلدیکی صولکی قولده ... واقع قضاء الاصونه‌یه
واصل اولدقده عسکر منصوره ماهو المأمور اقراجنده ... استقامت و نهایت بذل مقدور ایدی ...
... ایدوب ... استقامت و لطفنی خدمتده قصوری
اولمدیغی اولکه واقع حالدر پایهٔ سریر اعلایه عرض اولندی

امضاهای حجت

الاقرار والتصديق جار على هذا التحقيق
وانا الفقير
م

جرى ما فيه عندي
وانا الفقير
م

جرى ما حرر فيه عندي
وانا الفقير
م

الامر على ما جرى وانا الفقير الى ربي
فلان
م

المحرر ما فيه مقرر عندي
نمقه الفقير
م

ما هو المحرر فيه من البيع والشرى
صح عندي وانا الفقير
م

ما فيه كما في اصلها
حرره الفقير
فلان
م

ما فيه صحيح عندي وثابت
لدي حرره الفقير
فلان
م

صح ما فيه ما لم ...
ما بنا فيه حرره
فلان
م

حجت شرعي اولوب تكرار امضا اتمك ايچوندر

وجدت مقبولا وانفيت مسئولا
حرره الفقير
م

يعمل بما حرر فيه اذ لم يظهر ما ينافيه
وانا الفقير
م

يعمل بمضمونه عند ثبوته شرعا
وانا الفقير
م

لو ثبت فيه ما يعمل به
وانا الفقير
م

لو ثبت ما فيه يعمل بمضمونه
وانا الفقير
م

امضای صورت حكم

هذه صورة الحكم الشريف
السلطاني نقلت
عن الاصل حرره
الفقير
م

وقفيه كه اولوب بردانجی ييوزنه محتاج اولسه

نقلته من الاصل من غير تبديل وتغيير
اقربه الى الهلاك بمرور الدهور
والايام وانا الفقير
فلان
م

وقف ايچون

سمعت هذه الوقفية وحكمت
بالوقفية حكما موافقا
لمذهب الحنفية حرره
الفقير فلان
م

امضاهای صورت سجل

هذه صورة السجل نقلت عن الاصل
بلا ضم ولا كتم وانا اضعف
الفقير
م

صورة السجل نقلت عن الاصل
نمقه الفقير فلان
م

صورة السجل نقلت عنه
بمعرفة الفقير
م

صورت سجل تكرار امضا ايچون

ما هو المحرر فيه مقبول عندي
حرره الفقير
م

سجلدن صورت اخذ اولندقده

صورة منقولة من الاصل المحفوظ
اخرجها كما وجدتها بتاريخها
حرره الفقير
م

براى ازن وطبو نامه

ما في هذه الوثيقة المرقومة تحقق عندي
بالتذكرة المختومة وانا الفقير
قاسم بن محمد القاضي
بالاصالة
م

براى صلح

ما فيه من الصلح والابراء صح
عندي انا الفقير الى ربي

امضا

صح هذه الوثيقة
المحررة ...
القاضي ...
م

امضا

الامر كما ذكر والحال على ما سطر
بمعرفة الفقير محمد ...
بنفسه ... الاصالة
عفي عنه
م

براى نصب وصايت

نصب الوصي لضبط اموال الصبي
حرره الفقير قاسم بن محمد
القاضي بالاصالة
م

الاقرار والتصديق ...
عندي على ...
... الفقير ...

الارقام الواقعة والمحرر
بعد ما ... الكاتب ...

ما ... الله ... ان ... قلم
على ما وجد في دفتر
الارقام ...

[illegible] اولدی [illegible]
[illegible]

[illegible] اولدی [illegible]
[illegible]

[illegible]

١٤

